

Jaarstukken 2011

Voor en door Zeeuwen

Jaarstukken 2011

Provincie Zeeland

Het binnenwerk van de Jaarstukken 2011 is gedrukt op:
100 grams chloorvrij papier met FSC label.

Inhoud

1. Inleiding

1.1 Inleiding	5
1.2 Leeswijzer	7
1.3 Rekening in één oogopslag	9

2. Jaarverslag

2.1 Beleidsnota's	13
2.2 Programmaverantwoording	14
- Programma 01 – Sociaal beleid	17
- Programma 02 – Jeugdzorg	23
- Programma 03 – Cultuur	27
- Programma 04 – Openbare orde en veiligheid	33
- Programma 05 – Bestuur	39
- Programma 06 – Economie	47
- Programma 07 – Toerisme en recreatie	55
- Programma 08 – Landbouw en visserij	61
- Programma 09 – Onderwijs	69
- Programma 10 – Mobiliteit	80
- Programma 11 – Verkeersveiligheid	91
- Programma 12 – Milieu	98
- Programma 13 – Ruimtelijke omgeving	113
- Programma 14 – Watermanagement	128
- Programma 15 – Natuur en Landschap	136
- Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	144
- Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	148
2.3 Paragrafen	149
- Paragraaf Provinciale heffingen	151
- Paragraaf Weerstandsvermogen	155
- Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	161
- Paragraaf Financiering	167
- Paragraaf Verbonden partijen	171
- Overzicht van de belangrijkste verbonden partijen	175
- Paragraaf Grondbeleid	183
- Paragraaf Bedrijfsvoering	187
- Sociaal Jaarverslag	223

3. Jaarrekening

3.1 Rekening van baten en lasten	245
3.2 Toelichting rekening van baten en lasten	251
3.3 Balans per 31 december 2011	274
3.4 Waarderingsgrondslagen balans	277
3.5 Toelichting bij de balans	281
3.6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	291
3.7 Toelichting mutatie reserves per programma	295
3.8 Verloop reserves en voorzieningen	299
3.9 Uitgangspunten financieel beleid	303
3.10 SISA	308
3.11 Staat van incidentele baten en lasten	313

4. Bijlagen

4.1 Staat van activa	320
4.2 Staat van restant investeringskredieten	324
4.3 Staat van reserves en voorzieningen	327
4.4 Verplichtingen ten laste van de reserves	329
4.5 Aanbevelingen rekenkamer	331
4.6 Onderzoeksjaarverslag 2011 auditfunctie	339
4.7 Verklaring topinkomens bij gesubsidieerde instellingen	345

1. Inleiding

Met het verschijnen van deze jaarstukken legt ons College van Gedeputeerde Staten verantwoording af over het in 2011 gevoerde beleid, inclusief de financiële verantwoording die daarbij hoort.

Dit is de eerste rekening van een volledig boekjaar, waarin ons college werkzaam is geweest. Belangrijk in dit jaar is allereerst geweest de implementatie van de door het vorige college opgelegde bezuinigingstaakstelling van € 17,7 miljoen. Deze bezuinigingsoperatie is in Zeeland van ongekende omvang en heeft niet alleen effect op onze eigen organisatie, maar zal in heel Zeeland merkbaar zijn. Tweede belangrijke ontwikkeling is de nadruk die wij hebben gelegd op de - naar onze mening - noodzakelijke verandering van de provinciale organisatie. In ons collegeprogramma "Stuwende Krachten" hebben wij ons voornemen aangegeven om de formatieomvang in overeenstemming te brengen met de noodzakelijk te verrichten taken. Om dit in beeld te brengen, hebben wij een extern bureau ingeschakeld. In combinatie hiermee hebben wij tevens een ander extern bureau gevraagd om een nieuwe organisatiestructuur te ontwerpen, die meer tegemoet komt aan de eisen van deze tijd en die een oplossing biedt voor de geconstateerde knelpunten. Voor beide onderzoeken hebben wij besloten om de regie nadrukkelijk bij het college te leggen. Beide processen zullen medio 2012 tot besluitvorming leiden, waarbij tevens een nieuw profiel aan Provinciale Staten wordt voorgelegd; het huidige profiel dateert immers van februari 2010.

Afgelopen jaar hebben wij een uitvoeringsprogramma van het collegeprogramma opgesteld, waarmee dit kan worden gemonitord. Hieromtrent zal ook richting Provinciale Staten periodiek worden gerapporteerd. Daarnaast hebben wij afgelopen jaar een discussie gevoerd om te bereiken dat belangrijke onderdelen van het collegeprogramma worden gevisualiseerd.

Tevens hebben wij voor de belangrijke beleidsdocumenten, die in 2012 aan Provinciale Staten worden voorgelegd, afgesproken dat deze gebaseerd zijn op dezelfde analyse: het z.g. hoofdstuk 0. Dit geeft het door ons gewenst toekomstbeeld voor de middellange termijn weer. Voor de lange termijn zullen Provinciale Staten een eigen toekomstvisie opstellen.

Vorige jaar gaven wij bij de rekening aan dat we verwachtten dat voor de komende jaren geen nieuwe kortingen op het provinciefonds worden opgelegd. Thans is dit onzekerder geworden: de ontwikkelingen in Europa en die van de Rijksfinanciën lijken er op te wijzen dat er nieuwe pijnlijke ingrepen noodzakelijk zijn. In de loop van 2012 zal dit duidelijk worden. Dat geldt eveneens voor het Wetsontwerp Houdbare Overheidsfinanciën, waarbij het gevaar dreigt dat investeringen van "lagere" overheden niet meer kunnen worden uitgevoerd.

Voor wat betreft het financiële resultaat van het boekjaar 2011, dient te worden opgemerkt dat dit voor een deel wordt veroorzaakt door de landelijke discussie omtrent de financiering van het natuurbeleid. Hierdoor is lange tijd onzekerheid ontstaan, waardoor niet of nauwelijks volgens planning kon worden gewerkt. Deze onzekerheid is er overigens nog steeds.

Wij hopen met deze rekening voldoende inzicht te hebben gegeven in het gevoerde beleid van ons collegeprogramma "Stuwende Krachten" in het jaar 2011.

1.2 Leeswijzer

Voor u liggen de Jaarstukken 2011. Met deze jaarstukken leggen Gedeputeerde Staten verantwoording af over zowel het beleid (doelen en prestaties) als financiën (rekeningresultaat en balans). De jaarstukken zijn ingericht zoals is voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV). Dit betekent dat de Begroting 2011 leidraad is voor de Jaarstukken 2011. Deze opzet moet de controlerende taak, die Provinciale Staten via de jaarstukken uitoefenen, vergemakkelijken.

De jaarstukken bestaan uit de onderdelen inleiding, jaarverslag, jaarrekening en bijlagen.

Inleiding

De programmarekening begint met een korte inleiding. Verder is deze leeswijzer toegevoegd om inzicht te bieden in de opbouw van het boek. Daarnaast is er de rekening in één oogopslag waarin kerngegevens gebundeld en overzichtelijk worden weergegeven. Zo zijn de gerealiseerde lasten en baten per programma in een grafiek opgenomen en wordt via de balans de financiële positie kort weergegeven.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. In de programmabegroting zijn in vijftien programma's kaders gesteld met behulp van maatschappelijke effecten en doelstellingen. De programma's zijn onderverdeeld in de drie domeinen mens, economie en omgeving. Ieder programma wordt in een korte inleiding toegelicht. Verder is bij de domeinen aangegeven welke beleidsnotities de basis vormen voor de inhoud van de programma's. De verantwoordingsinformatie in de programma's geeft antwoord op de volgende vragen:

Programmavragen	Verantwoordingsinformatie
Wat willen we bereiken?	Maatschappelijke effecten. Een maatschappelijk effect is datgene wat de Provincie Zeeland uiteindelijk wil bereiken in de (Zeeuwse) maatschappij, door het leveren van een positieve bijdrage. Een gestructureerde effectmeting vindt niet plaats maar zaken die betrekking hebben op het effect worden hier gemeld.
Wat hebben we bereikt?	Voortgang op de doelstellingen. De doelstellingen zijn voor een begrotingsjaar SMART (Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden) geformuleerd en geven inzicht in de bijdrage van de Provincie Zeeland aan een maatschappelijk effect. Door te rapporteren op SMART-geformuleerde doelstellingen wordt tegelijk ook antwoord gegeven op de vraag wat de Provincie in 2011 heeft gedaan. De mate waarin een doelstelling is gerealiseerd is af te lezen via een indicator. De mogelijkheden zijn "ja, nee, gedeeltelijk of op schema". De laatste categorie is toegevoegd voor jaaroverschrijdende doelstellingen waarvoor geen specifieke prestatie is geformuleerd in de begroting of waarvoor de indicatorgegevens op het moment van publicatie van de jaarrekening nog niet bekend waren.
Wat heeft het gekost?	In het antwoord staat of de bereikte prestaties geleverd zijn binnen het begrotingskader. Er wordt een vergelijking gemaakt tussen de werkelijke cijfers en de begroting; per programma wordt in een analyse ingegaan op de verschillen.

Na de programma's wordt in het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien ingegaan op de inkomsten van de Provincie.

Voor de begroting 2012 is besloten de programma's opnieuw in te delen. De jaarrekening 2011 ziet echter terug op de begroting 2011. Daarom wordt in deze jaarrekening de oude programmastructuur gehanteerd.

Naast de programma's wordt het provinciaal beleid ook beschreven in de diverse paragrafen. Het gaat vooral om beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van een grote financiële impact, een grote politieke betekenis of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma's. De paragrafen zijn een belangrijke aanvulling op de verantwoordingsinformatie over de (meerjarige) financiële positie van de Provincie. Het sociaal jaarverslag wordt door de Provincie als een belangrijke aanvulling op de paragrafen gezien en is op deze plaats in de jaarstukken geïntegreerd.

Jaarrekening

De jaarrekening start met de rekening van baten en lasten gevolgd door een financiële analyse. De balans met toelichting geeft inzicht in de financiële positie van de Provincie Zeeland per 31 december 2011.

De controle van de accountant op getrouwheid en rechtmatigheid richt zich op dit onderdeel van de jaarstukken. Reserves en voorzieningen en de uitgangspunten financieel beleid komen hier uitgebreid in beeld.

Bijlagen

De bijlagen in de programmarekening zijn bedoeld om meer details te verschaffen over de financiële positie van de Provincie. De staat van activa en het inzicht in het EMU-saldo zijn verplicht. Ook de bijlage SISA (single information, single audit) en de bijlage incidenteel beleid zijn op grond van de voorschriften verplicht. Volgens afspraken in interprovinciaal (IPO) overleg is er een bijlage voor de verantwoordingsinformatie over de middelen Investerings Landelijk Gebied.

1.3 Rekening in één oogopslag

Lasten

Bijna een derde van de lasten van de Provincie zijn subsidies. Een deel van deze subsidies betreft het "doorsluizen" van Europese- en Rijksdoeluitkeringen, zoals voor infrastructuur, openbaar vervoer, jeugdhulpverlening en stedelijke vernieuwing. Een ander deel van de subsidies wordt vanuit de eigen middelen van de Provincie betaald op de verschillende terreinen van het provinciale beleid.

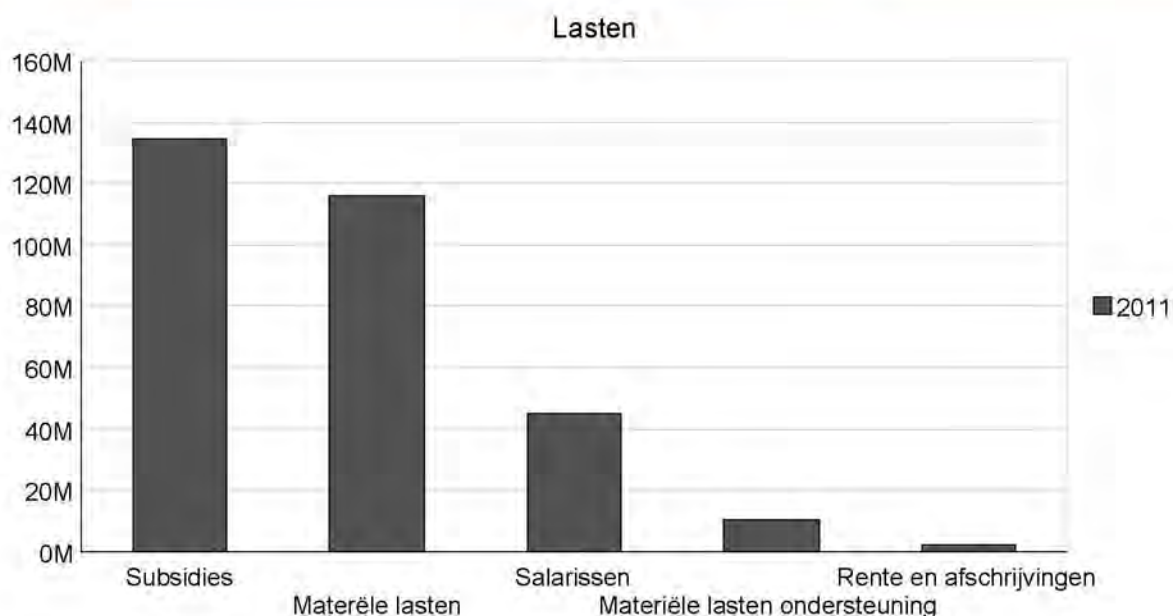
De salariskosten van het provinciale personeel van de ongeveer 665 formatieplaatsen bedragen € 45 miljoen. Daarvan wordt € 28,8 miljoen toegerekend aan de beleidsprogramma's. De resterende € 16,2 miljoen wordt toegerekend aan de ondersteuning. De materiële kosten van de ondersteuning bedragen € 10 miljoen.

De verschillende materiële uitgaven voor de uitvoering van het provinciale beleid bedragen € 136 miljoen. Dit betreft onder meer de kosten infrastructuur, bodemsanering, fysieke leefomgeving en concessieverlening openbaar vervoer.

De provinciale lasten verlopen als volgt:

(bedragen x €1 mln)

	2011	%
Subsidies	134	43,6
Materiële lasten	116	37,7
Salarissen	45	14,6
Materiële lasten ondersteuning	10	3,3
Rente en afschrijvingen	2	0,7
Totaal	308	100,0

Baten

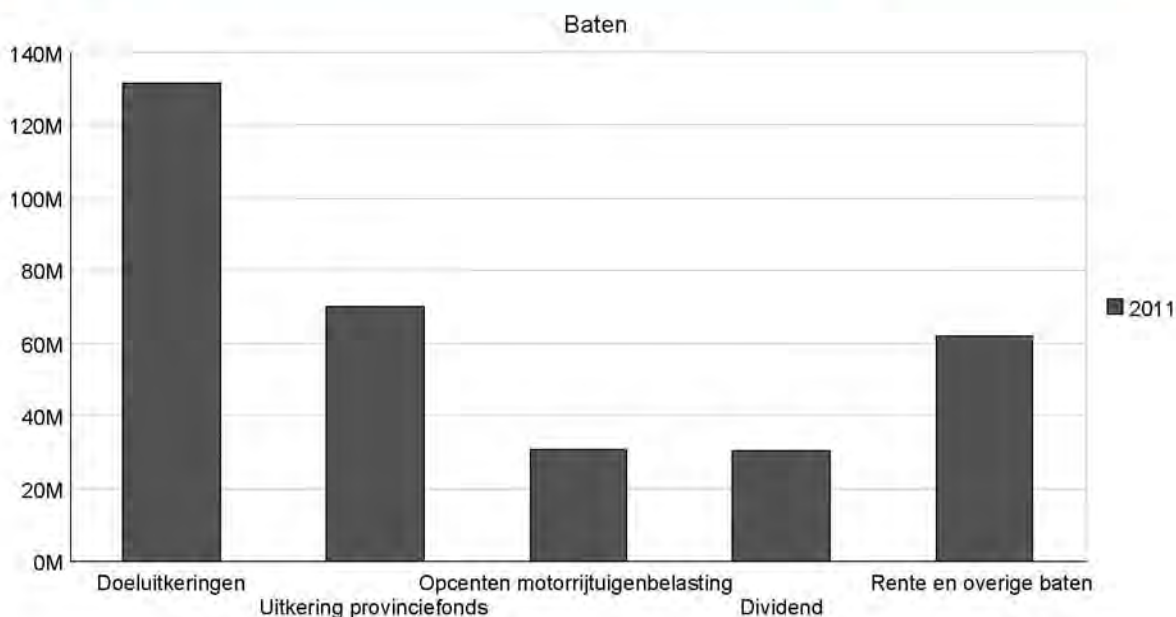
De doeluitkeringen van het Rijk met een specifieke bestemming voor onder meer infrastructuur, openbaar vervoer, jeugdhulpverlening, stedelijke vernieuwing en investeringen in landelijk gebied is de grootste inkomenspost voor de provincie. De uitkering van het provinciefonds, de opcenten op de motorrijtuigen, dividend en de overige inkomsten zijn vrij besteedbaar.

Het verschil tussen de baten (€ 324 miljoen) en de lasten (€ 308 miljoen) bedraagt € 16,282 miljoen. Doordat we per saldo € 6,226 miljoen toevoegden aan de reserves komen we uit op een resultaat 'na bestemming' van € 10,056 miljoen.

De provinciale baten verlopen als volgt:

(bedragen x €1 mln)

	2011	%
Doeluitkeringen	131	40,5
Uitkering provinciefonds	70	21,6
Opcenten motorrijtuigenbelasting	31	9,5
Dividend	30	9,3
Rente en overige baten	62	19,0
Totaal	324	100,0

Rekening 2011 per programma

(bedragen x €1 mln)

Programma		Lasten	Baten	Saldo
1	Sociaal beleid	11	0	-11
2	Jeugdzorg	31	30	-1
3	Cultuur	28	2	-26
4	Openbare orde en Veiligheid	2	0	-2
5	Bestuur	12	0	-11
6	Economie	9	26	16
7	Toerisme en Recreatie	4	1	-2
8	Landbouw en Visserij	1	0	-1
9	Onderwijs	2	1	-2
10	Mobiliteit	94	65	-29
11	Verkeersveiligheid	16	10	-6
12	Milieu	16	3	-13
13	Ruimtelijke omgeving	22	13	-9
14	Watermanagement	7	2	-5
15	Natuur en Landschap	42	35	-6
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	12	136	124
	Resultaat voor bestemming	308	324	16
	Mutatie in de reserve	47	41	-6
	Resultaat na bestemming	355	365	10

Een derde van de totale uitgaven van de provincie bestaat uit het programma Mobiliteit vanwege investeringsuitgaven in de N62 en de Tunnel bij Sluiskil.

In 2011 is per saldo vanuit de programma's een bedrag van € 6,2 miljoen de reserves toegevoegd. In de mutatie is inbegrepen een afname van de Algemene Reserve voor een bedrag van € 12 miljoen die vanwege het regeerakkoord van het kabinet Balkenende IV moest worden afgedragen aan het Rijk.

2. Jaarverslag

2.1 Beleidsnota's

In onderdeel 2.1 zijn schematisch de beleidsnota's van Provinciale Staten en de uitvoeringsnota's van Gedeputeerde Staten opgenomen.

De begroting is gebaseerd op het beleid dat in de verschillende beleidsnota's is opgenomen. Niet in alle beleidsnota's of uitvoeringsnota's is opgenomen wanneer er een voortgangsrapportage is en/of er een evaluatie plaats vindt als voorbereiding op het opstellen van de nieuwe nota. In nieuwe beleidsnota's wordt dit wel meegenomen.

Bij de beleidsnota's van Provinciale Staten is het gebruikelijk de looptijd op 4 jaar te zetten, enkele nota's hebben een afwijkende beleidsperiode. De voortgangsrapportage aan Provinciale Staten wordt dan gepland in het 1^e kwartaal van het derde jaar en de evaluatie uiterlijk in het 4^e kwartaal van het laatste jaar van de beleidsperiode, zodat de leermomenten meegenomen kunnen worden in de nieuwe beleidsnota voor de vervolg periode.

De uitvoeringsnota's van Gedeputeerde Staten hebben het karakter van enerzijds een jaarlijks uitwerking van de beleidsnota in een actieprogramma voor dat jaar en anderzijds die van de meerjarige een jaarlijks geactualiseerd beheersprogramma.

Legenda

V = Voortgangsrapportage

E = Evaluatie

PS = Vastgesteld door Provinciale Staten

GS = Vastgesteld door Gedeputeerde Staten

2.2 Programma's

Hier wordt per programma ingegaan op de inhoudelijke realisatie van de doelstellingen aan de hand van de drie W-vragen uit de begroting:

- Wat willen we bereiken en, wat hebben we bereikt?
- Wat gaan we daar voor doen en, wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat mag het kosten en, wat heeft het gekost?

2.3 Paragrafen

Waar de programma's het 'wat' centraal stellen gaat het bij de paragrafen over het 'hoe'. In de paragrafen zijn de beleidslijnen met betrekking tot de relevante beheersmatige aspecten vastgelegd. De paragrafen hebben betrekking op alle programma's.

2.1 Beleidsnota's

Programma 1 t/m 5.

Eventueel Startnotitie	PS	Vaststelling																												
Beleidskader	PS																													
Beleidsnota	PS																													
Uitvoeringsnota/kader	GS																													
			2010				2011				2012				2013				2014				2015							
			1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°				
Programma 1 Sociaal Beleid																														
Beleidsprogrammering Sociale Zorg 2008-2009+2010+2011	06/08		v				E																							
Jaarplan Sociale Zorg	Jaarlijks		v				v																							
Sportnota 2008-2009+2010+2011	06/08		v				E																							
Jaarplan Sportnota	Jaarlijks		v				v																							
Nota integraal jeugdbeleid 2007-2011	02/08						E																							
Jaarplan integraal jeugdbeleid	Jaarlijks		v				v																							
Interimbeleid Leefbaarheid	12/11						PS																							
Beleidsnotitie leefbaarheid 2013-2015 (incl. integraal jeugdbeleid en sport)	12/12										PS				v															
Programma 2 Jeugdzorg																														
Beleidskader Jeugdzorg 2009-2012	12/08		v				E																							
Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg Zeeland 2009-2012	sept		v				v				v																			
Beleidskader Jeugdzorg 2013-2016	12/12										PS								v											
Uitvoeringsprogramma Jeugdzorg Zeeland 2013-2016	sept														v				v				v							
Programma 3 Cultuur																														
Cultuur continu nota II 2009-2012	12/08														E															
Cultuurhistorie en monumenten 2007-2012	12/06														E															
Museumbeleid 2006-2012	12/08														E															
Nota Omroep Zeeland in een veranderend medialandschap 2009-2014	04/10														v								E							
Immaterieel cultureel erfgoed en archieven 2009-2012	12/08														E															
Archeologie 2006-2012	12/08														E															
Provinciaal bibliotheekbeleid 2009-2012	4ekw/09														E															
Kunstennota 2009-2012	12/08														E															
Decentralisatie uitkering cultuurparticipatie 2009-2012	2009		v				v				v																			
Kadernota cultuur 2013-2016	11/12										PS																			
Beleidsnota cultuurbeleid 2013-2016	11/12										PS								v											
Programma 4 Openbare orde en veiligheid																														
Beleidskader Integrale veiligheid 2009-2011	04/09						v																							
Beleidskader Integrale veiligheid 2012	2012																													
Werkplan Openbare Orde & Veiligheid	Jaarlijks						v																							
Programma 5 Bestuur																														
Afsprakenregeling Scheldemondfonds (onbepaalde tijd)	05/08		v																											
Beleidsnota Europa provincie Zeeland (onbepaalde tijd)	12/06																													
Kwaliteit lokaal bestuur	11/12																													
Europese structuurfondsen	11/12																													
Beleidsnota Promotie 2008-2012	03/08						v				E																			
Beleidsplan Promotie 2013-2015	Medio/12																		v											

Programma 6 t/m 11.

Eventueel Startnotitie	PS	Vaststelling																																						
Beleidskader	PS																																							
Beleidsnota	PS																																							
Uitvoeringsnota/kader	GS																																							
			2010				2011				2012				2013				2014				2015																	
			1*	2*	3*	4*	1*	2*	3*	4*	1*	2*	3*	4*	1*	2*	3*	4*	1*	2*	3*	4*	1*	2*	3*	4*														
Programma 6 Economie, 7 Toerisme en recreatie, 8 Landbouw en visserij en 9 Onderwijs																																								
Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan 2009-2012	05/09		E																																					
Jaarplan PSEB 2009-2012	Jaarlijks					V				V				E																										
Economische agenda 2012-2015 (inclusief onderwijs)	12/11												PS	V																			E							
Jaarplan Economische agenda	Jaarlijks												V				V				V						E													
Programma 9 Onderwijs																																								
Onderwijs in de Provincie Zeeland: Dé Onderwijsagenda 2008-2011	12/07		V																																					
Verlenging Dé Onderwijsagenda tot opname in de economische agenda 2012-2015	01/12																																							
Jaarplan Dé onderwijsagenda 2008-2011	Jaarlijks				V				V				PS	E																										
Programma 10 Mobiliteit en 11 Verkeersveiligheid																																								
Provinciaal Verkeers- en Vervoersplan Zeeland 2009-2015	10/08		V																																					E
Actieprogramma PVVP (incl. MIZ)	Jaarlijks		V				V				V				V			V			V				V															
Beleidsplan Openbaar Vervoer 2006-2014	11/05													E																										
Kadernotitie Openbaar Vervoer 2015 ev	12/12													PS																										
Beleidsvisie Actieplan Fiets 2005-2015	12/05																									E														
Beleidsvisie Actieprogramma Goederenvervoer 2007-2011	2007								E																															
Beleidsvisie Goederenvervoer 2012-2016	VJ/12							PS			PS																													
Integraal Beheersplan Provinciale Infrastructuur	10/10				PS																V																			
Beleidsplan Categorisering wegennet 2010-2020	06/10																									V?														
Werkplan ROVZ	Jaarlijks					V				V				V				V				V																		
Uitvoeringsprogramma en monitorplan Verkeersveiligheid	3ekw/11								GS					V				V				V																		
Beleidsnota Verkeersveiligheid 2010-2020	10/10				PS										V?																									

Programma 12 t/m15

Eventueel Startnotitie	PS	Vaststelling																										
Beleidskader	PS																											
Beleidsnota	PS																											
Uitvoeringsnota/kader	GS																											
			2010				2011				2012				2013				2014				2015					
			1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°		
Programma 12 Milieu, 13 Ruimtelijke omgeving, 14 Watermanagement en 15 Natuur en landschap																												
Nota omgevingsplan Zeeland 2006-2012 (V=Omgevingsbalans 2009)	06/06		V								E																	
Nota omgevingsplan Zeeland 2012-2018 (V=Omgevingsbalans 2015)	06/12													PS								V						
Bestuursovereenkomst ILG 2007-2013*	2007					V				V				V				E										
Provinciaal Meerjaren Programma Landelijke Gebied 2007-2013*	2007		V																E									
Natuur Pakket Westerschelde Progr. Landelijke Gebied 2007-2013*	2007		V																E									
Provinciaal jaarprogramma PMJP + NPW	Jaarlijks					V				V				V				E										
Programma 12 Milieu																												
Strategie Energie en Klimaatbeleid 2008-2012	06/08		V								E																	
Strategie Energie en Klimaatbeleid 2013-2015	2012													PS								E						
Uitvoeringsprogramma Energie UPEK-1	Jaarlijks				V					E																		
Uitvoeringsprogramma Energie UPEK-2	Jaarlijks													V				V				V			E			
Actieplan fijnstof	Jaarlijks					V				E																		
Risico's InZicht (meerjarenprog. externe veiligheid) 2006-2010	2006					E																						
Decentralisatie uitkering meerjarenprog. externe veiligheid verantwoorde risico's 2011-2014	2010									V				V				V				E						
Meerjarenprogramma bodemsanering 2010-2014	2009					V				V				V				V				E						
t Zeeuws bodemvenster	2eHJ/09					V				V				V				E										
Handhavingsbeleid Oog op Zeeland (02/2007)	Jaarlijks					V				V				E														
Programma 13 Ruimtelijke omgeving																												
Plattelands ontwikkelingsprogramma 2007-2013 (POP-2)	Begin 2008		V																									
Leren voor Duurzame Ontwikkeling 2008-2011	2008					V				E																		
Decentralisatie uitkering investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 2011-2014	2011									V				V				V				E						
Decentralisatie uitkering bedrijventerreinen 2010-2014	2010					V				V				V				V				E						
Decentralisatie uitkering FES gelden 2011-2015	2011									V				V				V				V			E			
Programma 14 Watermanagement																												
Zeeuws Kustbeleidsplan 2010-2015	4eKW/09					V				V				V				V				V			E			
Stroomgebiedbeheersplan Schelde 2009-2013	2009					V				V				V				E										
Regionale watersysteem rapportage (om 3 jaar)	2009													E														
Klimaat agenda	4eKW/09					V				V				V				E										
Klimaatprogramma	4eKW/09					V				V				V				E										
Waterverordening	4eKW/09					V				V				V				E										
Uitvoeringsprogramma Zuidwestlijke Delta 2010-2015+ "veilig, veerkrachtig, vitaal"	04/11																											
Programma 15 Natuur en landschap																												
Natuurbeheersplan Zeeland	2009					V				V				V				E										
Nota toegankelijkheid natuurgebieden	2009					V				V				V				E										
Nota wandelnetwerk Zeeland	2009																											
Nota fietsen "daarbij de waterkant"	2010																											
Faunabeleid Zeeland	02/03																											
10 punten plan voor het Zeeuwse natuurbeleid	10/00																											
Uitvoeringsprogramma beheerplan "Natura 2000" 2008-2014	07/08					V				V				V				V				E						

* Onder Provinciaal Meerjaren programma landelijk gebied en de bestuursovereenkomst ILG vallen de volgende kaders: Milieu, Natuur & Landschap, Recreatie, Landbouw, Water, Bodem en Lopende verplichtingen en grondzaken. Alle kaders hebben een looptijd van 2007 tot 2013.

Programma 1

Sociaal beleid

Inleiding

Voor beleidsthema's uit het sociale domein, wil de Provincie vanuit het bestuursakkoord vanuit vier rollen actief zijn:

- Wettelijke taken: jeugdzorg en 2e lijnsondersteuning gemeenten (backoffice Wmo, sportraad, etcetera);
- De pro-actieve rol uit het Bestuursakkoord: het periodiek signaleren en agenderen van maatschappelijke vraagstukken en tekortkomingen-> een instrument is een Zeeuws Sociaal-cultureel Planbureau;
- Een re-actieve rol. Deze rol geldt voor alle sociale thema's die niet vallen onder punt 1 of punt 2. Deze thema's vullen we in volgens het Desgevraagd-principe. Dat houdt in: de Provincie biedt op verzoek van Zeeuwse gemeenten en/of partners (vanwege schaal, expertise, middelen) hulp bij de aanpak van een thema;
- In Zeeland vullen we de provinciale kerntaak 'regionaal omgevingsbeleid' integraal in, dus inclusief sociale omgevingskwaliteiten[1]. Deze kwaliteiten wegen in de totale belangenafweging van regionaal omgevingsbeleid - naast de ruimtelijke en economische kwaliteiten - evenredig mee.

De rolopvatting -ook met betrekking tot sociaal beleid- is in de Provinciale Staten vastgesteld in maart 2010. Op basis van het door Provinciale Staten vastgestelde 'model 2' richten we ons hierbij op de bovengemeentelijke infrastructuur. Op specifieke en voor de Zeeuwse samenleving belangrijke thema's zal de Provincie als gebiedsautoriteit acteren als er sprake is van een bovengemeentelijk of provinciaal belang. In overleg met gemeenten kan de Provincie in het sociale domein taken oppakken, maar stelt daarbij geen nieuwe beleidsvoorwaarden. De bijdrage van de Provincie aan gemeentelijke taken is tijdelijk en er op gericht om het bestuursorgaan in staat te stellen zelf zijn verantwoordelijkheid te nemen. Hierbij past een selectief en robuust stimuleringsbeleid.

Het onderhouden en versterken van de sociale infrastructuur omvat een groot aantal deelaspecten. In dit programma zijn deze uitgewerkt op basis van het Beleidskader sociale zorg 2008-2010, dat in juni 2008 door Provinciale Staten werd vastgesteld en in december 2009 werd verlengd tot en met eind 2010. De in het collegeprogramma 'Nieuwe verbindingen' opgenomen voornemens zijn in dit programma verwerkt. Hierin staat meer in detail ons beleid beschreven en worden subsidiemogelijkheden weergegeven. We onderscheiden daarbij vijf programma's casu quo doelstellingen; Bovendien zijn er verschillende demonstratieprojecten 'Zeeuws model', die in 2011 nog doorlopen.

Door Provinciale Staten is een motie aangenomen om per medio 2011 een nieuw beleidskader voor te leggen, zodat Provinciale Staten in nieuwe samenstelling daarover kunnen besluiten. Dit geldt ook voor de Sportnota.

Dat leidt er toe dat eind 2010 een beleidskader aan Provinciale Staten zal worden voorgelegd, waarbij een versoering van de huidige subsidiemogelijkheden plaatsvindt voor het jaar 2011. Centraal uitgangspunt in 2011 blijft dat provinciale bijdragen zoveel mogelijk gericht worden op projecten, zodat met tijdelijke middelen structurele verbeteringen worden bereikt in de sociale infrastructuur. Ook de huidige programma's blijven in essentie in stand. Daarmee wordt mede invulling gegeven aan de bezuinigingen.

Om in 2011 aan Provinciale Staten in nieuwe samenstelling een nieuw beleidskader te kunnen presenteren, wordt reeds nu gewerkt aan een nieuw sociale agenda. Deze sociale agenda zal worden gebaseerd op 'de sociale staat van Zeeland 2010', de gedachtewisseling daarover met veldpartijen, het in 2010 met gemeenten af te sluiten Bestuursakkoord en de opvattingen van Provinciale Staten. Ook de demografische veranderingen spelen hierin een belangrijke rol. Het spreekt voor zich dat we ons bij deze sociale agenda zullen laten leiden door de taakopvatting zoals hierboven beschreven. Zo nodig zal er een tekstuele begrotingswijziging plaatsvinden.

Jeugd en ouderen

De demografische veranderingen in Zeeland brengen met zich mee dat het aantal jeugdigen afneemt en het aantal ouderen toeneemt. Bij de sociale agenda zullen we ook daarom aandacht moeten hebben voor de

positie van jeugdigen en het ouderenbeleid in Zeeland. De huidige nota Integraal jeugdbeleid loopt tot 31 december 2011.

Gesubsidieerde instellingen

Onder het programma sociaal beleid vallen tevens de budgetsubsidies aan Scoop, Klaverblad, SportZeeland en Adesse (voorheen de Telefonische Hulpdiensten Zeeland). Deze instellingen worden in 2011 geconfronteerd met bezuinigingen en een eventueel andere taakopvatting. Hierover is overleg gaande.

Daarnaast wordt op semi-structurele basis subsidies verleend aan de ZVKK (Zeeuwse Vereniging voor Kleine Kernen), Splinter en Scouting Zeeland. Ook met hen wordt overlegd over de gevolgen van de nieuwe taakopvatting in relatie tot de bezuinigingen.

In het kader van de steunfunctie WMO subsidiëren we ook in 2011 het College van Zorg en Welzijn.

Relevante beleidsnota's in dit programma:

- Beleidskader sociale zorg;
- Sportnota;
- Nota Integraal Jeugdbeleid.

[1] **Sociale omgevingskwaliteit:** zoals een leefbare en veilige woonomgeving met aantrekkelijke en bereikbare voorzieningen, ook op het platteland, voor mensen toegankelijke natuur, veilige fiets- en wandelroutes, goed onderwijs, voldoende sport- en bewegingsmogelijkheden, speelgelegenheid voor kinderen en sociale ontmoetingsplekken op bereikbare afstand.

Wat willen we bereiken?

Het maatschappelijk effect van het sociaal beleid wordt bereikt dankzij inspanningen van vele partijen. Gemeenten hebben een primaire rol, instellingen voor zorg en welzijn voeren uit. Problemen die zich voordoen, of dat nu gaat om sociaal isolement bij ouderen of over voldoende opvangvoorzieningen voor zwerfjongeren, kunnen alleen met en vooral door andere partijen worden behaald.

In ondermeer het sociaal rapport 2004 is een aantal belangrijke kenmerken van de Zeeuwse bevolking in beeld gebracht, die samen iets zeggen over het geformuleerde maatschappelijk effect. De belangrijkste daarvan worden bij de desbetreffende doelstellingen weergegeven. In 2009 is een nieuw rapport Sociale Staat van Zeeland opgesteld, zodat de veranderingen in de sociale variabelen zichtbaar worden (kengetal). De inspanningen die de Provincie op het sociale terrein doet, zijn concreet vertaald in de uitvoering van de Beleidsprogrammering Sociale Zorg en de bijbehorende beleidsregels. In de begroting wordt hiervan een korte samenvatting gegeven (prestatie-indicator).

In de jaarlijkse Voortgangsrapportage Sociale Zorg wordt meer detail informatie verstrekt over de voortgang van het beleid en de verschillende projecten.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0103:

Een gezonde en actief betrokken samenleving waarin iedereen kan meedoen, gelijke kansen heeft en waarin de nodige zorg en voorzieningen aanwezig zijn.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Een gezonde en actief betrokken samenleving waarin iedereen kan meedoen, gelijke kansen heeft en waarin de nodige zorg en voorzieningen aanwezig zijn

Doelstelling(en)

010301 Het bevorderen van leefbaarheid en sociale samenhang in wijken, kernen en buurten

Indicatoren:

1. Het aantal mensen dat aangeeft een positieve binding te hebben met dorp of stad: Streefwaarde 2011 handhaven op de waarde van 2004: 77%. De laatst gemeten referentiewaarde is van 2009: 70%;
2. Percentage deelname vrijwilligerswerk: Streefwaarde 2011 handhaven op 29%% in 2011 (referentiewaarde 2009: 29%).

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

De leefbaarheid in Zeeland staat onder druk. Zij wordt nog vaak als positief beoordeeld, maar relatief veel mensen vinden dat de leefbaarheid achteruit gaat. Dat geldt in het bijzonder voor de gebieden waar de bevolking afneemt.

Daarmee is de leefbaarheid in Zeeland voor de komende jaren een belangrijk beleidsvraagstuk. Dit vraagt een brede benadering op het bovenlokale niveau.

Ook op het terrein van het vrijwilligerswerk is er een tendens van afnemende deelname. We zien daar echter vooral een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

010302 We willen bereiken dat alle groepen mee kunnen doen aan de samenleving

Indicatoren:

1. Afname van het aantal dak- en thuislozen met 10% in 2011 (221 in 2007). Overigens is structurele monitoring van deze gegevens nog niet geregeld waardoor er geen zekerheid gegeven kan worden of deze gegevens over 2011 ook geleverd kunnen worden;
2. Toename van het aantal officieel geregistreerde toegankelijke objecten (40 in 2008, 32 in 2009) in Zeeland met 10% in 2012. De streefwaarde voor 2011 vooralsnog handhaven op 32. Er wordt nog steeds gezocht naar een betere indicator voor toegankelijkheid;
3. Het aantal vrouwen in provinciale adviescommissies verhogen tot 40% in 2012 (was <25% in 2006 en 26,3% in 2009). Streefwaarde 2011 is 40%.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Deze doelstelling beschouwen we in operationele zin als een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Uit de sociale staat van Zeeland blijkt dat het aantal inwoners met een lage collectieve redzaamheid 7% bedraagt en in de steden, met name Vlissingen, laag is. Met de steden hebben we dan ook het sociaal stedenbeleid opgezet.

In de loop van 2011 zijn we gestopt met het beleidskader sociale zorg. Tevens is in het kader van de bezuinigingen bij Het Klaverblad geen actuele registratie meer voorhanden van het aantal geregistreerde toegankelijke objecten. Dat geldt ook voor het aantal dak- en thuislozen. Ook de deelname van vrouwen in adviescommissies registreren we niet meer.

010303 We streven naar een verbetering van het leefklimaat voor alle Zeeuwse jeugdigen van 0-23 jaar

Indicatoren:

1. De methodiek van het resultaatgericht sturen en verantwoorden (Result Based Accountability kortweg RBA) is in 2011 toepasbaar voor de thema's uit de nota Integraal Jeugdbeleid;

2. Het aantal provinciale jeugdparticipatieprojecten (streefwaarde: bij 50% van het aantal beleidsnota's in de periode 2008 tot en met 2011 wordt de jongerendenktank ingezet). In 2009 waren de jongeren van JouwZeeland (de denktank) betrokken bij De Maand van de Vrijheid, Film by the Sea, Provinciale voorronden Nationaal Jeugddebat en Op Weg Naar het Lagerhuis, Nieuw Zeeland, PZC debat, Leren voor Duurzame Ontwikkeling, Stuurgroep Onderwijs, demonstratieproject Natuur en Gezondheid, Klankbordgroep Sociale Staat van Zeeland, I-debate, Verkeersveiligheid, Contacta, Taskforce Onderwijs en het Kustbeleidsplan.

Hieronder valt een gedeelte van de doelstelling uit Nieuwe verbindingen: Integraal jeugdbeleid. Zie verder de doelstellingen van programma 2.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

1. Begin 2011 hebben de Staten het rapport Integraal Jeugdbeleid 2011, resultaten en indicatoren vastgesteld. Daarin is aan de hand van concrete voorbeelden zoveel mogelijk inzichtelijk gemaakt wat de financiële en sociale opbrengst is van de geformuleerde maatschappelijke resultaten bij het integraal jeugdbeleid;
2. Ook in 2011 is de denktank (JouwZeeland) vooral betrokken bij de ontwikkeling en/of uitvoering van onder meer het Omgevingsplan, de Economische Agenda en Openbaar Vervoer. Daarnaast hebben jongeren deelgenomen aan provinciale voorrondes van onder meer het Nationaal jeugddebat en het Model European Parliament.

010304 We bevorderen de lichamelijke en geestelijke gezondheid van Zeeuwen

Indicatoren:

1. Het oorspronkelijke doel om het aantal Zeeuwen dat voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen norm (NNGB) voor bewegen te verhogen tot 65% in 2012 is reeds in 2009 gehaald. In 2009 was het namelijk 68%. De streefwaarde voor 2011 is 69%;
2. Zeeuwen met gezondheidsbeleving "goed" 74% in 2004, (sociaal rapport 2004) handhaven is reeds behaald in 2009. Streefwaarde 2011 is 80%.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Doelstelling op indicator-niveau zijn behaald.

010305 We zetten in op bereikbare en goede zorg voor iedereen

Indicatoren:

1. Streefwaarde overschrijding aanrijtijden ambulances in 2011: 10%. De overschrijding aanrijtijden ambulances was eind 2009 ruim 13% en in 2008 17,7% (bron: Ambulance Zorg Nederland);
2. Percentage uitstroom gezondheidszorg/gebruik buiten Zeeland monitoren. Uit de cijfers van de O-meting van eind 2008 blijkt dat uitstroom voor onder andere ziekenhuiszorg ligt tussen de 20 en 26% (incl. academische centra), terwijl de instroom zeer beperkt is. In werkgroepverband wordt nagegaan of maatregelen denkbaar zijn die ertoe kunnen leiden dat uitstroom verkleint en instroom vergroot wordt. De daadwerkelijke invloed van de Provincie hierop is zeer beperkt.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

De overschrijding van de aanrijtijden in 2010 bedroeg 15% (bron AZN).

De uitstroom van patiënten uit Zeeland is -zoals aangegeven- niet opnieuw gemeten. Wel kon mede door provinciale inspanningen een extra ambulancestandplaats op de Kop van Walcheren worden gerealiseerd.

Uit de werkzaamheden omtrent de visie-ontwikkeling blijkt dat zorgconsumptie in andere dan Zeeuwse ziekenhuizen omvangrijk is en mogelijk ook toeneemt.

010306 Innovatie/projectuitvoering/onderzoek

Onder deze administratieve doelstelling vallen kosten van activiteiten die bijdragen aan diverse eerder genoemde doelstellingen (o.a. de kosten van Scoop).

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Sociaal beleid	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	12.449	10.888	10.742	146
baten	-196	-232	-225	-7
resultaat voor bestemming	12.254	10.656	10.517	139
toevoeging reserve	40	1.153	1.153	0
onttrekking reserve	-518	-557	-557	0
resultaat na bestemming	11.776	11.252	11.113	139

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € 147
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € -7

Financiële analyse

Het verschil in lasten en baten betreft een onderschrijding en bedraagt minder dan 5% van de begroting na wijziging. Kleine verschillen worden op deze plaats niet toegelicht. Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 2

Jeugdzorg

Inleiding

In dit programma is zowel de jeugdzorg als het preventieve jeugdbeleid opgenomen.

Het provinciebestuur is ingevolge de Wet op de Jeugdzorg verantwoordelijk voor de instandhouding van het Bureau Jeugdzorg en voor voldoende verantwoorde jeugdzorg. Om hieraan invulling te geven stellen Provinciale Staten eens in de vier jaar de kaders vast door middel van het Beleidskader Jeugdzorg. Eind 2008 is door Provinciale Staten het beleidskader voor de periode 2009 tot en met 2012 vastgesteld. Daarnaast stellen Gedeputeerde Staten ieder jaar in september een Uitvoeringsprogramma op, waarin zij naast een terugblik op het afgelopen jaar, de actiepunten en voornemens voor het komende jaar verwoorden, met de daarbij behorende financiële inzet.

De komende jaren staan in het teken van de overdracht van de verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg naar de Zeeuwse gemeenten. In 2012 zal in het nog op te stellen Beleidskader Jeugdzorg 2013 en volgende jaren onder meer aandacht zijn voor de overdracht.

Wat willen we bereiken?

Het jeugdzorgbeleid van de Provincie Zeeland is er op gericht om hulp te bieden in een zo licht mogelijke vorm, in een zo vroeg mogelijk stadium en zo dicht mogelijk bij huis. Het hulpaanbod moet er bovendien op gericht zijn om de eigen mogelijkheden van cliënten en mensen in hun naaste omgeving het hoofd te bieden, te activeren en te versterken.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0202:

Het voorkomen en wegnemen van problemen in de opgroei en opvoeding.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Het voorkomen en wegnemen van problemen in de opgroei en opvoeding

Doelstelling(en)

020201 Clienten in de jeugdzorg snel, effectief en efficiënt helpen

Indicatoren:

- Aantal kinderen / ouders op de wachtlijst voor geïndiceerde jeugdzorg:

referentiewaarde per 01/01/10	streefwaarde per 01/01/11	streefwaarde per eind 2011
11	0	0

Wachtlijsten voor geïndiceerde jeugdzorg: de landelijke norm is dat binnen negen weken de geïndiceerde jeugdzorg wordt verleend. De wachtlijst bestaat uit de kinderen / ouders die langer dan negen weken moeten wachten op zorg. In 2009 is met behulp van substantiële extra middelen

een versnelling in de aanpak van de wachtlijsten uitgevoerd, waardoor eind 2009 de wachtlijst langer dan negen weken tot nul werden gereduceerd. In lijn met het collegeprogramma is ons streven om vanaf eind 2010 de wachttijden terug te dringen tot maximaal vier weken. Vanaf 1 januari 2010 wordt dit gemonitord.

- Wachtlijst AMK voor onderzoek:

referentiewaarde per 01/01/10	streefwaarde per 01/01/11	streefwaarde per eind 2011
0	0	0

Wachtlijsten Algemeen Meldpunt Kindermishandeling (AMK) van Bureau Jeugdzorg: De (landelijke) norm is dat er binnen vijf werkdagen na melding van het vermoeden van kindermishandeling een onderzoek start. De wachtlijst bij het AMK bestaat uit het aantal meldingen waarbij het onderzoek na vijf dagen nog niet is gestart.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

- De eerste indicator is in 2011 niet geheel gehaald (op 31 december 2011: 27 wachtenden);
- Op 31 december 2011 waren er geen wachtenden.

020202 Het reguleren van de instroom van jongeren in de jeugdzorg

Indicatoren:

1. 24-uurs bereikbaar Bureau Jeugdzorg Zeeland (BJZ). BJZ is ook in 2011 24 uur bereikbaar via crisisdienst/Kindertelefoon;
2. Uiterlijk in 2011 mag de gemiddelde doorlooptijd tussen aanmelding en indicatie maximaal 60 dagen duren (in 2010 dient dit bij 40% van de aanmeldingen zo te zijn). Over 2009 was de gemiddelde doorlooptijd nog 91 dagen;
3. Er zijn in 2011 geen wachtlijsten bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling. Er was in 2009 geen wachtlijst bij het AMK;
4. In 2011 is er 20% minder instroom in de Zeeuwse jeugdzorg ten opzicht van 2007 (aantal meldingen 1.164 jeugdigen bij 100.000 gewogen jeugdigen maar exclusief AWBZ-aanmeldingen). In 2009 ging het om 1.913 aanmeldingen. Dit is door nieuwe wetgeving evenwel inclusief AWBZ.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. Bureau Jeugdzorg Zeeland is ook in 2011 24 uur bereikbaar via crisisdienst/Kindertelefoon;
2. In het derde kwartaal 2011 was de doorlooptijd: 66 dagen. De stand per 31 december 11 volgt in maart 2012;
3. Er zijn geen wachtenden bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling;
4. Doelstelling was reeds in 2010 behaald en instroom is sindsdien niet toegenomen.

020203 Het zorgdragen dat vanuit de Centra voor Jeugd en Gezin gewerkt wordt met effectieve methoden.

Indicatoren:

1. In 2012 werken in alle gemeenten de CJG's met (bewezen) effectieve methodieken bij het ondersteunen van en hulp aan opvoeders;
2. In 2012 hebben gemeenten, Provincie en instellingen een keuze gemaakt voor de in te zetten effectieve methodieken voor signaleren van opvoed- en opgroei problemen en voor hulp aan kinderen en jongeren.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. Er is een voorstel voor invoering opgesteld, dat dit jaar geïmplementeerd zal worden;
2. Voorstel wordt naar verwachting in 2012 opgesteld.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Jeugdzorg	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	30.118	30.626	31.166	-540
batens	-29.046	-29.553	-30.214	661
resultaat voor bestemming	1.072	1.073	952	121
toevoeging reserve	0	82	82	0
onttrekking reserve	-128	-128	-128	0
resultaat na bestemming	943	1.027	906	121

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € -540
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € 661

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Subsidie vaststellingen vorige jaren	95
Bestrijding wachtlijsten	163
Juvent (voorheen AZZ)	-486
Bureau Jeugdzorg: centraal bureau	-108
Bureau Jeugdzorg: justitiële taken	-324
Overige verschillen	120
Totaal	-540

Baten

Omschrijving	Bedrag
Subsidie vaststellingen vorige jaren	-95
Bestrijding wachtlijsten	-163
Juvent (voorheen AZZ)	486
Bureau Jeugdzorg: centraal bureau	108
Bureau Jeugdzorg: justitiële taken	324
Overige verschillen	1
Totaal	661

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 3

Cultuur

Inleiding

Kunst en cultuur zijn een onmisbare schakel in de Zeeuwse samenleving. Zij vormen als het ware het cement van deze samenleving. Cultuur als drager van de culturele identiteit vormt een van de verbindende elementen. Daarnaast maakt cultuur duidelijk hoe veelkleurig en veelzijdig onze samenleving is. Cultuur heeft niet alleen een intrinsieke waarde doordat het mogelijkheden biedt tot genereren, herkennen, verbazen, verwonderen, maar ook doordat het kan aanzetten tot kritische reflectie.

Tot slot is cultuur een belangrijk instrument voor regionale ontwikkeling door de daarin opgesloten bijdragen aan toerisme en recreatie, economie en ruimtelijke ordening. Kunst en cultuur leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan een goed woon- en leefklimaat voor alle inwoners van Zeeland. Om cultuur deze rollen te kunnen laten spelen, is een zo gevarieerd en gespreid mogelijk cultureel aanbod noodzakelijk, evenals, een zo groot mogelijke cultuurparticipatie en versterking van de culturele factor in de samenleving.

In december 2008 hebben de Staten de nota Cultuur Continu II 2009-2012 vastgesteld: het algemeen kader waaronder de verschillende beleidsnota's vallen aangevuld met die onderdelen die niet direct vallen onder (één van) de beleidsnota's. Het beleid voor archeologie, bibliotheekwerk, cultuurhistorie en monumenten, immaterieel erfgoed en archieven, kunsten en musea is vastgelegd in beleidsnota's met een looptijd tot en met 2012.

In april 2010 is het provinciaal mediabeleid vastgesteld met de nota 'Omroep Zeeland in een veranderend medialandschap 2009-2014'.

Er is geen geplande voortgangsrapportage voor 2011.

In verband met de decentralisatieuitkering van het Rijk t/m 2012 zijn de projecten met dit geld ook voor het merendeel uitgezet tot en met 2012 met cofinanciering van de Provincie. Tot 2012 is de bezuiniging vooral van invloed op de middelen voor archeologie. Na 2013 is nog niet bekend hoe de decentralisatie uitkering verder verloopt, maar zijn de provinciale budgetten wel aan de bezuinigingen onderhevig, wat invloed heeft op de subsidieverlening.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn de versterking van het culturele bewustzijn van inwoners en bezoekers van Zeeland. Dit willen we realiseren door het vergroten van het publieksbereik en de actieve participatie in kunst en cultuur via onder andere de versterking van de culturele infrastructuur.

Om dit te kunnen bereiken moeten we er mede voor zorgen dat er een gevarieerd en gespreid cultureel aanbod in Zeeland tot stand komt, waarbij de variatie en de spreiding zich doen gelden op meerdere aspecten zoals discipline, regio en bevolkingsgroep. Belangrijk daarbij is ook de (artistieke) kwaliteit van dit aanbod in de gaten te houden. Cultureel aanbod dient daarbij breed te worden gezien. Het is het geheel aan organisaties, instellingen en activiteiten op het terrein van de kunsten en het culturele erfgoed. Bij het totstandkomen van dit aanbod zijn de Zeeuwse gemeenten en een groot aantal Zeeuwse culturele instellingen en organisaties onze natuurlijke partners. Onze rol is hierbij die van subsidiegever en pleitbezorger.

Wij vinden dit van belang omdat:

- Cultuur zet aan tot creativiteit en biedt mogelijkheden tot genieten (vrijtijdsbesteding);
- Cultuur maakt mensen bewust van hun eigen culturele identiteit en draagt daarmee bij aan regionale herkenning en gaat vervreemding tegen;

- Cultuurparticipatie is zowel voor de ontwikkeling van de individuele mens als vanuit het oogpunt van een rijker sociaal leven van belang;
- Cultuur ook belangrijk is voor het toerisme en de economie van Zeeland.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0301:

De versterking van het culturele bewustzijn van inwoners en bezoekers van Zeeland door het vergroten van het publieksbereik en de actieve cultuurparticipatie, evenals de versterking van de culturele infrastructuur.

Wat hebben we bereikt?

Effect

De versterking van het culturele bewustzijn van inwoners en bezoekers van Zeeland door het vergroten van het publieksbereik en de actieve cultuurparticipatie, evenals de versterking van de culturele infrastructuur.

Doelstelling(en)

030101 Cultuurnota:

Het verhogen van de cultuurparticipatie en het vergroten van het cultureel aanbod in Zeeland.

Indicatoren:

1. In 2012 werkt 50% van de scholen in Zeeland met een doorgaande leerlijn cultuureducatie (referentiewaarde eind 2008: 15%, streefwaarde voor 2011: 35%);
2. Databank cultuur (cultuurmonitor) is operationeel en bevat actuele gegevens over cultuurparticipatie en cultuuraanbod die toegankelijk zijn via een website.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. Eind 2012 had 40% van de scholen een doorgaande leerlijn cultuureducatie;
2. Het structureel monitoren is in 2011 vervolmaakt op basis van verdere gegevensverzameling. In 2012 zullen alle data via de website toegankelijk zijn.

030103 Cultuurhistorie en monumenten:

Behoud, ontwikkeling en ontsluiting van de cultuurhistorie en monumenten in Zeeland.

Indicatoren:

1. Ten minste één rijksmonumentale kerk, één rijksmonumentale molen en één historische boerderij gerestaureerd in 2011;
2. In 2011 in samenwerking met het Rijk bijdragen aan de voortzetting van het Restauratie Opleidingsproject (ROP) waaraan ten minste 15 leerlingen deelnemen.

De geraamde kosten voor Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ) zijn gekoppeld aan deze doelstelling. Praktisch gezien draagt SCEZ echter ook bij aan de doelstellingen 030108 (Immaterieel erfgoed en archieven) en 030109 (Archeologie).

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. De kerk van Zoutelande is gerestaureerd, drie boerderijen zijn gerestaureerd (in Zuidzande, Kattendijke en Meliskerke) en drie molens (in 's-Gravenpolder en Kortgene);
2. Het Restauratie Opleidingsproject is voorgezet in 2011. Er hebben 20 leerlingen deelgenomen.

030104 Bibliotheekwerk:

Het verbreden en verbeteren van de rol van het bibliotheekwerk in Zeeland. De vier basisbibliotheken in Zeeland krijgen via de afdeling PSO (Provinciale Service Organisatie) van de Zeeuwse Bibliotheek in de periode 2009-2012 ondersteuning op basis van het door de basisbibliotheken en Provincie Zeeland geaccordeerde beleidsplan.

Indicator:

- In 2011 zal via de bestaande ondersteuningsstructuur en onderlinge samenwerking worden onderzocht of gekomen kan worden tot één Zeeuwse bibliotheekorganisatie. Dit op basis van de nota Bibliotheekbeleid Provincie Zeeland, actualisatie huidig beleid voor de periode 2009-2012. Gelet op de ingrijpende gevolgen voor de huidige bibliotheken zal een dergelijke omvorming/fusie pas na 2012 vorm kunnen krijgen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk**Stand van zaken:**

De gemeenten vinden één Zeeuwse bibliotheekorganisatie nog niet aan de orde. Afspraak is nu gericht op één back office eind 2012.

030105 Museumbeleid:

Het versterken van de museale infrastructuur op provinciaal niveau.

Indicatoren:

1. De in 2010 te starten voorbereiding voor een museum voor industrieel erfgoed is mede door een provinciale bijdrage eind 2011 toegankelijk;
2. In 2011 wordt gestart met de uitvoering van het project toeristische ontsluiting erfgoed WO II.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja**Stand van zaken:**

Per indicator (in volgorde):

1. Het Industrieel museum Zeeland is mede met subsidie van de provincie in 2011 gestart. De opening is voorzien in 2013;
2. Met Europese subsidie uit het 2 Zeeën programma is dit project in 2011 gestart met een duur tot medio 2014.

030106 Mediabeleid:

Het in 2011 waarborgen van een onafhankelijk, gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig (regionaal) media-aanbod dat toegankelijk en betaalbaar is voor alle lagen van de bevolking.

Indicatoren:

	referentiewaarde 2009	streefwaarde 2011-2014
Kijkcijfers gemiddeld dagbereik	31,4%	31,4% (handhaven)
Luistercijfers radiomarktaandeel	17,4%	17,4% (handhaven)

Het percentage "gemiddeld dagbereik" betekent dat dit percentage van de totale Zeeuwse bevolking zijn televisie of radio gemiddeld dagelijks op enig moment afgestemd heeft op Omroep Zeeland. Het landelijk gemiddelde in 2009 was met betrekking tot radio 13,8% en met betrekking tot televisie 20,7% (bron: Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking - jaarverslag 2008).

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Het in 2011 waarborgen van een onafhankelijk, gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig (regionaal) media-aanbod dat toegankelijk en betaalbaar is voor alle lagen van de bevolking is gelukt. De streefwaarden zijn lager dan het uitgangspunt van 2009. De landelijke gemiddelde cijfers zijn ook lager dan waarbij de streefwaarden is uitgegaan.

Per Indicator:

	streefwaarde 2011-2014	2011
Kijkcijfers gemiddeld dagbereik	31,4%	22,0%
Luistercijfers radiomarktaandeel	17,4%	14,3%

Het percentage "gemiddeld dagbereik" betekent dat dit percentage van de totale Zeeuwse bevolking zijn televisie of radio gemiddeld dagelijks op enig moment afgestemd heeft op Omroep Zeeland. Het landelijk gemiddelde in 2011 was met betrekking tot radio 11,9% en met betrekking tot televisie 17,7%.

030107 Kunstenbeleid:

Versterking van de samenhang binnen de kunstensector alsmede het versterken van de regionale kunsteninfrastructuur.

Indicatoren:

1. In 2012 is er een weekend voor de amateurkunst in alle gemeenten. De referentiewaarde in 2009: acht gemeenten;
2. In 2012 is de samenwerking met alle Zeeuwse gemeenten verder ontwikkeld op basis van de in 2009 per regio (Oosterschelde, Walcheren en Zeeuws-Vlaanderen) afgesloten convenanten over inhoudelijke en financiële afspraken voor de periode 2009-2012.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. In 2011 was er een weekend voor de amateurkunst in tien gemeenten;
2. De samenwerking is in 2011 verder geïntensiveerd door specifiek in te zetten op een aantal dossiers zoals cultuureducatie en beeldende kunst.

030108 Immaterieel erfgoed en archieven:

Behoud en de ontsluiting van het immaterieel cultureel erfgoed in Zeeland.

Indicatoren:

1. SCEZ is gestart met het project "borging Zeeuwse volkscultuur" met als doel dat de Zeeuwse volkscultuur ook voor latere generaties toegankelijk is;
2. De voorbereidingen van de decentralisatie van de verantwoordelijkheid voor het Zeeuws Archief van het Rijk naar de Provincie Zeeland zijn afgerond, per 31 december 2011.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

Stand van zaken per bolletje/indicator geven:

1. SCEZ is daadwerkelijk gestart met het project en zal na de zomer 2012 met concrete aanbevelingen voor de borging komen;
2. Inmiddels is geen sprake meer van decentralisatie maar zal, op basis van het bestuursakkoord tussen Rijk, IPO en VNG vanaf 2012 worden meebetaald aan de exploitatiekosten van het Zeeuws Archief. Over de exacte relatie met het Zeeuws Archief moet nog worden besloten.

030109 Archeologiebeleid:

Behoud en ontsluiting van het Zeeuwse archeologische erfgoed.

Indicatoren:

1. Er is geen achterstand bij het Zeeuws Archeologisch Depot in 2012 (100% gearhiveerd). Referentiewaarde: van de archiefdozen was eind 2009 25% gearhiveerd; In 2011 is het streven dat 50% is gerealiseerd (2010, streefwaarde 40%);
2. Alle gemeenten hebben in 2012 een gemeentelijk archeologisch beleidsplan. In 2011 beschikt 100% van de gemeenten over een archeologisch beleidsplan (referentiewaarde 2009: 30%);
3. De terreinen van archeologische waarden kennen een planologische bescherming in 2012. In 2011 kent 60% van de terreinen planologische bescherming (in 2010 50%). Van de terreinen van archeologische waarden was eind 2009 35% beschermd (bron SCEZ).

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema**Stand van zaken:**

Per indicator (in volgorde):

1. In 2011 was 50% van de achterstand ingelopen;
2. Alle gemeenten beschikken over een archeologisch beleidsplan, waarbij in vier gemeenten deze begin 2012 definitief worden vastgesteld;
3. Eind 2011 kende 67% van de terreinen met archeologische waarden een planologische bescherming.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Cultuur	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	27.217	27.999	27.866	133
batens	-1.246	-1.594	-1.502	-92
resultaat voor bestemming	25.972	26.405	26.364	41
toevoeging reserve	122	493	493	0
onttrekking reserve	-1.857	-1.711	-1.711	0
resultaat na bestemming	24.237	25.187	25.146	41

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € 133
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € -92

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Regionale Televisie Scheldemond 3	102
Kunsten cultuur algemeen	-/- 85
Overige verschillen	118
Totaal	133

Baten

Omschrijving	Bedrag
Regionale Televisie Scheldemond 3	-/- 82
Overige verschillen	-/- 10
Totaal	-/- 92

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 4

Openbare orde en Veiligheid

Inleiding

Het in 2011 nieuw aangetreden college van Gedeputeerde Staten beschouwt zichzelf en de CvdK, in hun onderscheidende rollen, als schakels in de veiligheidsketen die erop gericht zijn om de kwaliteit van (de organisatie van) die keten te verhogen. Daarbij nemen zij de bevoegdheden en taken die de Wet op de Veiligheidsregio's op dit terrein bij de gemeenten en de Veiligheidsregio Zeeland belegt nadrukkelijk in acht.

Op grond van de Wet Veiligheidsregio's, die in oktober 2010 in werking is getreden, dragen Gedeputeerde Staten zorg voor de productie en het beheer van een geografische kaart waarop de in de veiligheidsregio aanwezige risico's zijn aangeduid: de Risicokaart.

De Commissaris van de Koningin is als Rijksorgaan belast met het toezicht op de Veiligheidsregio's en in algemene zin met de bevordering van de bestuurlijke samenwerking. Tijdens een calamiteit is de Commissaris van de Koningin als Rijksorgaan belast met het toezicht op de (bestuurlijke) samenwerking. De wettelijke basis hiervoor wordt gegeven in de Wet Veiligheidsregio's en de Ambtsinstructie van de Commissaris van de Koningin. Daarnaast vervult de Commissaris van de Koningin, samen en in overleg met de voorzitter van de Veiligheidsregio Zeeland, een rol in de stimulering van grensoverschrijdende samenwerking.

In 2011 hebben het college van Gedeputeerde Staten en de CvdK op verschillende wijzen bijgedragen aan de verhoging van de kwaliteit van de veiligheidsketen:

- Als rijksorgaan hield de CvdK toezicht op de Veiligheidsregio en de Politie en bevorderde de bestuurlijke samenwerking in de provincie;
- Gedeputeerde Staten ondersteunden medeoverheden bij de bewustwording van risico's en bij de uitvoering en regionale aanpak van en kennisuitwisseling over hun (integrale) veiligheidsbeleid.
- Gedeputeerde Staten en de CvdK (als rijksorgaan) stimuleerden informatie-uitwisseling en samenwerking al dan niet in grensoverschrijdend en Europees verband tussen overheden op het gebied van (innovaties in) het veiligheidsbeleid.

Wat willen we bereiken?

De Provincie Zeeland wil een bijdrage leveren aan het verbeteren van de veiligheid. Bij het streven naar een veiligere samenleving is de aandacht gericht op de totale veiligheidsketen: pro-actie, preventie, repressie, preparatie en nazorg. De Provincie is hierbij een schakel in de veiligheidsketen en verzorgt met name de coördinatie en afstemming tussen de verschillende overheden, beleidsvelden en organisaties die zich bezighouden met aspecten van veiligheid en afstemming tussen de diverse schakels van de veiligheidsketen. Speciale aandacht wordt besteed aan de grensoverschrijdende samenwerking met West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen.

Daarnaast vervult de Provincie een stimulerende, initiërende en signalerende rol ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen die de kwaliteit van de organisatie van de veiligheidsketen moeten verhogen. De Provincie heeft op dit terrein een toezichthoudende rol ten aanzien van gemeenten, waterschappen, rijkswaterstaat, brandweer, politie en veiligheidsregio. Dit geschiedt binnen de daarvoor gestelde wettelijke kaders en beïnvloedingsmogelijkheden.

Wij streven naar een intensivering van het integraal veiligheidsbeleid. Integrale veiligheid betreft een reeks van onderwerpen: openbare orde en veiligheid, externe veiligheid, sociale veiligheid, verkeersveiligheid, veiligheid tegen natuurverschijnselen, enzovoort. De samenwerking tussen alle partners willen we bevorderen en faciliteren.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0401:

Adequate crisisbeheersing bij rampen en zware ongevallen. Kennisontwikkeling en innovatie hebben een plaats gekregen in het veiligheidsbeleid.

0402:

Handhaving openbare orde op adequaat niveau.

0403:

Veiligheid wordt integraal onderdeel bij beleidsbeslissingen.

Inzicht bij de bevolking van de gevaarstelling van de omgeving. Daardoor een beter bewustzijn van risico's waardoor men zich beter voorbereidt op eventuele calamiteiten en meer zelfredzaam wordt.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Adequate crisisbeheersing bij rampen en zware ongevallen. Kennisontwikkeling en innovatie hebben een plaats gekregen in het veiligheidsbeleid

Doelstelling(en)

040101 Planvorming rampenbestrijding in Zeeland is actueel en voldoet tenminste aan de wettelijke eisen

De Provincie Zeeland streeft een hoger kwaliteitsniveau na, passend bij het risicoprofiel van de Provincie. In de komende jaren zullen projectmatig verbeterlagen plaatsvinden.

Indicatoren:

1. Gemeentelijke rampenplannen, rampbestrijdingsplannen en calamiteitenplannen worden binnen de wettelijke termijn getoetst en de resultaten van de toetsingen worden verwoord in de bestuurlijke rapportage aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
2. Voor de Westerschelde zijn eigenlijk vier schepen noodzakelijk. Er is gekozen voor drie schepen (één België, en twee RWS) als "second best solution". Met inzet van private middelen wordt dit verantwoord geacht voor de meeste scenario's. In 2011 dienen de twee operationele commandovaartuigen als bijdrage aan de veiligheid op de Westerschelde beschikbaar te zijn. In 2010 is er gestart met de bouw van de schepen. In 2010 is er, in nauwe samenwerking met de haven van Antwerpen, een waakvlamovereenkomst afgesloten met een private partij ten behoeve van de continue beschikbaarheid van voldoende bluscapaciteit op de Westerschelde. In 2011 zal een oefening met inzet van deze private partij plaatsvinden;
3. De Zeeuwse hulpverleningsdiensten zijn in 2011 opgeleid en adequaat geoefend voor het optreden bij calamiteiten op de Westerschelde. In 2010 werden specifieke opleidingen inzake calamiteitenbestrijding op het water uitgewerkt, zodra de schepen beschikbaar zijn kan er worden gestart met de praktijkopleiding;
4. In 2011 start er een Europees project op het gebied van maritieme incidentenbestrijding;
5. In 2011 wordt een start gemaakt met de realisatie van een kenniscentrum kustoverstromingen, in 2010 startte het Europese project daaromtrent;
6. In 2011 ligt er een opzet voor de realisatie van een innovatiecentrum op het terrein van veiligheid ten aanzien van de omgang met nucleair materiaal. In 2010 vinden voorbereidende werkzaamheden plaats;
7. In 2011 vindt een bestuurlijk grensoverschrijdend overleg plaats met de Belgische buurprovincies en de betrokken hulpdiensten (Vakgroep Veiligheid Scheldemond).

Het onderdeel Openbare orde en veiligheid van de Nieuwe Verbindingen valt (gedeeltelijk) onder deze doelstelling, maar ook onder doelstelling 040102 en 040301.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Met inachtneming van de nieuwe en gewijzigde rol van de provincie en de Commissaris van de Koningin (CvdK) op basis van de Wet op de Veiligheidsregio's kan worden geconcludeerd dat de indicatoren die aan deze doelstelling ten grondslag liggen, zijn bereikt.

Per indicator (in volgorde):

1. Plantoetsing is met de invoering van de Wet veiligheidsregio's per 1 oktober 2010 als taak voor de Commissaris van de Koningin komen te vervallen. In 2011 heeft de CvdK erop toegezien dat de Veiligheidsregio Zeeland binnen de termijnen achtereenvolgens het Zeeuws Risicoprofiel, Het Beleidsplan 2012-2015 en het Regionaal Crisisplan heeft vastgesteld;
2. Voor Zeeland zijn in 2011 twee nieuwe vaartuigen van Rijkswaterstaat uitgerust met een commando-unit voor de coördinatie van de hulpverlening op het water. De oefening met de private Antwerpse partij is in voorbereiding en zal in de eerste helft 2012 plaatsvinden;
3. In de loop van 2011 is de aanvraag voor Europese subsidie gehonoreerd in het Interreg 2-Zeeën programma voor het project MIRG (Maritime Incident Response Groups). Dit project start officieel per 1 januari 2012 en wordt in 2014 afgerond;
4. In 2010 zijn de voorbereidingen getroffen voor de opzet van het project Flood Aware. Dit project is in mei 2011 door de stuurgroep van het Interreg 2-Zeeën programma goedgekeurd. Op 1 juni 2011 is het project gestart. Onderdeel van het project is het opzetten en inrichten van een overstromingsinformatiecentrum in het Watersnoodmuseum in Ouwkerk. In samenwerking met de Veiligheidsregio Zeeland en het Watersnoodmuseum wordt invulling aan het project gegeven. Het centrum is op 1 februari 2012 gereed;
5. In 2011 is een marktverkenning opgeleverd over de behoefte aan een nucleair expertise centrum bij crisisorganisaties en partijen werkzaam op het terrein van veiligheid. De kennis over nucleaire veiligheid blijkt versnipperd aanwezig in de kleine specialistische wereld van nucleaire experts.
Bundeling van expertise is zinvol. Tevens is in 2011 een werkbezoek gebracht aan het Studie Centrum Kernenergie (SCK) te Mol, België. De expertise van SCK kan ingezet worden in het Nucleair expertise centrum Zeeland en in nucleaire opleidingen. Het laatste kwartaal zijn voorbereidende gesprekken gevoerd over detachering vanuit de kern Fysische Dienst. Per 1 januari 2012 wordt deze gerealiseerd en zal resulteren in een business case over de haalbaarheid van het N.E.C. in Zeeland;
6. De Vakgroep Veiligheid Scheldemond is in 2011 bijeengekomen onder voorzitterschap van de CvdK Zeeland.

040102 Oefening en opleiding voor partijen in rampenbestrijding

Provinciaal Coördinatiecentrum (PCC) is direct inzetbaar. Het PCC zal in 2011 functioneren volgens het in 2010 vastgestelde beheerkader.

Indicatoren:

1. Er wordt in 2011 uitvoering gegeven aan het testen van de technische infrastructuur conform het daarvoor geldende draaiboek;
2. Het beschikbaarheidpercentage van de PCC-bezetting dient in 2011 net als in 2010 minimaal 60% te zijn;
3. Het PCC neemt in 2011 minimaal twee maal deel aan een rampenoefening, welke aansluit bij de oefenkalender;
4. De Commissaris van de Koningin neemt in 2011 minimaal eenmaal deel aan een rampenoefening conform de oefenkalender.

Het onderdeel Openbare orde en veiligheid van de Nieuwe verbindingen valt (gedeeltelijk) onder deze doelstelling, maar ook onder de doelstellingen 040101 en 040301.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Als gevolg van de gewijzigde rol van de Provincie en de Commissaris van de Koningin (CvdK) op basis van de Wet op de Veiligheidsregio's waren sommige van de onderstaande indicatoren in 2011 niet meer van toepassing. Om die reden zijn de indicatoren die aan deze doelstelling ten grondslag liggen deels bereikt.

Per indicator (in volgorde)

1. Door de inwerkingtreding van de Wet op de Veiligheidsregio's op 1 oktober 2010 is het Provinciaal Coördinatiecentrum overgegaan naar een crisisstaf voor de CvdK. In 2011 heeft deze crisisstaf vorm gekregen en is beschreven in het organisatieplan van de CvdK;
2. Zie onder indicator 1;
3. In 2011 is in de Veiligheidsregio alle aandacht uitgegaan naar de Nationale Stafoefening Nucleair in oktober. De CvdK en de crisisstaf hebben aan deze oefening deelgenomen;
4. De CvdK en haar crisisstaf hebben in 2011 deelgenomen aan de Nationale Stafoefening Nucleair in oktober.

Effect

Handhaving openbare orde op adequaat niveau

Doelstelling(en)

040201 De handhaving van de openbare orde in Zeeland dient in 2011 gewaarborgd te zijn

Indicator:

In 2011 wordt invulling gegeven aan het toezicht op de politie conform de afgesproken overlegstructuur (inclusief werkbezoek met PG aan politie).

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Per indicator:

Aan het toezicht op de politie is conform de afgesproken overlegstructuur invulling gegeven. Dit betekent concreet dat de Commissaris van de Koningin op 27 mei 2011 samen met de Procureur-Generaal een werkbezoek heeft gebracht aan Politie Zeeland, dat zij een overleg van de Regionale Beheersdriehoek heeft bijgewoond en dat zij ook nog een gesprek met de korpschef heeft gehad. Daarnaast heeft de Commissaris van de Koningin in 2011 met zeven burgemeesters, tijdens hun reguliere gesprek, o.a. stilgestaan bij de politiezorg in hun gemeenten.

040203 De politionele veiligheid in de grensstreek dient gewaarborgd te zijn

Indicator:

1. In 2011 vindt een bestuurlijk grensoverschrijdende overleg plaats met de Belgische buurprovincies, politie en justitie (Euregionaal Veiligheidsoverleg).

Het onderdeel Openbare orde en veiligheid van de Nieuwe verbindingen valt (gedeeltelijk) onder deze doelstelling, maar ook onder de doelstellingen 040101 en 040102.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Per indicator:

1. Het Euregionaal Veiligheidsoverleg is in 2011 bijeengekomen onder voorzitterschap van de CvdK Zeeland.

Effect

Veiligheid wordt integraal onderdeel bij beleidsbeslissingen.

Inzicht bij de bevolking van de gevaarsetting van de omgeving. Daardoor een beter bewustzijn van risico's waardoor men zich beter voorbereidt op eventuele calamiteiten en meer zelfredzaam wordt

Doelstelling(en)

040301 Integrale aanpak van veiligheidproblematiek binnen de Provincie Zeeland wordt gestimuleerd

De veiligheidsrisico's in Zeeland worden conform de Leidraad risico-inventarisatie weergegeven op de Risicokaart Zeeland en volgens het beheerkader uitgevoerd.

Indicatoren:

1. In 2010 is uitvoering gegeven aan de subsidieregeling Integrale veiligheid waarbij rekening is gehouden met de 0-meting in 2009 van de Zeeuwse veiligheidsmonitor. In 2011 wordt in Zeeland een 1-meting gehouden met een Zeeuwse veiligheidsmonitor die aansluit bij de landelijke veiligheidsmonitor;
2. In 2011 zal vier keer een steekproef plaats vinden naar de actualiteit van de door de gemeenten geleverde gegevens op de risicokaart. Minimaal 95% van de gegevens dient actueel te zijn;
3. Het aantal raadplegingen van de risicokaart dient in 2011 van 24000 unieke ip-adressen afkomstig te zijn (eind 2009 waren dit 4732 ip-adressen). In deze collegeperiode (2007-2011) dient elk huishouden minimaal één maal de website te hebben geraadpleegd.

Het onderdeel integrale veiligheid van de Nieuwe Verbindingen valt onder deze doelstelling.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. In 2011 zijn op grond van de subsidieregeling Integrale Veiligheid vier subsidies verstrekt voor een totaalbedrag van circa € 155.000. Er is geen 1-meting gehouden met een Zeeuwse Veiligheidsmonitor. Nu de gemeenten de kosten van de Veiligheidsmonitor zelf dienden te dragen (de 0-meting is door de Provincie Zeeland bekostigd), is er slechts één gemeente geweest die individueel heeft deelgenomen aan de Veiligheidsmonitor;
2. Ook in 2011 is weer een jaarrapportage risicokaart uitgebracht waarin indicatoren staan waaruit de actualiteit van de gegevens blijkt. Hieruit is gebleken dat de aandacht voor het actueel houden van de risicokaart bij een aantal gemeenten onvoldoende is. Een exact actualiteitspercentage is niet aan te geven. Teneinde de actualiteit van gegevens onder de aandacht van de gemeenten te brengen is de jaarrapportage door de CvdK naar het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio gestuurd;
3. Het aantal ip-adressen op regionaal niveau kan om technische redenen niet meer worden opgeleverd. Er zijn wel cijfers met betrekking tot de risicokaart op landelijk niveau te leveren, maar deze cijfers over 2011 zijn nog niet bekend.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Openbare orde en Veiligheid	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	2.393	2.744	2.333	411
baten	-332	-622	-381	-241
resultaat voor bestemming	2.061	2.122	1.952	170
toevoeging reserve	542	770	770	0
onttrekking reserve	-428	-1.006	-1.006	0
resultaat na bestemming	2.175	1.886	1.716	170

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € 410
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € -240

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Project Up-Safety	398
Overige verschillen	12
Totaal	410

Baten

Omschrijving	Bedrag
Project Up-Safety	-/- 251
Project Flood Aware	11
Totaal	-/- 240

De afwijking op dit programma wordt met name veroorzaakt door het project Up-Safety dat gunstiger uitviel.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 5

Bestuur

Inleiding

Het programma Bestuur ondersteunt het intern en extern functioneren van de eigen bestuursorganen Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koningin, het functioneren van de Zeeuwse gemeenten, één waterschap en gemeenschappelijke regelingen, het inzichtelijk maken van het Zeeuwse provinciaal beleid voor burgers, belangengroepen en andere belangstellenden in interprovinciaal, nationaal en Europees verband. Het programma omvat de onderwerpen "Provinciale Staten en overige bestuursorganen", "Bestuurlijke samenwerking" en "communicatie".

Relevante beleidsnota's en informatie:

Beleidsnota Europa Provincie Zeeland, vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 12 december 2006, looptijd: onbepaalde tijd.

Afsprakenregeling Scheldemondfonds, vastgesteld door Provinciale Staten op 16 mei 2008, looptijd: onbepaalde duur. De evaluatie Scheldemondfonds zal plaatsvinden in 2010. Verder is het bestuursakkoord IPO-Rijk met bijbehorend uitvoeringsprogramma relevant. Provinciale Staten worden hierover periodiek geïnformeerd.

Voor het financieel toezicht is het Gemeenschappelijk Financieel toezichtkader 'Zichtbaar toezicht' relevant. Dit is een beleidskader van alle provincies gezamenlijk en van het BZK, looptijd: onbepaalde tijd.

Beleidsnota promotie, vastgesteld in de Statenvergadering van 14 maart 2008 en heeft een looptijd van 2008-2012.

Bij de vaststelling is toegezegd periodiek een voortgangsrapportage uit te brengen aan Provinciale Staten. In de afgelopen periode is door middel van een Promotiekrant een aantal keren melding gemaakt van de uitgevoerde activiteiten. Daarnaast wordt jaarlijks, met ingang van het 3e kwartaal 2010, een formele voortgangsrapportage voorgelegd aan Provinciale Staten.

Wat willen we bereiken?

De bestuursorganen

We willen een grotere betrokkenheid van de samenleving bij het provinciebestuur en provinciale politiek. Daarom willen wij een goed, betrouwbaar en duaal functioneren van het Zeeuwse provinciaal bestuur. Dit vraagt om een heldere profilering van het provinciebestuur. Provinciale Staten hebben drie rollen: volksvertegenwoordiger, kadersteller en controleur. Gedeputeerde Staten richten zich op de beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Ook de concentratie van de besturende en uitvoerende taken bij Gedeputeerde Staten zijn gericht op een grotere inbreng van Provinciale Staten. De Commissaris van de Koningin heeft een eigenstandige rol als Rijksorgaan en is daarnaast de verbindende schakel tussen Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten.

Bestuurlijke samenwerking

Sterke gemeenten en een sterk waterschap, zowel bestuurlijk als financieel, zijn van essentieel belang voor het functioneren van de Zeeuwse samenleving. Uitgangspunt is dat de belangen van de Zeeuwen door de Provincie Zeeland in gezamenlijkheid met de andere Zeeuwse overheden behartigd worden ook buiten de provinciegrenzen.

Promotie

Doel van de algemene promotie is meer samenhang in de promotie te brengen, meer samenwerking te stimuleren en personen en partijen uit Zeeland te betrekken, stimuleren en faciliteren in hun rol als promotors. Doel van de sectorale promotie is bij te dragen aan een sectorale beleids- of groeidoelstelling en stimuleren van promotionele samenwerking binnen een sector. Om deze algemene en sectorale doelstellingen en initiatieven elkaar te laten versterken, stimuleren wij de kruisbestuiving tussen sectoren opdat in de promotiepakketten optimaal gebruik wordt gemaakt van het "totaalproduct Zeeland".

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0501:

Een democratisch provinciaal bestuur dat effectief en transparant is.

0502:

De Zeeuwse maatschappelijke opgaven worden behartigd door overheden met een eigen regionale/lokale identiteit, op de juiste schaal en met de juiste middelen.

0503:

Een optimale algemene behartiging van de Zeeuwse belangen in interprovinciaal, nationaal en Europees verband.

0504:

Een realistischer beeld over (de kwaliteiten van) Zeeland, door gemeenten, sectoren, bedrijven, personen en partijen uit de Zeeuwse samenleving met behulp van allerlei Zeeuws DNA-materiaal te faciliteren in hun rol als promotors/ ambassadeurs.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Een democratisch provinciaal bestuur dat effectief en transparant is.

Doelstelling(en)

050103 Het handhaven van een goed, betrouwbaar en dual functioneren van het Zeeuwse provinciaal bestuur

Dit vergt een heldere profilering van het provinciebestuur, haar producten en diensten en een deugdelijke toepassing van wetgeving.

Indicatoren:

1. Op basis van duidelijke meetbare doelen is het beleid te controleren (volgens het smart principe). Ook in 2011 worden alle nieuwe beleidsnota's en de voortgang- en eindrapportages hierop getoetst voor Provinciale Staten op smart formuleren;
2. Het handhaven van de integrale uitzendingen van de vergaderingen van de (commissies van) Provinciale Staten in 2011;
3. De opkomst bij de statenverkiezingen in 2011 handhaven op 53%;
4. Het binnen deze collegeperiode (2007-2011) verminderen van de administratieve last met 25%.

Onze opgaven met betrekking tot de wettelijke en autonome taken adequaat uitvoeren en hiervoor in maatschappelijke en bestuurlijke context de juiste verbindingen aangaan.

Indicator:

Voor de provinciale statenverkiezingen op 2 maart 2011 een bestuurskrachtonderzoek provincie laten uitvoeren via een visitatiecommissie en ondersteund door een extern bureau.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. Naast het controleren op smart formuleren is de Statengriffie, bij wijze van proef, gestart met het gebruik van geleidebrieven (oplegnotities). Deze geleidebrieven laten direct zien wat de aard van het voorstel is: kaderstellen, controlerend, informatief of peilend. Verder worden op één A4 de elementaire gegevens van het te behandelen stuk weergegeven. De eerste ervaringen met deze proef zijn positief;
2. De integrale uitzendingen van de vergaderingen van de (commissies van) Provinciale Staten zijn in 2011 gehandhaafd;
3. De verkiezingen zijn op 2 maart 2011 gehouden. Het opkomstpercentage was 59%;
4. De Provincie heeft een lastenreductie van 29% en 6% gerealiseerd op respectievelijk autonome en medebewindsregelgeving. Deze vermindering is volledig merkbaar voor bedrijven en instellingen en heeft geleid tot een jaarlijkse kostenvermindering van € 620.000. Op de totale lastenreductie (rijk en provincie) van circa € 5 mln. per jaar heeft een geraamde € 1 mln. per jaar merkbaar effect op de bedrijven en instellingen binnen de Provincie. Tot slot heeft de Provincie Zeeland als eerste Provincie in Nederland het zogeheten 'Bewijs van Goede Dienst' ontvangen waarin de kwaliteit van dienstverlening is beoordeeld en verbetermaatregelen zijn opgenomen.

Indicator omtrent bestuurskrachtonderzoek (stand van zaken):

Het rapport is besproken in de statenvergadering van 23 mei 2011. Een nadere analyse van de aanbevelingen uit de bestuurskrachtmeting 'ruimte voor verbeelding' heeft als input gediend voor het collegeprogramma 'Stuwende Krachten' en het in 2011 gestarte organisatieonderzoek.

Effect

De Zeeuwse maatschappelijke opgaven worden behartigd door overheden met een eigen regionale/lokale identiteit, op de juiste schaal en met de juiste middelen.

Doelstelling(en)

050201 Continuering duurzaam financieel beleid waterschap-gemeenten

Financieel toezicht heeft tot doel een gezonde financiële situatie bij gemeenten en waterschappen te bevorderen. Door het uitoefenen van wettelijk toezicht door de Provincie Zeeland draagt zij zorg voor de continuering van een duurzaam financieel evenwicht in de meerjarenbegrotingen van de Zeeuwse gemeenten (13) en het waterschap en gemeenschappelijke regelingen (20).

Indicator:

In 2011 alle gemeenten en gemeenschappelijke regelingen onder repressief toezicht houden (in 2010 staat er één gemeente onder preventief toezicht).

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

In 2011 is er een thema-onderzoek uitgevoerd naar de grondexploitatie van de Zeeuwse gemeenten. Conclusie was dat in het kader van het financieel bestuurlijk toezicht er nu nog geen aanleiding is om in te grijpen, maar dat de vooruitzichten somber blijven. De gemeenten zijn geïnformeerd over de

uitkomsten van het onderzoek, hierbij is tevens door ons aangedrongen op realistischer ramingen (zowel qua opbrengsten als plancapaciteit) en op betere afstemming in de regio. Het onderzoek wordt in 2012 herhaald.

Een andere ontwikkeling in 2011 was de invoering van een nieuw stelsel van interbestuurlijk toezicht (IBT). Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Revitalisering generiek toezicht, voorzien per 1 juli 2012, zal het specifieke toezicht (goedkeuring bijvoorbeeld) grotendeels worden vervangen door generiek toezicht (schorsing en vernietiging). Wij hebben ons in 2011 op deze stelselwijziging voorbereid. Zo is onder andere het beleidskader in de plaatsstelling bij taakverwaarlozing vastgesteld en is een coördinatiepunt IBT ingesteld. In 2012 moet op basis van risicoanalyses per beleidsterrein de intensiteit van ons toezicht worden bepaald.

050203 Inspectie archieven:

Wij dragen in 2011 zorg voor toegankelijk en kwalitatief goed (voldoet aan de wettelijke eisen) beheerde papieren en digitale archieven van Provincie, gemeenten (13), 1 waterschap, politieregio en gemeenschappelijke regelingen (20). Uit de tweejaarlijkse rapportage (2007/2008) over de inspecties blijkt dat alle instellingen voldoen aan de wettelijke vereisten. Dit was ook de norm voor 2009/2010.

Indicator:

Het in 2010 opzetten in samenwerking met de DIV-eenheden van alle Zeeuwse gemeenten van een zelfevaluerend auditsysteem ten behoeve van de kwaliteit van de documentaire informatievoorziening. Begin 2012 moet dit systeem bij elke Zeeuwse gemeente na beproeving operationeel zijn.

Is de doelstelling gerealiseerd? Nee

Stand van zaken:

Doordat gewijzigde wetgeving later inwerking treedt dan aanvankelijk was voorzien, is deze doelstelling niet gehaald. Uiterlijk 1 juli 2012 moet de nieuwe vorm van archieftoezicht bij zowel Provincie als de instellingen (gemeenten, waterschap en gemeenschappelijke regelingen) zijn gerealiseerd.

Instellingen zijn globaal op de hoogte gesteld van de veranderingen en de gevolgen hiervan voor de gewijzigde vorm van archieftoezicht. In een uitgebreid voorlichtingstraject zullen de instellingen worden gewezen op hun nieuwe verantwoordelijkheden.

050205 De huidige combinatie van schaal en identiteit van de Provincie en gemeenten in 2011 behouden

Kortom 1 Provincie, 13 gemeenten en 1 waterschap.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Naast gemeenten hebben ook provincies een eigen verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokale en bovenlokale bestuur. Bijvoorbeeld als sprake is van bestuurlijke en/of financiële problemen van gemeenten, kan de rol van het provinciebestuur gelegen zijn in het stimuleren en, waar nodig, het faciliteren van het versterken van de kwaliteit van het lokale bestuur. In 2011 is dit vooral bereikt door in te zetten op interbestuurlijke samenwerking tussen gemeenten, waterschap en Provincie.

050206 Duurzame oplossing Bevolkingsdaling

Samen met andere Zeeuwse partijen op innovatieve wijze duurzame oplossingen vinden voor de gevolgen van de demografische ontwikkelingen in Zeeland en een adequate invulling geven aan de themagerichte (nieuwe) uitgangspunten uit de visie "Op Pad!".

Het plan van aanpak (Routepad) voor het ontwikkelen van duurzame oplossingen voor de bevolkingsdaling is op 9 juli 2010 door Provinciale Staten besproken.

Onderstaande indicatoren hebben betrekking op de periode eind 2009 en de daarop volgende jaren. In 2010 wordt een meerjarige planning uitgewerkt die haar uitwerking heeft op de komende jaren rekening houdend met de volgende uitgangspunten:

1. Plan van aanpak opstellen korte en lange termijn acties;
2. Uitvoeren acties neergelegd in Interbestuurlijk Actieplan Bevolkingsdaling (IAB);
3. Uitvoeren aanbevelingen Topteam Krimp advies;
4. Stimuleren samenwerking gemeenten, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. Het plan van aanpak 'Het routepad!' is op 9 juli 2010 door Provinciale Staten vastgesteld. In dit plan van aanpak zijn ook de punten 2 t/m 4 opgenomen;
2. Zowel op basis van het plan van aanpak als op het interbestuurlijk actieplan is uitvoering gegeven aan acties en experimenten in de regio. Daarnaast is een aantal acties in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de Provincie's Groningen en Limburg opgepakt;
3. Naar aanleiding van het Topteam advies is een bestuurlijke stuurgroep ingesteld voor de regio Zeeuws-Vlaanderen. Vanuit deze stuurgroep is onder andere coördinatie gevoerd op de experimenten;
4. Via de experimenten is een netwerk van belanghebbenden georganiseerd die in samenwerkingsverband betrokken zijn geweest bij diverse onderzoeken en experimenten.

Effect

Een optimale algemene behartiging van de Zeeuwse belangen in interprovinciaal, nationaal en Europees verband

Doelstelling(en)

050301 Handhaving bestaande netwerk:

Vanuit Zeeuws perspectief is vroegtijdige beïnvloeding en signalering van besluitvormingstrajecten over nieuwe Europese en nationale regelgeving en overig beleid cruciaal.

Wij dragen zorg voor een goede positionering van de Zeeuwse belangen ten opzichte van Rijk en Europa. Hiervoor is handhaving van het bestaande netwerk noodzakelijk. De Provincie Zeeland probeert daarbij nog meer gericht te participeren in overlegorganen.

Indicatoren:

Voor 2011 geldt handhaving van het bestaande netwerk op het niveau van 2010 door vertegenwoordigd te zijn in de volgende gremia of organisaties:

- InterProvinciaal Overleg (IPO)
- Raad van Europa (CLRAE)
- Comité van de Regio's
- Scheldemondraad
- Conferentie van Perifere en Maritieme Regio's (CPMR)/ North Sea Commission)
- Huis van Nederlandse provincies in Brussel (HNP)
- Werkgemeenschap van Europese grensgebieden (WVEG)

Het versterken van de Zeeuwse positie in Den Haag door het beïnvloeden van beleidsontwikkeling en besluitvorming waarbij het belangrijk is om vroegtijdig op de hoogte te zijn van bepalende actoren in het proces, het krachtenveld en de planning.

Indicator:

- Samen met de Zeeuwse gemeenten en waterschap benoemen van een lobbyist met eigen kantoorruimte in Den Haag.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

De Provincie Zeeland heeft haar netwerk binnen IPO in 2011 gehandhaafd en een rol gespeeld binnen de transitie van IPO naar een meer toekomstgerichte organisatie gericht op de provinciale belangenbehartiging, innovatie en uitwisseling.

Zeeland is goed vertegenwoordigd in de aangegeven (bestaande) netwerken. Zeeland participeert met twee bestuurders in het IPO. De CvdK vervult een belangrijke rol als voorzitter van het HNP.

Er is een lobbyist in Den Haag benoemd samen met het waterschap Scheldestromen en de 13 gemeenten. Deze lobbyist is geruime tijd operationeel. Tevens is er een intensieve samenwerking gerealiseerd tussen de Haagse en Brusselse lobbyist waardoor de effectiviteit in een aantal dossiers is geoptimaliseerd (bijvoorbeeld cohesiebeleid).

In september 2011 is er samen met gemeenten en waterschap een Europese subsidieadviseur aangetrokken die de opbrengst uit Europese subsidieprogramma's voor Zeeland moet vergroten door het vergroten van de kennis op dit terrein en het uitbouwen van bestaande netwerken.

050302 Het versterken van de transnationale en grensoverschrijdende samenwerking met andere regio's in Europa, maar vooral in Euregio Scheldemond)

Het digitale loket (start was in 2009) is voor externe partijen toegankelijk.

Indicatoren:

1. Een toename van het aantal aanvragen voor informatie ten opzichte van 2009;
2. Een toename van het aantal hits op de site van het digitale loket ten opzichte van 2009. Een nulwaarde is bij het opstellen van de programmabegroting nog niet bekend.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Het aantal paginaweergaves is ten opzichte van 2010 licht gestegen tot een kleine 6000. In vergelijking met andere projecten of onderwerpen op zeeland.nl is dat is voor een relatief klein onderdeel heel aardig. De meeste projecten of onderwerpen trekken flink minder bezoek.

Opvallend is dat de homepage van het Europa loket nog steeds de belangrijkste pagina is (10% van alle bezoekers bekijken die pagina). Dit geldt ook voor het nieuwsarchief.

De top 10 van best bekeken pagina's zijn verder allemaal subsidies.

Effect

Een realistischer beeld over (de kwaliteiten van) Zeeland, door gemeenten, sectoren, bedrijven, personen en partijen uit de Zeeuwse samenleving met behulp van allerlei Zeeuws DNA-materiaal te faciliteren in hun rol als promotors/ ambassadeurs

Doelstelling(en)

050401 Vergroten van de promotiekracht van Zeeland

Door in te zetten op meer samenhang in de promotie, meer samenwerking te stimuleren en personen en partijen uit de Zeeuwse samenleving meer te betrekken, stimuleren en faciliteren in hun rol als promotor wordt de promotiekracht van Zeeland vergroot. Om daarmee te bereiken dat er een

realistischer beeld over Zeeland ontstaat, is allerlei Zeeuws DNA-materiaal ontwikkeld waar ambassadeurs rechtenvrij gebruik van kunnen maken. Door middel van een gereedschapskist en een website kunnen ambassadeurs het materiaal toepassen op hun eigen promotiemiddelen en -boodschappen. Het promotieloket adviseert, helpt en ondersteunt de ambassadeurs daarbij.

Indicatoren:

1. Eind 2011 zijn minimaal 150 exemplaren van de gereedschapskist uitgereikt zijn aan ambassadeurs die mee willen helpen om het ware Zeeland te laten zien;
2. Het aantal raadplegingen van de website www.laatzeelandzien.nl dient van minimaal 100 unieke ip-adressen per maand afkomstig te zijn;
3. Eind 2011 hebben minimaal 75 bedrijven bij hun eigen promotie en communicatie gebruik gemaakt van het DNA-concept, dat is vastgesteld door Gedeputeerde Staten en gebaseerd is op de Beleidsnota promotie. Met het Zeeuws DNA bedoelen we onder andere de kleuren, materialen, woorden, vormen en beelden die de diversiteit, authenticiteit en kwaliteit van Zeeland verbeelden. Het concept is vastgelegd in het DNA-boek Zeeland.
4. Dat bij minimaal zes Zeeuwse gemeenten hun eigen gemeentelijke DNA vastgesteld (uitgangspunt is complementariteit);
5. Per gemeente hebben we met minimaal vijf voorbeeldbedrijven een vertaalslag gemaakt van product/dienst naar het Zeeuws DNA;
6. De inrichting van een beeldenbank is ingewikkelder dan gedacht. Auteursrechten en de gebruiksmogelijkheden juridisch goed afgrenzen blijkt lastig goed te regelen. De beeldenbank wordt langzamerhand wel gevuld met rechtenvrije opnamen, die opgenomen zijn in de prestatie-afspraken bij de subsidie verleningen. In 2011 wordt de beeldenbank verder uitgebouwd en gevuld;
7. Per gemeente hebben we twee drieluikkaarten ontworpen, die een 'best bewaard geheim' van die gemeente onthullen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

1. Gerealiseerd; eind 2011 zijn ruim 500 exemplaren van de gereedschapskist uitgereikt aan ambassadeurs die mee willen helpen om het ware Zeeland te laten zien;
2. Gerealiseerd; het aantal raadplegingen van de website www.laatzeelandzien.nl ligt maandelijks gemiddeld op 765 unieke ip-adressen;
3. Gerealiseerd; bij het Promotieloket zijn ongeveer 150 uitingen bekend van bedrijven die bij hun eigen promotie en communicatie gebruik hebben gemaakt van het DNA-concept;
4. Op schema; in december 2011 zijn de DNA-trajecten in Tholen en Zeeuws-Vlaanderen afgerond. Hierdoor staat het totaal op vier gemeenten en een regio.
5. Op schema; voor vier gemeenten (Veere, Vlissingen, Tholen en Noord-Beveland) is met minimaal vijf voorbeeldbedrijven een vertaalslag gemaakt van product/dienst naar het Zeeuws DNA. In Schouwen-Duiveland is dit ondervangen door het project (H)eerlijk Schouwen-Duiveland, dat in het teken staat van de promotie van eilandelijke streekproducten;
6. De DNA-Beeldbank is in maart 2011 van start gegaan en vervolgens verder uitgebouwd. De Beeldbank telt ruim 1.300 foto's en ruim 400 gebruikers;
7. Op schema; voor Vlissingen, Veere hebben we twee drieluikkaarten ontworpen, die een 'best bewaard geheim' van die gemeente onthullen.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Bestuur	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	12.496	11.749	11.752	-3
batens	-146	-275	-474	199
resultaat voor bestemming	12.350	11.474	11.278	196
toevoeging reserve	0	-337	-321	-16
onttrekking reserve	0	0	0	0
resultaat na bestemming	12.350	11.137	10.956	181

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € -3
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € 199

Financiële analyse

Baten

Omschrijving	Bedrag
IPO	74
Interreg IVa Vlaanderen-Nederland	135
Cofinanciering EZ-middelen	-70
Diverse baten	60
Totaal	199

IPO

Betreft het Zeeuwse aandeel in de terugontvangst van door het IPO betaalde BTW. Deze terugbetaling was niet geraamd.

Interreg IVa Vlaanderen-Nederland/co fin

Voornaamste oorzaak van de hogere terugontvangst van gelden is de declaratie van personeelskosten bij Euregio Scheldemond.

Confinanciering EZ-middelen

Deze activiteit werd beëindigd we ontvingen minder cofinanciering maar hadden ook minder lasten.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 6

Economie

Inleiding

Het sociaal-economisch beleid van de Provincie Zeeland is geformuleerd in het Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan (PSEB) 2009-2012. Dit plan beschrijft het beleid inzake de Zeeuwse economie en werkgelegenheid.

Het streefbeeld dat hierbij gehanteerd wordt, luidt als volgt: een economie in Zeeland, waarin het voor de bevolking en voor ondernemers mogelijk is om op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze te voorzien in hun behoeften. Nu en in de toekomst.

- Zeeland maakt deel uit van een open economie, waarbij de omvang van vraag en aanbod in belangrijke mate wordt bepaald via marktwerking. Deze economie is bovendien steeds meer internationaal georiënteerd. We zien in toenemende mate erkenning van de rol van de provincies en de regio's binnen het Europese economische beleid, onder andere in de vele EU-programma's als POP-2, Interreg IV en OP-Zuid, As4 van het Europees Visserijfonds. Als Provincie houden we bij het opstellen van het sociaal-economisch beleid zoveel als mogelijk rekening met deze programma's om aanwezige kansen en mogelijkheden optimaal te benutten. Behalve op Europees niveau wordt ook op nationaal niveau beleid gemaakt dat zijn invloed heeft op Zeeland. Het Rijksbeleid voor economie is neergelegd in het Regeerakkoord en vervolgens in de zogenaamde Bedrijfslevenbrief. Daarin staat dat het regionaal-economisch beleid van de rijksoverheid wordt geschrapt en gedecentraliseerd en dat gekozen wordt voor een sectorale aanpak waartoe negen topsectoren worden onderscheiden, te weten: chemie, energie, water, agrofood, tuinbouw, logistiek, high tech, creatieve industrie, life-sciences. Elke topsector wordt aangevoerd door een Topteam dat een triple helix samenstelling heeft, dat wil zeggen bedrijfsleven, kennisinstelling en (Rijks-)overheid. In 2011 hebben de Topteams hun actieagenda gepresenteerd en daarop is in september de Bedrijfslevenbrief van de minister van EL en I gekomen. Daarin kondigt het Kabinet aan welke maatregelen zij zal nemen om het ondernemingsklimaat in Nederland te versterken. Eind 2011 hebben de Topteams in reactie daarop voorstellen voor de innovatiecontracten gedaan en de zogenaamde human capital agenda's (HCA's) uitgewerkt. Vanuit de Provincie Zeeland (in nauwe samenwerking met West-Brabant) is vooral ingespeeld op de thema's biobased economy (bbe) en maintenance (onderdelen van topsector chemie) en op de topsector water. Met betrekking tot bbe zijn de voornemens van het Zeeuwse bedrijfsleven uitgewerkt in de businesscase "Agro meets chemistry", voor maintenance zijn voorstellen gedaan die onder andere aansluiten bij maintenance value park Terneuzen en voor water zijn de voornemens wat betreft het Grevelingen Tidal test Center uitgewerkt en de businesscase getijdecentrale Brouwersdam. In het voorjaar 2012 zal bekend worden in hoeverre de plannen in de Innovatiecontracten en HCA zijn terug te vinden.

Het economisch beleid van de Provincie Zeeland is voorwaardenscheppend. De rol die de Provincie daarbij speelt is coördinerend, initiërend en faciliterend van aard. Het streven vanuit het economische beleid hierbij is een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie.

- In het bestuursakkoord tussen het Rijk en IPO is ruimtelijk-economisch beleid bestempeld tot kerntaak van de provincies, ook al is het geen wettelijke taak. Wij voeren autonoom beleid uit dat door Provinciale Staten wordt vastgesteld.
- Relevante beleidsnota's: Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan 2009-2012 (door Provinciale Staten vastgesteld op 29 mei 2009), Sociaal Akkoord en Dé Onderwijsagenda. Tevens relevant zijn verscheidene andere provinciale beleidsplannen waar het PSEB raakvlakken mee heeft: zie paragraaf 1.1 van het PSEB voor een overzicht. In het kader van het PSEB verschijnt jaarlijks een actieplan (inclusief jaarlijkse voortgangsrapportages) waarin het College de concrete acties aankondigt en toelicht. Vanaf 2013 zal de Economische Agenda het PSEB vervangen met daarin ook het Sociaal Akkoord en de onderdelen van de Onderwijsagenda.
- Het economisch beleid heeft samenhang met verscheidene andere beleidsvelden: onderwijs (Dé Onderwijsagenda, Kerend Tij), verkeer en vervoer (Provinciaal Verkeer- en Vervoerplan), ruimte en

milieu (Omgevingsplan Zeeland, Strategienota en Uitvoeringsprogramma Energie en Klimaat), zorg, sociaal beleid en jeugdbeleid (Sociaal Akkoord en Beleidsprogrammering Sociale Zorg en Integraal Jeugdbeleid), cultuur (Cultuurnota) en het promotiebeleid zoals vastgelegd in de Promotienota (zie voor een uitgebreide toelichting op de samenhang van het economisch beleid met verscheidene andere beleidsvelden het PSEB 2009-2012).

- Het motto van het PSEB "Versterken, Vernieuwen, Verbinden" verwijst naar de manier waarop we ons beleid vorm willen geven: versterken waar Zeeland goed in is, vernieuwen waar nieuwe kansen zich voordoen en kansen creëren door het zoeken naar nieuwe verbindingen tussen partijen, sectoren en thema's. Binnen het PSEB wordt in alle acht de beleidshoofdstukken ingezet op deze lijn en worden de wegen verkend voor nieuwe verbindingen.
- Bij het provinciale sociaal-economische beleid wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van externe geldbronnen zoals regelingen van de Rijksoverheid en de EU. In concreto ging het de afgelopen jaren onder andere om Pieken in de Delta, de Stimuleringsregeling Voordelta, OP Zuid, Interreg IV, POP-2 en As4 van het Europees Visserijfonds.

Eind 2011 telde Zeeland 7.793 niet werkende werkzoekenden, ofwel was 3,2% van de 15-64 jarige Zeeuwen werkeloos, tegen landelijk 4,2%.

Eind 2011 telden de Zeeuwse CWT's 419 vacatures. Dat is veel minder dan een jaar eerder. Toen werden er nog 1.266 geteld. De gevolgen van de recessie zijn goed te merken.

De werkgelegenheid in Zeeland is in de periode mei 2010 - mei 2011 gestegen van 172.800 banen naar 173.200 banen, ofwel met circa 0,25%. Landelijk zijn er nog geen cijfers beschikbaar.

Op basis van groeiverwachtingen van het CPB en een projectie naar Zeeland werd een verdubbeling van de werkloosheid (van 8.000 naar 16.000) en een forse daling van de werkgelegenheid voorzien van ruwweg 8.000 banen in 2010/2011.

Zo erg is het gelukkig niet geworden. Wel is de economie ten gevolge van de schulden crisis wederom in de recessie geraakt, waarvan de eerste signalen al duidelijk zichtbaar worden. Hoe dit uitpakt voor Zeeland moet nog blijken. Wij gaan uit (hopen op) van een 0-groei in banen en een stabilisering van het aantal werklozen. Dat laatste zal erg lastig realiseerbaar zijn. Het Zalco effect is nog niet in de cijfers verdisconteerd.

Wat willen we bereiken?

Het eerder genoemde streefbeeld is in het PSEB 2009-2012 vertaald in het volgende maatschappelijk effect: een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie. Dit effect en de gekozen speerpunten in het PSEB corresponderen in belangrijke mate met de centrale focus (economische ontwikkeling, groei en innovatie) en met de gekozen sectoren zoals die in het nieuwe collegeprogramma 2011-2015 staan, te weten: procesindustrie met maintenance en biobased economy, havens en logistiek, toerisme en recreatie, energie, landbouw/agrofood en visserij/aquacultuur. De concrete uitwerking hiervan zal, samen met het MKB, de BZW en maatschappelijke organisaties, plaatsvinden in de vorm van **een Economische Agenda**. In afwachting hiervan, met de centrale focus voor ogen en met inachtneming (nog) van het huidige PSEB zal het economisch beleid in 2012 worden vormgegeven en uitgevoerd.

Tegen deze achtergrond formuleren we het maatschappelijk effect dat we met ons sociaal-economisch beleid willen bereiken, zoals hierboven weergegeven.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0601:

Een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie

Doelstelling(en)

060101 Een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie

De hoofddoelstelling is een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie waarbij:

- Werkgelegenheid: In 2011 neemt de werkgelegenheid niet verder af t.o.v 2010. (De meest recente cijfer dateert van 1 mei 2009 is en bedraagt 171.570);
- Werkloosheid: het aantal werklozen neemt in 2011 niet verder toe ten opzichte van 2010. De meest recente cijfers dateren van 1 jan 2010 8.338 (CWI) en het jaargemiddelde van 2009 7.000 (CBS)
- Toegevoegde waarde: we gaan uit van een nulgroei over de gehele periode 2009-2012. (Het recentste cijfer toegevoegde waarde betreft het voorlopige cijfer met betrekking tot 2007: € 10,6 miljard. Overigens is de nulwaarde niet van toepassing: CBS publiceert jaarlijkse volumemutaties in %.)

Het CBS publiceerde voorlopige cijfers omtrent de volumemutaties van de economische groei: in 2007 4,9%, in 2008 1,4% en in 2009 -3,2%,. Uit de praktijk blijkt dat deze percentages nog behoorlijk bijgesteld kunnen worden.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

De hoofddoelstelling is een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie waarbij:

- "Werkgelegenheid: In 2011 neemt de werkgelegenheid niet verder af ten opzichte van 2010." In 2011 waren er 172.930 banen. Ten opzichte van 2010 is de werkgelegenheid met 0,3% licht gestegen.

060102 Een kennisintensief en innovatief ondernemingsklimaat

Kennis, Innovatie en Ondernemerschap:

- Verbeterde kennistransfer tussen overheid, ondernemers en onderwijsinstellingen (drie O's). Voor 2011: minimaal drie clusterprojecten uitvoeren met de drie O's en opzetten monitoringsinstrument.
- Verhoging van het aantal bedrijven dat meedoet aan innovatieprogramma's. Voor 2011: minstens 300 Zeeuwse MKB-bedrijven nemen deel. (Nulwaarde ultimo 2008: circa 100 in 2009 250 MKB Bedrijven) Daarnaast (hieruit voortvloeiend) 30 intensieve innovatietrajecten (Nulwaarde ultimo 2008: 0 trajecten, in 2009 55 trajecten).
- Verhogen van het aantal startende ondernemers (nulwaarde ultimo 2008: 1.833, in 2009 1828, doel: streefwaarde 2011 1.900 en in 2012 aantal starters gegroeid tot 2.000 per jaar)

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

- Clusterprojecten uitgevoerd (project HZ Smart Services Boulevard/valorisatie, project Dok 41 en verscheidene projecten trajecten rondom biobased economy). Monitoringsinstrument is opgeleverd door N.V. Economische Impuls Zeeland
- Aantallen bedrijven 2011: eigen activiteiten Syntens: 308 MKB bedrijven, voorlichting met partners: 236 MKB bedrijven. Aantal intensieve trajecten: 175 ten opzichte van 2010: 31. Dit zijn projecten die in eerdere jaren opgestart zijn en nu in de "intensieve fase" zitten
- Aantal Zeeuwse starters in 2011 nog niet bekend, in 2010 2.060

Kennis en innovatie zijn sleutelwoorden in het provinciale economische beleid. In de nieuw op te stellen Economische Agenda zullen deze thema's dus zeker weer terug komen

060103 Zorgeconomie

Duurzame structurele samenwerking tussen het Zeeuwse bedrijfsleven en zorginstellingen en evenwicht op de arbeidsmarkt voor zorgpersoneel.

Zorgeconomie:

- Evenwicht op de arbeidsmarkt: kraptemeter van CWI (verhouding tussen vacatures) laat verbetering zien ten opzichte van begin 2009 (nulwaarde ultimo 2009 is 0,71); Nieuwe verbindingen tussen zorgsector en economische sectoren, resulterend in efficiënte zorgverlening van hoge kwaliteit, evenwicht op de arbeidsmarkt voor zorgpersoneel en het bouwen van een duurzame structurele samenwerking tussen het Zeeuwse bedrijfsleven en zorginstellingen, met name op het gebied van innovatie;
- Aantal ketenprojecten waarbij bedrijfsleven en zorginstellingen samenwerken, met name op het terrein van innovatie en toerisme. Tenminste één project per jaar opstarten.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

- De meest recente cijfers over krapte op de arbeidsmarkt (*) geven het volgende weer per ultimo november 2011:
Lagere algemeen verzorgende beroepen 0,07.
Middelbare algemeen verzorgende beroepen 0,41.
- In 2011 is een bijdrage verleend aan het project Recreatie en Zorg. Het project heeft als doel om nieuwe patiëntenstromen naar Zeeland te halen in combinatie met een toeristisch verblijf. In 2011 is ook een bijdrage verleend aan het Syntens project "Zorgrijk Zeeland" waarbinnen MKB bedrijven en zorginstellingen worden samengebracht teneinde nieuwe economische activiteiten te genereren.

(*) CWI krapte-indicator (vacatures/werklozen < 6 maanden)

Er wordt van uitgegaan dat ingeschreven werklozen met een duur van minder dan 6 maanden direct bemiddelbaar zijn. Het aantal vacatures gedeeld door het aantal direct bemiddelbaren geeft een indicatie over hoe krap of ruim de arbeidsmarkt is, waarbij als maatstaven gehanteerd worden: zeer ruim (0 - 0,24), ruim (0,25 - 0,39), gemiddeld (0,40 - 0,54), krap (0,55 - 0,69) en zeer krap (0,70 en hoger).

060104 Energie & Klimaat

Het Zeeuwse bedrijfsleven benut de kansen die de energietransitie biedt, de energiesector in Zeeland versterkt zich en het duurzame imago van Zeeland groeit.

Energie en Klimaat:

- In de beleidsperiode groeit het aandeel vermeden primaire energie van 1,6% in 2007 naar 4% in 2012;
- De doelstelling voor de ontwikkelingsbedrijven NV Economische Impuls Zeeland en Zeeland Seaports is om in de beleidsperiode 2009-2012 vier bedrijven te werven met een extra werkgelegenheid van 100 man. Voor 2011 is het doel één bedrijf te hebben geworven.
- Eén project per jaar op het gebied van energietechnologie in het kader van OP-Zuid, Pieken in de Delta en Interreg;
- De energiesector groeit met 4% in toegevoegde waarde (ten opzichte van meting in 2005: toen € 401 miljoen. De absolute streefwaarde ultimo 2012 is dus € 417 miljoen.) en groeit met 4% in werkgelegenheid ten opzichte van de meting in 2007 van 1.634 werknemers. Per jaar komt dit neer op een groei van 1%;

- In de beleidsperiode zijn alle voorbereidingen getroffen voor een snelle realisatie en routebepaling van de transportcapaciteit van de hoogspanningsleidingen in Zeeland.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

- De hoeveelheid primair vermeden energie kan niet worden gemeten. De Breakbulk and Offshore Wind (BOW) terminal, voor offshore windparken, opgestart eind 2010, heeft in 2011 haar activiteiten zien toenemen;
- Het aantal van vier bedrijven wordt nog niet gehaald;
- Eind 2010 is een project gehonoreerd in OP Zuid voor getijde-energie uit de Oosterschelde. Daarnaast is een PID project goedgekeurd voor een grootschalig algenproject in Kruiningen;
- De toegevoegde waarde in de energiesector is gestegen van € 620 miljoen in 2008 naar € 806 miljoen in 2009 en de werkgelegenheid is stabiel gebleven. In 2010 bood de sector werkgelegenheid aan 1.717 mensen en in 2011 aan 1.701. Ondermeer doordat de Sloecentrale in gebruik is genomen zijn de criteria 'de toegevoegde waarde' en 'werkgelegenheid' ruimschoots behaald;
- De minister heeft een besluit genomen voor het voorkeustracé van de nieuwe hoogspanningslijn. Hiermee loopt de uitbreiding van de transportcapaciteit min of meer op schema.

060105 Haven en industrie

- Een licht stijgende toegevoegde waarde (in 2006 bedroeg die € 2,29 miljard) in de Zeeuwse industrie (0,4% groei per jaar). Er wordt dus gestreefd naar een toegevoegde waarde van € 2,33 miljard in 2010*. En € 2,34 miljard in 2011.**
- Een totale groei goederenoverslag zeevaart van 1 % per jaar (exclusief containeroverslag) en een containeroverslag van tenminste 500.000 TEU in 2012 (de nulwaarde goederenoverslag zeevaart bedroeg 33 miljoen ton in 2007; de nulwaarde containeroverslag was circa 21.000 TEU in 2007).
Doel 2010: goederenoverslag zeevaart 34 miljoen ton en een containeroverslag van 100.000 TEU.

* Er zit een vertragend effect in het beschikbaar komen van cijfers met betrekking tot de toegevoegde waarde in deze sector. Er waren op het moment van schrijven van het PSEB 2009-2012 geen recentere data beschikbaar. Daarom worden in de tekst cijfers gehanteerd voor de jaren 2006 en 2010 (in plaats van de beleidsperiode begin 2009 - eind 2012).

** De hier gerapporteerde cijfers verschillen aanzienlijk van eerdere provinciale jaarrapportages, doordat de basiscijfers door CBS en NHR onlangs zijn aangepast. Dit heeft geresulteerd in een flinke neerwaartse bijstelling inzake de Zeeuwse industrie.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

De doelstelling maakt onderdeel uit van het PSEB 2009-2012. Dit betekent dat drie jaren van die beleidsperiode zijn verstreken. Bij de onderstaande stand van zaken wordt aangegeven in hoeverre er vooruitgang is geboekt omtrent de doelstelling in 2011. Door de wereldwijde economische crisis blijven de gerealiseerde Toegevoegde Waarde (TW)- en containeroverslag-cijfers ver achter bij de doelstellingen.

- Toegevoegde Waarde (TW): zoals hiervoor staat vermeld, zit er een vertragend effect in het beschikbaar komen van de betreffende cijfers. De meest actuele beschikbare cijfers betreffen 2009: de TW is flink gedaald ten opzichte van voorgaande jaren. Dit is een direct gevolg van de wereldwijde economische crisis. In 2009 bedroeg de TW € 1,89 miljard, terwijl dit in 2008 nog € 2,62 miljard was. Deze daling van bijna 18% ligt ruim onder de doelstelling van 0,4% groei per jaar.

- Voorlopige cijfers voor 2011 gaan uit van een toename van de goederenoverslag in de Zeeuwse havens van 6%. Hiermee heeft Zeeland Seaports een nieuw overslagrecord (35 miljoen ton) dat groter is als het vorige record dat uit 2008 stamt. De containeroverslag bedroeg in 2011 circa 15.440 TEU (193.000 ton via containers / 12.500 ton per container). In 2010 was de containeroverslag nog circa 19.000 TEU; is er dus sprake van een daling van 19%. Dit is een gevolg van de wereldwijde economische crisis.

060106 Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt

Binnen de Provincie is er een kwalitatief en kwantitatief goede aansluiting van het aanbod van en de vraag naar arbeidskrachten.

Arbeidsmarkt:

- De arbeidsparticipatie stijgt van 68% naar 69%; ultimo 2012.
Doel 2011: arbeidsparticipatie wordt 69%
- Het aantal langdurig openstaande vacatures blijft kleiner dan 1000 ultimo 2012.
Nulmeting: 1 januari 2009: 1.600 langdurig openstaande vacatures
Doel 2011: Het aantal langdurig openstaande vacatures (in definitie CBS: moeilijk vervulbare vacatures) is in 2011 kleiner dan 1.250.

De huidige kennisinstellingen blijven behouden voor de provincie en de vestiging van nieuwe kennisinstellingen wordt gestimuleerd.

Kennisinstellingen:

- Geen enkel kennisinstituut verdwijnt uit Zeeland.
- De vestiging van twee nieuwe kenniscentra in Zeeland ultimo 2012.

Kennisinstellingen:

- Geen enkel kennisinstituut verdwijnt uit Zeeland.
- De vestiging van twee nieuwe kenniscentra in Zeeland ultimo 2012.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Binnen de Provincie is er een kwalitatief en kwantitatief goede aansluiting van het aanbod en van de vraag naar arbeidskrachten.

Arbeidsmarkt:

- De arbeidsparticipatie stijgt van 68% naar 69%; ultimo 2012.
Doel 2011: arbeidsparticipatie wordt 69%. Over 2011 zijn nog geen cijfers bekend. In 2010 evenwel bedroeg de arbeidsparticipatie al 70%.
- Vacatures Op 1 januari 2008 telde Zeeland 2.000 langdurig openstaande vacatures (in definitie CBS: moeilijk vervulbare vacatures). Doelstelling: het aantal langdurig openstaande vacatures is per ultimo 2012 kleiner dan 1000 met als tussendoel in 2011 een aantal 1.250.
De CBS vacaturecijfers van 2008 zijn nog steeds de meest recente die het CBS gepubliceerd heeft betreffende Zeeland. Wel blijkt dat het aantal vacatures bij het UWV zeer sterk gedaald is, vooral het laatste half jaar. Telde het UWV per 1 januari 2008 1.873 vacatures en eind juni 2011 1.294, op 1 januari 2012 waren het er nog maar 419.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Economie	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	5.654	9.403	9.469	-66
batens	-6.593	-22.435	-25.596	3.161
resultaat voor bestemming	-939	-13.032	-16.128	3.096
toevoeging reserve	0	12.987	12.987	0
onttrekking reserve	-384	-2.217	-2.217	0
resultaat na bestemming	-1.323	-2.261	-5.357	3.096

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € -66
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € 3.161

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Pieken in de Delta	-/- 268
PSEB	85
Apparaatskosten	80
Overig	37
Totaal	-/- 66

Baten

Omschrijving	Bedrag
Haven gerelateerde activiteiten	3.158
Overig	3
Totaal	3.161

Toelichting

Pieken in de Delta

De cofinanciering volgt de bestedingen die niet gelijkmatig over het jaar verdeeld zijn, het gevolg is een overschrijding van € 268.000. Conform de afspraken rond de ontschotting van het budget PSEB beleidsplan 2009-2012 tussen de programma's en de jaren wordt deze overschrijding afgedekt door een budgetoverschot op PSEB programma 6 economie (€ 85.000), programma 7 Toerisme en recreatie (€ 95.000), programma 8 Landbouw en Visserij (€ 43.000) en programma 9 Onderwijs (€ 54.000).

PSEB

Van het totale budget circa € 2,4 miljoen is € 85.000 (3,5%) niet besteed.

Apparaatskosten

Het verschil betreft een vacature Energiebeleid in combinatie met meer geregistreerd dan gepland vanwege Pallas.

Haven gerelateerde activiteiten

Een vordering op Zeeland Seaports van € 3,2 miljoen welke wij in 2015 in de begroting hadden opgenomen dienen we nu al (geoormerkt) als bate in de jaarrekening op te nemen.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 7

Toerisme en Recreatie

Inleiding

Toerisme is een samengesteld product zowel in de zin van het karakter van de aanbieders (publieke en private) als het soort product (vervoer, vermaak en verblijf). Het toeristisch product heeft een harde component (voorzieningen) en een zachte component (personeel, informatie), die minstens zo belangrijk is voor de beleving van dit product. Uitgangspunt in het nieuwe PSEB beleid 2009-2012 (vastgesteld 29 mei 2009) op het gebied van recreatie en toerisme is "het verhogen van de bestedingen op het gebied van recreatie en toerisme in Zeeland door het stimuleren van sectoren met een hoge economische potentie en het implementeren van nieuwe product/marktcombinaties". Door nieuwe, duurzame product/marktcombinaties en de daarmee gepaard gaande nieuwe verbindingen te stimuleren, kan in samenwerking met het bedrijfsleven en de kenniscentra het doel van 10% meer bestedingen in 2012 bereikt worden.

Beleidsopgaven/speerpunten:

De cijfers uit de verschillende trendrapporten hebben aangetoond dat de sector recreatie en toerisme een veranderingsproces doormaakt. Sommige onderdelen hebben een groeipotentie in zich (watersport, dagrecreatie, hotelsector) terwijl we bij andere sectoren een stagnatie zien (kampeersector en bungalowsector; dit geldt overigens niet voor de bedrijven met een hoog voorzieningenniveau). In de PSEB-periode 2009-2012 wordt ingezet op het stimuleren van de sterke sectoren zoals watersport (inclusief onderwatersport), dagrecreatie, hotelsector en andere vormen van verblijfsrecreatie met een hoog voorzieningenniveau. Leidraad bij alle beleidsvoornemens in dit kader is steeds dat: de structuur tussen de sectoren, branches en (overheids)organisaties versterkt wordt, innovatieve projecten en initiatieven worden gestimuleerd en er voortdurend wordt gestreefd naar kwaliteitsverbetering. Aandacht voor één van deze factoren is niet voldoende; bij alle speerpunten/ nieuwe product/marktcombinaties ("Aqua high tech Delta", "Puur Zeeland" en "Vitaal Zeeland") zal voortdurend aan alle drie de aspecten tegelijkertijd aandacht moeten worden besteed. Met als uitgangspunt "verhoging van de bestedingen in de sector" wordt vanaf 2009 gezocht naar nieuwe product/marktcombinaties die de genoemde beleidsvoornemens kunnen realiseren. Het beleid van de Provincie Zeeland op dit terrein blijft voorwaardenscheppend. De Provincie zal vooral coördinerend, initiërend en in bescheiden mate faciliterend optreden.

Wat willen we bereiken?

Het toeristisch product Zeeland bestaat grofweg uit een verblijf-, dag- en watersportrecreatieve component. De verblijfsrecreatie is de motor van de Zeeuwse toeristische economie; dat wil zeggen dat de ontwikkelingen in deze sector voor een belangrijk deel bepalend zijn voor de werkgelegenheid en bestedingen in de andere sectoren binnen of buiten de toeristisch-recreatieve sector.

Onze middelen (waaronder menskracht en geld) zetten we met name in op het verder versterken en ontwikkelen van nieuwe product/marktcombinaties in Zeeland. De beschikbaarheid van de middelen van de overheid en bedrijfsleven bepalen mede in hoeverre we de geformuleerde ambities waar kunnen maken. Daarnaast is fysieke ruimte ook een bepalende factor voor de realisatie van de plannen in de toeristisch-recreatieve sector. Bij de dagrecreatie richten we ons met name op het stimuleren van die ontwikkelingen die passen bij de natuurlijke aantrekkingskracht van Zeeland als toeristische bestemming. De resultaten van het onderzoek naar de positionering van de Zeeuwse identiteit zijn leidraad voor het marketing- en promotiebeleid in de komende jaren.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0701:

Een evenwichtige groei van de Zeeuwse Economie

0707:

Realisatie van de Investeringsbudget Landelijk Gebied -recreatiedoelen (ILG).

Wat hebben we bereikt?

Effect

Een evenwichtige groei van de Zeeuwse Economie

Doelstelling(en)

070101 Recreatie en Toerisme

De Zeeuwse vrijetijdsindustrie probeert in de periode 2009-2012 een omzetverhoging van 10% te realiseren ten opzichte van 2008 door te investeren in nieuwe duurzame product/marktcombinaties.

De 10% toename van de bestedingen in de sector R en T was het doel voor 2012 maar de economische crisis zal niet alleen in 2009/2010 maar ook in 2011 haar sporen nalaten. De extra bestedingen zullen naar verwachting wel samenhangen met investeringen in nieuwe product/markt-combinaties die nu gestimuleerd worden. Omdat de effecten van die maatregelen naar verwachting pas vertraagd zichtbaar worden (de kost gaat voor de baat uit) wordt in 2011 uitgegaan van een groei van 0 % als indicator of we op schema liggen. Deze "groei" is geheel toe te schrijven aan de economische crisis.

Om te kunnen meten of het gestelde effect (10% meer bestedingen in 2012) wordt bereikt, worden de volgende indicatoren gehanteerd:

- Jaarlijkse bestedingen van de Nederlandse toeristen en recreanten in Zeeland in de vrijetijdssector (0-meting: totale bestedingen Nederlandse gasten in Zeeland (inclusief vaste gasten): € 205,5 miljoen in 2008);
- Bestedingen van de buitenlandse gasten in Zeeland in de vrijetijdssector in 2008 en 2011 (0-meting: dagbesteding buitenlandse toeristen in Zeeland was in 2006 € 54 per persoon);
- Jaarlijkse dagbestedingen van de toeristen (0-meting: gemiddelde besteding per activiteit ondernomen door niet-Zeeuwen in 2007: € 25,40 en 2008 € 24,77);
- aantal blauwe vlaggen en Green Keys, alsmede een "Region Award" in Zeeland.
Nulmeting in 2008: Blauwe vlaggen langs de kustzone: 17, Green Keys bij accommodaties: 24, Region Award: 0.
Situatie in 2009: Blauwe vlaggen langs de kustzone: 28, Green Keys bij accommodaties: 19, Region Award: 1. Ultimo 2012 wordt gestreefd naar behoud van hetzelfde niveau inzake het aantal blauwe vlaggen en Green Keys; wat betreft de Region Awards is de doelstelling dat drie Zeeuwse gemeenten deze award hebben gewonnen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Om te kunnen meten of het gestelde effect (10% meer bestedingen in 2012) wordt bereikt, worden de volgende indicatoren gehanteerd:

- Jaarlijkse bestedingen van de Nederlandse toeristen en recreanten in Zeeland in de vrijetijdssector:
- 0-meting: totale bestedingen Nederlandse gasten in Zeeland (inclusief vaste gasten): € 205,5 miljoen in 2008, dat is € 22 per persoon per dag. In 2010 is dit € 234,4 miljoen, dit is € 23 per persoon per dag.

Bestedingen van de buitenlandse gasten in Zeeland in de vrijetijdssector in 2008 en 2011

- 0-meting: totale bestedingen buitenlandse toeristen in Zeeland was in 2006 € 54 per persoon (€ 114 miljoen). In 2009 was dit € 64 per persoon per dag (€ 174,5 miljoen).

Jaarlijkse dagbestedingen van de toeristen (0-meting: gemiddelde besteding per activiteit ondernomen door niet-Zeeuwen in 2008/2009: € 189 miljoen in 2008/2009, dit is € 15,50 per uitstapje € 208 miljoen in 2010/2011, dit is € 17,50 per uitstapje)

- aantal blauwe vlaggen en Green Keys, alsmede een "Region Award" in Zeeland.
- Nulmeting in 2008: Blauwe vlaggen langs de kustzone: 17, Green Keys bij accommodaties: 24, Region Award: 0. Situatie in 2011: Blauwe vlaggen langs de kustzone (incl. jachthavens): 28, Green Keys bij accommodaties: 17, Region Award: 3. Ultimo 2012 wordt gestreefd naar behoud van hetzelfde niveau inzake het aantal blauwe vlaggen/ Green Keys; wat betreft de Region Awards is de doelstelling reeds bereikt in 2011.

Het aantal blauwe vlaggen is toegenomen met 40% maar bij de green keys (verblijfsrecreatie) zien we een afname. Dit wordt veroorzaakt door het wegvallen van subsidies bij met name kleine campings (ook mini-campings) en de schaalvergroting binnen de sector. Aan de andere kant zien we dat er juist in de hotelsector interesse ontstaat voor de green key. Het totaal aantal certificaten (blauwe vlag/green key) is in 2011 gestegen met 10% tegenover 2008.

De doelstelling om drie Region Awards ECO21 naar Zeeland te halen is in 2011 gerealiseerd.

Omzet sector is in 2011 verhoogd met 10% tegenover 2008, het totaal aantal blauwe vlaggen/green keys is licht gestegen terwijl het doel om de Region Award ECO21 toe te laten kennen bij drie gemeenten in 2011 is gerealiseerd.

Cijfers zijn afkomstig van het "Kenniscentrum (kust)toerisme".

Wat betreft de doelstelling "in de periode 2009-2012 een omzetverhoging van 10% te realiseren ten opzichte van 2008" kan worden gesteld dat dit voor de uitgaven van toeristen reeds in 2011 is bereikt, ondanks de economisch crisis (13% omzetverhoging bij uitstapjes niet-Zeeuwse toeristen). Door de huidige en nieuwe crisis is uiteraard nog niet aan te geven wat het eindresultaat is in 2012.

Effect

Realisatie van de Investeringsbudget Landelijk Gebied -recreatiedoelen (ILG).

Doelstelling(en)

070701 ILG recreatie

In het kader van het provinciaal beleid staan voor 2011 de volgende speerpunten centraal:

- Kwaliteitsimpuls bestaande voorzieningen;
- Ontwikkeling voorzieningen voor dagrecreatie;
- Verbetering bestaande en ontwikkeling nieuwe routenetstructuren.

In 2011 worden subsidies verleend middels POP-2 geld uit Europa. Aanvulling vindt plaats middels rijksmiddelen uit het ILG en provinciale co-financiering, waarmee de totale subsidie bijna verdubbeld.

Knelpunten vaarwegen worden geprogrammeerd. Knelpunten voor wandelen en fietsen zijn bekend en worden in combinatie met andere opgaven opgepakt. De eerste ILG boerenlandpaden zijn gerealiseerd.

In 2011 wordt dit voortgezet. Zie ook doelstelling 150302.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Op 20-10-2010 heeft staatssecretaris Bleker de provincies medegedeeld, dat er een bezuiniging op het ILG-budget komt en dat de ILG-taken van het Rijk naar de provincies zullen worden gedecentraliseerd. Tevens kondigde hij een verplichtingenstop aan op het ILG-budget. Dat betekent, dat de in 2010 al gestarte projecten met ILG-budget wel konden worden voltooid, maar dat in 2011 geen nieuwe projecten met ILG-budget konden worden gefinancierd en uitgevoerd. Wel heeft Gedeputeerde Staten besloten het aanleggen van boerenlandpaden voort te zetten en te financieren met provinciaal budget. In 2011 werd in totaal 11,5 km aan boerenlandpaden gerealiseerd. Verder deed zich in 2011 de kans voor om een project uit te voeren in het Kanaal door Walcheren in het kader van het oplossen van knelpunten in recreatieve vaarwegen. Met de aanleg van remmingswerken aan de zuidwestzijde en de noordwestzijde van de Keersluisbrug. Omdat geen ILG-budget beschikbaar was, werd dit werk medegefinancierd vanuit het reguliere provinciale budget.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Toerisme en Recreatie	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	3.059	7.765	3.607	4.158
batens	-1.219	-5.344	-1.376	-3.968
resultaat voor bestemming	1.841	2.421	2.231	190
onttrekking reserve	0	85	85	0
resultaat na bestemming	1.841	2.506	2.316	190

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € 4.158
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € -3.968

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Transcoast	3.899
Stimulering Voordelta	72
ILG: uitfinanciering ontwikkeling en versterking toegankelijkheid	145
PSEB	-/- 89
Impuls toeristische sector	-/- 55
Overig	186
Totaal	4.158

Baten

Omschrijving	Bedrag
Transcoast	-/- 3.899
Stimulering Voordelta	-/- 84
ILG: uitfinanciering ontwikkeling en versterking toegankelijkheid	-/- 145
PSEB	95
Overig	-/- 65
Totaal	-/- 3.968

Toelichting

Transcoast

In verband met de administratieve verwerking van de bijdragen van de partners ontstaat er zowel bij de lasten als bij de baten een gelijk verschil tussen de raming en de realisatie.

Stimulering Voordelta

Op het budget is circa € 72.000 niet besteed. Omdat er geen projecten meer op de rol staan wordt dit aan de overlopende passiva toegevoegde bedrag niet opnieuw in 2012 geraamd. Het verschil € 12.000 met de baten betreft apparaatskosten.

ILG: uitfinanciering ontwikkeling en versterking toegankelijkheid

€ 145.000 opheffing voorziening landinrichting is met lasten-kostensoort 0697 in plaats van de bate-kostensoort 1696 geraamd.

Apparaatskosten

Het verschil van circa € 99.000 is te verklaren met langdurig ziek (€ 43.000) en foutieve planning € 60.000

(Pallas werkzaamheden moesten worden gepland op programma 6 economie).

PSEB

Betreft € 57.000 niet geraamde EFRO-bijdrage interreg-project 120 km kustkwaliteit en € 38.000 bijdrage van kustprovincies in het onderzoek vaststelling recreatiebasiskustlijn.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 8

Landbouw en Visserij

Inleiding

Het beleid zoals verwoord in deze paragraaf is gebaseerd op het PSEB 2009-2012 dat op 29 mei 2009 is vastgesteld

Landbouw

De landbouw is als belangrijkste landgebruiker toonaangevend aanwezig in het Zeeuwse landschap. Het areaal cultuurgrond is 122.063 hectare in 2011, hetgeen overeenkomt met 68% van de totale oppervlakte land in Zeeland. Een zwaar accent ligt op de akkerbouw (59% van het totale aantal bedrijven), met name op de kapitaal- en arbeidsintensievere plantaardige teelten.

Het aantal bedrijven is tussen 2010 en 2011 met 20 bedrijven toegenomen (0,6%) en bedroeg in 2011 rond 3.260. Het economisch belang dat de sector landbouw (en tuinbouw) in Zeeland vertegenwoordigt, is groot. Met inbegrip van de agribusiness zorgt de landbouw voor een werkgelegenheid van 15.690 personen (2011), dat is 9,1% van de totale Zeeuwse werkgelegenheid. Dit is exclusief de visserij.

De Provincie kan slechts in beperkte mate invloed uitoefenen op de marktontwikkelingen in de landbouw. Daarvoor wordt het beleid teveel bepaald op Europees en mondiaal niveau, zoals bijvoorbeeld de wijzigingsvoorstellen met betrekking tot het gemeenschappelijke Europese landbouwbeleid. Deze wijzigingsvoorstellen kunnen verstrekende gevolgen hebben voor de Zeeuwse landbouw zoals bijvoorbeeld voor de vlassector.

In het nieuwe gemeenschappelijke Europese landbouwbeleid wordt het markt- en prijsbeleid verder afgebouwd en vervangen door een systeem van directe inkomenssteun. Dit beleid wordt gekoppeld aan duurzame vormen van landbouw, met oog voor dierenwelzijn, voedselveiligheid en maatschappelijk verantwoord produceren. Vanaf 1 januari 2010 wordt een deel van het Europese budget ook ingezet voor de vier zogenaamde nieuwe uitdagingen (klimaatverandering, hernieuwbare energie, watermanagement en biodiversiteit) en voor innovatie van de agrarische sector in brede zin. Van belang is een integrale plattelandontwikkeling. Bij de uitvoering van dit beleid is een stevige rol voor de regio's voorzien in het transitieproces naar een duurzame, concurrerende landbouw met ruimte voor ondernemerschap.

De Europese Kaderverordening Plattelandontwikkeling heeft een vervolg gekregen in de vorm van POP II 2007-2013. Het POP II is in 2007 doorvertaald in een nationaal programma, waarbij as 1 en as 2 (onder andere innovatie, afzetbevordering, voedselkwaliteit, beheers- vergoedingen) worden vormgegeven door het Landbouwloket van Dienst Regelingen van LNV en as 3 en as 4 (onder andere verbreding plattelandseconomie en verbeteren leefbaarheid) door het Loket Vitaal Platteland Zeeland. Voor meer informatie zie hoofdstuk Ruimte.

Visserij en Aquacultuur

Het beleid voor de Nederlandse zeevisserij wordt in Brussel gevormd (Gemeenschappelijk Visserij Beleid). Hoge brandstofkosten, teruglopende besommingen en natuurdoelstellingen nopen de sector alternatieven te ontwikkelen voor de boomkorvisserij.

Tot de kustvisserij wordt onder andere de kottervisserij op garnalen gerekend. Het beleid voor deze vorm van visserij wordt gevormd door het ministerie van LNV. De visafslagen in Colijnsplaat, Breskens en Vlissingen vormen de aanlandingspunten voor de zeevisserij en kustvisserij. Teruglopende vangsten leiden tot een verzwakking van de positie van de visafslagen. Op de Zeeuwse binnenwateren wordt visserij met behulp van fuiken, korven, staand want en ander vistuig beoefend. Enkele tientallen Zeeuwse vissers houden zich bezig met deze kleinschalige vormen van visserij: de binnenvisserij. Binnen deze deelsector van de Zeeuwse visserij vormen een te hoge visserijdruk op de Oosterschelde en afbouw van de palingvisserij belangrijke knelpunten.

Aquacultuur kent verschillende verschijningsvormen. Tot het aquacultuurcluster rekenen wij in eerste instantie de traditionele mossel- en oestercultuur. Voor wat betreft de mossel- en oestersector, is het ministerie van LNV als eerste verantwoordelijk voor de beleidsvorming en -uitvoering. Zowel de mossel- als oestersector staat de komende jaren voor de nodige uitdagingen. De mosselsector gaat een belangrijke transitieperiode tegemoet. Het uitgangsmateriaal voor de mosselcultuur, het mosselzaad, wordt in de toekomst op andere wijze gegenereerd. Het invangen van mosselzaad in de waterkolom (met behulp van zogenoemde mosselzaadinvanginstallaties (MZI)) vormt op termijn wellicht een kansrijk alternatief. Deze MZI's worden vanaf 2010 op grotere schaal gerealiseerd in de Waddenzee, Oosterschelde en Voordelta. Voor de Noordzee zijn er wellicht combinaties met andere gebruiksfuncties (waaronder windmolenparken) mogelijk. De technische mogelijkheden hiervoor moeten nader worden onderzocht. Het binnendijks kweken van mosselzaad in zogenoemde broedhuizen is een ander mogelijk alternatief voor mosselzaadvisserij. Uit kostenoverwegingen is deze optie op dit moment nog niet interessant.

Verder vertonen de productieomstandigheden in de Oosterschelde een neergaande trend, waarvan de mossel- en oestersector nadrukkelijk de gevolgen ondervinden. Achterblijvende groei van oesters leidt tot verlies van marktaandeel. Binnen het visserij- en aquacultuurbeleid vormt verbetering van de kansen voor verschillende vormen van schelpdiercultuur in de Deltawateren één van de prioriteiten.

Wat willen we bereiken?

Landbouw

In het PSEB 2009-2012 zijn voor de landbouw drie speerpunten benoemd:

- Versterken landbouw
- Versterken kennisnetwerk en stimuleren innovatie
- Leggen van nieuwe verbindingen

Deze zijn doorvertaald naar concrete acties die leiden tot:

- Het versterken van het agribusinesscluster in Zeeland door schaalvergroting van landbouwbedrijven en het aantrekken van nieuwe agribusinessbedrijven;
- Nieuwe teelten en teelttechnieken binnen de landbouw;
- Nieuwe product-marktcombinaties binnen de agribusiness.

Visserij en Aquacultuur

Met ons beleid streven wij naar behoud van de visserijsector (bestaande uit primaire productie, verwerking en handel) als karakteristieke economische activiteit voor onze provincie, ook in de toekomst. Initiatieven die hieraan een bijdrage kunnen leveren, ondersteunen wij en pakken wij, waar nodig en mogelijk, samen met onze partners op. In de komende beleidsperiode geven wij prioriteit aan de ontwikkeling van de binnendijkse aquacultuursector en aan de verbetering van de (regionale) productieomstandigheden voor de schelpdiersector.

Dit is uitgewerkt in de volgende speerpunten:

- Schelpdiercultuur in de duurzame Delta;
- Ontwikkeling binnendijkse aquacultuur;
- Promotie, kwaliteitsverbetering en marktbesef.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0801:

Een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie

Wat hebben we bereikt?

Effect

Een evenwichtige groei van de Zeeuwse economie

Doelstelling(en)

080101 Landbouw

Een concurrerende en duurzaam producerende agrarische sector in Zeeland.

Landbouw:

- Het aantal Nederlandse Grootte-Eenheden (NGE) per bedrijfstype in Zeeland stijgt met 1% per jaar. Een economische maatstaf waarmee de omvang van een bedrijf en de afzonderlijke productierichtingen worden uitgedrukt.

Nulwaarde 2008/2009:

Bedrijfstype:	NGE 2008:	NGE 2009:
Akkerbouw	58,2	61,5
Tuinbouw	246,5	290,8
Blijvende teelt	93,4	91,1
Graasdierbedrijven	60,8	62,4
Hokdierbedrijven	127,3	132,3
Gewassen combinaties	107,0	104,2
Veeteeltcombinaties	85,4	93,2
Gewassen-/veeteeltcombinaties	58,3	56,9
Totaal (gemiddeld)	73,3	77,5

Doel 2011 = nulwaarde + 3%

- Na de beleidsperiode 2009-2012 is het kennisnetwerk voor de sector landbouw gerealiseerd en 30% van het agrarische areaal in Zeeland wordt in 2012 beteeld met behulp van satellietgegevens (remote sensing). Nulwaarde eind 2008: 3.600 hectare is aangemeld op www.mijnakker.nl (bron: Basfood) van in totaal 119.785 hectare cultuurgrond in Zeeland (CBS 2008) = 3%.

Doel 2011

In 2012 zou 30% van 119.785 hectare = 35.936 hectare moeten zijn aangemeld bij www.mijnakker.nl. Dit betekent een stijging van 8.984 hectare per jaar. Echter in 2009 was geen sprake van een stijging maar een teruggang naar in totaal 2.700 ha. Dit komt de agrarische ondernemers de satellietgegevens nog te weinig direct in hun bedrijfsvoering kunnen inzetten. Er wordt nu hard gewerkt aan het ontwikkelen van nieuwe teeltadviseringsprogramma's die in de praktijk worden uitgetest. Dit kost tijd. Het doel voor 2011 is dat $3.600 + 8.984 = 12.584$ hectare moeten zijn aangemeld bij www.mijnakker.nl.

- Het stabiliseren van het aantal landbouwgerelateerde bedrijven en werknemers in Zeeland op het niveau van 2008 (1.267 bedrijven en 7.334 personen, inclusief parttimers). De cijfers 2008 zijn herzien omtrent nieuwe standaard bedrijfsindeling (SBI).

	2008	2009
bedrijven	1.267	1.274
arbeidsplaatsen	7.334	7.045

Bron: RIBIZ

- Het verdubbelen van de omzet binnen de Multifunctionele Landbouw (MFL) in Zeeland in 2013. Nulwaarde 2008 is niet beschikbaar. Wel is er een indicatieve nulwaarde 2007. Dit betreft een

indicatie verstrekt door de landelijke Task Force Multifunctionele Landbouw gebaseerd op het aantal multifunctionele landbouw bedrijven in Zeeland (CBS 2007) vermenigvuldigd met de landelijke gemiddelde omzet per bedrijfstype. Deze indicatie kan afwijken van de werkelijke omzet multifunctionele landbouw bedrijven in Zeeland.

Tabel 1: Ontwikkeling van het aantal bedrijven met verbreding in Zeeland en Nederland, 2003 - 2007

	Zeeland	Nederland
Zorg	26	605
Verkoop	240	2.851
Verwerking	52	686
Natuurbeheer 1	294	6.665
Recreatie	277	2.432

Bron: CBS-Landbouwtelling

Tabel 2: Omzet van de verbrede bedrijven in de provincie Zeeland voor 2007

	Aantal bedrijven in Zeeland	Omzet per bedrijf in Zeeland (x € 1.000)	Omzet Gemiddeld in Zeeland (x 1 milj)	Omzet gemiddeld in Nederland (x 1 milj)
Zorg	26	47 - 73	1,5	45
Verkoop	240	4 - 200	7,5	89
Verwerking	52			
Natuurbeheer 1	294	6 - 8	2	90
Recreatie	277	20 - 55	8,4	92
Totaal			19,4	316

Berekening van de omzetcijfers

Voor de verwerking en verkoop van producten wordt in de berekening alleen uitgegaan van bedrijven die producten verkopen en de extra inkomsten die ze verkrijgen door het bewerken van producten is in de berekening meegenomen. Van de bedrijven die alleen producten verwerken is geen omzetschatting gemaakt en kan dus niet worden weer gegeven.

Doel 2011

Het doel voor MFL is een omzetverdubbeling in 2013 = € 38,8 miljoen. Dat zou betekenen een omzetstijging per jaar van $19,4 : 5 \text{ jaar} = € 3,38$ miljoen. Voor 2011 betekent dit als doelstelling een omzet van $19,4 + 10,14 = € 29,54$ miljoen voor MFL in Zeeland.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Landbouw:

- Tot en met 2009 werd de economische omvang van agrarische bedrijven uitgedrukt in NGE (Nederlandse Grootte-Eenheid). Met ingang van 2010 wordt dit vervangen door Standaard Opbrengst (SO). Hierdoor wijzigt de ondergrens voor opname van bedrijven in de publicatie van de Landbouwtelling van 3 nge in 3000 euro Standaard Opbrengst. Voor vergelijkbaarheid in de tijd zijn de gegevens 2008 herberekend op basis van Standaard Opbrengst normen en -indelingen.

Nulwaarde 2008 en waarde 2011:

Bedrijfstype:	SO 2008:	SO 2011:
Akkerbouw	107,7	119,6
Tuinbouw	518,9	618,6
Blijvende teelt	199,1	247,9
Graasdierbedrijven	123,2	140,2
Hokdierbedrijven	495,8	598,7
Gewassen combinaties	176,6	195,5
Veeteeltcombinaties	397,1	417,8
Gewassen /veeteeltcombinaties	125,6	140,7
Totaal (gemiddeld)	154,7	174,6

In de periode 2008-2011 is de gemiddelde SO waarde van alle bedrijfstypen gestegen met 12,9%. Bij het belangrijkste bedrijfstype in Zeeland de akkerbouwbedrijven is de stijging 11,0%. Dit resulteert in een gemiddelde over alle bedrijfstypen van bijna 2,5% per jaar.

- Het doel voor 2011 is dat $3.600 + 8.984 = 12.584$ hectare die moeten zijn aangemeld bij www.mijnakker.nl. Dit doel is echter niet gehaald.
In 2012 zou 30% van 119.785 hectare = 35.936 hectare moeten zijn aangemeld bij www.mijnakker.nl. Dit betekent een stijging van 8.984 hectare per jaar. Echter in 2009 was geen sprake van een stijging maar een teruggang naar in totaal 2.700 ha. Dit kwam omdat de agrarische ondernemers de satellietgegevens nog te weinig direct in hun bedrijfsvoering konden inzetten. In samenwerking met marktpartijen is gewerkt aan applicaties zoals beregeningsplanners en vergelijkingstools. Grote adviesorganisaties zien de meerwaarde van onder andere het onderling vergelijken van de teeltresultaten met behulp van Mijnakker. Dit heeft in samenwerking met deze adviesorganisaties geleid tot forse toename van de deelname aan Mijnakker. In 2011 was het aantal ingetekende ha in Zeeland ruim 6.000 hectare.
- Het stabiliseren van het aantal landbouwgerelateerde bedrijven en werknemers in Zeeland op het niveau van 2008 (1.267 bedrijven en 7.334 personen, inclusief parttimers).

	2008	2011
bedrijven	1.267	1.269
arbeidsplaatsen	7.334	7.209

Bron: RIBIZ

- Tabel 1: Ontwikkeling van bedrijven met verbreding in Zeeland en Nederland, 2007 – 2011 vwb aantal en percentage inkomsten uit MFL tov totale inkomsten per bedrijf.

Landbouw; bedrijven met verbredingsactiviteiten, hoofdbedrijfstype, Zeeland

	2007	2008	2009	2010	2011*
Verkoop aan huis **	240	177	177	240	249
Stalling van goederen of dieren **	189	176	175	212	224
Agrotoerisme **	279	255	268	298	286
verwerking landbouwproducten **	52	46	50	70	86
Zorg landbouw **	26	22	24	31	37
Aquacultuur **	6	5	4	6	7
Agrarisch natuur- en landschapbeheer **	193	178	191	314	339
Agrarische kinderopvang **			2	6	5
Boerderij educatie **			4	13	19
Opbrengst minder dan 10 % ***		45	43	48	51
Opbrengst 10 - 50 % ***		41	46	38	36
Opbrengst meer dan 50 % ***		14	11	14	13

Bron: CBS

(*) = voorlopige waarde

(**) = waarde in aantallen.

(***) = waarde in % van bedrijven met verbreding

Uit tabel 1 zou kunnen worden afgeleid dat er een stijging is van ongeveer 50% in het aantal bedrijven met multifunctionele landbouw in Zeeland in de periode 2008-2011: 1024 in 2008 en 1548 in 2011. Dit percentage is waarschijnlijk wat vertekend omdat bedrijven soms meerdere multifunctionele landbouw takken hebben, het CBS soms definities wijzigt en pas de laatste jaren de getallen betreffende multifunctionele landbouw beter bijhoudt. De stijging vwb aantal bedrijven met MFL in 2008-2011 is het hoogst bij de categorie "loonwerk voor derden" en "boerderij educatie".

Over de omzet kan worden opgemerkt dat uit de CBS cijfers blijkt dat voor het merendeel van de bedrijven MFL een neventak is. Bij 13% van de bedrijven met MFL neemt MFL 50% of meer van de totale bedrijfsinkomsten voor haar rekening. Dit gaat dan toch om zo'n 200 agrarische bedrijven in Zeeland.

Van de daadwerkelijke omzet in MFL in Zeeland zijn voor 2011 nog geen cijfers beschikbaar. Wel zijn er cijfers voor 2007-2009. In 2009 was de omzet van de Zeeuwse multifunctionele landbouwbedrijven € 24,5 miljoen. Dit is 7,9% van de totale omzet uit multifunctionele activiteiten in Nederland. Recreatie & toerisme en boerderijverkoop zijn in onderstaande tabel de belangrijkste sectoren voor de omzet in de provincie. Bron: Kijk op multifunctionele landbouw, ontwikkelingen per provincie. A.Roest, A. Schouten, LEI september 2010.

sector	aantal bedrijven 2007	aantal bedrijven 2009	per bedrijf * € 1.000	gem. omzet in miljoen euro zeeland 2007	gem. omzet in miljoen euro zeeland 2009	gem. omzet in miljoen euro NL
Zorgboerderijen	26	24	60 - 80	1,5	1,7	51,4
Boerderijverkoop	240	177	42 - 70	7,5	10,2	129,9
Natuurbeheer	294	169	5 - 7	2,0	1,0	33,4
Recreatie en toerisme	277	268	38 - 48	8,4	11,6	94,8
Totaal				19,4	24,5	309,5

a) Omzetrange en aantal bedrijven zijn niet vermenigvuldigbaar. Dit geldt ook voor het totaal aantal verbrede bedrijven. De meeste bedrijven hebben meerdere verbredingsactiviteiten.

Bronnen: CBS-Landbouwtelling, Roest et al. (2010), bewerking LEI.

Doel 2011

Het doel voor MFL is een omzetverdubbeling in 2013 = € 38,8 miljoen. Dat zou betekenen een omzetstijging per jaar van $19,4 : 5 \text{ jaar} = € 3,38 \text{ miljoen}$. Voor 2011 betekent dit als doelstelling een omzet van $19,4 + 10,14 = € 29,54 \text{ miljoen}$ voor MFL in Zeeland. In 2009 is een omzet bereikt van € 24,5 miljoen MFL in Zeeland. In de periode 2009-2011 is het aantal MFL in Zeeland gestegen met 484 bedrijven. Dus de omzet MFL in Zeeland zal gestegen zijn voor 2011 maar de cijfers zijn nog niet bekend.

080102 Visserij

Het Zeeuwse visserij- en aquacultuurcluster pakt met kracht de veranderingen op, die de veranderende maatschappelijke inzichten en omstandigheden stellen aan een duurzaam opererende economische sector. Het handhaaft en bouwt 'waar mogelijk' zijn concurrentiepositie verder uit.

Visserij en aquacultuur:

- De directe werkgelegenheid in de visserij- en aquacultuursector is in 2012 minimaal op hetzelfde niveau als in 2008, nl. 1.790 arbeidsplaatsen (actuele nulwaarde 2009 is 1.870 arbeidsplaatsen, bron RIBIZ);
- In 2012 is minimaal één nieuwe schelpdiersoort in cultuur of onderzoek;
- Een nieuwe economische sector gericht op de binnendijkse kweek van aquatische organismen krijgt verder gestalte door de vestiging van twee nieuwe bedrijven (dus van tien naar twaalf) en een verhoging met 30% van de binnendijkse productie. In 2008 kent onze provincie vier zee kraalkwekers met een productie van 30 ton zee kraal, drie viskwekers met een productie van 200 ton en drie zagerkwekers (20 hectare) met een productie van 150 ton.

Doel 2011:

- De directe werkgelegenheid in de visserij- en aquacultuursector is in 2011 minimaal op hetzelfde niveau als in 2008 (1.790 arbeidsplaatsen, bron RIBIZ);
- Een nieuwe economische sector gericht op de binnendijkse kweek van aquatische organismen krijgt verder gestalte door de vestiging van een nieuw bedrijf (dus van tien naar elf) en een verhoging met 10% van de binnendijkse productie.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

De directe werkgelegenheid in de visserij- en aquacultuursector bedraagt volgens de RIBIZ-enquête in 2011 1978 arbeidsplaatsen (het gecorrigeerde cijfer voor 2008 bedraagt 1831 arbeidsplaatsen).

Conform de doelstelling heeft zich het afgelopen jaar één nieuw bedrijf in Zeeland toegelegd op de kweek van aquatische organismen (Van Wesemael in Nieuw-Namen).

De doelstellingen zijn hiermee gerealiseerd.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Landbouw en Visserij	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	885	1.576	882	694
batens	0	-600	0	-600
resultaat voor bestemming	885	976	882	94
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	53	53	0
resultaat na bestemming	885	1.029	935	94

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € 694
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € -600

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Stimulering Voordelta: visserij	600
Overig	94
Totaal	694

Baten

Omschrijving	Bedrag
Stimulering Voordelta: visserij	-/- 600
Totaal	-/- 600

Toelichting

Stimulering voordelta

Er is € 1,5 miljoen rijksbijdrage geraamd voor de Visserij stimuleringsregeling Voordelta. Het Ministerie Infrastructuur en Milieu stelt dit bedrag via de provincie beschikbaar aan de Dienst Regelingen die voor de besteding zorgt via het spoor van As-4 van het Europees Visserijfonds. Omdat het toegezegde bedrag nog niet daadwerkelijk op rekening van de Provincie is bijgeschreven, is de € 600.000 die voor 2011 stond geraamd nog niet doorbetaald. In februari 2012 is € 1,5 miljoen van het Rijk ontvangen, zodat de doorbetaling aan de Dienst Regelingen kan plaatsvinden.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 9

Onderwijs

Inleiding

Provincies hebben op het gebied van onderwijs geen wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Zij hebben een adviserende rol aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. In Zeeland bestaat echter traditiegetrouw een grote verbondenheid tussen de Provincie en het onderwijsveld.

Deze verbondenheid vloeit voor een deel voort uit de wettelijke taken die provincies hebben ten aanzien van zorg en welzijn. Hierdoor zijn wij als vanzelfsprekend betrokken bij de gebieden die zich bevinden op het snijvlak van onderwijs-zorg en onderwijs-welzijn. Ook nemen we met ons economisch beleid onze verantwoordelijkheid op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. Onderwijs behoort dan ook tot de kerntaak van de Provincie Zeeland op ruimtelijk-economisch gebied.

De Provincie Zeeland wil de vertegenwoordigers uit het gehele onderwijsveld inspireren, uitdagen en verleiden om gezamenlijk en in samenwerking met overheden, bedrijfsleven en overige bij het werkveld betrokken organisaties te blijven streven naar goed, kwalitatief en inspirerend onderwijs voor de gehele Zeeuwse bevolking.

In de in december 2007 door Provinciale Staten vastgestelde onderwijsnota voor 2008-2011 "Onderwijs in de Provincie Zeeland, dé OnderwijsAgenda" zijn vijf thema's benoemd:

- Kwaliteit en resultaten van het onderwijs;
- De leerling centraal;
- Aansluiting en samenwerking;
- Werken en leren;
- Ontplooiing en ontwikkeling.

Aan elk thema zijn één of meerdere concrete ambities verbonden die door projecten gerealiseerd worden. Van groot belang is dat dé OnderwijsAgenda breed wordt gedragen door het Zeeuwse onderwijs, overheden, ondernemers en dat deze betrokken organisaties en instellingen gezamenlijk een bijdrage leveren aan de realisering van de doelstellingen en ambities. Om deze betrokkenheid vorm te geven zijn een Stuurgroep en (voorlopig) drie aanjaagteams ingericht.

De Stuurgroep dé OnderwijsAgenda heeft Scoop de opdracht gegeven om de jaarlijkse voortgang te monitoren.

Jaarlijks wordt aan Provinciale Staten gerapporteerd: de voortgang van de vijf thema's én de daarbij behorende ambities;

- De gerealiseerde projecten;
- Ontwikkelingen rondom de organisatie structuur.

De scholingsactiviteiten die vanuit de beleidsvelden van het Provinciaal Sociaal Economisch Beleidsplan (Economie, Toerisme en Recreatie, Landbouw en Visserij) worden gefinancierd worden daar ook gerapporteerd.

Op 30 september 2011 is de tussentijdse voortgangsrapportage (tussentijdse evaluatie) van dé OnderwijsAgenda vastgesteld door Provinciale Staten.

Uit deze rapportage blijkt dat de ambitie "alle scholen zorgen voor een horizontale verantwoording van hun beleid en resultaten" is gerealiseerd. De voorgenomen Wet Passend Onderwijs (invoeringsdatum 1 augustus 2012) en de kerntakendiscussie houden in dat de ambities inzake het thema Leerling centraal zoals geformuleerd in dé OnderwijsAgenda 2008-2011 tegen het licht zijn gehouden. Hierop worden in 2012 geen acties ondernomen. Dit conform de suggestie van Provinciale Staten bij de behandeling van de programmabegroting 2011.

Ook de ambitie om samen met veld een (twee)jaarlijks thema vast te stellen (ontwikkeling en ontplooiing) is geschrapt.

Kerend Tij

Omdat er in Zeeland de afgelopen jaren om diverse redenen een aantal onderwijsinstellingen in financiële problemen (dreigde) te komen heeft de minister van onderwijs, de heer Plasterk, in de zomer 2009 -mede naar aanleiding van gesprekken met de Provincie Zeeland- de Taskforce Zeeland de opdracht gegeven om advies uit te brengen over de toekomst van het Zeeuwse onderwijs. Om tot het advies te komen heeft de Taskforce met ruim 60 stakeholders uit/rondom het Zeeuwse onderwijsveld gesproken.

In het voorjaar van 2010 gepresenteerde adviesrapport 'Kerend Tij' signaleert de Taskforce onder meer dat er in Zeeland veel goede ideeën zijn, maar dat de betrokken partijen niet altijd tot concretisering van de ambities komen. Om tot daadwerkelijke realisatie en plannen van de ideeën te komen adviseert de Taskforce aan OCW om gedurende de pilotperiode van vijf jaar een Onderwijsautoriteit aan te wijzen mét doorzettingsmacht om de in Kerend Tij genoemde aanbevelingen tot uitvoering te laten komen.

Resultaat van de vijfjarige pilot:

- Een duurzame, samenhangende voorzieningenstructuur voor beroeps- en hoger onderwijs;
- Kwalitatief hoogwaardig onderwijsaanbod mede afgestemd op de behoefte van het regionale bedrijfsleven en de regionale non-profitsector;
- Doorlopende leerlijnen tussen VMBOP, MBO, HBO met als resultaat behoud Zeeuwse leerlingen voor Zeeland en een optimaal leerrendement;
- Onderwijsarrangementen gericht op "leven lang leren";
- Versterkt regionaal toegepast onderzoek.

In de periode 2010 – 2012 heeft de heer E d'Hondt als, door de Zeeuwse partners voorgedragen, OnderwijsAutoriteit Zeeland (OAZ) diverse activiteiten in gang gezet om de geformuleerde doelstellingen en ambities te realiseren. Vanaf 2012 neemt de heer Koos van der Steenhoven deze taak over.

Naast Kerend Tij is ook het Collegeprogramma 'Stuwende krachten' (2011) van invloed op dé OnderwijsAgenda. In Stuwende krachten wordt ten aanzien van het onderwijs twee sporen onderscheiden:

- De Onderwijsinfrastructuur
- Kenniseconomie.

De invloed van Kerend Tij en het collegeprogramma Stuwende Krachten betekenen voor het onderwijsbeleid dat:

- 2012 in principe het laatste jaar van dé Onderwijsagenda wordt;
- De realisatie van de plannen en ambities van de Onderwijsagenda voor een groot deel worden voortgezet via Kerend Tij;
- Het onderwijs door de Provincie in de toekomst méér dan tot nu toe, wordt gekoppeld aan de economische doelstellingen en ambities via een economische agenda;
- Desgewenst een gestructureerd overleg over ontwikkelingen omtrent het onderwijs via de Provincie wordt (op verzoek van de OAZ en/of de bij het onderwijs betrokken partijen) georganiseerd en gefaciliteerd.

Wat willen we bereiken?

Het beleidsveld onderwijs is voor de Provincie in eerste aanleg voorwaardenscheppend, signalerend, stimulerend, adviserend en in beperkte mate faciliterend van aard, maar ook organiserend en regisserend. Het landelijk beleid wordt gevormd en ondersteund door onderwijsvernieuwing en door samenwerking binnen het onderwijs, horizontaal en verticaal.

De Provincie Zeeland acht het van groot belang dat er in Zeeland goed, kwalitatief en inspirerend onderwijs is voor de gehele Zeeuwse bevolking. Van belang is daarbij zonder meer dat het onderwijs/opleidingen in relatie worden gebracht met economische ontwikkelingen. Goede onderwijsvoorzieningen en een voortdurende interactie tussen onderwijs en het bedrijfsleven is één van de voorwaarden voor een gezonde economie. De uitwisseling van kennis en kunde tussen onderwijs en ondernemers leidt daarbij tot nieuwe economische impulsen. Tevens is het van belang dat er goede samenwerking en afstemming is op het snijvlak onderwijs en de beleidsvelden jeugdzorg, welzijn en cultuur.

De voortgang ten aanzien van het realiseren van de doelstellingen wordt bewaakt door de Stuurgroep OnderwijsAgenda; daarnaast is rondom iedere doelstelling een werkgroep (aanjaagteam) geformeerd met de taak (mede)zorg te dragen voor de realisering van de desbetreffende doelstelling. De beide gremia worden ondersteund door de Provincie Zeeland.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

0901:

Kwaliteit en resultaten van het onderwijs:

Het sturen en borgen van de kwaliteiten en de resultaten van het onderwijs.

0902:

Leerling centraal: passend zijn voor onderwijs en zorg:

Het realiseren van een dekkend provinciaal onderwijsaanbod met een daarop aansluitend zorgaanbod.

Onderwijs en zorg zijn afgestemd op de behoefte van de leerlingen. Alle leerlingen volgen het onderwijs dat het beste bij hen aansluit.

0903:

Doorlopende ontwikkelingslijnen:

Het tot stand brengen van een soepele samenwerking en aansluiting tussen de onderwijsinstellingen onderling en tussen onderwijsinstellingen en hun omgeving. Dit betreft zorginstellingen, overheden, bedrijfsleven, Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en voor- en naschoolse opvangvoorzieningen.

0904:

Werken en leren:

Zorgen voor een adequate voorbereiding van scholieren op de arbeidsmarkt. In samenwerking met onderwijs, overheid en ondernemers projectmatig en concreet werken aan de verbetering van de Zeeuwse kenniseconomie (Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie).

0905:

Ontplooiing en ontwikkeling:

Zorgen dat scholieren via het onderwijs kennismaken met actuele thema's en maatschappelijke ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Kwaliteit en resultaten van het onderwijs:

Het sturen en borgen van de kwaliteiten en de resultaten van het onderwijs.

Doelstelling(en)

090101 Horizontale verantwoording van beleid en resultaten

Alle scholen zorgen voor een horizontale verantwoording van hun beleid en resultaten.

Indicator:

- In 2012 is het percentage onderwijsinstellingen dat een tevredenheidsonderzoek uitvoert en deze uitkomsten bekend maakt met 20% gestegen. In 2009 is hiertoe door Scoop een nulmeting uitgevoerd. 97% van alle scholen hebben de afgelopen vier jaar minstens één keer een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd.

De meeste scholen (95%) hebben de afgelopen vier jaar een tevredenheidsonderzoek uitgevoerd onder ouders. Opvallend is dat de helft van de respondenten de resultaten niet heeft gecommuniceerd met de leerlingen. Negen van de tien scholen hebben de resultaten gecommuniceerd met ouders.

In 2011 is het streven om deze resultaten te handhaven en te borgen. In 2012 voert Scoop een hernieuwde meting uit.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

De Zeeuwse scholen voor voortgezet onderwijs, met uitzondering van de Isaac Beeckman Academie, maken gebruik van het landelijke project 'Vensters voor verantwoording'. De sector wil, via de website venstervoorverantwoording.nl, een goed en evenwichtig beeld geven van hoe het er in de scholen werkelijk aan toe gaat.

Dit vraagt van scholen, besturen en belangenbehartigers een proactieve houding in:

- Het afleggen van verantwoording;
- Het aangaan van de dialoog met belanghebbenden.

De indicatoren op de website richten zich op vijf thema's: algemeen, resultaten, onderwijsbeleid, kwaliteit en bedrijfsvoering.

090102 Samenhangend stelsel onderwijsvoorzieningen

Er is een samenhangend stelsel van onderwijsvoorzieningen, van primair tot en met hoger/wetenschappelijk onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, gedragen door onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en overheden.

Indicator:

- In 2012 hebben alle onderwijsvoorzieningen in Zeeland op horizontaal niveau, per onderwijstype, een overleggreemium.

Uit de nulmeting in 2009 blijkt dat het primair onderwijs en het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs op horizontaal niveau over een overleggreemium beschikken.

In het primair onderwijs is er sprake van het Platform Primair Onderwijs Zeeland (PPOZ).

Het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs kennen het (VO-)schoolleidersoverleg.

In 2011 is het streven om deze resultaten te borgen.

Kerend Tij

Indicator:

- De onderwijsautoriteit Zeeland (OAZ) stelt in het najaar van 2010 een businessplan op. Voor zover aan de orde wordt op grond daarvan een indicator geformuleerd.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

In 2011 bestonden er op horizontaal niveau overleg gremia in het basisonderwijs (Platform Primair Onderwijs Zeeland) en Voortgezet en Middelbaar beroepsonderwijs (Zeeuws Schoolleidersoverleg). De wetenschappelijke Raad Zeeland is het overlegplatform voor het hoger- en wetenschappelijk onderwijs in Zeeland.

Juli 2011 hebben ook de Praktijkscholen en de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs in Zeeland de handen ineengeslagen. Zij hebben zich verenigd in de Zeeuwse Stichting Maatwerk.

Het organisatie adviesbureau Zeeland (OAZ) heeft medio 2011 het Plan van Aanpak Kerend Tij 2011-2012 'Twee van vijf' gepresenteerd aan het onderwijsveld in Zeeland. Het college van Gedeputeerde Staten heeft in zijn reactie op het plan de OAZ gevraagd om te focussen op economische groei en innovatie. Vanuit 'de provinciale bril' heeft het plan een té brede insteek, bijvoorbeeld door ook het primair onderwijs te betrekken in het plan.

Het formuleren van een indicator op basis van het businessplan was niet aan de orde.

Effect

Leerling centraal: passend zijn voor onderwijs en zorg;
Het realiseren van een dekkend provinciaal onderwijsaanbod met een daarop aansluitend zorgaanbod. Onderwijs en zorg zijn afgestemd op de behoefte van de leerlingen. Alle leerlingen volgen het onderwijs dat het beste bij hen aansluit.

Doelstelling(en)

090201 Voor elke leerling passend onderwijsarrangement

Voor elke leerling in het PO, VO, (V)SO en het beroepsonderwijs is een passend onderwijsarrangement gericht op de optimaal haalbare kwalificatie.

Indicator:

- Alle scholen hebben in 2012 een plan van aanpak inzake een passend onderwijsaanbod.

In haar brief van 2 november 2009 heeft staatssecretaris Dijkema van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangekondigd dat de financiering van passend onderwijs ingrijpend zal veranderen.

Op 11 februari 2010 heeft een Algemeen Overleg van de Vaste Kamercommissie Onderwijs plaatsgevonden over de heroverweging Passend Onderwijs. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er breed draagvlak is voor de recente koerswijziging en dat er veel uitwerkingsvragen beantwoord moeten worden. De Kamer wil hierover in juni verder spreken met de staatssecretaris. Centraal daarin staan het referentiekader en de zorgplicht. In het referentiekader komen veel belangrijke elementen bij Passend Onderwijs aan bod in de vorm van handreikingen en methodieken.

Streefdatum voor inwerkingtreding van de Wet Passend Onderwijs is nu 1 augustus 2012. In overleg met het Zeeuwse onderwijsveld, dat gezamenlijk een veldexperiment uitvoert in 2010, is besloten (mede met het oog op de nieuwe wetgeving) voorlopig geen verdere nieuwe actie te ondernemen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Wet Passend Onderwijs:

Passend Onderwijs is onderwijs dat uit onderwijskundig en pedagogisch oogpunt past bij de behoeften en mogelijkheden van iedere leerling. Om het huidige onderwijs beter passend te maken, wordt per 1 augustus 2012 de bestaande organisatie van de leerlingenzorg in het basis- en voortgezet onderwijs op een aantal punten ingrijpend veranderd. De scheiding tussen regulier en speciaal onderwijs wordt opgeheven.

Het overlegplatform Passend Onderwijs Zeeland heeft een eerste inventarisatie naar de verdeelmodellen gemaakt. Het overzicht geeft aan dat er verschillen zijn tussen de acht samenwerkingsverbanden in Zeeland (Reformatorisch, Walcheren, Oosterscheldergio, Zeeuws Vlaanderen) in het primair en voortgezet onderwijs.

Ieder samenwerkingsverband krijgt een bestuur dat bestaat uit afgevaardigden van schoolbesturen uit het regulier onderwijs en cluster drie en vier van het speciaal onderwijs. Het bestuur van een samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor het opstellen van een overkoepelend zorgplan, dat betrekking heeft op alle scholen van het samenwerkingsverband.

Zodra de schoolbesturen het onderling eens zijn over het zorgplan, moeten ze het plan in overleg met de gemeente afstemmen op de plannen in het bredere domein van het gemeentelijke zorgbeleid.

Het wetsvoorstel is op 29 november 2011 naar de Tweede Kamer gestuurd.

090202 Voor elk kind een passende plek in het onderwijs

Geen kind tussen wal en schip: voor elk kind een passende plek in het onderwijs.

Indicator:

- Alle Primair Onderwijs (PO), Voortgezet Onderwijs (VO) en Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO) -scholen in Zeeland hebben in 2012 een Zorg Advies Team.

De Provincie Zeeland heeft in nauw overleg met de Vereniging van Zeeuwse gemeenten besloten om Regionaal Pedagogisch Centrum Zeeland (RPCZ) (gezien zijn specifieke expertise op het gebied van onderwijs) de opdracht te geven om een overzicht op te stellen naar de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van ZAT's (Zorgadvies Teams) in Zeeland. In dit overzicht wordt tenminste ingegaan op de dekkingsgraad in Zeeland, de eventuele convenanten die zijn afgesloten tussen relevante partijen, de samenstelling, de werkwijze en taakverdeling, de wijze van rapporteren en evalueren, en de samenhang tussen ZAT's en de Centra voor Jeugd en Gezin.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

RPCZ rapporteerde dat alle samenwerkingsverbanden in het primair onderwijs in Zeeland, met uitzondering van één schoolbestuur in de gemeente Sluis, medio 2011 een ZAT hadden ingericht.

In het voortgezet onderwijs beschikt 95% van de Zeeuwse scholen voor voortgezet onderwijs en alle MBO opleidingen over een ZAT (Bron: NJI 2010).

RPCZ rapporteert in de eerste helft van 2012 nader over de actuele stand van zaken in het voortgezet onderwijs en de situatie in het middelbaar beroepsonderwijs in Zeeland.

Effect

Doorlopende ontwikkelingslijnen:

Het tot stand brengen van een soepele samenwerking en aansluiting tussen de onderwijsinstellingen onderling en tussen onderwijsinstellingen en hun omgeving. Dit betreft zorginstellingen, overheden, bedrijfsleven, Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en voor- en naschoolse opvangvoorzieningen

Doelstelling(en)

090301 Samenwerken bij overdracht leerlingen

In Zeeland werken de onderwijsinstellingen en de opvangvoorzieningen nauw met elkaar samen bij de overdracht van kinderen/leerlingen.

Indicator:

- In 2012 hanteert 95% van alle scholen (PO/VO/MBO) een methodiek voor de overdracht van hun leerlingen.

Uit de nulmeting die eind 2009 door Scoop is uitgevoerd met betrekking tot het thema doorlopende leerlijnen blijkt dat 95% van alle instellingen aangeeft methodieken te gebruiken om leerlingen over te dragen aan de instelling waar ze instromen.

In 2011 is het streven om deze resultaten te handhaven en te borgen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

In 2012 voert Scoop een tweede meting uit met betrekking tot het thema doorlopende leerlijnen. In 2011 zijn de resultaten gehandhaafd en geborgd.

090302 Samenwerken om voortijdig schoolverlaters (VSV-ers) te voorkomen

In Zeeland werken de onderwijsinstellingen, Regionale Meld- en Coördinatiepunten (RMC's), leerplichtambtenaren, overheden, Centra voor Werk en Inkomen (CWI's), zorgaanbieders, ondernemers en ouders samen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

Indicator:

- Het aantal Zeeuwse jongeren dat met een vervolgopleiding start en deze binnen het eerste jaar alweer vroegtijdig verlaat is in 2012 ten opzichte van 2008 met 10% gedaald.

Uit het schoolverlatersonderzoek van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) dat in najaar van 2008 in de provincie Zeeland is gehouden blijkt dat één op tien Zeeuwse jongeren die met een vervolgopleiding gestart is deze binnen het eerste jaar alweer vroegtijdig heeft verlaten.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Eind 2011 is aan ROA de (vervolg)opdracht verleend voor een onderzoek onder schoolverlaters. ROA zal op basis van een basissteekproef en aanvullende steekproef onder gediplomeerde MBO-BOL (beroepsopleidende leerweg) en MBO-BBL (beroepsbegeleidende leerweg) leerlingen en voortijdig schoolverlaters een factsheet presenteren.

De rapportage wordt medio 2012 verwacht.

Op het terrein van nieuwe voortijdig schoolverlaters worden voorts in de eerste helft van 2012 de landelijke percentages over het schooljaar 2010-2011 bekend gemaakt.

Effect

Werken en leren:

Zorgen voor een adequate voorbereiding van scholieren op de arbeidsmarkt. In samenwerking met onderwijs, overheid en ondernemers projectmatig en concreet werken aan de verbetering van de Zeeuwse kenniseconomie (Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie).

Doelstelling(en)**090401 Scholieren voorbereiden op de arbeidsmarkt**

Zorgen voor een adequate voorbereiding van scholieren op de arbeidsmarkt.

Indicator:

- 60% van de Zeeuwse VO-scholen en beroepsopleidingen werken in 2012 op gestructureerde wijze samen aan de beroepenoriëntatie van Zeeuwse leerlingen.

Het aanjaagteam Werken en Leren heeft in 2009 tijdens het Zeeuws schoolleidersoverleg het projectvoorstel LOB (Loopbaan Oriëntatie- en Begeleiding) Zeeland gepresenteerd. De Zeeuwse VO-scholen hebben aangegeven dat zij LOB voldoende op orde hebben. Hieruit heeft de Stuurgroep dé OnderwijsAgenda vooralsnog geconcludeerd, dat de scholen zelf hun LOB regelen en dat - zoals het er nu naar uit ziet - dé OnderwijsAgenda/provinciale subsidie daar geen bijdrage meer aan zal leveren.

Indicator:

- In 2011 is 80% van de VO-schoolleiders tevreden over de geboden LOB-activiteiten in hun onderwijsinstelling.

In het schooljaar 2011/2012 verricht Scoop hiertoe een onderzoek.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

In het voorjaar van 2012 verricht Scoop een onderzoek onder de Zeeuwse schoolleiders naar de actuele stand van zaken. In 2011 zijn de resultaten gehandhaafd en geborgd. De schoolleiders geven aan 'tevreden' te zijn.

090402 In samenwerking met de 3 O's de vijf AZK ambities realiseren

In samenwerking met onderwijs, overheid en ondernemers (de drie O's) projectmatig en concreet realiseren van de vijf in het Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie (AZK) benoemde ambities.

Indicator:

- In 2012 is het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters met 40% gedaald ten opzichte van 2008.

Uit de door Scoop uitgevoerde nulmeting in 2009 blijkt dat het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters in Zeeland in de periode schooljaar 2005/2006 tot en met het schooljaar 2008/2009 met 24% is gedaald tot 3,2%. De streefwaarde voor het schooljaar 2010/2011 is 2,4%.

In het kader van de Zeeuwse kenniseconomie is de Zeeuwse Onderwijsagenda opgesteld. Voor de te bereiken doelstelling zijn daarin de volgende vier indicatoren genoemd:

Indicatoren:

- Het verhogen van de instroom van het percentage 16-jarigen in het MBO met 30% in 2010 (ten opzichte van 2005);
- Het verhogen van het gemiddeld opleidingsniveau met één jaar in 2010 (ten opzichte van 2005);
- Het verlagen van de ongekwalificeerde uitstroom met 20% in 2010 (ten opzichte van 2005);
- Het verbeteren van de doorstroom MBO-HBO met 10% in 2010 (ten opzichte van 2005).

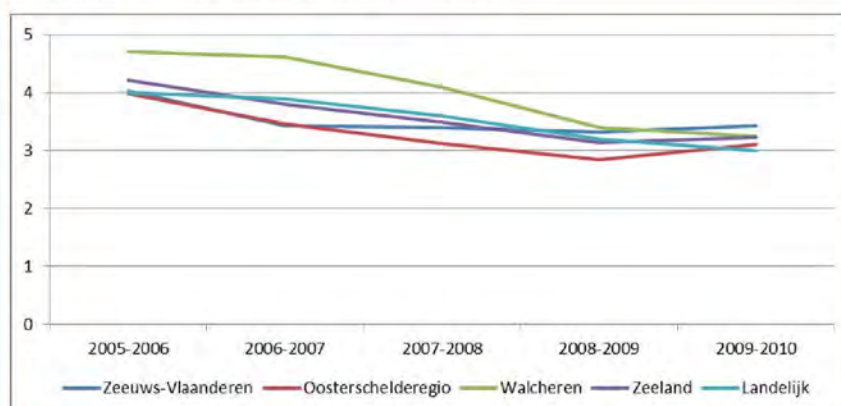
De monitoring van dit deel valt onder het Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie en is de verantwoordelijkheid van N.V. Economische Impuls Zeeland. Scoop en Impuls zijn inmiddels in overleg inzake de monitoring. N.V. Economische Impuls Zeeland rapporteert hierover.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters in Zeeland is in de periode schooljaar 05/'06 tot en met schooljaar '09/'10 gedaald van 4,2% naar 3,2% (daling 24%).

Voortijdig schoolverlaters (bron: www.aanvalopschooluitval.nl)

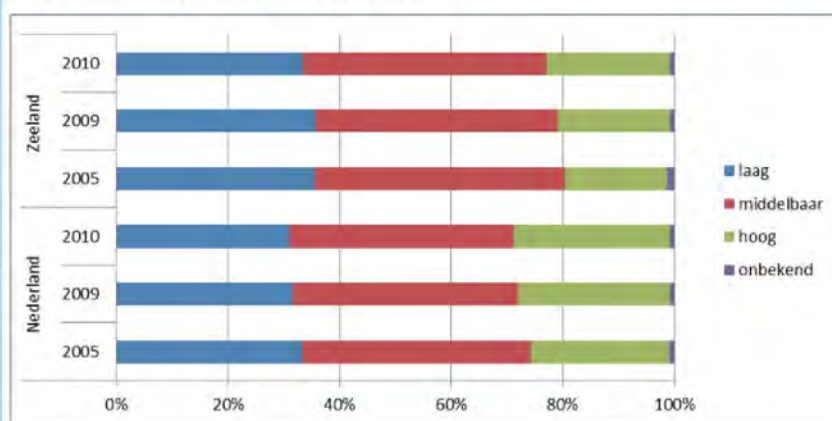
Het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters in Zeeland is in de periode 05/'06 – '09/'10 gedaald van 4,2% naar 3,2%.

In maart 2011 verscheen de rapportage van N.V. Economische Impuls Zeeland. Een aantal opvallende zaken:

- Het aantal hoog opgeleide Zeeuwen neemt weliswaar toe, maar het aantal laag opgeleide ook. Voorts valt op dat in relatie tot onze grote industriële werkgelegenheid daar relatief weinig stageplaatsen zijn. Hetzelfde kan worden gezegd over de zorg.
- Ook met een correctie blijven de bedrijfsinvesteringen in Zeeland op lange termijn toenemen (tot de crisis). Datzelfde geldt t.a.v. het aantal bedrijfsvestigingen. M.b.t. nieuwe startende innovatieve en snel groeiende ondernemingen doet Zeeland het relatief niet beter of slechter dan de rest van Nederland.
- Het aantal BBL-deelnemers (beroeps begeleidende leerweg) is in Zeeland relatief hoger dan in de rest van Nederland (niet ongunstig voor de kennisontwikkeling op MBO-niveau). Zorgelijker is dat de investeringen door bedrijven in Research & Development ver achterblijft bij de ontwikkelingen in de rest van Nederland.

De rapportage van N.V. Economische Impuls Zeeland gaat niet specifiek in op de indicatoren.

Opleidingsniveau van de bevolking (15 to 65 jaar)(bron: CBS)

Het percentage hoog op geleide Zeeuwen is sinds 2005 tot 2010 3,6% gestegen, van 18,4% naar 22%. In Zeeland zijn minder hoog opgeleiden dan in Nederland (22% versus 27,8%).

Effect

Ontplooiing en ontwikkeling:

Zorgen dat scholieren via het onderwijs kennismaken met actuele thema's en maatschappelijke ontwikkelingen

Doelstelling(en)

090501 Vaststellen en uitwerken van thema voor Zeeuwse scholen

Samen met de partners een (twee)jaarlijks thema vaststellen.

Indicator:

- In de totale beleidsperiode worden er minimaal twee thema's financieel mede mogelijk gemaakt gericht op de maatschappelijke ontplooiing en ontwikkeling van jongeren.

Op verzoek van de Stuurgroep dé OnderwijsAgenda wordt een voorstel uitgewerkt over beroepsstageplaatsen. De Provincie zal in 2010 deelnemen aan de Carrièrebeurs Zeeland. Hier zullen jongeren via enquêtes worden gevraagd naar stageplekken: kwalitatief, kwantitatief en knel- en verbeterpunten.

Op basis van de evaluatie in 2011 van de in 2010 door de Provincie voor de eerste keer georganiseerde Onderwijsconferentie Zeeland en de daaraan gekoppelde JouwZeeland Onderwijsprijs voor het middelbaar- en hoger beroepsonderwijs en wetenschappelijk onderwijs wordt besloten of en hoe hier in 2011 en volgende jaren een passend vervolg aan wordt gegeven.

Is de doelstelling gerealiseerd? Nee

Stand van zaken:

De stuurgroep dé OnderwijsAgenda en Provinciale Staten hebben besloten geen prioriteit te geven aan het thema.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Onderwijs	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	2.254	2.395	2.331	64
baten	-26	-543	-611	68
resultaat voor bestemming	2.228	1.851	1.719	132
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	89	89	0
resultaat na bestemming	2.228	1.940	1.808	132

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € 64
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € 68

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Onderwijs Kerend Tij	-/- 69
Technocentrum Zeeland	55
Overig	78
Totaal	64

Baten

Omschrijving	Bedrag
Onderwijs Kerend Tij	69
Overig	-/- 1
Totaal	68

Toelichting

Onderwijs Kerend Tij

Voor het realiseren van de plannen uit het adviesrapport Kerend Tij is € 3 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van de onderwijsautoriteit. De provincie Zeeland draagt € 50.000 per jaar bij, in totaal € 150.000. Vanuit het Ministerie van OCW is t/m 2011 € 697.000 beschikbaar gesteld. In 2011 werd van deze bijdrage € 69.000 meer besteed dan werd ingeschat. De bestedingen betreffen de kosten van de Onderwijsautoriteit met ondersteuning.

Dé Onderwijsnota 2008-2012

Van het budget voor uitvoering van Dé Onderwijsnota 2008-2012 is € 54.000 niet besteed. Conform de afspraken rond de ontschotting van het budget PSEB beleidsplan 2009-2012 tussen de programma's en de jaren wordt dit bedrag betrokken bij de overschrijding van Pieken in de Delta (programma 6 Economie).

Techocentrum Zeeland

Het budget in 2011 geraamd voor subsidiëring van het Technocentrum Zeeland voor de uitbouw regie en informatiefunctie is niet besteed. Uitwerking van de subsidieaanvraag en concrete invulling van het projectplan hebben tot gevolg gehad dat er in 2011 geen beschikking is afgegeven. Het project krijgt gevolg in 2012 t/m 2014.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 10

Mobiliteit

Inleiding

Het programma "Mobiliteit" richt zich vanuit de landelijke Nota Mobiliteit en het Provinciaal Verkeer- en Vervoersplan Zeeland (PVVP) op uitvoering van het provinciale mobiliteitsbeleid, regionale samenwerking met andere wegbeheerders en het kwaliteitsbeleid voor de provinciale (vaar)wegen. Knooppunt 5 "Bereikbaar in Zeeland" uit het nieuwe collegeprogramma staat centraal. Een actualisatie van het vigerende PVVP is in het najaar van 2008 door Provinciale Staten vastgesteld.

Mobiliteit hoort bij de moderne samenleving. Mensen verplaatsen zich om uiteenlopende redenen en met verschillende vervoerswijzen. De kwaliteit van de verbindingen voor deze vervoerswijzen zijn dan ook van groot belang voor de Zeeuwse economie en voor de participatie aan het sociaal-culturele leven binnen en buiten Zeeland.

Mobiliteit heeft echter ook een keerzijde. Met name de groei van het verkeer over de weg veroorzaakt problemen: files, waardoor steden en bedrijventerreinen minder goed bereikbaar zijn, uitstoot van schadelijke uitlaatgassen, versnippering van natuur en landschap door de aanleg van infrastructuur en een toenemend aantal verkeersongevallen, te vaak met dodelijke afloop. Als wegbeheerder en als mobiliteitsregisseur probeert de Provincie zo goed mogelijk om te gaan met dit spanningsveld.

De hoofddoelstelling van het PVVP is:

"Zeeland biedt een optimaal verkeer- en vervoersysteem, waarvan de kwaliteit voor de individuele gebruiker in goede verhouding staat tot de kwaliteit van de samenleving als geheel, en dat recht doet aan het evenwicht tussen sociale, economische en ecologische waarden".

Voor verkeersveiligheid wordt verwezen naar programma 11 - Verkeersveiligheid. De instandhouding van de provinciale infrastructuur wordt in de paragraaf "Onderhoud kapitaalgoederen" behandeld.

Wat willen we bereiken?

De beleidseffecten en beleidsdoelen uit dit programma zijn ook opgenomen in de Monitor PVVP Zeeland. Periodiek wordt gerapporteerd over de resultaten en voortgang in de Beleidseffectrapportage Verkeer en Vervoer Zeeland (BER).

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1001:

Er is in Zeeland een basis bereikbaarheidskwaliteit over de weg: het hoofdwegennet voorziet in een vlotte en veilige doorstroming, waardoor de belangrijkste functies en voorzieningen goed bereikbaar zijn met de (vracht)auto.

1002:

Er is in Zeeland een kwalitatief optimaal openbaar vervoer netwerk, dat georganiseerd is volgens een Zeeuws Model vanuit de wensen van de reiziger en bijdraagt aan meer sociaal-culturele en economische mobiliteit.

De openbaar vervoer verbinding tussen Vlissingen en Breskens is betrouwbaar en kwalitatief hoogwaardig.

1003:

Er is in Zeeland een integraal fietsklimaat, dat de concurrentiepositie van de fiets, vooral ten opzichte van de auto, utilitair en recreatief versterkt.

1004:

Goederenstromen in Zeeland worden zoveel mogelijk afgewikkeld via duurzame vervoerswijzen: binnenvaart, shortsea, spoor en/of buisleidingen.

1006:

De afstemming tussen maatregelen op het gebied van auto, openbaar vervoer, fiets en goederenvervoer (oftewel het mobiliteitsbeleid) krijgt gestalte via samenwerking met Rijk, waterschappen en gemeenten.

1007:

Zeeland is "verkeersleefbaar": de negatieve effecten van het autoverkeer en de infrastructuur worden zoveel mogelijk beperkt.

1011:

Het aanbieden van een functioneel (vaar)wegennet wat goed is ingepast in zijn omgeving en voor die omgeving zo weinig mogelijk overlast veroorzaakt.

Beleidsthema's daarbij zijn:

- Veiligheid
- Bereikbaarheid
- Comfort
- Aanzien
- Leefbaarheid
- Milieu

1012:

Er is sprake van een kostenneutrale ordening van het beheer van het landelijk en regionaal hoofdwegennet volgens het beginsel:

- Nationale stroomwegen in beheer bij het Rijk;
- Regionale stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de Provincie;
- Erftoegangswegen in beheer bij de waterschappen.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Er is in Zeeland een basis bereikbaarheidskwaliteit over de weg: het hoofdwegennet voorziet in een vlotte en veilige doorstroming, waardoor de belangrijkste functies en voorzieningen goed bereikbaar zijn met de (vracht)auto

Doelstelling(en)

100101 Een zo optimaal mogelijk bereikbaar wegennetwerk

De hoofddoelstelling is een optimaal bereikbaar netwerk waarbij:

- Vanuit héél Zeeland blijft het hoofdwegennet binnen maximaal tien kilometer te bereiken;
- Op het hoofdwegennet treedt geen structurele vertraging op. Indicator: de verhouding tussen intensiteit en capaciteit in de spits is niet hoger dan 0,8 (2008 niet hoger dan 0,8);
- Diverse bereikbaarheidsprojecten waarvan de belangrijkste gevormd wordt door de N62 bestaande uit de opwaardering van Sloe- en Tractaatweg en de tunnel bij Sluiskil.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

- In het nieuwe wegencategoriseringsplan, dat in 2010 is vastgesteld, is het hoofdwegennet gedefinieerd. Dit hoofdwegennet kan in vrijwel alle gebieden van Zeeland binnen 10 kilometer worden bereikt. Uitzondering hierop vormt de uiterste oost rand van Zeeuws-Vlaanderen in de

gemeente Hulst. Het aantal inwoners in dat gebied is echter dermate klein dat het nietwenselijk/rendabel is hiervoor de hoofdinfrastructuur aan te passen

- Op het genoemde hoofdwegennet treedt in de huidige situatie structurele vertraging op bij delen van de N62 tussen de Westerscheldetunnel en de A58 (Sloeweg). In 2012 is een plan in procedure om de Sloeweg te verdubbelen. Het knelpunt wordt daarmee opgelost. Ook op de A256 bij Goes (tussen de A58 en de Anthony Fokkerstraat) treedt structurele vertraging op. In het eerste halfjaar van 2012 wordt een studie uitgevoerd naar mogelijke oplossingen (zoals een extra aansluiting Goes-Zuid). In 2010 was de verhouding tussen intensiteit en capaciteit op de N256 Zierikzee – Goes 0,94. De gegevens over 2011 waren bij het samenstellen van deze rapportage nog niet bekend. Naar verwachting zal de verhouding niet veel afwijken tegenover 2010.
- De aanleg van de tunnel Sluiskil is in volle gang. Naar verwachting kan in 2013 het boorproces starten. Geplande opening is medio 2015. Het bestemmingsplan van de verbreding van de Sloeweg is op dit moment in behandeling bij de Raad van State. De geplande aanbesteding is medio 2013. Ten behoeve van de verbreding van de Tractaatweg zal de planologische procedure dit voorjaar starten.

Effect

Er is in Zeeland een kwalitatief optimaal openbaar vervoer netwerk, dat georganiseerd is volgens een Zeeuws Model vanuit de wensen van de reiziger en bijdraagt aan meer sociaal-culturele en economische mobiliteit. De openbaar vervoer verbinding tussen Vlissingen en Breskens is betrouwbaar en kwalitatief hoogwaardig

Doelstelling(en)

100201 Een voor iedereen toegankelijk openbaar vervoer

- Er is in Zeeland 100 procent dekkingsgraad van Openbaar Vervoer in de kernen met minimaal oproepafhankelijk vervoer;
- Het streekvervoer is in 2015 integraal toegankelijk. Vanaf 2010 wordt de dienstverlening uitgevoerd door lage vloerbussen. In datzelfde jaar zijn in ieder geval de knooppunten en vitale halten van het streekvervoer aangepast. In de periode 2011 tot en met 2014 zullen de overige halten uit het halteplan worden aangepast. Indicator: aandeel toegankelijke bussen volgens CROW-normen en klantwaardering toegankelijkheid OV. Doelstelling 2011: handhaven minimaal 8,0. (2007= 8,0, eerst volgende meting in 2010);
- Afvaarten van de fast ferry Vlissingen-Breskens vinden plaats conform de vastgestelde dienstregeling. De betrouwbaarheid van de dienstverlening over een geheel jaar gemeten bedraagt tenminste 97 procent;
- Het OV-gebruik neemt ten opzichte van 2008 toe met 2% per jaar over de periode 2009 tot en met 2012.

Indicator:

- Reizigerskilometers per concessiegebied (bron: klantenbarometer).

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

- Sinds 1 januari 2009 zijn alle kernen (uitgezonderd enkele recreatieve kernen) aangesloten op het reguliere Openbaar Vervoer;
- Naast lagevloerbussen (grote bussen) worden ook kleine bussen (8-persoons) ingezet; deze hebben geen lage vloer, maar zijn wél rolstoeltoegankelijk (lift); dit is conform de concessievoorwaarden. Wettelijk wordt geregeld dat in 2016 het stads- en streekvervoer integraal toegankelijk is. Hiervan profiteren, naast mensen met een beperking, ook de overige reizigers. In de praktijk betekent dit de inzet van lage vloerbussen, het verhogen van halten en een gerichte dienstverlening via communicatie en voorlichting. De inzet van lage vloerbussen wordt geregeld via de concessieverlening en is met ingang van 2010 gegarandeerd. Het verhogen van halten is een taak van de wegbeheerders (naast de Provincie met name de

gemeenten). Het Rijk heeft hiervoor extra middelen ter beschikking gesteld, waarmee de in aanmerking komende halten (ongeveer 40%) kunnen worden gesubsidieerd. In 2007 is het Implementatieplan Toegankelijkheid opgesteld. De subsidieregeling is in 2009 vastgesteld en de daadwerkelijke uitvoering door de wegbeheerders is in 2010 van start gegaan. Eind 2010 moest de eerste fase zijn afgerond (knooppunthalten en halten bij 'vitale' bestemmingen). De tweede fase loopt tot en met 2016 (halten in kleine kernen en halten met wijkfunctie in grotere kernen). In 2011 is geconstateerd dat de haltennorm van het CROW niet duidelijk was en tot problemen leidde bij de uitvoering. Besloten is dat er een nieuwe (Zeeuwse) haltennorm dient te komen. Hiertoe zijn de eerste aanzetten gedaan. De afronding is in 2012.;

- De betrouwbaarheid van de fast ferry. In 2010 bedroeg het uitvalpercentage 3%, inclusief gepland onderhoud. Het uitvalpercentage van 3% was wat hoger dan de voorliggende 2 jaren door in hoofdzaak extra onderhoudsinspanningen vanwege de contractwisseling en door de gevolgen van de gronding van de Prins Willem Alexander op 21 november 2011. De vervoerder voldoet hiermee aan de minimale norm;
- Het aantal reizigerskilometers 2010 ten opzichte van 2009 is met 6,5% procent gestegen. Het jaar daarvoor gaf nog een daling te zien met 4,5%, wat aangeeft dat het aantal reizigerskilometers aan behoorlijke schommelingen onderhevig is. Een mogelijke verklaring voor de toename in 2010 is de introductie van gratis OV in Zeeuws-Vlaanderen en op Schouwen-Duiveland. Gegevens over 2011 zijn nog niet beschikbaar.
- De klantenbarometer 2011 is binnenkort beschikbaar. Er moet nu uitgegaan worden van de cijfers van 2010. Daarin komen de drie Zeeuwse concessiegebieden op scores van 8,3 (Noord-Zeeland), 8,6 (Zeeuws-Vlaanderen) en 8,4 (Midden-Zeeland). Gemiddelde score van 8,4. De scores zitten vanaf 2007 in een opgaande lijn, voor 2011 is de verwachting dat deze minimaal hetzelfde niveau zijn als in 2010.;

Effect

Er is in Zeeland een integraal fietsklimaat, dat de concurrentiepositie van de fiets, vooral ten opzichte van de auto, utilitair en recreatief versterkt

Doelstelling(en)

100301 Het realiseren van een integraal Zeeuws fietsklimaat

Het realiseren van een integraal Zeeuws fietsklimaat, dat de concurrentiepositie van de fiets - vooral ten opzichte van de auto - op korte afstanden (< 7,5 kilometer) en in de recreatieve gebieden versterkt, waardoor inwoners en bezoekers van de Provincie Zeeland méér gaan fietsen. Het aandeel fiets in ritten korter dan 7,5 kilometer dient minimaal te worden gehandhaafd op het huidige peil (2007 = 35%).

Verdere indicatoren:

- Realisering ontbrekende fietspaden bij provinciale 80 km/uur wegen terugbrengen in 2012 naar 0 kilometer (2009 nog 3,85 kilometer): Nisse tot N666 (2011) en Oud Vossemeer - Broeksedijk (2012);
- Verbetering kwalitatief onvoldoende provinciale fietspaden (2009 nog 10,7 kilometer): N290 Rapenburg Tol - De Kraai (2013), Lewedorp - Arnemuiden (2014) en Terhole - Kuitaart (2015);
- Gerealiseerde fietsinfrastructuur bij andere wegbeheerders met behulp van BDU-subsidie;
- Ontwikkeling fietsverkeer op permanent meetnet.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

In 2011 is het fietspad tussen Nisse en de N666 gedeeltelijk aangelegd. Reden hiervoor zijn de nog lopende onderhandelingen met externe grondeigenaren voor de aanleg van de laatste 500 meter.

Gerealiseerde fietsinfrastructuur Provinciaal wegennet

Noord Beveland	Fietstunnel onder N255	€ 1.200.000
Nisse (traverse + fietspad)	N655 tot N666	€ 901.045

De investeringen in de nog geplande fietspaden worden op dit moment opnieuw gezien. In 2012 zal het gehele fietspadennet in de provincie worden beoordeeld op kwaliteit, waarbij ook onderhoudsachterstanden worden meegenomen. Op grond van de daaraan gekoppelde analyse zullen prioriteiten worden gesteld.

Gerealiseerde fietsinfrastructuur bij andere wegbeheerders met behulp van BDU-subsidie

Gemeente	Fietspad	Bedrag
Schouwen Duiveland	Lage zoom Renesse	€ 133.000
Reimerswaal	Luchtenburg	€ 40.000
Waterschap	Kraaijertsedijk	€ 300.000
Middelburg	Integraal fietsplan	€ 150.000
Terneuzen	Koegorsstraat	€ 109.000
Waterschap	Kanaalweg Retranchement	€ 46.000
Waterschap	Blooisedijk	€ 136.000
Totaal:		€ 904.000

De ontwikkeling van het fietsverkeer wordt gemeten door ons permanent meetnet op fietspaden buiten de bebouwde kom. Dit moet representatief geacht worden voor het gebruik van de fietsinfrastructuur door zowel recreatieve als utilitaire fietsers. De ontwikkeling tussen 2006 en 2010 is dan als volgt:

Ontwikkeling van het fietsverkeer per dagsoort (geïndexeerd)

	2006	2007	2008	2009	2010
Werkdagen	100	100,3	101,3	101,8	98,8
Zaterdagen	100	109,0	104,0	111,0	102,5
Zondagen	100	118,5	106,1	105,2	98,9

Bron: Provincie Zeeland

Het totale fietsverkeer op werkdagen daalde in 2010, ten opzichte van 2009, met 3%. Deze afname wordt met name veroorzaakt door lager uitvallende intensiteiten tijdens de maand augustus. Tijdens deze zomermaand werd circa 23% minder gefietst dan het voorgaande jaar. Ook tijdens de weekenddagen werd opvallend minder gefietst dan in 2009. Op zaterdagen betrof de daling 9%, op zondagen 5%. De ontwikkeling per maand is hierbij zeer verschillend. De weersomstandigheden zijn hierop van invloed geweest. De gegevens over 2011 zijn nog niet beschikbaar.

Effect

Goederenstromen in Zeeland worden zoveel mogelijk afgewikkeld via duurzame vervoerswijzen: binnenvaart, shortsea, spoor en/of buisleidingen

Doelstelling(en)

100401 Vergroten aandeel goederenvervoer per spoor, water en buis

Het realiseren van een duurzaam goederenvervoernetwerk in Zeeland, en daarbij de randvoorwaarden scheppen voor de verdere versterking van de Zeeuwse economie met inachtneming van de kwaliteit van het milieu en landschap. Bij nieuwvestiging in de havengebieden is de ambitie om - via Zeeland Seaports - minimaal 50% van de aan- en afvoer over het water af te wikkelen.

Indicator:

- Modal split Zeeland Seaports.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Modal split

Door Zeeland Seaports is in 2010 onderzoek uitgevoerd naar de modal split van goederen die door zeevaart worden aan- en afgevoerd.

Daaruit blijkt de volgende verhouding:

• Binnenvaart	45%
• Shortsea	20%
• Weg	25%
• Spoor	10%

In het bovengenoemde overzicht zijn enkel de volumes weergegeven die specifiek kunnen worden toegewezen aan een bepaalde modaliteit. Goederen die bijvoorbeeld als hulpstof bij een productieproces worden gebruikt in een onbekend eindproduct, zijn niet in deze modal split verwerkt. Het aandeel opgenomen goederenoverslag ten opzichte van de totale goederenoverslag in 2008 bedraagt circa 65%.

In februari 2011 is een complete rapportage aan de commissie Economie en Mobiliteit voorgelegd.

Effect

De afstemming tussen maatregelen op het gebied van auto, openbaar vervoer, fiets en goederenvervoer (oftewel het mobiliteitsbeleid) krijgt gestalte via samenwerking met Rijk, waterschappen en gemeenten

Doelstelling(en)

100601 Samenwerking mobiliteitsbeleid met andere overheden

Met alle wegbeheerders vindt regelmatig (drie à vier keer per jaar) bilateraal overleg over mobiliteit en verkeersveiligheid plaats. Daarnaast worden jaarlijks tenminste vier thematische werkateliers georganiseerd. Dit is een nieuwe invulling van de doelstelling dat heel Zeeland is afgedekt met gebiedsaanpakken of andere vormen van regionale samenwerking.

Indicator:

- Aantal wegbeheerders waarmee structureel overleg plaatsvindt;
- Aantal gevoerde overleggen;
- Aantal georganiseerde werkateliers.

Doelstelling 2011:

Alle wegbeheerders hebben minimaal twee maal een relatiegesprek gehad en de mogelijkheid om minimaal twee werkateliers te bezoeken.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

- Relatiebeheerders hebben overleg gevoerd met de wegbeheerders. Daarnaast zijn er vele bilaterale overleggen gevoerd.
- Er is meer dan twee keer per jaar overleg gevoerd met wegbeheerders.
- Werkateliers zijn gehouden voor:
 - Logistieke landbouwroutes
 - Beleidsplan fiets

- Beleidsplan verkeersveiligheid
- Beleidsplan openbaar vervoer

Op bestuurlijk niveau wordt drie à vier keer het Provinciaal Overleg Verkeer en Vervoer georganiseerd.

Effect

Zeeland is "verkeersleefbaar": de negatieve effecten van het autoverkeer en de infrastructuur worden zoveel mogelijk beperkt

Doelstelling(en)

100701 Minimaliseren negatieve effecten autoverkeer&infrastructuur

Buiten de voorkeursroutes (kwaliteitsnetwerk goederenvervoer) groeit het (doorgaand) vrachtverkeer ten opzichte van het in 2008 gehouden kentekenonderzoek naar het doorgaand vrachtverkeer met niet meer dan 10%.

Indicatoren:

- Aantallen doorgaande vrachtauto's op de N57, N59/N256, N61, N252 en N258;
- Aantallen vrachtauto's op de N57, N59/N256, N61, N252 en N258.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Vrachtverkeer op kwaliteitsnet en concurrerend netwerk

Het aantal vrachtvoertuigkilometers daalde op zowel het kwaliteits- als concurrerend netwerk met 1%. Hiermee lijkt ook in 2010 de recessie zijn invloed te hebben gehad op het vrachtverkeer. In 2009 was de daling op het kwaliteitsnet echter heviger, met een afname van 6% ten opzichte van 2008. In 2009 daalde het aantal vrachtvoertuigkilometers op het concurrerend netwerk eveneens met 1%.

Over de periode 2006-2010 is het vrachtverkeer op het kwaliteitsnetwerk gedaald met 2%. Het aantal vrachtvoertuigkilometers op het concurrerend netwerk bleef gelijk. Mede "dankzij" de economische crisis is de doelstelling gehaald. De gegevens betreffende het aantal voertuigkilometers over 2011 zijn nog niet beschikbaar.

Effect

Het aanbieden van een functioneel (vaar)wegennet wat goed is ingepast in zijn omgeving en voor die omgeving zo weinig mogelijk overlast veroorzaakt.

Beleids thema's daarbij zijn:

- Veiligheid
- Bereikbaarheid
- Comfort
- Aanzien
- Leefbaarheid
- Milieu

Doelstelling(en)

101101 Beheer en onderhoud conform beleids- en kwaliteitsprofiel

Beheer en onderhoud uitvoeren conform het door Provinciale Staten gekozen beleid- casu quo kwaliteitsprofiel. Als gevolg van de bezuinigingsoperatie wordt de realisatie van het monitoringsprogramma vertraagd.

Indicator:

- Voldoen aan CROW-eisen gesteld in beheerplan.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Onderhoud wordt uitgevoerd conform het kwaliteitsprofiel. Als gevolg van de bezuinigingsmaatregelen is het beschikbare budget naar beneden bijgesteld. Het te realiseren kwaliteitsniveau is daarop aangepast, middels het in oktober 2010 vastgestelde Integraal Beheerplan Provinciale Infrastructuur. In hoeverre het bijgestelde kwaliteitsniveau houdbaar is, zal in de komende jaren in de praktijk moeten blijken.

Het opzetten van een monitoringsprogramma is inmiddels gestart en zal in 2012 worden afgerond, in 2013 zal een pilot worden gestart van het monitoringsprogramma. Dit wel met een lager ambitieniveau dan oorspronkelijk gepland door beperkte capaciteit.

101103 Samenwerking diverse overheden optimaliseren mbt onderhoud

Het optimaliseren van het Zeeuwse wegbeheer met de verschillende wegbeheerders.

Naast het inmiddels gerealiseerde samenwerkingsverband op gebied van gladheidbestrijding worden ook andere samenwerkingsmogelijkheden onderzocht. Het betreft onder andere het beheer en onderhoud (inclusief vervanging) van verkeersregelininstallaties (VRI), Korte Afstand Radio (KAR), aanschaf dooimiddel en Incidentmanagement.

Indicator:

- Aantal VRI's van gezamenlijke wegbeheerders waarop in 2015 KAR wordt toegepast. In totaal staan er in Zeeland 102 VRI's van verschillende wegbeheerders, waarvan 64 VRI's met KAR. De overige VRI's zullen bij vervanging met KAR worden uitgerust.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Incidentmanagement (IM) is inmiddels ingevoerd op een deel van het provinciale wegennet. Voor de uitvoering is aansluiting gevonden bij het lokale platform IM, waarin alle bij Incidentmanagement in Zeeland betrokken partijen zitting hebben.

Het dooimiddel is met een groot aantal andere Zeeuwse wegbeheerders aangeschaft. Hiertoe is een gezamenlijk bestek op de markt gezet. Ook is het samenwerkingsverband gladheidbestrijding verlengd, en uitgebreid met de meerderheid van de Zeeuwse gemeenten.

Ook is er op het gebied van verkeersmanagement een samenwerkingsverband gestart tussen Rijkswaterstaat, Waterschap Scheldestromen en Provincie Zeeland. Hierin wordt voor vier infrastructurele knelpunten gewerkt aan het opstellen van calamiteitenplannen.

De doelstelling van het uitrusten van VRI's met korte Afstand Radio (KAR) bij vervanging van de installatie blijft actueel. Inmiddels zijn er al 62 van de 102 VRI's uitgerust met KAR.

Effect

Er is sprake van een kostenneutrale ordening van het beheer van het landelijk en regionaal hoofdwegennet volgens het beginsel:

- Nationale stroomwegen in beheer bij het Rijk;
- Regionale stroomwegen en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de Provincie;
- Erftoegangswegen in beheer bij de waterschappen

Doelstelling(en)

101201 Ordening van beheer van wegstelsel met andere overheden

Alle regionale stroomwegen, uitgezonderd die het Rijk in beheer wil hebben, en gebiedsontsluitingswegen in beheer bij de provincie. In principe geen erftoegangswegen in beheer bij

de provincie, met uitzondering van doorgaande parallelwegen behorend tot provinciale wegen. Hierdoor wordt het Zeeuwse wegennet op een dusdanige manier vormgegeven dat recht wordt gedaan aan zowel de bereikbaarheid als ook aan de verkeersveiligheid.

Indicator:

- 100% voldoen aan het Categoriseringsplan Wegen (2009; 98,5%).

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

In 2011 wordt naar schatting voor 95% voldaan aan de doelstelling. De Provincie heeft nog een beperkt aantal km's erftoegangsweg in beheer. Dit zijn in het algemeen weggedeelten die naar verwachting van functie gaan veranderen. Overdracht aan derden is daardoor (nog) niet aan de orde. Anderzijds heeft het Rijk nog enkele gedeelten gebiedsontsluitingsweg in beheer. Mede als gevolg van landelijke ontwikkelingen (advies cie. Ladders) worden deze wegen voorlopig niet overgedragen aan de Provincie.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Mobiliteit	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	85.254	90.098	94.083	-3.985
baten	-49.266	-60.722	-65.392	4.670
resultaat voor bestemming	35.988	29.375	28.691	684
toevoeging reserve	5.567	926	926	0
onttrekking reserve	-6.922	-720	-720	0
resultaat na bestemming	34.634	29.581	28.896	685

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € -3.985
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € 4.670

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Kanaalhruising Sluiskil	-/- 5.480
N62 Sloeweg en Tractaatweg	2.211
N255 Fietstunnel Goes	133
Gladheidsbestrijding	157
Gezamenlijke Gladheidsbestrijding	-/- 1.493
Apparaat	494
Overig	-/- 7
Totaal	-/- 3.985

Baten

Omschrijving	Bedrag
Kanaalhruising Sluiskil	5.480
N62 Sloeweg en Tractaatweg	-/- 2.239
N255 Fietstunnel Goes	-/- 135
Gezamenlijke Gladheidsbestrijding	1.493
Overig	71
Totaal	4.670

Toelichting

Kanaalkruising Sluiskil

De uitgaven voor de kanaalkruising (KKS) zijn circa € 11 miljoen hoger dan de raming. Deze raming werd i.v.m. de voortgang van het project verlaagd. Met de rapportage over het 3e kwartaal 2011 wordt gemeld dat de aannemer voor ligt qua planning met de uitvoering van de tunneltoeritten en in de voorbereiding van de bouw van de tunnel zelf, de tunnelboormachine, de wegen en de kunstwerken. Tevens werd een bijgestelde financiële planning bijgevoegd, waardoor de eerdere aframing wordt achterhaald. De begroting kon hier niet meer op worden aangepast.

De (hogere) uitgaven van de KKS worden gedekt uit bijdragen van derden en uit de reserve Tunnel Sluiskil. Dit verklaart het verschil in zowel de baten als de lasten van € 5,48 miljoen.

N62 Sloeweg en Tractaatweg

Dit verschil bij zowel de lasten als de baten is het gevolg van de administratief-technische verwerking van de beschikbaarstelling van de rijksbijdrage ten behoeve van de N62 Sloeweg-Tractaatweg via de BDU (Brede Doeluitkering).

N255 Fietstunnel Oost-Westweg Noord-Beveland

De bijdrage van de gemeente aan dit project is geraamd op € 650.000 (is circa 54 % in de kosten). Het project is nagenoeg afgerond, de kosten bedragen per eind 2011 circa € 950.000, 54 % daarvan is € 515.000. Zowel bij de lasten als bij de baten geeft dit een verschil van circa € 135.000.

Gladheidsbestrijding

Gladheidsbestrijding betreft de onderbesteding op het provinciale budget in verband met het winterseizoen 2011-2012.

Gezamenlijke Gladheidsbestrijding

De raming voor de lasten en de baten is niet aangepast aan de bij de partners te declareren kosten gladheidsbestrijding. De overschrijding betreft voornamelijk het winterseizoen 2010-2011.

Apparaat

Het verschil betreft € 290.000 vacatures bij wegonderhoud en bediening nautische objecten. Geplande uren op activiteiten Fietsbeleid en op wegenbouwprojecten algemeen zijn geregistreerd op programma 11 Verkeersveiligheid: Vaker Veilig Fietsen(€ 88.000) en Meerjarenprogramma Infrastructuur Zeeland (MIZ)-projecten (€ 113.000). Hiermee wordt € 491.000 van het verschil verklaard.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 11

Verkeersveiligheid

Inleiding

Het programma "Verkeersveiligheid" richt zich op het verbeteren van de verkeersveiligheid via infrastructurele aanpassingen en gedragsbeïnvloeding. Uit het collegeprogramma is het knooppunt 3 "Veilig in Zeeland" van belang. In de actualisatie van het vigerend PVVP 2009-2013, eind 2008 vastgesteld door Provinciale Staten, is de nieuwe ambitie "Op weg naar nul" opgenomen, aangevuld met: "in 2020 is Zeeland de meest verkeersveilige provincie".

"Op weg naar nul" betekent dat er geen vermijdbare (ernstige) ongevallen meer plaats mogen vinden. Vermijdbaar zijn die ongevallen waarvan wij met een grote mate van waarschijnlijkheid weten wat er aan gedaan moet worden om ze te voorkomen, aangevuld met een positieve maatschappelijke baten/kosten verhouding.

Als opvolger van de in 2004 vastgestelde beleidsnota Verkeersveiligheid op Maat 2005-2010 en het Beleidsplan Verkeersveiligheid Zeeland 2005-2010 is op 1 oktober 2010 door Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten het Integrale Beleidsplan Verkeersveiligheid Zeeland 2010-2020 (BVZ) vastgesteld. Vervolgens heeft het merendeel van de betrokken Zeeuwse partijen het voorbeeld van de Provincie gevolgd. Nu is de volgende fase aangebroken. De fase van het gezamenlijk opstellen en uitvoeren van uitvoeringsprogramma's.

Mobiliteit hoort bij de moderne samenleving. Mensen verplaatsen zich 24 uur per dag om uiteenlopende redenen en met verschillende vervoerswijzen. De kwaliteit van de verbindingen voor deze vervoerswijzen zijn dan ook van groot belang voor de Zeeuwse economie en voor de participatie aan het sociaal-culturele leven binnen en buiten Zeeland.

Mobiliteit heeft echter ook een keerzijde. Met name de groei van het verkeer over de weg veroorzaakt problemen: files, waardoor steden en bedrijventerreinen minder goed bereikbaar zijn, uitstoot van schadelijke uitlaatgassen, versnippering van natuur en landschap door de aanleg van infrastructuur en een toenemend aantal verkeersongevallen, vaak met dodelijke afloop. Als wegbeheerder en als mobiliteitsregisseur probeert de Provincie zo goed mogelijk om te gaan met dit spanningsveld.

De centrale doelstelling daarbij is:

"Zeeland biedt een optimaal verkeer- en vervoersysteem, waarvan de kwaliteit voor de individuele gebruiker in goede verhouding staat tot de kwaliteit van de samenleving als geheel, en dat recht doet aan het evenwicht tussen sociale, economische en ecologische waarden".

Verkeersveiligheid is een belangrijk onderdeel van de kwaliteit van het verkeer- en vervoersysteem.

Wat willen we bereiken?

Verkeersveiligheid is een belangrijk maatschappelijk en politiek item. In het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2008-2020 is door het Rijk aangegeven dat er in 2020 niet meer dan 500 verkeersdoden en 12.200 geregistreerde ziekenhuisopnamen mogen zijn. Dit vergt aanzienlijke (financiële) inspanningen, ook van de regionale overheden. In het Beleidsplan Verkeersveiligheid Zeeland 2011-2020 (BVZ) is dit vertaald in de missies "Op weg naar nul vermijdbare ernstige verkeersslachtoffers" en "Zeeland is de meest verkeersveilige provincie". Beide missies zijn verder uitgewerkt in vijf programma's.

Ingezet wordt op een versterking van gedragsbeïnvloedende instrumenten (educatie, communicatie en verkeershandhaving), een intrinsieke veilige infrastructuur en een sterkere integratie van gedragsbeïnvloeding en aanpassingen aan de infrastructuur.

Het verbeteren van de verkeersveiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle partners in Zeeland. Het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Zeeland (ROVZ) stimuleert, coördineert en initieert deze samenwerking. In de praktijk krijgt de samenwerking vooral gestalte bij het uitvoeren van de programma's uit het werkplan van het ROVZ en van de programma's die elke partner gaat opstellen. Organisatorisch krijgt de samenwerking in ieder geval gestalte binnen het bilaterale relatiebeheer vanuit de afdeling Verkeer en Vervoer.

Het Provinciaal Overleg Verkeer en Vervoer (POVV) en het ROVZ Plenair zijn de bestuurlijke kaders waarbinnen de speerpunten worden besproken en goedgekeurd. In het POVV participeren de wegbeheerders; in het ROVZ participeren naast de wegbeheerders ook Regio Politie Zeeland, Openbaar Ministerie en diverse verkeersorganisaties. Voor de infrastructuur ligt het primaat bij het POVV; voor gedragsbeïnvloeding en handhaving bij het ROVZ.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1101:

Door een consequente inrichting van het wegennet en voldoende kennis, vaardigheden en een juiste houding bij de weggebruikers, zijn de kansen om in Zeeland betrokken te raken bij een verkeersongeval zo klein mogelijk. Als er sprake is van een verkeersongeval dan zijn de gevolgen beperkt. Hiervoor moeten wij komen tot een intrinsiek veilige infrastructuur en een duurzaam veilig systeem van educatie en gedragsprikkelers. Daarbij wordt ook gekeken of er specifiek Zeeuwse componenten zijn die van invloed zijn op het voorgaande.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Door een consequente inrichting van het wegennet en voldoende kennis, vaardigheden en een juiste houding bij de weggebruikers, zijn de kansen om in Zeeland betrokken te raken bij een verkeersongeval zo klein mogelijk. Als er sprake is van een verkeersongeval dan zijn de gevolgen beperkt. Hiervoor moeten wij komen tot een intrinsiek veilige infrastructuur en een duurzaam veilig systeem van educatie en gedragsprikkelers. Daarbij wordt ook gekeken of er specifiek Zeeuwse componenten zijn die van invloed zijn op het voorgaande

Doelstelling(en)

110101 Voorkomen & verminderen aantal verkeersslachtoffers & -doden

SMART-streefwaarden voor 2020

Voor de drie pijlers van het verkeersveiligheidsbeleid worden de volgende streefwaarden voorgesteld.

1. Infrastructuur.

- Zeeland beschikt over een duurzaam veilige verkeersinfrastructuur.

Indicatoren

- Het totale wegennetwerk alsmede de inrichting van alle Zeeuwse wegen wordt driejaarlijks getoetst aan duurzaam veilig-principes via audits. De eerste vindt plaats in 2012;
- Het instrument audit is beschikbaar in 2012;
- Op basis van de audits is in 2013 een gemeenschappelijke lijst met probleemwegen opgesteld;
- Een gezamenlijk werkprogramma per jaar van en voor alle wegbeheerders is in 2013, op basis van voorgaande gemeenschappelijke lijst met probleemwegen, opgesteld en is in 2020 uitgevoerd.

2. Permanente verkeerseducatie en voorlichting.

- Iedere Zeeuw heeft mogelijkheden om basiskennis, basisvaardigheden en basisattitudes aan te leren die nodig zijn voor een veilige verkeersdeelname.

Indicatoren:

- Alle Zeeuwse basisscholen beschikken over het Zeeuws Verkeersveiligheidslabel (ZVL) (2010 = 62 van de 230 scholen);
- Alle Zeeuwse middelbare scholen nemen deel aan het programma Verkeerseducatie Voortgezet Onderwijs (VEVO) (2010 = 23 van 25 scholen nemen deel);
- 30% (= 5000) van de beginnende automobilisten volgt de terugkomcursus Trials;
- Alle Zeeuwen ouder dan 70 jaar wordt de mogelijkheid geboden tot het voeren van een adviesgesprek met herhaling (Streefwaarde wordt vastgesteld in monitorplan);
- Alle Zeeuwen ouder dan 70 jaar wordt de mogelijkheid geboden tot het volgen van een opfriscursus autorijden (Streefwaarde wordt vastgesteld in monitorplan);
- Alle Zeeuwen ouder dan 70 jaar wordt de mogelijkheid geboden tot het volgen van een fietsvaardigheidstraining (Streefwaarde wordt vastgesteld in monitorplan);
- Alle Zeeuwen die een scootmobiel aanschaffen volgen een scootmobielcursus.

3. Verkeershandhaving en campagnes.

- Bewust en onbewust risicovol verkeersgedrag wordt gecorrigeerd door de inzet van verkeershandhaving en campagnes.

Indicatoren.

Snelheid:

- Bij overschrijding van de maximum snelheid rijdt men gemiddeld niet meer dan 10% te hard (2009: 30 km wegen = ?, 50 km wegen = ?, 60 km-wegen = 42%, 80 km wegen = 12% en 100 km wegen = 6%);
- 90% van de automobilisten houdt zich aan de snelheidslimiet op onveilige wegvakken en kruispunten op alle typen wegen (nulmeting is onderdeel van plan van aanpak).

Rijden onder invloed van alcohol:

- Het aantal overtreders is met 50% gedaald tot maximaal 1.15% van alle automobilisten (2009 = 2,3%);
- Het aantal ernstige slachtofferongevallen is met 50% gedaald tot maximaal 10% van het totaal aantal ernstige ongevallen (2009 = 20%).

Zelfbescherming:

- 90% van de fietsers voert een juiste verlichting (2009 = 65%);
- 96% van de bromfietzers en passagiers draagt de helm (2008 = 96% van de bromfietzers en 84% van de passagiers);
- 95% van de auto-inzittenden voorin draagt de gordel en 90% van de achterbankpassagiers (2009 = 87% en 80%);
- 95% van de jongste kinderen wordt vervoerd in een goedgekeurd kinderzitje (2009 = 88%).

SMART-streefwaarden 2011

Bij de vaststelling van het totale Uitvoeringsprogramma 2011 en het Monitorplan worden door Gedeputeerde Staten op basis van de SMART-doelen voor 2020 streefwaarden gefaseerd per jaar benoemd. Deze worden geïntegreerd in de tekstuele begrotingswijziging 2011 aan u voorgelegd als bovengenoemde uitvoeringsprogramma en monitorplan door Gedeputeerde Staten vastgesteld zijn.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Uitgaande van de werkelijke aantallen ernstig gewonde verkeersslachtoffers zien we in Zeeland een stijgende trend vanaf 2005 tot en met 2009, van 352 tot 463 ernstig gewonden. De cijfers van 2010 en 2011 zijn voor Zeeland nog niet bekend. Wel is landelijk duidelijk dat de stijging in 2010 met 3% heeft doorgezet. Het aantal verkeersdoden schommelt al jaren tussen de twintig en dertig. In 2011 vielen voor het eerst minder dan 20 (18) verkeersdoden.

Stand van zaken 31-12-2011:

Hieronder volgt de stand van zaken van indicatoren op basis van actuele en beschikbare gegevens. Voor de onderdelen ZVL en VEVO binnen het programma educatie en voorlichting en voor de thema's snelheid, rijden onder invloed van alcohol en gordelgebruik zijn in het BVZ 2010-2020 meetbare indicatoren benoemd.

1. Infrastructuur

- De indicatoren worden in 2012 en 2013 verder uitgewerkt.

2. Educatie en voorlichting

Streefwaarden:

- Alle Zeeuwse basisscholen beschikken over het Zeeuws Verkeersveiligheidslabel (ZVL);
- Alle Zeeuwse middelbare scholen nemen deel aan het programma Verkeerseducatie Voortgezet Onderwijs (VEVO)

Resultaten:

In 2011 hebben 71 van de 230 scholen het ZVL.

In 2011 namen 24 van de 25 scholen deel aan het VEVO-programma

3. Verkeershandhaving en campagnes

Snelheid

Streefwaarde:

90% van de automobilisten houdt zich aan de snelheidslimiet op onveilige wegvakken en kruispunten op alle typen wegen.

Resultaat:

Percentage overschrijding van de limiet per wegtype in 2011: 30 km-wegen=70%, 50 km-wegen=50%, 60 km-wegen=75%, 80 km-wegen=30%, 100 km-wegen= 41%, 120 km-wegen=35%

Rijden onder invloed van alcohol:

Streefwaarden:

- Het aantal overtreders is met 50% gedaald tot maximaal 1.15% van alle automobilisten (2010 = 2,4%);
- Het aantal ernstige slachtofferongevallen als gevolg van rijden onder invloed van alcohol is met 50% gedaald tot maximaal 10% van het totaal aantal ernstige ongevallen.

Resultaten:

In 2010 bedroeg het aantal bestuurders onder invloed 2,4% van het totale aantal.

In 2010 bedroeg het percentage alcoholgerelateerde ernstige alcoholongevallen 15% van het totale aantal.

Zelfbescherming:

Streefwaarden:

- 95% van de auto-inzittenden voorin draagt de gordel en 90% van de achterbankpassagiers (2009 = 90% en 75%);
- 95% van de jongste kinderen wordt vervoerd in een goedgekeurd kinderzitje. (2009 = 88%).

Resultaten

In 2011 droeg 91% van de bestuurders de gordel en 75% van de achterbankpassagiers.

In 2010 werden 88% van de jongste kinderen vervoerd in een goedgekeurd kinderzitje.

In een nog door Gedeputeerde Staten goed te keuren Monitorplan, onderdeel van het BVZ 2010-2020, worden op basis van SMART-doelen voor 2020 zo mogelijk streefwaarden per jaar benoemd.

(Zie ook programmabegroting 2012)

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Verkeersveiligheid	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	13.153	15.688	15.547	141
baten	-6.649	-10.167	-10.009	-158
resultaat voor bestemming	6.504	5.521	5.538	-17
resultaat na bestemming	6.504	5.521	5.538	-17

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € 141
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € -158

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
BDU: infrasubsidies	503
BDU: MIZ-projecten	-/- 182
Apparaatskosten	-/- 202
Overig	22
Totaal	141

Baten

Omschrijving	Bedrag
BDU: infrasubsidies	-/- 503
BDU: MIZ-projecten	182
Rondweg Aardenburg	92
Overig	72
Totaal	-/- 158

Toelichting

BDU infrasubsidies

Van het budget infrasubsidies is ca € 500.000 niet besteed. Dit is het gevolg van de lagere vaststelling van t/m 2010 verleende subsidies. Circa € 400.000 betreft de volgende subsidies waarvan het subsidie lager is vastgesteld: Gem Terneuzen € 125.000 intrekking subsidie (herinrichting Kennedylaan), € 50.000 (herinrichting Westkade) € 22.000 (herinrichting Dokweg); gem Vlissingen € 83.000 (parkeerverwijssysteem), € 33.000 (herinrichting Bloemenlaan), € 24.000 (Salvador Dalistraat) en € 27.000 (herinrichting Gaudipark); gem Goes € 30.000 (fietsverkeer Nansenplein)

BDU MIZ-projecten

Op de bdu-gelden ten behoeve van MIZ-projecten is € 182.000 meer besteed. € 137.000 betreft het project N665 Nisse waarvan de uitvoering was opgesplitst ivm grondaankoop in 2 fasen. De uitvoering van de 1e fase werd gepland in 2011 en de 2e fase in 2012. Aanbesteding in de 2e helft van 2011. N.a.v de kostenraming van het bestek moest het projectbudget verhoogd worden in 2012 met BDU-budget. De uitvoering is in oktober van start gegaan en er zijn meer werkzaamheden in 2011 uitgevoerd dan het beschikbare budget. Omdat deze kosten ten laste van het bdu-budget 2011 zijn geboekt heeft er geen budgetaanvulling vanuit de bdu-middelen 2012 meer te worden geraamd. € 138.000 betreft het kruispunt Hoveijn (Noord-Beveland), de overschrijding is voornamelijk i.v.m. de tijdelijke verharding en bijbehorende

tijdelijke verkeersmaatregelen. Op het project N255 fietstunnel Oost-Westweg Noord-Beveland, waarvan 54 % van de kosten voor rekening komen van de gemeente is een onderschrijding van circa € 250.000, waarvan 46 % € 115.000 het provinciale deel van de kosten betreft. Met deze projecten wordt € 160.000 van de overschrijding verklaard.

Apparaatskosten

Het verschil apparaatskosten betreft circa € 114.000 meer geregistreerd op MIZ-projecten, waarmee de onderschrijding op wegenbouwprojecten algemeen (programma 10 Mobiliteit) wordt verklaard. Op Vaker Veilig Fietsen (€ 132.000) is meer geregistreerd. Circa € 88.000 wordt verklaard met de onderschrijding op activiteiten Fietsbeleid (programma 12 Mobiliteit).

Rondweg Aardenburg

Betreft een afrekening aan- en verkoop van gronden met DLG in het kader van de aanleg rondweg Aardenburg. Deze komen altijd in januari in het jaar volgend op het jaar waarop de afrekening betrekking heeft en kan daarom niet correct geraamd worden.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 12

Milieu

Inleiding

De Provincie heeft wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening en handhaving, externe veiligheid, bodemsanering en geluid. Daarnaast heeft de Provincie belangrijke taken en bevoegdheden op het terrein van de leefbaarheid en duurzaamheid. Bescherming van het milieu is in hoge mate verbonden met ontwikkelingen binnen andere beleidsvelden. Het milieubeleid fungeert daarbij vooral als stimulator om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de kwaliteit van de fysieke omgeving en het realiseren van een duurzame ontwikkeling. Daarnaast heeft het milieubeleid direct doorwerkende instrumenten richting bijvoorbeeld bedrijven en bij bodemvervuiling.

De Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) is in werking getreden per 1 oktober 2010 en zet in op een betere dienstverlening aan burgers en bedrijven. Om hen in staat te stellen om de benodigde vergunningen voortaan in één keer aan te vragen zijn ruim 25 toestemmingsstelsels, met een verschillend bevoegd gezag en met verschillende procedures samengevoegd tot één omgevingsvergunning, met één bevoegd gezag en één procedure.

Een belangrijke ontwikkeling is de totstandkoming van de regionale uitvoeringsdienst (RUD) voor vergunningverlening en handhaving. De Wabo regelt de 'frontoffice' voor burgers en bedrijven, maar gaat niet in op de 'backoffice': de wijze waarop de betrokken overheden samen alle bij de vergunningverlening en handhaving betrokken belangen afwegen. Daarvoor is landelijk het concept van de regionale uitvoeringsdiensten ontwikkeld. In overleg met gemeenten en waterschappen wordt bezien of en hoe dit op Zeeuwse schaal geïmplementeerd kan worden.

De doelstellingen in de programmabegroting zijn gebaseerd op de doelstellingen zoals opgenomen in het Omgevingsplan en landelijk beleid. Veelal betreft het langere termijn doelstellingen. Het is lastig daaruit jaarlijkse doelstellingen af te leiden.

Omdat het bereiken van de lange termijn doelstellingen gedurende meerdere jaren inspanning vergt, is besloten om binnen de beleidscyclus om de drie jaar een Omgevingsbalans op te stellen. Daarin wordt uitgebreid gerapporteerd over de gepleegde inspanning en de mate van doelbereiking per 2009. Eind 2009 is de Omgevingsbalans opgesteld, welke begin 2010 aan Provinciale Staten aangeboden is. Voor de betrokken doelstellingen, waarvoor het beleid is vastgelegd in de nota "Omgevingsplan Zeeland 2006-2012", is voor zover relevant verder gewerkt om de doelstellingen en indicatoren te vertalen in de begroting.

Voor een aantal projecten worden jaarlijks rapportages opgesteld. Het betreft onder meer het uitvoeringsprogramma energie en het meerjarenprogramma veiligheid. Deze rapportages worden ook ter kennis gebracht aan de Staten. De conclusies uit deze rapportages worden opgenomen in de programmarekening en het meerjarenprogramma externe veiligheid.

De Zeeuwse bijdrage aan het behalen van de landelijke doelstellingen is vaak lastig in te schatten. Dit hangt sterk af van lokale omstandigheden. Zover mogelijk wordt gerapporteerd over de inspanningen en maatregelen die de Provincie Zeeland heeft bijgedragen aan de realisatie van deze landelijke doelstellingen.

In de programmabegroting zijn ook een aantal stimuleringsdoelstellingen opgenomen duurzaam ondernemen en duurzaam bodem- en ruimtegebruik. In de programmarekening wordt aangegeven welke instrumenten daarvoor zijn ingezet (overlegplatforms, milieubarometer, projecten) en welke resultaten daarmee zijn bereikt.

In 2011 zullen de geplande bezuinigingen ook doorwerken op de wijze waarop het milieubeleid door de Provincie Zeeland ingevuld wordt. Advisering aan gemeenten met betrekking tot bodemonderzoek en milieuthema's als milieu, gezondheid en afval zal minder intensief ingevuld worden. Daarnaast zal minder capaciteit beschikbaar zijn voor inzet in projecten en het begeleiden en uitvoering van eigen projecten zoals

bodemsanering en externe veiligheid. Op het gebied van duurzaam ondernemen en duurzame ontwikkeling vindt versobering plaats en de luchtvaarttaken zullen binnen de huidige formatie ondergebracht worden. Tenslotte zal minder ingezet worden op vergunningverlening met een vergroot risico dat termijnen niet worden gehaald.

Wat willen we bereiken?

Het beleid is vastgelegd in de nota "Omgevingsplan Zeeland 2006-2012" en richt zich op het realiseren van een optimale milieukwaliteit. Voor het energiebeleid is een strategienota Energie- en Klimaatbeleid 2008-2012 en een uitvoeringsprogramma opgesteld. De provincie is zelf sterk verantwoordelijk voor de uitvoering van het milieubeleid. Het gaat daarbij onder andere om vergunningverlening voor industriële bedrijven en afvalverwerkers (lucht, bodem, geluid, afval, veiligheid enzovoort), bodemsanering in eigen beheer, toetsing van bodemsanering door derden en het stimuleren van particulieren- en bedrijfssaneringen. De provincie stimuleert bij derden via kennisoverdracht en stimuleringsmaatregelen milieubewust gedrag. Voorbeelden daarvan is kennisoverdracht via het Zeeuws platform bodem en het introduceren van maatschappelijk verantwoord ondernemen bij bedrijven. In gebiedsgerichte projecten wordt het onderwerp milieu in een zo vroeg mogelijk stadium ingebracht.

De provincie draagt zorg voor de naleving van de regelgeving voor de leefomgeving en voor de milieuwetgeving in het bijzonder. Hiertoe ontwikkelt de provincie een transparant milieubeleid op het gebied van toezicht, preventie en repressieve handhaving, klachten- en incidentenbehandeling en metingen, alsmede het coördineren en voeren van de regie in de samenwerking tussen en met andere handhavingsbevoegde overheden. Het beleid is vastgelegd in de nota "Handhaving omgevingsbeleid". Daarnaast stimuleert de provincie vanuit haar regisserende rol het samenwerken met gemeenten, beleidsvernieuwing ten behoeve van een oplossing voor hardnekkige milieuproblemen, duurzame ontwikkeling, duurzaam ondernemen en duurzame energie en draagt zij zorg voor de ontkoppeling van economie en milieu. Dit doet zij onder andere door het uitvoeren van de actieplannen fijn stof, geur, licht en duisternis, de strategienota energie en het programma "Leren voor een Duurzame Ontwikkeling".

Voor de periode 2007-2013 is de provincie verantwoordelijk voor de realisatie van zowel de Europese als de Rijksdoelen in het landelijk gebied. De Rijksdoelen, zoals deze in de bestuursovereenkomst ("ILG Bestuursovereenkomst 2007-2013") zijn opgenomen, hebben betrekking op de thema's Milieu, Natuur en Landschap, Recreatie, Landbouw, Water, Bodem, lopende verplichtingen en grondzaken. De in de programmabegroting opgenomen Rijksdoelen gelden voor de periode 2007-2013, waarbij jaarlijks een jaarprogrammering opgesteld wordt. Elk jaar wordt in een aparte rapportage verslag gedaan aan het ministerie van LNV, waarbij deze in afschrift naar Provinciale Staten gaat.

Met betrekking tot milieudoelen is er in de ILG bestuursovereenkomst na wijzigingen een onderdeel opgenomen. Dit betreft allereerst pilots ten behoeve van de bodeminformatie. Het tweede onderdeel was het bodemsaneringsprogramma, maar dat wordt als decentralisatieuitkering via het Provinciefonds uitgekeerd en is geen onderdeel meer van ILG. Dit geldt tevens voor de waterbodems, welke in programma 14 opgenomen waren.

Het ILG-programma is op zichzelf geen aparte provinciale doelstelling. Het is een meerjarig project, dat onder de beleidsdoelen van de provincie valt. Vanwege het meerjarig karakter, de omvang en voorschriften vanuit het Rijk zijn deze echter apart benoemd in de provinciale begroting.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1201:

Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijf- en transportactiviteiten optreedt.

1202:

Een bodem die zo schoon is dat hij geschikt is voor het gewenste maatschappelijk gebruik.

1203:

Een duurzaam gebruik van energie zodat de uitstoot van broeikasgassen wordt teruggedrongen en opwarming van de aarde wordt voorkomen.

1206:

Naast bestaande instrumenten zoals vergunningverlening en handhaving beperken de bedrijven de milieudruk verder door duurzaam ondernemen/ maatschappelijk verantwoord ondernemen.

1207:

Het door handhaving bewerkstelligen van normconform gedrag.

1209:

Het op een professionele en onderling afgestemde wijze handhaven door en of tussen handhavende organisaties.

1210:

Een veilig gebruik van bad- en zwemgelegenheden en oppervlaktewater.

1211:

Realisatie van de ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) -milieudoelen.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Een gezonde en veilige leefomgeving waarin geen ernstige hinder vanwege bedrijf- en transportactiviteiten optreedt

Doelstelling(en)

120101 Beperken van de risico's waaraan burgers worden blootgesteld

Eind 2011 blijven de risico's door bedrijf- en transportactiviteiten waaraan de burgers zijn blootgesteld beperkt tot de maximaal vastgestelde wettelijke grenswaarde (10-6).

In 2009 zijn er vier kwetsbare objecten binnen PR 10-6 contour. Binnen de 10-6 contour mogen geen kwetsbare objecten aanwezig zijn. Een uitzondering geldt voor kwetsbare objecten binnen een vastgestelde veiligheidscontour. Daarvoor gelden specifieke regels. In 2009 zijn er 32 beperkt kwetsbare objecten binnen PR 10-6 contour. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de 10-6 contour als een richtwaarde.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

In 2011 is er gestart met het door het Rijk gesubsidieerde meerjarenprogramma Verantwoorde Risico's voor de periode van 2011-2014. Het doel van dit programma blijft dat alle overheidspartijen (Provincie, gemeenten en veiligheidsregio) de nieuwe wettelijke taken op het gebied van externe veiligheid (EV) structureel uitvoeren. De inhoudelijke doelen waar de Provincie invloed op heeft zijn bereikt. Het risicoregister en de risicokaart zijn up-to-date, de vergunningen van alle BEVI-bedrijven (Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen) zijn actueel, bij alle relevante bedrijven worden bij vergunningverlening de best beschikbare maatregelen genomen om de veiligheid zo hoog mogelijk te maken. Eind 2010 is de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsruimte (WABO) in werking getreden. Als gevolg van deze wet zijn een aantal BEVI-inrichtingen veranderd naar de gemeente als bevoegd gezag en stelt de Provincie voor deze bedrijven een verklaring van geen bezwaar (VVGb) op. In totaal hebben 43 BEVI-inrichtingen een vergunning of een VVGb van de Provincie. Binnen de PR 10-6 contour van bedrijven met een vergunning of VVGb van de Provincie zijn geen kwetsbare objecten in Zeeland. In 2010 waren er 32 beperkt kwetsbare objecten binnen PR 10-6 contour, hier is in 2011

geen verandering gekomen. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt de 10-6 contour als een richtwaarde.

In 2011 is samen met de gemeenten Borsele en Vlissingen een ontwerp besluit voor de vaststelling van een veiligheidscontour voor Vlissingen-Oost gemaakt en gepubliceerd. Afronding zal plaatsvinden in 2012.

Het oppervlak van de PR 10-6 contour buiten de inrichtingsgrens (waar bouwbeperkingen gelden) is in 2011 nagenoeg gelijk gebleven in vergelijking met 2010 (dit was 360 hectare). In 2006 was het oppervlak van de PR 10-6 contour buiten de inrichtingsgrens nog 546 hectare.

Er zijn bij deze bedrijven geen situaties waarbij het BEVI vraagt om een sanering. De gemeenten zijn druk doende met de aanpassing van enkele bestemmingsplannen om de bouw van kwetsbare objecten binnen de 10-6 contour te voorkomen. Dit is de bevoegdheid van de gemeenten.

In 2011 is het praktijkhandboek EV in ruimtelijk plannen geactualiseerd. De eerste editie van dit praktijkhandboek dateert uit 2008. In de periode 2008-2011 hebben zich enkele ingrijpende wetswijzigingen voorgedaan. Daarnaast waren een aantal onderwerpen in het praktijkhandboek nog niet ingevuld (hoofdzakelijk rondom het transport van gevaarlijke stoffen) vanwege de verwachting dat op zeer korte termijn nieuwe wet- en regelgeving in werking zou treden, vandaar de actualisatie.

In 2011 is het besluit externe veiligheid buisleidingen van kracht geworden en in 2011 is gestart met een inventarisatie van eventuele knelpunten, deze inventarisatie zal in 2012 worden afgerond. Rond het risico van transport van gevaarlijke stoffen via het basisnet vinden momenteel nog ontwikkelingen plaats. Naar verwachting zal het besluit Transportroutes Externe Veiligheid (Btev) in 2012 inwerking treden.

In 2011 is er een digitaal kennisnetwerk EV Zeeland als kennis- en expertisenetwerk opgezet voor de EV-specialisten van de Zeeuwse gemeenten, de veiligheidsregio Zeeland en de Provincie.

In 2011 zijn er drie kennismiddagen EV georganiseerd met als thema's EV in bestemmingsplannen, transport en startbijeenkomst kennisnetwerk EV Zeeland.

120102 Vergunningverlening die voldoet aan wettelijke eisen/nomen

95% van de bedrijven waarvoor de Provincie bevoegd gezag is, op dit moment 200 bedrijven, hebben uiterlijk 2011 een actuele vergunning die voldoet aan de wettelijke eisen en normen. Monitoring vindt plaats via een kwaliteitssysteem.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Sinds de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO) per 1 oktober 2010 en het Activiteitenbesluit per 1 november 2011 is de Provincie bevoegd gezag omgevingsrecht of bevoegd orgaan (vvgb-orgaan) milieu voor circa 200 bedrijven in Zeeland.

In 2011 zijn acht uitgebreide WABO vergunningen verleend waarvan zeven binnen de wettelijke termijn (88%).

Tevens zijn 73 reguliere WABO-vergunningen verleend waarvan 71 binnen de wettelijke termijn (97%)

Tenslotte zijn zeven verklaringen van geen bedenkingen (vvgb) afgegeven aan het gemeentelijk bevoegd gezag.

Door de inwerkingtreding van de WABO is voor afvalverwerkende bedrijven de vastgestelde vergunningsduur van tien jaar komen te vervallen en hebben deze bedrijven, van rechtswege, vergunningen voor onbepaalde tijd gekregen. Op grond van het kwaliteitssysteem dienen vergunningen voor onbepaalde tijd na zes jaar te worden getoetst op actualiteit. In 2011 is besloten

om de afvalverwerkende bedrijven nog niet aan deze toets te onderwerpen, maar nog uit te gaan van actualiteit tot tien jaar.

Op basis van deze uitgangspunten beschikt 91% van de 200 (ex-)provinciale bedrijven over een adequate vergunning. In 2012 zullen ook de afvalverwerkende bedrijven onderworpen worden aan de actualisatietoets conform het kwaliteitssysteem. Het ISO-9001 kwaliteitscertificaat voor de taakuitvoering vergunningverlening is in 2011 door de externe auditor verlengd voor een periode van drie jaar.

In 2011 zijn onderzoeken verricht door de commissie Mans en door DCMR naar het functioneren van de uitvoeringstaak Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). Dit heeft geleid tot 28 aanbevelingen. Deze aanbevelingen worden in 2012 nader uitgewerkt in acties om te komen tot een verdere verbetering in de uitvoering en communicatie over de VTH-taken door de Provincie.

In 2011 is ook een forse inspanning geleverd om te komen tot revisievergunningen voor de chemische bedrijven Dow, Yara en Thermphos. Voor Dow en Yara zijn inmiddels aanvragen ontvangen. Met Thermphos vindt nog overleg plaats om in 2012 een ontvankelijke aanvraag in te laten dienen.

120103 Stimuleren naleven afspraken luchtverontreiniging

Door adequate vergunningverlening (die voldoet aan wet- en regelgeving) bedrijven de verplichting opleggen om emissies zover als redelijk is (BAT) te minimaliseren. Zodoende dat zij maatregelen nemen die een bijdrage leveren aan het bereiken van de nationale emissieplafonds voor zwaveldioxide, stikstofoxiden en fijn stof. Meting in 2009, verantwoord middels de omgevingsbalans, heeft uitgewezen dat er binnen de Provincie Zeeland ruim onder de norm is en wordt gebleven.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

In 2011 is ook een forse inspanning geleverd om te komen tot revisievergunningen voor de chemische bedrijven Dow, Yara en Thermphos. Voor Dow en Yara zijn inmiddels aanvragen ontvangen. Met Thermphos vindt nog overleg plaats om in 2012 een ontvankelijke aanvraag in te laten dienen. Deze vergunningen zijn dus nog niet verleend.

Wel zijn aan Thermphos vergunningen verleend voor de beperking van de emissie van dioxine, ammoniak, zware metalen en geur. Door de inwerkingtreding van het CaRe-project (Cadmiumreductie) zijn de emissies van zware metalen bij Thermphos sinds begin 2011 met circa 90% gereduceerd.

Met de bedrijven Zalco en Zeeland Refinery zijn in 2011 nadere onderzoeken verricht om te komen tot reductie van met name de emissie van zwaveldioxide (SO₂). Bij Zalco is dit onderwerp niet meer actueel vanwege het faillissement, bij Zeeland Refinery hangt dit mede af van een lopende beroepsprocedure bij de Raad van State.

In overleg met het bedrijfsleven worden de mogelijkheden verkend voor een zeeuwse voortzetting van het bedrijfsmilieuplannentraject als opvolger van het landelijk traject (in 2010 beëindigd).

De uitstoot van verontreinigende stoffen is ten opzichte van 2007 afgenomen. De uitstoot van de meest bepalende stoffen (in kiloton/jaar) is in onderstaande tabel aangegeven voor de jaren 2000, 2007, 2008, 2009 en 2010. De cijfers voor 2010 zijn voorlopige cijfers. Voor 2011 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

stof	2000 (kton)	2007 (kton)	2008 (kton)	2009 (kton)	2010 (kton)
ammoniak	0,76	0,55	0,63	0,53	0,53
zwaveldioxide	7,4	7	8	3,5	3,2
stikstofoxiden	10,5	6,8	6,7	5,8	6,3
vos (vluchtige organische stoffen)	2,8	1,9	1,9	1,5	1,6
fluoride	0,2	0,13	0,15	0,11	0,12
etheen	0,48	0,33	0,22	0,17	0,18
Fijn stof	1,41	0,79	0,62	0,92	0,99
koolmonoxide	40,7	33,9	35,8	18	5,4

De cijfers voor 2009 zijn definitief gemaakt. Bij de voorlopige cijfers voor 2010 ontbreekt voor koolmonoxide de emissie van Zalco (in 2008 was dit 31,8 kton en in 2009 13,7 kton). Verder ontbreekt bij de voorlopige cijfers voor 2010 voor fluoride de emissie van Thermphos (in 2008 was dit 0,04 kton en in 2009 0,02 kton).

De toename van stikstofoxiden in 2010 wordt vooral veroorzaakt door het in bedrijf nemen van de Sloecentrale in het vierde kwartaal van 2009.

120105 Voorkoming van ernstige geurhinder

In 2011 mag, evenals in de afgelopen jaren, geen ernstige geurhinder (hedonische waarde gelijk aan -2 of negatiever) optreden bij bedrijven waarvoor de Provincie bevoegd gezag is.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Op basis van ingediende geurrapporten is de conclusie dat de bedrijven in Sas van Gent waar geur een aspect is, voldoen aan de doelstelling. Hetzelfde geldt voor de bedrijven in het Sloegebied, met uitzondering van Thermphos. De situatie rond Thermphos in het algemeen, waaronder geur, heeft in 2011 de nodige aandacht gevergd. De vergunning is in 2011 voor onder andere het aspect geur ambtshalve aangepast.

Het aantal klachten over geur, exclusief Thermphos ligt sinds enkele jaren rond 130 per jaar. Voor Thermphos geldt dat het aantal klachten in 2011 (237) ruim lager is dan in 2010 (348), maar nog steeds hoger dan in de jaren er voor.

Klachten overzicht:

Jaar	Aantal geurklachten excl. Thermphos	Aantal geurklachten specifiek over Thermphos	Totaal
2000	124	1	125
2001	102	1	103
2002	138	4	142
2003	149	2	151
2004	200	2	202
2005	147	6	153
2006	132	3	135
2007	177	6	183
2008	135	31	166
2009	107	63	170
2010	143	348	491
2011	139	237	376

120106 Goede akoestische kwaliteit realiseren in Zeeland

Op geen enkele locatie in Zeeland wordt in 2030 een geluidsbelasting van 60 dBL, overschreden. Rondom bedrijven- en industrieterreinen waren dit in 2009 nog veertien woningen en waren er een tweetal knelpunten rondom provinciale wegen. In 2011 zijn bij alle provinciale wegen waarbij een geluidsbelasting groter dan 63 dBL optreedt, maatregelen getroffen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Er zijn in 2010 maatregelen getroffen bij alle provinciale wegen waar meer dan zes miljoen motorvoertuigen per jaar passeren. Zo is in 2010 op een deel van de nieuwe Vlissingeweg stil asfalt gelegd om aan deze doelstelling te voldoen. In 2013 wordt een actieplan opgesteld voor alle provinciale wegen met meer dan drie miljoen motorvoertuigen per jaar.

Het aantal woningen binnen de zones rondom bedrijventerreinen van regionaal belang met een geluidbelasting hoger dan 60 dBL is door de verplaatsing van de Schelde gedaald van 47 in 2005 naar 14 in 2009.

Het aantal woningen hoger dan 63 dBL is gestegen van 84 naar 194. Dit komt omdat naast de provinciale wegen ook de rijkswegen worden meegeteld. Hiervoor kan de Provincie echter geen maatregelen treffen. Volgens planning zijn er in 2011 geen acties geweest. In 2012 wordt een geluidbelastingskaart opgesteld waaruit het aantal woningen in 2011 blijkt. In 2013 zal dan volgens planning een nieuw actieplan worden opgesteld waarin de acties zijn opgenomen.

Effect

Een bodem die zo schoon is dat hij geschikt is voor het gewenste maatschappelijk gebruik

Doelstelling(en)

120201 De verontreinigende bodemlocaties saneren/beheersbaar maken

Op 10 juli 2009 is het Convenant Bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties getekend door de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de minister van Economische Zaken, de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, de Vereniging Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen. Daarmee zijn nieuwe doelstellingen wat betreft bodemsanering vastgelegd. Uiterlijk 31-12-2015 dienen alle spoedeisende locaties (locaties waar de chemische bodemkwaliteit dusdanig is dat er actuele risico's op gebied van volksgezondheid en/of verspreiding en/of ecologie bestaan) in kaart te zijn gebracht en gesaneerd dan wel beheersbaar gemaakt.

Voor 2012 is de deeldoelstelling gesteld op 20% van het totaal van 13.400 saneringen, waarbij in 2009 1845 locaties (13,8%) zijn weggewerkt.

Vooruitlopend daarop moet het overzicht van spoedeisende locaties met volksgezondheidsrisico's op 31-12-2010 gereed zijn. In dat overzicht wordt per locatie aangegeven welke (tijdelijke) maatregelen zijn genomen of zijn voorzien. Van hieruit vindt invulling van de planning van 2011 plaats.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Het Rijk heeft de datum dat de inventarisatie van de spoedeisende locaties met volksgezondheidsrisico's beschikbaar moest zijn, opgerekt naar 1 september 2011. Op die datum zijn door de Provincie tien locaties opgegeven.

Op verschillende van die locaties worden de risico's inmiddels al weggenomen.

De Convenantpartijen hebben besloten dat de inventarisatie van spoedlocaties met verspreidingsrisico's en of ecologische risico's reeds medio 2013 beschikbaar moet zijn. Aan deze inventarisatie is in 2011 ook al gewerkt. Deze wordt in 2012/2013 verder gecompleteerd.

Tegelijkertijd wordt doorgedaan met het wegnemen van de risico's op die locaties waarbij wordt getracht op 31 december 2015 deze risico's gesaneerd dan wel beheersbaar te hebben gemaakt.

De overige ernstige gevallen met bodemverontreiniging (niet-spoedeisend) worden voor 2030 in principe aangepakt door de eigenaren op het moment van ruimtelijke of maatschappelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld bij verkoop of projectontwikkeling).

120202 Bevorderen duurzaam gebruik van de bodem

Vanuit haar coördinerende en tevens uitvoerende rol bevordert de Provincie, samen met gemeenten en waterschap, een duurzaam gebruik van de bodem/ondergrond. Duurzaam bodemgebruik (het vinden van evenwicht tussen enerzijds het beschermen en versterken van de natuurlijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de bodem en anderzijds het gebruiken van de bodem voor maatschappelijke doeleinden) is nader omschreven in de provinciale bodemvisie 't Zeeuws

Bodemvenster welke op 19 januari 2010 door Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Bij 't Zeeuws Bodemvenster hoort een stimuleringsprogramma van 2010-2014, een bodemagenda, die de rol van bodem/ondergrond bij maatschappelijke uitdagingen (klimaat, energie, ruimtedruk stedelijk gebied, inrichting landelijk gebied, regionale identiteit en gezonde leefomgeving) agendeert, een internetapplicatie met kaarten en achtergrondinformatie over de Zeeuwse Bodem en een ondersteuningsteam die gebiedspartners helpt om bodeminformatie te betrekken in ruimtelijke ontwikkelingen. Doelstelling is dat eind 2014 bij 90% van de ruimtelijke ontwikkelingsplannen in het landelijk gebied en bij 75% van de ruimtelijke ontwikkelingsplannen in het stedelijk gebied (indien relevant) kansenverkenningen en duurzaamheidsafwegingen vanuit bodem/ondergrond binnen het integraal toestingskader van het planproces plaatsvinden.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Gewerkt wordt met de bodemagenda uit de nota 't Zeeuws Bodemvenster. Deze bodemagenda agendeert de rol van bodem/ondergrond bij maatschappelijke uitdagingen (klimaat, energie, ruimtedruk stedelijk gebied, inrichting landelijk gebied, regionale identiteit en gezonde leefomgeving). Naast deze nota staat in het 't Zeeuws Bodemvenster een internetapplicatie centraal met veel bodeminformatie in de vorm van kaarten, documenten en voorbeelden die worden ontsloten. Deze applicatie is in 2011 in testversie online benaderbaar. Op basis van testervaringen zal de website in 2012 verder worden uitgebouwd en verfijnd.

In 2011 is aan de hand van de bodemvisie 't Zeeuws Bodemvenster gewerkt. Bij steeds meer partijen wordt duidelijk hoe belangrijk het is om het onderwerp bodem in een vroegtijdig stadium te betrekken bij allerlei ontwikkelingen. Bij een toenemend aantal provinciale ruimtelijke ontwikkelingsplannen in het landelijk gebied vindt vooraf een kansenverkenningen vanuit bodem/ondergrond plaats. Daarnaast wordt sterk ingezet om gemeenten dergelijke verkenningen uit te laten voeren ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen in het bebouwd gebied. Door het stimuleringsbeleid van de Provincie hebben inmiddels vijf van de dertien Zeeuwse gemeenten hiervoor gemeentelijk beleid geformuleerd. Een aantal gemeenten is bezig beleid hiervoor op te stellen.

Effect

Een duurzaam gebruik van energie zodat de uitstoot van broeikasgassen wordt teruggedrongen en opwarming van de aarde wordt voorkomen

Doelstelling(en)

120301 Evenredige bijdrage nationale klimaatdoelstellingen

In 2020 is een evenredige bijdrage geleverd aan de realisatie van de nationale klimaatdoelstellingen, te weten 20% duurzame energie, 20% energiebesparing en 30% broeikasgasreductie ten opzichte van 1990. Dit betekent voor Zeeland een reductie van CO₂ van 1700 kton.

Voor 2011 is het streven een energiebesparing van 2% per jaar en een aandeel duurzame energie van 6% absoluut. Voor het meten van de reducties is een monitoringssystematiek opgezet.

Een eenduidige vorm van monitoring wordt in 2010 ontwikkeld. In 2011 is met terugwerkende kracht een 0-waarde te bepalen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

In 2008 is de strategienota voor het energie- en klimaatbeleid "Op Volle Kracht" vastgesteld. Het eerste uitvoeringsprogramma (UPEK) inclusief de financiering loopt eind 2011 af. Duurzame energieprojecten zijn o.a. Zon op School, Zonnecentrale Kamperland en een energiezuinige bewaarschuur in Sirjansland als voorbeeld voor de agrarische sector. Andere projecten zijn: pilotplant voor industriële algenteelt bij Lamb Weston Meijer, de zeeboerderij voor de teelt van wieren, diverse haalbaarheidsstudies voor innovatieve technieken en de verdere uitbouw van het Zeeuws Klimaat Fonds. De succesvolle Meer Met Minder-regeling wordt een jaar verlengd, op voorwaarde dat gemeenten ook meedoen.

Voor een vervolgprogramma is de komende vier jaar een bedrag van € 500.000 per jaar beschikbaar. Eind 2011 is het 2e Uitvoeringsprogramma Energie- en Klimaatbeleid (UPEK 2012-2016) door het college vastgesteld. De hoofddoelstelling van de strategienota, "het leveren van een evenredige bijdrage aan de nationale doelstelling op het gebied van energiebesparing, duurzame energie en de uitstoot van broeikasgassen", blijft behouden. De kwantitatieve subdoelen worden echter losgelaten omdat enerzijds het nodige is veranderd op nationaal niveau en anderzijds regionale cijfers onvoldoende beschikbaar zijn en er ook weinig invloed kan worden uitgeoefend op het bereiken van de doelen. Betrouwbare kwantitatieve gegevens over CO2 reductie, duurzame energie en energiebesparing zijn dan ook niet voorradig. De gekozen thema's zijn: getijden-energie; ontwikkeling smart grids; voorbeeldfunctie Provincie Zeeland Klimaatneutraal; groen gas; zon; restwarmte. Voor wind worden de afspraken met het Rijk ingevuld. Naast coördinatie, communicatie, kennis en regie vanuit de provinciale organisatie worden 2 nieuwe instrumenten ingezet t.w. de stroomversneller en het energieloket.

In 2011 zijn de uitkomsten van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) Grevelingen gepresenteerd. Een van de onderzochte onderdelen van de MIRT Grevelingen is de bouw van een getijdencentrale in Brouwersdam. De techniek die in de getijdencentrale wordt voorzien, bestaat nog niet. Voordat een getijdencentrale zal worden gebouwd, zal de best beschikbare techniek moeten worden geselecteerd, geoptimaliseerd en gedemonstreerd. Dit is het doel van het Grevelingen Tidal Test Centre.

Gedeputeerde Staten is akkoord gegaan dat de eerste fasen van het Grevelingen Tidal Test Centre (tot en met de voorbereiding van de pilotfase) de Zeeuwse inbreng zou zijn in de EU-subsidieaanvraag en heeft hiervoor € 200.000 beschikbaar gesteld als co-financiering. Alle voorbereidende zaken voor de aanvraag zijn uitgevoerd alsmede het beschikbaar krijgen van co-financiering van Provincie Zuid-Holland (€200.000) en het Ministerie van EL&I (€250.000). In december 2011 trok de Engelse lead partner zich terug en vervolgens een essentiële Franse partner. Dit resulteerde in het niet op tijd kunnen indienen van de aanvraag. Direct hierna is besloten om samen met de overgebleven Europese partners aangevuld met nieuwe Engelse partners een aanvraag voor te bereiden binnen een ander subsidie programma. Dit zal verder plaatsvinden in 2012.

120302 Megawatt aan vermogen windenergie

In 2011 is minimaal 250 Megawatt (MW) aan windenergie gerealiseerd. De nulwaarde bij jaarrekening 2009 is 208 MW. Landelijk worden momenteel nieuwe doelstellingen uitgewerkt voor windenergie. De Provincie Zeeland zet in op 500 MW voor het jaar 2020. Gezien deze ontwikkeling en het feit dat de doelstelling voor 2010 niet helemaal wordt gehaald, wordt de doelstelling van minimaal 250 MW voor 2011 gehandhaafd.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Eind 2011 stond er in de Provincie Zeeland 224 MW aan windenergievermogen opgesteld. De doelstelling voor 2020 is minimaal 500 MW. Er zijn geen turbines bijgebouwd maar de voortgang is vooral geboekt in de procedures. Inmiddels is er voor ca 400 MW door gemeenten afgerond. Een tweetal projecten zijn nog wel afhankelijk van een procedure bij de Raad van State. De voorbereiding in 2011 van de bouw van turbines, zal er toe leiden dat er in 2012 wel daadwerkelijk turbines worden gebouwd in met name het Sloegebied en op de eilanden van de Stormvloedkering.

Effect

Naast bestaande instrumenten zoals vergunningverlening en handhaving beperken de bedrijven de milieudruk verder door duurzaam ondernemen/ maatschappelijk verantwoord ondernemen

Doelstelling(en)

120601 Stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen

Stimuleren dat alle bedrijven duurzaam ondernemen, ofwel maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO), gaan toepassen in hun bedrijfsvoering, zodat het milieu zo min mogelijk wordt belast. In 2011 wil de Provincie Zeeland, naast de lopende projecten voor de grote bedrijven, bij alle gemeenten minstens een op het MKB gericht (milieubarometerachtig) project hebben lopen.

In de provinciale Koersnota MVO die 2009/2010 is opgesteld, is voor 2015 de doelstelling opgenomen dat dan in Zeeland 1.000 bedrijven en instellingen (nu circa 200) actief met MVO aan de slag zijn gegaan. Dit betekent dat in de periode tot 2015 circa 100 - 200 nieuwe bedrijven of instellingen per jaar actief moeten worden. De provinciale beleidsnota zal met betrokkenen worden uitgewerkt in uitvoeringsnota's voor respectievelijk grote bedrijven, MKB en instellingen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

In alle 13 Zeeuwse gemeenten is minimaal één keer de cursus Duurzaam Ondernemen voor het MKB met de Milieubarometer geweest. Gedetailleerde informatie is terug te vinden in de Koersnota 'Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen', het actieprogramma over maatschappelijk verantwoord ondernemen, dat in 2010 is opgesteld. De acties daaruit zijn vanaf 2011 ingang gezet. Per einde 2011 zijn ca. 375 bedrijven en instellingen actief met MVO aan de slag.

In 2011 heeft in Kortrijk (België) het tweede grote MVO-Event plaatsgevonden waarbij de Zeeuwse deelname zowel uit sprekers/deelnemers als bezoekers bestond.

De Contacta 2011 stond in het teken van Visie op Toekomst. Wubbo Ockels was daar spreker en aanwezig met Superbus.

Er zijn in 2011 drie cursussen MVO voor het MKB (in samenwerking met Zeeland Seaports en zes gemeenten) afgerond en de werving voor twee nieuwe cursusgroepen is gestart (in samenwerking met twee gemeenten en het ROC).

Effect

Het door handhaving bewerkstelligen van normconform gedrag

Doelstelling(en)

120701 Beperken van aantal bedrijven met een slecht naleefgedrag

Toename van het aantal bedrijven met goed naleefgedrag met elf procent. 2009: 64%, 2011: 75% bedrijven zonder overtredingen. Slechte nalevers krijgen meer toezicht en strengere sancties dan goede nalevers. Toezicht gebeurt door controlebezoeken en administratief, systeemgericht en informatiegestuurd.

Indicator

- Percentage gecontroleerde bedrijven zonder overtredingen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

In 2011 is geconstateerd dat 78% van de bedrijven zonder overtredingen is gebleven.

120702 Minimaliseren van de milieuoverlast voor burgers

Gestreefd wordt om nieuwe klachtensituaties ongedaan te maken en het totaal aantal klachtensituaties te laten dalen. Klachtenmeldingen worden afgehandeld via een piketregeling die volcontinue actief is.

Indicator

- Percentage klachtensituaties ten opzichte van vorig jaar.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja**Stand van zaken:**

Door goede en actuele informatievoorziening en via een piketregeling wordt hier op ingezet. Ten opzichte van 2010 is het aantal klachten met 21% afgenomen van 796 naar 628.

120703 Voorkomen van overtredingen bij bodemsaneringen

Voor 2011 is het streven 4% minder overtreders dan in 2009: van 86% nalevers naar 90% nalevers. Bij bodemsaneringen worden overtredingen en illegale activiteiten voorkomen. Toezicht op bodemsaneringen begint bij goed meldgedrag van saneerders, het toezicht wordt bepaald aan de hand van een risicomodel.

Indicator:

- percentage gecontroleerde saneringen zonder overtredingen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja**Stand van zaken:**

In 2011 is ten opzichte van 2009 en 2010 het aantal overtreders gedaald. In 2011 is het nalevingspercentage 95%. De oorzaak van de toename van het nalevingsgedrag kan grotendeels verklaard worden door toezicht in het voortraject van de sanering.

Effect

Het op een professionele en onderling afgestemde wijze handhaven door en of tussen handhavende organisaties

Doelstelling(en)**120901 Voldoen kwaliteitscriteria professionalisering handhaving**

Alle handhavingpartners dienen te voldoen aan de wettelijke kwaliteitscriteria: het is 88% in 2009 en dient 100% te zijn in 2011. De Provincie voert jaarlijks een documentbeoordeling en audit uit op de professionalisering van de handhaving bij de partners.

Indicator:

- Percentage organisaties dat voldoet aan kwaliteitscriteria.

Is de doelstelling gerealiseerd? Nee**Stand van zaken:**

Bij alle partners heeft een audit plaatsgevonden. Bij één organisatie zijn serieuze vragen gerezen over de implementatie van de wettelijke kwaliteitscriteria. Aan deze organisatie is gevraagd om de provincie daarover in het eerste kwartaal 2012 nader te informeren.

Effect

Een veilig gebruik van bad- en zwemgelegenheden en oppervlaktewater

Doelstelling(en)

121001 Voorkomen onveilige situatie zwemgelegenheden

Alle bad- en zwemgelegenheden dienen te voldoen aan de veiligheidseisen. Toezicht op de bad- en zwemgelegenheden vindt gestructureerd en risicogericht plaats.

Indicator:

- Percentage bad- en zwemgelegenheden dat dit jaar niet gesloten is.

Is de doelstelling gerealiseerd? Nee

Stand van zaken:

Bij twee zwembaden zijn ongelukken gebeurd. Naar aanleiding van de ongelukken is in alle gevallen door de Provincie een onderzoek ingesteld. De resultaten uit deze onderzoeken hebben bij alle verdere controles extra aandacht gekregen. Daarnaast zijn in 2011 (tijdelijke) zwemverboden ingesteld bij een drietal buitenzwemplaatsen vanwege te hoge concentraties bacteriën. Vanuit de gedachte dat zwemmen veilig dient te zijn, zijn er in 2011 wel zwemplaatsen (tijdelijk) gesloten geweest.

Effect

Realisatie van de ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) -milieudoelen

Doelstelling(en)

121101 ILG bodem

In het bodembeleid heeft een verschuiving plaatsgevonden waardoor naast bodembescherming en bodemsanering ook bodembeheer centraal staat. Duurzaam gebruik en beheer van de bodem staat centraal in het nieuwe bodembeleid. Duurzaam bodembeheer richt zich op een bewuster en meer duurzaam gebruik van de bodem. Dit uit zich onder meer door binnen gebiedsprojecten vroegtijdig het thema bodem te betrekken. Daarnaast beoogt het een bijdrage te leveren aan de realisatie en instandhouding van de kwaliteit van de leefomgeving door de geschiktheid van de bodem voor specifieke doeleinden te benutten. Verontreinigde bodems zijn niet per definitie onbruikbaar, maar kunnen juist functiegericht geschikt zijn, dan wel geschikt worden gemaakt voor ruimtelijke ontwikkelingen en gewenste gebruik (landbouw, natuur, recreatie, et cetera).

Vanuit het Provinciaal Meerjaren Programma Landelijk Gebied (PMJP) zijn de volgende speerpunten benoemd met betrekking tot de ILG-Milieudoelen:

- Het komen tot duurzaam bodembeheer en het afstemmen van het (beoogde) gebruik van de bodem op chemische, fysische en biologische kwaliteit van de bodem, hiervoor worden over de gehele looptijd ten minste acht pilots uitgevoerd en wordt een bodemvisie opgesteld.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Duurzaam bodembeheer:

Inmiddels zijn zeven pilots (Aardkundige Waarden, Warmte/Koude Opslag, Niet Gesprongen Explosieven, Bodemsynergiekaarten, DDT-verdachte boomgaarden, visualisatie Aardkundige Waarden, Actualisatie Geomorfologische Kaart en Geothermie) afgerond. De pilot visualisatie Aardkundige Waarden wordt in 2012 afgerond. Ontsluiting van de producten uit de pilots vindt plaats door middel van de internetapplicatie 't Zeeuws Bodemvenster. Doordat het ILG-budget voor uitvoering van pilots als zodanig is komen te vervallen vanwege de bezuinigingen zullen er geen verder pilots meer worden uitgevoerd.

De ILG-Bodemvisie in de vorm van de nota "t Zeeuws Bodemvenster", Bodemagenda en Stimuleringsprogramma 2010-2014 om te komen tot duurzaam gebruik van de Zeeuwse bodem" is op 19 januari 2010 vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Aan deze visie zit een stimuleringsprogramma en bodemagenda verbonden. In 2011 is de internetapplicatie 't Zeeuws Bodemvenster in testversie online benaderbaar geworden. In 2012 zal deze op basis van test- en gebruikservaringen verder uitgebouwd en verfijnd worden. Deze applicatie is een wezenlijk onderdeel van de bodemvisie omdat hiermee bodeminformatie en achtergrondinformatie van o.a. beleidsdoelstellingen over relevante bodemthema's voor gebiedsontwikkeling worden ontsloten. Verder is sinds 2010 een ondersteuningsteam operationeel die gebiedsontwikkelaars (publiek en privaat) helpt bij het betrekken van bodem en ondergrondinformatie in de planfase van gebiedsprojecten. Dit team is al meerdere keren actief geweest in de verkenningsfase van gebiedsprojecten en voorziet in een behoefte.

De brief van staatssecretaris Bleeker d.d. 20 oktober 2010 heeft ervoor gezorgd dat er vertragingen zijn opgetreden en een totale heroriëntatie op het ILG zal gaan plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Milieu	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	16.276	15.862	15.914	-52
baten	-2.764	-3.300	-2.999	-301
resultaat voor bestemming	13.513	12.562	12.915	-353
toevoeging reserve	1.409	2.638	2.638	0
onttrekking reserve	-750	-750	-750	0
resultaat na bestemming	14.172	14.450	14.804	-354

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € -52
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € -302

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
uitvoering bodemsaneringsprojecten	-/- 171
Externe Veiligheid 2011-2014	83
Thermpos – gezondheidsonderzoek	96
Nazorgfonds vml stortplaatsen	-/- 149
Overig	89
Totaal	-/- 52

Baten

Omschrijving	Bedrag
Vorming regionale uitvoeringsdienst	-/-140
Uitvoering bodemsaneringsprojecten	-/- 246
Pilots gebruik bodeminformatie	71
Overig	14
Totaal	-/- 301

De verschillen in met name de baten worden veroorzaakt door een 3-tal projecten en door het negatieve resultaat van het fonds nazorg gesloten stortplaatsen over 2011.

Vorming regionale uitvoeringsdienst

De vorming van de regionale omgevingsdienst waarbij de bijdrage nog na de najaarsnota (oktober) is omgezet naar een decentralisatie-uitkering welke is ontvangen via het provinciefonds. Hierdoor is op dit project geen bate meer gerealiseerd.

Uitvoering bodemsaneringsprojecten

Bij de uitvoering van bodemsaneringsprojecten was in 2011 rekening gehouden met de verkoop van drie gesaneerde percelen. Vanwege de economische situatie in 2011 hebben deze verkopen niet plaatsgevonden.

Project pilots

Voor het project pilots gebruik bodeminformatie heeft in 2011 geen realisatie plaatsgevonden wegens de verplichtingenstop op het ILG-programma.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 13

Ruimtelijke omgeving

Inleiding

De ruimtelijke omgeving van Zeeland kent vele gezichten. Het programma "Ruimtelijke Omgeving" sluit hierbij aan met een drietal investeringssporen: Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV), het Investeringsbudget Landelijk Gebied en het project Vitaal Platteland Zeeland. Samen met de gevoerde beleidsactiviteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling wordt hiermee een belangrijk deel van het beleid van het Omgevingsplan uitgevoerd.

Stedelijke vernieuwing in Zeeland heeft betrekking op steden en dorpen. Het Rijk stelt een decentraal investeringsbudget beschikbaar voor periodes van vijf jaar. Voor de periode van 2010 tot 2015 is ongeveer 30% minder budget beschikbaar dan in de voorafgaande periode. Dit noopt tot duidelijker keuzes, meer regie en sturing door concentratie op speerpunten, die ook direct uitvoerbaar zijn, binnen de provincie. Een brede bottom up benadering zou in deze context leiden tot versnippering en een resultaat dat te weinig herkenbaar is. Demografische verandering vormt een aanleiding hierop bij Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing duidelijk te prioriteren gelet op de effecten die dit heeft in de gebouwde omgeving, de toenemende noodzaak tot herstructurering en de (on) mogelijkheden elders verdien capaciteit te genereren.

De Provincie realiseert de bundeling- en intensiveringdoelstellingen die vallen onder haar verantwoordelijkheid en die zijn opgenomen in zowel het eigen ruimtelijk beleid als het Nationaal Ruimtelijk Beleid. Het beleid voor het landelijk gebied is vastgelegd in onder meer het Omgevingsplan, het Sociaal Economisch Beleidsplan, het Verkeers- en Vervoersplan en de Beleidsnota Sociale Zorg. Hoofddoelstelling van het Omgevingsplan is een duurzame ontwikkeling, een benadering die staat voor enerzijds concentratie, uitbouw en versterking van economische activiteiten in de havens en het stedennetwerk en anderzijds voor behoud en versterking van de groenblauwe oase, waarbij in beide gebieden geïnvesteerd zal worden in zowel kwaliteit als in de economische en sociaal-culturele vitaliteit.

De Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) is met ingang van 1 januari 2007 in werking getreden. Hierdoor is de Provincie verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van gebiedsgerichte projecten waaronder de reeds lopende landinrichtingsprojecten (gestart onder de vigeur van de Landinrichtingswet), de aansturing van de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Dienst Regelingen (DR) voor het programma beheer. Deze gewijzigde verantwoordelijkheidsverdeling is verder uitgewerkt in de bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Voor de periode 2007-2013 is de Provincie verantwoordelijk voor de realisatie van zowel de Europese als de rijksdoelen in het landelijk gebied. De rijksdoelen, zoals die in de bestuursovereenkomst zijn opgenomen, gaan over de thema's natuur, landschap, recreatie, landbouw, milieu, bodem, water, lopende verplichtingen en grondzaken. De programmering van programma's en projecten vindt plaats via het Provinciaal Meerjaren Programma Landelijk Gebied (PMJP).

Bij brief van 20 oktober 2010 heeft staatssecretaris Bleker een verplichtingenstop voor wat betreft het ILG-budget opgelegd (met uitzondering van de verplichtingen voor de continuïteit van het natuurbeheer) en tevens aangekondigd dat een wetsvoorstel wordt voorbereid waarmee vorm zal worden gegeven aan de decentralisatie van ILG. Het gehele jaar 2011 is onderhandeld tussen IPO en het Rijk over het bereiken van een akkoord. Eind 2011 stemden slechts zeven van de twaalf Provinciale Staten (waaronder Zeeland) in met het akkoord en de staatssecretaris beraadt zich thans (februari 2012) op het vervolg. In 2011 zijn derhalve, met uitzondering van natuurbeheer, vooral werkzaamheden met ILG-budget uitgevoerd en verrekend die vóór 20 oktober 2010 reeds waren verplicht. Nieuwe werkzaamheden in het landelijk gebied konden in 2011 alleen worden verplicht met provinciaal budget.

De Europese doelen zijn vastgelegd in het inmiddels goedgekeurde plattelandsontwikkelingsprogramma 2007-2013 en betreffen voor de Provincie met name doelen onder het thema sociaal economisch vitalisering van het landelijk gebied die via het project Vitaal platteland Zeeland worden gestimuleerd. Het gaat om de stimulering en versterking van de economische activiteiten en de leefkwaliteit in het landelijk

gebied. De Provincie stimuleert en faciliteert -in samenspraak met mede-overheden en maatschappelijke organisaties- programma's en projecten die hieraan invulling geven.

In 2011 werkten de geplande bezuinigingen door op de wijze waarop het ruimtelijk beleid werd uitgevoerd en de ruimtelijke belangen werden behartigd. Voor het programma "Ruimtelijke omgeving" lijkt minder juridische capaciteit voor de formele doorzetting met instrumenten van de nieuwe WRO nodig dan aanvankelijk voorzien. Vanaf 2011 zal ook worden bezuinigd op de projectgebonden inzet in de Deltawateren en de stimulering van ruimtelijke investeringsprojecten. Participatie in samenwerkingsverbanden als Grevelingen en Rijn-Schelde-Delta zal minder intensief zijn.

Wat willen we bereiken?

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling:

Met het Omgevingsplan beschikt de Provincie over een actueel beleidskader. Eén van de voortdurende uitdagingen is het actueel houden van dat beleidskader en in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. In het plan worden een aantal herzieningen en uitwerkingen aangekondigd. En daarnaast zal toepassing gegeven worden aan de systematiek van de plantoepassingen en zullen de instrumenten die het plan biedt worden uitgewerkt en geoperationaliseerd. Eveneens zal de uitvoering worden opgepakt; een aantal van de doelen en acties worden in deze paragraaf uitgewerkt en de overige zijn in de andere hoofdstukken te vinden.

Nieuw toekomstperspectief voor gebieden:

Het zelf als Provincie actief bijdragen aan de versterking van de ruimtelijke kwaliteit blijkt heel succesvol op het niveau van de gebiedsgerichte projecten. Samen met andere partijen wordt in verschillende regio's gewerkt aan gebiedsplannen. De kracht van dergelijke projecten is dat de inzet niet beperkt blijft tot planvorming, maar dat daadwerkelijk wordt mede geïnvesteerd in de uitvoering. Met deze verschuiving (waarin de Provincie behalve gebiedsregisseur ook steeds meer de rol krijgt van medeontwikkelaar), ontstaat een directere invloed van de Provincie op de beoogde ruimtelijke kwaliteit. De Provincie zal deze aanpak intensiveren.

Begeleiding van gemeentelijke plannen:

De Wet op de Ruimtelijke Ordening is fundamenteel herzien. De goedkeuringsbevoegdheid van bestemmingsplannen is vervallen en de provincie doet ervaring op met de inzet van nieuwe instrumenten. Het borgen van het provinciaal belang in de ruimtelijke ordening en het tot stand komen van kwalitatief goede bestemmingsplannen blijft de inzet, alleen de methode wordt anders. Meer dan voorheen worden wegen voor verbetering in een vroeg stadium van de planvorming in het overleg met gemeenten gezocht. De doorzettingsmacht onder de nieuwe wet leidt tot een veel selectievere inzet van het juridisch instrumentarium. Daar waar aanmerkelijk provinciale belangen in het geding zijn wordt onder andere ook de eigen bestemmingsplan-bevoegdheid ingezet (Inpassingsplan).

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1301:

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling.

1302:

Nieuw toekomstperspectief voor gebieden.

1303:

Begeleiding van gemeentelijke plannen.

1304:

Realisatie ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) -doelen ruimtelijke omgeving.

1321:

Kwaliteitsimpuls fysieke leefomgeving landelijk gebied.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling

Doelstelling(en)

130106 Het beschikbaar hebben van een actueel beleidskader

In 2011 wordt verder gegaan met verdere uitwerking van het nieuwe omgevingsplan, dat in 2012 gereed moet zijn. Een discussienota zal voor de provincieverkiezingen van maart 2011 tot stand komen om nadere richting te kunnen bepalen in de periode waarin een nieuw college in 2011 van start gaat. In juni 2011 zal het voorontwerp gereed zijn en eind 2011 het ontwerpplan.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Nog steeds is, ondanks een extra tussenronde gericht op interactie met gemeenten, het tijdschema ingericht op het tijdig beschikken over een nieuw omgevingsplan. Dit wordt vastgesteld als provinciale structuurvisie in termen van de Nieuwe Wet op de RO. Ook de daarbij behorende Milieu-effect rapportage ligt op schema om bij de besluitvorming te kunnen betrekken.

Tot het moment van formele vaststelling van het nieuwe plan door Provinciale Staten in 2012 vigeert het bestaande omgevingsplan zodat er altijd een formeel beleidskader van kracht is. De continuïteit in beleidstoepassing is zo verzekerd. Er is als gemeenschappelijke basis voor alle beleidsplannen een basisvisie (Hoofdstuk 2.1) opgesteld. Het ontwerp van een nieuw omgevingsplan is daarop afgestemd.

130107 Faciliteren economische dynamiek

Het ruimtelijk beleid draagt zorg voor ruimte voor vitale en duurzame economische ontwikkeling, zorgvuldig en effectief ruimtegebruik in de havens en op bedrijventerreinen.

In 2010 is voor elke regio op basis van samenwerking en afstemming een regionaal afgestemd bedrijfsterrein-programma beschikbaar, dat de instemming van Gedeputeerde Staten heeft. De Provincie heeft in deze een regisserende rol en een eigen verantwoordelijkheid wanneer samenwerking van gemeenten in regionaal verband niet tot het gewenste resultaat leidt.

De zogenaamde SER-ladder wordt (in afspraak met het Rijk), in 2011 expliciet in beleid (verordening) verankerd en toegepast in bestemmingsplannen. De regionale programmering van bedrijfsterreinen en woningbouw is reeds onderdeel van de provinciale verordening en daarmee minder vrijblijvend. In 2011 moet dit operationeel zijn. Uit de (niet) toepassing van andere instrumenten uit de WRO (zienswijze, reactieve aanwijzing) zal in 2011 blijken of de verordening de gewenste doorwerking heeft.

De herstructurering van bedrijventerreinen zal uitvoeringsgericht worden opgepakt. Er is een concreet programma beschikbaar tot 2013 op basis waarvan de middelen van Rijk, Provincie en gemeenten voor herstructurering worden ingezet. Arnestein-Ramsburg en Stadshavens Vlissingen gelden als eerste speerpunten binnen het programma die in 2011 tot uitvoering worden gebracht.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

De uitvoering van het herstructureringsprogramma voor bedrijventerreinen is vastgesteld door Gedeputeerde Staten en geaccepteerd door de gemeenten die het gaan uitvoeren. Het tempo is afhankelijk van de projectaanpak door gemeenten. Tot nu toe is een beperkt deel van het beschikbare budget nog niet belegd met name omdat vanuit Zeeuws-Vlaanderen geen geschikte en uitvoerbare herstructureringsopties zijn voorgesteld. In het herstructureringsprogramma zijn middelen van Rijk, Provincie en gemeenten belegd om in 2018 ongeveer 100 ha te hebben geherstructureerd.

De "businesscase" en het tempo voor de herstructurering van de Buitenhaven in samenhang met herstructureringsaanpak in Middelburg wordt wellicht beïnvloed door de komst van een eventuele marinierskazerne in Zeeland. Andere onderdelen van het project stadshavens zijn de Kenniswerf en de Binnenhavens. Bij de impuls voor de Kenniswerf is het resultaat van de inspanningen op onderdelen zichtbaar.

In 2011 is een aanpassing van de Provinciale Ruimtelijke Verordening doorgevoerd die voortvloeit uit de Omgevingsbalans. De programmering van woningbouw en bedrijfsterreinen is reeds onderdeel van de huidige verordening. In 2012 is het voornemen de SER ladder/duurzaamheidsladder ter vervanging hiervan in de Verordening op te nemen tegelijk met de vaststelling van een nieuw omgevingsplan.

130108 Stimuleren sociaal-culturele dynamiek

Op langere termijn zullen veranderingen in de bevolkingsopbouw en het ontstaan van bevolkingskrimp leiden tot het verzetten van de bakens in verschillende maatschappelijke sectoren. De Nota's "Onverkende Paden" en "Op Pad" hebben daarvoor de weg gebaad. In 2011 zal uitvoering gegeven worden aan het actieprogramma voor Zeeuws-Vlaanderen als onderdeel van het Nationaal Actieprogramma Bevolkingskrimp (Rijk, IPO, VNG). Voorwaarde daarvoor die eerst moet worden vervuld is het organiseren van een effectieve samenwerking tussen Provincie en Zeeuws-Vlaamse gemeenten. Daarnaast zal in 2011 het Interreg samenwerkingsproject op het gebied van demografische verandering DC Noise (Nederland, Gr Britt, Zweden) worden afgerond met een slotconferentie (waaronder ook drie Zeeuwse deelprojecten). Een eventueel vervolg op deze samenwerking in Europees perspectief wordt dan ook duidelijk.

Daarnaast wordt ingezet op het stimuleren van sterke en complementaire steden en bundeling van activiteiten in de stedelijke omgeving, een actief ondersteunend provinciaal stedenbeleid gericht op bevorderen transformaties en herstructurering, en bevorderen sociale samenhang. Vanuit een initiërende en stimulerende rol heeft de provincie als doel de toekomstige woningvoorraad af te stemmen op de toekomstige bevolkingssamenstelling.

In dit verband zijn enkele acties in het bijzonder van belang:

1. Nieuwe verstedelijkingsafspraken tot 2020 zijn gemaakt met het Rijk en de stedelijke gemeenten over de inzet van stimuli voor woningproductie, over de inzet op kwalitatieve segmenten in de woningmarkt en vooral gericht op het welslagen van de transformatie van strategische locaties in de steden. Afspraken over totale bouwopgave met de vier steden maar ook over de bouwproductie buiten de steden vormen de daarbij behorende contramal. Vooral nog is voor 2011 geen rijks geld beschikbaar.
2. Daar waar de overgang van stedelijk gebied naar Nationaal Landschap in het geding is zullen impulsen worden gegeven om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren omwille van de afspraken over het totaalpakket. Het Rijk kijkt kritisch mee bij de toepassing onder andere aan de Noordkant van Middelburg in 2011.
3. Voor belangrijk woningbouwprojecten als het Scheldekwartier wordt getracht de aandacht van het Rijk te vestigen op het toepassen van onorthodoxe maatregelen. Crisisbestrijding en grote bouwprojecten/stedelijke transformaties op gang krijgen/op gang houden zal ook in 2011 speerpunt zijn.
4. De bestaande particuliere woningvoorraad wordt aangepakt om deze toekomstbestendig te maken gelet op een veranderende bevolkingssamenstelling (middelen worden ingezet voor aanpassing van slechte delen van de particuliere woningvoorraad/startershuisvesting en ter bevordering van collectief particulier opdrachtgeverschap).

5. De verduurzaming van de bestaande woningvoorraad uit oogpunt van energie-efficiency krijgt een flinke impuls (actie 'Meer met Minder'). Dit wordt met andere partijen (Rijk, gemeenten, Delta en Bouwend Zeeland) uitvoeringsgericht opgepakt en in beginsel wordt ingezet op 1000 tot 1500 woningen. Het extra geld dat hiervoor beschikbaar is gesteld wordt in 2011 volledig uitgegeven mede omdat in dat jaar ook de Rijksfinanciering afloopt waarmee, omwille van een groter effect, een combinatie is gezocht.

Daarnaast is er een leenfaciliteit van de Provincie gericht op duurzaamheid voor verbetering van particuliere woningen.

In het kader van afspraken over het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) worden in de volle breedte ruimtelijk relevante investeringen van Provincie en Rijk op elkaar afgestemd in samenhang met het versterken van ruimtelijke kwaliteit, intersectoraal, in de tijd en ook in een ruimere gebiedscontext dan de provinciegrens (Deltawateren, verkenning Rotterdam Antwerpen-MIRT VAR).

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Het actieprogramma Bevolkingsdaling voor Zeeuws Vlaanderen waarover met het Rijk afspraken zijn gemaakt is volop in uitvoering met gelden van Rijk, Provincie, gemeenten en woningbouwcorporaties. Het Masterplan voorzieningen is afgerond en de Projectaanpak voor Oostburg die onder andere moet leiden tot verwerving en sloop van een flink aantal "kansloze" woningen komt goed op gang. De Krimpexperimenten die ook in dit kader op de rail zijn gezet zitten op schema. Drie van de vier zijn gereed en de laatste is opgestart (aanpak verloederd bezit).

Het Interreg programma DC Noise is afgerond en andere mogelijkheden verkend worden om in Europees verband in te spelen op het thema demografie.

Een convenant met het Rijk over aanpak/uitvoeringsprogramma is in de maak: daaronder begrepen de mogelijkheden om te komen tot een herstructureringsfonds om processen op de woningmarkt die niet alleen stagneert, maar ook structurele problemen van kwaliteit en kwantiteit kent, op gang te helpen.

De stedelijke transformatieprojecten zijn in zwaar weer beland tengevolge van de stagnerende economie en de effecten daarvan op de woningmarkt. In Vlissingen is noodgedwongen flink afgeboekt op de exploitatie. In Goes worden zowel de omvang en de fasering van de plannen herijkt als ook de samenwerking met marktpartijen. In Vlissingen is bouwfase 1 overigens uit de grond gekomen en het Dok van Perry is daadwerkelijk gerestaureerd en vrijwel gereed, dankzij Europese subsidie waar de provincie een belangrijke rol bij heeft gespeeld. Voor het Scheldekwartier is samen met het Rijk verkend of er "onorthodoxe maatregelen" denkbaar zijn om het project nieuwe dynamiek te geven. Daarbij zijn een aantal interessante opties uitgewerkt waaronder de zogenaamde Ketenbenadering: het op gang brengen van verhuisdynamiek gericht op het Scheldekwartier in de gehele woonketen zodanig dat die aan het eind ook leidt tot sloop van woningen die van slechte kwaliteit zijn. Ook de institutionele kant van deeltijdwonen was een van de onderdelen van dit project.

De aanpak van de Kop van de Noordstraat en de Kennedylaan in Terneuzen zijn in het gemeentelijk beleid dichterbij gekomen. Door de Provincie wordt het een en ander ingebed in de integrale benadering van de Kanaalzone, ook om de inzet van middelen voor de Kop van de Noordstraat te bezien.

De Rijksoverheid heeft zich volledig teruggetrokken uit Verstedelijkingsafspraken, Nationale Landschappen en goeddeels uit het beleid gericht op de kwaliteit van het Buitengebied, steden en dorpen. Om te voorkomen dat te gemakkelijk nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden in uitleggegebied zonder eerst inbreiding en reconstructie in de bestaande voorraad aan te pakken wordt de zogenaamde "duurzaamheidladder" ook verankerd in provinciaal beleid. De directe doorwerking in bestemmingsplannen wordt later in een Algemeen Maatregel van Bestuur (AMvB) opgenomen.

Financiële arrangementen gericht op de woningmarkt:

1. Voor startershuisvesting is het beschikbare bedrag volledig belegd. Voor 50 starterswoningen is een beschikking afgegeven. Een deel hiervan is reeds gerealiseerd.
2. Voor de regeling Duurzame particulier woningverbetering, waarvoor € 3 miljoen beschikbaar is gesteld ten behoeve van goedkope leningen zijn twaalf van de dertien Zeeuwse gemeenten aangehaakt. De regeling wordt uitgevoerd door de SVN (Stichting Volkshuisvesting Nederland). Van het totale budget van € 3 miljoen is € 1 miljoen overgemaakt aan de SVN, waarvan ongeveer de helft is uitgeleend. De bekendheid van de lening neemt toe, evenals het aantal aanvragen. Ook zijn verscheidene gemeenten bezig om de lening strategischer in te zetten bij een gebiedsgerichte aanpak in samenwerking met de corporaties. Als driekwart van het eerste miljoen is uitgeleend, zal het tweede miljoen worden overgemaakt.
3. De Regeling Collectief Particulier Opdrachtgeverschap wordt eveneens door een Stichting uitgevoerd die zich tot doel heeft gesteld particulieren te ondersteunen bij het ontwikkelen van eigen bouwprojecten. Door de situatie op de woningmarkt loopt ook het particulier initiatief minder hard dan voorzien. Niettemin zijn een aantal initiatieven van de grond gekomen. Een vergelijkend overzicht van resultaten ten opzichte van andere provincies is aan Provinciale Staten ter beschikking gesteld.
4. Het initiatief om energiebesparing te realiseren door aanpak van de bestaande particulier woningvoorraad was een groot succes. Alle dertien gemeenten hebben gezamenlijk het provinciale miljoen verdubbeld en er is slechts een enkel geïntegreerd arrangement voor de woonconsument en het Zeeuws bouwend bedrijfsleven klaargezet waarbij ook de Rijksregeling Meer met Minder is opgenomen (ook ruim een miljoen). Daarvan zijn bij benadering 1400 woningen structureel verbeterd (één, meestal twee stappen vooruit in het energielabel).

De MIRT agenda, waarin gezamenlijke investeringsprogramma's van Rijk en Provincie worden belegd, heeft onder druk gestaan van sterk afgenomen investeringscapaciteit van het Rijk. De ambities in de Zeeuwse Deltawateren en het op te stellen Deltaprogramma van het Rijk met inzet op middellange termijn waren agendasettend, met ambities in Krammer-Volkerak en Grevelingen als prioriteit. De Gebiedsagenda heeft de volle breedte van ruimtelijk relevante investeringen behouden en infrastructurele prioriteiten (onder andere extra aansluiting Goes op A58) zijn boven de horizon gebleven.

Effect

Nieuw toekomstperspectief voor gebieden

Doelstelling(en)

130203 Invulling geven aan gebiedenprogramma van het Omgevingsplan

Realiseren van een betere vitaliteit en kwaliteit van de regio in programma's en projecten. Invulling geven aan het gebiedenprogramma, zoals opgenomen in het Omgevingsplan staan hier in 2011 centraal.

In de landelijke gebieden zijn gebiedsgerichte programma's en projecten afgesproken waarbij in de PMJP concrete afspraken zijn opgenomen.

Rondom het Veerse Meer (t/m 2020)

Recent is het uitvoeringsprogramma 2010-2015 vastgesteld. In 2011 vindt uitvoering hiervan plaats.

Natuurlijk Vitaal (t/m 2018)

Naar verwachting zal de gemeenteraad van Sluis in juni 2010 instemmen met de bijstellingsnota. Er zal in 2011 dus verder worden gewerkt aan de doelstellingen uit het gebiedsplan Natuurlijk Vitaal.

Schouwen Oost (t/m 2013)

De komende jaren zal worden ingezet op het aanleggen van natuur, het aanleggen van een aantal fietspaden en het voltooien van de omleidingssloot. Deze werkzaamheden moeten in 2013 worden afgerond.

Schouwen West (t/m 2013)

In 2011 zal worden gewerkt aan de realisatie van het gebied Duinzoom (EHS en Bos en Landschap) en aan agrarische herstructurering.

Linieland van Waas en Hulst (t/m 2015)

In 2010 zal worden besloten bij welke organisatie de trekkersrol komt te liggen. Daarna zal uitvoering worden gegeven aan het uitvoeringsprogramma.

Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone

De business-case voor de gebiedsontwikkeling moet in 2011 worden vastgesteld. Daarvoor moet er ook een samenwerkingsovereenkomst worden ondertekend met de betrokken partijen.

Landschaps-uitvoeringsplan (LUP)

Het LUP maakt onderdeel uit van het project Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone en zorgt voor een volwaardige plaats van landschapsontwikkeling in dat project. In 2011 zal, in samenwerking met de gemeente Terneuzen, uitvoering worden gegeven aan landschapsprojecten.

Innovation Island (t/m 2025)

Na vaststelling van de Structuurvisie en ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst in 2010, zal in 2011 worden begonnen met de uitwerking van de projectenveloppen. Hierbij zal de Provincie zoeken naar externe financiers.

Maelstede Dekker (t/m 2015)

De basis van Maelstede-Dekker is planmatige kavelruil, verbetering van landbouwkundige structuur. Middels kavelruil wordt de Kaderrichtlijn Water (KRW), Waterbeheer 21e eeuw (WB21) opgave van het Waterschap gerealiseerd in combinatie met natte ecologische verbindingzones en de aanleg van nieuwe natuur (EHS) inclusief verdrogingsbestrijding.

Natuurpakket Westerschelde (t/m 2014)

Voor de Hedwigepolder en het Zwin worden planologische procedures doorlopen in 2011. Tevens zal worden gestart met de realisatie van twee buitendijkse projecten.

Perkpolder (t/m 2020)

De realisatie van het plan Perkpolder zal starten in 2011. De gronden zullen dan dus ook worden overgedragen.

Veerse Dam (t/m 2020)

In de zomer van 2010 zal worden gestart met de onderhandelingen met de zittende ondernemers. Verdere besluitvorming zal plaats gaan vinden naar aanleiding van de uitkomst van deze onderhandelingen.

Waterdunen (t/m 2014)

Naar verwachting wordt in het derde kwartaal van 2010 het inpassingsplan door Provinciale Staten vastgesteld.

Verdere uitvoering vindt in 2011 plaats.

Philippine (t/m 2013)

Tot en met 2013 wordt gewerkt aan de uitvoering van het gebiedsplan Philippine. In 2011 wordt er gedaan aan agrarische structuurverbetering en wordt er 20 hectare Bos en Landschap aangelegd.

Kust Zuidwest Walcheren (t/m 2020)

Het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Toerisme (MIRT)-onderzoek zal in 2011 worden voortgezet en in 2012 worden afgerond.

Nationaal Landschap

Wat in 2011 wordt gedaan is afhankelijk van de beslissingen over de ILG-midterm en de bestuursovereenkomst met het Rijk.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Rondom het Veerse Meer (t/m 2020)

In 2011 is verder gewerkt aan de projecten uit het uitvoeringsprogramma. De provinciale rol in de concrete uitvoering van de gebiedsvisie Veerse Meer is een minimale. De uitvoering gebeurt door gemeente, Waterschap, RWS of ondernemers. De Provincie verzorgt op dit moment het afstemmingsoverleg in de vorm van programmagroep/ coördinatiegroep.

Projecten in uitvoering zijn o.a. compenserende maatregelen peil, ontwikkeling Veerse Kreek, bestemmingsplan haven Kamperland. Verder heeft Blueport Oosterschelde initiatief genomen voor het zoeken naar een duurzame oplossing voor de Japanse oester in het Veerse Meer, de Kamer van Koophandel heeft in opdracht van de gemeente Beveland een inventarisatie gedaan naar ruimtelijke plannen rondom het Veerse Meer.

De programmagroep heeft besloten zich op te heffen. Op ambtelijk niveau blijft het een beperkt afstemmingsoverleg plaats. Indien nodig kan een bestuurlijk overleg gepland worden aansluitend aan bestaande overlegstructuren.

Natuurlijk Vitaal (t/m 2018)

Er is in 2011 verder gewerkt aan de doelstellingen uit het gebiedsplan Natuurlijk Vitaal. Door de bezuinigingen op ILG heeft het gebiedsplan op onderdelen vertraging opgelopen.

Wel is er onder andere een deel van de kust versterkt, is er gestart met de inrichting van de recreatienatuur in de 's Gravenpolder en omstreken en is de bouw in Cavelot begonnen.

Schouwen Oost (t/m 2013)

De inrichting van Plan Tureluur is in 2011 goed gevorderd, het Life-project is afgerond inclusief omleidingssloot. Het recreatief fietspad deelgebied 6 is gerealiseerd, Fietspad Den Osse-Dammenweg is gereed.

Naar aanleiding van het gewijzigd natuurbeleid van het Rijk en de beslissing van Gedeputeerde Staten tot het afmaken van de Zuidkust is een plan opgesteld met een herziene inrichting voor de laatste 230 hectare.

Schouwen West (t/m 2013)

De realisatie van het gebied Duinzoom (EHS en Bos en Landschap) heeft als gevolg van de herziening ILG een jaar vertraging opgelopen, gepland wordt in 2012 te starten met herziene planvorming en inrichting van de reeds verworven en grotendeels in eigendom van SBB zijnde gronden, doorlopend in 2013. Agrarische herstructurering vindt plaats op individuele basis. De Recreatieverdeelweg en de aanpassing van de secundaire wegenstructuur is in voorbereiding voor uitvoering in 2012/2013.

Linieland van Waas en Hulst (t/m 2015)

De trekkersrol ligt inmiddels bij de gemeente Sint-Gillis-Waas. Daarom neemt de Provincie alleen nog deel aan de EGTS. Het uitvoeringsprogramma is gestart.

Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone (t/m 2030)

Businesscase gebiedsontwikkeling is (in de vorm van uitvoeringsprogramma) vastgesteld.

Samenwerkingsovereenkomst tussen partners (Provincie, gemeente, ZSP, KvK, Kring van Werkgevers kanaalzone, BZW-Zeeland en ZMF) is ondertekend op Oesterpartij.

Projectorganisatie is omgevormd tot programmaorganisatie (zowel ambtelijk als bestuurlijk).

Landschaps-uitvoeringsplan (LUP) Zeeuws Vlaamse Kanaalzone

Voor de periode 2011 t/m 2014 zijn verschillende uitvoeringsprojecten in kaart gebracht. In 2011 is bij de Tractaatweg een perceel met Interreggeld aangekocht en is een inrichtingsplan opgesteld. Aan de hand hiervan wordt het perceel in 2012 ingericht. Verder is een aantal percelen tijdelijk ingezaaid met oude rassen in afwachting van de landschappelijke inpassing van de Sluiskiltunnel. Ook is Zeeland Seaports in het kader van het LUP gestart met de aanleg van de Groene Knoop bij Westdorpe. Verder worden diverse uitvoeringsprojecten voorbereid om in 2012 uit te voeren. Het betreft o.a. de Natuurspeeltuin in Axel, de entree Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone bij Sas van Gent en het gebied rondom de Spuikreek.

Innovation Island (t/m 2012)

De feitelijke stap richting de uitwerking van de projectenveloppen is niet gezet, omdat de structuurvisie door het ontbreken van consensus over de omvang van het woningbouwprogramma en de later ingelaste koppeling van het project met herstructurering van de stadscamping.

Het project is begonnen als innovatieproject ter bevordering van wooneconomie in een samenwerkingsverband bestaande uit een consortium van Zeeuwse bouwondernemers met gemeente en Provincie. Vanwege de economische ontwikkelingen en de bevolkingskrimp is de gemeente gaan twijfelen over de haalbaarheid. Bovendien heeft de gemeente aangegeven niet de menskracht ter beschikking te hebben om te kunnen participeren in integrale aanpak die hiervoor vereist is. Het college van Gedeputeerde Staten heeft tijdens de voorjaarsconferentie vastgesteld dat voortzetten van de provinciale betrokkenheid gezien de ontstane situatie niet meer opportuun is. Ingezet wordt op beëindiging van de gesloten intentieovereenkomst.

Maelstede Dekker (t/m 2015)

Vanwege de bezuinigingen op de ILG heeft de Gebiedscommissie Maelstede-Dekker zich bezig gehouden met de vraag of voortzetting zinvol is. De commissie vindt van wel en volgens hen moet het plangebied wat worden uitgebreid, zodat zij ook kunnen helpen om de verbreding van de Sloeweg te realiseren.

Verder richt de commissie zich op:

- verbetering waterhuishouding;
- verbetering landbouwkundige structuur;
- natuurontwikkeling;
- aanpak verdroging natuurgebieden.

Natuurpakket Westerschelde (t/m 2014)

Hedwigepolder

In oktober 2010 zijn de documenten ten behoeve van het rijksinpassingsplan en de benodigde vergunningen door Gedeputeerde Staten aangeboden aan het Rijk.

Op 17 juni 2011 heeft het kabinet zich uitgesproken voor een alternatief voor de Hedwigepolder, zodoende is in 2011 niet verder gewerkt aan de Hedwigepolder.

Zwin

Deels op schema.

Het Zwin is een grensoverschrijdend project. In Vlaanderen is verzilting een belangrijk aandachtspunt. Provinciale Staten hebben in de reactie op het voorontwerp-rijksinpassingsplan aangegeven zicht te willen op de maatregelen om verzilting tegen te gaan alvorens het ontwerp-rijksinpassingsplan te publiceren. Daarnaast heeft Provinciale Staten aangegeven dat gehecht wordt aan een goede inbedding van het natuurproject in de omgeving. In 2011 is samen met Vlaanderen de verkenning naar de mitigerende maatregelen voor de verzilting gestart. In 2011 heeft kwaliteitsteam gewerkt met de dorpsraad Retranchement aan een dorpsvisie waarin ingegaan wordt op de verbinding

dorp-natuurgebied. Voorts is in 2011 met de grondeigenaar een overeenkomst gesloten voor een vrijwillige grondoverdracht.

Buitendijkse projecten

Deels op schema.

In 2011 zijn de onderliggende studies (natuurtoets en ontwerp stekdammen) afgerond en er is een start gemaakt met de vergunningaanvraag voor de projecten Baalhoek en Knuitershoek.

Perkpolder (t/m 2021)

Medio 2011 werd het bestemmingsplan onherroepelijk door de langverwachte uitspraak van de Raad van State. Met deze uitspraak kon definitief een aantal procedures worden voortgezet. De verwachting is dat midden 2012 gronden worden overgedragen. In 2011 is gewerkt aan de actualisering van de Grondexploitatiewet (GREX), die in maart 2012 moet worden vastgesteld.

Veerse Dam (t/m 2020)

Eén van de twee initiatiefnemers heeft met de gemeente Noord-Beveland een intentieovereenkomst getekend. Door de invloed de economische crisis is het investeringsklimaat niet gunstig. Betrokken ondernemers zetten vooralsnog geen stappen. Of dit in 2012 wel zal gebeuren is de vraag. Ook de overheden zullen pas starten met hun investeringen in het openbaar gebied wanneer het beschikbare geld aangevuld wordt met Europese subsidies. Nieuwe Europese subsidies komen vanaf 2014 beschikbaar. Voorlopig wordt er dus pas op de plaats gemaakt.

Waterdunen (t/m 2015)

De uitvoering loopt iets langzamer dan oorspronkelijk gedacht, met name als gevolg van het uitblijven van duidelijkheid over het inpassingsplan. Uitspraak Raad van State is niet in juni 2011 gekomen, zoals op grond van de Crisis- en herstelwet verwacht mocht worden, maar komt op zijn vroegst pas begin 2012.

Belangrijkste resultaten in 2011:

- Opening tijdelijk bezoekerscentrum in Grote Kerk Groede;
- Minnelijke overeenstemming met belangrijke grondeigenaar;
- KB (onteigeningsbesluit);
- Geactualiseerde en sluitende GREX;
- Aanbesteding ingenieursdiensten voor aanleg getijdenduiker;
- Voortgang in overeenkomsten en in voorbereiding vergunningentraject en aanbesteding.

Philippine (t/m 2013)

Er is, in samenwerking met Rijkswaterstaat, 20 hectare Bos en Landschap aangelegd. Voor een nieuw deel zijn voorbereidingen getroffen om nog een keer een dergelijke samenwerking met Rijkswaterstaat aan te gaan.

Kavelruilen zijn voorbereid en er is gekeken naar de mogelijkheid om baggerslib te verwerken in de Staats-Spaanse Linies. Dit was nodig omdat de oorspronkelijke gedachte financiering, via ILG, niet meer mogelijk is vanwege de bezuinigingen.

Kust Zuidwest Walcheren

Op schema.

Het MIRT-onderzoek is halverwege 2011 afgerond met de conclusie dat het project niet rijp was voor een MIRT-traject en met de voorwaarde dat binnen het Nationaal Deltaprogramma de mogelijkheden voor koppeling van veiligheid en herstructurering in Vlissingen nader onderzocht worden.

Nationaal Landschap (afgerond)

Inmiddels heeft het Rijk de uitvoeringsgelden in het kader van ILG voor Nationaal Landschap gestopt. De titel Nationale landschappen is in het Rijksbeleid blijven bestaan maar de gebieden zijn

aangewezen op zelfrealisatie. Het Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap ZW Zeeland is desondanks grotendeels gerealiseerd kunnen worden. Naast ILG middelen zijn hiervoor ook Europese

POP-gelden, private en regionale middelen bij behulpzaam geweest. Het College van Gedeputeerde Staten heeft tijdens de voorjaarsconferentie vastgesteld dat het Uitvoeringsprogramma als uitgevoerd kan worden aangemerkt. De uitvoeringsorganisatie met provinciale regie in de vorm van programmatische aanpak zal worden beëindigd.

Effect

Begeleiding van gemeentelijke plannen

Doelstelling(en)

130304 Maximale provinciale doelrealisatie via gemeentelijk plan

De Provincie voert regulier overleg over de gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen die ook van provinciaal belang zijn.

De Provincie zorgt voor snelle behandeling van de bestemmingsplannen die aan de Provincie voorgelegd worden voor vooroverleg. De afspraak met de gemeente is gemaakt dat dit als regel binnen twee maanden zal gebeuren.

De Provincie zal zich daarbij concentreren op die doelen die van wezenlijk provinciaal belang zijn; bundeling en zorgvuldig ruimtegebruik, kwaliteit en vitaliteit landelijk gebied en nationale landschappen.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Het is een wettelijke provinciale taak om over bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen die afwijken van het bestemmingsplan vooroverleg met de gemeenten te voeren (art 3.1.1 Bro).

Het is de inzet van de Provincie om dat zoveel mogelijk in onderling overleg en samenwerking in te vullen. Met elke Zeeuwse gemeente wordt regelmatig overleg gepleegd over die plannen en projecten binnen de gemeente die van provinciaal belang zijn.

Dit overleg heeft ook effect:

- Voor het grootste deel van de gemeentelijke plannen (38%) brengt de provincie geen formele vooroverlegreactie uit of is er geen aanleiding voor opmerkingen;
- Slechts voor een beperkt aantal plannen (minder dan 10%) behoeft de Provincie een zienswijze bij de gemeente in te dienen ter behartiging van haar belangen, het provinciale beleid;
- En er is geen enkele provinciale reactieve aanwijzing uitgebracht (een reactieve aanwijzing stelt het gemeentelijk bestemmingsplan buiten werking). Ter vergelijking: de Provincie Noord-Brabant maakt van dit instrument tientallen malen per jaar gebruik.

Formele vooroverlegreacties worden volgens afspraak binnen twee maanden gegeven. Als daar aanleiding voor is kan op verzoek van de gemeenten deze termijn ook veel korter zijn.

In het overleg met de gemeenten concentreert de Provincie zich op die kaders die in de provinciale ruimtelijke verordening zijn opgenomen en op de ontwikkelingsdoelen en kwaliteitsdoelen uit het Omgevingsplan.

Veel provinciale ontwikkelingsdoelen (de ambitie om gewenste ontwikkelingen tot stand te brengen) worden niet zozeer via bestemmingsplannen maar veeleer via een projectaanpak gerealiseerd. Daarom participeert de Provincie in die ruimtelijke projecten die ook vanuit de provinciale beleidsdoelstellingen van fors belang zijn, met als doel samen met de gemeente en initiatiefnemers het project te realiseren. Voorbeelden zijn: aanpak buitenhaven Vlissingen, Duurzame Jachthaven van de toekomst Brouwersdam, project aantrekkelijk Oostburg.

Effect

Realisatie ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) -doelen ruimtelijke omgeving.

Doelstelling(en)

130402 ILG landbouw

Belangrijk uitgangspunt voor de ontwikkeling van het landelijk gebied en de landbouwsector is het in stand houden en verder ontwikkelen van de agrarische productiefunctie en het versterken van de agrarische productiestructuur. De provinciale economie is en blijft (relatief) sterk afhankelijk van deze sector, dus het bieden van voldoende ontwikkelingsmogelijkheden is een belangrijk speerpunt van beleid. Gelet op de regionale en lokale verschillen in Zeeland wil de Provincie gebiedsgericht inzetten om de kansen optimaal te benutten.

Verschillende vormen van kavelruilen onder de Wet Inrichting Landelijk Gebied bieden kansen om projecten gebiedsgericht op te pakken.

In het kader van het Provinciaal Meer Jaren Programma (PMJP) staan de volgende speerpunten centraal voor 2011:

- Ondersteunen en faciliteren grondgebonden landbouw, daarbij gaat het om het verbeteren van de ruimtelijke structuur middels kavelruilen voor 9018 hectare in de periode 2007-2013. Jaarlijks wordt circa 300 hectare middels zelfstandige kavelruil opgepakt. Daarnaast wordt planmatig geruild in de gebieden West-Zeeuws Vlaanderen en Philippine. Eind 2009 heeft Gedeputeerde Staten besloten tot een nieuw planmatig kavelruilgebied "Maelstede-Dekker". Conform de meerjarenprogrammering zullen er ook in 2010 en 2011 nog nieuwe gebieden door GS worden aangewezen. Het kavelruilproces in Zeeland is volop in gang en leidt tot circa 1.000 hectare structuurverbetering per jaar;
- Duurzaam ondernemen en verbrede landbouw, waarbij over de periode 2007-2013 in totaal vijf pilots met betrekking tot duurzaam ondernemen gerealiseerd zullen worden. In 2008 is er een pilot gerealiseerd. Na het aanpassen van de provinciale ILG-subsidieverordening in 2010 zullen in datzelfde jaar een tweetal pilots ter hand genomen worden.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

- In het kader van de bestuursovereenkomst ILG 2007-2013 is met het Rijk overeengekomen om jaarlijks uiterlijk 1 april aan de minister van LNV te rapporteren over de resultaten van het afgelopen jaar. Het totale ILG-pakket is een samenstel van uitgevoerde acties van Dienst Landelijk Gebied (LNV-DLG) en Dienst Regelingen (LNV-DR) alsmede de Provincie zelf. Op het moment van rapporteren aan de Staten over de provinciale jaarrekening 2011 zijn nog niet alle gegevens van DLG en DR voorhanden, zodat voor wat betreft deze acties binnen de betreffende hoofdstukken van de jaarrekening slechts globaal kan worden gerapporteerd. Gedeputeerde Staten hebben met de Staten afgesproken, dat rond 1 april de gedetailleerde jaarrapportage over het afgelopen jaar aan LNV in een Statenvergadering wordt geagendeerd;
- Door opdrachtverlening aan DLG via modules landinrichting en het verstrekken van ILG/POP-subsidies is in 2011 ruimtelijke structuurverbetering van landbouwgrond (verkavelingen) in voorbereiding of uitvoering gebracht. Het betreft hier verkavelingsprojecten nabij Philippine en in West Zeeuwsch Vlaanderen. Verder is een gewijzigde subsidiebeschikking voor het gebied Maelstede-Dekker verleend. Ook de eerder verstrekte subsidiebeschikking voor het Kavelruilbureau Zeeland is in 2011 aangepast. Omdat begin 2011 bij de aan- en verkoop van ruilgrond door de door het rijk opgelegde verplichtingenstop een pas op de plaats moest worden gemaakt, heeft het kavelruilen in het eerste deel van 2011 vrijwel stilgelegen. Hierdoor zal de doelrealisatie in 2011 hooguit 200 hectare bedragen. Wel heeft Gedeputeerde Staten dit jaar besloten toch volop met kavelruil door te gaan maar daarbij in plaats van de cofinancieringsgeld via het ILG-budget nu eigen provinciaal budget in te zetten;

- In 2008 is een ILG-subsidie van circa € 9 miljoen verstrekt aan Zeeland Seaports voor de realisatie van minimaal 250 hectare plan gebied glastuinbouw in de Kanaalzone ten zuiden van Terneuzen. In 2009 is de eerste fase circa 190 hectare gerealiseerd. In 2010 is begonnen met de tweede fase. Naar verwachting zal de inrichting in 2012 gereed komen en dan zal voldaan zijn aan de met het Rijk afgesproken prestatie voor wat betreft de realisatie van plangebied;
- Eind 2011 waren twee van de vijf met het Rijk afgesproken pilots duurzaam ondernemen gerealiseerd. Van de overige pilots is de pilot "Actief Randenbeheer" komen te vervallen, omdat het Rijk dit onderwerp gaat opnemen in de RLS (Regeling LNV-Subsidies). De laatste twee pilots konden pas uitgevoerd worden nadat de ILG-verordening was gewijzigd. De Rijksgoedkeuring hiervoor is in 2011 ontvangen, maar vervolgens konden als gevolg van de genoemde brief van staatssecretaris Bleeker in 2011 geen nieuwe verplichtingen meer worden aangegaan.

Effect

Kwaliteitsimpuls fysieke leefomgeving landelijk gebied

Doelstelling(en)

132101 Leefkwaliteit diversificatie plattelandseconomie bevorderen

Vanuit haar stimulerende, coördinerende en begeleidende rol verhoogt de Provincie de kwaliteit van water, milieu, natuur en landschap in het landelijk gebied. Dit wordt mede bereikt door samenwerken in het bestuurlijk consortium Vitaal Platteland en door een subsidie gerichte aanpak van daarvoor te selecteren projectaanvragen.

Het betreft hier projectaanvragen in de assen drie en vier van het Europese programma POP-2. Jaarlijks worden subsidies verleend aan POP-2 geld uit Europa. Aangevuld met rijks gelden uit het ILG en provinciale cofinanciering wordt de totale subsidie bijna verdubbeld. Ook in 2011 zullen er voor soortgelijke bedragen verplichtingen worden aangegaan. Het aantal te verwachten projecten is 50.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Eind 2010 is vanwege de door het Rijk opgelegde verplichtingenstop met ILG-budget het loket tijdelijk gesloten geweest en korte tijd daarna weer opengesteld met invoering van provinciaal cofinancieringsbudget.

Het Europese programma was verder in 2011 zo succesvol op de assen drie en vier dat het loket Vitaal Platteland ruim twee maanden gesloten is geweest vanwege dreigende overprogrammering.

In 2011 is op As drie een 15-tal projecten positief beschikt voor een bedrag van € 2,3 miljoen en in AS vier zijn 18 projecten beschikt voor een bedrag van € 1,5 mln aan EU-subsidie. In zijn totaliteit is meer beschikt dan er budget voor 2011 aanwezig was, maar hiermee is de dreigende onderuitputting uit de beginjaren van het programma weggewerkt. Per 1 januari 2011 is het loket Vitaal Platteland weer geopend en worden projectaanvragen, mede in relatie tot de ILG-problematiek, kritisch bezien alvorens een subsidie toe te kennen. Per 1 juli 2011 is het loket vanwege de uitputting weer gesloten voor As 3 en 4. Het beschikbare budget t/m 2012 voor de assen 3 en 4 is vrijwel volledig beschikt.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Ruimtelijke omgeving	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	27.982	21.601	21.652	-51
baten	-13.862	-10.492	-12.703	2.211
resultaat voor bestemming	14.120	11.109	8.949	2.160
toevoeging reserve	4.258	14.526	14.526	0
onttrekking reserve	0	-1.486	-1.486	0
resultaat na bestemming	18.378	24.148	21.988	2.160

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € -50
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € 2.210

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Omgevingsplan 2012-2018	59
investeringsbudget sted. Vern. 3	94
duurz ontw zeeland 2008-2011	52
Sanering groeve Nieuw Namen	-/- 285
Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal	59
project perkpolder	-/- 1.384
Waterdunen rode zone	991
Grondgeb landb inrichting	-/- 155
uitfin inr grondgeb landbouw	95
Vitaal platteland Zeeland niet ILG	217
Grondbank Zeeland	-/- 191
Apparaatskosten	523
Overig	-/- 126
Totaal	-/- 50

Baten

Omschrijving	Bedrag
investeringsbudget sted. Vern. 3	-/- 94
Sanering groeve Nieuw Namen	284
Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal	-/- 59
gebiedenbeleid algemeen	386
Project perkpolder	1.384
Waterdunen rode zone	-/- 991
grondgeb landb inrichting	329
uitvoeren pilots duurz ondernemen	164
uitfin inr grondgeb landbouw	-/- 95
Grondbank Zeeland	837
Overig	67
Totaal	2.211

De verschillen in met name de baten zijn met ontstaan door de verkoop van gronden in het kader van de grondbank Zeeland en gebiedenbeleid. Voor de grondbank Zeeland is er in 2011 een boekwinst op grondverkoop ontstaan welke niet was opgenomen in de begroting. In het kader van de gebiedenbeleid is de verkoop van de voormalige camping Moens in 2011 gerealiseerd waar bij de begroting rekening was gehouden met een verkoop van de gronden in 2012.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 14

Watermanagement

Inleiding

Onder watermanagement worden de provinciale taken gerekend op het terrein van waterbeheer (kwantiteit en kwaliteit van oppervlaktewater en grondwater) en op het terrein van waterkering/bescherming tegen de zee. De taken van de Provincie liggen in hoofdzaak op strategisch niveau. De operationele taken liggen veelal bij de waterschappen en Rijkswaterstaat. Vanwege de steeds nauwere relatie met vooral ruimtelijke ordening en andere beleidsterreinen krijgt de aanpak van het watermanagement een steeds integraler karakter. In de gebiedsgerichte aanpak ligt de regierol veelal bij de Provincie.

De rol en positie van de Provincie in het watermanagement is vastgelegd in de eind 2009 in werking getreden Waterwet. In deze wet is alle bestaande wetgeving op watergebied gebundeld. Het landelijke beleid is opgenomen in het Nationaal Waterplan, dat najaar 2009 is uitgebracht. Binnen de landelijke kaders is het provinciale beleid op het gebied van watermanagement geformuleerd in het provinciaal Omgevingsplan 2006-2012. Najaar 2009 is door Provinciale Staten een herziening van het omgevingsplan vastgesteld, waarbij inhoud is gegeven aan de doorwerking in het provinciale beleid van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en Nationaal Waterplan. Het beleid met betrekking tot kustverdediging en het anticiperen op de klimaatverandering is opgenomen in het in 2010 door Gedeputeerde Staten vastgestelde Zeeuws Beleidsplan Waterkeringen. In de eveneens in 2010 door Gedeputeerde Staten vastgestelde Klimaatnota en Klimaatprogramma is aangegeven hoe inhoud wordt gegeven aan de speerpunten uit het collegeprogramma op het gebied van watermanagement.

De nieuwe Waterwet betekende niet dat lopende discussies over de verantwoordelijkheidsverdeling binnen het waterbeheer verstomden. Pas na het verschijnen van het regeerakkoord van het kabinet Rutte keerde de rust terug en werd voorjaar 2011 het Bestuursakkoord Water ondertekend door rijk, provincies, waterschappen en gemeenten. Hierin is de verantwoordelijkheidsverdeling tussen de verschillende overheden scherper geformuleerd en zijn voorts een aantal doelen opgenomen voor de komende jaren. Het Bestuursakkoord Water is een belangrijk richtinggevend document en dat geldt ook voor het jaarlijks onder regie van de Deltacommissaris uit te brengen Deltaprogramma. Bij de voorbereiding van onderdelen hiervan (deelgebied Zuid-westelijke Delta en deelgebied Kust) is de Provincie Zeeland nauw betrokken.

Voor de periode 2007-2013 is de Provincie verantwoordelijk voor de realisatie van zowel de Europese als de Rijksdoelen in het landelijk gebied. De Rijksdoelen, zoals deze in de bestuursovereenkomst "ILG Bestuursovereenkomst 2007-2013" zijn opgenomen, hebben betrekking op de thema's Milieu, Natuur en Landschap, Recreatie, Landbouw, Water, Bodem, lopende verplichtingen en grondzaken. De in de programmabegroting opgenomen Rijksdoelen gelden voor de periode 2007-2013, waarbij jaarlijks een jaarprogrammering opgesteld wordt. Elk jaar wordt middels een aparte rapportage verslag gedaan aan het ministerie van LNV, waarbij deze in afschrift naar de commissie van Provinciale Staten gaat.

Bij brief van 20 oktober 2010 heeft staatssecretaris Bleker een verplichtingenstop v.w.b. het ILG budget opgelegd (m.u.v. de verplichtingen voor de continuïteit van het natuurbeheer) en tevens aangekondigd dat een wetsvoorstel wordt voorbereid waarmee vorm zal worden gegeven aan de decentralisatie van ILG. Het gehele jaar 2011 is onderhandeld tussen IPO en het rijk over het bereiken van een akkoord. Eind 2011 stemden slechts 7 van de 12 Provinciale Staten (waaronder Zeeland) in met het akkoord en de staatssecretaris beraadt zich thans (februari 2012) op het vervolg. In 2011 zijn derhalve, met uitzondering van natuurbeheer, vooral werkzaamheden met ILG budget uitgevoerd en verrekend die vóór 20-10-2010 reeds waren verplicht. Nieuwe werkzaamheden in het landelijk gebied konden in 2011 alleen worden verplicht met provinciaal budget.

In 2011 zullen de geplande bezuinigingen ook doorwerken in het programma watermanagement. De geplande bezuiniging heeft als gevolg dat de bijdrage aan de aanpak van diffuse bronnen en waterbodems minder wordt. De bijdrage aan de muskusrattenbestrijding komt te vervallen. Door de overdracht van een groot deel

van de vergunningverlening voor grondwateronttrekkingen naar de waterschappen zal de inzet in de loop van de komende jaren afnemen.

Wat willen we bereiken?

Wat we willen bereiken is geformuleerd in het omgevingsplan en in de verschillende uitvoeringsnota's van Gedeputeerde Staten en visiedocumenten op het gebied van het waterbeheer (Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta, Deelstroomgebiedsvisie Zeeland, Zeeuws Kustbeleidsplan, Overwegingen bij het Stroomgebiedbeheerplan Schelde).

Op het gebied van de waterkeringszorg en waterhuishouding heeft de provincie een toezichthoudende taak. Dit toezicht draagt er toe bij dat de waterkeringen blijvend voldoen aan de wettelijke normen en het waterhuishoudkundig systeem blijft voldoen aan de eisen van de tijd.

Naast de toezichthoudende rol is er de initiërende, stimulerende en sturende rol van de provincie op het terrein van het watermanagement, die eveneens moet bijdragen aan de hieronder te noemen essentiële maatschappelijke effecten:

- Land duurzaam beveiligd tegen overstroming en wateroverlast;
- Het binnenwater zowel kwalitatief als kwantitatief voldoende;
- Het estuariumkarakter van de Deltawateren versterkt.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1406:

Land duurzaam beveiligd tegen overstroming en wateroverlast.

1407:

Regionale oppervlaktewateren en grondwater voldoen uiterlijk in 2027 aan de wettelijke normen.

1408:

Ecologisch en economisch gezonde deltawateren.

1409:

realisatie van de ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) -waterdoelen.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Land duurzaam beveiligd tegen overstroming en wateroverlast

Doelstelling(en)

140601 Land duurzaam beschermd tegen overstromingen

De waterkeringen worden op peil gehouden met instandhouding of, waar mogelijk, versterking van de ruimtelijke kwaliteit. Alle primaire waterkeringen zijn in staat om een storm te doorstaan die met een kans van eens in 4000 jaar optreedt, waarbij rekening wordt gehouden met het verwachte effect van de klimaatwijziging over 50 jaar. Voor 2015 moeten de prioritaire Zwakke Schakels aangepakt zijn. De voor 2010 geplande projecten zijn opgenomen in het Zeeuws Beleidsplan Waterkeringen 2010. In dit plan wordt voorts beschreven hoe de aanbevelingen van de tweede Deltacommissie (commissie Veerman) worden omgezet naar praktische maatregelen. In 2011 staan op basis van het beleidsplan ondermeer de volgende acties op de rol: uitvoering van de zesjaarlijkse toetsingsronde van de primaire waterkeringen, opstellen van een kansenkaart voor innovatieve vormen van dijkversterking, een

uitwerking van het concept "Deltadijk" voor de Zeeuwse situatie, stimuleren van plannen voor integrale gebiedsontwikkeling in combinatie met dijk- en duinversterking.

De regionale waterkeringen zorgen, bij een doorbraak van de primaire waterkering, dat het aantal slachtoffers en schade tot een minimum beperkt wordt. De aanwijzing en normering van regionale waterkeringen zal eind 2011 afgerond worden. Op dat moment zal duidelijk zijn welke trajecten nog niet aan de normen voldoen. Vervolgens zullen na 2011 maatregelen geformuleerd worden. De steenbekleding van alle dijken in de primaire waterkering kan in 2015 een storm doorstaan die met een kans van eens in 4000 jaar optreedt. Van de nog te verbeteren 106 kilometer waterkering wordt in 2011 26 kilometer uitgevoerd.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

In 2011 is het Zwakke Schakel traject Herdijkte Zwarte Polder afgerond. Voor het traject Breskens zijn alle voorbereidingen getroffen om het in 2012 te kunnen uitvoeren. De trajecten Cadzand-Bad en Waterdunen volgen daarna. Het projectbureau Zeeweringen heeft in 2010 alle geplande verbeteringen uitgevoerd. De lengte nog te verbeteren waterkeringen is nu nog ongeveer 80 km.

Voor de duinversterking Noorderstrand op Schouwen is een MER uitgevoerd in verband met de bijzondere natuurwaarden in de Zoeten en de Zouten Haard.

De resultaten van de derde ronde toetsing van de primaire waterkeringen zijn door de Provincie aan de staatssecretaris gerapporteerd. Het Rijk is samen met de waterschappen bezig een programma op te stellen voor de noodzakelijke versterkingsmaatregelen. Voor het afgekeurde dijktraject voor de kerncentrale zijn met voorrang versterkingsmaatregelen voorbereid voor uitvoering in 2012.

Eind 2010 is het stelsel van regionale waterkeringen voorlopig vastgesteld. De uitwerking van de normering is vertraagd. De regionale waterkeringen gaan een rol spelen in de discussie over meerlaagsveiligheid in het kader van het Deltaprogramma.

Ten behoeve van het Deltaprogramma Kust is een concept Kustvisie opgesteld. In de Kustvisie is aangegeven hoe de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de kustzone in harmonie kan worden gebracht met waterveiligheid.

140602 Land duurzaam beschermd tegen wateroverlast

Wateroverlast ten gevolge van extreme regenval is in de periode tot 2015 zodanig teruggedrongen dat voldaan wordt aan de gestelde normen voor wateroverlast, zoals deze genoemd zijn in het nationaal bestuursakkoord water en zijn vastgelegd in de Waterverordening Zeeland, die in het najaar van 2009 is vastgesteld.

De circa 2000 hectare land (anno 2008) die niet voldoet aan de wateroverlastnormen wordt in de periode tot 2015 tot 0 teruggebracht door het creëren van meer berging, dan wel functieverandering. De planning is om per 2012 75% hiervan te hebben afgerond. In de bestuursakkoorden van 2008/2009 met de waterschappen zijn afspraken vastgelegd om dit doel per 2015 te bereiken. Exclusief voor het creëren van meer berging is tot 2015 forse verruiming van circa 50 km watergang noodzakelijk, hoofdzakelijk via natuurvriendelijke oevers van minimaal tien meter breedte. Voor 2011 is de streefwaarde tien km. Daarnaast wordt extra berging gecreëerd in combinatie met Kader richtlijn water (KRW)-doelen, zie hieronder (gemiddeld 20 km per jaar).

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Om het hele beheergebied integraal op orde te brengen wordt per deelgebied door het waterschap een waterplan opgesteld Gebieds Gerichte Aanpak (GGA), totaal 17 gedurende 2010-2015. Op basis van uitgebreide modellering (toetsing op de in de waterverordening vastgestelde wateroverlastnormen) en aanvullende planvorming worden hierin maatregelen opgenomen voor het tegengaan van wateroverlast (WB21), het optimaliseren van het peilbeheer onder normale omstandigheden. Maatregelen die ingezet worden tegen de wateroverlast zijn: water vasthouden in natuurgebieden, de aanleg van extra berging (meestal in de vorm van verflauwde brede oevers),

vergroting van de gemaalcapaciteit en het maken van koppelingen tussen deelgebieden. In de gebieden waarvoor nog geen waterplan is vastgesteld (vijf) worden vooruitlopend daarop wel geen spijt-maatregelen uitgevoerd. Vandaar dat er in gebieden zonder vastgesteld waterplan toch al sprake is van voortgang in de uitvoering. Op 1 december 2012 zijn de meeste urgente gebieden op orde. De voortgang van de uitvoering van maatregelen die zijn opgenomen in de vastgestelde GGA waterplannen ligt op circa 38% (peildatum 1 januari 2012). Er is sprake van aanmerkelijke achterstand. De beoogde datum van afronding, het jaar 2015, zal met enige jaren overschreden worden. Het ligt in de rede dat de einddatum op circa 2020 komt te liggen.

Effect

Regionale oppervlaktewateren en grondwater voldoen uiterlijk in 2027 aan de wettelijke normen

Doelstelling(en)

140701 Implementatie kaderrichtlijn water

Alle oppervlaktewaterlichamen die vallen onder de EU Kaderrichtlijn Water hebben uiterlijk in 2027 een goede ecologische en chemische kwaliteit, zoals voor een deel wettelijk vastgelegd op Europees en nationaal niveau en voor een deel vastgelegd in de herziening van het provinciaal Omgevingsplan, die eind 2009 is vastgesteld. Naast uitvoering van concrete maatregelen, wordt tot 2015 op sommige punten onderzoek gedaan hoe dit doel het beste te bereiken is (onderzoek naar peilgestuurde drainage, onderzoek naar aandeel stikstofbronnen). Ondertussen wordt, in combinatie met berging voor wateroverlast en natte ecologische verbindingzones, tot 2015 120 kilometer (anno 2009) waterloop voorzien van natuurvriendelijke oevers. Dat betekent gemiddeld twintig km per jaar. Daarnaast zullen door de waterschappen tot 2015 veertien vispassages bij de gemalen op de rijkswateren worden aangelegd, waarvan naar verwachting drie in 2011.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

De totale Kaderrichtlijn Water (KRW) opgave voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers langs de KRW waterlichamen bedraagt 381 km. Hiervan was aan het begin van de planperiode (1 januari 2010) 153 km gerealiseerd. Er moet dus nog 228 km worden gerealiseerd, waarvan 100 km in de planperiode 2010-2015 (bron: waterbeheerplan ws. Scheldestromen 2010-2015). Op 1 januari 2012 is acht km gerealiseerd en is 35 km natuurvriendelijke oever in voorbereiding. Dit betreft met name de doelrealisatie die wordt gerealiseerd binnen de KRW-synergieprojecten. Van de totale wateropgave (381 km) is per 1 januari 2012 42% gerealiseerd.

De totale KRW-opgave vispassages 2010-2015 is 31 stuks (bron: waterbeheerplan ws. Scheldestromen). Op 1 januari 2012 zijn zes vispassages gerealiseerd en worden er twee vispassages voorbereid voor uitvoering.

De onderzoeken peilgestuurde drainage en onderzoek naar aandeel stikstofbronnen zijn in uitvoering. Resultaten 'eind rapportage' worden medio 2013 opgeleverd.

De uitvoering van KRW maatregelen ligt onder het gewenste tempo. Oorzaken daarvoor zijn Rijksbezuinigingen en grondverwerving die op vrijwillige basis verloopt.

140703 Goede ecologische en chemische kwaliteit oppervlaktewater

Alle grondwaterlichamen die vallen onder de EU Kaderrichtlijn Water voldoen uiterlijk in 2027 aan de doelstellingen zoals wettelijk vastgelegd op Europees en nationaal niveau. In 2015 is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zover terug gebracht dat verwacht mag worden dat de normen in 2027 gehaald worden. In 2015 is de verdroging in de geselecteerde belangrijkste verdroogde natuurgebieden (de zogenaamde TOP-lijst) opgelost. Dit betreft circa 2500 hectare. Bij de ILG-midterm-review die in 2010 is opgesteld bleek ruwweg de helft van deze opgave te zijn gerealiseerd. Een volgende meting zal plaatsvinden in 2013.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Door middel van monitoring wordt de ontwikkeling van de bestrijdingsmiddelen in het grondwater in het dekzandgebied in de gaten gehouden. Omdat die processen uitermate langzaam verlopen valt nog niets te zeggen over de voortgang.

Bij de ILG-midterm-review in 2010 is vastgesteld dat in 1387 ha de verdrogingsbestrijding is gerealiseerd. Daarmee lag het op schema omdat de gerealiseerde oppervlakte gebaseerd is op de daadwerkelijke uitvoering terwijl een veel groter oppervlakte in voorbereiding is. Door de grote bezuinigingen op het ILG-budget en de daarmee gepaard gaande onzekerheden is de voortgang van projecten verdrogingsbestrijding bijna helemaal stil gevallen.

140705 Zorgen dat zoete grondwatervoorraden in stand blijven

Hoofddoel van het grondwaterbeleid is het volledig instandhouden van de huidige zoete grondwatervoorraden. De dikte van de zoete grondwaterbellen in Zeeland mag dus niet aangetast worden. De uitvoering van het provinciaal grondwaterbeleid is hierop gericht en biedt goede waarborgen voor onverkorte instandhouding van de zoete grondwaterlichamen. Met ingang van 2010 is uitvoering van het grondwaterbeleid grotendeels overgedragen aan de waterschappen. Zij hanteren het door de Provincie opgestelde beleidskader.

Via een meetnet wordt de ontwikkeling van kwantiteit en kwaliteit regelmatig gevolgd. Er is sprake van een stabiele situatie en hier wordt in de toekomst geen wezenlijke verandering verwacht.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Door het onttrekkenbeleid blijven de zoete grondwatervoorraden op peil en blijft de schade binnen de perken. Na enige aanloopproblemen loopt de uitvoering van de vergunningverlening voor (de overwegend kleine) onttrekkingen van grondwater door het Waterschap nu goed.

De studie naar de effecten van klimaatwijziging op de zoete grondwatervoorraden, welke mede in opdracht van de Provincie plaatsvindt is jammer genoeg niet in 2011 gepubliceerd. In 2012 worden de resultaten verwacht.

Effect

Ecologisch en economisch gezonde deltawateren

Doelstelling(en)

140801 Uitvoering Deltaprogramma

Alle deltawateren hebben uiterlijk in 2027 een goede ecologische en chemische kwaliteit, zoals wettelijk vastgelegd op Europees en nationaal niveau. De wettelijke kaders zijn vastgelegd in het Nationaal Waterplan en het Stroomgebiedbeheerplan Schelde, welke in 2009 zijn vastgesteld.

De Provincie is in 2011 een etalage voor innovatieve oplossingen op het gebied van deltatechnologie, waarvoor mensen uit de hele wereld naar Zeeland komen. In 2010 zijn de verschillende innovatielocaties voorzien van informatiepanelen en zijn er routes uitgestippeld. In 2010 is voorts een besluit genomen met betrekking tot een communicatiecentrum deltatechnologie en klimaat waar bezoekers voorlichting kunnen krijgen over al deze oplossingen. In 2011 worden activiteiten, waaronder de hiervoor genoemde innovatielocaties en communicatiecentrum, verder vormgegeven. Dit mede in relatie tot de manifestatie Dutch Delta Design, waarmee Nederland als hét waterbouwkundig land bij uitstek, in 2012 op de internationale kaart zal worden gezet.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

De termijn voor kwaliteitsverbetering van de Deltawateren geeft ruimte om complexe en tijdrovende voorbereidingstrajecten te doorlopen. Verdere uitwerking is opgenomen onder 140802.

Pluspunt voor de etalagefunctie van de Provincie voor innovatieve oplossingen is de bebording en informatievoorziening op innovatielocaties in Zeeland. In 2011 is het aantal borden uitgebreid. Minpunt vormt het Communicatiecentrum Deltatechnologie en Klimaat. Dit is definitief van de baan vanwege de te hoge kosten voor betrokken overheden en het nagenoeg ontbreken van medefinanciering vanuit het bedrijfsleven. Dit was al gemeld in de jaarrekening 2010.

De landelijke manifestatie Dutch Delta Design 2012 is eveneens vanwege onvoldoende medefinanciering in 2011 afgeblazen en dat geldt ook voor de voorgenomen activiteiten, welke in dat kader in Zeeland zouden worden gehouden.

140802 Ecologisch en economisch gezonde deltawateren

In 2015 zijn de noodzakelijke maatregelen getroffen om de blauwalgenproblematiek in het Volkerak-Zoommeer op te lossen. Om dit mogelijk te maken is voor de bestaande zoetwatervoorziening uit dit water een goed alternatief voorhanden.

In 2015 is gestart met de maatregelen, die nodig zijn om weer getij op het Grevelingenmeer toe te laten, zodat de achteruitgang van de waterkwaliteit omgebogen wordt in de richting van verbetering. In 2011 wordt in dat kader een voorkeursbesluit genomen over de MIRT-verkenning Grevelingen.

In 2011 wordt de formele inspraakronde gehouden over het voornemen tot een besluit over de planstudie Volkerak-Zoommeer, dat in 2012 moet leiden tot een uitvoeringsbeslissing.

In 2013 zijn er op basis van de resultaten van de verkenning besluiten genomen over het vervolg van de aanpak van de zandhonger in de Oosterschelde. In 2011 zal een beheer- en inrichtingsplan gereed zijn op basis van de in 2010 geformuleerde gebiedsvisie voor de Oosterschelde.

Zoals beschreven in de ontwikkelschets 2010 wil de Provincie vanuit een ondersteunde rol zorg dragen voor een toegankelijke, natuurlijke en veilige Westerschelde. In 2015 wordt een nieuwe gebiedsvisie voor de Westerschelde vastgesteld.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta is inmiddels door de drie provincies en de drie waterschappen vastgesteld. Door de financiële situatie bij het Rijk lag het in de verwachting, dat er voorlopig geen middelen beschikbaar komen voor de uitvoering van de grote infrastructurele werken, die in het Uitvoeringsprogramma benoemd worden. In februari 2011 heeft de staatssecretaris met de Stuurgroep Zuidwestelijke Delta afgesproken, dat hij in 2012 een samenhangend besluit zal nemen over de Grevelingen, het Volkerak-Zoommeer en de zoetwatervoorziening. Ter voorbereiding wordt gewerkt aan een uitvoeringsstrategie. Dat betekent dat dan pas besluiten genomen zullen worden over de MIRT-verkenning Grevelingen, de planstudie Volkerak-Zoommeer en over de zoetwatermaatregelen. Het voorbereidende werk is inmiddels zo goed als afgerond.

De MIRT-Verkenning Zandhonger zit op schema. Een notitie reikwijdte en detail is in de inspraak geweest. In deze notitie wordt het aantal alternatieven, dat nader uitgewerkt zal worden, met argumenten beperkt.

Het beheer en inrichtingenplan Oosterschelde wacht op de totstandkoming van het Omgevingsplan. Een aantal projecten is in en om de Oosterschelde gestart, waaronder de Veiligheidsbuffer Oosterdam en de Green deal Biodiversiteit Oosterschelde.

De Stuurgroep Zuidwestelijke Delta heeft de opdracht gekregen om het deelprogramma Zuidwestelijke Delta van het Nationale Deltaprogramma op te stellen. Het gaat hierbij om de lange termijn. In 2011 is

vooral gewerkt aan de probleemanalyse en de mogelijke oplossingsstrategieën. In 2014 moet een en ander leiden tot het nemen van een vijftal Deltabeslissingen.

Effect

realisatie van de ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) -waterdoelen

Doelstelling(en)

140901 ILG water

De opgave voor het thema water is sterk gekoppeld aan diverse (reeds opgestelde) afspraken en richtlijnen, op nationaal en Europees niveau. Belangrijk referentiekader voor veel provincies in Nederland is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). Het doel van de KRW is een goede ecologische en chemische kwaliteit in de stroomgebieden van de Rijn, Maas, Schelde en in de Noordzee. Zeeland valt binnen het stroomgebied van de Schelde. Het Rijk heeft in overleg met de provincies, waterschappen en gemeenten Stroomgebiedbeheersplannen opgesteld. De hieruit voortvloeiende maatregelen, zoals aanleg van natuurvriendelijke oevers, vispassages, natuurlijker peilbeheer en brongerichte maatregelen moeten leiden tot het realiseren van de maatschappelijke gewenste ecologische en chemische toestand van wateren. De uitvoering van deze maatregelen - die nu nog niet zijn te benoemen - zullen medegefinancierd moeten worden door het Rijk (onder andere ILG). In het kader van het Provinciaal Meerjaren Programma Landelijk Gebied (PMJP) staat het volgende speerpunt centraal voor 2011:

Uitvoering van het project 'Veerse Kreek & vesten vindt plaats vanaf najaar 2010 tot voorjaar 2012. Uitvoering van de projecten in het beheergebied Othene is voorzien vanaf 2011; in 2010 worden hiervoor inrichtingsvisies opgesteld. De projecten in Othene moeten eind 2013 zijn uitgevoerd. Ook de uitvoering van projecten in beheergebied Dekker zijn voorzien vanaf 2011; deze vinden plaats in het kader van de kavelruil Maelstede-Dekker. Voor de overige projecten worden in 2011 plannen van aanpak opgesteld.

Is de doelstelling gerealiseerd? Nee

Stand van zaken:

De ILG-problematiek heeft voorbereiding en uitvoering van de vijf KRW-synergieprojecten vertraagd vanwege onduidelijkheid over cofinanciering vanuit het ILG-budget en de inzet van Ecologische Hoofdstructuur EHS.

Desondanks kon voor het project Veerse kreek & Vesten medio 2011 aan het waterschap opdracht worden gegeven voor de uitvoering inclusief de bijbehorende cofinanciering. Uitvoering is nu voorzien vóór eind 2013.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft de voorwaarden voor de inzet van KRW-syngiemiddelen (voor Zeeland gaat het in totaal om € 4,25 miljoen) medio 2011 herzien. Op deze middelen wordt geen korting toegepast. De startdatum van de projecten is verschoven naar eind 2012, uitvoering moet nog steeds vóór eind 2015 zijn gerealiseerd. Voor drie projecten (Othene, Paal en vispassages) kan in 2012 aan het waterschap opdracht voor uitvoering worden gegeven, waarbij alternatieve cofinanciering voor geplande ILG-budgetten –deze wordt met name gevonden in Europese POP-gelden- zeer realistisch is. Voor het vijfde project (aanleg natuurvriendelijke oevers) is er meer onduidelijkheid of en hoe dit project kan worden uitgevoerd.

De ILG-problematiek heeft in Maelstede-Dekker geresulteerd in een aankoopstop voor ruilgrond. Hierdoor neemt de slagvaardigheid om gronden voor de wateropgave te verwerven aanzienlijk af. Slechts enkele (ruil)gronden zijn in 2011 verworven. Inrichting van deze gronden voor de KRW-opgave kan met POP-NU-middelen vóór eind 2014 worden gerealiseerd. Mogelijk kan de op te zetten provinciale ruilgrondbank een positieve uitwerking hebben op de voortgang van het kavelruilproces Maelstede-Dekker waardoor uitvoering van de wateropgave in dat gebied meer binnen de gestelde termijnen kan plaatsvinden. Bij de opzet van de decentralisatie natuur en landelijk gebied wordt bekeken hoe er verdere invulling aan deze projecten gegeven kan worden.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Watermanagement	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	7.318	6.685	6.901	-216
baten	-1.818	-1.554	-1.648	94
resultaat voor bestemming	5.500	5.131	5.253	-122
toevoeging reserve	0	519	519	0
onttrekking reserve	0	45	45	0
resultaat na bestemming	5.500	5.695	5.817	-122

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € -216
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € 94

Financiële analyse

Het verschil in lasten en baten is minder dan 5%. Dergelijke kleine verschillen worden niet toegelicht.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Programma 15

Natuur en Landschap

Inleiding

Het beleid Natuur en Landschap van de Provincie is gebaseerd op vier trefwoorden: bescherming, beheer, ontwikkeling en verbreding. Dit beleid is vastgelegd in het Omgevingsplan Zeeland (2006-2012) en uitgewerkt in onder andere het Natuurbeheerplan Zeeland (2009).

Door wettelijke bescherming (onder andere de Natuurbeschermingswet, Flora en Faunawet, Boswet, Wet Ruimtelijke Ordening) worden alle bestaande natuur- en landschapswaarden publiekrechtelijk beschermd. Daarnaast wordt gestreefd naar een professioneel beheer van deze gebieden door de drie Zeeuwse terreinbeheerders en diverse particulieren. Aanvullend op het bestaande worden door natuurontwikkeling en landschapsbouw nieuwe waarden gecreëerd. Tenslotte wordt het natuurbeleid verbreed door een koppeling met agrarisch natuurbeheer, natuurgerichte recreatie (onder andere via vergroten toegankelijkheid), waterberging en cultuurhistorie.

Vanaf 2011 hebben de bezuinigingen doorgewerkt in het provinciale natuur- en landschapsbeleid. Bij de uitvoering van de Natuurbeschermingswet (Natura 2000) zal de efficiency vergroot moeten worden bij het verlenen van vergunningen. De natuurontwikkeling is gedeeltelijk getemporiseerd, waarbij er rekening gehouden is met landelijke herijking. Bij de verbreding van het natuurbeleid "mens en natuur" zal er selectiever gewerkt worden, wat betekent dat er minder projecten op het gebied van "natuur en zorg" en "natuur en jeugd" uitgevoerd zullen worden.

Voor de periode 2007-2013 is de Provincie verantwoordelijk voor de realisatie van zowel de Europese als de Rijksdoelen in het landelijk gebied. De Rijksdoelen, zoals deze in de bestuursovereenkomst "ILG Bestuursovereenkomst 2007-2013" zijn opgenomen, hebben betrekking op de thema's Milieu, Natuur en Landschap, Recreatie, Landbouw, Water, Bodem, lopende verplichtingen en grondzaken. De in de programmabegroting opgenomen Rijksdoelen gelden voor de periode 2007-2013, waarbij jaarlijks een jaarprogramma opgesteld wordt. Elk jaar wordt middels een aparte rapportage verslag gedaan aan het ministerie van LNV, waarbij deze in afschrift naar Provinciale Staten gaat.

Bij brief van 20 oktober 2010 heeft staatssecretaris Bleker een verplichtingenstop v.w.b. het ILG-budget opgelegd (met uitzondering van de verplichtingen voor de continuïteit van het natuurbeheer) en tevens aangekondigd dat een wetsvoorstel wordt voorbereid waarmee vorm zal worden gegeven aan de decentralisatie van ILG. Het gehele jaar 2011 is onderhandeld tussen IPO en het rijk over het bereiken van een akkoord. Eind 2011 stemden slechts zeven van de twaalf Provinciale Staten (waaronder Zeeland) in met het akkoord en de staatssecretaris beraadt zich thans (februari 2012) op het vervolg. In 2011 zijn derhalve, met uitzondering van natuurbeheer, vooral werkzaamheden met ILG-budget uitgevoerd en verrekend die vóór 20 oktober 2010 reeds waren verplicht. Nieuwe werkzaamheden in het landelijk gebied konden in 2011 alleen worden verplicht met provinciaal budget.

Wat willen we bereiken?

Het doel is een gezonde Zeeuwse natuur en een fraai en karakteristiek Zeeuws landschap. Hierbij zijn de kernactiviteiten het wettelijk beschermen van bestaande natuur- en landschapswaarden, een goed actief beheer van natuur en landschap en de uitbouw van de Zeeuwse Ecologisch Hoofdstructuur (EHS) door nieuwe natuur te ontwikkelen. Daarbij zijn de Zeeuwse natuur- en landschapswaarden ingebed in de maatschappij als onderdeel van de totale leefomgeving (combinaties met wonen, werken en recreëren).

Natuurdoelen in ILG hebben betrekking op grondverwerving en inrichting van de Ecologische Hoofdstructuur, programma beheer, soortenbescherming, instandhouding nationaal park Oosterschelde, milieutekorten in natuurgebieden en het bestrijden van de verdroging in de natuur. Landschap heeft vooral betrekking op de drie onderdelen van het Zeeuwse Nationaal Landschap.

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

1503:

Meer en betere natuur- en landschapswaarden.

1504:

Realisatie van de ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) -doelen Natuur- & Landschap.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Meer en betere natuur- en landschapswaarden

Doelstelling(en)

150301 Natuurontwikkeling

Vanuit een kaderstellende en coördinerende rol realiseert de Provincie minimaal 200 hectare natuurontwikkeling per jaar. Dit is conform het Omgevingsplan Zeeland, waarin aangegeven wordt, dat het streven is, dat in 2013 de nieuwe natuur van de EHS (totaal 5372 hectare) gerealiseerd is. In 2011 zal circa 300 hectare nieuwe natuur worden gerealiseerd, als onderdeel van de EHS en ter afronding van de NCW. Dit betreft onder andere zuidkust Schouwen (Plan Tureluur), St. Laurensse Weihoek, Rondweg Aardenburg, Hengstdijkse Putting, Kieldrecht polder en particulier natuurbeheer Moermond en Groot Eiland. Bij Braakman-Zuid zal bosaanleg worden afgerond.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

In 2011 is er pas op de plaats gemaakt met de natuurontwikkeling van de EHS als gevolg van de verplichtingenstop in oktober 2010 en in afwachting van een akkoord over decentralisatie van het natuurbeleid en herijking van de EHS. Alleen lopende projecten en verplichte natuurcompensatieprojecten zijn uitgevoerd, zoals circa 50 hectare kleinere gebieden in West Zeeuws-Vlaanderen, het waterbestek in de Margarethapolder, de bosvorming op het Groot-Eiland. Op Schouwen-Oost wordt het Plan Tureluur nog afgerond: de deelgebieden zeven, acht en negen zijn financieel afgerond en er is gestart met de deelgebieden tien en twaalf. Bij de rondweg Aardenburg is gestart met de verplichte natuurcompensatie. In Braakman-Zuid is de bosaanleg (Isabellaweg) afgerond, deels als compensatie voor de N61. In de Braakman-Noord is de bosaanleg en natuurontwikkeling praktisch geheel afgerond, waarna het gebied in 2011 door de gedeputeerde officieel is geopend.

150302 Natuurbeheer

De Zeeuwse natuurgebieden worden op basis van de invloedssferenkaart van het Natuurgebiedplan Zeeland actief en professioneel beheerd door de Zeeuwse natuurbeheerders (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Het Zeeuwse Landschap, particulieren). In 2011 treedt het nieuwe subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) in werking op basis van het provinciale Natuurbeheerplan Zeeland (2009). In 2011 wordt op basis van de SNL een uitbreiding van circa 250 hectare natuurbeheer voorzien.

Via agrarisch natuurbeheer worden in 2011 de Natuur- en Landschapswaarden van het landbouwgebied versterkt conform de streefbeelden en de aangepaste pakketten van het nieuwe Natuurbeheerplan Zeeland en binnen de daarin formeel begrensde 3000 hectare beheersgebied. In 2011 wordt een uitbreiding van het agrarisch natuurbeheer met circa 50-100 hectare voorzien. In 2011 zal er extra aandacht zijn voor verbrede akkerranden op basis van een collectief beheerplan van de Agrarische Natuurverenigingen (ANV's). De kenmerkende, meer kleinschalige Zeeuwse

landschappelijke waarden, zoals bloemdijken, grenslinden, knotbomen en drinkpoelen, worden door particulieren onderhouden onder professionele begeleiding van de SLZ (Stichting Landschapsbeheer Zeeland).

Om natuur en landschap meer beleefbaar te maken, wordt de toegankelijkheid van het buitengebied (natuurgebieden en boerenland) vergroot. Op basis van de in 2009 door Gedeputeerde Staten vastgestelde Nota Toegankelijkheid natuurgebieden wordt in 2011 een drietal "toppers" aangepakt (Kop van Schouwen, Zwaakse Weel en St. Jansteen).

Conform de Gedeputeerde Staten nota Wandelnetwerk Zeeland wordt het Zeeuws wandelnetwerk op boerenland verder uitgewerkt met gemiddeld 75 kilometer per jaar. In 2011 wordt het tweede deel van het wandelnetwerk Oost Zeeuws-Vlaanderen aangelegd (circa 75 km) en het eerste deel van het wandelnetwerk Walcheren (circa 75 km).

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

In Zeeland is ruim 20.000 ha in beheer bij particuliere natuurbeheerders (via de SNL) dan wel Staatsbosbeheer. In 2011 is er door de blokkade van het Rijk slechts sprake geweest van een zeer beperkte uitbreiding.

Met Stichting Het Zeeuwse Landschap loopt een meerjarige subsidieovereenkomst met jaarlijkse prestatieafspraken.

Via de Agrarische natuurverenigingen (ANV) zijn collectieve afspraken voor akkerrandenbeheer afgesloten, voor circa 75 hectare zijn de boeren overgegaan naar collectief beheer. Het totale agrarische natuurbeheer is stabiel op circa 50% beheersovereenkomst van totaal 3000 hectare beheersgebieden.

De SLZ heeft conform de prestatieafspraken in 2011 diverse projecten uitgevoerd gericht op beheer van landschapselementen (heggen, poelen, dijken) met inzet van vrijwilligers.

In 2011 is verder gewerkt aan de uitvoering van de Nota Toegankelijkheid Natuurgebieden. Gestart is met infocentra in Braakman-Noord en het Zwaakse Weel. In combinatie met het herstel van de Staats-Spaanse Linies zijn wandelpaden door natuurgebieden aangelegd, onder andere in het Groote Gat Oostburg.

Het wandelnetwerk Zeeland is verder uitgebouwd, o.a. in Oost Zeeuws-Vlaanderen (75 km).

150303 Natuurbescherming

De circa 20.000 hectare bestaande natuurgebieden, formeel begrensd in het Natuurbeheerplan Zeeland, en de Zeeuwse landschapswaarden worden langs twee sporen wettelijk en door middel van handhaving beschermd en zijn daardoor veiliggesteld tegen fysieke aantastingen (areaal en kwaliteit). Allereerst worden alle natuurgebieden in 2011 via de Provinciale Ruimtelijke Verordening planologisch via bestemmingsplannen beschermd (planologische basisbescherming).

Daarnaast geldt specifiek voor de Zeeuwse Natura 2000-gebieden een aanvullende wettelijke bescherming. De Provincie werkt dit beleid in 2011 uit door middel van afronding van de 5 provinciale Beheerplannen Natura 2000.

Is de doelstelling gerealiseerd? Gedeeltelijk

Stand van zaken:

Via de PRV worden de Zeeuwse natuurgebieden (via de bestemmingsplannen) planologisch beschermd.

Alle Natura 2000-gebieden zijn aangewezen met uitzondering van de kop van Schouwen, de manteling en Zwin/Kievittepolder. In de nog niet definitief aangegeven gebieden geldt nog de oude bescherming van de Natuurbeschermingswet.

Voor het complexe PAS-dossier is de methodiek uitgewerkt en toegepast. Er is een habitatkartering uitgevoerd. Voor de Voordelta zijn diverse voorlichtingsactiviteiten uitgevoerd, waaronder een rondreizende tentoonstelling.

150304 Voorkomen van overtredingen van alle wet- regelgeving natuur

Er vindt gericht toezicht plaats op illegale activiteiten in de verschillende regio's.

Indicator:

- Aantal geregistreerde controles.
In 2010 worden voor het eerst alle natuurcontroles geregistreerd in het BOA-registratiesysteem, daardoor zijn er nog geen begin- of doelwaarden te formuleren. Illegale activiteiten in de natuur dienen voorkomen te worden. Alle uitgegeven Nb-wetvergunningen worden gecontroleerd.

Is de doelstelling gerealiseerd? Ja

Stand van zaken:

Het aantal geregistreerde controles in het BOA-registratiesysteem over 2011 is 187 ten opzichte van 112 in 2010. Voor het groene toezicht is gewerkt met de zogenaamde handhavingsskalender, welke in overleg met de handhavingpartners is opgesteld. Per twee maanden is een onderwerp benoemd dat op dat moment actueel en belangrijk was. Aan de hand van de kalender is gericht toegezien op de benoemde activiteiten.

Effect

Realisatie van de ILG (Investeringsbudget Landelijk Gebied) -doelen Natuur- & Landschap

Doelstelling(en)

150401 ILG natuur

De Zeeuwse natuur is de natuur van de Delta. Op de overgang van de grote rivieren naar de zee hebben wind, zee en getij lange tijd vrij spel gehad met een grillig patroon van duinen, geulen, platen, slikken en schorren als resultaat. De historie van inpoldering bracht dijken en deltawerken, maar ook overstromingen en rampen. En zo ontstond het huidige Zeeland: een getemd deltagebied, vergaand in cultuur gebracht, maar met nog veel karakteristieke natuurwaarden.

In het kader van het Provinciaal Meerjaren Programma Landelijk Gebied (PMJP) staan de volgende speerpunten centraal voor 2011:

- Voor soortenbescherming staat voor de periode 2007-2013 een totaal van zeven uitgevoerde plannen op. Ook in 2011 wordt er weer een plan uitgevoerd;
- Behoud en versterking ecologische en natuurlijke kwaliteiten (onder andere milieukwaliteit en verdroging). De totaaldoelstelling voor de periode 2007-2013 is het verminderen van de verdroging in 1402 hectare VHR-gebieden 1105 hectare EHS-gebied. Het verminderen van milieutekort in 2011 betreft 75 hectare EHS en 75 hectare VHR. Diverse projecten worden voorbereid en uitgevoerd;
- Met betrekking tot de doelstelling Westerschelde is gesteld dat in de periode 2007-2013 een totaal van 600 hectare verworven en ingericht zal worden, aantal hectares verwerving in 2011 is nihil. Uitvoering van de doelstelling voor zover daar politieke en bestuurlijke overeenstemming over bestaat.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

Jaarlijks worden met Dienst Landelijk Gebied prestaties afgesproken voor wat betreft grondverwerving en inrichting EHS. In verband met de door het Rijk opgelegde verplichtingenstop was het beschikbare budget voor grondaankoop in 2011 nihil. De exacte cijfers voor inrichting in 2011 komen in het eerste kwartaal van 2012 beschikbaar. Staatssecretaris Bleker van EL&I heeft per 20 oktober 2010 de budgetten voor Robuuste Verbindingen (en Recreatie om de Stad) volledig uit het ILG wegbezuinigd.

- In het kader van Programma Beheer zijn via Dienst Regeling van LNV in 2011 subsidies verleend voor beheer in nieuwe en bestaande EHS, beheer landschap en beheer recreatieve voorzieningen. Het betreft hier veelal langjarige subsidies. Totaal werd dit jaar via Dienst Regelingen een bedrag van circa € 4 miljoen aan ILG/POP2-geld uitgekeerd;
- In 2009 is het ILG-budget voor soortenbescherming verhoogd met € 0,75 miljoen en is dit ILG-thema qua naamgeving omgedoopt tot "Natuur, leefgebiedenbenadering". In 2011 is het jaarplan voor Nationaal Park Oosterschelde goedgekeurd en is in verband met de verplichtingenstop op het ILG-budget subsidie verleend met provinciaal budget. Voor soortenbeleid is in 2011 geen budget verleend.
- Het voorbereiden en uitvoeren van plannen in het kader van verdrogingsbestrijding en het verminderen van milieutekorten is vanaf 2009 van start gegaan. Via de prestatieovereenkomst 2009 en 2010 met DLG is een (deel)programmering opgesteld. Tot op heden is circa 40% van de opgave gerealiseerd. Daarbij wordt opgemerkt, dat verdrogingsbestrijding en opheffen milieutekorten niet alleen met het specifiek daarvoor gereserveerde budget wordt aangepakt, maar ook (als nevenprestatie) met ILG-budget voor inrichten EHS (uitfinanciering en nieuw), met budget uit de vml. SGB-subsidie, met NCW-budget en via particulier beheer.
- Ten behoeve van Natuurpakket Westerschelde is 149 hectare ruilgrond verkocht.

De brief van staatssecretaris Bleeker d.d. 20 oktober 2010 heeft ervoor gezorgd dat er een forse vertraging is ontstaan en er een totale heroriëntatie op het ILG zal gaan plaatsvinden.

150402 ILG landschap

Het Zeeuwse landschap staat van oudsher sterk onder invloed van natuurlijke processen, waarbij ook de mens een belangrijke rol heeft gespeeld. Het resultaat is een breed scala aan landschappen met unieke kenmerken en (natuurlijke) landschapswaarden. Zeeland vormt een afwisseling van onder andere stedelijke landschappen, natuurlandschappen, polderlandschappen en recreatielandschappen. Een gedeelte van Zeeland bezit dermate bijzondere kwaliteiten dat het is aangewezen als Nationaal Landschap. Dit betreft de gebieden Walcheren, Zak van Zuid-Beveland en West Zeeuws-Vlaanderen. Per landschapstype heeft de Provincie de karakteristieken benoemd alsmede de strategie om deze te behouden en te versterken.

In het kader van het Provinciaal Meerjaren Programma Landelijk Gebied (PMJP) staan de volgende speerpunten centraal voor 2011:

- Behoud en versterking landschappelijke waarden (met name Nationaal Landschap). De doelstelling voor de periode 2007-2013 spitst zich toe op de uitvoering van de drie uitvoeringsprogramma's Nationaal Landschap, te weten Zak van Zuid-Beveland, Walcheren en West Zeeuwsch-Vlaanderen;
- Behoud regionale identiteit;
- Implementatie beeldkwaliteit in planvorming en uitvoering;
- Bescherming cultuurhistorische elementen.

In 2011 zijn alle verplichtingen op basis van het beschikbare budget aangegaan. Er vindt alleen nog uitfinanciering van de werken plaats. Zeeland is klaar met het uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap.

Is de doelstelling gerealiseerd? Op schema

Stand van zaken:

In 2011 zijn ten behoeve van projecten binnen de drie delen van het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland alleen een aantal POP2-subsidies verleend. In verband met de verplichtingenstop konden in 2011 geen subsidies met ILG-budget worden verleend. Gedeputeerde Staten heeft een enkele subsidie (Landfront Vlissingen) alsnog met provinciaal budget gehonoreerd omdat deze aanvraag net vóór de verplichtingenstop was ingediend en bovendien een Belvederesubsidie voor dit project verloren dreigde te gaan.

In 2011 is een (ILG)-subsidie verleend aan Stichting Landschapsbeheer Zeeland met eigen provinciale middelen in aanvulling op de aan haar door de Provincie reeds verstrekte reguliere budgetsubsidie.

Hiermee was het voor de stichting mogelijk om de met de Provincie afgesproken taken op het gebied van het beheer van het landschap in 2011 uit te voeren.

De brief van staatssecretaris Bleeker d.d. 20 oktober 2010 heeft ervoor gezorgd dat er een forse vertraging is ontstaan en er een totale heroriëntatie op het ILG zal gaan plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Natuur en Landschap	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	47.912	36.678	41.690	-5.012
batens	-37.971	-27.579	-35.386	7.807
resultaat voor bestemming	9.941	9.100	6.305	2.795
toevoeging reserve	0	1.348	1.348	0
onttrekking reserve	-725	-467	-467	0
resultaat na bestemming	9.216	9.981	7.186	2.795

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € -5.012
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € 7.807

Financiële analyse

Lasten

Omschrijving	Bedrag
Handhaving voordelta	54
natuurcompensatie westerschelde	-/- 279
natuurpakket Westerschelde planvorming	117
Hedwige	152
Zwin	817
Middengebied	2.017
Waterdunen groene zone	370
realisatie EHS verwerving	-/- 8.128
realisatie EHS inrichting	1.082
realisatie EHS in beheer	-/- 258
uitv soortenbeschermingsplan	94
westerschelde verwerving	-/- 2.044
Flankerend landbouwbeleid	-/- 53
nationaal landschap cultuurhistorie	-/- 109
nat landsch prov st landschapsbeh	-/- 80
life project	-/- 408
milieukw effectger maatreg vermest	60
inrichting 122 ha	199
uitfinanc. landinrichting structuur	372
uitfin inricht ruimtelijke structuur	108
uitfin inrichting nieuwe ehs	866
Staats spaanse linies nat landsch	-/- 134
Garantielening grondaankopen ehs	116
Overig	1.297
Totaal	-/- 5.012

Baten

Omschrijving	Bedrag
Handhaving voordelta	-/- 54
natuurcompensatie westerschelde	279
ssl - fort en linies	-/- 72
natuurpakket Westerschelde planvormi	-/- 119
Hedwige	-/- 152
Zwin	-/- 817
Middengebied	-/- 2.017
beheerskosten ilg	-/- 55
realisatie EHS verwerving	9.888
realisatie EHS inrichting	-/- 1.528
realisatie EHS in beheer	258
uitvoering jaarplannen	-/- 203
westerschelde verwerving	2.044
Flankerend landbouwbeleid	53
nationaal landschap ontwikkeling	787
nationaal landschap cultuurhistorie	189
nat landsch prov st landschapsbeh	-/- 521
milieukw vermindering verdroging	596
milieukw effectger maatreg vermest	230
Natuurbeheer schaapskuddes	-/- 51
uitfinanc. landinrichting structuur	-/- 372
uitfin inricht ruimtelijke structuur	-/- 108
uitfin inrichting nieuwe ehs	-/- 833
Overig ILG-kosten	343
life project	380
ilg - gebieden en algemeen	-/- 207
Garantielening grondaankopen ehs	-/- 117
Overig	-/- 15
Totaal	7.807

De verschillen tussen de baten en de lasten worden veroorzaakt door het ILG-programma. Het in 2012 afgesloten onderhandelingsakkoord geldt vanaf 1 januari 2011. Hierdoor was het niet meer mogelijk om de ramingen over 2011 van het ILG-programma aan te passen aan dit akkoord en er verschillen tussen de begroting en de realisatie zijn ontstaan.

Voor een gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar paragraaf 3.2 toelichting rekening baten en lasten.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Inleiding

In het programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien worden enerzijds de provinciale inkomsten verantwoord waarvoor de provincie de vrijheid heeft om deze in te zetten voor ieder willekeurig beleidsprogramma. Deze inkomsten zijn niet direct aan een beleidsprogramma toe te rekenen, ook niet als vergoeding voor een deel van de provinciale lasten. Uitzondering hierop zijn de decentralisatie uitkeringen in het provinciefonds. Doel uitkeringen worden in de overgangperiode naar het algemene provinciefonds door het Rijk toegekend via het provincie fonds als decentralisatie uitkering voor een specifiek programma. Dit is mede een initiatief om de administratieve lasten tussen provincie en het Rijk te verminderen. Anderzijds worden er specifieke algemene lasten geraamd als onvoorzien en als stelpost, welke nog niet toegewezen zijn aan een beleidsprogramma.

Vorig jaar heeft Provinciale Staten vastgesteld dat in het meerjarenperspectief het DELTA dividend (zonder minimumgarantie niveau) beschouwd dient te worden als incidentele inkomst. Deze wordt gebruikt voor dekking van de incidentele lasten voortvloeiend uit het volgende collegeprogramma. Voor 2012 is € 10 miljoen geraamd als dekking voor reeds geraamde beleidsbudgetten die in 2012 doorlopen. Derhalve wordt het (overige) dividend in 2012, 2013 en 2014 als PM geraamd. Zo wordt ook het budget voor het nieuwe collegeprogramma 2012-2015 op PM geraamd bij onvoorzien en stelposten.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

9000:

Zorgen voor inkomsten en deze zo optimaal mogelijk te beheren voor de uitvoering van provinciaal beleid ten behoeven van de Zeeuwse burgers.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Zorgen voor inkomsten en deze zo optimaal mogelijk te beheren voor de uitvoering van provinciaal beleid ten behoeven van de Zeeuwse burgers

Doelstelling(en)

900001 Motorrijtuigenbelasting

De provincies hebben sinds 1981 de mogelijkheid opcenten te heffen op de hoofdsom van de motorrijtuigen belasting. Het Rijk stelt jaarlijks het maximale niveau van opcenten vast. Dit is voor 1 april 2011 tot en met 31 maart 2012 vastgesteld op (116,7) opcenten. De Provinciale Staten stellen het tarief vast in de voorjaarsnota en dit wordt nogmaals bekrachtigd bij het vaststellen van deze begroting. Dit is voor Zeeland vastgesteld op 69,3 opcenten.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

In 2011 bedroeg de opbrengst uit de motorrijtuigenbelasting € 30,7 miljoen. Voor de actuele ontwikkelingen en verdere toelichting zie de paragraaf Provinciale heffingen.

900002 Provinciefonds

Het provinciefonds is de belangrijkste inkomstenbron van de algemene dekkingsmiddelen. De afgelopen jaren zijn er de nodige ontwikkelingen rondom het provinciefonds geweest, zoals de incidentele korting 2008-2011 van € 200 miljoen per jaar, de structurele korting vanaf 2011 van € 300 miljoen per jaar en de herverdeling van het provinciefonds over de Provincies. Maar ook dienen er nog besluiten genomen te worden als verlengde van het bestuursakkoord en de door het Rijk aangekondigde voornemen tot herverdeling van taken over Provincies en gemeenten.

In de periode 2008 tot en met 2011 heeft het voorgaande kabinet 'Balkenende 4' aan de Provincies een incidentele korting opgelegd in verband met het afkomen van het provinciale vermogen van € 200 miljoen per jaar. Voor de Provincie Zeeland gaat het om een bedrag van € 12 miljoen per jaar gedurende vier jaar. Daarnaast heeft het kabinet 'Balkenende 4' besloten om met ingang van 2011 het provinciefonds structureel te korten met € 300 miljoen per jaar. Er is overeenstemming bereikt tussen de fondsbeheerders en het IPO over de verdeling van een uitname van € 290 miljoen in 2011 over de Provincies onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de provincies zich binden aan de afspraak dat de uitname in 2012 incidenteel wordt verhoogd tot € 310 miljoen. Daarnaast is er afgesproken dat de verdeling van de uitname van € 300 miljoen per 1 januari 2012 zal worden gebaseerd op het nieuwe verdeelmodel.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

In 2011 werd € 58,1 miljoen ontvangen uit het provinciefonds.

900003 Dividend

Wegens deelneming in het aandelenkapitaal van bedrijven ontvangt de Provincie dividend.

Delta NV

Op grond van het vastgestelde dividend beleid voor de boekjaren 2007 tot en met 2011 wordt jaarlijks van het netto groepsresultaat (in de geconsolideerde winst- en verliesrekening aangeduid als resultaat na belasting) 50% als dividend aan de aandeelhouders uitgekeerd, waarbij rekening wordt gehouden met een minimum dividenduitkering van € 50 miljoen.

NV Westerscheldetunnel

Voor de NV Westerscheldetunnel zijn de dividendinkomsten geraamd volgens de het businessplan "Koers". Deze dividendinkomsten worden vanaf 2009 volgens statenbesluit van 29 mei 2009 onder aftrek van exploitatie lasten toegevoegd aan de reserve tunnel Sluiskil, tot dat het provinciaal aandeel van de Provincie hierin betaald is, voor de aanleg van de Kanaalkruising Sluiskil. Daarna dient de investering in het aandelenkapitaal WST hiermee terugverdiend te worden voor 2033.

Nederlandse Waterschapsbank

De dividendinkomsten van de Nederlandse Waterschapsbank zijn voor de Provincie gezien haar kleine aandeel niet materieel, maar wel stabiel.

In de paragraaf verbonden partijen worden de deelnemingen toegelicht en in de paragraaf weerstandsvermogen worden de dividendinkomsten van Delta toegelicht.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

De totale inkomsten uit dividend bedroegen in 2011 € 30,3 miljoen.

900004 Saldo van de financieringsfunctie

Het betreft hier de rentebaten van uitgezette gelden, onder aftrek van de rent lasten op geleende gelden en de lasten in verband met het uitzetten en lenen van deze gelden en de rente lasten op geleende gelden.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

In de paragraaf financiering vindt u verdere detail informatie.

900006 Interne rente

De interne rente berekening is in 2009 afgeschaft door invoering van de financiële verordening 2009. Maar sinds 2009 heeft de Provincie grondexploitatieprojecten op de balans staan. Alleen hieraan wordt nog interne rente toegerekend, wat meegenomen wordt in de verkoop van deze gronden.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

In 2011 hebben zich geen relevante ontwikkelingen voorgedaan.

900007 Onvoorzien inclusief stelposten

Onder deze post is een algemene begrotingspost opgenomen voor onvoorzien van jaarlijks € 0,25 miljoen. Er wordt zo weinig mogelijk een beroep gedaan op de post onvoorzien. Onvoorziene tegenvallers worden bij de budgetbewaking in eerste instantie gedekt binnen bestaande budgetten. In de loop van het begrotingsjaar worden deze lasten toegewezen aan een beleidsprogramma of worden aan de budgettaire ruimte onttrokken. Onvoorziene inkomsten worden toegerekend de zogenaamde "budgettaire ruimte".

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Zie het Verloop overzicht onvoorzien.

Toelichting verschillen tussen begroting na wijziging en de rekening (bedragen x €1000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
motorrijtuigenbelasting	30.200	30.700	30.681	19
provinciefonds	55.999	57.926	58.086	-160
dividend	29.371	30.294	30.294	0
saldo van de financieringsfunctie	1.200	2.660	2.647	13
interne rente	118	118	15	103
onvoorzien inclusief stelposten	-993	870	1.978	-1.108
resultaat voor bestemming	115.894	122.568	123.701	-1.133
toevoeging reserve	-620	11.667	11.667	0
onttrekking reserve	27.001	32.179	31.792	387
resultaat na bestemming	143.516	143.079	143.825	-746

- Het verschil tussen begroting en realisatie bedraagt: € -746

Financiële analyse

Provinciefonds

De laatste wijziging in de uitkering van het provinciefonds werd gecommuniceerd middels de 'decemberbrief'. Onze uitkering valt als gevolg van deze bijstelling € 0,16 miljoen hoger uit. Gezien het tijdstip waarop wij deze brief ontvingen kon dit niet meer in de begroting 2011 worden verwerkt.

Interne rente

In het verleden financierde de Provincie Zeeland de aankoop van gronden ten behoeve van het project Perkpolder voor. Hiervoor ontvingen wij een vergoeding vanuit het project. In 2011 is een einde gekomen aan deze financieringsconstructie. Daarmee komt is deze bate komen te vervallen. De lasten die tegenover deze bate stonden maken onderdeel uit van de gehele provinciale financieringsbehoefte en vallen dus ook weg.

Onvoorzien

Door actualisatie van de wachtgeldverplichting voor voormalig PSD-ers valt € 1,4 miljoen uit de voorziening vrij.

De afwikkelverschillen uit voorgaande jaren bedragen in totaliteit € 0,9 miljoen. Daarvan was in de vierde begrotingswijziging van 2011 al € 1,2 miljoen in de begroting opgenomen. Het nadelig verschil bedraagt daarom nu € 0,3 miljoen.

Onttrekking reserves

Het verschil is ontstaan door een rentetoevoeging aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel. Verwacht werd dat in 2011 geen rente aan deze bestemmingsreserve moest worden toegevoegd omdat de bestemmingsreserve minus de investeringen in de Sluiskiltunnel een negatief saldo zou laten zien. Bij de afsluiting van het boekjaar 2011 is gebleken dat de bestemmingsreserve een positief saldo laat zien waardoor er alsnog rente is toegerekend.

Verloop overzicht onvoorzien

Verloop overzicht onvoorzien			(bedragen x €1000)
	Bedrag	Omschrijving	Begrotings wijziging
Beginstand onvoorzien	250		
	10	1e BBW: FEZ budget IPO en verz	2011003
	-215	Najaarsnota 2011: Onvoorzien	2011004
	-45	Dekking Pro Gideon uit onvoorzien	2011004
Eindstand onvoorzien	0		

2.3 Paragrafen

De doelstellingen die in de paragrafen worden genoemd zijn gebaseerd op vastgestelde beleidsnota's door Provinciale Staten en uitvoeringsnota's van Gedeputeerde Staten. In het bijgaande schema treft u aan om welke nota's het gaat en op welke datum ze zijn vastgesteld.

Eventueel Startnotitie	PS	Vaststelling	2010				2011				2012				2013				2014				2015			
Beleidskader	PS																									
Beleidsnota	PS																									
Uitvoeringsnota/kader	GS																									
PARAGRAFEN																										
		1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	1°	2°	3°	4°	
4.1.2.2 Provinciale heffingen																										
Belasting verordening Provincie Zeeland	3°KW/11							PS																		
Leges verordening Zeeland	3°KW/06		V		V															V					V	
Grondwaterheffing verordening	3°KW/06				V															V					V	
4.3.2 Wegen & Water																										
Beheerplan (vaar)wegen, Groenbeheer, Bedrijfsvervoeringskosten	2009																									
Integraal Beheersplan Provinciale Infrastructuur	10/10			PS	V				V				V				V				V				V	
Beleidsplan openbare verlichting 2006-2010	01-06																									
Beleidsplan openbare verlichting "Effe Dimmen" 2011-20xx	2009		GS		V				V				V				V				V				V	
Onderhoudsplan SWATH-schepen	4°KW/09				V				V				V				V				V				V	
4.3.4 Gebouwen																										
Onderhoudsbeleidsnota BOS 2000-2010	2000			E																						
Onderhoudsbeleidsnota BOS 2011-2020	3°KW/10			GS					V				V				V				V				V	
4.3.5 ICT																										
Beleidskader digitale dienstverlening 2008-2011	09/08				V				V																	
Beleidskader digitale dienstverlening 2012-2015	2011							GS					V				V				V				V	
4.3.6 Wandtapijten																										
Beheer en onderhoud wandtapijten																										
Beheer en onderhoud overig kunstbezig																										
4.4.1 Algemeen																										
Besluit financieringsstatuut	01/06																									
Besluit financieringsstatuut 2010	09/10								PS																	
4.5.2 Bedrijfsvoering																										
Financiële verordening 2009	06/08																									
Controle protocol accountant 2007-2011	05/07								E																	
Verordening periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid door GS	09/06																									
Gedragscode bestuurlijke integriteit Provincie Zeeland	03/04																									
Onderzoeksprogramma Rekenkamer 2009-2011	2008																									
Onderzoeksprogramma Rekenkamer 2012-2014	2011																				E				E	
4.7 Grondbeleid																										
Kadernota Grondbeleid 2009-2018	3°KW/09																									
Uitvoeringsnota Grondbeleid	3°KW/09	V				V					V				V				V				V			

Paragraaf Provinciale Heffingen

1. Gerealiseerde inkomsten

Gerealiseerde inkomsten provinciale heffingen

(bedragen x € 1.000)

	2010 realisatie	2011 begroting	2011 realisatie
Opcenten motorrijtuigenbelasting	30.414	30.700	30.681
Leges	65	98	138
Grondwaterheffing	238	214	211
Totaal	30.717	31.012	31.030

1.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting

In de programmabegroting van 2011 is uitgegaan van een autonome stijging van de opcenten motorrijtuigenbelasting met 1%. De oorspronkelijke raming voor 2011 was € 30,2 miljoen. Deze raming is in de loop van 2011 bijgesteld tot € 30,7 miljoen. In werkelijkheid zijn de inkomsten gestegen van € 30,4 miljoen in 2010 naar € 30,7 miljoen in 2011. Absoluut is dit een stijging van € 0,3 miljoen en procentueel 1%. De stijging van de opbrengsten is te verklaren door een autonome groei.

1.1.1. Autonome groei

Op grond van de meest recente informatie over de hoeveelheid voertuigen en de onderverdeling naar gewichtsklassen van het Ministerie van Financiën (situatie per 31 december 2011), blijkt dat de hoeveelheid personenauto's in Zeeland is toegenomen tot 192.302. Ten opzichte van de situatie één jaar eerder is sprake van een stijging van het aantal auto's met 1,4%. Behalve het aantal auto's is ook het gemiddelde gewicht gedurende het afgelopen jaar gestegen met 0,1% tot 1.164 kg. Vanaf 1 januari 2010 betalen bezitters van personenauto's met een lage CO₂-uitstoot geen motorrijtuigenbelasting meer. Voor auto's met een dieselmotor is de maximale uitstoot 95 gram per kilometer. Voor auto's met een andere motor is de maximale uitstoot 110 gram per kilometer. Per 31 december 2011 zijn er in de Provincie Zeeland 8.686 auto's als CO₂-zuinig geregistreerd. Dit is een stijging ten opzichte van vorig jaar met 79%. Wel is in vergelijking tot voorgaande jaren een afvlakking in deze forse groeicurve waarneembaar. Door deze maatregel lopen de provincies inkomsten mis. Voor Zeeland betreft dit een bedrag van gederfde inkomsten van circa € 0,9 mln in 2011.

1.1.2 Nominale groei

In 2011 heeft geen nominale groei plaats gevonden. Dit is conform de doelstelling uit het collegeprogramma 2007-2011 *Nieuwe Verbindingen* om de hoogte van de opcenten gedurende vier jaar niet te wijzigen. In werkelijkheid zijn de opcenten in 2011 gelijk gebleven aan de opcenten in 2010 namelijk 69,3 opcenten.

1.2 Leges

De werkelijke opbrengsten voor leges in 2011 zijn hoger dan de begrote opbrengsten. Deze opbrengst wordt met name verklaard door extra legesopbrengst gerelateerd aan de omgevingsvergunning (Wabo). De Provincie heeft in 2011 gefungeerd als kassier voor gemeenten inzake een aantal Wabo leges. Het bedrag dat hiermee gemoeid is bedraagt € 135.000 en is buiten beschouwing gelaten in de voorgaande tabel.

1.3 Grondwaterheffing

De opbrengst van de grondwaterheffing bestaat jaarlijks uit een groot deel (circa € 120.000) uit inkomsten van belastingplichtigen waarbij de onttrekking van het grondwater een "permanent" karakter heeft. Deze opbrengst blijft dus jaarlijks gelijk. Daarnaast is er jaarlijks een extra opbrengst van de grondwaterheffing uit inkomsten van belastingplichtigen waarbij de onttrekking van het grondwater een "incidenteel" karakter heeft. Dit bedrag varieert van € 0 tot circa € 120.000. In het jaar 2011 bedraagt de opbrengst uit grondwaterheffing € 211.000. Dit is in lijn met de begroting.

2. Beleid ten aanzien van lokale heffingen

2.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting

Het Rijk stelt jaarlijks het maximale niveau van de opcenten vast. De Provincie dient zelf te bepalen in hoeverre zij de vrije capaciteit (verschil wettelijk maximum-provinciaal opcentenniveau) wil benutten. In de Statenvergadering is besloten de opcenten in 2011 niet te laten stijgen. Dit betekent dat het opcententarief van 69,3 opcenten is gehandhaafd.

Leges

Met leges wordt in beginsel bedoeld, vergoedingen voor kosten welke de overheid maakt ten behoeve van de dienstverlening aan individuele burgers en het bedrijfsleven.

De legesverordening bestaat uit de verordening en de tarieventabel. De Provincie heft voor diverse diensten leges. In de *Legesverordening Zeeland* zijn de belastbare feiten, alsmede de tarieven opgenomen. Elke vier jaar wordt de legesverordening geactualiseerd. Per 1 januari 2011 zijn de verordening en de tarieventabel geactualiseerd. Daarbij zijn de tarieven aangepast aan de loon- en prijsstijgingen. Het aantal leges is daarmee verminderd.

In 2011 fungeerde de Provincie Zeeland voor een aantal tarieven inzake de omgevingsvergunning (Wabo) als kassier richting de gemeenten. Na nieuwe afspraken met de gemeenten is dit gewijzigd. Dit heeft ertoe geleid dat per 1 april 2011 een aantal tarieven uit de sector omgevingsvergunning (Wabo) uit de provinciale legesverordening zijn geschrapt.

Grondwaterheffing

Onder de naam "grondwaterheffing" wordt een directe provinciale belasting geheven, wegens het onttrekken van grondwater ter bestrijding van de ten laste van de Provincie komende kosten. In de *Grondwaterheffingsverordening Provincie Zeeland 1999* zijn de belastbare feiten, alsmede de tarieven opgenomen.

De grondwaterheffingsverordening wordt periodiek geactualiseerd. Per 1 januari 2011 is het tarief aangepast aan de loon- en prijsstijgingen. Het tarief bedraagt momenteel € 0,0292 per kubieke meter onttrokken grondwater.

3. Lokale lastendruk

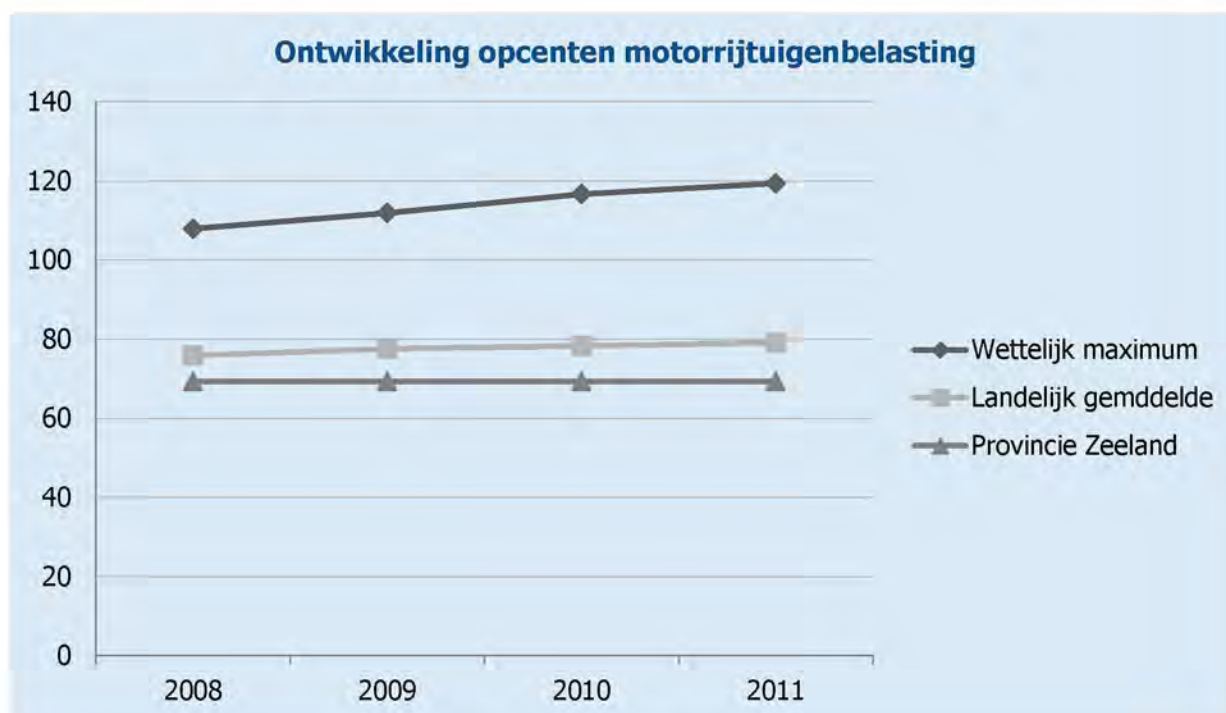
Onder lokale lastendruk wordt verstaan hoe de lokale lastendruk zich verhoudt ten opzichte van de landelijke lastendruk. Hierbij is voornamelijk de hoogte van de opcenten van belang.

Zoals eerder vermeld, stelt het Rijk jaarlijks het maximale niveau van de opcentenheffing vast. Voor 2011 bedraagt dit 119,4 opcenten. De Provincie Zeeland hanteert met ingang van 1 april 2004 69,3 opcenten. Op de ranglijst van duurste provincie van Nederland, neemt de Provincie Zeeland momenteel de elfde plaats in. Het gemiddelde over alle provincies is 79,1.

Onderstaand overzicht toont de ontwikkeling van het percentage ten opzichte van het landelijk gemiddelde en het stijgingspercentage over de afgelopen jaren.

Ontwikkeling opcenten Motorrijtuigenbelasting in de jaren 2008 tot en met 2011 van 1 april t/m 31 maart

	2008	2009	2010	2011
Provincie Zeeland	69,3	69,3	69,3	69,3
landelijk gemiddelde	75,9	77,6	78,3	79,1
Provincie Zeeland als % van landelijk gemiddelde	91,3	89,3	88,5	87,6
wettelijk maximum	107,9	111,9	116,7	119,4
Provincie Zeeland als % van wettelijk maximum	64,2	61,9	59,4	58,0

Paragraaf Weerstandsvermogen

1. Algemeen

Net als andere overheidsorganisaties hebben we te maken met risico's bij het uitvoeren van onze taken. Een risico zien we als een onzekere gebeurtenis met een negatieve invloed op het bereiken van de provinciale doelstellingen. In de paragraaf Weerstandsvermogen worden de substantiële financiële risico's en het vermogen om dergelijke risico's op te vangen in beeld gebracht. Daarmee willen we meer informatie verstrekken over de "kwaliteit" van onze financiële positie.

Om risico's op te kunnen vangen houden we een risicobuffer aan. In de begroting voor 2011 is opgenomen dat een risicobuffer van € 14 miljoen volstaat om de gesignaleerde financiële risico's op te vangen. In de begroting voor 2012 is op basis van de jaarlijkse risico-inventarisatie de omvang van de benodigde risicobuffer bepaald op € 7 miljoen.

In de rekening wordt gerapporteerd over de risico's. In 2011 was de provinciale risicobuffer voldoende om de financiële risico's die zich hebben voorgedaan op te vangen.

2. Risicomanagement

Door de toepassing van risicomanagement wordt de basis gelegd voor de inhoud van de paragraaf Weerstandsvermogen. Risicomanagement is een cyclisch proces met een aantal stappen. De basis van het proces bestaat uit het inventariseren, prioriteren en beheersen van risico's. Jaarlijks actualiseren en kwantificeren we op basis van deze cyclus de risico's voor het betreffende begrotingsjaar. Naast financiële risico's richten we ons bijvoorbeeld ook op operationele risico's en imago risico's.

3. Risico-inventarisatie

Risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen zijn in eerste instantie risico's met een substantiële financiële impact. Deze risico's zijn in principe niet op te vangen binnen de reguliere budgetten en bestaande voorzieningen en niet te verzekeren. Voor deze risico's houden we dus een risicobuffer aan. Bij het opstellen van de begroting 2012 is het uitgangspunt dat een risico substantieel is als de financiële impact hoger wordt geschat dan € 1 miljoen per jaar of per gebeurtenis. Bij het opstellen van de begroting 2013 zal dit worden verlaagd naar € 0,5 miljoen. Van kleinere risico's wordt verondersteld dat deze kunnen worden afgedekt met middelen uit reguliere budgetten of de post onvoorzien.

Calamiteiten, zoals een watersnoodramp of een ontploffing in de kerncentrale nemen we niet op in deze paragraaf. De financiële, materiële en personele gevolgen van dergelijke omvangrijke gebeurtenissen zijn zo groot dat de Provincie hiervoor geen risicobuffer kan opbouwen.

Bij de inventarisatie maken we ook onderscheid tussen budgettaire tekorten en risico's. Mogelijke tekorten in budgetten voor projecten of activiteiten pakken we via de reguliere begrotingssystematiek op. Daarnaast kunnen risico's uit het verleden wegvallen door het succesvol toepassen van beheersmaatregelen, het treffen van een voorziening of omdat de risico's als kosten zijn opgenomen in de begroting.

Onderdeel van de risico-inventarisatie is het kwantificeren van de risico's. Van ieder substantieel risico bepalen we de maximale, minimale en meest waarschijnlijke financiële gevolgen en de kans van optreden. Op basis van deze gegevens kunnen we vervolgens de benodigde risicobuffer berekenen.

4. Risico's voor de Provincie

De organisatie brede inventarisatie van substantiële financiële risico's heeft geleid tot het opnemen van onderstaande risico's in de paragraaf Weerstandsvermogen.

4.1 Dividend DELTA N.V.

De Provincie heeft 50% van de aandelen van energiebedrijf DELTA. De overige aandelen zijn in handen van andere overheden. Jaarlijks wordt er door DELTA N.V. dividend uitgekeerd. Met DELTA was een garantiedividend voor de boekjaren tot en met 2010 overeengekomen. Daardoor was voor 2011 een uitkering van € 25 miljoen gegarandeerd aan de Provincie. Het risico bestond uit de mogelijkheid dat DELTA N.V. door onvoorziene gebeurtenissen het garantiedividend niet zou uitkeren aan de Provincie. Ondanks een negatief resultaat over 2010 heeft DELTA N.V. het garantiedividend wel uitgekeerd. In 2011 heeft dit risico dus geen financiële gevolgen voor de Provincie gehad. Het afgelopen jaar is door Provinciale Staten besloten om het deltadividend vanaf 2012 niet meer als structureel dekkingsmiddel in de begroting op te nemen. Daardoor is dit risico in zijn geheel komen te vervallen en ook niet opgenomen in de begroting 2012.

4.2 Fonds nazorg stortplaatsen

In de begroting van 2011 is het risico van onvoldoende rendement van het Fonds Nazorg Stortplaatsen nog opgenomen. In de jaarrekening over 2010 is inmiddels over dit risico gerapporteerd. De financiële gevolgen van het risico zijn opgevangen en daarmee is het risico komen te vervallen.

4.3 Asbestclaims

Gedurende hun actieve dienst bij de Provinciale Stoomboot Diensten (PSD) zijn diverse medewerkers tot 1985 blootgesteld aan asbest in de schepen. De Provincie is door een aantal voormalige medewerkers of hun familieleden aansprakelijk gesteld voor de gevolgen van de aanwezigheid van asbest aan boord van de schepen van de PSD. De Provincie neemt de geclaimde en door blootstelling aan asbest veroorzaakte schade die is ontstaan ten tijde van het werken aan boord van de schepen van de PSD, al of niet via haar verzekeraar, voor haar rekening. We beroepen ons daarbij niet op verjaring van de termijn van schadevordering. We hebben ook meegedeeld dat het personeel in voorkomende gevallen zal worden verwezen naar het ter zake deskundige Instituut Asbestslachtoffers (IAS).

In de voorgaande jaren hebben we een aantal claims gehonoreerd en uitgekeerd. Tot nu toe is bij de uitbetaling van claims geen beroep gedaan op de provinciale weerstandscapaciteit. Op basis van deze ervaring beschouwen we het risico als onvoldoende substantieel om op te nemen in de paragraaf Weerstandsvermogen. Bij het opstellen van de begroting 2012 hebben we dit inmiddels doorgevoerd.

4.4 Schadeclaims

De Provincie is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor handhaving van omgevingsvergunningen op het gebied van milieu, veiligheid, bouwen en indirecte lozingen. In het verleden heeft handhavend optreden van de Provincie geleid tot substantiële schadeclaims van bedrijven. Door een zorgvuldige werkwijze proberen we het risico op schadeclaims te beperken. We kunnen ze echter niet uitsluiten. In 2011 zijn er geen schadeclaims ingediend en is er geen aanspraak gemaakt op de provinciale weerstandscapaciteit.

Ook komen schadeclaims voor als gevolg van in opdracht van de Provincie uitgevoerde werken. Op een omvangrijke projectenportefeuille met diverse werken houden we rekening met enkele substantiële schadeclaims. In 2011 is één claim ingetrokken, omdat met de betreffende partij overeenstemming is bereikt over een vergoeding van schade. De vergoeding bedraagt in totaal € 700.000. De helft van dit bedrag betaalt het waterschap Scheldestromen. De andere helft hebben we ten laste gebracht van het investeringsbudget landelijk gebied. Hierdoor is de provinciale weerstandscapaciteit niet aangesproken.

4.5 Uitvoering van de wettelijke taak jeugdzorg

Op grond van de Wet op de jeugdzorg zijn we verantwoordelijk voor de jeugdzorg. Jeugdigen met een indicatie van Bureau Jeugdzorg hebben recht op zorg. Voor het verlenen van provinciaal geïndiceerde jeugdzorg hebben we een structurele subsidierelatie met één primaire zorgaanbieder.

Daarnaast zijn er landelijke afspraken over buitenprovinciaal zorgverkeer en landelijk werkende zorginstellingen.

Het Rijk bepaalt het landelijke budget voor jeugdzorg en stelt de verdeling over de regio's vast. Met het beschikbaar gestelde budget voor Zeeland moeten we voorzien in de behoefte aan jeugdzorg. We moeten onze autonome middelen inzetten als het toegekende rijksbudget te beperkt is om aan de vraag naar jeugdzorg te voldoen. Bij een overschot op het budget is het saldo voor de Provincie en blijft het geormerkt voor jeugdzorg. In 2011 was het rijksbudget toereikend en hebben we geen autonome middelen ingezet.

4.6 Terugbetalen van rijks gelden en Europese gelden

De Provincie ontvangt subsidies uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Europees Landbouwfonds Plattelands Ontwikkeling ter ondersteuning van diverse internationale projecten. Voor deze projecten zijn we altijd partner of leadpartner. De Europese Commissie heeft de mogelijkheid om tot enkele jaren na het einde van de looptijd van de subsidieprogramma's audits uit te laten voeren op de projecten. Uit de audit kan blijken dat kosten gedeeltelijk of niet zijn verantwoord in overeenstemming met de Europese wet- en regelgeving. Dit leidt tot terugvorderingen door de Europese Commissie. Als leadpartner van het project moeten we vervolgens de terugvordering verhalen op de partners die niet aan de verplichtingen hebben voldaan. Als partner lopen we dus een risico, maar als leadpartner is het risico soms groter. Het is namelijk niet zeker of een partner de terugvordering kan en zal terugbetalen. Ook bij subsidiestromen vanuit het Rijk zit een risico in terugvorderingen wanneer niet is voldaan aan de verantwoordingsverplichtingen. Dit risico heeft in 2011 niet geleid tot financiële schade voor de Provincie.

4.7 Verplichtingen Investeringsbudget Landelijk Gebied

In de rekening van 2010 is melding gemaakt van mogelijke risico's bij de bezuiniging op en decentralisatie van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Op grond van het regeerakkoord biedt het rijk geen garantie meer voor de dekking van nieuwe verplichtingen, die vanaf 20 oktober 2010 worden aangegaan door de provincies in het kader van ILG. Daarnaast is ook een forse bezuiniging doorgevoerd door het Rijk. Het is daardoor mogelijk dat de we betalingen moeten verrichten terwijl er geen of onvoldoende middelen van het Rijk beschikbaar komen. De decentralisatie zal plaatsvinden op grond van het deelakkoord natuur tussen Rijk en provincies. Om de gevolgen van de decentralisatie en de bezuiniging op te vangen hebben we een bedrag van € 24 miljoen voor de periode 2012 tot en met 2015 gereserveerd. Dit risico hebben we daarom niet opgenomen in de begroting 2012.

5. De benodigde weerstandscapaciteit

Risico's kunnen zich plotseling manifesteren en het is ook mogelijk dat meerdere risico's zich tegelijkertijd laten gelden. Het is dus noodzakelijk dat we beschikken over een buffer om de financiële gevolgen van risico's op te kunnen vangen. Deze risicobuffer noemen we de weerstandscapaciteit. Voor 2012 is berekend dat met een zekerheid van 99% een weerstandscapaciteit van € 7 miljoen volstaat om de substantiële financiële risico's op te vangen.

6. De beschikbare weerstandscapaciteit

Zodra een risico zich voordoet kunnen we de weerstandscapaciteit aanspreken. Provinciale Staten besluiten uiteindelijk over de daadwerkelijke inzet van middelen. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de hieronder beschreven onderdelen.

6.1 De algemene reserve

De algemene reserve is een vrij besteedbare reserve. Het aanwenden van de middelen uit de algemene reserve vormt geen belemmering voor het behalen van beleidsdoelstellingen.

6.2 Het vrij aanwendbaar deel van bestemmingsreserves

We kunnen bestemmingsreserves gebruiken als risicobuffer voor het deel waarvoor nog geen harde verplichtingen zijn aangegaan. Er is dan een besluit nodig om de bestemming te wijzigen van dit vrij aanwendbaar deel. Een bestemmingsreserve vormen we echter met het oog op de realisatie van specifieke beleidsdoelstellingen. Het aanwenden van deze reserves voor het dekken van financiële schade doen we daarom pas als de nood hoog is.

6.3 De onbenutte belastingcapaciteit van de Motorrijtuigenbelasting

De Provincie mag opcenten heffen en heeft invloed op de hoogte van de opcenten. Het verschil tussen het huidige tarief en de maximaal toegestane hoogte van het tarief is de vrije belastingcapaciteit. We kunnen de opcenten alleen op 1 april in enig jaar verhogen. Daardoor is de vrije belastingcapaciteit niet direct beschikbaar als risicobuffer. De vrije belastingcapaciteit vinden we daarom het meest geschikt voor de dekking van structurele schade.

6.4 De ruimte in meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting kan in enig jaar een positief saldo laten zien. Deze middelen hebben nog geen bestemming en kunnen we gebruiken als risicobuffer. Bij de berekening van de weerstandscapaciteit beschouwen we het saldo in de meerjarenbegroting als de budgettaire ruimte in het verslagjaar en de vier jaar daarna. We gaan daarbij uit van de gegevens zoals opgenomen in de najaarsnota van het verslagjaar.

6.5 De stille reserves

Het verzilveren van stille reserves is ook een mogelijkheid om financiële schade te dekken. Van stille reserves is sprake bij activa die voor een lager bedrag op de balans zijn verantwoord dan dat zij naar verwachting bij verkoop zullen opbrengen. Stille reserves zijn meestal niet op korte termijn inzetbaar als risicobuffer.

7. Het weerstandsvermogen

Door de omvang van onze substantiële financiële risico's af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit is een uitspraak over het weerstandsvermogen mogelijk. De omvang van de diverse onderdelen van de provinciale beschikbare weerstandscapaciteit is hieronder weergegeven.

Onderdelen weerstandscapaciteit (per 31 december in € miljoen)

	2008	2009	2010	2011
Algemene reserve vrij aanwendbaar deel	51	46	21	39 ¹
Bestemmingsreserves vrij aanwendbaar deel	24	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit Motorrijtuigenbelasting	16	18	19	22
Ruimte in meerjarenbegroting volgens najaarsnota	25	25	0	0
Stille reserves	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend
Totale omvang weerstandscapaciteit	116	89	40	61
Totale omvang financiële risico's ²	29	23	14	7
Verschil	87	66	26	54

Uit bovenstaand overzicht blijkt een aanzienlijke toename van het saldo tussen beschikbare weerstandscapaciteit en de omvang van de financiële risico's.

Deze toename van de omvang van het weerstandscapaciteit wordt grotendeels veroorzaakt door de eenmalige duitkering van EPZ (€ 12,5 miljoen), een toename van de onbenutte belastingcapaciteit motorrijtuigenbelasting ad € 3,5 miljoen en doorgevoerde bezuinigingen ad € 3,4 miljoen.

¹ Deze is bepaald exclusief het rekeningresultaat 2011 en/of het bestedingsvoorstel.

² De meest actuele totale omvang van de risico's wordt in de jaarrekening overgenomen uit de vastgestelde begroting van het jaar volgend op het verslagjaar.

De daling van de omvang van de financiële risico's is het gevolg van het niet meer structureel ramen van dividend NV Delta, de afloop van de Investeringsregeling Landelijk Gebied, de verkoop van het garantieproduct Lehman Brothers en het niet meer als substantieel beschouwen van asbestclaims.

In het vrij aanwendbare deel van de Algemene reserve is nog geen rekening gehouden met het saldo van de jaarrekening 2011. Verder is het vanuit het oogpunt van risicomanagement positief dat de vrije stand van de algemene reserve weer een stijging laat zien ten opzichte van 2010. De algemene reserve vinden we namelijk het meest geschikt om in te zetten als primaire risicobuffer. De onbenutte belastingcapaciteit motorrijtuigenbelasting zal vanaf 1 januari 2012 bijna halveren. Dit als gevolg van een verhoging van de provinciale opcenten en een verlaging van het maximaal toegestane aantal opcenten.

Uit de ontwikkelingen van de risico's in 2011 en de omvang van de weerstandscapaciteit per 31 december 2011 blijkt dat over 2011 de weerstandscapaciteit voldoende was.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

1. Algemeen

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen wordt ingegaan op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende consequenties met betrekking tot het beheer en onderhoud van de grote kapitaalgoederen van de Provincie.

Het beleidskader moet inzicht geven in de huidige onderhoudssituatie van het goed, het gewenste onderhoudsniveau en de daarmee gemoeide jaarlijkse kosten in meerjarenperspectief.

Een en ander zal moeten worden vastgelegd in onderhoudsplannen, nota's, managementsystemen of andere documenten met dit doel en moeten op frequente basis actueel gehouden worden.

In artikel 12 Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de volgende kapitaalgoederen voorgeschreven die tenminste opgenomen dienen te worden in de paragraaf Kapitaalgoederen:

- wegen
- riolering
- water
- groen
- gebouwen

Daar bij de Provincie riolering niet van toepassing is, zal hierover niet worden gerapporteerd. Het onderdeel water is uitgebreid met bruggen en sluizen daar die onder het beheer van de Provincie vallen. Tot slot zijn de onderdelen ICT, wandtapijten en overig kunstbezit toegevoegd, die voor de Provincie grote kapitaalgoederen vormen.

2. Wegen & Water (infrastructuur)

2.1 Het beleidskader

Het beleid voor de bij de Provincie zelf in beheer zijnde infrastructuur wordt gevormd door de landelijke wet- en regelgeving en het provinciale verkeer- en vervoerbeleid met de bijbehorende sectorale deelplannen. Ook beleid afkomstig van andere beleidsvelden kan invloed hebben op het gebruik en onderhoud van de infrastructuur, bijvoorbeeld ecologisch bermbeheer en gebruik milieuvriendelijke bouwstoffen. Daarnaast is er ook een aantal specifieke beleidsnota's voor de instandhouding van de infrastructuur in ontwikkeling. De stand van zaken wordt hieronder kort toegelicht:

2.2 Beleidsplan wegen en vaarwegen en beleidsplan openbare verlichting

In december 2004 is door Provinciale Staten een kwaliteitsvisie voor wegen en vaarwegen vastgesteld. Met deze visie is bepaald welk technisch kwaliteitsniveau de Provincie nastreeft. Provinciale Staten hebben destijds gekozen voor een kwaliteitsniveau dat overeenkomt met het landelijk gemiddelde, met positieve afwijkingen voor groenvoorzieningen en gladheidsbestrijding.

De beheerplannen voor (vaar)wegen zijn inmiddels, samen met het groenbeheerplan en het beheerplan bedrijfsvoeringkosten, opgenomen in het *Integraal Beheerplan Provinciale Infrastructuur*.

Het *Integraal Beheerplan Provinciale Infrastructuur* is eind 2010 aangepast aan de bezuinigingstaakstelling zoals deze op 12 maart 2010 door Provinciale Staten is vastgesteld.

2.2.1 Financiële consequenties

De bestedingen in 2011 bedragen voor het onderhoud wegen € 4.607.917, waarvan € 1.311.000 incidenteel in verband met winterschade. Aan het onderhoud Kanaal door Walcheren/Zeelandbrug is € 1.634.000 besteed, waarvan € 631.000 incidenteel. Voor het onderhoud aan de gebouwen, wegsteunpunten, bedieningsgebouwen en busstation Terneuzen is in 2011 € 201.000 uitgegeven.

2.3 Bedrijfsgebouwen infrastructuur

De bedrijfsgebouwen infrastructuur betreffen de wegsteunpunten en de bedieningsgebouwen van het Kanaal door Walcheren en Zeelandbrug. In het kader van het verandertraject bij de afdeling Beheer zullen circa tien steunpunten worden afgestoten. Na 2011 moeten nog twee steunpunten worden verkocht. Het onderhoud aan de gebouwen wordt in belangrijke mate verricht op basis van inspectie door eigen technisch personeel.

2.3.1 Financiële consequenties

De bestedingen in 2011 bedragen voor het onderhoud € 139.000.

2.4 SWATH-schepen, aanlandingsvoorzieningen en terminals fietsvoetveer

In 2004 zijn de twee SWATH-schepen, de aanlandingsvoorzieningen en de terminals voor het fietsvoetveer in gebruik genomen.

De Provincie Zeeland is eigenaar van deze schepen en verhuurt deze aan de exploitant van het fietsvoetveer Vlissingen-Breskens.

De schepen dienen door en voor rekening van de exploitant te worden onderhouden. Het onderhoudsplan voor de exploitant is in 2004 door de Provincie vastgesteld. Het incidenteel onderhoud, configuratie wijzigingen en refit zijn voor rekening van de Provincie.

Ook de aanlandingsvoorziening, gebouwen en terreinen zijn eigendom van de Provincie en worden verhuurd aan de exploitant. Het onderhoud daarvan gebeurt door en voor rekening van de Provincie volgens het onderhoudsplan. Het toetsen van de uitvoering van de onderhoudsplannen gebeurt vanaf 2008 door eigen personeel.

2.4.1 Financiële consequenties

De kosten in 2011 zijn voor het onderhoud aanlandingsinrichtingen € 49.000 en voor de gebouwen en terreinen € 76.000. De kosten voor incidenteel onderhoud, configuratie wijzigingen en refit waren in 2011 € 321.000. De vervanging van de terminalgates heeft in totaal € 302.000 gekost

2.5 Overige Vaartuigen

Voor het onderhoud van de Zeelandbrug en het Kanaal door Walcheren heeft de Provincie een drietal vaartuigen (Roggeplaat, Koolmees en Buizer) in eigendom.

2.5.1 Financiële consequenties

De kosten in 2011 bedragen € 27.000.

3. Groen

3.1 Het beleidskader

Voor het groenbeheer werd in 2008 een *Beheerplan groen* ontwikkeld. Dit plan maakt inmiddels onderdeel uit van het *Integraal Beheerplan Provinciale Infrastructuur*. Het (deel)plan beschrijft hoe vanuit een maatschappelijk verantwoorde benadering het beste met de provinciale beplantingen wordt omgegaan en waarom. De bomen die deel uitmaken van de huidige provinciale wegbeplanting zijn opgenomen in een *Boombeheersysteem* (BBS). In het BBS wordt alle informatie (mutaties en resultaten jaarinspecties) bijgehouden die van belang is voor een effectieve zorgplicht en voor een systematische aanpak van het boomonderhoud. Het BBS verschaft dus inzicht in de behoefte aan periodiek boomonderhoud en de noodzaak om andere beheersmaatregelen aan de boombeplanting uit te voeren.

Duurzame veilige inrichting van de wegen stelt eveneens voorwaarden en eisen voor wat betreft de aanvaardbaarheid en plaats van bomen en struiken in wegbermen.

3.2 Financiële consequenties

De kosten in 2011 bedragen € 369.000.

4. Gebouwen

4.1 Het beleidskader

In 2010 zijn alle uitgangspunten voor het Beheers- en Onderhoudssysteem (BOS) voor de provinciale kantoorgebouwen en installaties opnieuw geformuleerd.

Op basis hiervan heeft er een herrekening plaatsgevonden van de beheers- en onderhoudsuitgaven van alle bij de Provincie in beheer zijnde kantoorgebouwen voor de periode 2012 - 2021.

Alle gebouwen en installaties zijn opnieuw geïnventariseerd, geïnspecteerd en in de meerjarenraming opgenomen. In 2011 is er een second opinion uitgevoerd op de uitgangspunten van het bouwkundig deel, het installatietechnisch deel is al door een derde geïnspecteerd.

Renovaties van gebouwen zijn nu ook opgenomen in dit beheers- en onderhoudsplan.

Op basis van deze herrekening bleek dat er structureel een bedrag van € 636.000 meer nodig is voor onderhoud van alle provinciale kantoorgebouwen c.q. installaties.

Het vorige college van GS heeft in de najaarsconferentie 2010 besloten de nieuwe uitgangspunten voor het beheers- en onderhoudssysteem vast te stellen en de beslissing (en de dekking) over de nieuwe prioriteit voor te leggen aan het nieuwe college van Gedeputeerde Staten.

In de voorjaarsconferentie 2011 heeft het college van Gedeputeerde Staten voor 2012 een incidenteel bedrag van € 650.000,-- beschikbaar gesteld voor het onderhoud aan de provinciale gebouwen.

Verdere besluitvorming over het beschikbaar stellen van extra middelen voor verdere jaren heeft nog niet plaatsgevonden.

In het kader van de in gang gezette bezuinigingsoperatie zal een aantal panden worden afgestoten. Dit betreft zowel huur, als eigen panden.

Hieronder wordt per type onderhoud en complex de actualisering van het jaarlijks te actualiseren meerjarig onderhoudsplan beschreven.

4.1.1 Binnen onderhoud

Hiervoor is een meerjarige planning opgesteld door de eigen technische dienst gebaseerd op de te verwachten levensduur van voorzieningen en apparatuur. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd en in de meerjarenbegroting meegenomen.

4.1.2 Buitenonderhoud

Basis voor het beleid voor het regulier onderhoud aan de buitenkant (leien daken, schilderwerk, goten, metselwerk) zijn de twee-jaarlijkse inspectierapporten van de Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland (SCEZ). In deze inspectierapporten vindt een kwalificatie plaats van de onderhoudstoestand van voornoemde gebouwen verdeeld in: "goed, redelijk, matig tot slecht".

Het provinciaal beleid is erop gericht de onderdelen die de kwalificatie "slecht" en "matig" hebben op te nemen in de planning van het Beheers- en onderhoudssysteem (BOS) voor de daaropvolgende jaren.

4.2 Abdijcomplex inclusief Sint Jorisdooien, gebouw De Burg en Gistpoortgebouw

Het Abdijcomplex valt binnen het beschermd stadsgezicht van de gemeente Middelburg en is aangewezen als beschermd monument. Voor onderhoud aan beschermde monumenten bestaat afzonderlijke wet- en regelgeving. Voor verbouwplannen vindt toetsing plaats bij de monumenten-/welstandcommissie van de gemeente Middelburg evenals door de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM), de vroegere Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

4.3 Complex Groene Woud en overige gebouwen

Hiervoor is door de technische dienst een meerjarig onderhoudsplan opgesteld gebaseerd op de technische levensduur van de voorzieningen en de staat van onderhoud van de objecten. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd en in de meerjarenbegroting meegenomen.

4.3.1 Renovatie en nieuwbouw en aankopen/afstoten

De Provincie onderhoudt de gebouwen conform het meerjarig onderhoudsplan BOS. Grootschalige renovaties zijn voorlopig niet voorzien. De Provincie Zeeland zet de komende jaren een grote bezuinigingstaakstelling in die o.m. ook zijn beslag zal krijgen op huisvestingsgebied. Bij een krimpende organisatie hoort ook krimp van de huisvesting. Daar waar mogelijk zal deze bezuinigingstaakstelling ingezet worden door het niet meer verlengen van bestaande huurcontracten en/of het afstoten van eigen panden.

Bij het opstellen van de begroting is nog onduidelijk wat de effecten zijn met betrekking tot huisvesting in het kader van de oprichting van de omgevingsdienst (Regionale Uitvoeringsdienst); waar deze gehuisvest wordt en per wanneer dit gaat spelen.

In de Statenvergadering van maart 2010 is er besloten € 200.000 uit de stelpost van Provinciale Staten te gebruiken voor energieaanpassingen in het abdijcomplex.

In 2011 zijn deze middelen gebruikt voor:

- Het optimaliseren van de inregeling van de cv-installaties;
- Het plaatsen van dubbel glas

4.4 Veiligheidsaspecten

Sinds 1 januari 2008 is de wet- en regelgeving op het gebied van gebruiksvergunningen aangepast. Voor alle provinciale gebouwen is een actuele gebruiksvergunning aanwezig. Volgens de huidige regelgeving blijft de veiligheid in de gebouwen een taak van de werkgever. Jaarlijks worden controles uitgevoerd om te zien of we nog voldoen aan de gebruiksvergunningen en worden de benodigde maatregelen uitgevoerd volgens het onderhoudsplan.

4.4 Financiële consequenties en de vertaling in de begroting

De financiële consequenties en de vertaling in uitvoering van dit beleid vinden plaats via het BOS. Het BOS-systeem is opgezet voor een jaarlijks voortschrijdende periode van tien jaar. In het budget wordt onderscheid gemaakt voor jaarlijks structureel onderhoud (geïndexeerd) en een stelpost voor jaarlijks incidenteel onderhoud.

	(bedragen x € 1.000)
Totaal kapitaalgoederen gebouwen	2011
Structureel onderhoud	760
Incidenteel onderhoud	725
Totaal	1.485

In 2011 is er naast het variabel inzetbare "structurele" budget € 425.000 op incidenteel, € 300.000 incidenteel budget voor aanpassingen aan de Statenzaal.

Verder zijn er middelen beschikbaar gesteld om de lift in het pand Groene Woud te vervangen en zonwering aan te brengen op het nieuwbouwdeel van het pand Groene Woud.

5. ICT

5.1 Het beleidskader

De essentie van het omgaan met ICT-kapitaalgoederen is continuïteit. Dit is verwoord in een nota die het vigerende beleid beschrijft, te weten het *Beleidskader Digitale Dienstverlening Doorverbinden* die in 2008 door het college van Gedeputeerde Staten is vastgesteld. Jaarlijks worden aan de hand van dit beleidskader in deze begroting en de ontwikkeljaarplannen de uit te voeren activiteiten opgenomen die onder meer moeten leiden tot een nog betere borging van die continuïteit.

Concrete aanpak continuïteit:

- Planning van tijdige vervangingen, rekening houdend met de te verwachten technische en economische levensduur (bijvoorbeeld PC's om 3 à 4 jaar);
- Onderhoudscontracten die zo goed mogelijk borgen dat binnen een aantal uren de betreffende voorzieningen bij storing weer operationeel zijn;
- Beschikbaar houden van adequate reserveapparatuur en –onderdelen;
- Uitvoering regelmatige back-ups;
- Verbeteren van de beschikbaarheid: In 2008 is een Europese aanbesteding uitgevoerd met als doel om te investeren in de vernieuwing van de ICT infrastructuur ter verhoging van de beschikbaarheid (high availability). Het betreft vergroten en redundant uitvoeren van de digitale opslagcapaciteit, het virtualiseren en gespiegeld uitvoeren van de bedrijfskritische computersystemen en het verbeteren van de backup technologie. De implementatie is in 2009 ter hand genomen en in 2010 afgerond.

In de begroting zijn structurele middelen opgenomen om de vervanging van de ICT-kapitaalgoederen te dekken. Tot deze kapitaalgoederen worden ook gerekend de investeringen voor het bekabeling netwerk, inclusief telefonie.

5.2 Financiële consequenties

	bedragen x € 1.000)
Totaal ICT hardware software en onderhoudscontracten	2011
Structureel	765
Incidenteel	379
Totaal	1.144

Met de vervanging van hardware en software en de onderhoudscontracten zijn bovengenoemde bedragen gemoeid.

Toelichting

In de afgelopen jaren is de digitalisering toegenomen en daarmee ook de eisen die gesteld worden aan de onderliggende ICT infrastructuur, o.a. met betrekking tot de continuïteit (hoge beschikbaarheid) en de capaciteit van de hard- en software, zoals de noodzakelijke storage. De hiermee gemoeid zijnde extra investeringen zijn deels bekostigd met incidenteel budget. De structurele ICT budgetten zijn in de afgelopen jaren vrijwel gelijk gebleven. Voor het instant houden van de huidige ICT infrastructuur zullen een groot aantal onderdelen in de eerstvolgende jaren vervangen moeten worden. Hiervoor is structureel onvoldoende budget beschikbaar. In 2011 was dit tekort ca. € 236.000. Dit tekort is bestreden door overschotten op andere budgetten hiervoor in te zetten middels de budgetbewaking. Daarnaast was in 2011 € 143.300 beschikbaar voor de ICT voorzieningen voor de in 2011 gekozen statenleden. Vanaf 2012 bestaat er een tekort van ca. € 350.000 per jaar. In 2012 wordt dit tekort gedekt middels een incidenteel toegekende prioriteit. Echter, als financieel beleid geldt dat structurele lasten ook structureel gedekt moeten worden. Daarom is afgesproken om de structurele dekking in de komende jaren mee te nemen bij de implementatie van de nieuwe organisatie.

6. Kunstvoorwerpen in provinciaal bezit

6.1 Wandtapijten

De collectie wandtapijten van de Provincie Zeeland is in langdurig bruikleen gegeven aan het Zeeuws Museum. Het museum heeft een meerjarig plan voor beheer en onderhoud van de wandtapijten opgesteld. Voor de uitvoering daarvan is een meerjarig contract gesloten met Paswerk (de voormalige werkplaats tot herstel van antiek textiel) in Haarlem. In de structurele subsidie aan het Zeeuws Museum is een bedrag voor de uitvoering van dit plan opgenomen.

6.2 Overig kunstbezit

De Provincie Zeeland heeft diverse kunstvoorwerpen in haar eigen bezit. Daarnaast heeft de Provincie Zeeland van diverse instellingen kunstvoorwerpen in bruikleen (onder andere van het Instituut Collectie Nederland, het Zeeuws Genootschap, Rijksmuseum Amsterdam, Roosevelt Study Center). In 2009 heeft er voor het laatst een inventarisatie plaatsgevonden. Het beheer is hierop afgestemd. Een gedeelte van het beheer (onder andere beeldende kunst) van de provinciale kunstcollectie vindt in opdracht plaats door het Zeeuws Museum. Voor de overige kunstvoorwerpen wordt het beheer door afdeling Facilitaire Dienstverlening geregeld.

7. Conclusie

Uit deze paragraaf blijkt enerzijds dat er voor het onderhoud planmatig gewerkt wordt op basis van beheersplannen, welke frequent geactualiseerd worden en anderzijds dat de onderhoudslasten op basis van de beheersplannen in de meerjaren begroting opgenomen zijn. Hierdoor wordt het onderhoud beheerd en het risico op achterstallig onderhoud op kapitaalgoederen geminimaliseerd.

Paragraaf Financiering

1. Inleiding

De financieringsparagraaf is in samenhang met het Besluit financieringsstatuut een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Met behulp van de voorliggende paragraaf wordt verslag gedaan over het in 2011 gevoerde financieringsbeleid. De opzet van de paragraaf komt overeen met de opzet van de programmabegroting 2011.

2. Algemeen

In de financiële verordening 2009 is in artikel 11 opgenomen dat de Provinciale Staten nadere regels stellen ter zake van de uitvoering van taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening met betrekking tot de financiering- en treasuryfunctie.

Onder de toelichting van artikel 11 is opgenomen dat de financierings- en treasuryfunctie belangrijke onderdelen zijn van het middelenbeheer. Gezien de operationele kwetsbaarheid van deze functie bevat artikel 216 lid 2c van de Provinciewet het expliciete voorschrift dat deze verordening een bepaling over de financieringsfunctie bevat, waarmee de regels in acht worden genomen die zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) en de regelgeving die op deze Wet FIDO is gebaseerd (gedelegeerde regelgeving). Naast bovengenoemde wetgeving is de enige aanvullende provinciale uitvoeringsregel dat van het totaal aan belegde middelen niet meer dan 50% bij eenzelfde marktpartij wordt geplaatst.

In het in 2010 behandelde statenvoorstel Beleggingen Provincie Zeeland (FEZ-181A) is het besluit financieringsstatuut 2010 vastgesteld. Hierin zijn de gewijzigde regels met betrekking tot de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (RUDDO) aangepast. Onze deposito's zijn in 2011 via deze gewijzigde regels uitgezet.

3. Beheer

3.1 Risicobeheer vlottende schuld

De zogenaamde kasgeldlimiet, voorgeschreven door de Wet FIDO, stelt een grens (7% van het begrotingstotaal) aan de korte financiering. Dit betekent dat investeringen tot deze kasgeldlimiet gefinancierd mogen worden met kort geld (looptijd gemiddeld 1 jaar), waardoor het renterisico van korte financiering wordt beperkt.

Op basis van de huidige cijfers voldoet de Provincie aan de kasgeldlimietnorm

3.2 Risicobeheer vaste schuld, renterisiconorm

Voor de vaste schuld is in de Wet FIDO eveneens een norm beschreven, de zogenaamde "renterisiconorm". Deze norm geeft aan over welk deel van de vaste schuld renterisico gelopen mag worden. De renterisiconorm wordt berekend door het vastgestelde percentage van 20% te vermenigvuldigen met het begrotingstotaal.

Het renterisico op de vaste schuld kan bepaald worden door na te gaan:

- Welk deel van de vaste schuld in enig jaar herfinanciert moet worden door het aangaan van nieuwe leningen behorend tot de vaste schuld;
- Welk deel van de vaste schuld door een wijziging van de rente op basis van de leningsvoorwaarden niet kan worden beïnvloed.

De Provincie Zeeland had in 2011 geen vaste schuld (er zijn geen lopende leningen).

Voor met name de bouw van de tunnel Sluiskil zal de Provincie vanaf 2012 langdurig geld aantrekken. De benodigde financiering wordt in de vorm van kasgeld aangetrokken en het renterisico wordt (grotendeels) afgedekt middels een rente-instrument. De invulling van de aan te trekken lening is per januari 2012 in een vergevorderd stadium.

3.3 Zekerheden bij verstrekte geldleningen aan derden

3.3.1 Leningen werkgelegenheid

In 2011 is € 5.052 afgelost op de verstrekte geldleningen in het kader van de werkgelegenheid en er is € 868 rente ontvangen over deze leningen. Eén lening is in 2011 volledig afgelost. Er resteert nog één lening.

3.3.2 Overige leningen

Inzake de leningen Zeeuws studiefonds en hypothecaire geldleningen heeft in 2011 het volgende plaatsgevonden:

- Er resteert nog 1 hypotheek, in 2011 is € 4.491 afgelost en € 1.553 rente ontvangen;
- Een lening betreffende het Zeeuws Studiefonds van € 7.042 is oninbaar en afgeboekt.

Staat 2 geeft een overzicht van de verstrekte geldleningen. Hierin is tevens het verloop van zowel de voorziening dubieuze debiteuren als de voorziening dubieuze debiteuren studiefonds over 2011 weergegeven.

4. Financiering

4.1 Financieringspositie

In 2011 zijn de gepleegde investeringen, voor met name de bouw van de Sluiskiltunnel volledig gefinancierd met eigen financieringsmiddelen waardoor geen beroep nodig was op vreemd vermogen. Overtollige financieringsmiddelen zijn uitgezet in deposito's. Zoals in paragraaf 3.2 aangegeven zal vanaf 2012 langdurig geld geleend worden voor met name de bouw van de Sluiskiltunnel.

4.2 Uitzettingen

In staat 2 zijn de per 31-12-2011 uitgezette gelden tot één jaar (totaal 5 miljoen) en langer dan één jaar (15 miljoen) opgenomen. De uitzetting langer dan één jaar betreft de middelen van de wachtgeldvoorziening PSD en loopt door tot en met 2028. Deze middelen kunnen daarom niet worden gebruikt voor financiering.

4.3 Relatiebeheer

In het treasury statuut is de richtlijn opgenomen om bestaande bankrelaties en bancaire condities minimaal iedere drie jaar te analyseren en te beoordelen. Momenteel is BNG huisbankier van de Provincie, per 1 oktober 2012 wordt het huisbankierschap aanbesteed.

5. Rentevisie

Voor de rentevisie laat de Provincie zich extern adviseren door financiële deskundigen. 1 januari 2011 was het Euribor tarief 1%. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft in 2011 de rente eerst verhoogd en vervolgens weer verlaagd tot het tarief van 1%. Over 2011 is een rendement gehaald van ongeveer 1,75% op de korte uitzettingen. Op de uitzettingen langer dan een jaar geldt een vast rentepercentage van 4%.

Staat 1: Kasgeldlimiet 2011

(bedragen x € 1 mln)

	Stand per 01-01-2011	31-12-2011
Omvang begroting per 1 januari 2011 (= grondslag)	319	319
1. Toegestane kasgeldlimiet		
* in procenten van de grondslag	7,0%	7,0%
* in bedrag	22,33	22,33
2. Vlottende schuld		
Opgenomen gelden < 1 jaar	-	-
Schuld in rekening-courant Nazorg	8,00	8,40
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0,00	0,00
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	0,00	0,00
Totaal (2)	8,00	8,40
3. Vlottende middelen		
Contante gelden in kas	0,00	0,00
Tegoeden in rekening-courant (o.a. Groenfonds)	44,80	38,60
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	79,52	31,55
Totaal (3)	124,32	70,15
Toets kasgeldlimiet:		
4. Saldo vlottende middelen (3) - (2)	116,32	61,75
Toegestane kasgeldlimiet (1)	22,33	22,33
Ruimte (+) / Overschrijding (-); (1) + (4)	138,65	84,08

Staat 2: Verstrekte gelden per 31 december 2011

(bedrag x € 1.000)

Leningen uitgezet	Stand per 1-1-2011	reguliere aflossingen	rente	Stand per 31-12-2011
Hypothecaire geldleningen personeel *	21	4	2	17
Uitzettingen > 1 jaar	18.259	3.430	672	14.829
Leningen Zeeuws Studiefonds	16	2		14
Semi overheidsinstellingen : Stg. Groenfonds	42.195			38.669
Uitzettingen < 1 jaar	16.000			5.000
Leningen werkgelegenheid	pm			pm
totaal	76.491	3.436	672	58.529
* Met hypothecaire zekerheid				

Voorziening dubieuze debiteuren per 31 december 2011

(bedrag x € 1.000)

Leningen uitgezet	Stand per 1-1-2011	afboeking gedurende het jaar	correctie ivm actualiseren	Stand per 31-12-2011
Voorziening dubieuze debiteuren	99	70	-/- 20	9
Voorziening dubieuze debiteuren studiefonds	18	7	-/- 10	1
Totaal	117	77	-/- 30	10

Staat 4 EMU Saldo

(bedragen x € 1.000)

		2010 realisatie	2011 volgens begroting	2011 realisatie
1	Het exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-6.716	-27.394	16.282
2 +	De afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.061	2.315	2.061
3 +	De bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.228	993	946
4 -	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	1.026	317	36.681
5 +	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			-20.387
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord			
7 -	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	4.709	734	5.158
8	Baten bouwgrondexploitatie:			
+ 8	Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	2.195	6.025	0
9 -	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	7.303	4.586	7.777
10 -	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11 -	Verkoop van effecten: Gaaf u effecten verkopen? (ja/nee) Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?			Nee
	EMU-Saldo voor de Provincie	-13.270	-23.698	-50.714

Toelichting: De Provincie voldoet in 2011 niet aan de voorwaarden omtrent het EMU-saldo. Dit wordt m.n. veroorzaakt door de investeringen in de Kanaalkruising Sluiskil.

Paragraaf Verbonden partijen

1. Algemeen

In verband met bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en risico's wordt in de begroting respectievelijk jaarrekening een paragraaf verbonden partijen opgenomen.

2. Het begrip verbonden partijen

Het criterium verbonden partij is door de wetgever gelegd bij die partijen waarin de Provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een "financieel belang" wordt bedoeld dat de Provincie middelen ter beschikking heeft gesteld die zij kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de Provincie.

3. Aan de Provincie Zeeland verbonden partijen

Privaatrechtelijke organisaties:

1. DELTA N.V.
2. N.V. Westerscheldetunnel
3. Nederlandse Waterschapsbank N.V.
4. Zeeuws Participatiefonds B.V.
5. Vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO)
6. Stichting Grootschalige BasisKaart Nederland voor Zeeland
7. N.V. Economische Impuls Zeeland
8. B.V. Kanaalkruising Sluiskil
9. Grondexploitatie maatschappij Perkpolder Beheer B.V. en grondexploitatie maatschappij Perkpolder C.V.

Publiekrechtelijke organisaties:

10. Zeeland Seaports
11. Natuur- en recreatieschap De Grevelingen

4 Algemene visie op het aangaan en aanhouden van verbonden partijen

Kernvragen die de Provincie zichzelf regelmatig stelt ten aanzien van de bestaande verbonden partijen:

- Corresponderen de doelstellingen van de verbonden partij nog steeds met die van de Provincie?
- Worden de doelstellingen van de Provincie via de verbonden partij gerealiseerd?

Ten aanzien van nieuwe verbonden partijen hanteert de Provincie Zeeland de volgende uitgangspunten. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingsvormen. Bij het beantwoorden van de vraag of aan een samenwerking moet worden deelgenomen speelt dit onderscheid een belangrijke rol.

4.1 Publiekrechtelijke samenwerking

In algemene zin kan worden gesteld dat wanneer er overwegingen zijn om een samenwerkingsverband aan te gaan, dit in de publiekrechtelijke vorm zal zijn. De hierbij horende grondhouding kan worden geduid als "ja, mits" aan een aantal voorwaarden op het terrein van aansturing, beheer en verantwoording is voldaan.

4.2 Privaatrechtelijke samenwerking

De benadering voor privaatrechtelijke samenwerkingsvormen is omgekeerd. In algemene zin kan worden gesteld dat dit een vorm is waaraan niet moet worden deelgenomen, tenzij er bijzondere redenen zijn die een uitzondering op deze regel rechtvaardigen. De belangrijkste bijzondere reden om te besluiten tot een privaatrechtelijke samenwerking is wanneer het samenwerkingsverband zich bezighoudt met activiteiten die voornamelijk liggen op het commerciële vlak. Deze afweging is een zaak van Provinciale Staten en zal van geval tot geval moeten worden gezien. De grondhouding is: "nee, tenzij" er bijzondere redenen zijn om van de regel af te wijken. We kennen deelnemingen in:

- Vennootschappen, met een min of meer structureel karakter;
- Privaatrechtelijke Publiekrechtelijke Samenwerking (PPS) bij grote (infrastructurele) projecten. Hier wil de overheid samen met ondernemers (projectontwikkelaars) of bijvoorbeeld woningbouwcoöperaties een concreet project realiseren en wordt de samenwerking veelal door middel van het participeren in commanditaire, besloten of naamloze vennootschappen gerealiseerd. Op die manier wordt zowel de verdeling van zeggenschap als van risico's vastgelegd. Doeleinden, belangen, zeggenschap, inbreng, risico's en verantwoording dienen door en voor alle partijen helder te zijn geformuleerd;
- Stichtingen en verenigingen.

5 Beleidsmatige doelstellingen en voornemens van de belangrijkste verbonden partijen

5.1 DELTA N.V.

De participatie door de Provincie Zeeland in het aandelenkapitaal dateert al van zeer lang geleden. Begin 2008 is in Provinciale Staten in een breed kader gesproken over het aandeelhouderschap in DELTA N.V.. Naar aanleiding van deze discussie is geconstateerd dat het niet gewenst is om op korte termijn veranderingen aan te brengen in de bestaande situatie, dat wil zeggen Provinciale Staten wensen voorlopig aandeelhouder te blijven in DELTA N.V..

In 2010 is het meerjaren-dividendbeleid van DELTA N.V. voor de jaren 2010-2012 formeel vastgesteld. Voor de boekjaren 2011 en 2012 is een toezegging gedaan van € 40 miljoen dividend voor de aandeelhouders, waarvan 50% voor de Provincie Zeeland geraamd wordt in de meerjarenbegroting. Voor 2012 staat de Strategie DELTA N.V. onder leiding van de RvC op de agenda. DELTA N.V. heeft begin 2012 aangekondigd voorlopig geen aanvraag in te dienen voor een tweede kerncentrale.

5.2 Zeeland Seaports

Zeeland Seaports (ZSP) was tot 2011 alleen een gemeenschappelijke regeling (GR) waarin Provincie en gemeenten samenwerken. In het kader van een slagvaardig en toekomst gericht havenbedrijf is het Algemeen Bestuur van de GR ZSP in haar vergadering van 8 december 2010 overgegaan tot het oprichten van de Naamloze Vennootschap Zeeland Seaports (N.V.ZSP) per 1 januari 2011. Per 1 januari 2011 zijn daarop nagenoeg alle activiteiten en rechten en verplichtingen overgegaan van de GR ZSP naar de N.V. ZSP. De GR ZSP blijft alleen bestaan voor de uiteindelijk aflopende garantstelling voor financieringsdoeleinden. De GR ZSP bezit 100% van de aandelen in de N.V. ZSP.

In financieel opzicht loopt de Provincie Zeeland een groter risico bij een gemeenschappelijke regeling dan bij een naamloze vennootschap. Bij deze laatste is het risico immers in principe beperkt tot de kapitaalbijbreng en de eventuele overige garantstellingen. Bij een gemeenschappelijke regeling dienen ontstane tekorten, voor zover de reserves van Zeeland Seaports daartoe ontoereikend blijken, door de deelnemers te worden bijgepast. Tijdens het proces naar verzelfstandiging bleek echter dat het voor de N.V. ZSP welhaast onmogelijk zou zijn om vanaf 1 januari 2011 volledig financieel zelfstandig te opereren. Deze financiële zelfstandigheid per 1 januari 2011 zou tot gevolg hebben dat de kapitaallasten exorbitant zouden stijgen. Dit beschouwden de participanten als onwenselijk. Hierop heeft men besloten om de komende jaren garant te staan voor de bestaande leningen portefeuille per ultimo 2010 en de per die datum vastliggende harde investeringsbeslissingen. Om de omvang van de garantiestelling inzichtelijk te maken heeft het bestuur van de GR ZSP in de loop van 2010 besloten Montesquieu Finance opdracht te geven de maximale omvang en de daarbij meest passende vorm

van de garantiestelling te onderzoeken. Uit het onderzoek van Montesquieu blijkt dat de totale omvang van de benodigde garantiestelling door de GR ZSP oploopt van € 450 miljoen per 1-1-2011 naar maximaal € 500 miljoen per 1-1-2013. In de garantie- en dienstverleningsovereenkomst (GDO) tussen de GR en de N.V. is overeengekomen, dat het maximaal opgenomen bedrag door N.V. ZSP nooit boven de € 500 miljoen zal uitkomen. In 2028 moet de N.V. ZSP volledig gefinancierd kunnen worden zonder garantstelling door de participanten. De Provincie Zeeland staat gedurende de looptijd maximaal voor € 250 miljoen garant. Ultimo 2011 staat de GR ZSP nog garant voor € 65 miljoen in verband met WarmCO2. In het derde kwartaal 2011 is een addendum op de GDO opgesteld, waarin geregeld wordt dat alle financiële gevolgen in verband met WarmCO2 voor rekening van de N.V. ZSP komen.

Daarnaast zijn er, in 2011, ondertekende overeenkomsten tussen de GR en verschillende banken over garantstelling, waarbij de totale garantstelling opgeteld hoger is dan € 500 miljoen. Dit om betere financieringscondities te krijgen voor de N.V. ZSP door het inbouwen van meer flexibiliteit. Conform de GDO mag de N.V. ZSP nooit leningen aangaan die het plafond van € 500 miljoen overschrijden. De totale schulden van de N.V. ZSP uit hoofde van leningen en kredieten bedroeg op 1 januari 2011 € 398 miljoen. Zeeland Seaports beschikt per ultimo 2010 over een eigen vermogen van € 174 miljoen. Voordat derden een beroep op de door de GR ZSP afgegeven garantie kunnen doen zal eerst het eigen vermogen van de N.V. ZSP worden aangesproken. Banken kunnen zich pas tot de GR ZSP wenden bij een faillissement van de N.V. ZSP.

Als vergoeding voor deze garantiestelling hebben de participanten van de GR ZSP per 1 mei 2011 eenmalig een bedrag van € 26 miljoen ontvangen. Voor de Provincie betekent dit € 13 miljoen. De afspraken omtrent deze garantiestelling tussen de GR ZSP en de NV ZSP zijn opgenomen in de door het AB vastgestelde Garantie- en Dienstverleningsovereenkomst conform haar vergadering van 8 december 2010.

5.3 N.V. Westerscheldetunnel

Per 1 juli 2009 zijn de aandelen van het Rijk (95,4%) aangekocht, zodat de Provincie Zeeland nu 100% aandeelhouder is. Het doel van deze aankoop is het mogelijk maken van de Sluiskiltunnel.

In juni 2011 is de verdubbeling van de toeleidende wegen aan de noordzijde van de Westerscheldetunnel gerealiseerd. Na de zomer is gestart met de verdubbeling van de toeleidende wegen aan de zuidzijde.

In november 2011 is door Provinciale Staten ingestemd met een structureel lager dividend van € 2 miljoen ten gunste van een verlaging van de toltarieven voor specifieke doelgroepen. Dit betekent dat per 1 januari 2012 de t-taghouders, de veelgebruikers en de bestuurders van busjes, campers en motoren een lager toltarief betalen. Bovendien worden vier tolvrije dagen per jaar geïntroduceerd.

In financieel opzicht is de exploitatie van de Westerscheldetunnel de laatste jaren redelijk stabiel. Jaarlijks worden de prognoses bijgesteld in het businessplan *Koers*. De verwachte dividenden worden in de provinciale meerjarenbegroting op basis van *Koers* verwerkt.

Alle gerealiseerde positieve bedrijfsresultaten worden volledig aan de aandeelhouder uitgekeerd. Ten aanzien van de Provincie geldt echter dat de ontvangen dividenden niet ter vrije besteding staan. Vanuit de resultaatbestemming vindt de komende jaren de toevoeging aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel plaats. De kosten van de nieuw te bouwen Sluiskiltunnel worden gedekt uit deze bestemmingsreserve. Provinciale Staten hebben besloten na de bouw van de Sluiskiltunnel het dividend, onder aftrek van exploitatielasten, te gebruiken om het totale aankoopbedrag van de N.V. Westerscheldetunnel terug te verdienen, want de tunnel gaat in 2033 over naar het Rijk voor één euro.

5.4 N.V. Economische Impuls Zeeland

De N.V. Economische Impuls Zeeland (N.V. EIZ) is één van de jongste verbonden partijen aan de Provincie Zeeland. Op 2 juli 2007 is de N.V. Economische Impuls Zeeland opgericht met als doel het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis)economie, met groei van werkgelegenheid, door uitvoering van concrete projecten en door acquisitie van bedrijven en investeringen van elders.

N.V. EIZ heeft de volgende kerntaken:

1. Economische structuurversterking/ontwikkeelfunctie inclusief kenniseconomie
2. Promotie & Acquisitie

Deze taken zijn door de directie van de N.V. EIZ verder uitgewerkt in een jaarprogramma dat door de aandeelhouders wordt goedgekeurd. De provinciale doelstellingen, met name vanuit het *Provinciaal Sociaal-economisch Beleidsplan 2009-2012*, komen duidelijk tot uiting in het jaarprogramma. In 2012 richt de projectontwikkeling zich op de volgende speerpunten: biobased economy & food, zorgeconomie, maintenance & logistiek en financieren. Voor het onderdeel vestigen is in 2011 een acquisitieplan 2012 opgesteld dat tot doel heeft bedrijven en investeringen aan te trekken.

Impuls is een gezamenlijk initiatief van bedrijfsleven, gemeenten, kennisinstellingen en de Provincie Zeeland. Het gezamenlijke initiatief komt ook tot uiting in de aandeelhoudersstructuur en de financiële jaarlijkse bijdrage van de partners aan de N.V..

5.5 B.V. Kanaalkruising Sluiskil

De B.V. Kanaalkruising Sluiskil is opgericht per 1 juli 2009. De Provincie Zeeland is 100% aandeelhouder.

De B.V. Kanaalkruising Sluiskil heeft de opdracht om voor de Provincie Zeeland de Sluiskiltunnel te bouwen. Er is gekozen om voor dit project een B.V. op te richten omdat, gelet op de aard en omvang van het project, het raadzaam is om een organisatie op te zetten die slagvaardig kan handelen. Bij de voorbereiding en bouw van de Westerscheldetunnel waren eerder goede ervaringen opgedaan met de realisatie van de tunnel binnen een private rechtspersoon. Gebleken is dat op deze wijze het project voor de bouw van een tunnel beheersbaar kan worden gehouden. De B.V. Kanaalkruising Sluiskil kan aan de slag met een afgebakende opdracht en kan zich primair richten op praktische en technische aspecten rondom de bouw en realisatie van de tunnel.

In 2010 is de Europese aanbestedingsprocedure afgerond en is aan de aannemerscombinatie BAM – TBI de opdracht gegund tot het bouwen van de tunnel met toeleidende wegen.

Het projectbudget voor hele project is € 295,6 miljoen en de oplevering van de tunnel is gepland medio 2015. De bijdrage van de Provincie Zeeland bedraagt € 112,6 miljoen.

5.6 Grondexploitatie maatschappij Perkpolder Beheer B.V. en grondexploitatie maatschappij Perkpolder C.V.

Grondexploitatie maatschappij Perkpolder Beheer B.V. en grondexploitatie maatschappij Perkpolder C.V. zijn opgericht in september 2009. Dit betreft een PPS constructie, waarin de Provincie Zeeland voor 25% aandeelhouder is. Andere aandeelhouders zijn: Gemeente Hulst, AM Grondbedrijf BV en Bouwfonds MAB Ontwikkeling BV, allen voor 25%.

Partijen beogen met deze samenwerking de integrale ontwikkeling van het Plangebied tot een gebied bestaande uit het Hart (permanente woningen en een hotel op het voormalige veerplein), deeltijdwoningen en recreatieve natuur in de westelijke Perkpolder, een jachthaven, een golfbaan, buitendijkse natuur met primaire waterkeringen en de aanpassing van de N689.

In 2010 en 2011 zijn voorbereidende werkzaamheden verricht. Er ligt een bestemmingsplan, dat onherroepelijk is. Een groot deel van de benodigde gronden is verworven.

6 Risico's

Voor wat betreft de specifieke risico's vanuit de risico analyse wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Verder verwijzen we naar de bijlagen bij deze paragraaf waarin van de belangrijkste zeven verbonden partijen de business sheets zijn weergegeven.

Overzicht van de belangrijkste verbonden partijen

Statutaire naam deelneming 1
DELTA N.V.

Vestigingsplaats
Middelburg

Bestuurlijk belang

Het bestuurlijk belang bestaat uit 50% stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders (AvA).

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:	(bedragen x € 1.000)	
20.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 454	
Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve		€ 9.080
Van het maatschappelijk kapitaal is geplaatst en volgestort:		
15.280 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 454	
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve		€ 6.937

50% van het geplaatste aandelenkapitaal is in bezit van de Provincie Zeeland.

DELTA N.V. Doelstelling van de vennootschap

DELTA N.V. is een geïntegreerd energiebedrijf. Het is werkzaam op het gebied van de elektriciteits-, gas-, water- en warmtevoorziening, internet en de inzameling, be- en verwerking van afval en water.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De Provincie Zeeland participeert reeds vele jaren in DELTA N.V. Op dit moment worden geen specifieke beleidsdoelstellingen nagestreefd met het aandelenbezit. Een maatschappelijk aanvaardbaar dividend wordt wel gewenst door de aandeelhouders.

DELTA N.V. wordt in Zeeland heel belangrijk gevonden in het kader van de hoogwaardige, Zeeuwse werkgelegenheid. Verder valt onder DELTA N.V. het waterbedrijf Evides, het Netwerkbedrijf DNWB en de kerncentrale binnen EPZ. Deze bedrijven zijn van groot publiek belang.

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij DELTA N.V. gelijk aan het kalenderjaar.

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2010 (bedragen x € 1.000)

De voor winstverdeling beschikbare winst over 2010 bedroeg	€	-177.787
Hiervan is aan dividend beschikbaar gesteld	€	50.000
Hiervan is door de Provincie Zeeland ontvangen	€	25.000
Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg	€	1.483.084
Het totale eigen vermogen per primo boekjaar bedroeg	€	1.312.474
Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg	€	2.800.473
Het balanstotaal per primo boekjaar bedroeg	€	3.232.961
Het aantal medewerkers per 31 december 2010 bedroeg		3.197

Overige bijzonderheden

Op dit moment staat de wetgeving niet toe dat de waterdivisie van DELTA N.V., na de fusie met Waterbedrijf Europoort ondergebracht in Evides, wordt geprivatiseerd.

De energienetten, ondergebracht bij DELTA N.V. Netwerkbedrijf, zijn niet vrij verkoopbaar (in ieder geval niet aan niet-overheden of buitenlandse investeerders).

DELTA N.V. is niet gesplitst per 1 januari 2011. Over de splitsing lopen nog gerechtelijke procedures met de Staat. Wanneer de Provincie Zeeland of één van de andere aandeelhouders de aandelen wenst te verkopen, dan moeten deze op statutaire gronden eerst worden aangeboden aan de overige aandeelhouders.

Statutaire naam deelneming 2 Zeeland Seaports (ZSP)

Vestigingsplaats Terneuzen

Bestuurlijk belang

Zeeland Seaports is een openbaar lichaam met rechtspersoonlijkheid op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het is een samenwerkingsverband van de Provincie Zeeland (50%), de gemeente Terneuzen (25%), de gemeente Vlissingen (12,5%) en de gemeente Borsele (12,5%). Het algemeen bestuur van Zeeland Seaports bestaat uit acht personen, waarvan er twee worden benoemd door Provinciale Staten uit het college van Gedeputeerde Staten. Eén van de twee door de Provincie Zeeland aangewezen leden van het algemeen bestuur wordt tevens benoemd als voorzitter van het algemeen bestuur. Er is ook een dagelijks bestuur. Dit bestaat uit vier leden, allen afkomstig uit het algemeen bestuur (iedere deelnemer levert één DB-lid). De voorzitter van het AB is ook voorzitter van het dagelijks bestuur. Per 1 januari 2011 zijn alle activiteiten en rechten en verplichtingen overgegaan van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) ZSP naar de N.V. ZSP. De GR ZSP blijft alleen bestaan voor financieringsdoeleinden. De GR ZSP bezit 100% van de aandelen in de N.V. ZSP. Zodra de GR ZSP de aandelen van de N.V. ZSP overdraagt aan de participanten van de GR ZSP en desgewenst de GR ZSP als entiteit kan worden opgeheven zijn de individuele toekomstige Aandeelhouders als volgt gerechtigd in het aandelenkapitaal van de Vennootschap. Provincie Zeeland 50%, Gemeente Terneuzen 16 2/3%, Gemeente Borsele 16 2/3% en de Gemeente Vlissingen eveneens 16 2/3%.

Financieel belang

Zoals reeds aangegeven bij het bestuurlijk belang is de Provincie Zeeland voor 50% deelnemer in de GR Zeeland Seaports.

Doelstelling rechtspersoon

De N.V. Zeeland Seaports heeft het volgende doel: het (doen) uitoefenen van het havenbedrijf en in dat kader depositie van het Zeeuwse haven- en industriecomplex in internationaal perspectief zowel op de korte als lange termijn te versterken. Deze doelstelling is opgenomen in artikel 2 van de statuten van de naamloze vennootschap.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De reden van deelname aan de gemeenschappelijke regeling is met name gericht op het belang van het creëren van werkgelegenheid. Uiteraard lopen de doelstellingen die N.V. Zeeland Seaports nastreeft parallel met de doelstellingen van de GR Zeeland Seaports en die van de Provincie Zeeland.

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij Zeeland Seaports gelijk aan het kalenderjaar.

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2010 (bedragen x € 1.000)

Totaal negatief resultaat over 2010	€	-9.596
Hiervan heeft betrekking op de business unit Terneuzen	€	-2.595
Hiervan heeft betrekking op de business unit Vlissingen	€	-7.001
Het totale eigen vermogen per primo boekjaar bedroeg	€	183.765
Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg	€	174.169
Het balanstotaal per primo boekjaar bedroeg	€	592.038
Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg	€	600.697
Het aantal medewerkers in 2010 in vaste dienst		71

Overige bijzonderheden

In haar vergadering van 17 februari 2010 heeft het algemeen bestuur van Zeeland Seaports besloten over te gaan tot het verzelfstandigen van de GR ZSP door middel van het oprichten van de N.V. ZSP. In de loop van 2010 werden alle benodigde verzelfstandigingdocumenten ter goedkeuring aangeboden aan de Raden en Staten, waarna het Algemeen Bestuur van de GR ZSP in haar vergadering van 8 december 2010 kon overgaan tot het formeel oprichten van de N.V. ZSP per 1 januari 2011. Vanaf 1 januari 2011 zijn alle operationele activiteiten van de GR ZSP ondergebracht bij de N.V. ZSP.

Ook werkt Zeeland Seaports samen met DOW Chemical N.V. in de joint venture "Valuepark Terneuzen". In 2008 heeft Zeeland Seaports samen met Yara Warm Co2 opgericht. Zeeland Seaports bezit 80% van de aandelen en Yara de resterende 20%.

Statutaire naam deelneming 3 N.V. Westerscheldetunnel (WST)

Vestigingsplaats Borssele

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door een directie bestaande uit één of meer leden, onder toezicht van een Raad van Commissarissen (RvC). De RvC stelt het aantal leden van de directie vast. Er zijn twee directie-leden. Een lid van de directie wordt benoemd door de RvC. De RvC bestaat uit een vast aantal leden (vijf personen).

De leden van de RvC worden weer benoemd door de Algemene vergadering van aandeelhouders (AvA). De benoeming door de AvA zal voor wat betreft de benoeming van één commissaris geschieden op voordracht van de Provincie Zeeland.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:		(bedragen x € 1.000)
2.000.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 45	
Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve		€ 90.000
Van het maatschappelijk kapitaal is geplaatst en volgestort:		
1.692.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 45	
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve		€ 76.140

Hiervan is, per 1 juli 2009, 100% in bezit van de Provincie Zeeland. Voor die tijd had de Provincie Zeeland een belang van 4,6%.

Doelstelling van de vennootschap

Het doel van de vennootschap is omschreven in artikel 3 van de statuten: "De vennootschap heeft als doel een tunnel onder de Westerschelde -met aansluitende wegen en bijbehorende werken- tot stand te brengen en als rechthebbende te exploiteren of doen exploiteren, alsmede ter bevordering van dit doel het deelnemen in, het voeren van beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord".

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De doelstelling is niet zozeer gelegen in het aanhouden van de verbonden partij. Doel was immers de realisatie van een vaste oeververbinding. De daaruit voortvloeiende verbondenheid met de N.V. Westerscheldetunnel is een gegeven waarmee tenminste 30 jaar (te rekenen vanaf de ingebruikname op 14 maart 2003) rekening dient te worden gehouden.

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij de N.V. Westerscheldetunnel gelijk aan het kalenderjaar.

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2010

(bedragen x € 1.000)

De voor winstverdeling beschikbare winst over 2010 bedroeg	€	5.280
Hiervan is aan dividend beschikbaar gesteld in 2011	€	5.280
Door de Provincie Zeeland is over het boekjaar aan dividend ontvangen	€	5.280
Het totale eigen vermogen per primo boekjaar bedroeg	€	647.162
Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg	€	81.196
Het balanstotaal per primo boekjaar bedroeg	€	651.565
Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg	€	579.853

Overige bijzonderheden

De Provincie Zeeland had, tot 30 juni 2009, 4,6% van de aandelen in bezit.

De overige 95,4% is per 1 juli 2009 gekocht van het Ministerie van Financiën, zodat de Provincie Zeeland nu 100% van de aandelen bezit. Bij de overname is de exploitatiebijdrage per 1 januari 2010 afgekocht en beëindigd.

Statutaire naam deelneming 4 Economische Impuls Zeeland N.V. (EIZ)

Vestigingsplaats Middelburg

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door twee directeuren. Het toezicht wordt uitgevoerd door een Raad van Commissarissen van vier leden. De leden van de RvC worden aangesteld door de aandeelhouders. Geen van de leden van de directie of RvC is direct of op voordracht van de Provincie Zeeland benoemd. In 2011 is de heer Ten Voorde benoemt als directeur van Impuls.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:	(bedragen x € 1.000)	
750.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 1	
Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve		€ 750
Van het maatschappelijk kapitaal is per ultimo 2010 geplaatst en volgestort:		
150.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€ 1	
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve		€ 150

Hiervan is 69% (103.500 aandelen) in bezit van de Provincie Zeeland.

Doelstelling vennootschap

De voornaamste doelstelling betreft het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis) economie, met groei van werkgelegenheid, door uitvoering van concrete projecten en door acquisitie van bedrijven en investeringen van elders. Daarnaast is onder andere het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van, alsmede het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke rechtsvorm statutair mogelijk.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De doelstellingen van de Provincie Zeeland voor de oprichting van de vennootschap zijn opgenomen in het *Provinciaal Economisch Beleidsplan 2009-2012*. N.V. EIZ dient het gat tussen enerzijds ideeën en eerste planontwikkeling en anderzijds de daadwerkelijke uitvoering van projecten te dichten. De N.V. EIZ is voor Provincie Zeeland de belangrijkste partner bij het ontwikkelen en stimuleren van de Zeeuwse economie

Enige financiële cijfers

Het boekjaar is bij de Economische impuls Zeeland N.V. gelijk aan het kalenderjaar.

Het laatste boekjaar waarover cijfers beschikbaar zijn, is het jaar 2010	(bedragen x € 1.000)	
Het verlies over 2010 bedroeg	€	3
Het negatieve resultaat is dan onttrokken aan het eigen vermogen		
Het totale eigen vermogen per ultimo boekjaar bedroeg	€	367
Het balanstotaal per ultimo boekjaar bedroeg	€	954
Het aantal medewerkers per ultimo 2010 bedroeg		10

Statutaire naam deelneming 5 **B.V. Kanaalkruising Sluiskil (KKS)**

Vestigingsplaats **Terneuzen**

Bestuurlijk belang

De vennootschap wordt bestuurd door een directie bestaande uit één lid, onder toezicht van een Raad van Commissarissen (RvC). De RvC zelf bestaat uit vijf onafhankelijke leden. De Provincie Zeeland is 100% aandeelhouder.

Financieel belang

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bestaat uit:	(bedragen x € 1.000)	
1.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€	1.000
Totaal maatschappelijk kapitaal is derhalve	€	1.000
Van het maatschappelijk kapitaal is per ultimo 2008 geplaatst en volgestort:		
1.000 aandelen, met een nominale waarde elk van	€	1.000
Totaal geplaatst kapitaal is derhalve	€	1.000

Hiervan is 100% in bezit van de Provincie Zeeland.

Doelstelling van de vennootschap

De vennootschap heeft ten doel: het in opdracht van de Provincie Zeeland voorbereiden en (laten) bouwen van de Sluiskiltunnel met aansluitende wegen en het er voor zorgen, dat het beheer, onderhoud en verkeers- en incidentmanagement voor een nog nader door de Provincie te bepalen periode op verantwoorde wijze wordt verzorgd door een derde partij; en het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Doelstelling van het aanhouden van de verbonden partij

De B.V. Kanaalkruising Sluiskil werkt met een afgebakende opdracht en kan zich primair richten op praktische en technische aspecten rondom de bouw en realisatie van de Sluiskiltunnel.

Enige financiële cijfers

Het totale budget voor de bouw van de Sluiskiltunnel is € 295,6 miljoen (prijspeil oktober 2010).

Het boekjaar bij de BV Kanaalkruising Sluiskil is gelijk aan het kalenderjaar	(bedragen x € 1.000)	
Winstsaldo 2010	€	0
Doorberekende kosten aan Provincie Zeeland 2010	€	8.617
Balanstotaal ultimo 2009	€	4.545
Balanstotaal ultimo 2010	€	57.391

De B.V. Kanaalkruising Sluiskil (B.V. KKS) maakt kosten voor de bouw en aanleg van de tunnel en berekent deze gedurende het jaar door aan de Provincie Zeeland. Hierdoor is gedurende de bouw het winstsaldo van de B.V. KKS nul.

De jaarcijfers van de B.V. KKS geven daardoor niet zoveel nuttige informatie. Mutaties inzake de bouwkosten kunnen gevolgd worden in de "bestemmingsreserve Sluiskiltunnel" van de Provincie Zeeland. Zie hiervoor de paragraaf Staat van reserves en voorzieningen en Verplichtingen ten laste van reserves.

Vanwege het tijdelijke karakter van de B.V. KKS wordt gewerkt met ingeleend personeel. Het aantal fte op de loonlijst is daardoor nul.

Paragraaf Grondbeleid

1. Visie grondbeleid

De Provincie Zeeland is al jaren in het landelijk gebied actief om provinciale beleidsdoelen te realiseren. Grondbezit is daarbij een belangrijke ondersteunende factor. Grond is veelzijdig en inzetbaar voor bijvoorbeeld infrastructuur, landbouwstructuurverbetering, landbouwroutes, aquacultuur, landschap en recreatie. We proberen gronden tegen een redelijke prijs en binnen een acceptabele termijn met het meest geschikte instrumentarium te verkrijgen.

Op 18 december 2009 hebben Provinciale Staten de *Nota Grondbeleid* vastgesteld. Hierin zijn criteria en kaders opgenomen voor de te hanteren grondpolitiek, wijze van verwerving en inzet van instrumentarium.

2 Beleidsuitgangspunten

2.1 Een actieve of faciliterende grondpolitiek

Voorafgaand aan het realiseren van een project maken we een keuze over het voeren van een actieve dan wel faciliterende grondpolitiek. Dit is een nuancering ten opzichte van het *Omgevingsplan*, waarin we inzetten op een actief strategisch grondbeleid.

Bij het maken van een keuze houden we rekening met het inzetten van het gepaste instrumentarium en de financiële risico's. Bij actieve grondpolitiek lopen we als actieve partij meestal een financieel risico. Dit risico moeten we afdekken. Bij faciliterend grondbeleid lopen we niet of nauwelijks een financieel risico. De keuze tussen een actieve of faciliterende grondpolitiek is een bewuste afweging. Bij het maken van een keuze hanteren we daarom enkele vastgestelde criteria. De criteria zijn vooral gericht op noodzakelijkheid, rechtmatigheid en risicobeheersing.

Voor de projecten Waterdunen en Perkpolder voeren we een actieve grondpolitiek. Er is in deze gevallen sprake van een minimale bewerking en (verwachte) waardevermeerdering van de gronden en er is sprake van doorlevering van gronden. De projecten zijn gericht op het realiseren van de beleidsdoelen en niet op het maken van winst. Bij deze projecten gaan we uit van kostendekkende grondexploitaties. Dit betekent dat de kosten van de gronden worden gedekt met de opbrengsten uit de verkoop van de gronden. De eventuele risico's met betrekking tot de gronden dekken we af binnen de grenzen van de afzonderlijke grondexploitaties. Wij vinden het daarom niet nodig om een aparte reserve voor grondzaken te vormen.

2.2 Besluitvorming

Bij de besluitvorming over te realiseren gebiedsdoelen maken we minimaal gebruik van een beleidsvisie, een quick scan of aankoopstrategieplan en een financiële onderbouwing. In het aankoopstrategieplan geven we voor de start van een project aan hoe we gronden gaan verwerven.

2.3 Samenwerking

Op de grondmarkt zijn diverse partijen actief met ieder hun eigen doelstellingen en opgaven. Voor de realisatie van onze doelstellingen kan een samenwerking met andere partijen nodig zijn. Bij een samenwerking in het landelijk gebied met andere overheden nemen wij de regierol. Bij een samenwerking met private partijen worden partijen geselecteerd op grond van vastgestelde criteria.

2.4 Inzet gronden

Het komt voor dat in een gebied meerdere doelen gerealiseerd moeten worden. Een perceel kan dan voor meerdere projecten ingezet worden. In dat geval maken we een keuze en daarbij streven we naar een optimale doelrealisatie.

2.5 Ruilinstrumentarium

Ruilen met grond is vaak een essentieel instrument voor gebiedsgerichte projecten. We hechten daarom belang aan het bezitten van ruilgronden op alternatieve locaties buiten de projectgebieden. De kans op het verwerven van gronden op de gewenste locatie is groter als we aan grondeigenaren een perceel op een alternatieve locatie kunnen aanbieden. We kennen verschillende manieren van ruil. Op basis van een quick scan bepalen we per project welke vorm van kavelruil wordt ingezet.

2.6 Prijsbeleid

Bij de verwerving van gronden bieden we niet boven de marktprijs of bieden we op basis van volledige schadeloosstelling, tenzij er sprake is van zeer uitzonderlijke omstandigheden. De wettelijke regelingen op het gebied van staatssteun blijven bij de verwerving onverkort van kracht.

2.7 Waardering

De waarde van provinciale gronden is terug te vinden op de balans. De meeste gronden waarderen we tegen verkrijgingsprijs met aftrek van een eventuele bijdrage van derden. Het komt voor dat gronden onderdeel zijn van een grondexploitatie. Deze gronden worden gewaardeerd op de vervaardigingsprijs inclusief transactiekosten, notaris- en kadasterkosten, zolang deze onder de verwachte verkoopprijs ligt.

Op de balans staan niet alle gronden van de Provincie. De kosten voor verwerving van gronden voor de realisatie van wegen nemen we direct ten laste van de exploitatie. Deze gronden staan daarom niet op de balans.

2.8 Risicomanagement

Het aanhouden van grondvoorraden brengt risico's en kosten met zich mee. Er zijn kosten verbonden aan de tijdelijke investeringen in de gronden zoals transactiekosten en rentekosten. Daarnaast zijn er de uitvoeringskosten als gevolg van het ruilen en verwerven van gronden. Het aanhouden van een strategische grondvoorraad brengt risico's van waardedaling van de aangekochte gronden met zich mee.

Bij grondaankopen voor meer risicovolle projecten voeren we een risicoanalyse op basis van een businesscase uit.

2.9 Grondbank Zeeland

Per 1 januari 2010 is de Grondbank Zeeland ingesteld. De bedoeling van de grondbank is om te beschikken over voldoende ruil gronden. Met die gronden kunnen we snel en flexibel inspelen op strategische kansen en mogelijkheden voor gebiedsprojecten. Voorop staat dat we tijdelijk eigenaar zijn van de ruil gronden. Uiteindelijk moeten we gronden aan de eindbeheerder verkopen.

Door Provinciale Staten is het plafond van de grondbank voor de periode 2009-2018 vastgesteld op € 13 miljoen. De omvang van de grondbank en de mutaties zijn opgenomen in de staat van activa en de staat van restant investeringskredieten.

3 De verwerving en uitgifte van gronden

De afgelopen jaren hebben we op grote schaal gronden aangekocht. Dit was vooral in het kader van doelen uit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Verder hebben we gronden verworven voor de projecten Waterdunen en Perkpolder. Daarnaast bezitten we ook gronden voor de aanleg van wegen, restpercelen en ruilgronden met betrekking tot specifieke projecten zoals Duurzaam Veilig West Zeeuwsch-Vlaanderen.

3.1 Gronden voor infrastructurele doelen

Bij de grondverwerving voor infrastructurele projecten bieden we op basis van volledige schadeloosstelling. Naast een dergelijk bod in geld bieden we ook de mogelijkheid van vrijwillige grondruil aan.

De Provincie heeft nog een voorraad gronden die voor het project Duurzaam Veilig zijn aangekocht. Deze voorraad bouwen we af. Daarnaast zijn percelen aangekocht voor infrastructurele projecten zoals de Kanaalkruising Sluiskil, reconstructie, aanleg en verbreding van wegen (bijvoorbeeld N62) en fietspaden.

3.2 Gronden voor doelen in het landelijk gebied

Eind 2006 heeft de Provincie met het toenmalige Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) afgesloten voor een periode van zeven jaar. Op basis van deze overeenkomst hebben we met rijksmiddelen gronden verworven ter realisatie van rijksdoelen in het landelijk gebied.

Met de voorgenomen decentralisatie van het ILG naar de provincies worden doelstellingen bijgesteld. Zo zal er een herijking van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gaan plaatsvinden en wordt een aantal investeringen zoals EHS Robuuste Verbindingen beëindigd. Deze ontwikkelingen hebben invloed op de verwerving van gronden in het landelijk gebied.

In 2005 is besloten tot een derde verdieping van de Westerschelde. In dat kader zijn ook afspraken met het Rijk gemaakt over de aanleg van 600 hectare nieuwe natuur. Wij hebben de regierol bij de verwerving van gronden voor de 600 hectare estuariene natuurontwikkeling.

3.3 Gronden voor doelen uit het Omgevingsplan en andere beleidsplannen

In het *Omgevingsplan* geven we aan welke ontwikkelingen gewenst zijn, zoals de projecten Waterdunen en Perkpolder. De bestuurlijke keuze in het *Omgevingsplan* houdt in dat we een actieve houding innemen ten aanzien van ontwikkelingen in het ruimtelijk gebied. Het zegt niets over de feitelijke grondverwerving. Naast een actieve houding op ruimtelijk gebied is het ook mogelijk dat wij de feitelijke grondverwerving ter hand nemen om doelen te realiseren.

Het beleid van de Provincie dat geldt voor het stimuleren van aquacultuur is vastgelegd in het *Omgevingsplan 2006-2012* en het *Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan (PSEB) 2009-2012*. Het stimuleren van ontwikkelingen op het gebied aquacultuur van aquacultuur zou voor Zeeland kunnen leiden tot een nieuwe economische sector. Voor een ontwikkeling zoals het proefproject van de Stichting Zeeuwse Tong is de benodigde grond aangekocht met behulp van de Grondbank Zeeland.

3.4 Omvang grondvoorraden

De omvang en het verloop van de provinciale grondvoorraden is opgenomen in de balans, de staat van activa en de staat van restant investeringskredieten van de jaarrekening. In de toelichting op deze onderdelen wordt de samenstelling en de financiële waardering van de voorraad opgenomen. De totale voorraad grond in ons eigendom (juridisch) per 31 december 2011 was circa 1.298 hectare. Bij de waardering van de gronden zijn de bijdragen van derden, conform het Besluit Begroting en Verantwoording, in mindering gebracht op de balanswaarde. Hierdoor is het werkelijk betaalde bedrag per hectare niet gelijk aan de balanswaarde per hectare.

Paragraaf Bedrijfsvoering

1. Algemeen

Bedrijfsvoering omvat het sturen en beheersen van processen en activiteiten om gestelde doelen te bereiken. De doelen die de Provincie Zeeland wil bereiken staan beschreven in de programma's van de programmabegroting. Het succesvol uitvoeren van de programma's is in belangrijke mate afhankelijk van de kwaliteit en adequaatheid van de bedrijfsvoering. Onder processen en activiteiten moet alles worden verstaan wat gedaan moeten worden om doelen te realiseren. Sturen betekent: initiëren van processen en activiteiten en plannen en organiseren van de inzet van mensen, middelen en (kapitaal)goederen die nodig zijn voor de uitvoering. Beheersen omvat het controleren van de uitvoering en zonodig bijsturen.

De inhoud van deze paragraaf is te splitsen in twee delen:

- Hoofdstuk 2 bevat informatie over de wijze waarop de Provincie Zeeland een adequate bedrijfsvoering bereikt en waarborgt. Er wordt weergegeven welke kaders door Provinciale Staten zijn aangegeven en hoe de planning en controlcyclus eruit ziet voor 2011;
- Hoofdstuk 3 gaat in op de ondersteuning. De manier waarop ondersteuning wordt geboden om de programma's te realiseren en de ontwikkelingen op ondersteuningsgebied hebben invloed op de adequaatheid van de bedrijfsvoering. Ook de vraag "wat mag de ondersteuning kosten?" wordt beantwoord in dit gedeelte van de paragraaf bedrijfsvoering.

In beide delen is niet getracht om uitputtend te zijn maar er is wel rekening gehouden met de wettelijke eis¹. Deze eis houdt in dat Provinciale Staten dienen te worden geïnformeerd over bestaand beleid en nieuwe beleidsontwikkelingen ten aanzien van de bedrijfsvoering.

2. Bedrijfsvoering

2.1 Rechtmatigheid

Bij het onderzoek naar de rechtmatigheid bij de accountantscontrole zijn, naast zes criteria die worden getoetst in het kader van de getrouwheidsverklaring, drie aspecten van belang. Dit zijn:

- Het begrotingscriterium
Dit betreft het tot stand komen van financiële handelingen binnen het kader van de geautoriseerde begroting (ex. Artikel 216 Provinciewet). Het college dient ervoor zorg te dragen dat de lasten van de programma's zoals geautoriseerd in de begroting na wijziging niet worden overschreden;
- Het voorwaarden criterium
Bij het voorwaarden criterium is van belang welke regelgeving, zowel intern als extern, van toepassing is bij de uitvoering van financiële beheershandelingen. Deze regelgeving is geïnventariseerd en wordt jaarlijks geactualiseerd;
- Het M&O-criterium.
Het gaat hierbij om misbruik en oneigenlijk gebruik van provinciale middelen. Basis van het voorkomen hiervan vormt een inventarisatie of alle risico's zijn afgedekt door wet- en regelgeving. In 2008 is een nota vastgesteld door GS waarin is aangegeven wat de provinciale visie is op misbruik en oneigenlijk gebruik en op welke wijze hieraan invulling dient te worden gegeven.
 - Misbruik: is het bewerkstelligen van geen of te geringe betaling van verplichte bijdragen aan de overheid en van het verkrijgen of genieten van een (te hoge) uitkering door bewust niet, niet tijdig, niet juist of niet volledig verstrekken van gegevens en inlichtingen;
 - Oneigenlijk gebruik: is het volgens de regels van de wet maar in strijd met de bedoelingen van de wettelijke bepalingen, geheel of ten dele ontgaan van een verplichte bijdrage aan de overheid en verkrijgen of genieten van een (te hoge) uitkering.

¹ Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten 2003, Hoofdstuk 2, Titel 2.3, artikel 14

- De basis van het voorkomen van M&O is dat processen, waarbij M&O-gevoeligheden spelen, voldoende maatregelen en mogelijkheden bevatten. M&O-maatregelen zijn voor 2011 verankerd in de administratieve organisatie. Jaarlijks, dus ook in 2011, wordt de actualiteit bezien. Bij het maken van nieuwe regelingen en verordeningen wordt getoetst of het M&O beleid hierin voldoende is verankerd.

Deze aspecten worden in 2011 worden getoetst aan de hand van het controleprotocol accountant 2010 tot en met 2011.

2.2 Kaders

De door Provinciale Staten vast te stellen programmarekening is gebaseerd op de vijftien programma's zoals Provinciale Staten deze in april 2007 hebben vastgesteld voor vier jaar. Provinciale Staten leggen vast in welke mate zij wat willen bereiken, in maatschappelijke effecten en doelstellingen en welke baten en lasten zij daarvoor per programma beschikbaar stellen. Dit houdt in dat Provinciale Staten via dertig begrotingsposten en daarbij behorende doelstellingen autorisatie verlenen om uitvoering te geven aan de programma's.

De kaders opgenomen in de Voorjaarsnota, die is opgesteld in mei, worden vanuit de kaderstellende rol door Provinciale Staten vastgesteld. In de Voorjaarsnota is verder een geactualiseerd beeld gegeven van de budgettaire positie van de provincie en afgezet tegen de bestaande afgesproken ambities. Deze ambities zijn terug te vinden in de meerjarige beleidsplannen.

In de programma's uit de programmarekening is aangegeven hoeveel middelen er voor de realisatie van het programma aangewend zijn. De programmabudgetten omvatten:

- Structurele en incidentele programmabudgetten;
- Toevoegingen en onttrekkingen aan voorzieningen en overlopende passiva;
- Apparaatskosten;
- Toegerekende kosten voor ondersteuning.

De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden per programma apart weergegeven.

Naast dit budgettaire kader zijn er nog een aantal kaders waarbinnen de uitvoering van de programma's moet worden verwezenlijkt.

Kader	Omschrijving	Vastgesteld
Financiële verordening 2009	Bevat uitgangspunten voor financieel beleid, financieel beheer en de financiële organisatie	PS 27 juni 2008
Controleprotocol accountant 2010-2011	Bestaat uit de regels voor de (accountants)controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. De verordening moet waarborgen dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst.	PS 5 november 2010
Verordening periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid door Gedeputeerde Staten (artikel 217A)	Omvat regels over hoe de controle op en evaluatie van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid en het beheer van het door GS gevoerde bestuur worden uitgevoerd.	PS 29 september 2006
Gedragscodes bestuurlijke integriteit Provincie Zeeland 2004	Bevat gedragsregels in aanvulling op de wettelijke regels. De Commissaris van de Koningin, gedeputeerden en leden van Provinciale Staten zijn op de naleving van gedragscodes aanspreekbaar.	PS 12 maart 2004

Inhuur externen:

Met het inhuren van externen wordt terughoudend omgegaan. In 2011 heeft de Provincie in totaal voor een bedrag van € 4,3 miljoen aan het inhuren van deskundigheid besteed (in 2010 was dit € 5,3 miljoen).

Deze € 4,3 miljoen is onderverdeeld op basis van de rijksnorm en laat het volgende zien:

(bedragen x € 1 miljoen)		
	2011	2010
Beleidsgevoelige externe inhuur	€ 2,7	€ 3,3
Beleidsondersteunende externe inhuur	€ 0,7	€ 0,9
Uitzendkrachten en inhuur op basis van capaciteit	€ 0,9	€ 1,1
Totaal externe inhuur op basis van de rijksnorm over 2011	€ 4,3	€ 5,3

Op basis van deze externe inhuur zit de provincie Zeeland voor 2011 op € 4,3 miljoen/€ 43,8 miljoen* op 9,8% van de loonsom. Hiermee blijven wij binnen de rijksnorm, die de rijksoverheid voor haar eigen bedrijfsvoering hanteert.

De rijksnorm voor de inhuur van extern personeel is maximaal 13% van de totale personele uitgaven. Aan de ministeries is gevraagd, om voor 2011 en later, de inhuur te reduceren tot 10%.

**loonsom geboekt in rubriek 4*

2.2.1 Bezuinigingen 2011 t/m 2016 en verder structureel

In het statenvoorstel van 12 maart 2010 is een bezuinigingstaakstelling van € 17,7 miljoen vastgesteld om de korting op het provinciefonds te kunnen opvangen. Deze taakstelling is gefaseerd opgenomen in het meerjarenperspectief met ingang van 2011. Voor 2011 betrof het een bezuiniging met betrekking tot de personeelsbudgetten van € 0,8 miljoen en een bezuiniging op materiele kosten, subsidies en stelposten van € 7,9 miljoen. Beide bezuinigingen zijn gerealiseerd.

Daarnaast moest de algemene reserve op het niveau van het benodigde weerstandsvermogen komen. Een van de maatregelen die hiervoor zijn getroffen was het niet vrijgeven van 10% van de budgetten van 2011 (€ 3,1 miljoen), behalve wanneer er juridische of andere zwaarwegende verplichtingen waren aangegaan.

2.3 Planning en control

De cyclus van planning en control is bedoeld om de verschillende lagen in de organisatie in staat te stellen om verantwoordelijkheden te kunnen sturen en beheersen. Dit geldt zowel intern als extern. De verantwoordelijkheden betreffen de sturing (planning) en de beheersing (control) van de provinciale doelstellingen enerzijds en anderzijds ook de planning en control van de financiële middelen om deze doelstellingen te realiseren. De uitvoering is conform de financiële verordening door GS vastgelegd in de regeling budgetbeheer.

Het schema voor de planning en controlcyclus voor 2011 was als volgt:

	Provinciale Staten	Gedeputeerde Staten	Directies	Werknemer
Januari		Winterconferentie		Planningsgesprek (in combinatie met evaluatiegesprek)
April	Na verkiezingen; Nieuw Speerpuntennotitie (Staten programma)	Na coalitievorming; nieuw collegeprogramma		
Mei	Jaarrekening 2010 en 2 ^e begrotingswijziging 2011			
Juni	Voorjaarsnota, 3 ^e begrotingswijziging 2011 en Algemene Beschouwingen	Voorjaarsconferentie	Management rapportage	Voortgangsgesprek
September	4 ^e begrotingswijziging 2011			
Oktober		Najaarsconferentie		
November	Begroting 2012 inclusief najaarsnota			
December	1 ^e begrotingswijziging 2012		Afdelingsontwikkeljaarplan	

Provinciale Staten stellen de kaders vast en hebben een controlerende functie, terwijl Gedeputeerde Staten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. Aan de hand van de speerpunten(notitie) bepalen de statenleden de politieke agenda.

Het in 2011 gevormde nieuwe college heeft in het collegeprogramma *Stuwende Krachten* voor de periode 2011-2015 aangegeven welke toekomstplannen er zijn. Een tussentijdse rapportage op het collegeprogramma is ook voor het programma *Stuwende Krachten* opgezet. Hierin wordt vanaf 2012 ingegaan op de acties om de planning en voortgang van de realisatie van het collegeprogramma te monitoren en te managen.

De budgettaire gevolgen van het bewaken van de budgetten, de voor- en najaarsnota en de jaarrekening worden aan Provinciale Staten voorgelegd in een begrotingswijziging. In 2011 werd ingezet op vier begrotingswijzigingen. De wijzigingen in 2011 hebben betrekking op:

- 1^e wijziging: najaarsnota (december 2010)
- 2^e wijziging: jaarrekening 2010
- 3^e wijziging: voorjaarsnota en 1^e ronde budgetbewaking
- 4^e wijziging: 2^e ronde budgetbewaking

De afgelopen jaren is er op verzoek van Provinciale Staten een stringenter beleid gevoerd ten aanzien van het overboeken van budgetten. Dit beleid is in 2011 gecontinueerd. In september 2011 is een ambtelijke werkgroep "overheveling budgetten" aan het werk gegaan. Taak van deze werkgroep is te komen met een verbetervoorstel voor de huidige systematiek van budgetoverheveling. Heldere spelregels ten aanzien van de overheveling en een goede definitie van de over te hevelen budgetten moeten onderdeel uitmaken van het verbetervoorstel.

Naast bovengenoemde zaken dragen in de praktijk ook stafoverleggen die gedeputeerden houden met de afdelingen en de voortgangsrapportages college programma bij aan de control. In de begroting 2010 hebben Provinciale Staten de richtlijnen vastgesteld voor beleidsnota's en actieprogramma's. Over beleidsnota's wordt normaliter halverwege de looptijd gerapporteerd.

Momenteel is niet in alle beleidsnota's of uitvoeringsnota's opgenomen wanneer er een voortgangsrapportage is en/of er een evaluatie plaats vindt, als voorbereiding op het opstellen van de nieuwe nota. In de nieuwe voorstellen van beleidsnota's wordt dit direct vastgelegd.

2.3.1 Ontwikkeling van de programmabegroting en jaarrekening

De begroting is gebaseerd op het beleid dat in de verschillende beleidsnota's is opgenomen. In de *Programmarekening 2011* zijn voor het tweede jaar overzichten opgenomen van de verschillende beleidsnota's. Deze overzichten geven ook inzicht in de momenten van actualisering van de plannen en zijn agenda bepalend.

In de *Programmarekening 2011* is een verdere verbetering van de SMART-formuleringen opgenomen, als vervolg op uw Statenmotie van mei 2008.

Hierop wordt concreet in de jaarrekening de stand van zaken gerapporteerd. De SMART-formuleringen in de *Programmarekening 2011* zijn naar onze opvatting op het gewenste niveau en dit proces dient in de toekomst verder geconsolideerd en geactualiseerd te worden. Wij gaan er vanuit hiermee voldoende invulling te hebben gegeven aan genoemde Statenmotie.

Bij tussentijdse vaststelling van beleidsnota's en bij tussentijdse rapportages hierop aan Provinciale Staten wordt gelijktijdig een tekstuele begrotingswijziging aan Provinciale Staten voorgelegd ter vaststelling. Voor 2011 zijn er wel begrotingswijzigingen geweest voor wat betreft Sociale zorg, de Sportnota, en De Onderwijs Agenda, maar deze hebben niet geleid tot tekstuele begrotingswijzigingen.

Het programma "Algemene Dekkingsmiddelen" en het onderdeel "Ondersteuning" van de paragraaf bedrijfsvoering worden nu op dezelfde wijze gepresenteerd als de beleidsprogramma's.

Voor het verwerken van de programmateksten van de programmarekening is een nieuw programma in gebruik waarbij verdere standaardisatie is doorgevoerd. Voor de planning en coördinatie van de processen uit de planning en controlcyclus en standaard interne control processen is een programma in gebruik genomen om deze procesbeheersing en daarmee de output te verbeteren.

2.4 Kaders

Of de middelen rechtmatig, doelmatig en doeltreffend worden ingezet en of de bijbehorende doelen worden bereikt binnen de kaders (zie 2.4 kaders) wordt gecontroleerd met behulp van een aantal instrumenten. Er is sprake van interne instrumenten als de uitvoering door de Provincie zelf wordt verzorgd. Bij de externe instrumenten wordt een onafhankelijk oordeel door een derde partij gegeven.

2.4.1 Interne instrumenten

- Verbijzonderde interne controle naar rechtmatigheid.
De controles die nodig zijn voor de verbijzonderde interne controle worden centraal gecoördineerd door de afdeling Financieel Economische Zaken en worden in samenwerking met de bedrijfsvoeringsafdelingen uitgevoerd. De interne controle is waar mogelijk ingebed in de reguliere processen. De controles worden uitgevoerd volgens een controleplan en vormen de basis voor het oordeel van de accountant ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid.
- Kwaliteitsmanagement.
Om kwaliteitsmanagement en de daarbij behorende instrumenten nog meer een plek te geven in de bedrijfsvoeringscyclus is bij iedere directie een kwaliteitsfunctionaris aangesteld. Als onderdeel van de planning en controlcyclus worden sinds 2006 afdelingsontwikkeljaarplannen opgesteld per afdeling en directie, waarin een meerjarige ontwikkelingsschets wordt gegeven met de mogelijke consequenties voor taken, organisatie, formatie en competenties. Hieruit vloeien concrete acties voort, die worden opgenomen in de ontwikkeljaarplannen. De acties worden onder andere via de managementrapportage gemonitord. Ook worden werkprocessen beschreven en via het intranet inzichtelijk gemaakt. De Ontwikkeljaarplannen 2011 zijn in december 2010 conform uitgevoerd.

- **Audit.**
Per 1 januari 2006 is de auditfunctie ondergebracht bij de afdeling Personeel, Organisatie en Informatie. Deze auditfunctie is onder andere belast met de invulling van de taak om als sluitstuk te fungeren van het control-instrumentarium binnen de interne organisatie. Tevens voert zij interne doelmatigheid- en doeltreffendheidsonderzoeken uit, zoals bedoeld in artikel 217a van de Provinciewet. Afstemming tussen deze collegeonderzoeken, onderzoeken van de onafhankelijke rekenkamer vindt plaats. Het onderzoeksprogramma doelmatigheid en doeltreffendheid 2011 is gewijzigd naar aanleiding van de wens van het nieuwe college programma *Stuwende Krachten* om audits uit te voeren bij een viertal instellingen, te weten: Scoop, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, Sport Zeeland en Klaverblad/Adesse. De rapportage over Scoop wordt in het begin van 2012 verwacht. Daarna zal gestart worden met de andere instellingen. De follow up van eerder uitgevoerde onderzoeken behoort tot de reguliere werkzaamheden. Medio oktober verschijnt het onderzoeksprogramma voor het nieuwe begrotingsjaar. Dit programma wordt meegezonden met de begrotingsstukken. De auditfunctie publiceert ook een onderzoeksjaarverslag doelmatigheid en doeltreffendheid over uitgevoerde onderzoeken.

2.4.2 Externe instrumenten

- **Rekenkameronderzoek.**
De rekenkamer Zeeland heeft in 2008 het onderzoeksprogramma 2009-2011 gepresenteerd. Het thema van het programma is Zeeland Vitaal. Er zijn onderwerpen opgenomen die sociale, economische en/of ecologische componenten hebben. Het programma biedt daarnaast ruimte voor onderzoek dat inspeelt op de actualiteit. De rekenkamer verantwoordt haar werkzaamheden jaarlijks via een jaarverslag aan Provinciale Staten. De rekenkamer heeft in 2011 drie onderzoeken gepresenteerd:
 - "Sturen op afstand",
 - "Arbeidsmarkt en Onderwijs in Zeeland",
 - "Informatiebeleid in een veranderende tijd".
- **Accountantscontrole.**
De accountantscontrole verloopt volgens het controleprotocol 2010-2011 en wordt verzorgd door accountantskantoor Deloitte. Voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2011 liggen de controle accenten op de administratieve organisatie, budgetbewaking/begrotingsrechtmatigheid en beheersing projecten.
- **Controle door Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.**
Het Ministerie van Binnenlandse Zaken controleert de provinciale begroting en jaarrekening die digitaal aan het Centraal Bureau voor de Statistiek ter beschikking worden gesteld en brengt verslag uit van de bevindingen aan Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. Over de *Begroting 2011* en de *Jaarrekening 2010* zijn door het ministerie geen opmerkingen gemaakt.

2.5 Procesbeheersings- en meetinstrumenten

In juni 2010 is het beleidskader duurzame bedrijfsvoering door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Vervolgens is een concreet uitvoeringsprogramma opgesteld en in december 2010 vastgesteld.

In 2011 is er binnen de verschillende thema's de nodige vooruitgang geboekt. Een aantal in het oog springende punten zijn :

- Duurzaam inkopen o.m. de aanbesteding en de vergroening van onze energiecontracten;
- Vervanging van oude pc's door nieuwe energiezuinige pc's en het saneren van het aantal printers;
- Toepassing led-verlichting en selectieve verlichting op provinciale wegen;
- Energiezuinig maken van het Abdijcomplex en de installaties van HGW;
- Communicatie over versoepeling investeringen in duurzame energie;
- Vermindering papierverbruik met bijna 30%;
- Verregaande plannen tot het scheiden van interne afvalstromen en initiatieven tot hergebruik;
- Notitie maatschappelijk betrokken ondernemen, welke als doel heeft verschillende ad hoc verzoeken en voorstellen op het gebied van maatschappelijk betrokken ondernemen in te kaderen.

3. Ondersteuning

Inleiding

Hier wordt ingegaan op het hulpprogramma ondersteuning. Hierin worden de bedrijfsvoeringszaken die de uitvoering van alle beleidsprogramma's ondersteunen behandeld met ook de ontwikkelingen op dit gebied. Eerst wordt het beleid en de beleidsontwikkelingen toegelicht, daarna wordt in de financiële analyse de kostenontwikkelingen toegelicht. Per beleidsveld wordt in het kort aangegeven wat we willen bereiken. Nieuwe ontwikkelingen worden genoemd en indien er een nieuwe ontwikkeling wordt opgepakt in 2011 is dit verwoord als een beleidsvoornemen. Als er geen melding wordt gemaakt van afwijkingen in het beleid wordt het bestaande beleid gecontinueerd. Met het benoemen van de indicatoren per beleidsveld met hun nulwaarde en de streefwaarde in 2011 zijn de doelstellingen voor de bedrijfsvoering verder SMART gemaakt. De opzet van dit deel van de bedrijfsvoeringsparagraaf komt daarmee grotendeels overeen met de opzet van de vijftien beleidsprogramma's uit de programmabegroting.

Beleidskader duurzame bedrijfsvoering

In juni 2010 is het beleidskader duurzame bedrijfsvoering door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Vervolgens is een concreet uitvoeringsprogramma opgesteld en in december 2010 vastgesteld. In dit actieprogramma zijn per duurzaamheidsthema de actiepunten benoemd, inclusief de eerst verantwoordelijke afdeling, de geplande datum van afronding en het benodigde budget.

De programmagroep is dit jaar drie maal bijeen geweest om de voortgang te monitoren. De laatste stand van zaken is besproken in de vergadering van de programmagroep van 24 november 2011 in aanwezigheid van de provinciesecretaris als programmadirecteur.

Het voorbije jaar is er binnen de verschillende thema's de nodige vooruitgang geboekt. Een aantal in het oog springende punten zijn:

- Duurzaam inkopen onder meer de aanbesteding en de vergroening van onze energiecontracten;
- Vervanging van oude pc's door nieuwe energiezuinige pc's en het saneren van het aantal printers;
- Toepassing led-verlichting en selectieve verlichting op provinciale wegen;
- Energiezuinig maken van het Abdijcomplex en de installaties van HGW;
- Communicatie over versoepeling investeringen in duurzame energie;
- Een uitwerkingsnotitie Maatschappelijk betrokken ondernemen;
- Vermindering papierverbruik met bijna 30%;
- Verregaande plannen tot het scheiden van interne afvalstromen en initiatieven tot hergebruik.

Regionale Uitvoeringsdienst

De ontwikkelingen rond de oprichting van een zeeuwse Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) zijn in 2011 voortgezet. Op 27 mei 2011 hebben de dertien Zeeuwse gemeenten, de Provincie en waterschap Scheldestromen de bestuursovereenkomst getekend voor het oprichten van de RUD-Zeeland. Uitgangspunt is dat er één Centrale RUD komt met drie regionale samenwerkingsverbanden.

Op 15 september 2011 heeft staatssecretaris Atsma in een Algemeen Overleg met de Tweede Kamer laten weten dat hij van plan is de organisatie van de BRZO-taken te wijzigen. Vergunning-verlening wilde hij in eerste instantie onderbrengen bij landsdelige RUD's en toezicht en handhaving bij een landelijke dienst (een super-RUD of rijks-inspectiedienst). Op 8 december heeft hij bij brief aangegeven dat als eerste prioriteit geldt dat er binnen het landsdekkend stelsel van RUD's, uiterlijk per 1 januari 2013, circa vijf in BRZO-taken gespecialiseerde RUD's tot stand worden gebracht, in lijn met het eerder ingezette kabinetsbeleid en het voorstel van IPO, VNG en VNO-NCW. Mogelijke gevolgen van de plannen voor Zeeland worden momenteel nader bekeken. Begin 2012 zal hierover meer duidelijkheid moeten ontstaan. Door deze ontwikkelingen is het dus nog steeds niet duidelijk welke impact de RUD heeft op de provinciale bedrijfsvoering. Onder andere de volgende vragen zijn nog niet ingevuld; hoeveel FTE hiermee gemoeid is, waar de RUD gehuisvest gaat worden en hoe de verdeling van de lasten is over de deelnemers.

Wat willen we bereiken?

De maatschappelijke effecten waaraan de Provincie Zeeland positief wil bijdragen zijn:

9601:

Er wordt effectieve en efficiënte ondersteuning geboden ter uitvoering van het provinciaal beleid.

Wat hebben we bereikt?

Effect

Er wordt effectieve en efficiënte ondersteuning geboden ter uitvoering van het provinciaal beleid

Doelstelling(en)

960101 Personeelszorg

Wat willen wij bereiken?

De Provincie Zeeland wil bereiken dat de provinciale organisatie meegroeit met de eisen die bestuurlijk en maatschappelijk worden gesteld. Daaronder is begrepen het in staat zijn om medewerkers bij de provinciale organisatie blijvend te kunnen binden en boeien, alsmede het in staat zijn om te handelen vanuit de ontwikkelde visie voor de Provincie Zeeland en deze visie in- en extern uit te dragen.

Beleidsvoornemens

Het accent ligt vanaf 2010 op de uitvoering en begeleiding van de bezuinigingstaakstelling en op het zetten van de volgende stappen in cultuur- en leiderschapsonwikkeling (gekoppeld aan de visie van onze Provincie, de leidmotieven in het bestuursakkoord en de resultaten van het interne MTO). Te ontwikkelen HRM-instrumenten zullen m.n. worden ingegeven door de mate waarin zij een bijdrage kunnen leveren aan het omgaan met de nieuwe context van bezuiniging. Daarnaast wordt aandacht gegeven aan organisatieontwikkeling (bestuursakkoord, maar ook het onderzoeken van een eventueel ander organisatie-model).

P&O ontwikkelingen

De uitvoering van het door Gedeputeerde Staten vastgestelde strategisch plan P&O loopt in 2011 door. Daarnaast wordt uitvoering gegeven aan de implementatie van diverse actiepunten uit de evaluatie beoordeling en belonen en het advies van de commissie inzetbaarheid.

Op hoofdlijnen gaat het om het opzetten van een regionaal samenwerkingsverband op het terrein van personeelsmobiliteit, het verkennen van de mogelijkheden om een regiobreed traineetraject op te zetten, het continueren van stage- en werkervaringsplaatsen; intern ligt de nadruk op het verbeteren van de kwaliteit en diepgang van de jaargesprekken en op het periodiek herijken van het organisatie-ontwikkelplan. Daarnaast is van belang het uitvoeren van het vastgestelde onderzoeksprogramma van de auditfunctie (Onderzoeksprogramma 2011 verschijnt eind 2010).

Er is een nadere studie verricht naar de mogelijkheden om het huidige personeelsinformatiesysteem te actualiseren (met uitzondering van het salarissysteem)

De afdeling heeft in februari 2010 een eindrapport "Vernieuwing Personeelsinformatievoorziening" uitgebracht. Kernconclusie van het rapport is dat Beaufort als leidend systeem voor personeelsinformatie en salarisverwerking gehandhaafd zal worden en dat er geen nieuw integraal nieuw systeem aangeschaft wordt. Wel zullen in de loop van 2010/2011 enkele relevante modules van Raet Online worden aangeschaft c.q. geïmplementeerd, waardoor er overall gezien meer en betere informatie kan worden ontsloten.

Ambtelijke integriteit blijft een permanent aandachtsgebied. De minister van Binnenlandse Zaken ziet er als coördinerend bewindspersoon op toe, dat de gezamenlijke overheden na de ontwikkelfase van beleid nu sturen op implementatie van (gedrags)regels. Zowel via vorming/ontwikkeling (o.a. in de vorm van workshops) als via ontsluiting van beschikbare informatie wordt gewerkt aan "het levend houden van het integriteitsbesef".

Na afloop van de CAO 2007-2009 (liep af op 1 juni 2009) is in juni 2010 een nieuwe CAO tot stand gekomen voor de periode juni 2009 t/m mei 2011.

Kenmerken van het akkoord zijn :

- Een sobere salarisontwikkeling.
Er is sprake van 2 structurele salarisverhogingen, nl van 1,2% per 1 januari 2010 en van 0,7% per 1 januari 2011 en een incidentele salarisverhoging in de vorm van een uitkering ineens over 2010 ter compensatie van de verstreken cao-periode 1 juni 2009 t/m december 2009 ter hoogte van 0,5% van het jaarsalaris, peildatum 1 juli 2010;
- Garanties voor werkgelegenheid (jongeren) en behoud van werkgelegenheid (via garantie lokaal sociaal statuut) en persoonlijke ontwikkeling (persoonlijk ontwikkelingsbudget-POB).

Nadere afspraken op het terrein van personeels- en organisatiebeleid, bijvoorbeeld voortvloeiend uit de CAO afspraken zullen in de loop van 2010/2011 in het lokaal beleid geïmplementeerd moeten worden.

Op het terrein van arbeidsomstandigheden geldt onverkort de doelstelling te voldoen aan de ARBO-wet. Wat betreft ziekteverzuim geldt als doel het lage verzuimpercentage van 3,7% (2009) tenminste continueren. Voorts streeft de organisatie er naar om de meldfrequentie terug te dringen.

Prestatie-indicatoren:

- Een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) organiseren. Het is nog niet zeker wanneer er een nieuw MTO gehouden wordt. Hierover is het volgende besloten in (november 2009): "Het is als organisatie belangrijk om regelmatig een medewerkerstevredenheidsonderzoek te herhalen. In de regel eens per 2/3 jaar. Afhankelijk van de ontwikkelingen in de komende maanden van 2010, zal de projectgroep een nieuw moment voorleggen aan het Directie Team (DT) voor uitvoering van een MTO. Bij het volgende onderzoek de gemiddelde response score handhaven op of rond de waarde van het onderzoek van 2008 (60%) en de Index Tevredenheid Algemeen handhaven op of rond 79%";
- Ziekteverzuimpercentage (3,7% in 2009) ten minste handhaven; Meldfrequentie trendmatig halveren in een periode van vijf jaar (1,83 in 2008, ergo 2013: 0,91)).

Personele kerngegevens.

Personeelslasten (bedragen x € 1 miljoen)

	Uitgangspunt Februari 2010	Bezuinigingen Maart 2010	Begroting Eindcijfers
2009	42,5	0,0	42,5
2010	44,4	0,0	44,4
2011	45,5	0,8	44,7
2012	44,9	1,3	43,6
2013	44,6	1,9	42,7
2014	44,6	2,8	41,8
2015	44,3	4,2	40,1
2016	44,3	5,0	39,3

Formatie Plaatsen (FTE)

	Uitgangspunt Februari 2010	Bezuinigingen Maart 2010	BegrotingEindcijfers
2009	670	0	670
2010	683	0	683
2011	694	12	682
2012	689	20	669
2013	687	28	659
2014	687	42	645
2015	685	63	622
2016	685	76	609

De toegestane formatie neemt af met 85 FTE van uitgangspunt 2011 naar begroting eind 2016 (694 -/- 609).

Het uitgangspunt van de bezuinigingen op personeel is, dat Provinciale Staten wil dat de gehele operatie zonder gedwongen ontslagen gerealiseerd zal worden. Er is geen generieke vertrekregeling, omdat dat voor de Provincie geen bezuiniging oplevert. Er zullen taken verminderen of anders ingericht worden. Dit leidt er toe dat overgegaan wordt tot aanpassing van werk en werkplekken. Dit vraagt een ieder zijn/haar inzet en flexibiliteit om deze forse operatie tot een goed einde te brengen.

Toelichting:

De personeelslasten 2011 zijn geraamd op basis van de toegestane formatie voor 2011 per februari 2010. Er wordt een voorzichtig beleid gevoerd ten aanzien van structurele formatieplaatsen. In de Provincie wordt gewerkt met tijdelijke projecten, waarop ook tijdelijk formatie aangetrokken wordt als toegestane formatie.

In de begroting neemt het aantal FTE van de toegestane formatie in de toekomst af, omdat de tijdelijke projecten aflopen. De gerelateerde salarisbedragen worden dan ook lager geraamd.

De CAO-afspraken van eind juni 2010 staan op een stelpost geraamd en zijn nog niet in deze salarisbedragen verwerkt.

De bedragen na 2011 worden niet geïndexeerd voor toekomstige prijscompensatie en CAO-stijgingen, zoals ook de andere lasten in de begroting niet na het begrotingsjaar geïndexeerd worden voor toekomstige prijsstijgingen. De toekomstige inkomsten na 2011 worden ook niet geïndexeerd. Dit is aangegeven in de paragraaf 7.5 uiteenzetting van de financiële positie in de programmabegroting van 2011.

In de tweede kolom zijn de taakstellende bezuinigingen conform Statenbesluit van maart 2010 in de begroting verwerkt.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Op P&O-terrein stond in 2011 met name organisatieontwikkeling centraal. Er zijn begin 2011 vijf werkgroepen met organisatiethema's aan de slag gegaan. Na de verkiezingen in maart heeft het nieuwe college een extern bureau in de arm genomen om een ander organisatie-model te ontwikkelen (afstappen van het sectorenmodel). Ook heeft een ander extern bureau de opdracht gekregen om formatie, kosten en taken te vergelijken met relevante andere provincies. Beide onderzoeken zijn in zomer 2011 gestart en begeleid en bevinden zich eind 2011 in een afrondende fase. Besluitvorming zal begin 2012 plaatsvinden.

De personeelsbezuinigingen waartoe Provinciale Staten maart 2010 hebben besloten lopen qua realisatie in de pas met het toen afgesproken afbouwschema. Nieuwe bezuinigingen, die voort kunnen vloeien, uit het hiervoor vermelde formatieonderzoek, komen bovenop de reductie van 2010.

Afhankelijk van de omvang van de formatiereductie moet bezien worden of deze op dezelfde wijze als nu (natuurlijk verloop en mobiliteit) ingevuld kan worden, of dat andere maatregelen, binnen de rechtspositionele kaders, zoals het sociaal statuut, noodzakelijk zijn.

In 2011 is het samenwerkingsverband van Zeeuwse overheden "Zeeland Werkt", wat zich richt op (onderlinge) personeelsmobiliteit, verder ondersteund en gefaciliteerd. In de loop van 2011 is het samenwerkingsverband uitgebreid met o.m. de Rechtbank en Rijkswaterstaat (RWS) Zeeland.

De organisatie heeft verder 22 stageplaatsen en 10 werkervaringsplaatsen mogelijk gemaakt (t.b.v. de doelgroepen allochtonen, arbeidsgehandicapten, langdurig werklozen en erkende vluchtelingen).

Eind 2010 is het Kwaliteitshandvest Provincie Zeeland vastgesteld. Het kwaliteitshandvest bestaat uit een aantal basis servicenormen voor onze dienstverlening, zoals telefonische bereikbaarheid, beantwoording van e-mails en de afhandeling van klachten, vergunningen, subsidies en facturen. In de zomer van 2011 is een eerste tussenrapportage opgesteld waarin is geconstateerd dat we een aantal gegevens (nog) niet kunnen monitoren.

In de voorbereiding op de implementatie van een nieuw zaakstelsel vanaf 2012, waarmee een nieuwe manier van werken voor de organisatie wordt voorzien, is in 2011 een start gemaakt met het (her)beoordelen van het huidige procesmodel van de Provincie Zeeland. Het model zal meer ingericht gaan worden op generieke processen, waarbij elementen als integraal samenwerken, transparantie en resultaatgerichtheid centraal staan.

De interne auditfunctie voert onderzoeken uit naar doelmatigheid en doelgerichtheid op grond van de Provinciewet. In 2011 is het onderzoek naar de Procesevaluatie budgetsubsidies afgerond en is aan het management een afwegingskader en checklist burgerparticipatie aangeboden. Na de zomer is gestart met de opdracht uit "Stuwende krachten" om audits uit te voeren bij een aantal gelieerde instellingen (Scoop, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, Sport Zeeland en Het Klaverblad/Adesse). Het doel is om inzicht te geven in de kwaliteit en doelmatigheid van de werkzaamheden c.q. van de opgeleverde resultaten, ter ondersteuning van het maken van prestatieafspraken en verlenen van subsidies. In het najaar is gestart met de audit bij Scoop. Deze opdracht wordt in januari 2011 afgerond, waarna gestart zal worden met de audits bij de andere instellingen.

In 2011 is het personeelsinformatiesysteem Beaufort uitgebreid met een aantal modules.

Op CAO-gebied zijn de onderhandelingen voor een nieuwe CAO, na het aflopen van de vorige (die liep tot 1 juni 2011) gestart.

Op het terrein van ambtelijke integriteit zijn voor geselecteerde deelnemers (w.o. budgethouders en medewerkers op functies waarvoor een VOG vereist is) workshops gehouden.

Stand van zaken 2011 per indicator (in volgorde):

Er is in 2011 geen medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden i.v.m. de voorgenomen reorganisatie en mogelijke formatiereductie. Een MTO zal als nulmeting ná de reorganisatie worden georganiseerd.

De doelstelling om het ziekteverzuimcijfer op het relatief lage percentage van 3,7% te houden is niet geslaagd: voor 2011 is het percentage: 4,3%. De meldfrequentie, die wij in tussen 2008 en 2013 van 1,83% naar 0,91% willen terugbrengen ligt per eind 2011 op: 1,3% en is t.o.v. eind 2010 niet gewijzigd.

960102 Organisatie

De organisatie wordt behandeld bij bovengenoemd onderdeel als personeelszorg en organisatie. Het huidige organisatie schema staat hier weergegeven.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Zie tekst bij 960101.

960103 ICT**Wat willen we bereiken?**

In het beleidskader digitale dienstverlening 2008-2011 zijn de belangrijkste zaken opgenomen:

Borgen van de kwaliteit:

- Het operationeel houden van de bestaande systemen voor digitale dienstverlening (data en spraak);
- Het verhogen van de beschikbaarheid van de technische infrastructuur, bestaande uit het data- en communicatienetwerk en de hierop aangesloten computersystemen. Door de toepassing van moderne technieken bereiken we dat bij ICT calamiteiten de tijd dat de infrastructuur niet beschikbaar is, aanzienlijk wordt bekort;
- Het mede als gevolg van de toegenomen afhankelijkheid van de ICT voorzieningen streven naar een vermindering van de kwetsbaarheid van de bij de instandhouding betrokken specialismen door de organisatiestructuur waar nodig hierop aan te passen;
- Het anticiperen op nieuwe technologische ontwikkelingen op het gebied van de in- en externe informatie- en communicatie infrastructuur met als doel te waarborgen dat deze ook in de toekomst blijft voldoen aan de op dat moment te stellen eisen inzake performance, continuïteit en beschikbaarheid.

Daarnaast zal het gebruik van open standaarden en open source toepassingen waar mogelijk worden bevorderd, zal de overheidsbrede architectuur standaard (Nora) verder worden geïmplementeerd, krijgt de informatiebeveiliging de nodige aandacht en zal worden voldaan aan Europese en nationale wet- en regelgeving voor het beschikbaar stellen van relevante overheidsinformatie.

Beleidsvoornemens

In 2011 zal de nadruk komen te liggen op het optimaliseren van het beheer van de in 2009 en 2010 doorgevoerde vernieuwingen van de ICT infrastructuur, waarbij het in stand houden en zo mogelijk verhogen van de beschikbaarheid van alle ICT voorzieningen voorop staat.

Voortkomend uit de te behalen doelstellingen van het programma e-dienstverlening wordt er in de komende periode geïnvesteerd in de benodigde ICT infrastructuur. Voor zowel de optie van aanschaf van een nieuw Enterprise Content Management systeem dan wel voortzetting van het huidige systeem zijn deze investeringen op dit moment noodzakelijk. Ook de invoering van een centraal universeel relatie beheer systeem vraagt extra investeringen in de infrastructuur. Deze investeringen zijn gedekt uit het budget voor het programma e-dienstverlening. Zowel de mogelijke aanbesteding als de implementatie van de systemen zal door POI-ICT worden gefaciliteerd.

In 2011 zal Windows-7 en MS-Office-2010 organisatiebreed worden ingevoerd. Naast een technische implementatie betreft dit ook het bijscholen van de medewerkers in het gebruik ervan.

In 2011 zullen na de verkiezingen van Provinciale Staten alle statenleden en college-leden in de gelegenheid worden gesteld om van de Provincie ICT apparatuur in bruikleen te krijgen voor het uitoefenen van hun politieke ambt. ICT zal e.e.a. faciliteren samen met een hiervoor in 2011 te selecteren extern bedrijf.

Vanaf 2011 zal het huidige beleidskader "doorverbinden" voor de periode 2012 - 2015 herzien worden, daarmee parallel lopend aan de zitting van het nieuwe college van Gedeputeerde Staten.

Prestatie-indicator:

- Een streefwaarde van de uptime in 2011 van 99,5% van de technische infrastructuur tijdens kantoor tijd (7.30 - 18.00 uur op werkdagen). De technische infrastructuur mag dan onder kantoor tijd ten hoogste 13,125 uur per jaar niet beschikbaar zijn. (Het gemiddelde aantal

werkweken per jaar bedraagt ca. 50 (na aftrek van feestdagen en aangewezen verlofdagen), zodat het aantal werkuren per jaar dan $50 \times 5 \times 10,5$ uur bedraagt 2625 uur.)

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

- Door het uitvoeren van updates van de aanwezige hard- en software inclusief de telefooncentrale is de beschikbaarheid en daarmee de continuïteit op het gewenste niveau gebleven;
- De samenwerking tussen de verschillende ICT disciplines van de verschillende organisatie eenheden is in 2011 geïntensiveerd zodat de continuïteit van de gehele ICT infrastructuur beter gegarandeerd kan worden;
- In 2011 is onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop een aantal noodzakelijke ICT vernieuwingen doorgevoerd moeten worden. Het gaat met name om het vergroten van de digitale opslagcapaciteit. Daarnaast is onderzoek uitgevoerd hoe de verouderde hardware voor database toepassingen vernieuwd dient te worden, waarbij als randvoorwaarde gold dat dit niet mag leiden tot extra licentiekosten van de database software. In 2012 zal dit worden geëffectueerd middels de aanschaf van nieuwe storage en computerhardware;
- Mede naar aanleiding van enkele externe beveiligings-issues (o.a. Diginotar) heeft de technische security extra aandacht gekregen. In 2011 zijn een aantal security scans uitgevoerd door een externe partij en zijn aan de hand hiervan verbeteringen in de technische beveiliging doorgevoerd.

Wat hebben we bereikt m.b.t. de beleidsvoornemens:

- In 2011 is een nieuwe firewall met meer bandbreedte aangeschaft en geïmplementeerd, is de remote toegang middels tokens vernieuwd en is de backup omgeving uitgebreid;
- Met het bedrijf die de gunning heeft verkregen voor de implementatie van het nieuwe zaakstelsel zijn verkennende gesprekken gevoerd over de noodzakelijke uitbreiding van de ICT infrastructuur. Deze zal in 2012 worden geïmplementeerd;
- In 2011 is gestart met de invoering van Windows-7 en Office 2010 op de werkplek. Eind 2011 had ca. 70% van alle medewerkers hierover de beschikking. Van alle medewerkers die in 2011 de beschikking hebben gekregen over Windows-7 heeft meer dan de helft de aangeboden update cursus gevolgd. De afronding van e.e.a. vindt plaats in het 1e kwartaal van 2012;
- Het merendeel van de in maart gekozen statenleden heeft gekozen voor de ICT bruikleenovereenkomst. Deze statenleden hebben allen in het 2e kwartaal van 2011 een nieuwe ICT configuratie ter beschikking gekregen. Verder is eind 2011 voor alle statenleden een tablet PC aangeschaft. Deze zal vanaf 2012 worden ingezet voor het papierloos vergaderen. ICT is belast met de technische inrichting en de uitlevering van een en ander;
- In 2011 is een start gemaakt met het nieuwe beleidskader. Met de direct betrokkenen zijn een aantal brainstorm sessies uitgevoerd. Een belemmerende factor is gelegen in het feit dat eind 2011 nog niet bekend was wat de rol met de daarbij behorende taken van de Provincie zal worden.

Stand van zaken 2011 (per indicator):

- In 2011 is ruimschoots voldaan aan de uptime eis van de ICT technische infrastructuur. Hoewel onderdelen van de ICT infrastructuur in het kalenderjaar enkele keren niet beschikbaar waren, meestal tgv pro- of correctief onderhoud, is het computernetwerk tijdens kantoor tijd in 2011 niet down geweest. Behoudens de hiervoor genoemde onderdelen is er dus sprake van een uptime van 100%.

960104 Financiën

De Provincie Zeeland staat voor doelmatig en rechtmatig gebruik van de financiële middelen. De stafafdeling Financieel-economische zaken (FEZ) is verantwoordelijk voor: het algemeen financieel beleid, de begroting en rekening van de Provincie, het beheer en de ontwikkeling van het financiële systeem, de financiële administratie, het vaststellen van subsidies, het betalingsverkeer, het vermogensbeheer, de provinciale belastingen en andere inkomsten.

Een aantal onderdelen van de planning en controlcyclus, zoals de programmabegroting en -rekening zijn wettelijk voorgeschreven. Mede gelet hierop en de verschillende verantwoordelijkheden van Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten, is een planning- en controlcyclus opgesteld, die jaarlijks wordt doorlopen. (zie 5.9 van de jaarrekening)

Tevens verzorgt de afdeling de advisering aan het college van Gedeputeerde Staten, de directies en overige stafafdelingen op financieel - en fiscaal terrein. Verder is zij belast met de advisering over de provinciale deelnemingen, de financiële administratie van diverse instellingen. Twee belangrijke onderwerpen bij de deelnemingen zijn:

- De voorbereiding op de verdere uitvoering van de splitsingswet voor de energiebedrijven. Hiervoor zal in 2011 in nauwe samenwerking met de overige aandeelhouders verder een strategie worden bepaald;
- De voorbereiding de verzelfstandiging van Zeeland Seaports is erop gericht dat dit m.i.v. 2011 een feit is. Bij deze verzelfstandiging is het noodzakelijk dat de toekomstige verhoudingen met de Provincie helder en transparant zijn. Na de datum van 1 januari 2011 blijft de Provincie ook betrokken via de gemeenschappelijke regeling, die voorlopig blijft bestaan.

Ontwikkelingen

Bij het opstellen van de begroting 2011 werd invulling gegeven aan een bezuinigingstaakstelling van bijna € 18 miljoen. Verder efficiëncymaatregelen waren nodig, waarbij de mogelijkheden van samenwerking binnen de regio met andere overheidsorganisaties onderzocht dienden te worden. Verder werd in 2011 invulling gegeven aan het ontwikkelen van het zelfcontrolerend vermogen van de organisatie. Daarvoor werden een tax control framework en een intern controleplan opgesteld.

Wat willen we bereiken?

Het zodanig opleveren van de producten van de planning en controlcyclus, opdat (na het verkrijgen van een goedkeurende accountantsverklaring) tijdig besluitvorming kan plaatsvinden. Omdat Provinciale Staten hun controlerende rol goed kunnen uitoefenen, dient de afdeling er op toe te zien dat de verschillende producten Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdsgebonden (SMART) zijn geformuleerd.

Daarnaast willen we bereiken dat er bij de besluitvorming een goede afweging plaatsvindt tussen politiek relevante zaken en de daarmee gepaard gaande financiële consequenties.

Prestatie-indicatoren:

- Uitvoeren van een kwalitatief goede financiële toets binnen vier werkdagen na ontvangst van het voorstel aan het college, op basis waarvan het college besluiten kan nemen;
- Een door Provinciale Staten vastgestelde programmabegroting en -rekening overeenkomstig de opgestelde planning en controlcyclus, waarbij er onder andere gelet wordt op duurzaam financieel evenwicht, dat de actuele beleidsnota's hierin verwerkt zijn, dat alle financiële risico's gekwantificeerd zijn en alle financiële ramingen actueel zijn;
- Goedkeuring van de begroting met repressief toezicht door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- Goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening;
- Realisatie bezuinigingstaakstelling conform het schema uit het Staten besluit van maart 2010;
- Operationeel tax control framework en intern controleplan in 2011.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Per indicator (in volgorde):

- De voorstellen zijn getoetst aan de hoofdpunten van financieel beleid;
- De programmabegroting en de vier begrotingswijzigingen 2011 zijn goedgekeurd door Provinciale Staten;
- Op de programmabegroting is repressief toezicht toegepast;
- Bij de jaarrekening is een goedkeurende verklaring door de accountant gegeven;
- Er is invulling gegeven aan een bezuinigingstaakstelling van € 17,7 miljoen. In de Voor- en Najaarsnota is de voortgang aangegeven. De invulling van de taakstelling ligt op schema;
- In 2011 is verder invulling gegeven aan het ontwikkelen van het zelfcontrolerend vermogen van de organisatie. Daarvoor is gewerkt aan een tax control framework, die in 1e kwartaal van 2012 moet leiden tot afspraken met de Belastingdienst. In 2012 moet ook een intern controleplan operationeel zijn.

960105 Facilitaire zaken

Facilitaire zaken betreffen onder andere:

- Alle aspecten van de huisvesting van het provinciale bestuur, ambtelijk apparaat en gelieerde instellingen, inclusief de advisering hieromtrent;
- Exploitatie gebouwen;
- Dagelijkse consumptieve dienstverlening;
- Portier -, receptie -, schoonmaak en hand - en spandiensten;
- Representatie/Consumptieve Dienstverlening, waaronder ontvangst gasten en verzorgen audiovisuele ondersteuning;
- Concernbrede inkoop van leveringen en diensten en faciliteren bij aanbestedingen (zie uitwerking bij inkoop);
- Bedrijfshulpverlening en beveiliging.

Wat willen we bereiken?

De Provincie Zeeland wil bereiken dat de huisvesting van het bestuur, ambtelijk apparaat en gelieerde instellingen conform ARBO- en provinciale normen plaatsvindt. Praktisch gezien is het niet realistisch om een lange termijn dekking van 100% na te streven. Enerzijds gezien het feit dat een belangrijk deel van het personeel in monumentale gebouwen in en rond het abdijcomplex gehuisvest is en anderzijds de ARBO- en NEN-normen bijna jaarlijks bijgesteld worden en de provinciale aanpassingen in verband met efficiency met een vertraging in het reguliere onderhoud ingepast worden. Daarnaast vindt er ondersteuning op consumptief gebied plaats voor bestuur en ambtelijk apparaat. Verder moet er sprake zijn van een veilige (werk)omgeving voor bestuurders, medewerkers en bezoekers alsmede een publieksvriendelijke ontvangst.

Prestatie-indicatoren:

- Voor de consumptieve dienstverlening willen wij ook in 2011 100% handelen conform de eisen en aanbevelingen van de Voedsel- en Waren Autoriteit (VWA) en conform de Hazard Analysis and Critical Control points (HACCP)-normen;
- Het onderhoud van de provinciale gebouwen wordt volledig conform de normen en standaarden van het BOS 2010-2020 uitgevoerd.
- Taakstelling vanuit het bezuinigingsbesluit van de Staten om € 330.000 te bezuinigen op huisvesting uiterlijk vanaf 2014 structureel.

Inkoop (onderdeel van 960105)**Wat willen we bereiken?**

In 2011 is er sprake van rechtmatige, doelmatige en duurzame inkoop bij de Provincie Zeeland. Alles volgens de wet- en regelgeving. In 2015 komen tot een volledige duurzame inkoop. Daarnaast wil de Provincie Zeeland dat het inkoopproces blijft voldoen aan de (Europese) aanbestedingsprocedures.

Prestatie-indicatoren:

- In 2011 is de streefwaarde voor duurzame inkoop: 50% (de laatst bekende referentiewaarde eind 2008 was 33%);
- In 2011 willen wij een organisatiebreed contractbeheersysteem volledig werkend hebben, waarin alle provinciale contracten zijn opgenomen;
- In 2010 heeft de analyse plaatsgevonden van de crediteuren o.b.v. cijfers van 2009. Dit vormt de basis voor het verder uitrollen van de aanbesteding van de HIK (Homogene Inkoop Pakketten). Start 2e helft 2010. In 2011/2012 zal de rest uitgerold en aanbesteed worden. De tweede helft van 2010 zal de pilot inkoop drukwerk starten die de basis vormt van het verdere vervolg van de invulling van de bezuinigingen.
- De taakstelling vanuit het bezuinigingsbesluit van de Staten om via bundeling van inkoopcontracten structureel € 700.000 te bezuinigen uiterlijk 2013. In 2011 voor € 350.000 aan bezuinigingen realiseren uiterlijk voor 2012 en in 2012 € 700.000 cumulatief realiseren uiterlijk vanaf 2013 structureel.
- In 2011 wordt er integraal gewerkt met de nieuwe (nog vast te stellen in 2010) algemene leveringsvoorwaarden.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Naast de zaken waarop gerapporteerd wordt via de prestatie-indicatoren is in 2011 door het Kenniscentrum Inkoop en Aanbesteding (KIA) het lokale en nationale netwerk verder uitgebreid. Dit heeft als voordeel dat er gebruik kan worden gemaakt van veel kennisbronnen en dat er mogelijkheden liggen tot gedifferentieerde samenwerking bij inkopen en aanbesteden. Om de doelmatigheid van inkopen te vergroten zijn er in 2011 voorbereidingen getroffen om een geautomatiseerd bestelsysteem te implementeren. Dit systeem wordt gekoppeld aan het financieel informatiesysteem zodat van iedere bestelling een verplichting wordt vastgelegd en er een snelle geautomatiseerde afhandeling kan plaatsvinden van de factuurverwerking. Het grote aantal verschillende leveranciers voor dezelfde goederen kan bovendien worden gereguleerd hetgeen tot reductie van de kosten en beter contractmanagement moet leiden. Het systeem wordt in 2012 geïmplementeerd.

Per indicator (in volgorde):

- Er is voor 2011 geen meting uitgevoerd naar het percentage duurzame inkoop bij de Provincie Zeeland, er zal ook geen landelijke monitoring plaatsvinden over dit jaar;
- Het organisatiebrede contractenbeheersysteem is operationeel en gevuld met de provinciale contracten;
- Vanwege de taakstellingsbezuiniging die voor een deel moest worden ingevuld met te behalen inkoopvoordelen heeft de nadruk in 2011 gelegen op doelmatigheid. Tegelijkertijd zijn voor een aantal inkooppakketten de rechtmatigheidsrisico's (waaronder homogeen inkopen) verlaagd. Voorbeelden zijn verzekeringen, emissiemetingen, onderhoud technische installaties gebouwen en energie. Eind 2011 zijn op landelijk niveau inkooppakketten benoemd waarbinnen zich risico's kunnen voordoen voor homogeen inkopen. Wij zullen daarbij aansluiten;
- Het te behalen inkoopvoordeel voor 2011 is gehaald en voor 2012 al grotendeels;
- Er zijn nieuwe algemene inkoopvoorwaarden door Gedeputeerde Staten vastgesteld op 12 juli 2011. De nieuwe voorwaarden worden vanaf dat moment toegepast.

960106 Management en secretariële ondersteuning

Dit wordt behandeld bij het onderdeel "personeelszorg" en "organisatie".

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

960107 Juridische ondersteuning

De juridische ondersteuning betreft procesvertegenwoordiging in civiele zaken en bestuursrechtelijke procedures. Het voeren van de secretariaten van de bezwaar- en beroepscommissies, de klachtencommissie en het behandelen van bemiddelingsverzoeken aan de Commissaris van de Koningin. Advisering over en medeparafering van nieuwe provinciale regelgeving en het trekken van of deelnemen in projecten of werkgroepen.

Zorgdragen voor deskundigheidsbevordering en het voorzitten van het Juridisch Vakoverleg en het Juridisch vakberaad. Advisering aan directies en verrichten van juridische toetsing van producten van andere organisatieonderdelen

Het eerste kwartaal 2010 is besloten tot de onderstaande interne organisatie van juridische ondersteuning. Deze dient in 2011 volledig doorgevoerd te zijn. De juridische ondersteuning binnen de Provincie is zoveel mogelijk decentraal geregeld. Dat wil zeggen dat directies en/of afdelingen beschikken over eigen gespecialiseerde juristen die de rechtmatigheid van door deze directie of afdeling geproduceerde stukken beoordelen. Naast juridische advisering op decentraal niveau, zijn bepaalde juridische zaken centraal geregeld. Het gaat dan om juridische advisering op specifieke rechtsgebieden, zoals het staatsrecht en het Europees recht. Ook het invoeren van nieuwe wetgeving die voor de gehele organisatie gaat gelden, wordt centraal opgepakt. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de invoering van de Wet Bibob en de Wet Dwangsom. Daarnaast is de procesvertegenwoordiging in civiele zaken centraal geregeld. Hiertoe zijn bij de afdeling Kabinet, Juridische zaken en Bestuursondersteuning (KJB) een tweetal advocaten in dienstbetrekking aangesteld. Ook de rechtsbescherming is centraal geregeld. Het secretariaat van de bezwaar- en beroepscommissie en de klachtencommissie is ondergebracht bij de afdeling KJB. Daarnaast behelst de juridische ondersteuning door de afdeling KJB het voorzitten van het Juridisch Vakoverleg en het Juridisch vakberaad. Uiteraard zijn de juristen van KJB ook altijd inzetbaar ten behoeve van advisering over producten van andere organisatieonderdelen wanneer een second opinion gewenst is.

Wat willen we bereiken?

De juridische ondersteuning heeft tot doel dat producten van de Provincie voldoen aan juridische kwaliteitsnormen die ten behoeve van de Provincie zijn opgesteld in het project juridische kwaliteitszorg. Dit normenkader is door het Directie Team vastgesteld op 25 maart 2010.

Prestatie-indicator:

Het management is ook in 2011 eindverantwoordelijk voor de juridische kwaliteit van alle aan Gedeputeerde Staten voor te leggen stukken. Een juridische toets dient plaats te vinden in alle gevallen waar dat vereist is.

De A-nota's (Samenleving, Bestuur en Organisatie (SBO) en Economie en Mobiliteit (E&M)) worden voorzien van een juridische paraaf.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

De juridische advisering in civiele en bestuursrechtelijke zaken en procedures heeft ook in 2011, ondanks een minimale bezetting van de juridisch cluster, gestalte gekregen. Mede door het inhuren van een uitzendkracht-advocaat is de advisering kwalitatief en kwantitatief op peil gebleven. In de loop van 2011 is er ook een provincie-advocaat aangesteld.

De secretariaten van bezwaar- en beroepscommissies en de andere genoemde taken zijn onverkort doorgegaan. In totaal zijn er in 2011 40 bezwaarschriften binnengekomen. Hiervan hadden zes betrekking op personele aangelegenheden. In de loop van 2011 zijn 23 bezwaarschriften ingetrokken en zijn er 25 beslissingen op bezwaar afgehandeld. Daarnaast waren er in 2011 twee beroepsschriften in behandeling en zijn er twee zogenoemde bejegeningsschriften ingediend.

Het is belangrijk dat de producten en diensten van de Provincie van juridisch kwalitatief goed niveau zijn. In het project Juridische Kwaliteitszorg (JKZ) zijn in 2011 afspraken gemaakt om dit kwaliteitsniveau te borgen.

In het project JKZ is een normenkader ontwikkeld waarin onder meer indicatoren benoemd zijn. In 2011 heeft de implementatie van JKZ plaatsgevonden en zijn de indicatoren ook daadwerkelijk geïmplementeerd. De uitvoering daarvan is echter ook een mentaliteitskwestie.

De indicatoren betreffen de juridische kwaliteit van Gedeputeerde Staten voorstellen en contracten; ontwikkeljaarplannen van de provinciale afdelingen, juridische opleidingen, implementatie nieuwe wet- en regelgeving, vorderingen en verplichtingen waarvan nakoming niet in rechte afdwingbaar is en tenslotte de positie van de juridische functie in de provinciale organisatie. Dit laatste is ook belangrijk in de komende reorganisatie.

Het Juridisch VakOverleg (JVO) heeft in 2011 een advies gegeven over de juridische functie binnen de nieuwe organisatie.

Het JVO is van mening dat in de nieuwe organisatie de juridische discipline slimmer, d.w.z. efficiënter en integraler, opgezet dient te worden. Het voorstel is om de juridische functie onder te brengen in een juridische eenheid die centraal in de organisatie wordt gepositioneerd. Vanuit die positie vindt juridische advisering en ondersteuning plaats. Er is een coördinator (een voor de organisatie herkenbaar aanspreekpunt) binnen de juridische eenheid die de juridische werkzaamheden "verdeelt".

Deze werkzaamheden worden op drie niveaus uitgevoerd via:

- Projectprogrammering;
- Reguliere advisering / ondersteuning (reactief);
- Incidentele (project)adviesing (proactief).

Vanuit de juridische eenheid wordt geborgd dat periodiek (juridisch) strategisch overleg met gedeputeerden / DT plaatsvindt. Vanwege het noodzakelijke bestuurlijke draagvlak voor (toekomstige) ontwikkelingen waarbij een juridische component aanwezig is / kan zijn, is het vroegtijdig betrekken van gedeputeerden / DT opportuun. Een (juridisch) strategisch overleg draagt bij aan de juridische bewustwording en daarmee aan het onderkennen van juridische aspecten bij het uitvoeren van provinciale taken.

Rol juristen van de juridische eenheid:

De juristen zijn in beginsel multi inzetbaar: zij nemen deel aan (provincie)brede projecten, adviseren en bieden ondersteuning in lopende zaken (going concern). Op basis van zakelijke afspraken (dienstverleningsconcept) worden juridische werkzaamheden verricht. De rol van de juristen is dienstverlenend en drempelverlagend.

Samenwerking:

Door de juristen in een centrale juridische eenheid te positioneren wordt (interne) samenwerking tussen de verschillende juridische disciplines bevorderd. Dit komt het uiteindelijke juridische product ten goede. Collegiale toetsing is een uiting daarvan. Kennisuitwisseling met externe juristen (ook van andere overheden) moet worden gestimuleerd.

Stand van zaken 2011 (per indicator):

De A-nota's van de directie SBO en E&M zijn in 2011 na een juridische toetsing voorzien van een paraaf.

960108 Communicatie

De provinciale communicatiemissie is: "het bevorderen, intern en extern van een effectieve, doelgerichte en proactieve communicatie van de Provincie Zeeland met de Zeeuwse bevolking, gemeenten en maatschappelijke organisaties"

De Provincie Zeeland zet communicatie in om te laten zien waar de Provincie werk van maakt en om inwoners van Zeeland daarbij te betrekken. Naast persoonlijke contacten zet de Provincie hiervoor de volgende interne en externe concernmiddelen in. In de afbeelding hieronder ziet u het overzicht.

Wij maken als Provincie geen makkelijk zichtbare producten. We houden ons vooral bezig met beleidsonderwerpen en ambities. Dat maakt het zichtbaar maken alleen nog maar belangrijker, maar tegelijkertijd ook veel arbeidsintensiever.

In de afgelopen periode is de lijn ingezet om het eigenaarschap van deze middelen onder de afdeling communicatie te laten vallen. Met de toewijzing in 2009 van het eigenaarschap van (het vernieuwde) intranet en www.zeeland.nl in 2010 aan de afdeling communicatie komen alle concern communicatiemiddelen onder deze afdeling te vallen. Het gewenste resultaat is verdere versterking en samenhang. Dit brengen we onder andere in praktijk met de centrale redactie. Met de centrale redactie willen we enerzijds meer samenhang realiseren in werkaanpak en informatievoorziening. Werk maken van slim gekozen onderwerpen die het brede werkveld en de diverse rollen van de Provincie tonen extern gericht op de website, Z-Zine en Provinciewerk en intern gericht op de LeoMare en intranet. Daarnaast levert dat efficiëntie op in redactiewerk, het versterkt herkenbaarheid in thema's waar de Provincie werk van maakt en stimuleert sturing in timing.

Veelal in samenhang met de bovengenoemde concernmiddelen worden ook andere middelen, zoals persberichten ingezet.

Wat willen we bereiken?

De grootste ambitie is www.zeeland.nl verder te ontwikkelen tot het belangrijkste communicatieplatform van de Provincie. Hier staat concrete informatie over Zeeland en het bestuur. Via de site kunnen burgers en bedrijven vragen snel en duidelijk beantwoord krijgen. De andere producten staan in het schema toegelicht.

Prestatie indicatoren 2011:

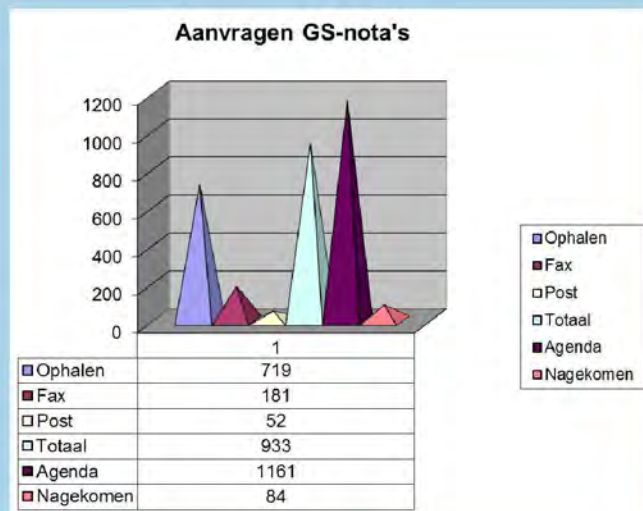
- Communicatieafspraken met (beleids)afdelingen, projectleiders en bestuurders;
- Informatiecentrum iedere werkdag bereikbaar van 09.00 tot 16.00 uur;
- 315.000 unieke bezoekers per jaar op www.zeeland.nl;
- Efficiency verbetering en kostenbesparing door uniformering interne drukwerkstandaarden en pilot inkoop drukwerk.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Resultaten 2011:

- Communicatieafspraken met de (beleids)afdelingen zijn gemaakt over de inzet van communicatie bij projecten en/of uitvoering van provinciale taken, zowel in uren als produkten.
- Informatiecentrum: Opgevraagde GS-nota's door de pers:

Daarnaast zijn bij het informatiecentrum 9.248 stuks informatiemateriaal opgevraagd, waarvan 1630 door particulieren.

- Unieke bezoekers per jaar op www.zeeland.nl. In 2011 bezochten 298.000 unieke bezoekers onze website.
- Efficiency verbetering en kostenbesparing op drukwerkgebied heeft in 2011 geleid tot een besparing van € 40.000.

960109 Informatieverzorging en documentatie

Het gaat hierbij over beleid voor de digitale informatievoorziening en de daarbij behorende informatiestromen.

Wat willen we bereiken?

Goed beheer van informatie conform informatiebehoefte en wet- en regelgeving, zodat het papieren en digitale archief in geordende en toegankelijke staat blijft, een effectief hulpmiddel is voor de (digitale) werkwijze door de ambtenaren en kan worden overgedragen aan het rijksarchief.

Het programma e-dienstverlening speelt daarbij een belangrijke rol omdat daarin de basis wordt gelegd voor enerzijds de reikwijdte van de toepassing van het digitale archief en een digitale werkwijze en anderzijds een goed toegeruste en opgeleide Digitale Informatie Voorziening (DIV)-organisatie die dit kan ondersteunen. De specifieke doelstellingen van het programma e-dienstverlening staan verwoord in de visie op e-dienstverlening, welke is vastgesteld door Gedeputeerde Staten in september 2008. In die visie past, naast technische aspecten, ook verandering van de dienstverlening en ondersteuning van een aanbod naar een vraaggerichte instelling. Daarbij streven wij naar administratieve lastenverlichting voor burgers en bedrijven en een transparante overheid door eenmalige gegevensverstrekking, betere e-dienstverlening en ketensamenwerking. Initieel was ons streven om tussen eind 2012 en 2013 te voldoen aan de gestelde doelstellingen. Voortkomend uit een vertraging in de aanbesteding van de benodigde software in december 2011 zal de Provincie naar verwachting eind 2013 aan de gestelde doelstellingen voldoen. De vertraging heeft vooralsnog geen invloed op de voorgenomen bezuinigingen.

Beleidsvoornemens

In 2011 richt de aandacht zich op een verdere uitwerking van het programma e-dienstverlening en de uitwerking van het NUP (Nationaal Uitvoeringsprogramma) om te kunnen voldoen aan de landelijke richtlijnen voor publieke dienstverlening van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties én de ambities van het provinciaal bestuur (het collegeprogramma "Stuwende Krachten"). Belangrijke aspecten hierin zijn nogmaals het verbeteren van de dienstverlening, administratieve lastenverlichting en een transparante overheid. Een ander speerpunt is de verbetering van de interne dienstverlening op het ondersteunen van de informatievoorziening voor processen.

Prestatie-indicator:

- Het streven voor 2011 is dat het percentage digitaal toegankelijke archief van de in het lopende jaar ontstane externe gerichte documenten meer dan 90% is (eind 2008 was dit ca. 80%);
- Met het programma e-dienstverlening dat eind 2013 volledig operationeel en afgerond is, voldoen wij eind 2013 aan de doelstellingen voortkomend uit de vastgestelde ambities van het provinciaal bestuur, benoemd als platform 2 en de nu bekende doelstellingen vanuit het Rijk. De te nemen stappen in 2011 zullen uitgevoerd worden conform het bijgestelde plan van aanpak (bijstelling als gevolg van de vertraging in de aanbesteding).
- taakstelling vanuit het bezuinigingsbesluit van de Staten om € 500.000 te bezuinigen op (digitale) informatie voorziening uiterlijk vanaf 2013 structureel.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:
Wat hebben we bereikt?

In december 2011 is na een Europese aanbesteding de gunning van de software gedaan. In 2012 volgt de technische en organisatorische implementatie van het zaakstelsel.

Beleidsvoornemens

Het percentage digitaal toegankelijke archief van de in 2011 ontstane externe gerichte documenten is al meer dan 90%.

Met het programma e-dienstverlening is onze verwachting dat Zeeland eind 2013 volledig voldoet aan de doelstellingen voortkomend uit de vastgestelde ambities van het provinciaal bestuur, benoemd als platform 2 en de nu bekende doelstellingen vanuit het Rijk. De te nemen stappen in 2011, zoals de aanbesteding van een zaakstelsel, zijn uitgevoerd conform het bijgestelde plan van aanpak. De taakstelling vanuit het bezuinigingsbesluit van de Staten op (digitale) informatie voorziening wordt vanaf 2013 structureel.

960199 Salaris per programma en CAO stelpost-4

Dit is een technisch administratieve doelstelling die gebruikt wordt om salarisgerelateerde stelposten te verdelen over de programma's.

De CAO afspraken van eind juni 2010 staan hier op een stelpost geraamd en zijn nog niet in deze salarisbedragen verwerkt.

Is de doelstelling gerealiseerd? Niet van toepassing

Stand van zaken:

Wat heeft het gekost?

(bedragen x €1000)

Programma Ondersteuning	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	30.354	30.207	28.597	1.610
batens	-30.354	-30.207	-28.597	-1.610
resultaat voor bestemming	0	0	0	0
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	0	0	0
resultaat na bestemming	0	0	0	0

- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde lasten bedraagt: € 1.609
- Het verschil tussen begrote en gerealiseerde baten bedraagt: € -1.609

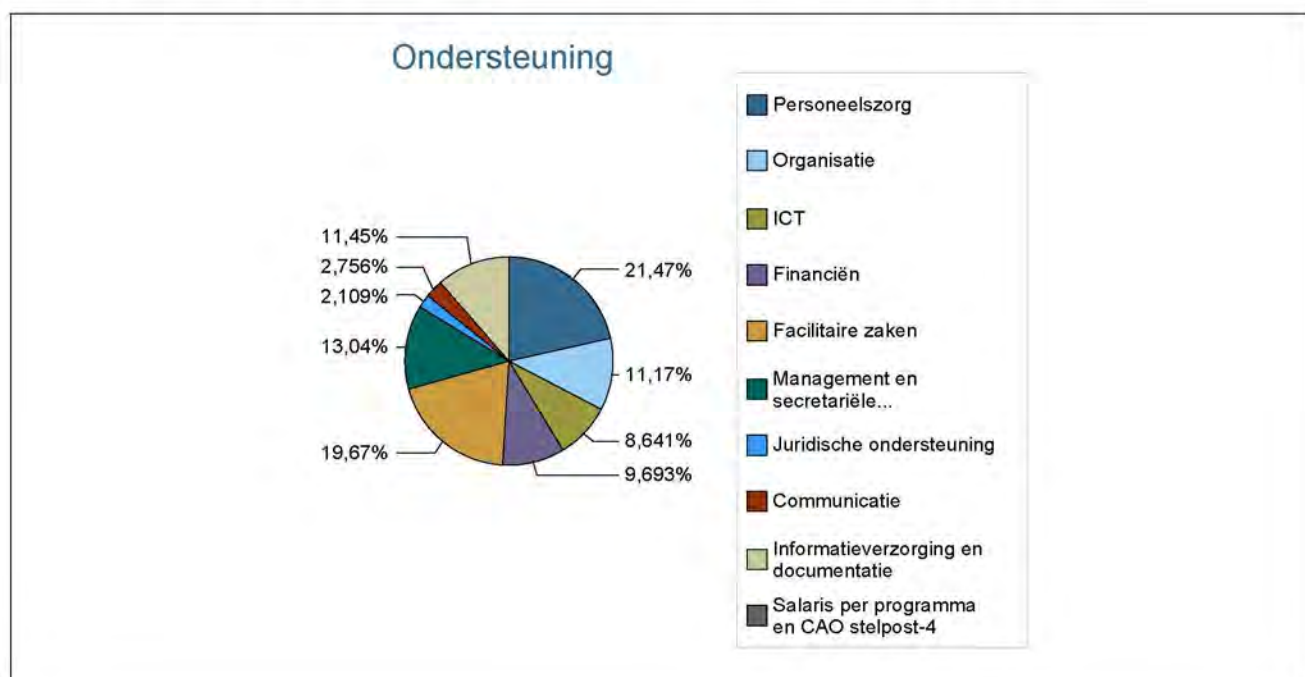
Financiële analyse

Vanuit het hulpprogramma 'ondersteuning' werd in 2011 € 1,722 miljoen minder doorbelast naar de programma's dan voorzien.

Voor € 1,358 miljoen wordt dat veroorzaakt door een lagere toerekening van ambtelijke inzet aan ondersteunende taken. Deze lagere toerekening is enerzijds het gevolg van lager uitvallende apparaatskosten (ambtelijke salarissen, sociale lasten etc.) maar anderzijds het gevolg van een lagere ambtelijke inzet op ondersteunende taken ten gunste van de programma inhoudelijke taken.

Voor een bedrag van € 0,251 miljoen werd er daadwerkelijk minder uitgeven aan kosten van overhead terwijl de overhead-gerelateerde baten € 0,112 miljoen gunstiger uitvielen.

Grafiek saldo lasten en baten voor de ondersteuning uitgesplitst per onderdeel voor 2011.

(bedragen x 1000)						
Totaal Generaal	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	25.689	30.354	31.407	28.597	2.809	8,9
Baten	622	208	384	496	-112	-29,2
totaal	25.067	30.147	31.023	28.101	2.922	9,2

(bedragen x 1000)						
Personeelszorg	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	4.671	6.000	6.388	6.153	235	3,7
Baten	188	6	60	118	-59	-98,2
totaal	4.484	5.994	6.328	6.034		

(bedragen x 1000)						
Organisatie	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	716	705	3.526	3.196	330	9,4
Baten	152	0	48	56	-9	-18,3
totaal	563	705	3.479	3.140		

(bedragen x 1000)						
ICT	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	2.312	2.257	2.451	2.429	22	0,9
Baten	1	10	10	1	9	90,7
totaal	2.311	2.247	2.441	2.428		

(bedragen x 1000)						
Financiën	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	2.811	2.970	2.663	2.724	-61	-2,3
totaal	2.811	2.970	2.663	2.724		

(bedragen x 1000)						
Facilitaire zaken	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	6.469	5.699	6.197	5.754	443	7,1
Baten	226	191	226	228	-2	-0,7
totaal	6.243	5.507	5.970	5.526		

(bedragen x 1000)						
Management secretariële ondersteuning	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	4.075	3.930	3.818	3.664	154	4,0
totaal	4.075	3.930	3.818	3.664		

(bedragen x 1000)						
Juridische ondersteuning	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	561	769	820	593	228	27,8
Baten	0	0	0	0	0	
totaal	561	769	820	593		

(bedragen x 1000)						
Communicatie	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	754	918	796	801	-5	-0,7
Baten	1	0	0	27	-27	
totaal	753	918	796	774		

(bedragen x 1000)						
Informatieverzorging en documentatie	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	3.322	5.965	3.548	3.283	265	7,5
Baten	55	0	40	66	-26	-64,4
totaal	3.267	5.965	3.508	3.217		

(bedragen x 1000)						
Salaris per programma en CAO stelpost-4	Rekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil	In %
Lasten	0	1.142	1.200	0	1.200	100,0
totaal	0	1.142	1.200	0		

4. Kwaliteitshandvest provinciale dienstverlening 2011

Inleiding

De kwaliteit van de provinciale dienstverlening wordt in deze paragraaf getoetst aan de wettelijke (behandel)termijnen van onder meer bezwaarschriften, klachten, vergunning- en subsidieaanvragen, zoals die staan vermeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De mate waarin de Provincie er in 2011 in is geslaagd zich te houden aan deze behandeltermijnen wordt waar mogelijk vergeleken met de prestaties op dit vlak in eerdere jaren. In enkele gevallen wordt tevens ingegaan op de oorzaken van termijnoverschrijdingen en aangegeven of een termijnoverschrijding door of buiten schuld van de Provincie heeft plaatsgevonden.

De Provincie geeft sinds 1 januari 2011 op een nieuwe manier aandacht aan haar kwaliteit van dienstverlening, namelijk met de introductie van een kwaliteitshandvest. In het handvest staan de basis servicenormen voor onze dienstverlening, zoals telefonische bereikbaarheid, beantwoording van e-mails en de afhandeling van klachten, vergunningen, subsidies en facturen.

Beeld van onze prestaties op de servicenormen in het kwaliteitshandvest Provincie Zeeland over de periode van 1 januari tot en met 31 december 2011:

Deze rapportage is gebaseerd op het huidige beleid met betrekking tot dienstverlening. In de uitwerking van de reorganisatie wordt in een nieuw dienstverleningsconcept voorzien conform de aanbeveling van de Rekenkamer Zeeland in haar rapport *Informatiebeleid in een veranderende tijd* (mei 2011).

Afhandeling van facturen en vorderingen

Voor de termijn waarbinnen facturen en vorderingen dienen te worden afgehandeld is een provinciale norm gesteld van 30 dagen, waarbij gerekend wordt vanaf de factuurdatum. In 2011 zijn 14.271 facturen ontvangen en zijn 1.225 vorderingen afgehandeld. Dit zijn ongeveer 500 facturen minder dan in 2010 en ongeveer 100 vorderingen minder dan in 2010. In onderstaande tabel staat welk percentage van de facturen en vorderingen binnen de provinciale norm is behandeld.

Facturen en vorderingen	Facturen	Vorderingen
% betaald binnen 30 dagen	87%	63%
% betaald binnen 60 dagen	10%	20%
% betaald binnen 90 dagen	2%	7%
% betaald binnen meer dan 90 dagen	1%	10%

De percentages laten een verbetering zien ten opzichte van dezelfde periode in 2010. Toen werd 85% van de facturen binnen 30 dagen betaald. Het percentage afgehandelde vorderingen binnen de termijn is met 10% verbeterd ten opzichte van dezelfde periode in 2010 (53%). Het percentage facturen dat pas na 90 dagen betaald werd, is gelijk gebleven op 1%. Dit in tegenstelling tot de vorderingen. Daar vond een daling plaats van 22% naar 10% ten opzichte van 2010.

Afhandeling van bezwaarschriften

De totale werkvoorraad aan bezwaarschriften op 1 januari 2011 bedroeg 27 bezwaarschriften (24 bij algemene kamer en 3 bij de personele kamer). Dit is een daling ten opzichte van 2010. De werkvoorraad bedroeg toen aan het begin van het jaar 32 bezwaarschriften.

In 2011 zijn 46 bezwaarschriften (40 bij de algemene kamer en 6 bij de personele kamer) ingediend. Er zijn 23 bezwaren (van de algemene kamer) ingetrokken en er zijn 31 beslissingen op bezwaar genomen. Vijftien van deze 31 beslissingen zijn buiten de termijn genomen (tien met instemming van bezwaarde) en in acht bezwaarprocedures zijn de redenen van termijnoverschrijding verschoonbaar. Zestien bezwaarschriften zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

Afhandeling bezwaarschriften, 2011

Werkvoorraad op 1 januari 2011	27
Aantal ingediende bezwaarschriften	46
Aantal bezwaarschriften doorgezonden	0
Aantal bezwaarschriften ingetrokken door indiener	23
Totaal:	50
Aantal bezwaarschriften afgehandeld binnen de wettelijke termijn	16
Aantal bezwaarschriften afgehandeld buiten de wettelijke termijn	15
Behandeling uitgesteld met instemming bezwaarmaker	10
Buiten termijn maar verschoonbaar	8
Buiten termijn en niet verschoonbaar	2
Buiten termijn combinatie verschoonbaar / niet verschoonbaar	5
Aantal beslissingen op bezwaar	31
Werkvoorraad op 1 januari 2012	19

Afhandeling bezwaarschriften, 2011

15 bezwaarschriften zijn buiten de wettelijke termijn afgehandeld. Van deze bezwaarschriften zijn echter 4 bezwaarschriften collectief in één procedure behandeld. Het aantal bezwaarprocedures waarin de wettelijke termijn is overschreden bedraagt daarom 12. Op een totaal van 28 (16 + 12) bezwaarschriftenprocedures komt dit neer op 43 procent. In 2010 werden bij 9 van in totaal 23 bezwaarprocedures de wettelijke termijn overschreden. Dit is 39 procent. Er is dus sprake van een lichte verslechtering.

Oorzaken termijnoverschrijdingen

Net als vorig jaar is ook dit jaar gekeken in hoeverre deze termijnoverschrijdingen al dan niet hebben plaatsgevonden door schuld van de provincie. Hieronder wordt een analyse van de oorzaken van deze overschrijdingen gegeven.

Uitstel

Als een uitstel van behandeling van het bezwaarschrift met instemming van de bezwaarmaker plaatsvindt, vindt formeel weliswaar overschrijding van de wettelijke beslistermijn plaats, maar is geen sprake van verwijtbaarheid en deze zaken mogen dan ook worden beschouwd als zijnde tijdig afgehandeld.

In 10 van de 15 bezwaarprocedures (die buiten de wettelijke termijn zijn afgehandeld) konden de bezwaarmakers instemmen met uitstel. 5 bezwaarschriften zijn dus zonder instemming van bezwaarden buiten de wettelijke termijn afgehandeld. In 4 bezwaarschriftprocedures betrof het een gelijkkluidend bestreden besluit waarin de wettelijke termijn in overleg met bezwaarden diverse malen werd uitgesteld in afwachting van een schikkingsvoorstel van een andere bezwaarde. Met het laatste verzoek van gedeputeerde staten tot uitstel konden bezwaarmakers niet instemmen. In 1 bezwaarprocedure zag het ernaar uit dat het bezwaar tijdig kon worden afgehandeld. Om die reden is geen uitstel aangevraagd. Door een administratieve vertraging is de beslissing op bezwaar echter een paar dagen na het verstrijken van de wettelijke termijn verstuurd.

Verschoonbaar en niet-verschoonbaar

Er zijn vele redenen waarom de behandeling van een bezwaarschrift langer dan de wettelijke termijn van 18 weken kan duren. Van het totaal aantal zaken dat buiten de wettelijke termijn is afgehandeld, is onderzocht in hoeverre dit te wijten is aan het bestuursorgaan, de commissie bezwaarschriften, de bezwaarmaker of aan een combinatie van deze partijen.

Termijnoverschrijdingen die hun oorzaak vinden in de complexiteit van de zaak, het afwachten van onderzoeksgegevens, een verzoek om uitstel van de hoorzitting door bezwaarde, het aanhouden in afwachting van besluitvorming door een andere overheid acht de commissie verschoonbaar, dat wil zeggen vergeeflijk. Deze overschrijdingen mogen volgens de commissie worden genuanceerd.

Termijnoverschrijdingen wegens drukke werkzaamheden of andere prioriteiten van het bestuursorgaan of de commissie acht zij niet verschoonbaar. Daarnaast zijn er termijnoverschrijdingen waarbij meer dan één oorzaak aan te wijzen is.

In totaal zijn in 2011 15 bezwaarschriften niet tijdig afgehandeld. Hieronder treft u een onderverdeling van de oorzaken:

Verschoonbaar (8 bezwaarprocedures, 54%):

Oorzaken:

- Mediationvaardigheidstraject (1);
- afwachten nader overleg tussen gedeputeerde staten en bezwaarde na het uitgebrachte advies van de commissie om tot een oplossing te komen (2);
- complexiteit (2); en
- complexiteit en afwachten procedure en overleg met een gemeente (3).

Niet verschoonbaar (2 bezwaarprocedures, 13%):

Oorzaken:

- Behandeling op een hoorzitting moeilijk in te plannen, advisering van de commissie te laat, te wijten aan gedeputeerde staten en het secretariaat van de commissie;
- Vertraging in opstellen verweerschrift.

Combinatie van verschoonbaar en niet-verschoonbaar (5 bezwaarprocedures, 33%):

- Complexiteit en vertraging in verzending van de beslissing op bezwaar te wijten aan gedeputeerde staten (1); en
- afwachten informeel schikkingstraject in een andere bezwaarschriftprocedure te wijten aan gedeputeerde staten en vertraging in het vervaardigen van het advies te wijten aan het secretariaat (4)

Afhandeling van administratieve beroepschriften

In 2011 is geen beroepschrift ingediend. Er ligt nog een werkvoorraad van twee beroepschriften die dateren uit 2007. Deze twee beroepschriften zijn niet meer in behandeling omdat er een oplossing is gevonden en omdat de werkzaamheden waarop deze beroepschriften betrekking hadden inmiddels zijn afgerond. Formeel moeten de appellanten de beroepschriften echter nog intrekken.

Afhandeling administratieve beroepschriften 2009, 2010 en 2011

	2009	2010	2011
Werkvoorraad op 1 januari	2	2	2
Aantal ingediende administratieve beroepschriften	0	1	0
Aantal administratieve beroepschriften doorgezonden	0	0	0
Aantal administratieve beroepschriften ingetrokken door indiener	0	0	0
Totaal:	2	3	2
Gehanteerde wettelijke termijn in weken	16+8 (16+10)	16+10	16+10
Aantal administratieve beroepschriften afgehandeld binnen de wettelijke termijn	0	1	0
Aantal administratieve beroepschriften afgehandeld buiten de wettelijke termijn	0	0	0
Aantal beslissingen op administratief beroep	0	1	0

Bejegeningsklachten

Iedereen kan over de wijze waarop hij door een bestuursorgaan is behandeld een klacht indienen. Deze zogenaamde bejegeningsklacht moet worden ingediend bij het bestuursorgaan waarover geklaagd wordt. Het bestuursorgaan dient te zorgen voor een behoorlijke behandeling van de klacht.

Afhandeling bejegeningklachten 2008, 2009, 2010 en 2011

	2008	2009	2010	2011
Werkvoorraad op 1 januari	0	0	1	0
Aantal ingediende klachten	4	5	6	2
Aantal klachten direct ingetrokken	0	0	0	0
Aantal klachten afgedaan door / ingetrokken na bemiddeling vakafdeling	2	2	3	2
Totaal:	2	3	4	0
Gehanteerde wettelijke termijn in weken	10 + 4	10 + 4	10 + 4	10 + 4
Aantal klachten afgehandeld binnen de wettelijke termijn	2	2	3	1
Aantal klachten afgehandeld buiten de wettelijke termijn	0	0	1	1
Aantal beslissingen op klachten / anderszins afgehandelde klachten	2	2	4	2

In 2011 is 1 klacht buiten de termijn afgehandeld. Om verschillende redenen hebben gedeputeerde staten besloten deze klacht niet te behandelen. Eén reden betrof het feit dat de klager niet degene was waartegen de vermeende gedraging is begaan. Een andere reden is dat de klager heeft geweigerd brieven van de klachtencommissie en gedeputeerde staten te ontvangen, waardoor de commissie het betreffende onderdeel van de klacht niet kon onderzoeken.

Ingebrekestellingen

In 2011 is twee keer een ingebrekestelling ingediend. In deze gevallen kon de provincie binnen twee weken na ontvangst hiervan een besluit nemen, zodat zij op grond van de Wet dwangsom geen dwangsom verschuldigd was.

Bemiddelingsverzoeken

Een andere manier om eventuele misstanden onder de aandacht te brengen, is het verzoek om bemiddeling aan de Commissaris van de Koningin. Hierbij gaat het niet alleen om aandacht voor vermeende onregelmatigheden, maar ook voor andere – veelal uiteenlopende – zaken. Aan deze verzoeken hangt geen wettelijke termijn. Vanzelfsprekend streeft de commissaris van de Koningin naar een zo spoedig mogelijke afhandeling van deze verzoeken.

Bemiddelingsverzoeken 2011

Onderwerp	Aantal bemiddelingsverzoeken
Handelen overheid	15
Openbare Orde en Veiligheid	3
Immigratievraagstuk	2
Handelen provincie	3
Overig	18

De indieners van de bemiddelingsverzoeken ontvangen altijd bericht, tenzij het gaat om anonieme verzoeken. Wanneer de problematiek die door de indieners werd aangekaart door de Commissaris van de Koningin van dien aard werd geacht dat zij zich nader wilde informeren, is binnen de provincie of bij andere overheden relevante informatie vergaard. Hoewel de ambtsinstructie de Commissaris van de Koningin niet in staat stelt om daadwerkelijk een oordeel te vellen, kan een verzoek om bericht en raad wel effect sorteren. Vaak wordt de zaak door een betrokken (overheids)instantie nog eens kritisch bekeken en soms leidt dit (alsnog) tot een tegemoetkoming aan een verzoek.

In 2011 zijn 41 bemiddelingsverzoeken aan de Commissaris van de Koningin ontvangen. In 2010 waren dit er 37 en in 2009 ging het om 46 verzoeken.

Milieuklachten

Naast bejegening klachten ontvangt de Provincie jaarlijks ook milieuklachten op uiteenlopende terreinen. Het aantal milieuklachten over overlast is in 2011 (ten opzichte van 2010) afgenomen. Deze afname van het aantal klachten is toe te schrijven aan de ontwikkelingen rond Thermphos.

In 2011 zijn in totaal 657 milieuklachten ontvangen. In onderstaande tabel is een onderverdeling opgenomen per thema:

	Stank	Geluid	Stof	Overig
2010	491	264	11	33
2011	376	237	24	20

De Provincie is 24 uur per dag bereikbaar via de milieuklachtenlijn. Medewerkers van de afdeling Handhaving Natuur en Milieu reageren direct op milieuklachten en incidentmeldingen. Dit bestaat uit het direct terugbellen van klagers, het opsporen van de oorzaak van de klacht en het, zo mogelijk, wegnemen hiervan. Ook incidentmeldingen worden via deze weg behandeld.

Afhandeling vergunningaanvragen

Verschillende soorten vergunningaanvragen zijn getoetst aan de mate waarin hun afhandeling binnen of buiten de wettelijke termijn heeft plaatsgevonden. Op basis van de beschikbare gegevens in onderstaande tabel kan geconcludeerd worden dat Zeeland bij de afhandeling van vergunningaanvragen een duidelijk betere prestatie heeft geleverd ten opzichte van 2010. Toen werd 95% van deze vergunningaanvragen afgehandeld binnen de wettelijke termijn tegenover 98% in 2011.

Afhandeling vergunningaanvragen, 2011

Soort vergunning	Aantal afgehandelde aanvragen	Afgehandeld binnen wettelijke termijn	Afgehandeld buiten wettelijke termijn
Ontgrondingenwet	11	7	4
Natuurbeschermingswet	35	35	0
Snijden zeegroenten	394	394	0
Waterwet	0	0	0
Ontbrandingtoestemming vuurwerk	13	7	6
Ontbrandingsmelding vuurwerk	16	16	0
WABO (Uitgebreid)	8	7	1
WABO (Regulier)	150	148	2
Totaal	627	614 (98%)	13 (2%)

Bij een aantal vergunningaanvragen is het afgelopen jaar sprake geweest van termijnoverschrijdingen. De overschrijdingen bij de behandeling van vergunningaanvragen in het kader van de Ontgrondingenwet hielden verband met de lange duur van noodzakelijke aanpassingen van de gemeentelijke planologie. De overschrijdingen bij de behandeling van de vergunningaanvragen in het kader van de Natuurbeschermingswet hebben hun oorzaak in uitloop bij het behandelen van de zienswijzen en veranderende externe omstandigheden. De termijnoverschrijdingen bij de afhandeling van vergunningaanvragen op grond van de Wet Milieubeheer wordt hieronder toegelicht. De in de tabel opgenomen cijfers t.a.v. regulier WABO-aanvragen komen voort uit de Wet Milieubeheer, Wet RO, Bouwwetgeving en de Provinciale Wegenverordening.

Afhandeling uitgebreide Wabo-vergunningaanvragen, 2004-2011 (voormalige Wet Milieubeheer)

Jaar	Aantal beschikkingen	Afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Afgehandeld buiten de wettelijke termijn
2004	102	63%	37%
2005	43	62%	38%
2006	54	64%	36%
2007	53	75%	25%
2008	62	79%	21%
2009	31	77%	23%
2010	49	61%	39%
2011	8	88%	12%

In 2011 is er een verandering doorgevoerd in de werkwijze rond het monitoren van procedure-termijnen. Dit heeft een positief effect op het halen van wettelijke termijnen. Daarnaast zijn er in 2011 relatief weinig uitgebreide procedures doorlopen.

Afhandeling uitgebreide Wabo-vergunningaanvragen

De meldingen Wm bestaan niet meer sinds de inwerkingtreding van de WABO. Deze procedures vallen sindsdien onder de reguliere WABO-vergunningen. Daarnaast zijn er ook procedures met betrekking tot Ruimtelijke Ordening en de Wegenverordening die tot de reguliere WABO-procedures worden gerekend. In onderstaand overzicht zijn deze procedures voor het jaar 2011 weergegeven.

Jaar 2011	Aantal Reguliere WABO-vergunningen	Afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Afgehandeld buiten de wettelijke termijn
Wm	72	97%	3%
RO	73	100%	0%
Wegenverordening	5	100%	0%

Op een enkele uitzondering na zijn alle reguliere WABO-procedures tijdig afgerond.

Afhandelingen Mer-beoordelingen

jaar	Aantal Mer-beoordelingen	Afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Afgehandeld buiten de wettelijke termijn
2011	3	100%	0%

Het besluit of een Milieueffectrapportage noodzakelijk is, dient plaats te vinden binnen zes weken na de indiening. In 2011 zijn drie Mer-beoordelingsprocedures doorlopen die allen tijdig zijn afgehandeld. Het aanvaardbaar achten van een Mer integreert gedeeltelijk in de vergunningprocedure, derhalve valt aan dergelijke procedure geen separate termijn te koppelen.

Afhandelingen beoordeling Milieu-jaarverslagen (E-PRTR)

jaar	Aantal Milieu-jaarverslagen beoordeeld	Afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Afgehandeld buiten de wettelijke termijn
2011	35	94%	6%

In 2011 is 94% van de milieuverslagen op tijd beoordeeld. In één geval is dat niet gelukt vanwege technische problemen met de (landelijke) webapplicatie. In het tweede geval is de termijn niet gehaald omdat nadere informatie is gevraagd die pas later is geleverd.

In onderstaande tabellen staan de gegevens over de afhandeling van beschikkingen in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) en over de afhandeling van beschikkingen in het kader van de BUS-evaluatie (BUS = Besluit Uniforme Saneringen) Wbb.

Afhandeling beschikkingen Wet bodembescherming 2007-2011

Jaar	Aantal beschikkingen	Afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Afgehandeld buiten de wettelijke termijn
2007	69	93%	7%
2008	41	95%	5%
2009	43	77%	23%
2010	51	77%	23%
2011	28	71%	29%

Het feit dat de afhandeling van een aantal beschikkingen Wet bodembescherming buiten de wettelijke termijn heeft plaatsgevonden heeft de volgende redenen:

- Gelijktijdige ontvangst van veel beschikkingsaanvragen (piekbelasting) waardoor het niet altijd lukte om deze aanvragen binnen de wettelijke termijn af te handelen;
- Soms was extra tijd nodig om ingediende zienswijzen af te handelen;
- Bij sommige rapporten ontbrak informatie, die nadien nog geleverd moest worden.

Afhandeling beschikkingen BUS-evaluatie Wet bodembescherming 2007 – 2011

Jaar	Aantal beschikkingen BUS-evaluatie	Afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Afgehandeld buiten de wettelijke termijn
2007	7	71%	29%
2008	18	83%	17%
2009	30	90%	10%
2010	32	85%	15%
2011	57	79%	21%

Het aantal beschikkingen BUS-evaluatie neemt in de loop van de jaren toe. Het percentage niet tijdig afgehandelde procedures BUS-evaluatie beschikkingen ligt in 2011 iets hoger dan de voorgaande twee jaren. Er is hiervoor geen duidelijk aanwijsbare reden, mogelijk dat het aantal beschikkingen van invloed is.

Afhandeling Bestemmingsplannen (Wet RO)

In 2011 is er geen sprake meer geweest van afgehandelde verklaringen van geen bezwaar (artikel 19 Wet Ruimtelijke Ordening). Als gevolg van de (nieuwe) Wet RO is de procedure rond bestemmingsplannen gewijzigd. De monitoring bestemmingsplanprocedures bestaat vanaf dit jaar uit drie onderdelen, te weten de procedures:

- Voorontwerp Bestemmingsplan;
- Ontwerpbestemmingsplan en;
- Vastgestelde bestemmingsplannen.

Alle procedures zijn – net al voorgaande jaren – op tijd afgehandeld.

Jaar 2011	Aantal afgehandelde aanvragen	Afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Afgehandeld buiten de wettelijke termijn
Voorontwerp bestemmingsplan	44	100%	0%
Ontwerp bestemmingsplan	96	100%	0%
Vastgesteld bestemmingsplan	98	100%	0%

Afhandeling Ontheffingen

In 2011 zijn de onderstaande aanvragen voor ontheffingen in 97% procent van de gevallen binnen de wettelijke termijn afgehandeld. Dit is een lichte verslechtering ten opzichte van 2010, toen 99,7 procent van de aanvragen binnen de wettelijke termijn is afgehandeld.

Afhandeling ontheffingen, 2011

Soort ontheffing	Aantal afgehandelde aanvragen	Afgehandeld binnen wettelijke termijn	Afgehandeld buiten wettelijke termijn
Flora en faunawet	18	17	1
Stortverbod	2	2	0
Voertuigreglement	82	82	0
Adviesaanvragen via TET ¹	415	415	0
Wegenverordening	60	60	0
Ontheffingen wegenverkeerswet	42	42	0
Ontrekking weg aan de openbaarheid	7	7	0
Waterverordening	17	17	0
Verzoek om nadeelcompensatie	5	3	2
Provinciale Milieuverordening (PMV)	15	15	0
Wet geluidhinder	2	1	1
Wet luchtvaart	49	28	21
PMV	15	15	0
Provinciale Ruimtelijke Verordening	1	1	0
Totaal	730	705 (97%)	25 (3%)

Bij twee aanvragen (één in het kader van de Flora- en faunawet en één bij de Wet geluidhinder) heeft een overschrijding van de termijn plaatsgevonden als gevolg van onduidelijkheid in de wetgeving. Bij de Wet luchtvaart (een nieuwe taak voor de Provincie) heeft het aantal overschrijdingen van de termijn te maken gehad met capaciteitsgebrek. Bij twee aanvragen in het kader van nadeelcompensatie is de aanvraag niet binnen de wettelijke termijn behandeld. In het ene geval i.v.m. de relatie met verkoop provinciaal eigendom. En in het andere geval waren de afspraken tot bezoek niet nagekomen.

Afhandeling Subsidies

Uit de tabel blijkt dat van de onderstaande subsidieaanvragen 93% procent binnen de daarvoor geldende termijn is afgehandeld. Dit is een verbetering ten opzichte van 2010, toen dit in 91% procent van de gevallen gerealiseerd werd.

¹ Toelating Exceptioneel Transport

Afhandeling subsidieaanvragen, 2011

Soort subsidie	Aantal afgehandelde aanvragen	Afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Afgehandeld buiten de wettelijke termijn
BSZ ²	57	57	0
Promotiesubsidies	7	6	1
Sportsubsidies	34	34	0
Subsidies Cultuurnota	181	179	2
Subsidies ROVZ ³	63	62	1
Subsidies PSEB	63	57	6
Subsidies BDU	31	11	20
Subsidies Onderwijs, arbeids- markt en scholing.	10	9	1
Subsidies Natuuraankopen	0	0	0
Subsidies ISV ⁴	14	14	0
Subsidies Stimulering Voordelta	0	0	0
ILG/POP2	15	15	0
Gebiedsgerichte projecten Algemene subsidie verordening (ASV)	2	2	0
Soortenbescherming FF-Wet	1	1	0
Leren voor Duurzame ontwikkeling	6	6	0
Bodemsanering bedrijfsterreinen	2	1	1
Subsidies Jeugdzorg	7	7	0
Subsidies Integrale veiligheid	4	2	2
Archeologische verwachting/ beleidsadvies-kaarten	0	0	0
Totaal	497	463 (93%)	34 (7%)

Voor de BDU-subsidies geldt dat de verzameling van 20 aanvragen die behandeld zijn in de 1e helft van 2011 een overschrijding hebben van de behandeltermijn. De besluitvorming door Gedeputeerde Staten heeft tijdig plaatsgevonden, echter de verdere interne afhandeling is buiten de termijn gelopen. Eén subsidieaanvraag in het kader van Onderwijs, arbeidsmarkt en scholing is buiten de termijn afgehandeld in verband met de complexiteit van het dossier. Het buiten de termijn lopen van de zes PSEB-subsidies heeft voor een deel betrekking op de afhankelijkheid van een landelijk agentschap die de subsidievoorstellen toetst. De verdere behandeling door de Provincie is binnen de termijn gebleven. En bij één aanvraag is een wijziging naar een ander subsidieprogramma van toepassing. De buiten de termijn behandelde aanvraag voor promotiesubsidie heeft te maken met een bezwarenprocedure. De toelichting op de buiten de termijn behandelde aanvragen *Cultuurnota* is dat eenmaal het verzoek overgenomen is van een collega, omdat het in het verkeerde subsidieprogramma was aangevraagd. En eenmaal omdat nadere bestuurlijke afstemming met aanvrager noodzakelijk was en dekking via de Voorjaarsconferentie 2011 moest. Bij het subsidieprogramma Integrale veiligheid kent één aanvraag een termijn overschrijding vanwege een (informeel) verzoek om aanvullende gegevens. En eenmaal doordat een voorgenomen afwijzing alsnog toegekend is na overleg en aanvullende gegevens.

Telefonische bereikbaarheid

De servicenorm van de Provincie Zeeland ten aanzien van de telefonische bereikbaarheid is dat binnen 30 seconden de telefoon opgenomen wordt.

² Beleidsprogrammering Sociale Zorg

³ Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Zeeland

⁴ Investeringsbudget stedelijke vernieuwing

Alle inkomende telefoonoproepen die binnenkomen op de centrale en de tijd van beantwoording worden per uur geregistreerd. In onderstaande tabel zijn de gegevens over 2011 weergegeven.

Tijd periode	Beantwoorde oproepen	% Beantwoord binnen 15 sec	% Beantwoord binnen 30 sec	% Beantwoord binnen 45 sec
8:00 - 9:00	10.097	80,00	92,23	98,51
9:00 - 10:00	23.543	81,00	90,36	98,02
10:00 - 11:00	24.142	81,00	90,17	97,94
11:00 - 12:00	26.011	81,00	90,53	97,98
13:00 - 14:00	16.602	76,00	87,63	97,35
14:00 - 15:00	21.813	81,00	89,00	97,73
15:00 - 16:00	20.274	80,00	89,93	97,66
16:00 - 17:00	12.601	77,00	88,33	97,23
Totaal / gemiddeld	155.083	79,63	89,77	97,80

Uit de tabel blijkt dat gemiddeld 90% van de binnengekomen telefoontjes binnen 30 seconden wordt opgenomen. Wanneer dit niet lukt wordt 98% van de telefoontjes binnen 45 seconden wordt opgenomen.

Sociaal Jaarverslag

De organisatie in ontwikkeling

Op P&O-terrein stond in 2011 organisatieontwikkeling centraal. Er zijn begin 2011 vijf werkgroepen met organisatiethema's aan de slag gegaan. Na de verkiezingen in maart zijn wij als nieuw college aangetreden. Wij hebben een extern bureau in de arm genomen om een ander organisatiemodel te ontwikkelen (afstappen van het sectorenmodel). Ook heeft een ander extern bureau de opdracht gekregen om formatie, kosten en taken te vergelijken met relevante andere provincies. Beide onderzoeken zijn in zomer 2011 gestart en begeleid en bevinden zich eind 2011 in een afrondende fase. Besluitvorming zal begin 2012 plaatsvinden.

De personeelsbezuinigingen waartoe Provinciale Staten maart 2010 hebben besloten lopen qua realisatie in de pas met het toen afgesproken afbouwschema. Nieuwe bezuinigingen, die voort kunnen vloeien, uit het hiervoor vermelde formatieonderzoek, komen bovenop de reductie van 2010.

Afhankelijk van de omvang van de formatiereductie moet bezien worden of deze op dezelfde wijze als nu (natuurlijk verloop en mobiliteit) ingevuld kan worden, of dat andere maatregelen, binnen de rechtspositionele kaders, zoals het sociaal statuut, noodzakelijk zijn.

In 2011 is de reorganisatie bij infrabeheer, waartoe in 2010 besloten is, geëffectueerd. Door een breed samengestelde begeleidingsgroep is een inrichtingsplan opgesteld waarmee wij, na een positief advies van de Onderdeelcommissie (OC), hebben ingestemd. De plaatsingen van medewerkers zijn per medio 2011 afgerond en de nieuwe organisatie van infrabeheer is per 1 augustus 2011 gestart.

Feiten en cijfers

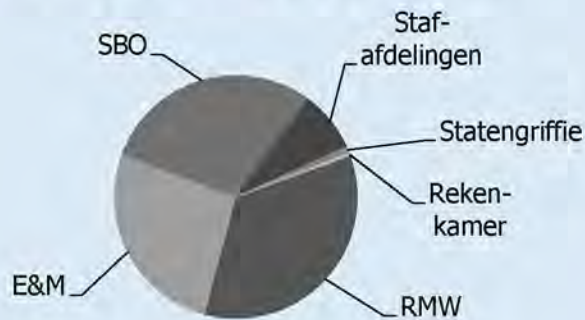
Personeelsformatie

Onderstaande overzichten tonen de formatiegetallen per directie en de procentuele onderverdeling per 1 januari 2012 en dezelfde gegevens per 1 januari 2011.

Formatieomvang (formatie in fte's)	1-1-2012	1-1-2012 %	1-1-2011	1-1-2011 %
Ruimte, Milieu en Water	223,3	33,8	226,9	33,5
Economie & Mobiliteit	178,2	27	182,8	27
Samenleving, Bestuur en Organisatie	197,4	29,9	203,1	30
Stafafdelingen	53,7	8,1	56,3	8,3
Subtotaal	652,5	98,7	669,1	98,8
Statengriffie	6,5	1	6,5	1
Rekenkamer	2	0,3	2	0,2
Totaal	661	100	677,6	100

Ten opzichte van 2010 is de formatie afgenomen met 6,6 fte (0,97%). Dit is een gevolg van de invoering van het implementatieplan formatieve bezuinigingen dat wij hebben vastgesteld, de taakstelling is om de formatie vanaf maart 2010 tot en met eind 2015 met circa 90 plaatsen te verminderen.

Verdeling formatie over de organisatie

Naast deze formatie zijn externen ingehuurd.

Motieven hiervoor zijn:

- Het ontbreken van voldoende personele capaciteit;
- Onvoldoende expertise in de beleidssector;
- Behoeftte aan onafhankelijk advies.

Samenstelling personeel

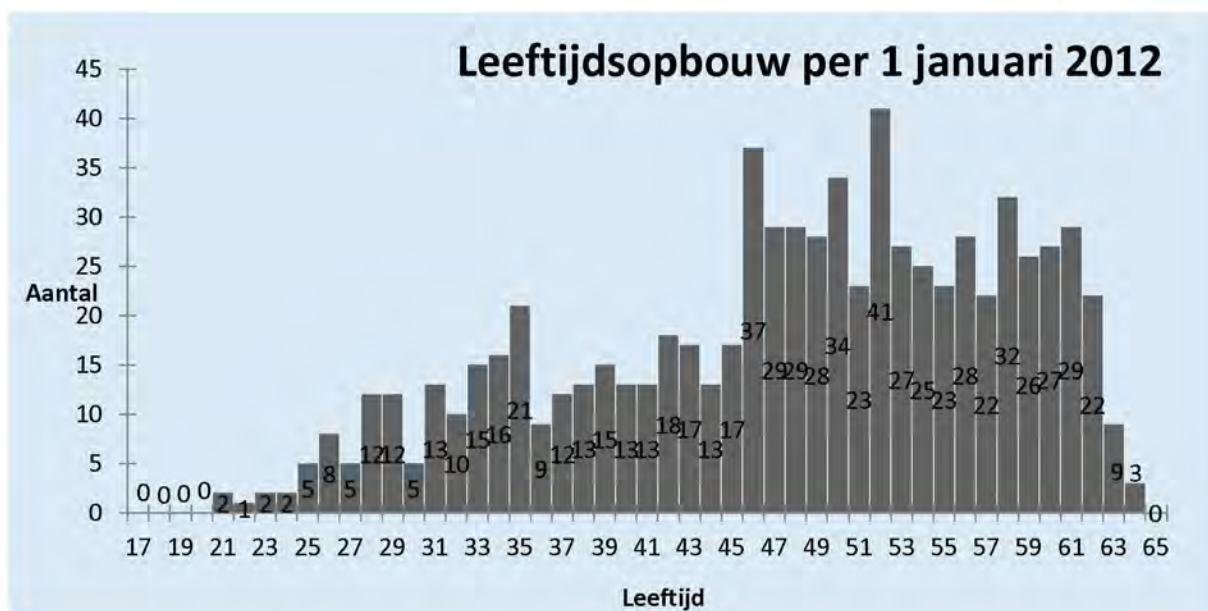
Aantallen medewerkers per 31 december 2011

Eind 2011 werkten 768 mensen bij onze organisatie (2010: 788). Het aantal deeltijders is gedaald van 328 in 2010 naar 311 in 2011. Het aantal mannelijke deeltijders is afgenomen met twaalf, het aantal vrouwelijke deeltijders met twee.

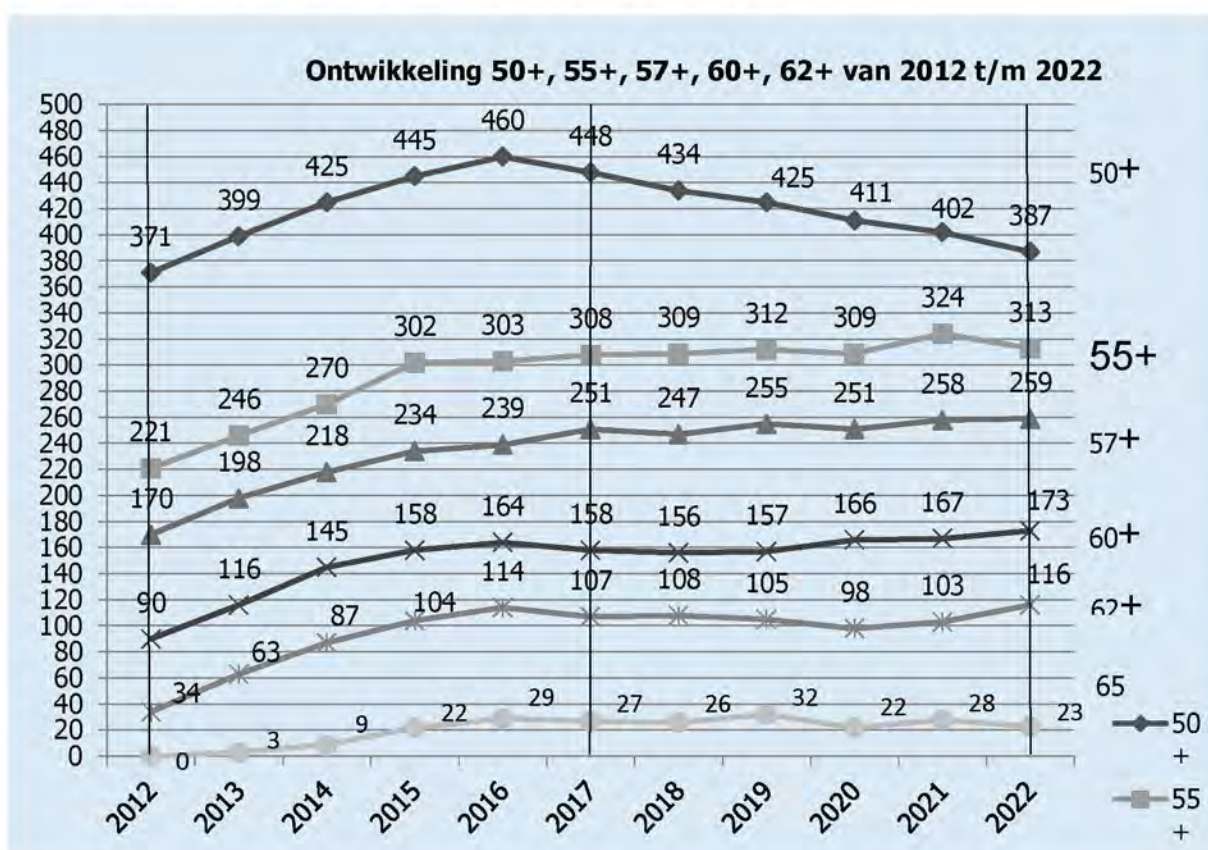
Directie/organisatie-eenheid	Totaal aantal medewerkers	Voltijd		Deeltijd		Vast	Tijdelijk
		M	V	M	V		
Ruimte, Milieu en Water	253	131	26	26	70	251	2
Economie & Mobiliteit	194	128	12	19	35	188	6
Samenleving, Bestuur en Organisatie	249	81	38	20	110	234	15
Stafafdelingen POI en FEZ	60	35	3	7	15	58	2
Statengriffie	8	2	1	1	4	8	0
Rekenkamer	4	0	0	0	4	4	0
Totaal 2011	768	377	80	73	238	744	24

Leeftijdsopbouw

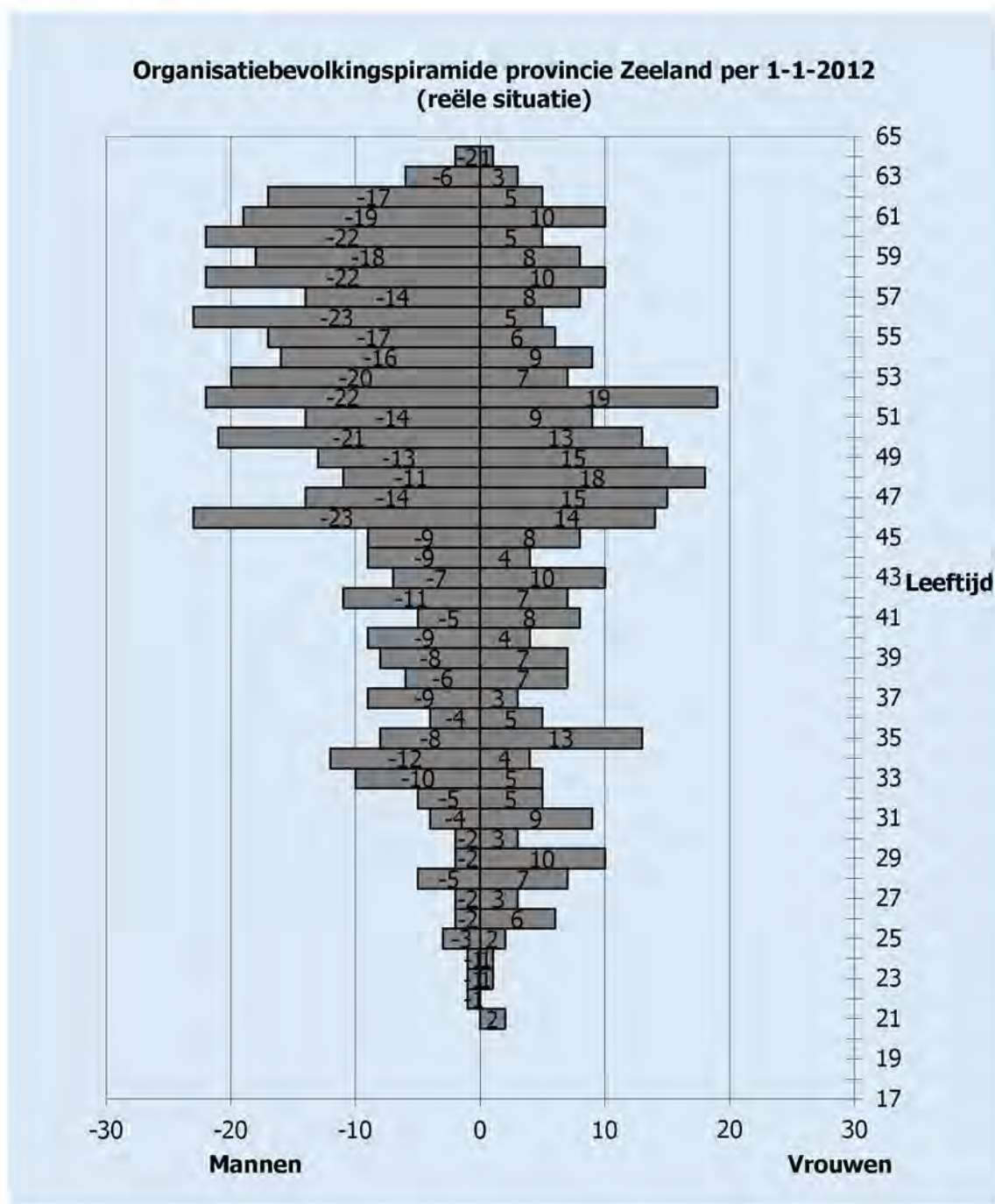
De gemiddelde leeftijd is ten opzichte van 2010 zowel voor mannen als voor vrouwen gelijk gebleven: voor vrouwen 45 jaar en mannen 49 jaar. Alle medewerkers samen waren gemiddeld 48 jaar, dat is met één jaar gestegen. Ten opzichte van 2010 is het aantal medewerkers in de leeftijdscategorieën tot 45 jaar gedaald met twaalf en is het aantal medewerkers van 45 jaar en ouder gedaald met vijf.

Hieronder geven we een prognose van de ontwikkeling van het aantal medewerkers in de leeftijdscategorieën van 50+ en ouder voor de periode tot en met 2022

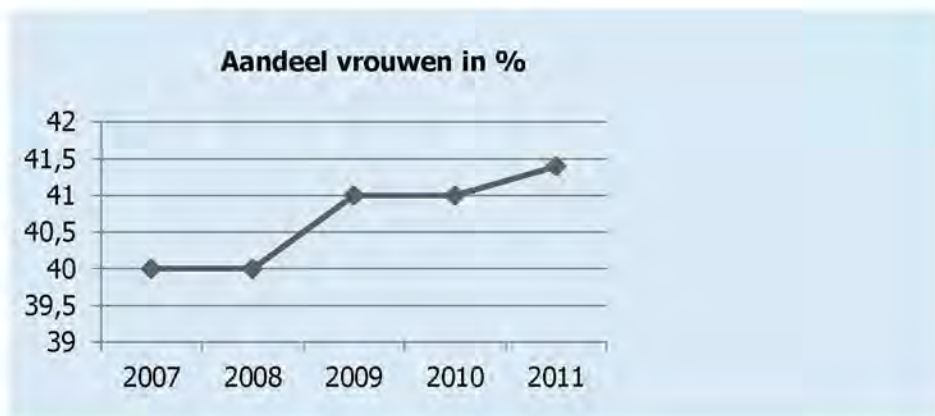

Man-Vrouw verdeling

Deze grafiek laat de aantallen zien van de verdeling van mannen en vrouwen in onze organisatie. Een voorbeeld: van de 60-jarigen zijn 22 medewerkers man en 5 medewerkers vrouw.

De Provincie streeft ernaar om de verdeling man-vrouw een afspiegeling van de Zeeuwse arbeidsmarkt te laten zijn. Het aandeel vrouwen in onze organisatie is ten opzichte van 2010 met 0,4% gestegen naar 41,4%.

Het aandeel vrouwen in aansturende functies binnen onze organisatie ziet er als volgt uit:

	Aantal Aansturende functies (31-12-2011)	M	V	% V
Directeur / Afdelingshoofd	25	21	3	12,0%
Coördinator / Regiohoofd	32	29	1	3,0%

	Aantal medewerkers (31-12-2011)	M	V	% V
Medewerkers in functieniveau 14 en hoger	31	29	2	6,5%

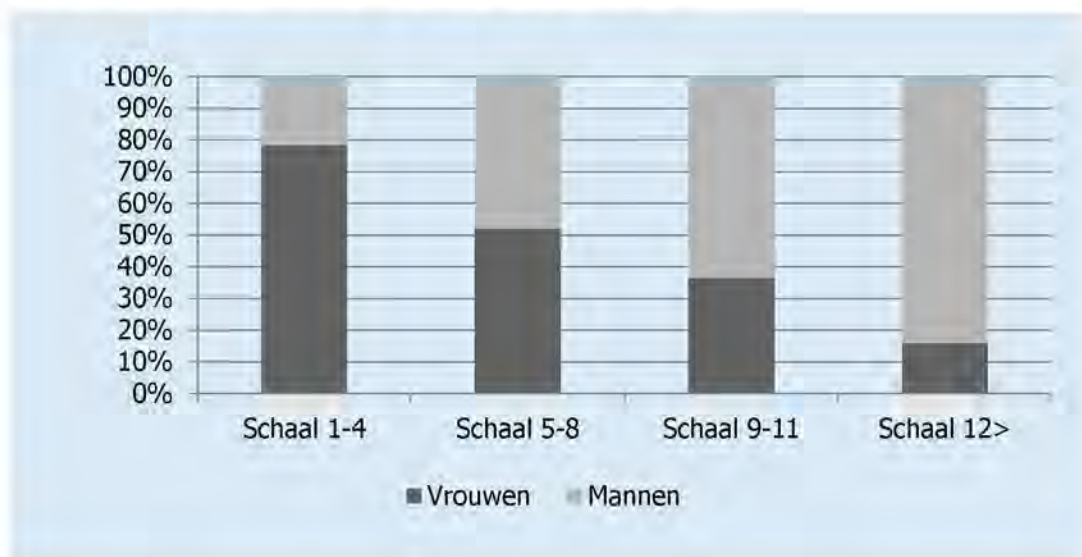
Verder is 13% van de waarnemend directeuren en waarnemend afdelingshoofden vrouw.

Verdeling over de salariscategorieën

In onderstaande figuur staat het relatieve aandeel vrouwen en mannen eind 2011 per functie-categorie.

In de categorie schaal 1-4 is het aandeel vrouwen in 2011 met 1,2% gedaald naar 78,5%. In de categorie schaal 5-8 is het aandeel vrouwen blijven staan op 52,2%. In de categorie schaal 9-11 heeft een stijging plaatsgevonden van 34,8% naar 36,5%. De categorie functies van schaal 12 en hoger tenslotte, laat een lichte stijging zien met 0,7% naar 16%.

Aandeel vrouwen/mannen per functiecategorie

Mobiliteit

Personeelsvoorziening en introductie nieuw personeel

Als gevolg van het Implementatieplan formatieve bezuinigingen zijn 21 vacatures opengesteld in 2011. Hiervan zijn vijf functies als beginpunt van een carrousel opengesteld. In vier gevallen bleek het realiseren van een carrousel echter niet mogelijk. Tien functies werden intern opengesteld omdat op voorhand geen mogelijkheid tot een carrousel werd voorzien. Op deze wijze zijn twee functies ingevuld. Bij vijf functies (waarvan drie tijdelijk) is uiteindelijk overgegaan tot externe werving. Daarnaast bleek bij een drietal functies interne invulling niet mogelijk en is, gelet op de aankomende organisatiewijzigingen, gekozen voor een tijdelijke (externe) invulling. Twee juniorfuncties zijn direct extern opengesteld en ingevuld. Vooruitlopend op twee toekomstige vacatures is door voorsorteren van een medewerker voorzien. De samenwerking binnen de regio op het terrein van subsidies heeft geleid tot een tijdelijke functie bij de Provincie die voorzien is door detachering van een medewerker vanuit een gemeente. De centralisatie van de Digitale Informatie Voorziening (DIV) en tekstverwerkingscentrum (TVC) functies leidde tot invulling van een vacature binnen de groep van DIV-medewerkers.

In 2011 is de introductie van nieuwe medewerkers geëvalueerd. Het heeft geleid tot een aanpassing op het terrein van de provincie brede introductiedag. Besloten is tot een opsplitsing in een dagdeel voor kennismaking met de provinciale organisatie en een dagdeel rond Provinciale Staten.

In het verslagjaar zijn tien contracten aangegaan met medewerkers op een werkervaringsplaats. Op een werkervaringsplaats kunnen gehandicapten, erkende vluchtelingen en langdurig werklozen geplaatst worden. Zij kunnen gedurende een half jaar tot één jaar ervaring opdoen binnen de provinciale organisatie, om zo hun kans op de arbeidsmarkt te vergroten.

In het verslagjaar zijn 32 stagiairs in de gelegenheid gesteld hun kennis bij de Provincie vergroten. Vanuit de Raad voor de Kinderbescherming zijn rond vier personen contacten geweest om een taakstraf bij de Provincie in te vullen. In een geval heeft dit daadwerkelijk geleid tot effectuering bij het wegstunpunt van de Provincie in Biggekerke.

Mobiliteits- en loopbaancentrum Zeeland Werkt

Op 1 maart 2011 liep het samenwerkingsverband tussen Zeeuwse overheden en semi overheden met Randstad en Tempo-Team af.

- In 2010 was al besloten de activiteiten rond mobiliteit tussen de participanten onder te brengen in een gezamenlijk opgezet mobiliteits- en loopbaancentrum (MLC). Feitelijk is het MLC op 1 januari 2011 van start gegaan maar officieel startte het MLC op 1 maart 2011. In het verslagjaar heeft het samenwerkingsverband niet geleid tot instroom van medewerkers bij de Provincie vanuit participanten. Evenmin zijn er medewerkers van de Provincie in dienst getreden bij een participant.

De aanbesteding van de inhuur van uitzendkrachten en detachering eind 2010 heeft geleid tot een vernieuwd contract met Randstad en Tempo-Team. De aanbesteding van payroll van tijdelijke medewerkers leidde tot een gunning aan Pflex.

Onderstaande tabel geeft de verhouding weer tussen interne mobiliteit en andere bronnen van instroom van medewerkers in een nieuwe functie.

Bronnen instroom in nieuwe functie

Bron:	Schaal 1 t/m 4		Schaal 5 t/m 8		Schaal 9 t/m 12		Schaal 13 en>		Totaal
	M	V	M	V	M	V	M	V	
Intern verticaal	0	0	1	2	8	6	1	0	18
Intern horizontaal	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Zeeland Werkt	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Extern	0	0	2	1	5	6*	0	0	14
Totaal	0	0	3	3	15	12	1	0	34

* 6 tijdelijke contracten bij afdeling communicatie (schaal 9)

Verloop

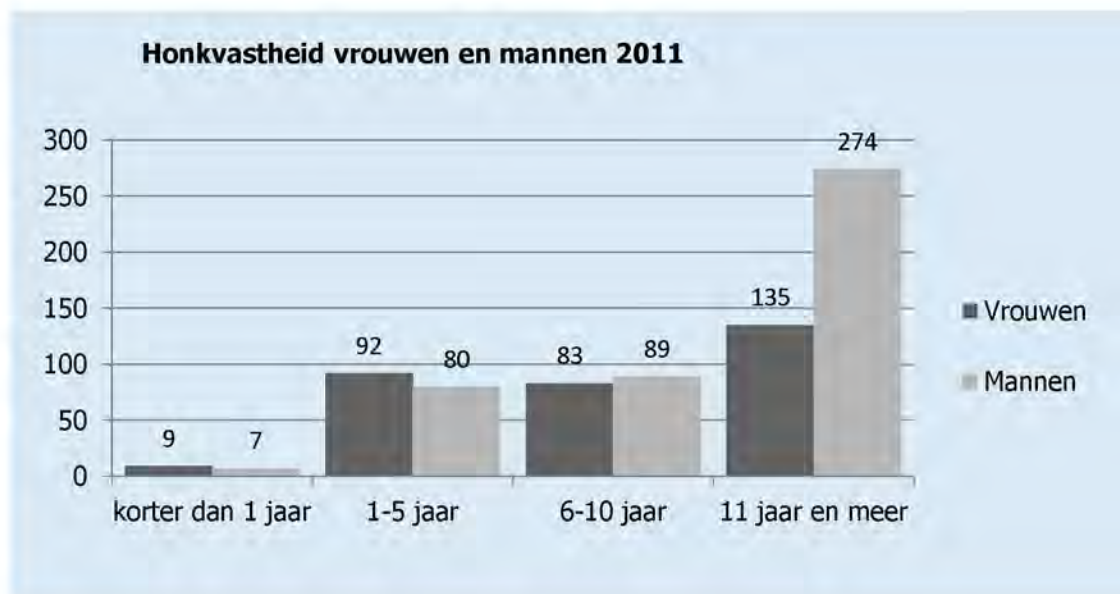
In het verslagjaar zijn 34 medewerkers uitgestroomd, waaronder elf tijdelijke medewerkers. Het verloop onder de vaste medewerkers bedroeg 3,1% onder het gehele personeel bedroeg dit 4,4%. Tot onze spijt is ons tijdens het verslagjaar één medewerkster ontvallen.

Aantallen uitgestroomde medewerkers met vertrekreden

Vertrekreden:	Aantal
Ontslag op initiatief werkgever	0
Ontslag eigen verzoek	6
Einde tijdelijk dienstverband	11
FPU	15
Invaliditeitspensioen	1
Overlijden	1
Totaal	34

Honkvastheid

In 2011 werkte 53,3% van de medewerkers 11 jaar of langer bij de Provincie. Dit geeft een stijging te zien van 3,5% ten opzichte van 2010. De aantallen zijn verwerkt in onderstaande grafiek.

Organisatorische ontwikkelingen

Realisatie bezuinigingen personeelsformatie

Medio maart 2010 hebben wij het implementatieplan formatieve bezuinigingen vastgesteld. Iedere conferentie rapporteert de organisatie de stand van zaken. In het kort is die als volgt: de uitvoering van het implementatieplan loopt voor op het vastgestelde schema (stand najaarsconferentie 2011).

Formatiebudgetten:

Overzicht bezuinigingen personeelsbudgetten (normbedrag 1 fte = € 66.300)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	structureel
Totaal te realiseren	814.671	1.354.671	1.864.671	2.824.671	4.174.671	5.054.671	5.054.671
Totaal gerealiseerd	1.112.238	1.779.161	2.046.405	2.401.718	2.752.997	3.264.281	3.688.601
Saldo	-297.567	-424.490	-181.734	422.954	1.421.674	1.790.391	1.366.071
<i>nog te realiseren in fte (indicatief o.b.v. normbedrag)</i>	-4,49	-6,40	-2,74	6,38	21,44	27,00	20,60

Bij de gerealiseerde bezuinigingen gaat het om de bestaande vacatures die vervallen en om vacatures die op termijn (door pensionering), op een nu al te bepalen datum vóór 2016, kunnen vervallen. In totaliteit is momenteel 71% van de taakstelling ingevuld.

Uit het overzicht "formatiebudgetten" blijkt dat de organisatie voor loopt op het afbouwschema dat Provinciale Staten in 2010 hebben vastgesteld. Dat geldt voor de jaren 2011, 2012 en 2013. In die jaren is respectievelijk 4,49 FTE, 6,40 FTE en 2,74 FTE meer ingeleverd dan het afgesproken afbouwschema.

Vorming Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

Op 27 mei 2011 hebben de dertien Zeeuwse gemeenten, de Provincie en Waterschap Scheldestromen de bestuursovereenkomst getekend voor het oprichten van de RUD-Zeeland. De beoogde operationele startdatum van deze RUD is 1 januari 2013.

Verschillende werkgroepen, waaronder een voor personele zaken, zijn aan de slag. Diverse activiteiten voor het oprichtingstraject worden steeds verfijnder ingevuld. Zo is er een draaiboek personeel, met de verschillende activiteiten op dit terrein, zoals keuze rechtspositie, opstellen sociaal plan, functieboek en plaatsingsprocedure. Ook moet medezeggenschap tijdens het inrichtingsproces goed zijn geregeld. Volgens een stappenplan komt er een tijdelijke Bijzondere Ondernemingsraad (BOR) en een Bijzonder Georganiseerd Overleg (BGO). De werkwijze en taakverdeling tussen deze organen en die bij de individuele organisaties wordt vastgelegd.

Bij de Provincie fungeert al langer een stuurgroep RUD, waarin onder andere de OR/OC is vertegenwoordigd. Door interne berichtgeving en personeelsbijeenkomsten zijn medewerkers op de hoogte gehouden van ontwikkelingen. Vanaf september van het verslagjaar is er eveneens een digitale nieuwsbrief RUD-Zeeland in oprichting.

Over het landelijk Sociaal Beleidskader (SBK), dat de basis vormt voor de afspraken per RUD, was reeds inhoudelijk overeenstemming bereikt tussen Interprovinciaal Werkgeversverband (IWW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) als gemeentelijk werkgeversvertegenwoordiger. Overleg hierover met de vakorganisaties van overheidspersoneel was eind 2011 nog niet afgerond, aangezien de vakorganisaties dit overleg koppelen aan het overleg over een nieuwe CAO, dat nog loopt.

Het jaar 2012 staat in het teken van verdere voorbereiding van de inrichting van de RUD Zeeland, waaronder de personele en arbeidsvoorwaardelijke aspecten. Deze voorbereiding is gericht op een zorgvuldige overgang van het desbetreffende provinciale medewerkers naar de RUD's.

Kwaliteitsmanagement/auditfunctie

Al geruime tijd werken afdelingen met een ontwikkeljaarplan als belangrijk onderdeel van de planning & control-cyclus. In de ontwikkeljaarplannen worden externe en interne ontwikkelingen in beeld gebracht, alsmede de (mogelijke) gevolgen daarvan voor de taken en organisatie binnen de afdelingen. Eind december 2011 zijn de ontwikkeljaarplannen voor 2012 opgesteld door de Stafafdelingen en de directies RMW en E&M. De directie SBO heeft geen ontwikkeljaarplannen opgesteld. In verband met de organisatieontwikkelingen is besloten de A3-methodiek (ontwikkeljaarplan in één oogopslag) nog niet verder uit te werken.

Eind 2010 is het *Kwaliteitshandvest Provincie Zeeland* vastgesteld. Het kwaliteitshandvest bestaat uit een aantal basis servicenormen voor onze dienstverlening, zoals telefonische bereikbaarheid, beantwoording van e-mails en de afhandeling van klachten, vergunningen, subsidies en facturen. In de zomer van 2011 is een eerste tussenrapportage opgesteld waarin is geconstateerd dat we een aantal gegevens (nog) niet kunnen monitoren. De eindrapportage provinciale dienstverlening over het hele jaar 2011 is te vinden in de Bedrijfsvoeringsparagraaf (kerngetallen bedrijfsvoering) van de jaarrekening.

In de voorbereiding op de implementatie van een nieuw zaakstelsel vanaf 2012, waarmee een nieuwe manier van werken voor de organisatie wordt voorzien, is in 2011 een start gemaakt met het (her)beoordelen van het huidige procesmodel van de Provincie Zeeland. Het model zal meer ingericht gaan worden op generieke processen, waarbij elementen als integraal samenwerken, transparantie en resultaatgerichtheid centraal staan.

De interne auditfunctie voert onderzoeken uit naar doelmatigheid en doelgerichtheid op grond van de Provinciewet. In 2011 is het onderzoek naar de Procesevaluatie budgetsubsidies afgerond en is aan het management een afwegingskader en checklist burgerparticipatie aangeboden. Na de zomer is gestart met de opdracht uit *Stuwende krachten* om audits uit te voeren bij een aantal gelieerde instellingen (Scoop, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, Sport Zeeland en Het Klaverblad/Adesse). Het doel is om inzicht te geven in de kwaliteit en doelmatigheid van de werkzaamheden c.q. van de geleverde resultaten, ter ondersteuning van het maken van prestatieafspraken en verlenen van subsidies. In het najaar 2011 is gestart met de audit bij Scoop. Deze opdracht wordt in januari 2012 afgerond, waarna gestart zal worden met de audits bij de andere instellingen.

Windows-7

In het 1^e kwartaal van 2011 is gestart met een gefaseerde uitrol van Windows-7 in combinatie met MS-Office 2010 op de werkplek. Voor de meeste medewerkers was dit een behoorlijke omschakeling omdat in de oude ICT omgeving Windows-XP in combinatie met MS-Office 2003 werd gebruikt en de verschillen in gebruik van de beide software omgevingen groot zijn. Om die redenen is aan de betrokken medewerkers vrijwel gelijktijdig met de gefaseerde uitrol een update cursus Windows-7 / Office 2010 aangeboden, waar veelvuldig gebruik van is gemaakt. Naar schatting ca. 250 medewerkers van de in totaal ca. 450 medewerkers die in 2011 de beschikking hebben gekregen over Windows-7 hebben hiervan gebruik gemaakt. De uitrol van Windows-7 zal nog doorlopen tot eind 1^e kwartaal 2012.

E-dienstverlening

De procedure voor de aanbesteding van een nieuw Enterprise Content Management systeem en Customer Relationship Management systeem is in 2011 gevolgd. Eind november 2011 is de keuze voor een leverancier gemaakt. Er is per 1 januari 2012 nieuwe software beschikbaar en een partner, die onze organisatie verder helpt om de digitale ambitie en nieuwe manier van werken waar te maken.

In mei 2011 is een interne werkgroep gestart met het opstellen van een inrichtingsplan voor de centrale DIV/TVC. Het inrichtingsplan is begin november 2011 door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Direct daarna is het plaatsingsproces van de medewerkers gestart. Eind december 2011 zijn de betrokken medewerkers geïnformeerd over het concept-plaatsingsplan. Het plaatsingsplan zal in 2012 definitief vorm krijgen en naar verwachting zullen de medewerkers per 1 maart 2012 in de nieuwe functies zijn geplaatst. Om de nieuwe systemen goed in te kunnen richten en de invoering daarvan goed te kunnen ondersteunen is het noodzakelijk om de organisatie-eenheid die dat moet doen begin 2012 goed op orde te hebben. Het organisatie- en formatiemodel is zodanig opgezet, dat aansluiting bij de nieuwe hoofdstructuur goed mogelijk is.

Ontwikkeling, vorming en opleiding

Cursuskalender

Als onderdeel van het strategisch opleidingsbeleid wordt jaarlijks een cursuskalender samengesteld. Deze kalender bevatte in 2011 hoofdzakelijk drie categorieën.

Allereerst de trainingen die jaarlijks plaats vinden op basis van vastgesteld beleid. Hierbij kan gedacht worden aan timemanagement, actualisatie AWB, werken voor GS/PS etc. Ten tweede bevat de trainingskalender trainingen die inspeelden op actuele ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld adviseren in een politiek bestuurlijke omgeving, integriteit, feedbacktrainingen etc. Binnen deze categorie vallen ook de Management Development (MD)-achtige modules voor geïnteresseerde senioren met aansturende taken en clustercoördinatoren. In 2011 zijn de modules verandermanagement en een vervolg op de in 2010 gegeven module coachend leidinggeven georganiseerd.

De derde categorie was nieuw. Dit waren trainingen die gevolgd konden worden met inzet van het Persoonlijk Ontwikkelbudget (POB). Voorbeelden hiervan zijn snellezen/mindmapping en de verdieping van de eerdere basistraining creativiteit.

Voor deze laatste categorie is gekozen, omdat er op basis van geluiden uit de organisatie voor een aantal trainingen die niet direct pasten binnen het strategisch opleidingsbeleid veel belangstelling was, zoals b.v. de cursus snellezen.

Als tegemoetkoming mogen deze trainingen in werktijd gevolgd worden. Dit in tegenstelling tot de andere POB-trainingen. Door de trainingen collectief in te kopen was dit tevens voordeliger voor de deelnemers omdat enkel de kostprijs doorberekend werd en ze intern verzorgd konden worden.

Persoonlijk ontwikkelbudget (POB)

In de CAO 2009-2011 was een regeling afgesproken om mobiliteit te ondersteunen. Met ingang van 1 september 2010 is er binnen de Provincies tijdelijk, bij wijze van proef, een persoonlijk ontwikkelbudget (POB) in het leven geroepen. Gedurende de periode van 1 september 2010 tot 1 januari 2014 heeft iedere ambtenaar die voor onbepaalde tijd is aangesteld recht op een persoonlijk ontwikkelbudget van in totaal € 1.500. Het doel is om loopbaanmogelijkheden zowel binnen als buiten de provinciale organisatie te vergroten. Het geld mag dus niet besteed worden aan opleidingen e.d. binnen de huidige functie, de vakgerichte cursussen. Er is ook een fiscale voorwaarde. Deze houdt in

dat de opleiding gericht moet zijn op het vervullen van een beroep in de toekomst met als doel het verwerven van inkomen uit werk en woning (belastingbox 1).

In 2011 hebben 68 medewerkers gebruik gemaakt van deze regeling. De opleidingen en trainingen die gevolgd werden waren zeer divers.

Erkenning Verworven Competenties (EVC)

De Provincie wilde in 2010 gelet op de rapportage van de commissie van Wijzen met een pilot ervaring opdoen met de procedures rond de certificering van een aantal medewerkers. Daarbij is in overleg met de personeelsfunctionarissen gezocht naar kansrijke trajecten. Van de acht benaderde kandidaten hebben zes kandidaten gemeld mee te willen doen aan de pilot. De EVC-procedure richt zich op het onderzoeken en certificeren van ervaring plus ontwikkelde competenties van medewerkers. Het volgen van een (deel-) opleiding om te komen tot diplomering is een hiervan losstaande vervolgstap. De gesprekken met de medewerkers en opleidingsinstituten hebben geleid tot de volgende (voorlopige) conclusies:

- EVC-procedures bij de Open Universiteit (OU) zijn inmiddels niet meer mogelijk door wijziging van het beleid bij de OU. Een HBO-opleidingsinstituut schrapt de mogelijkheid om na een EVC-procedure de vervolgstappen in deeltijd te volgen. Het erkennen van een certificaat van het ene opleidingsinstituut door een andere vormt dan een volgende belemmering. Het onderzoek hiernaar loopt nog;
- De intake bij onderwijsinstellingen leidde tot de conclusie dat gelet op opleiding en ervaring voor een drietal medewerkers een EVC-procedure niet tot een wezenlijk kortere opleidingsperiode zou leiden. De betrokken medewerkers zagen daarom af van verdere deelname aan de pilot;
- Twee medewerkers zagen, gelet op privéredenen af van verdere deelname aan de procedure. Een deelnemer heeft om privéredenen de procedure vertraagd.

Arbeidsvoorwaarden

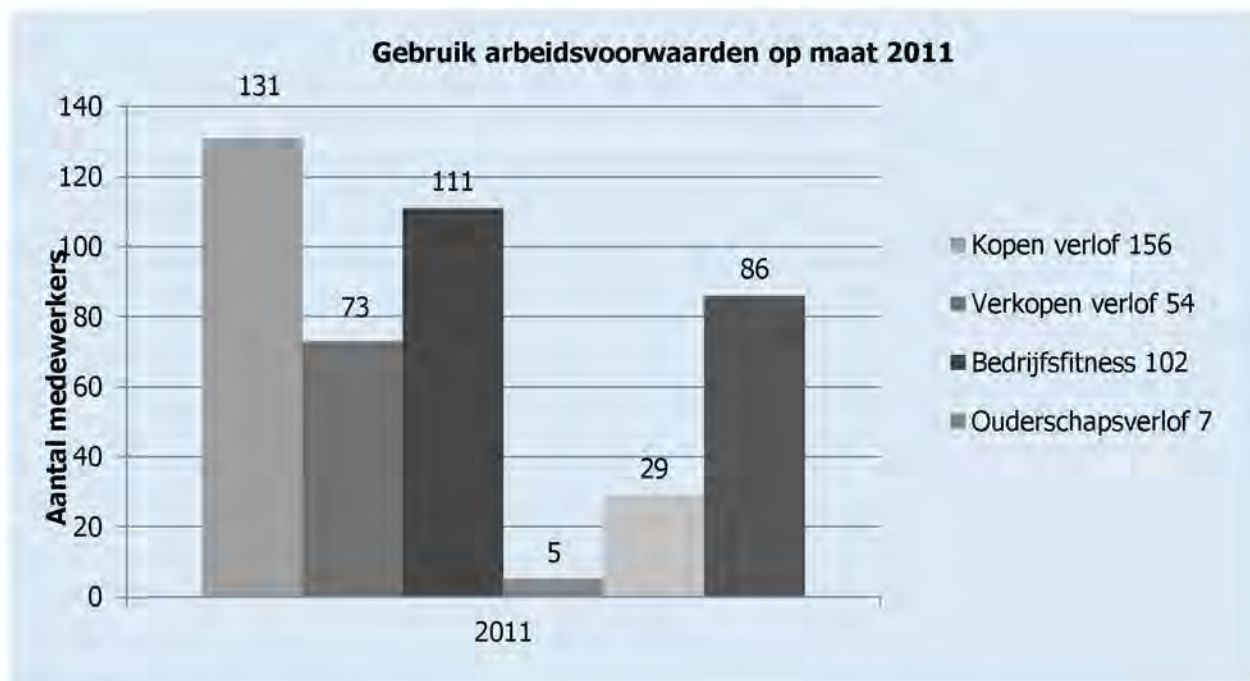
De onderhandelingen voor een nieuwe CAO die vanaf juni 2011 in zou moeten gaan, verlopen moeizaam. De onderhandelingen lopen steeds vast op het punt van structurele salarisverhoging. Op de datum van vaststellen van dit verslag is nog geen akkoord tussen de partijen bereikt.

Individuele keuze arbeidsvoorwaarden (IKAP)

Op grond van de Individuele Keuze Arbeidsvoorwaarden Provincies Zeeland (IKAP), het zogenaamde cafetariasysteem, hebben medewerkers de mogelijkheid om bepaalde arbeidsvoorwaarden (bronnen) uit te ruilen tegen andere arbeidsvoorwaarden (doelen).

Met dit "ruilen van arbeidsvoorwaarden" kan tegemoet gekomen worden aan de individuele wensen van medewerkers.

In het verslagjaar is de mogelijkheid voor vergoeding van een parkeervergunning komen te vervallen, parkeerkosten zijn vervat in de keuzemogelijkheid belastingvrije kilometervergoeding woon-werkverkeer die vanaf 2010 beschikbaar is.

Levensloop-/spaarloonregeling

In 2011 hebben 40 medewerkers (5,2%) gespaard voor levensloopverlof en door tien medewerkers (1,3%) is levensloop verlof opgenomen. Ten opzichte van 2010 sparen zeven personen minder voor levensloop en er nemen twee personen minder levensloopverlof op.

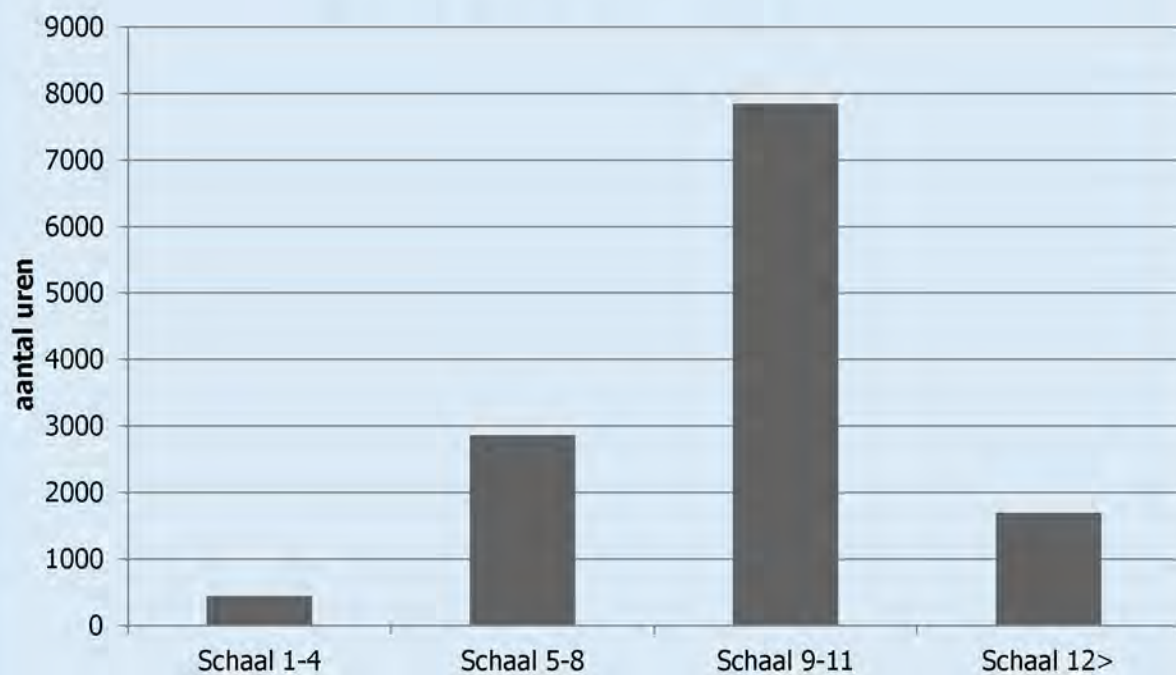
Het aantal deelnemers aan de spaarloonregeling is met 85 gestegen naar 517 (67,3%). Deze grote stijging is voor een deel te verklaren omdat de spaarloonregeling vanaf 2012 komt te vervallen. In 2011 was het voor het laatst mogelijk om op deze wijze belastingvoordeel te verkrijgen.

Kopen/verkopen verlof

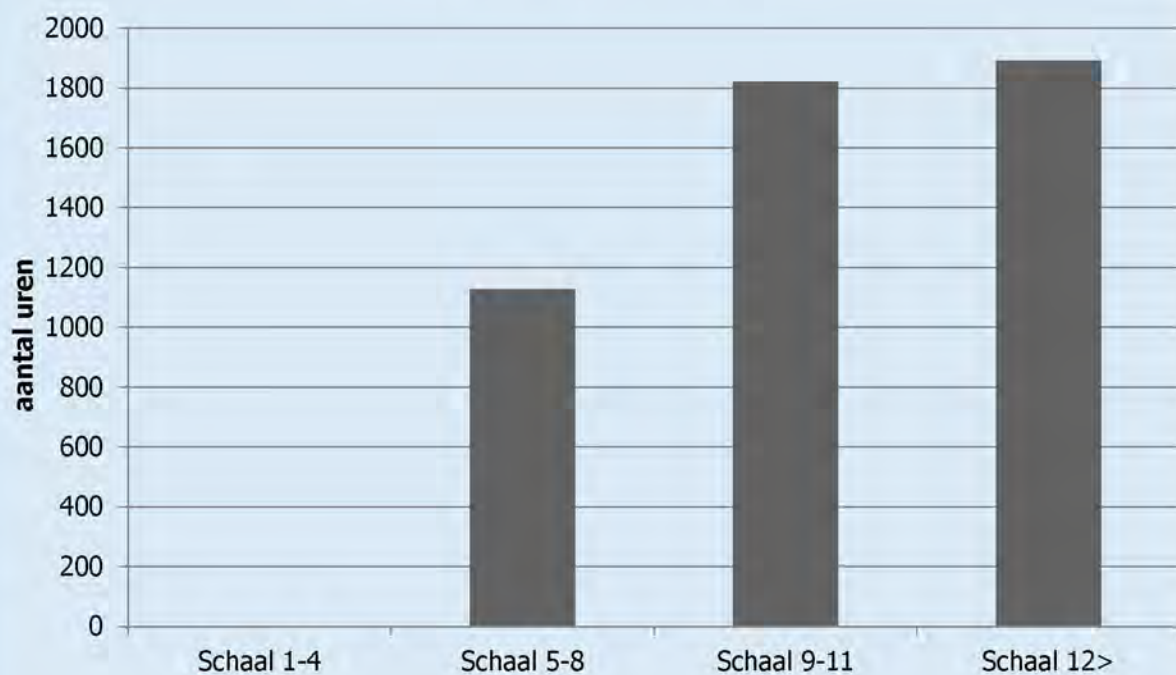
Medewerkers hebben de mogelijkheid om verlof te kopen of te verkopen. Voor beide mogelijkheden bedraagt maximum aantal uren 108.

Door 156 medewerkers is samen 12.829 uur verlof gekocht, terwijl 54 medewerkers samen 4.840 uur verlof hebben verkocht. Hieronder ziet u een verdeling van deze uren onderverdeeld in salarisschalen.

Gekocht verlof per functiecategorie

Verkocht verlof per functiecategorie

Zorgverlof

Op grond van de Wet Arbeid en Zorg kan de werknemer een beroep doen op zorgverlof. De wet kent twee soorten zorgverlof: het kortdurend en het langdurig zorgverlof.

Kortdurend zorgverlof is bedoeld om de noodzakelijke verzorging te geven aan thuiswonende zieke kinderen, partners of ouders. Voorwaarde is wel dat de betreffende werknemer de enige is die de zieke op dat moment kan verzorgen. Tijdens het kortdurend zorgverlof behoudt de medewerker aanspraak op de volledige bezoldiging. Het langdurig zorgverlof is bedoeld voor situaties wanneer tijdelijk hulp geboden wordt aan een partner, kind of ouder die levensbedreigend ziek is. Deze vorm van zorgverlof is onbetaald. In 2011 is in totaal 1612 uur zorgverlof verleend aan 102 medewerkers.

Invulling werkweek

Eén van de mogelijkheden om de werkweek in te vullen is het werken van vier keer negen uur per week. Van deze mogelijkheid wordt door 25 medewerkers gebruik gemaakt (3,3%).

Telethuiswerken

Steeds meer medewerkers maken gebruik van de mogelijkheid om remote in te loggen op het provinciale computernetwerk. Op werkdagen maken gemiddeld zo'n vijftien à twintig medewerkers gebruik van deze voorziening, zowel overdag als in de avonduren. In het weekend zijn dat gemiddeld ongeveer vijf à tien medewerkers. Het aantal medewerkers die toegang hebben tot de uitgebreide voorziening is in het verslagjaar toegenomen van zo'n 50 tot ongeveer 100 eind 2011.

Seniorenregeling /deeltijd FPU

In 2011 werkten 32 medewerkers van 55+ korter doordat ze gebruik maakten van deeltijd FPU of de seniorenregeling. Dat aantal is met twaalf gezakt ten opzichte van 2010 en zal gaandeweg steeds lager worden. In dit verslagjaar is nog één laatste deelnemer aan de seniorenregeling geteld. Van deeltijd FPU kan geen gebruik meer gemaakt worden door medewerkers die geboren zijn na 1949. Het was wel mogelijk de levensloopregeling is hiervoor te gebruiken. Daarnaast bestaat voor medewerkers die geboren zijn na 1949, de mogelijkheid om gebruik te maken van het ABP Keuzepensioen. Hierbij kan gekozen worden voor zowel volledig als gedeeltelijk pensioen.

Tijdelijke overgangsregeling werktijdvermindering oudere werknemers

Taakverlichting voor oudere werknemers kan worden gerealiseerd met behulp van de levensloopregeling, waarvoor de werkgever een substantiële bijdrage toekent. Voor oudere werknemers, die hiervoor via de levensloopregeling onvoldoende hebben kunnen sparen en die ook geen gebruik kunnen maken van de FPU-regeling, geldt een tijdelijke overgangsvoorziening.

Zittende Provincie-medewerkers, die op de peildatum 31 december 2006 51 t/m 56 jaar waren, vallen onder deze regeling. Zij hebben onder voorwaarden aanspraak op een aantal extra uren onbetaald verlof. In het verslagjaar hebben 37 medewerkers van deze regeling gebruik gemaakt. Dit zijn er 50 minder dan in 2010.

Werktijdverkorting van een half uur per dag voor medewerkers van 60 jaar en ouder

Wanneer men de leeftijd van 60 jaar heeft bereikt kan men aanspraak maken op een werktijdverkorting van een half uur per dag. Dit is bedoeld om de werkbelasting van de oudere werknemer te verminderen, deze regeling gold voorheen alleen voor medewerkers die voltijd werkten. In 2011 is dit ook voor deeltijders mogelijk geworden. 79 Medewerkers hebben in 2011 gebruik gemaakt van deze werktijdverkorting.

Ouderschapsverlof

De regeling betaald ouderschapsverlof bestaat niet meer. Met ingang van 2009 moet ouderschapsverlof uit het gespaarde verlof van de levensloopregeling worden opgenomen. Wel bestaat de mogelijkheid om onbetaald ouderschap op te nemen. In het verslagjaar hebben zeven medewerkers ouderschapsverlof genoten.

Forensenregeling Provincie Zeeland 2003

De Forensenregeling kent een vergoeding of tegemoetkoming in de kosten van het woon-werkverkeer voor medewerkers, die tien kilometer of verder van hun werkplaats wonen. Volgens de regeling bestaat aanspraak op een volledige vergoeding van de gemaakte kosten bij gebruik van het openbaar vervoer en op een beperkte tegemoetkoming in de reiskosten, indien gebruik wordt gemaakt van

eigen vervoer. In het verslagjaar hebben 233 medewerkers van deze regeling gebruik gemaakt. Daarnaast is de mogelijkheid geboden om een belastingvrije kilometervergoeding te ontvangen voor het woon-werkverkeer.

Arbeidsomstandigheden

Managementletter Arbo Unie

De Provincie heeft een contract met de Arbo Unie om diensten te leveren o.a. in het kader van verzuim, re-integratiebegeleiding en bedrijfsmaatschappelijk werk. In 2011 heeft de bedrijfsarts een managementletter aangeleverd. Deze managementletter is besproken in het Directieteam en de Ondernemingsraad. De volgende onderwerpen kwamen hierbij aan bod:

- Verzuim(cijfers) en verzuimbegeleiding en betrokkenheid hierbij van het Sociaal Medisch Overleg, leidinggevenden, personeelsfunctionarissen, behandelaars en bedrijfsarts;
- Het arbeidsomstandigheden spreekuur; dit is een open spreekuur waarvan medewerkers op eigen initiatief of op advies van de leidinggevende, gebruik van kunnen maken.

Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek (PAGO)/Periodiek Medisch onderzoek (PMO)

Volgens de definitie in de Arbo-wet is de werkgever verplicht periodiek aan zijn medewerkers een onderzoek aan te bieden dat is gericht op de gezondheidsrisico's zoals die in de RI&E zijn omschreven.

Het PMO als preventief onderzoek richt zich met name ook op verbetering inzetbaarheid en heeft daarmee een breder bereik dan het PAGO.

Het PMO heeft daarbij een tweeledig doel:

- Vroegtijdige opsporing van schade aan de gezondheid. t.g.v. geconstateerde risico's in de RI&E of vastgelegde gezondheidsrisico's in het aanstellingsonderzoek op individueel niveau;
- Het op basis van op groepsniveau geconstateerde uitkomsten, formuleren van adviezen voor de organisatie.

Effectief beleid vraagt om maatwerk aangezien een algemeen aanbod aan regelingen om een gezonde levenswijze te stimuleren, onvoldoende effect sorteert.

Maatwerk begint met bewustwording; het PMO is in die zin benut als handvat voor een selectief aanbod op het niveau van de individuele werknemer. Aangezien de deelnemers aan het PMO dit hebben gedaan op vrijwillige basis en onder behoud van privacy heeft in 2011 op individueel niveau door de bedrijfsarts, advisering plaatsgevonden m.b.t. het verbeteren van de eigen gezondheid/ leefstijl.

De verdere aanbevelingen van de arbodienst worden uitgewerkt in een gezondheidsbeleid waarbij de eigen verantwoordelijkheid van de werknemer het uitgangspunt is.

Bedrijfsmaatschappelijk werk

In 2011 werd hulp en coaching geboden aan medewerkers in verband met persoonlijke problemen, werk gerelateerde problemen en werkomstandigheden.

In het verslagjaar deden elf medewerkers, waarvan zeven mannen en vier vrouwen, een beroep op het bedrijfsmaatschappelijk werk. De gemiddelde leeftijd van deze medewerkers is 53 jaar.

Er waren 23 geregistreerde contacten (gesprekken met betrokkenen, gesprekken met leidinggevenden en betrokkenen, alsmede overleg met leidinggevenden), een gemiddelde van 2,1 contacten per medewerker.

De problematiek is vrijwel in alle gevallen een combinatie van omstandigheden (zowel privé - als werk-gerelateerd) en van in de persoon gelegen factoren. In een aantal gevallen is er sprake van manifeste problematiek in de werksituatie met een uitstraling richting privé-situatie, in andere gevallen is dat omgekeerd.

Privé-gerelateerde problemen (die een versturende invloed hebben op het uitvoeren van werkzaamheden) leidden tot kortdurende hulpverlening, soms gevolgd door een verwijzing naar een gespecialiseerde hulpverlener. De hulp door de bedrijfsmaatschappelijk werker heeft in dergelijke situaties een ordenend, adviserend en verwijzend karakter. In een aantal gevallen kon worden

volstaan met hulpverlening zonder verwijzing. Daar waar nodig werd contact opgenomen met de desbetreffende leidinggevende.

Bij werk-gerelateerde problemen werd, naast persoonlijke ondersteuning en advisering, vaak een direct overleg tussen medewerker en leidinggevende geactiveerd en gefaciliteerd. In rechtstreeks overleg werden door medewerker en leidinggevende voor beiden acceptabele oplossingen gevonden en de onderlinge communicatie verbeterd. Verder werd intensief samengewerkt met de bedrijfsarts. Medewerkers en leidinggevendenden maken in voorkomende gevallen gebruik van de mogelijkheid om de bedrijfsmaatschappelijk werker te consulteren. Vooral leidinggevendenden willen in toenemende mate zelf, zij het met een goed advies, aan de slag om een gesignaleerd probleem tot een oplossing brengen. Een kort telefonisch contact met het bedrijfsmaatschappelijk werk kan uitkomst bieden.

Digitale Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RIE)

De organisatie is volgens de Arbowet verplicht om een Risico Inventarisatie- en Evaluatie uit te voeren. Deze is in 2010 getoetst en goedgekeurd door de betrokken arbodienst. Elke directie heeft haar eigen plan van aanpak met daarin acties en actiehouders met betrekking tot de RIE. De voortgang daarvan wordt jaarlijks in de Managementteams en medezeggenschapsorganen besproken. Het plan wordt periodiek geactualiseerd en verwerkt in de digitale RIE. Periodieke acties uit de RIE op concernniveau zijn het organiseren van trainingen omgaan met fysieke belasting, beeldschermwerk, agressie en geweld, trainingen voor vertrouwenspersonen en trainingen verkeersveiligheid. Een aantal afdelingen houdt periodiek toolboxmeetings, waarin arbo gerelateerde thema's op interactieve wijze worden besproken. Het doel is om medewerkers bewust om te laten gaan met veiligheid op het werk. Op concernniveau is in 2011 een protocol traumaopvang opgesteld voor de opvang van medewerkers na een traumatische gebeurtenis tijdens de uitvoering van het werk.

Ongewenst gedrag op het werk

(Seksuele) Intimidatie, pesten, agressie en geweld zijn vormen van ongewenst gedrag. Om dit ongewenste gedrag te voorkomen en te bestrijden kent onze organisatie een regeling 'voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie, pesten, agressie en geweld op het werk'. Daarnaast zijn er beleidslijnen 'ongewenst gedrag' en 'agressie en geweld in buitendienstfuncties'. In het bijbehorende protocol en werkinstructie staat wat medewerkers en leidinggevendenden kunnen doen als zij met agressie en geweld geconfronteerd worden.

Daarnaast zijn zeven vertrouwenspersonen actief en heeft de Provincie een begeleidingscommissie en een klachtencommissie. De vertrouwenspersonen hebben in dit jaar wederom een training gevolgd om de vaardigheden op peil te houden.

Zij hebben in het verslagjaar één keer een adviserende rol gehad bij het in gang zetten van een traject. Er hebben zich verder nog zes medewerkers gemeld bij de vertrouwenspersonen voor een of meerdere gesprekken. De klachtencommissie heeft geen officiële klachten ontvangen.

Integriteit

De vroegere minister van binnenlandse zaken Ien Dales sprak destijds de gevleugelde woorden : "een beetje integer bestaat niet".

Deze uitspraak zorgde er in de overheidssector voor, dat sinds die tijd de nodige aandacht is besteed aan het ontwikkelen van instrumentarium en het implementeren van een normenstelsel, waardoor de overheidswerkgever het integriteitsbeleid tot onderdeel van het HRM-beleid kon rekenen.

Sinds 2006 is in de Ambtenarenwet de verplichting opgenomen voor de overheidswerkgever een gedragscode integriteit vast te stellen.

De Provincie Zeeland heeft in aanvulling op een sectorale code integriteit een eigen actuele *Handreiking gedragscode integriteit 2010* ontwikkeld, bedoeld als een handzaam naslagwerk. De code is een verzameling van "geïmplementeerde regelgeving" (klokkenluidersregeling en het geheel van rechten en verplichtingen op integriteitsgebied, opgenomen in de Collectieve Arbeidsvoorwaardenregeling Provincies) en een stelsel van "basisnormen integriteit". Nu implementatie van het integriteitsbeleid steeds meer vordert is het gewenst jaarlijks de toepassing van de basisnormen te monitoren.

Basisnormen integriteit :

- Melding en registratie van nevenwerkzaamheden, die de belangen van de dienst, voor zover deze in verband staan met de functie vervulling, kunnen raken. Bij werknemers ingeschaald boven schaal 13 vindt tevens openbaarmaking plaats;
- Het verbod om bepaalde nevenwerkzaamheden te verrichten ;
- De verplichting om inkomsten uit qq-nevenfuncties verricht als ambtenaar in de provinciale kas te storten ;
- Het verbod om deel te nemen aan aannemingen of leveringen ten behoeve van de Provincie ;
- Het verbod tot verzoeken of aannemen van steekpenningen of andere vormen van bevoordeling ;
- Het verbod ten eigen bate of ten bate van derden diensten te laten verrichten door provinciale ambtenaren, provinciale eigendommen te gebruiken of gebruik te maken van kennis uit hoofde van zijn functie ;
- Een tweetal normen bij aanstelling:
 1. De uit te geven verklaring omtrent het gedrag (VOG) bij bepaalde functies, die het Directieteam op een lijst heeft geplaatst en die de personeelsfunctionarissen op hun advies kunnen laten aanvullen;
 2. De af te leggen ambtseed of –belofte bij indiensttreding en uitleg over wat een ambtseed inhoudt. In het recente verleden heeft nog een collectieve actie onder het zittende personeel plaatsgevonden en daarna wordt bij iedere nieuwe indiensttreding de eed of belofte afgelegd.

Monitoring:

Door de toepassing van deze normen te monitoren c.q. te registreren leggen wij als werkgever tevens verantwoording af aan Provinciale Staten voor het gevoerde beleid.

In 2011 hebben twee medewerkers nevenwerkzaamheden gemeld, dit betrof functies onder schaal 13, dus deze zijn niet openbaar gemaakt. Verder zijn twee verklaringen omtrent het gedrag aangevraagd en hebben tien medewerkers de ambtseed- of belofte afgelegd.

Het besef van integriteit moet levend worden gehouden. Integriteit moet "tussen de oren" zitten. In dat verband heeft de Provincie Zeeland in 2011 workshops voor bepaalde doelgroepen (beleids) ambtenaren georganiseerd, die in hun werk meer dan gemiddeld te maken hebben met integriteit-aspecten.

Bedrijfs hulpverlening

Voor zowel de locatie Abdijcomplex als het Groene Woud zijn BHV-ploegen actief. Hun taak is ervoor zorg te dragen dat, in geval van nood de juiste actie wordt ondernomen.

De BHV plannen van zowel het Groene Woud als de Abdij zijn op het intranet geplaatst zodat een ieder ze kan raadplegen.

Op locatie Het Groene Woud is de BHV-organisatie in 2011 uitgebreid met in totaal vijf nieuwe BHV-ers, deze hebben allen het basisdiploma gehaald. Er zijn vier (brand) meldingen geweest en drie EHBO oproepen in 2011, deze zijn allen vlot en goed afgehandeld.

In het Abdijcomplex hebben vier personen de BHV verlaten, daar tegenover staat één nieuwe medewerker. I.v.m. de aankomende krimp en reorganisatie is er een stop op het werven van nieuwe BHV-leden. Wanneer een BHV-ploeg tijdens een inzet niet op volle sterkte is, dan wordt gebruik gemaakt van ondersteuning via een andere BHV-ploeg.

Er is weer regelmatig een beroep op de BHV gedaan ter begeleiding van evenementen. Om de motivatie onder het BHV-personeel hoog te houden en om hen extra te bedanken voor hun getoonde inzet is er in 2011 wederom een BHV bijeenkomst georganiseerd.

De oefeningen in het Abdijcomplex waren vooral gericht op theoretische Anthrax scenario's, tijdens de oefeningen wordt gebruik gemaakt van waarnemers uit de andere ploegen.

Verzuim

Het gemiddelde verzuim is ten opzichte van 2010 opgelopen naar een percentage van 3,9. Hieronder geven wij de trend van de verzuimpercentages van de afgelopen vijf jaar van de organisatie weer.

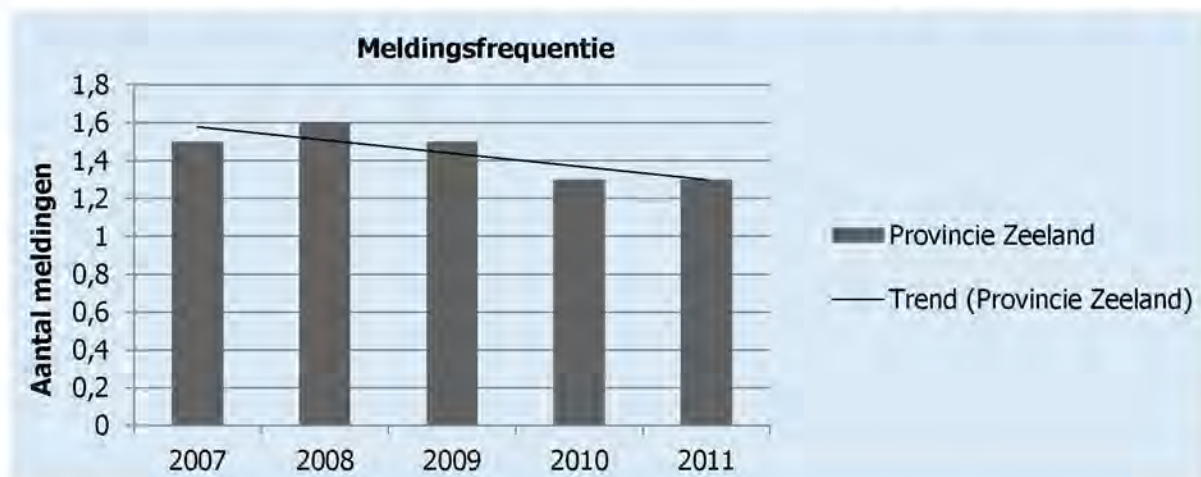

In onze Provincie is het verzuimpercentage onder vrouwen gestegen van 4,7 naar 5,6; het verzuim onder mannen is eveneens gestegen van 1,9 naar 3,2.

De gemiddelde verzuimduur bij vrouwen is ten opzichte van 2010 met 0,8 dag gestegen naar 8,7 dagen per jaar. Bij mannen is een stijging van 3,9 dagen te zien naar 9,8 dagen per jaar over het jaar 2011.

Het aantal verzuimmeldingen per jaar is onder het vrouwelijk personeel licht gestegen met 0,1 naar 1,6 bij het mannelijk personeel is het aantal gelijk gebleven op 1,1. Het totaal aantal verzuimmeldingen is blijven staan op 1,3. De doelstelling van het Directieteam is om van 2009 tot 2014 het aantal meldingen terug te brengen naar 0,75.

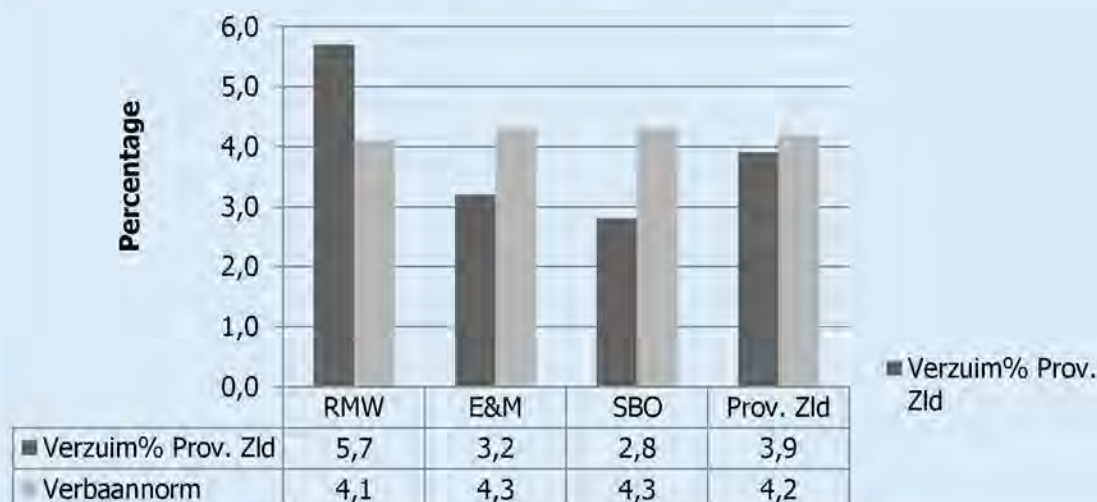
Hieronder treft u de trend van de meldingsfrequentie van de afgelopen vijf jaar van de Provincie aan.

Verbaannorm

De Verbaannorm geeft een indicatie van het haalbare verzuimniveau in de organisatie, afgezet tegen het ingeschatte, haalbare verzuim in heel Nederland. De Verbaannorm maakt hiervoor gebruik van twee belangrijke variabelen: de leeftijd verdeeld in vijf klassen en het functieniveau verdeeld in vijf klassen. Om een betrouwbare norm te krijgen, moet de groep die wordt gemeten uit tenminste 50 personen bestaan. Hierna treft u een overzicht aan van de verzuimpercentages per directie en de Provincie in totaal, afgezet tegen de geldende Verbaannorm per groep.

Verzuimpercentages / Verbaannorm

Tot de kolom SBO worden ook de medewerkers van de stafafdelingen gerekend, in verband met het behalen van een betrouwbare norm.

In totaliteit blijft de organisatie ruim onder de Verbaan norm. We blijven echter aandacht houden voor verzuimbegeleiding en -preventie.

Medezeggenschap

Georganiseerd Overleg (GO)

De commissie voor Georganiseerd Overleg heeft in het verslagjaar twee keer vergaderd, te weten op 24 februari en op 22 juni. De eerste vergadering onder voorzitterschap van dhr. drs. H. van Waveren en de tweede vergadering onder voorzitterschap van dhr. G.R.J. van Heukelom. Op 24 februari waren de organisatieontwikkeling en de implementatie van de formatieve bezuinigingen de belangrijkste onderwerpen van overleg. Tevens hebben Gedeputeerde Staten op verzoek van de werknemersvertegenwoordiging besloten, de gedragslijn m.b.t. de arbeidstijdverkorting van een halfuur per dag voor medewerkers van 60 jaar en ouder zodanig te wijzigen, dat deze ook (naar rato) van toepassing is t.a.v. deeltijdmedewerkers.

Op 22 juni stemde de commissie vervolgens in met de wijziging van de gedragslijn korter werken voor 60-plussers. Verder werd in deze vergadering overlegd over de oprichting van de Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland, over een onderzoek naar de organisatie van wegbeheer en wegonderhoudstaken door waterschap en provincie en over een onderzoek naar de organisatie en formatieomvang. Tenslotte stemde de commissie in met een verlenging van het *Sociaal Statuut Zeeland*.

Ondernemingsraad (OR)

Met de ondernemingsraad (OR) is ook in 2011 weer constructief overleg gevoerd over belangrijke ontwikkelingen. Naast de ondernemingsraad zijn er onderdeelcommissies (OC's) per directie en een (advies)commissie Veiligheid, Gezondheid, Welzijn en Milieu (VGWM). De ondernemingsraad en de commissies hebben regelmatig contact om standpunten op elkaar af te stemmen en informatie uit te wisselen.

Overleg en vertegenwoordigingen

In 2011 heeft de OR acht keer vergaderd en is er zeven maal een overlegvergadering met de bestuurder gehouden.

De OR was in 2011 vertegenwoordigd in de stuurgroep organisatieontwikkeling, begeleidingscommissie digitale informatie voorziening (DIV), begeleidingscommissie ongewenste omgangsvormen, commissie Huisvesting, het landelijk overleg voor provinciale ondernemingsraden (PROVOR),

projectgroep leiderschapsontwikkeling en de stuurgroep uitvoeringsdienst. Daarnaast heeft zij ook zitting in het Zeeuws Platform.

De zittingstermijn van de OR en de OC's is met een jaar verlengd. De verkiezingen zijn uitgesteld vanwege het lopende reorganisatietraject, ervan uitgaande dat hierover eind 2011 duidelijkheid zou zijn. Om die reden is ingezet op het in stand houden van de huidige OR tot aan de daadwerkelijke reorganisatie. Bij het opstellen van dit verslag was de reorganisatie echter nog geen feit.

De belangrijkste onderwerpen waar de OR zich mee bezig heeft gehouden zijn vooral de ontwikkelingen op het gebied van organisatie. Het is zijn taak om de personele consequenties en de te volgen procedures scherp in het oog te houden. Om in de lopende organisatieontwikkelingen goed beslagen ten ijs te komen heeft de OR een extern bureau ingehuurd.

Daarnaast heeft de OR zich in 2011 onder andere met de volgende onderwerpen bezig gehouden:

- Opdracht en voortgang externe bureaus v.w.b. organisatieontwikkeling;
- Persoonlijk ontwikkelbudget;
- Bestuurskrachtonderzoek;
- Voortgang implementatie formatieve bezuinigingen;
- Centralisatie van DIV functies;
- Implementatie cao m.b.t. toepassing beoordelingssystematiek;
- Voortgang regionale uitvoeringsdienst Zeeland (RUD);
- Optimalisatie wegbeheer Waterschap/Provincie;
- Planning bestedingen en uitvoering centraal opleidingsbudget;
- Managementletter 2010 van de Arbo Unie.

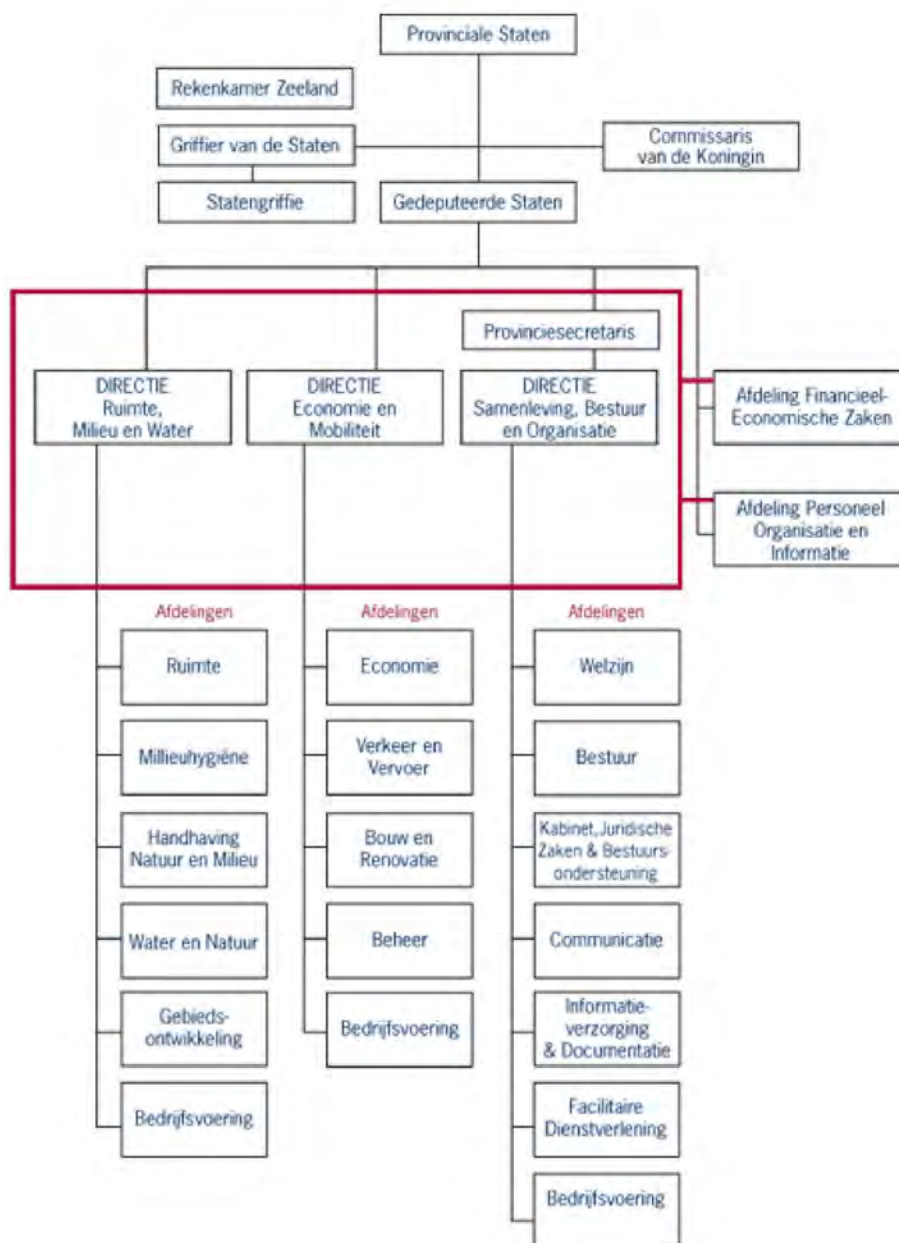
Er zijn regelmatig sprekers uitgenodigd in de vergaderingen van de OR om ingediende stukken toe te lichten en vragen van de OR te beantwoorden. Dit betrof een aantal medewerkers van de Provincie, maar ook bijvoorbeeld de bedrijfsarts.

De raad heeft aan het eind van 2011 tien leden, dat houdt in dat er drie vacatures zijn.

Achterban

De OR informeerde de medewerkers via de informatiebulletins "wordt vervolgd" en de verslagen van de vergaderingen. Agenda's, notulen en stukken zijn te raadplegen via het intranet.

Organisatieschema van de Provincie Zeeland

3.1 Rekening van baten en lasten

Totaal

(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2011 oorspronkelijk	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Vershil
lasten	294.423	291.757	295.935	-4.178
baten	-151.135	-175.012	-188.516	13.504
resultaat programma's	143.288	116.745	107.419	9.326
algemene dekkingsmiddelen	-115.894	-122.568	-123.701	1.133
resultaat voor bestemming	27.394	-5.823	-16.282	10.458
toevoeging reserve	11.318	46.773	46.789	-16
onttrekking reserve	-38.712	-40.950	-40.563	-387
resultaat na bestemming	0	0	-10.056	10.056

1 Sociaal beleid

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	12.449	10.888	10.742	146
baten	-196	-232	-225	-7
resultaat voor bestemming	12.254	10.656	10.517	139
toevoeging reserve	40	1.153	1.153	0
onttrekking reserve	-518	-557	-557	0
resultaat na bestemming	11.776	11.252	11.113	139

2 Jeugdzorg

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	30.118	30.626	31.166	-540
baten	-29.046	-29.553	-30.214	661
resultaat voor bestemming	1.072	1.073	952	121
toevoeging reserve	0	82	82	0
onttrekking reserve	-128	-128	-128	0
resultaat na bestemming	943	1.027	906	121

3 Cultuur

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	27.217	27.999	27.866	133
baten	-1.246	-1.594	-1.502	-92
resultaat voor bestemming	25.972	26.405	26.364	41
toevoeging reserve	122	493	493	0
onttrekking reserve	-1.857	-1.711	-1.711	0
resultaat na bestemming	24.237	25.187	25.146	41

4 Openbare orde en Veiligheid

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	2.393	2.744	2.333	411
baten	-332	-622	-381	-241
resultaat voor bestemming	2.061	2.122	1.952	170
toevoeging reserve	542	770	770	0
onttrekking reserve	-428	-1.006	-1.006	0
resultaat na bestemming	2.175	1.886	1.716	170

5 Bestuur

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	12.496	11.749	11.752	-3
baten	-146	-275	-474	199
resultaat voor bestemming	12.350	11.474	11.278	196
toevoeging reserve	0	-337	-321	-16
onttrekking reserve	0	0	0	0
resultaat na bestemming	12.350	11.137	10.956	181

6 Economie

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	5.654	9.403	9.469	-66
baten	-6.593	-22.435	-25.596	3.161
resultaat voor bestemming	-939	-13.032	-16.128	3.096
toevoeging reserve	0	12.987	12.987	0
onttrekking reserve	-384	-2.217	-2.217	0
resultaat na bestemming	-1.323	-2.261	-5.357	3.096

7 Toerisme en Recreatie

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	3.059	7.765	3.607	4.158
baten	-1.219	-5.344	-1.376	-3.968
resultaat voor bestemming	1.841	2.421	2.231	190
onttrekking reserve	0	85	85	0
resultaat na bestemming	1.841	2.506	2.316	190

8 Landbouw en Visserij

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	885	1.576	882	694
baten	0	-600	0	-600
resultaat voor bestemming	885	976	882	94
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	53	53	0
resultaat na bestemming	885	1.029	935	94

9 Onderwijs

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	2.254	2.395	2.331	64
baten	-26	-543	-611	68
resultaat voor bestemming	2.228	1.851	1.719	132
toevoeging reserve	0	0	0	0
onttrekking reserve	0	89	89	0
resultaat na bestemming	2.228	1.940	1.808	132

10 Mobiliteit

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	85.254	90.098	94.083	-3.985
baten	-49.266	-60.722	-65.392	4.670
resultaat voor bestemming	35.988	29.375	28.691	684
toevoeging reserve	5.567	926	926	0
onttrekking reserve	-6.922	-720	-720	0
resultaat na bestemming	34.634	29.581	28.896	685

11 Verkeersveiligheid

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	13.153	15.688	15.547	141
baten	-6.649	-10.167	-10.009	-158
resultaat voor bestemming	6.504	5.521	5.538	-17
resultaat na bestemming	6.504	5.521	5.538	-17

12 Milieu

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	16.276	15.862	15.914	-52
baten	-2.764	-3.300	-2.999	-301
resultaat voor bestemming	13.513	12.562	12.915	-353
toevoeging reserve	1.409	2.638	2.638	0
onttrekking reserve	-750	-750	-750	0
resultaat na bestemming	14.172	14.450	14.804	-354

13 Ruimtelijke omgeving

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	27.982	21.601	21.652	-51
baten	-13.862	-10.492	-12.703	2.211
resultaat voor bestemming	14.120	11.109	8.949	2.160
toevoeging reserve	4.258	14.526	14.526	0
onttrekking reserve	0	-1.486	-1.486	0
resultaat na bestemming	18.378	24.148	21.988	2.160

14 Watermanagement

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
lasten	7.318	6.685	6.901	-216
baten	-1.818	-1.554	-1.648	94
resultaat voor bestemming	5.500	5.131	5.253	-122
toevoeging reserve	0	519	519	0
onttrekking reserve	0	45	45	0
resultaat na bestemming	5.500	5.695	5.817	-122

15 Natuur en Landschap

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	47.912	36.678	41.690	-5.012
baten	-37.971	-27.579	-35.386	7.807
resultaat voor bestemming	9.941	9.100	6.305	2.795
toevoeging reserve	0	1.348	1.348	0
onttrekking reserve	-725	-467	-467	0
resultaat na bestemming	9.216	9.981	7.186	2.795

**90 Algemene dekkingsmiddelen en
onvoorzien**

(bedragen x € 1.000)

	Begroting oorspronkelijk	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
lasten	13.018	11.163	12.085	-922
baten	-128.912	-133.732	-135.786	2.054
resultaat voor bestemming	-115.894	-122.568	-123.701	1.133
toevoeging reserve	-620	11.667	11.667	0
onttrekking reserve	-27.001	-32.179	-31.792	-387
resultaat na bestemming	-143.516	-143.079	-143.825	746

3.2 Toelichting rekening van baten en lasten

1 Inleiding

Tussen de baten en lasten die in de begroting waren opgenomen en de werkelijke realisatie over 2011 komen afwijkingen voor. Op hoofdlijnen worden deze, wanneer ze significant zijn, per programma toegelicht in Hoofdstuk 2.

In dit hoofdstuk wordt er eerst op hoofdlijnen aangegeven hoe dit saldo tot stand is gekomen. Vervolgens wordt er meer in detail ingegaan op de oorzaken van deze verschillen. De laatste paragraaf van deze analyse is gewijd aan het resultaat voor- en na bestemming. Daarin wordt ook ingegaan in welke mate reserves zijn aangewend en/of gevormd in 2011.

Het saldo van de jaarrekening 2011 bedraagt € 10,005 miljoen en is als volgt opgebouwd:

(bedragen x € 1.000)	
Onderdeel	Saldo
Apparaatskosten (inclusief overhead)	742
Materiele baten en lasten	9.716
Mutaties reserves	-/- 403
Totaal saldo	10.055
Bestedingsvoorstel	-/- 5.189
Feitelijk rekeningsaldo	4.866

2 Analyse van het rekeningsaldo

Vastgesteld kan worden dat het budgetbeheer bij de Provincie Zeeland goed wordt vormgegeven. De positieve afwijking tussen begroting en realisatie wordt veroorzaakt op slechts een beperkt aantal begrotingsposten. Juist op die posten gaan relatief grote bedragen om en is de Provincie Zeeland afhankelijk van andere overheden (Europa en het Rijk) en organisaties voor de planmatige (financiële) realisatie van het beleid.

Op het overgrote deel van de beschikbaar gestelde budgetten worden geen grotere afwijkingen waargenomen

In essentie kan het rekeningsaldo verklaard kan worden door:

- De apparaatskosten (ambtelijke salarissen en overhead) vallen € 0,7 miljoen lager uit.
- Een vordering op Zeeland Seaports van € 3,2 miljoen welke wij in 2015 in de begroting hadden opgenomen dienen we nu al (geoormerkt) als bate in de jaarrekening op te nemen.
- Door actualisatie van de wachtgeldverplichting voor voormalig PSD-ers valt € 1,4 miljoen uit de voorziening vrij.
- Niet in de begroting opgenomen verkoop van gronden in het kader van de grondbank Zeeland (€ 0,7 miljoen) en gebiedenbeleid (€ 0,4 miljoen).
- Programma 15 'Natuur en Landschap' geeft een positief saldo van € 2,7 miljoen. De verschillen tussen de baten en de lasten worden veroorzaakt door het ILG-programma (Investeringsbudget Landelijk Gebied). Het in 2012 afgesloten onderhandelingsakkoord geldt vanaf 1 januari 2011. Hierdoor was het niet meer mogelijk om de ramingen over 2011 van het ILG-programma aan te passen aan dit akkoord.
- Aan de bestemmingsreserve Kanaalkruising Sluiskil moest € 0,4 miljoen worden toegevoegd.

Bovenstaande opstelling is globaal maar raakt wel de kern. Meer in detail wordt in de volgende onderdelen op deze verschillen en de onderliggende oorzaken ingegaan.

2.1 Apparaatskosten (inclusief overhead)

De beleids- en ondersteunende programma's worden gerealiseerd door de inzet van de provinciale ambtenaren. Daarom worden de kosten hiervan toegerekend aan de programma's. Deze toerekening vindt in de begroting plaats op basis van de geraamde urenbesteding per medewerker. In de jaarrekening vindt deze toerekening plaats op basis van de werkelijk geschreven uren.

Deze apparaatskosten bestaan uit de directe salariskosten en bijbehorende sociale premies en de overige salaris gerelateerde posten.

De directe salariskosten en bijbehorende premies vallen € 343.000 lager uit dan de raming. Gezien de omvang van deze post, ruim € 43 miljoen, is deze afwijking marginaal te noemen.

(bedragen x € 1.000)

Onderdeel	Saldo
Directe salariskosten en premies	343
Lagere kosten woon-werkverkeer	79
Niet aanbrengen radiatorfolie	75
Terugontvangen salarissen en ziekengelden	177
Restant budget werkervaringsplaatsen	79
Overig	-/- 11
Totaal	742

2.2 Materiele baten en lasten

De materiele baten en lasten bestaan naast subsidies uit die bedragen die betaald dan wel ontvangen worden ter realisatie van de beleidsdoelstellingen.

Of dergelijke materiële kosten en subsidieverleningen conform begroting uitgevoerd worden hangt in belangrijke mate af van de voortgang in uitvoering van werken en het aantal en de hoogte van subsidieaanvragen. Dat is niet altijd goed te plannen.

De financiële realisatie van projecten en grondaankopen die (mede) door de Europese Unie en het Rijk gefinancierd worden wijkt soms af van de raming. Financiële afwijkingen aan de lastenkant worden dan gecompenseerd door afwijkingen aan de batenkant. In financiële zin functioneert de Provincie immers als doorgeefluik. Dergelijke afwijkingen hebben dan per saldo geen effect op het rekeningresultaat van de Provincie.

Significante afwijkingen (groter dan € 50.000) op de materiele baten, lasten en subsidies worden toegelicht in onderdeel 3 (Verschillenanalyse in detail).

2.3 Mutaties reserves

Het verschil van € 403.000 is met name ontstaan door een rentetoevoeging aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel. Verwacht werd dat in 2011 geen rente aan deze bestemmingsreserve moest worden toegevoegd omdat de bestemmingsreserve minus de investeringen in de Sluiskiltunnel een negatief saldo zou laten zien. Bij de afsluiting van het boekjaar 2011 is gebleken dat de bestemmingsreserve een positief saldo laat zien waardoor er alsnog rente is toegerekend.

3 Verschillenanalyse in detail

Op de volgende pagina is een overzicht opgenomen waarin de verschillen tussen begrote en bestede bedragen per programma inzichtelijk worden gemaakt. De cijfers in het overzicht bestaan per programma uit drie basisgegevens en een detaillering van de verschillen.

Een toelichting op de kosten van de ondersteuning is ook opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Verschillen per programma

Programma		(bedragen in € 1.000)					
		Begroting na wijziging	Besteed	Verschil begroot en besteed	Overhead en apparaatskosten	Verschil materiële kosten en subsidies	In % begroting na wijziging
		a	b	c	d	e	f
1. Sociaal beleid	Lasten	10.888	10.742	147	57	90	0,8
	Baten	-232	-225	-7	0	-7	3,2
2. Jeugdzorg	Lasten	30.626	31.166	-540	120	-661	-2,2
	Baten	-29.553	-30.214	661	0	661	-2,2
3. Cultuur	Lasten	27.999	27.866	133	-22	155	0,6
	Baten	-1.594	-1.502	-92	0	-92	5,8
4. Openbare orde en Veiligheid	Lasten	2.744	2.333	410	20	390	14,2
	Baten	-622	-381	-240	0	-240	38,7
5. Bestuur	Lasten	11.749	11.752	-3	-197	194	1,6
	Baten	-275	-474	199	0	199	-72,6
6. Economie	Lasten	9.403	9.469	-66	80	-146	-1,5
	Baten	-22.435	-25.596	3.161	0	3.161	-14,1
7. Toerisme en Recreatie	Lasten	7.765	3.607	4.158	99	4.059	52,3
	Baten	-5.344	-1.376	-3.968	0	-3.968	74,2
8. Landbouw en Visserij	Lasten	1.576	882	694	51	643	40,8
	Baten	-600	0	-600	0	-600	100,0
9. Onderwijs	Lasten	2.395	2.331	64	24	40	1,7
	Baten	-543	-611	68	0	68	-12,5
10. Mobiliteit	Lasten	90.098	94.083	-3.985	494	-4.479	-5,0
	Baten	-60.722	-65.392	4.670	0	4.670	-7,7
11. Verkeersveiligheid	Lasten	15.688	15.547	141	-202	343	2,2
	Baten	-10.167	-10.009	-158	65	-223	2,2
12. Milieu	Lasten	15.862	15.914	-52	-116	64	0,4
	Baten	-3.300	-2.999	-302	0	-302	9,1
13. Ruimtelijke omgeving	Lasten	21.601	21.652	-50	523	-573	-2,7
	Baten	-10.492	-12.703	2.210	0	2.210	-21,1
14. Watermanagement	Lasten	6.685	6.901	-216	-68	-148	-2,2
	Baten	-1.554	-1.648	94	0	94	-6,1
15. Natuur en Landschap	Lasten	36.678	41.690	-5.012	82	-5.094	-13,9
	Baten	-27.579	-35.386	7.807	0	7.807	-28,3
subtotaal Lasten		291.757	295.935	-4.178	944	-5.122	40,8
subtotaal Baten		-175.012	-188.516	13.504	65	13.439	17,9
resultaat programma's		116.745	107.419	9.326	1.009	8.317	75,1
Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	11.163	12.085	-922	15	-937	2,7
	Baten	-133.732	-135.786	2.054	0	2.055	49,2
resultaat Algemene Dekkingsmiddelen		-122.568	-123.701	1.133	15	1.118	53,4
subtotaal Lasten		302.920	308.020	-5.100	959	-6.059	
subtotaal Baten		-308.744	-324.302	15.558	65	15.493	
Resultaat voor bestemming		-5.823	-16.282	10.458	1.024	9.434	-381,1
Mutatie reserves	Lasten	46.773	46.789	-16	0	-16	
	Baten	-40.950	-40.563	-387	0	-387	
Resultaat na bestemming		0	-10.056	10.056	1.024	9.031	

Basisgegevens:

- De begrote lasten en baten, dit betreffen de bedragen van de begroting na wijziging;
- De bestede lasten en baten, dit zijn de werkelijke lasten en baten;
- Het verschil tussen begrote en bestede lasten en baten.

Verschillenitems:

- d. De overhead- en apparaatskosten, dit zijn de salariskosten en de kosten die aan de programma's zijn toegerekend voor de kosten van de ondersteuning.
- e. Een nader te analyseren bedrag, bestaande uit materiële kosten, subsidiebedragen en baten. Over- en onderschrijdingen moeten worden toegelicht om aan de begrotingsrechtmatigheid te voldoen. Onder dit punt worden ook de verschillen in mutaties op de reserves weergegeven en krijgt u een toelichting op de nader te analyseren verschillen in de algemene dekkingsmiddelen.

Het nader te analyseren verschil:

- f. Het nader te analyseren verschil wordt uitgedrukt in een percentage van het bedrag onder "begroting na wijziging".

Overzicht meer of minder baten en lasten per programma van de materiële kosten.

Programma	Bedragen x €1.000.000						
	Lasten		Baten		Verschil	Mutaties reserves	Saldo
	Minder	Meer	Minder	Meer			
01 Sociaal beleid	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
02 Jeugdzorg	0,0	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0
03 Cultuur	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1
04 Openbare orde en Veiligheid	0,4	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1
05 Bestuur	0,2	0,0	0,0	0,2	0,4	-0,0	0,4
06 Economie	0,0	0,1	0,0	3,2	3,0	0,0	3,0
07 Toerisme en Recreatie	4,1	0,0	4,0	0,0	0,1	0,0	0,1
08 Landbouw en Visserij	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
09 Onderwijs	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
10 Mobiliteit	0,0	4,5	0,0	4,7	0,2	0,0	0,2
11 Verkeersveiligheid	0,3	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1
12 Milieu	0,1	0,0	0,3	0,0	-0,2	0,0	-0,2
13 Ruimtelijke omgeving	0,0	0,6	0,0	2,2	1,6	0,0	1,6
14 Watermanagement	0,0	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1
15 Natuur en Landschap	0,0	5,1	0,0	7,8	2,7	0,0	2,7
90 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0,0	0,9	0,0	2,1	1,1	-0,4	0,7
96 Salarissen en Ondersteuning	0,3	0,0	0,0	0,1	0,4	0,0	0,4
Totaal	6,2	12,0	5,4	21,0	9,8	-0,4	9,4

Wanneer de financiële realisatie van de materiële kosten, subsidies en baten per activiteit meer dan € 50.000 afwijken (in positieve of in negatieve zin) dan wordt hiervoor een verklaring gegeven.

Programma 1. Sociaal beleid

€ 0,1 miljoen minder lasten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,05	Uitvoeringskosten
0,05	Overig
0,1	Totaal

De afwijkingen op dit programma vallen onder de rapporteringsgrens.

Programma 2. Jeugdzorg

€ 0,7 miljoen meer lasten

€ 0,7 miljoen meer baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,16	bestrijding wachtlijsten
-/- 0,11	bureau jeugdzorg: centraal bureau
-/- 0,49	Juvent (voorheen AZZ)
-/- 0,32	bureau jeugdzorg: justitiële taken
0,10	Subsidievaststellingen vorige jaren
-/- 0,04	Overig
-/- 0,7	Totaal

Bestrijding wachtlijsten

Een bedrag van € 162.800 is in 2011 niet besteed. Het betreft hier niet bestede Rijksmiddelen. Bij de baten is een gelijk verschil ontstaan.

Bureau jeugdzorg: centraal bureau, Juvent (voorheen AZZ) en Bureau jeugdzorg: justitiële taken

In december 2011 hebben de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Veiligheid en Justitie besloten tot wijziging (verhoging) van de doeluitkeringen zorgaanbod en bureau jeugdzorg 2011. Deze verhoging betreft onder andere de compensatie voor de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) 2011 voor de jeugdzorg. Ten laste van het in december 2011 ontvangen bedrag is de subsidie aan de Stichting Bureau Jeugdzorg Zeeland verhoogd. Aangezien een en ander niet meer in een begrotingswijziging kon worden verwerkt, is op deze activiteit meer besteed dan geraamd. Tegenover deze bestedingen staan gelijke baten.

Subsidievaststellingen vorige jaren

Voor € 128.591 werd terugontvangen omdat subsidies die in voorgaande jaren verleend werden lager werden vastgesteld. Hiervoor was geen bedrag geraamd. Hierdoor is bij de baten een gelijk verschil ontstaan.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,16	bestrijding wachtlijsten
0,11	bureau jeugdzorg: centraal bureau
0,49	Juvent (voorheen AZZ)
0,32	bureau jeugdzorg: justitiële taken
-/- 0,10	Subsidievaststellingen vorige jaren
0,04	Overig
0,7	Totaal

Voor de toelichting op de baten zie de toelichting op de lasten.

Programma 3. Cultuur

€ 0,2 miljoen minder lasten

€ 0,1 miljoen minder baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,10	Regionale televisie Scheldemond 3
0,10	Totaal
0,2	Totaal

Regionale televisie Scheldemond 3

Geraamde lasten en geraamde baten werden met elkaar verrekend.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,08	Regionale televisie Scheldemond 3
-/- 0,02	Overig
-/- 0,1	Totaal

Voor de toelichting op de baten zie de toelichting op de lasten.

Programma 4 Openbare orde en veiligheid

€ 0,4 miljoen minder lasten

€ 0,2 miljoen minder baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,40	Project Up-Safety
0,40	Totaal

Project Up-Safety

Het Europese project Up-Safety liep tot 1 oktober 2011. De werkelijke lasten van het project vielen lager uit. Ook de bijdragen uit onder meer Europa vielen ook lager uit. Per saldo valt € 150.000 vrij.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,25	Project Up-Safety
0,05	Overig
-/- 0,2	Totaal

Voor de toelichting op de baten zie de toelichting op de lasten.

Programma 5 Bestuur

€ 0,2 miljoen minder lasten

€ 0,2 miljoen meer baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,07	Co-financiering ez-middelen bijdrage
0,28	Overig
0,2	Totaal

Co-financiering ez-middelen bijdrage

Deze activiteit is beëindigd. Niet alle middelen hoefden gecommiteerd te worden. Bovendien werden te verstrekken bijdragen lager vastgesteld. In 2011 is een verplichting opgenomen voor de terug te betalen cofinanciering aan het ministerie ad € 70.296. Ook aan de batenkant komt dit tot uiting.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,13	Uitvoering Interreg IVa Vlaanderen-Nederland
-/- 0,07	Co-financiering ez-middelen bijdrage
0,07	IPO
0,07	Overig
0,2	Totaal

Uitvoering Interreg IVa Vlaanderen-Nederland

Op deze activiteit is een bedrag van € 134.740 meer ontvangen dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door een declaratie voor personeelskosten bij Euregio Scheldemond.

Co-financiering ez-middelen bijdrage

Zie toelichting lasten.

IPO

Per 1 januari 2003 is het BTW-compensatiefonds ingevoerd bij gemeenten en provincies. Op het IPO is de transparantieregeling van toepassing. De door het Interprovinciaal Overleg (IPO) betaalde inkoop BTW in het 1^e t/m het 4^e kwartaal 2011 verdeeld naar rato van de bijdrage van de provincies kan worden gedeclareerd bij het BTW-compensatiefonds. Voor de Provincie Zeeland bedraagt het BTW bedrag € 74.387.

Programma 6 Economie

€ 0,1 miljoen meer lasten

€ 3,2 miljoen meer baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,27	pieken in Delta, speerpuntensectoren
0,17	Overig
-/- 0,1	Totaal

Pieken in Delta, speerpuntensectoren

De projecten die nog beschikt moesten worden waren bekend, maar de verdeling over de jaren kon vooraf niet goed worden ingeschat. Toen de verplichtingen zijn aangelegd was het te laat om een begrotingswijziging te maken. Wel is, conform eerdere afspraken, binnen de budgetten van de afdeling Economie dekking geregeld uit PSEB budgetten zodat het overall jaarsaldo neutraal is.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
3,16	Zeeland Seaports
0,04	Overig
3,2	Totaal

Zeeland Seaports

Een bijdrage van € 3,158 miljoen van Zeeland Seaports was bij ons in de begroting voor 2015 opgenomen. De accountant geeft echter aan dat dit bedrag nu al zichtbaar in de provinciale jaarrekening moet zijn. We voegen dit bedrag via het rekeningsaldo 2011 daarom nu (geoomerkt) toe aan de algemene reserve. Gelijktijdig echter moeten we de begroting 2015 met dit bedrag verlagen.

Programma 7 Toerisme en Recreatie

€ 4,1 miljoen minder lasten

€ 4,0 miljoen minder baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,15	uitfinanciering ontwikkeling & versterking toegankelijkheid
0,07	Stimuleringsregeling voordelta
3,9	Transcoast bijdragen
-/- 0,09	PSEB 2009-2012 recreatie en toerisme
0,07	Overig
4,1	Totaal

uitfinanciering ontwikkeling & versterking toegankelijkheid

Geraamde lasten en geraamde baten werden met elkaar verrekend.

Stimuleringsregeling voordelta

Er staan geen concrete projecten meer op de rol. Voor het uitschrijven van een eventuele laatste tranche wordt gewacht op enkele afrekeningen van in het begin van de regeling uitgegeven beschikkingen. Zo kan een eventueel hoger subsidiebedrag voor deze tranche gebruikt worden, om meer substantiële projecten te kunnen subsidiëren.

Transcoast bijdragen

Geraamde lasten en geraamde baten werden met elkaar verrekend.

PSEB 2009-2012 recreatie en toerisme

Het betreft € 57.000 niet geraamde EFRO-bijdrage uit het Interreg-project 120 km kustkwaliteit en € 38.000 bijdrage van kustprovincie in het onderzoek vaststelling recreatiebasiskustlijn.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,15	Uitfinanciering ontwikkeling & versterk toegankelijkheid
-/- 0,08	Stimuleringsregeling voordelta
-/- 3,90	Transcoast bijdragen
0,10	PSEB 2009-2012 recreatie en toerisme
0,3	Overig
-/- 4,0	Totaal

Voor de toelichting op de baten zie de toelichting op de lasten.

Programma 8 Landbouw en Visserij

€ 0,6 miljoen minder lasten

€ 0,6 miljoen minder baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,6	Visserij stimulering voordelta
0,6	Totaal

Visserij stimulering voordelta

Er is € 1,5 miljoen rijksbijdrage geraamd voor de Visserij stimuleringsregeling Voordelta. Het Ministerie Infrastructuur en Milieu stelt dit bedrag via de Provincie beschikbaar aan de Dienst Regelingen die voor de besteding zorgt via het spoor van As-4 van het Europees Visserijfonds. Omdat het toegezegde bedrag nog niet daadwerkelijk op rekening van de Provincie is bijgeschreven, is de € 600.000 die voor 2011 stond geraamd nog niet doorbetaald. In februari 2012 is € 1,5 miljoen van het Rijk ontvangen, zodat de doorbetaling aan de Dienst Regelingen kan plaatsvinden.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,6	Visserij stimulering voordelta
-/- 0,6	Totaal

Voor de toelichting op de baten zie de toelichting op de lasten.

Programma 9 Onderwijs

€ 0,1 miljoen meer baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,07	Prioriteit onderwijs kerend tij
0,06	Technocentrum Zeeland
0,01	Overig
0	Totaal

Prioriteit onderwijs kerend tij

Na het sluiten van de laatste begrotingswijziging heeft het project middels een bijdrage vanuit het ministerie van OCW een vervolg gekregen. Inmiddels is er een nieuwe onderwijsautoriteit die met de bestaande ondersteuning is doorgegaan op de ingeslagen weg.

Technocentrum Zeeland

De prioriteit Technocentrum is herverdeeld over de jaren. Zo is er in 2011 € 50.000 gereserveerd en in 2012 en 2013 een gelijk bedrag. Uitwerking van de subsidieaanvraag en concretere invulling van het projectplan hebben tot gevolg gehad dat er in 2011 geen beschikking is afgegeven. Project zal vervolg krijgen in 2012, 2013 en 2014.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,07	Technocentrum Zeeland
-/- 0,03	Overig
-/- 0,1	Totaal

Voor de toelichting op de baten zie de toelichting op de lasten.

Programma 10 Mobiliteit

€ 4,5 miljoen meer lasten

€ 4,7 miljoen meer baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 5,48	Kanaalkruising Sluiskil
-/- 0,06	Verhardingen
0,16	gladheidsbestrijding
-/- 0,06	Onderhoud gebouwen en terreinen
0,26	N62 Project organisatie (Rijksbijdrage)
1,35	N62 Sloeweg (Rijksbijdrage)
0,60	N62 Tractaatweg (Rijksbijdrage)
0,06	Onderhoud VRI
0,05	actieplan goederenvervoer 2007-2011
0,13	n255 fietstunnel Noord-Beveland
-/- 1,49	gladheidsbestrijding samenwerking derden
-/- 0,08	prioriteit openbaar vervoer
0,09	n62 projectorganisatie (Provinciaal aandeel)
-/- 0,10	n62 Sloeweg (Provinciaal aandeel)
0,07	Overig
-/- 4,5	Totaal

Kanaalkruising Sluiskil (KKS)

De uitgaven voor de kanaalkruising (KKS) zijn circa € 11 miljoen hoger dan de raming. Deze raming werd i.v.m. de voortgang van het project verlaagd. Met de rapportage over het 3e kwartaal 2011 wordt gemeld dat de aannemer voor ligt qua planning met de uitvoering van de tunneltoeritten en in de voorbereiding van de bouw van de tunnel zelf, de tunnelboormachine, de wegen en de kunstwerken. Tevens werd een bijgestelde financiële planning bijgevoegd, waardoor de eerdere aframing vrijwel geheel wordt achterhaald. De begroting kon hier niet meer op worden aangepast. De uitgaven van de KKS worden gedekt uit bijdragen van derden en uit de reserve Tunnel Sluiskil. Dit verklaart het gelijke verschil bij de baten.

Verhardingen

Door een aantal noodzakelijk uit te voeren onderhoudsmaatregelen mede in het kader van waarborgen van de verkeersveiligheid is dit budget overschreden.

gladheidsbestrijding

Overschot komt voort uit zeer geringe aantal strooibeurten in de tweede helft van 2011.

Onderhoud gebouwen en terreinen

De overschrijding is tot stand gekomen door het uitvoeren van (groot) onderhoud op de diverse steunpunten, deze overschrijding wordt voor een groot gedeelte gedekt uit incidentele baten.

N62 Project organisatie / Sloeweg / Tractaatweg (Rijksbijdrage)

Dit verschil bij de lasten en baten betreft de administratief-technische verwerking van de beschikbaarstelling van de rijksbijdrage ten behoeve van N62 Sloeweg-Tractaatweg via de Brede Doeluitkering (BDU).

Onderhoud verkeersregelininstallatie (VRI)

Het aantal storingen in de VRI's is meegevallen. Verder is het niet mogelijk gebleken om een aantal projecten af te ronden.

actieplan goederenvervoer 2007-2011

Circa € 51.000 is niet besteed. Het budget voor goederenvervoer is voor een periode van vier jaar toegekend. Het jaar 2011 was het laatste jaar van het actieprogramma waar gewerkt werd aan een nieuw beleidsplan. Op grond van de wens van Provinciale Staten zal het nieuwe beleidsplan goederenvervoer gelijk met het nieuwe omgevingsplan in 2012 worden vastgesteld. De geplande bestedingen schuiven daarmee ook door naar 2012. Daarnaast is het onderzoek naar het multimodaal knooppunt in de Kanaalzone ten laste van andere budgetten gebracht. Tot slot zijn wegens capaciteitsgebrek enkele andere projecten niet uitgevoerd in 2011, zoals het Kwaliteitsnet Goederenvervoer en het Cijferboekje Goederenvervoer 2010.

n255 fietstunnel Noord-Beveland

Op deze activiteit is het aandeel € 650.000 (circa 54%) van de gemeente Noord Beveland in de kosten € 1,2 miljoen van dit project geraamd. Het project is nagenoeg afgerond, de kosten bedragen per eind 2011 circa € 950.000, 54% daarvan is € 515.000. Zowel bij de lasten als bij de baten geeft dit een verschil van circa € 135.000.

gladheidsbestrijding samenwerking derden

De kosten van de gladheidsbestrijding die toegerekend worden aan de partners in de samenwerking worden op deze activiteit geboekt en vanaf deze activiteit doorbelast

prioriteit openbaar vervoer

Prioriteit openbaar vervoer de overschrijding bij de baten en lasten betreft een niet geraamde kostenverrekening van gratis OV voor ouderen in Zeeuws-Vlaanderen.

N62 Projectorganisatie / Sloeweg / Tractaatweg (Provinciaal deel)

Het project N62 Sloeweg-Tractaatweg is verdeeld over 3 activiteiten geraamd. Afzonderlijk bezien kan worden gemeld dat voor de projectorganisatie er circa € 112.000 van het budget niet behoefde te worden besteed aan personeelskosten. Bij de Sloeweg is een overschrijding van € 105.000 omdat eind 2011 nog een grondaankoop plaats heeft gevonden.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 1,35	N62 Sloeweg (Rijksbijdrage)
-/- 0,60	N62 Tractaatweg (Rijksbijdrage)
-/- 0,14	n255 fietstunnel Noord-Beveland
1,49	gladheidsbestrijding samenwerking derden
0,08	prioriteit openbaar vervoer
-/- 0,54	N62projectorganisatie (Provinciaal deel)
0,10	N62 Sloeweg (Provinciaal deel)
0,20	N62 Tractaatweg (Provinciaal deel)
5,48	Kanaalkruising Sluiskil
-/- 0,02	Overig
4,7	Totaal

gladheidsbestrijding samenwerking derden

De kosten van de gladheidsbestrijding die toegerekend worden aan de partners in de samenwerking worden op deze activiteit geboekt en vanaf deze activiteit doorbelast

prioriteit openbaar vervoer

Prioriteit openbaar vervoer de overschrijding bij de baten en lasten betreft een niet geraamde kostenverrekening van gratis OV voor ouderen in Zeeuws-Vlaanderen.

Voor de toelichting op de overige baten zie de toelichting op de lasten.

Programma 11 Verkeersveiligheid

€ 0,3 miljoen minder lasten

€ 0,2 miljoen minder baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,50	Infrastructuursubsidies
-/- 0,18	BDU (Brede doeluitkering) strategisch budget
-/- 0,02	Overig
0,3	Totaal

infrastructuursubsidies

Het verschil circa € 500.000 is het gevolg van de lagere vaststelling van t/m 2010 verleende subsidies.

Circa € 400.000 betreft de volgende subsidies waarvan het subsidie lager is vastgesteld:

Gemeente Terneuzen: € 125.000 intrekking subsidie (herinrichting Kennedylaan);

€ 50.000 (herinrichting Westkade);

€ 22.000 (herinrichting Dokweg).

Gemeente Vlissingen: € 83.000 (parkeerverwijssysteem);

€ 33.000 (herinrichting Bloemenlaan),

€ 24.000 (Salvador Dalistraat) en;

€ 27.000 (herinrichting Gaudipark).

Gemeente Goes: € 30.000 (fietsverkeer Nansenplein).

BDU (Gebundelde doeluitkering) strategisch budget

€ 137.000 betreft het project N665 Nisse waarvan de uitvoering was opgesplitst i.v.m. grondaankoop in 2 fasen. De uitvoering van de 1e fase werd gepland in 2011 en de 2e fase in 2012. Aanbesteding in de 2^e helft van 2011. Naar aanleiding van de kostenraming van het bestek moest het projectbudget verhoogd worden in 2012 met BDU-budget. De uitvoering is in oktober van start gegaan en er zijn meer werkzaamheden in 2011 uitgevoerd dan het beschikbare budget. Omdat deze kosten ten laste van het bdu-budget 2011 zijn geboekt behoeft er geen budgetaanvulling vanuit de bdu-middelen 2012 meer te worden geraamd. € 138.000 betreft het kruispunt Hoveijn (Noord-Beveland), de overschrijding is voornamelijk i.v.m. de tijdelijke verharding en bijbehorende tijdelijke verkeersmaatregelen. Op het project N255 fietstunnel Oost-Westweg Noord-Beveland, waarvan 54% van de kosten voor rekening komen van de gemeente is een onderschrijding van circa € 250.000, waarvan 46% € 115.000 het provinciale deel van de kosten betreft. Met deze projecten wordt € 160.000 van de overschrijding verklaard.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,50	infrastructuursubsidies
0,18	BDU (Brede doeluitkering) strategisch budget
0,09	Traject h3 rondweg Aardenburg
0,03	Overig
-/- 0,2	Totaal

BDU strategisch budget

Vershil van € 125.000 betreft een omissie in de administratief-technische verwerking.

Traject h3 rondweg Aardenburg

Betreft een afrekening aan- en verkoop van gronden met DLG in het kader van de aanleg rondweg Aardenburg. Deze komen altijd in januari in het jaar volgend op het jaar waarop de afrekening betrekking heeft en kan daarom niet correct geraamd worden.

Programma 12 Milieu

€ 0,1 miljoen minder lasten

€ 0,3 miljoen minder baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,17	uitvoering bodemsaneringsprojecten
0,08	externe veiligheid 2011-2014
0,10	Thermphos - gezondheidsonderzoek
-/- 0,15	Nazorgfonds voormalige stortplaatsen
0,24	Overig
0,1	Totaal

uitvoering bodemsaneringsprojecten

Vershil is vooral toe te schrijven aan het feit dat reeds in 2011 twee aangrenzende percelen bij de saneringslocatie Kanaalpolder konden worden aangekocht. Terwijl aanvankelijk de planning was dat dit pas in een later jaar geregeld kon worden. De daarmee gemoeid zijnde kosten bedragen € 163.536.

externe veiligheid 2011-2014

Betreft resterend budget waarvan € 60.000 middels onttrekking aan het jaarrekeningsaldo beschikbaar moet blijven voor de nacalculatie en afrekening 2011 van het onderdeel algemene projecten binnen het programma Externe veiligheid 2011-2014. Voor de komende jaren wordt deze nacalculatie en herverdeling van budget binnen het programma eerder in het lopend jaar gepland en hard verplicht.

Thermphos – gezondheidsonderzoek

Betreft resterend budget voor dioxinemetingen bij Thermphos, dat samen met de restende bedragen voor het Gezondheidsonderzoeken juridische ondersteuning nodig is voor de afronding ervan in 2012. Wij stellen voor om in totaal € 130.000 aan het rekeningsaldo 2011 te onttrekken.

Nazorgfonds voormalige stortplaatsen

De Provincie Zeeland is gehouden het negatieve resultaat van het nazorgfonds aan te zuiveren. Zie daarvoor de jaarrekening 2011 van het nazorgfonds.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,14	vorming regionale uitvoeringsdienst
-/- 0,25	uitvoering bodemsaneringsprojecten
0,07	pilots gebruik bodeminformatie
0,02	Overig
-/- 0,3	Totaal

vorming regionale uitvoeringsdienst

Na de 2e ronde budgetbewaking is gebleken dat de bijdrage is omgezet in een decentralisatie-uitkering. Hierdoor is op de activiteit geen opbrengst meer gerealiseerd.

uitvoering bodemsaneringsprojecten

De in 2011 geplande verkoop van drie gesaneerde percelen is vanwege de economische situatie niet doorgestaan. Hiermee is een geraamd bedrag gemoeid van € 246.000.

pilots gebruik bodeminformatie

Geen uitvoering in 2011 vanwege de verplichtingenstop op ILG. Hierdoor is op de activiteit geen opbrengst meer gerealiseerd.

Programma 13 Ruimtelijke omgeving

€ 0,6 miljoen meer lasten

€ 2,2 miljoen meer baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,09	investeringsbudget stedelijke vernieuwing 3
-/- 0,19	Grondbank Zeeland
-/- 1,38	project perkpolder
0,22	vitaal platteland zeeland niet ILG
0,99	Waterdunen rode zone
-/- 0,29	Sanering groeve Nieuw Namen
0,05	Duurzame ontwikkeling zeeland 2008-2011
0,06	Omgevingsplan 2012-2018
0,06	Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal
-/- 0,16	grondgebied landbouw inrichting
0,09	uitfinanciering inrichting grondgebonden landbouw
-/- 0,14	Overig
-/- 0,6	Totaal

Grondbank Zeeland

Activiteiten via het inzetten van de mogelijkheden van de grondbank Zeeland zijn in 2011 verder geoptimaliseerd, hierdoor is de inzet van DLG hoger geweest dan geraamd. Door de verkoop van gronden in 2011 uit de grondbank Zeeland is er een boekwinst ontstaan over deze verkoop. Deze boekwinsten zijn gunstiger uitgevallen dan verwacht, waardoor de realisatie in 2011 een overschrijding laat zien aan de batenzijde.

project perkpolder

De exploitatielasten zijn hoger dan geraamd als gevolg van meer grondaankopen dan gepland. Deze grondaankopen zijn geactiveerd op de balans.

vitaal platteland zeeland niet ILG

De Provincie Zeeland heeft zich via de bestuursovereenkomst met EL&I vastgelegd voor dit co-financieringsbudget bij het binnenhalen van EU POP-2 gelden. Realisatie toch iets achtergebleven ten opzichte van de raming als gevolg van achterblijvende afrekeningen door betaalorgaan van Dienst Landelijk Gebied.

Waterdunen rode zone

Er is minder grond verworven in 2011 waardoor het geplande bedrag niet is uitgegeven.

Sanering groeve Nieuw Namen

Baten en lasten zijn navenant hoger dan geraamd. Het werk is gereed en financieel afgerond.

duurzame ontwikkeling zeeland 2008-2011

Betreft een project met financiering van derden (ministerie LNV) dat liep t/m 2011, maar wat verlengd is t/m 2012. De provinciale cofinanciering daarbij is deels al overgezet naar 2012.

Omgevingsplan 2012-2018

De opdracht voor het opstellen van een Milieu effectrapportage is onverwacht veel goedkoper uitgevallen waardoor een onderschrijding op dit budget is ontstaan.

Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal

De totale lasten zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit komt door lagere uitbestedingskosten en ook doordat gebruik gemaakt is van inbesteden.

Grondgebonden landbouw inrichting

Inrichting is in 2011, in navolging ook van 2010, meer dan geraamd tot uitvoering gekomen. Eerst ten laste van het ILG-subsidie en provinciale cofinanciering op ILG-subsidie.

Uitfinanciering inrichting grondgebonden landbouw

De lasten zijn anders dat is ook geen echte analyse vanwege correcties over voorgaande jaren in oude landinrichtingsprojecten en schade Walcheren, waar in de begroting geen rekening mee is gehouden.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,39	gebiedenbeleid algemeen
-/- 0,09	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV) 3
0,84	Grondbank Zeeland
1,38	project perkpolder
-/- 0,99	Waterdunen rode zone
0,28	Sanering groeve Nieuw Namen
-/- 0,06	Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal
0,33	Grondgebonden landbouw inrichting
0,16	uitvoeren pilots duurzaam ondernemen
-/- 0,09	uitfinanciering inrichting grondgebonden landbouw
0,05	Overig
2,2	Totaal

gebiedenbeleid algemeen

De afrekening van de gronden van de verkoop voormalige Camping Moens te Westkapelle is voorspoediger verlopen dan verwacht. Deze afrekening was niet voorzien in 2011 waardoor de baten een overschrijding laten zien in 2011.

Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 3 (ISV3)

Er is na de tweede ronde budgetbewaking minder subsidie toegekend dan verwacht waardoor een onderschrijding is ontstaan op dit budget.

Grondbank Zeeland

Door de verkoop van gronden in 2011 uit de grondbank Zeeland is er een boekwinst ontstaan over deze verkoop. Deze boekwinsten zijn gunstiger uitgevallen dan verwacht, waardoor de realisatie in 2011 een overschrijding laat zien aan de batenzijde.

Waterdunen rode zone

Doordat er in 2011 minder uitgaven zijn gedaan met name ten behoeve van grondverwerving zijn de opbrengsten ook achtergebleven bij de geraamde baten die via het provinciefonds als decentralisatie-uitkering worden ontvangen.

Sanering groeve Nieuw Namen/Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal/grondgebonden landbouw inrichting / project perkpolder

Zie toelichting van de lasten.

uitvoeren pilots duurzaam ondernemen

De baten zijn niet gerealiseerd omdat er is geen uitvoering in 2011 is gerealiseerd.

uitfinanciering inrichting grondgebonden landbouw

Het vorenstaande heeft een overeenkomstig effect op het ILG-subsidie.

Programma 14 Watermanagement

€ 0,1 miljoen meer lasten

€ 0,1 miljoen meer baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,05	Grondwaterheffing
-/- 0,20	Synergiegelden
0,15	Overig
-/- 0,1	Totaal

Grondwaterheffing

Door een hogere opbrengst van de grondwaterheffing laat dit budget een overschrijding zien bij de baten. Deze meeropbrengst wordt toegevoegd aan de grondwatervoorziening.

Synergiegelden

Bij het project Veerse Kreek is een ander kasritme over de jaren van toepassing. Hierdoor zijn de lasten hoger dan geraamd uitgekomen.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,20	Synergiegelden
0,10	Overig
0,1	Totaal

synergiegelden

Zie toelichting op de lasten.

Programma 15 Natuur en Landschap

€ 5,1 miljoen meer lasten

€ 7,8 miljoen meer baten

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,12	natuurpakket Westerschelde planvorming
0,15	Hedwige
0,82	Zwin
2,02	Middengebied
-/- 0,13	Staats Spaanse linies nat landschap
0,37	Waterdunen groene zone
0,05	Handhaving voordelta
-/- 0,28	natuurcompensatie Westerschelde
-/- 0,41	life project
-/- 8,13	realisatie EHS verwerving
1,08	realisatie EHS inrichting
-/- 0,26	realisatie EHS in beheer
0,09	uitvoering soortenbeschermingsplan
-/- 2,04	Westerschelde verwerving
-/- 0,05	Flankerend landbouwbeleid
-/- 0,11	nationaal landschap cultuurhistorie
-/- 0,08	nat landschap provinciale stichting landschapsbeheer
0,06	milieukwaliteit effectgerichte maatregelen vermessing
0,37	uitfinanciering landinrichting structuur
0,11	uitfinanciering inricht ruimtelijke structuur
0,87	uitfinanciering inrichting nieuwe ecologische hoofdstructuur
0,20	inrichting 122 ha
0,12	garantielening grondaankopen ecologische hoofdstructuur
-/- 0,04	Overig
-/- 5,1	Totaal

natuurpakket Westerschelde planvorming (NPW)

De uitvoering van het Natuurpakket Westerschelde is onzeker of verloopt langzamer voor bepaalde NPW-issues dan verwacht, waardoor op dit budget een onderschrijding is ontstaan.

Hedwige

De blijvende onzekerheid over de Hedwigepolder heeft uiteindelijk geleid tot geen uitvoeringslasten 2011.

Zwin

De kosten voor de aankoop van camping De Sandtplaet zijn lager dan geraamd, waardoor op dit budget een onderschrijding is ontstaan.

Middengebied

De bijdrage vanuit het Natuurpakket Walcheren aan het project Waterdunen over 2011 is lager uitgekomen dan geraamd als gevolg van minder grondverwerving.

Staats Spaanse linies nationaal landschap

Er is in 2010 geen verplichting aangelegd voor de eindafrekening, die is nu op 2011 geboekt waardoor de raming te laag is gebleken.

Waterdunen groene zone

Door de verkoop van gronden in 2011 bij Waterdunen groene zone laat de realisatie in 2011 een overschrijding laat zien aan de batenzijde.

Handhaving voordelta

Betreft budget voor toezicht groene wetten op de Voordelta. Vooruitlopend op vervanging van de ms. Branta is er geen inzet vanaf het water gepleegd waardoor op dit budget een onderschrijding is ontstaan.

natuurcompensatie Westerschelde

In 2011 is het grond dossier met de daarbij behorende transacties afgesloten. Alle ruilgrond is afgerekend en ten laste gebracht van de deelprojecten binnen het NCW-programma.

life project

Eindafrekening project Life in 2011 ingediend in Brussel, verschil tussen hogere lasten en baten komen ten laste van het Investeringsbudget Landelijk gebied (ILG).

realisatie EHS verwerving

De hogere grondaankopen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) zijn tot het zelfde niveau gedekt ten laste van het ILG-subsidie.

realisatie EHS inrichting

Uitvoering vertraagd in de afrekening door DLG bij met name POP2 subsidies

realisatie EHS in beheer

De gerealiseerde kosten van het programmabeheer via Directie Regelingen (DR) hebben geleid tot een hogere, navenante dekking uit het ILG subsidie.

uitvoering soortenbeschermingsplan

Bij de begroting is er vanuit gegaan dat er enkele ILG subsidies ten laste van 2011 zouden worden afgerekend. In werkelijkheid zijn in 2011 minder subsidies vastgesteld die t.l.v. het ILG-subsidie komen vanwege verzoeken tot uitstel van vaststelling.

Westerschelde verwerving

De geraamde en gerealiseerde lasten vallen weg tegen het ILG subsidie (zie baten).

Flankerend landbouwbeleid

Bevoorschotting via declaratie van subsidieontvanger iets hoger dan geraamd, met name door extra declaraties eind 2011.

nationaal landschap cultuurhistorie

Realisatie is bij met name POP2 subsidies hoger dan geraamd. De raming was op basis van de ervaring uit 2010 bewust laag vastgesteld.

nationaal landschap provinciale stichting landschapsbeheer

Realisatie is lager geweest dan geraamd, de budgetsubsidie is lager geweest dan geraamd waardoor minder vanuit de overlopende passiva is onttrokken.

milieukwaliteit effectgerichte maatregelen vermesting

De uitvoering is vertraagd in de afrekening door Dienst Landelijk gebied (DLG).

uitfinanciering landinrichting structuur, inricht ruimtelijke structuur en inrichting nieuwe EHS

Correcties op oude jaren werden niet in de begroting opgenomen.

inrichting 122 ha

In raming is rekening gehouden met een verplichting van € 219.000 die onjuist bleek te zijn en eind 2011 is afgeboekt.

garantielening grondaankopen ehs

Provincie Zeeland zou bijdrage van EL&I ontvangen, is niet ontvangen, zal waarschijnlijk ook niet meer binnenkomen gezien de voorgenomen decentralisatie en deelakkoord natuur en landelijk gebied. Is echter nooit officieel kenbaar maken gemaakt dat deze middelen niet zouden worden overgemaakt.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,12	natuurpakket Westerschelde planvorming
-/- 0,21	ilg - gebieden en algemeen
-/- 0,06	beheerskosten ilg
-/- 0,15	Hedwige
-/- 0,82	Zwin
-/- 2,02	Middengebied
-/- 0,07	Staats-Spaanse forten en linies
-/- 0,05	Handhaving voordelta
0,28	natuurcompensatie Westerschelde
0,38	life project
9,89	realisatie EHS verwerving
-/- 1,53	realisatie EHS inrichting
0,26	realisatie EHS inrichting
2,04	Westerschelde verwerving
0,05	Flankerend landbouwbeleid
0,79	nationaal landschap ontwikkeling
0,19	nationaal landschap cultuurhistorie
-/- 0,52	Nationaal landschap provinciale stichting landschapsbeheer
0,60	milieukwaliteit vermindering verdroging
0,23	milieukwaliteit effectgerichte maatregelen vermesting
-/- 0,37	uitfinanciering landinrichting structuur
-/- 0,11	uitfinanciering inricht ruimtelijke structuur
-/- 0,83	uitfinanciering inrichting nieuwe ehs
0,34	Overig ILG-kosten
-/- 0,12	garantielening grondaankopen ehs
-/- 0,20	Uitvoering jaarplannen
-/- 0,05	Natuurbeheer schaapskuddes
-/- 0,02	Overig
7,8	Totaal

ilg - gebieden en algemeen

De raming betreft een negatief restant van de provinciale cofinanciering, deze is niet gerealiseerd.

beheerskosten ilg

De raming betreft een restant ILG-subsidie dat qua begroting niet aan de overlopend passiva is toegevoegd. De beheerskosten ILG zijn niet geraamd. Deze zijn financieel gedekt uit de rentebaten.

Hedwige / Zwin / Middengebied

De geraamde en gerealiseerde lasten vallen weg tegen ILG/NPW-subsidie.

Staats-Spaanse forten en linies

Er is in 2010 geen verplichting aangelegd voor de eindafrekening, die is nu op 2011 geboekt waardoor de raming te laag is gebleken.

Handhaving voordelta

Betreft budget voor toezicht groene wetten op de Voordelta. Vooruitlopend op vervanging ms Branta geen inzet vanaf het water gepleegd.

natuurcompensatie Westerschelde

In 2011 is het grond dossier met de daarbij behorende transacties afgesloten. Alle ruilgrond is afgerekend en ten laste gebracht van de deelprojecten binnen het NCW-programma.

milieukwaliteit vermindering verdroging

Realisatie ontvangsten, ophalen van bijdragen derden, is bij oude landinrichtingsprojecten en schade Walcheren lager dan geraamd als gevolg van achterblijvende uitvoering en daaruit volgende afrekening door Dienst Landelijk Gebied.

milieukwaliteit effectgerichte maatregelen vermessing

Realisatie ontvangsten, ophalen van bijdragen derden, is bij oude landinrichtingsprojecten en schade Walcheren lager dan geraamd als gevolg van achterblijvende uitvoering en daaruit volgende afrekening door Dienst Landelijk Gebied.

uitfinanciering landinrichting structuur

Realisatie ontvangsten, ophalen van bijdragen derden, is bij oude landinrichtingsprojecten en schade Walcheren lager dan geraamd als gevolg van achterblijvende afrekeningen door Dienst Landelijk Gebied.

uitfinanciering inricht ruimtelijke structuur

Realisatie ontvangsten, ophalen van bijdragen derden, is bij oude landinrichtingsprojecten en schade Walcheren lager dan geraamd als gevolg van achterblijvende afrekeningen door Dienst Landelijk Gebied.

uitfinanciering inrichting nieuwe ehs

Realisatie ontvangsten, ophalen van bijdragen derden, is bij oude landinrichtingsprojecten en schade Walcheren lager dan geraamd als gevolg van achterblijvende afrekeningen door Dienst Landelijk Gebied.

Overig ILG-kosten

Dit project is niet gestart in 2011 waardoor er geen realisatie heeft plaatsgevonden in 2011.

Uitvoering jaarplannen / Natuurbeheer schaapskuddes

In de raming was uitgegaan dat de lasten van de overlopende passiva konden worden onttrokken, bij de jaarafsluiting ILG is in overleg met de accountant alsnog gewijzigd. Dit omdat het Onderhandelingsakkoord in feite toch geldt vanaf 1 januari 2011 en dat akkoord ook door de Provincie is geaccepteerd. Daardoor is onder meer hetgeen ten laste van de provinciale cofinanciering komt gewijzigd. Dit heeft gevolgen voor de over te hevelen middelen.

Voor de overige posten, zie de toelichting op de lasten.

Algemene dekkingsmiddelen

€ 0,9 miljoen meer lasten

€ 2,1 miljoen meer baten

€ 0,4 miljoen meer aan lasten (bestemmingsreserve)

Lasten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
-/- 0,50	rente en kosten liquide middelen
-/- 0,43	Vershil op kostenplaatsen
0,03	overig
-/- 0,9	Totaal

rente en kosten liquide middelen

Deze afwijking aan de lastenkant wordt nagenoeg geheel gecompenseerd aan de batenkant. Het betreft hier een administratief-technische boekingsgang.

verschil op kostenplaatsen

Het verschil op kostenplaatsen bedraagt per saldo € 298.000 en is het bedrag aan kosten van apparaat en overhead welke niet naar de beleidsprogramma's konden worden weggeboekt.

Baten (Bedragen x € 1 miljoen)	Omschrijving
0,48	rente en kosten liquide middelen
-/- 0,10	Rentevergoeding grondexploitatie
0,16	provinciefonds
0,13	verschil op kostenplaatsen
1,40	Vrijval voorziening wachtgeld PSD
0,03	Overig
2,10	Totaal

Rentevergoeding grondexploitatie

In het verleden financierde de Provincie Zeeland de aankoop van gronden ten behoeve van het project Perkpolder voor. Hiervoor ontvingen wij een vergoeding vanuit het project. In 2011 is een einde gekomen aan deze financieringsconstructie. Daarmee komt is deze bate komen te vervallen. De lasten die tegenover deze bate stonden maken onderdeel uit van de gehele provinciale financieringsbehoefte en vallen dus ook weg.

provinciefonds

De laatste wijziging in de uitkering van het provinciefonds werd gecommuniceerd middels de 'decemberbrief'. Onze uitkering valt als gevolg van deze bijstelling € 160.000 hoger uit. Gezien het tijdstip waarop wij deze brief ontvingen kon dit niet meer in de begroting 2011 worden verwerkt.

Vrijval voorziening wachtgeld PSD

Bij de opheffing van de PSD is een bijdrage van het Rijk ontvangen voor het dekken van de kosten die verbonden zijn aan het beëindigen van de veerdiensten over de Westerschelde. Per 1 januari 2012 is de voorziening geactualiseerd.

In het rekenmodel wordt structureel rekening gehouden met een CAO-stijging van 2,5%. De stijging van de lonen en de sociale lasten is in werkelijkheid lager uitgekomen. Verder vallen de inkomsten van de oud medewerkers hoger uit dan geraamd, waardoor er minder wachtgeld uitgekeerd hoeft te worden.

Het totaal benodigde bedrag per 1 januari 2012 wordt nu geraamd op ruim € 15,2 miljoen. Het werkelijke saldo van de voorziening per 1 januari 2012 bedraagt € 16,6 miljoen. Dit betekent dat de voorziening met een bedrag van € 1,4 miljoen moet worden verminderd.

In andere jaren betrokken we deze actualisatie bij de besluitvorming omtrent de voorjaarsnota. Vanaf dit jaar echter dienen we deze bijstelling al in de jaarrekening te verwerken.

Mutatie reserves

Reserve (Bedragen x € 1 mln.)	Omschrijving
-/- 0,39	Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel
-/- 0,01	Overig
-/- 0,40	Totaal

Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel

Dit verschil is ontstaan door een rentetoevoeging aan de bestemmingsreserve Sluiskiltunnel. Verwacht werd dat in 2011 geen rente aan deze bestemmingsreserve moest worden toegevoegd omdat de bestemmingsreserve minus de investeringen in de Sluiskiltunnel een negatief saldo zou laten zien. Bij de afsluiting van het boekjaar 2011 is gebleken dat de bestemmingsreserve een positief saldo laat zien waardoor er alsnog rente is toegerekend.

4 Resultaat voor en na reservemutaties

Het resultaat van de jaarrekening 2011 na bestemming bedraagt positief € 10,056 miljoen. Dit wordt resultaat na bestemming genoemd omdat vermeerderingen en verminderingen van de reserves volgens de voorschriften¹ als bestemming van het resultaat moeten worden gepresenteerd. Het positief resultaat voor bestemming bedraagt € 16,282 miljoen. Per saldo wordt € 6,226 miljoen van de programmalasten aan de reserves toegevoegd.

Resultaat berekening

(bedragen x € 1.000)

Resultaat voor bestemming		€ 16.282
Toevoegingen aan reserves		
Algemene reserve	€	41.509
Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel	€	5.280
	€	46.789
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene reserve	€	38.142
Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel	€	1.383
Dekkingsreserves	€	1.038
	€	40.563
Resultaat na bestemming		€ 10.056

Een gedetailleerd verloopoverzicht van de reserves is te vinden in de bijlage: Staat van reserves en voorzieningen en verloop overlopende passiva.

5 Wet openbaarmaking topinkomens

Op grond van de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) is de Provincie Zeeland verplicht om inkomens boven de norm te publiceren in de jaarrekening. Deze norm bedraagt voor 2011 € 193.000.

Het salaris van de Commissaris van de Koningin bedroeg over 2011 € 180.000. Door de fiscale bijtelling van de dienstauto van de Commissaris van de Koningin komt haar WOPT-inkomen uit op € 194.400.

¹ Besluit Begroting en Verantwoording gemeentes en provincies

6 Begrotingsrechtmatigheid

Van begrotingsrechtmatigheid is sprake wanneer de gerealiseerde lasten op een programma niet hoger zijn dan de begroting voor dat programma. Van begrotingsrechtmatigheid is eveneens sprake wanneer de gerealiseerde lasten de begroting overschrijden maar de oorzaak van deze overschrijding gelegen is in uitvoering van het bestaande en door Provinciale Staten geaccordeerde beleid.

Wel moet de accountant in het verslag van bevindingen deze bedragen aan de orde stellen.

De accountant dient in dat kader in ieder geval aan te geven of dit overzicht toereikend is.

Door het vaststellen van de rekening door provinciale staten, waarin die uitgaven wel zijn opgenomen en adequaat zijn toegelicht, worden de betreffende uitgaven alsnog geautoriseerd.

Op de volgende programma's zijn de gerealiseerde lasten hoger dan de begroting:

(bedragen x € 1.000)			
Programma	Begroting na wijziging	Realisatie	Overschrijding
2 Jeugdzorg	30.626	31.166	540
6 Economie	9.403	9.469	66
10 Mobiliteit	90.089	94.083	3.985
12 Milieu	15.862	15.914	52
13 ruimtelijke omgeving	21.601	21.652	51
14 Watermanagement	6.685	6.901	216
15 Natuur en Landschap	36.678	41.690	5.012
Algemene dekkingsmiddelen	11.163	12.085	922

Programma 2 Jeugdzorg

De overschrijding is het gevolg van het ontvangen van hogere doeluitkeringen (baten) van de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en Veiligheid. Deze baten konden niet meer in de begroting worden opgenomen en de vanuit het bestaande beleid voorgeschreven doorbetaling (last) aan Juvent en Bureau Jeugdzorg ook niet meer.

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van bestaand beleid en worden bovendien gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten. Daarmee voldoen ze aan de criteria voor begrotingsrechtmatigheid.

Programma 6 Economie

De overschrijding is het gevolg van een afwijkend kasritme binnen het door Provinciale Staten geaccordeerde project 'Pieken in de Delta'.

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van bestaand beleid en worden bovendien gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten. Daarmee voldoen ze aan de criteria voor begrotingsrechtmatigheid.

Programma 10 Mobiliteit

De overschrijding wordt veroorzaakt door de hogere lasten aan de Kanaalkruising Sluiskil (KKS) en door de gezamenlijke gladheidsbestrijding. Doordat de (financiële) voortgang van de aanleg van de KKS vooruitloopt op de begroting trokken we meer rijksmiddelen (baten) aan die we conform de financiële systematiek ook als uitgaven aan het project verantwoorden. De overschrijding aan de lastenkant bij 'Gezamenlijke gladheidsbestrijding' is het gevolg van de financieel-technische verwerking. Tegenover deze hogere lasten staan even hoge baten.

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van bestaand beleid en worden bovendien gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten. Daarmee voldoen ze aan de criteria voor begrotingsrechtmatigheid.

Programma 12 Milieu

De overschrijding wordt veroorzaakt door een hogere toerekening van ambtelijke inzet aan dit programma.

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van bestaand beleid en voldoen daarmee aan de criteria voor begrotingsrechtmatigheid.

Programma 13 Ruimtelijke omgeving

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van afwijkingen in het kasritme bij de uitvoering van door Provinciale Staten geaccordeerde projecten en de aankopen van gronden binnen deze projecten. In detail zijn deze posten bij de analyse van het rekeningsaldo al aan de orde geweest.

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van bestaand beleid en worden bovendien gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten. Daarmee voldoen ze aan de criteria voor begrotingsrechtmatigheid.

Programma 14 Watermanagement

De overschrijdingen op dit programma worden veroorzaakt door de hogere opbrengst aan grondwaterheffingen en het project Veerse Kreek.

De hogere opbrengst uit de grondwaterheffing wordt conform het bestaande beleid toegevoegd aan de voorziening. De overschrijding bij het project Veerse Kreek is gelegen in een aangepast kasritme binnen het geaccordeerde project.

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van bestaand beleid en worden bovendien gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten. Daarmee voldoen ze aan de criteria voor begrotingsrechtmatigheid.

Programma 15 Natuur en landschap

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van afwijkingen in het kasritme bij de uitvoering van door Provinciale Staten geaccordeerde projecten en de aankopen van gronden binnen deze projecten. In detail zijn deze posten bij de analyse van het rekeningsaldo al aan de orde geweest.

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van bestaand beleid en worden bovendien gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten. Daarmee voldoen ze aan de criteria voor begrotingsrechtmatigheid.

Algemene dekkingsmiddelen

De overschrijdingen aan de lastenkant zijn het gevolg van administratief-technische boekingsgangen. Tegenover deze hogere lasten staan navenant hogere baten.

De overschrijdingen op dit programma zijn het gevolg van bestaand beleid en worden bovendien gecompenseerd door gerelateerde opbrengsten. Daarmee voldoen ze aan de criteria voor begrotingsrechtmatigheid.

Geen begrotingsonrechtmatigheid

Gezien de bovenstaande verklaringen is er geen sprake van begrotingsonrechtmatigheden.

7 Juridische rechtmatigheid

Onder juridische rechtmatigheid vallen een tweetal begrippen: het Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O criterium) en het voorwaardencriterium.

M&O criterium

Onder misbruik wordt verstaan het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheids subsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen.

Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

De Provincie Zeeland hanteert een integriteitsbeleid. Ook in al het overige provinciale beleid en met name op die beleidsterreinen met een verhoogde kans op het voorkomen van misbruik dan wel oneigenlijk gebruik zijn maatregelen getroffen om dit gevaar uit te sluiten. Middels checklists,

steekproeven en andere controles wordt dit geborgd. Over 2011 zijn er geen signalen ontvangen over misbruik en/of oneigenlijk gebruik.

Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door een Provincie zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden waarop door de accountant moet worden getoetst. Deze voorwaarden liggen vast in wet- en regelgeving. Het voorwaardencriterium is met name van toepassing op specifieke bijdragen, subsidies en uitkeringen. Binnen het voorwaardencriterium zijn er twee aandachtsgebieden van belang voor de Provincie Zeeland:

- Europese aanbestedingen
- Verstrekte subsidies

Bevindingen rechtmatigheidscontrole

Met betrekking tot aanbestedingen is door de controlerend accountant geconstateerd dat in drie gevallen ten onrechte is afgeweken van de Europese aanbestedingsregels voor een bedrag van in totaal € 206.000. Dit betrof in alle drie gevallen een ten onrechte niet Europees aanbestede "dienst". Verder is in drie gevallen waar, op grond van gegronde redenen is afgeweken van de Europese aanbestedingsregels, verzuimd de gunning van de opdracht te melden aan het Bureau voor officiële publicaties der Europese gemeenschappen.

Voor het overige zijn geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd.

De geconstateerde fout in de jaarrekening 2011 bedraagt 0,006% van jaarrekeningomvang en heeft dan ook geen gevolgen voor de goedkeurende verklaring ten aanzien van het onderdeel rechtmatigheid.

3.3 Balans per 31 december 2011

Bedragen x €1.000

Activa	Ultimo 2011	Ultimo 2010
vaste activa		
materiële vaste activa economisch nut		
gronden en terreinen	202	225
bedrijfsgebouwen	16.496	17.189
grond- weg- en waterbouwkundige werken	5.464	5.708
vervoermiddelen	19.736	20.633
machines apparaten installaties	619	809
Totaal materiële vaste activa economisch nut	42.517	44.565
materiële vaste activa maatschappelijk nut		
grond-weg en waterbouwkundige werken mn	36.668	0
Totaal materiële vaste activa maatschappelijk nut	36.668	0
financiële vaste activa		
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	126.953	126.953
overige langlopende leningen	1.032	38
overige uitzettingen > 1 jaar	14.820	18.259
Totaal financiële vaste activa	142.804	145.250
Totaal vaste activa	221.990	189.815
vlottende activa		
voorraden		
grond- en hulpstoffen niet in expl. genomen bouwgronden	970	233
onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	7.983	6.400
gereed product en handelsgoederen	10.162	7.325
Totaal voorraden	19.116	13.958
uitzettingen < 1 jaar		
vorderingen op openbare lichamen	19.743	12.159
rek. courant verhoudingen met niet financiële instellingen	0	0
overige vorderingen	10.360	3.311
overige uitzettingen	0	0
Totaal uitzettingen < 1 jaar	30.103	15.470
overlopende activa		
overlopende activa	7.128	4.222
voortuitbetalingen	88	5.966
Europese subsidies overlopende activa	772	3.044
Totaal overlopende activa	7.988	13.232
liquide middelen		
kas- bank- en giro-saldi	70.309	125.758
Totaal liquide middelen	70.309	125.758
Totaal vlottende activa	127.516	168.418
Totaal generaal	349.506	358.233

Bedragen x €1.000

Passiva	Ultimo 2011	Ultimo 2010
vaste passiva		
eigen vermogen		
algemene reserve	92.626	88.123
bestemmingsreserves	58.117	54.221
resultaat na bestemming	10.056	1.136
dekkingsreserves	20.932	21.970
Totaal eigen vermogen	181.731	165.449
voorzieningen		
voorzieningen	5	609
voorziening uit eigen middelen	16.071	22.298
Totaal voorzieningen	16.076	22.907
vaste schulden > 1 jaar		
waarborgsommen	10	0
Totaal vaste schulden > 1 jaar	10	0
Totaal vaste passiva	197.817	188.356
vlottende passiva		
netto vlottende schulden <1 jr		
bank- en giroaldi	2.748	77
overige schulden	7.670	14.798
rek. courantverhoudingen met niet financiële instellingen	8.625	8.021
Totaal netto vlottende schulden <1 jr	19.043	22.895
overlopende passiva		
overlopende passiva	44.715	36.390
nl en eur subsidies (overlopende passiva)	87.932	110.591
Totaal overlopende passiva	132.647	146.981
Totaal vlottende passiva	151.689	169.877
Totaal generaal	349.506	358.233

Gewaarborgde geldleningen € 9.396

3.4 Waarderingsgrondslagen balans

1 Vaste Activa

1.1 Materiële vaste activa

De onder vaste activa in de balans opgenomen materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van historische kosten.

In de financiële verordening 2009, die in 2008 door Provinciale Staten is vastgesteld, is de beleidslijn voor activering en afschrijving opgenomen:

Kosten voor onderzoek naar en ontwikkeling van een actief worden niet geactiveerd.

Kosten voor het afsluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Op gronden en terreinen, zonder opstallen danwel waarop geen wegen worden aangelegd, wordt niet afgeschreven.

Lineair worden afgeschreven materiële vaste activa met economisch nut:

in 30 jaar: bedrijfsgebouwen, grond-, weg- en waterbouwkundige werken, en schepen;

in 10 jaar: nieuwe technische installaties in bedrijfsgebouwen niet vallend onder vervangingen op basis van de uitvoering van onderhouds- en renovatieplannen;

in 5 jaar: vervoermiddelen, (met uitzondering van schepen) automatiseringsapparatuur en overige materiële vaste activa.

Activa met economisch nut en een verkrijgingprijs van minder dan € 250.000 en een gebruiksduur van minder dan 5 jaar worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatste genoemden worden altijd geactiveerd.

Aankoop en vervaardiging van activa in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut word, onder aftrek van bijdragen van derden, direct ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij statenbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij statenbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door Provinciale Staten aan te geven tijdsduur.

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken. Deze investeringen met een maatschappelijk nut mogen geactiveerd worden. De wetgever heeft echter aangegeven dat het voorkeur verdient dat dergelijke investeringen zoveel mogelijk in één keer ten laste van het resultaat worden gebracht. Echter, wanneer de financiële positie van de provincie het niet toelaat om dergelijke investeringen in één keer af te schrijven mag er ook voor worden gekozen om de activa toch te activeren. In boekjaar 2011 zijn er geen investeringen met een maatschappelijk nut geactiveerd.

Afschrijving vindt plaats met ingang van het jaar van ingebruikname van het actief. Het eerste jaar wordt een hele afschrijvingstermijn ten laste van de exploitatie gebracht.

Aan geactiveerde investeringen wordt geen rente toegerekend.

1.2 Financiële vaste activa

De onder vaste activa in de balans opgenomen financiële vaste activa worden tegen kostprijs dan wel duurzame lagere waarde gewaardeerd.

Onder de financiële vaste activa zijn deelnemingen en geldleningen opgenomen.

DEELNEMINGEN:

De marktwaarde van de deelnemingen kan hoger zijn dan de boekwaarde op basis van de verkrijgingprijs. De belangrijkste deelnemingen zijn:

DELTA NV (€ 568.000)

Van DELTA N.V. zijn alleen de in 1985 verkregen aandelen in het kader van de herstructurering op nominale waarde gewaardeerd. De overige aandelen van DELTA N.V. zijn op nihil gewaardeerd. De

Provincie Zeeland is voor 50% aandeelhouder van DELTA NV. DELTA NV is een ongesplitst energiebedrijf. Er kan van worden uitgegaan dat bovenstaande waardering van de aandelen DELTA N.V. niet de reële waarde weergeeft. Er is hier sprake van een aanzienlijke stille reserve. Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf "verbonden partijen".

NV Westerscheldetunnel (€ 125.257.000)

In 1998 is de NV Westerscheldetunnel opgericht. De Provincie heeft hiervan sinds medio 2009 het 100% eigendom. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf "verbonden partijen".

BV Kanaalkruising Sluiskil (€ 1.000.000)

In juni 2009 is € 1 miljoen aan kapitaal gestort ten behoeve van de oprichting van de BV Kanaalkruising Sluiskil.

Deze BV KKS is voor 100% in eigendom van de Provincie Zeeland en heeft als opdracht het bouwen van de Sluiskiltunnel. In 2010 heeft de aanbesteding voor de Sluiskiltunnel plaatsgevonden. Voor een nadere toelichting omtrent deze BV KKS wordt ook verwezen naar de paragraaf "verbonden partijen".

GELDENINGEN:

De verstrekte geldleningen op lange termijn zijn opgenomen tegen nominale waarde, uitgezonderd de werkgelegenheidsleningen. Deze zijn pro memorie (pm) opgenomen. De aflossingsbedragen voor het volgende jaar zijn niet naar de kortlopende vorderingen overgebracht. Met op de balansdatum lopende rente is geen rekening gehouden.

2 Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs dan wel lagere marktwaarde. Specifieke bijdragen in grondaankopen worden in mindering gebracht op de boekwaarde.

De voorraden zoals onderhoudsmaterialen voor wegen en kantoorbenodigdheden worden niet geactiveerd, doch onmiddellijk bij aankoop ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht. Gronden in natuurgebieden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Gronden in gebiedgerichte projecten die bedoeld zijn voor grondexploitatie worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs.

Onder de "Grond- en hulpstoffen, niet in exploitatie genomen bouwgronden" zijn de (voorbereidingskosten van) gronden opgenomen voor het project Waterdunen.

Onder het "Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie" zijn de gronden opgenomen voor het project Perkpolder.

Onder "gereed product en handelsgoederen" zijn de gronden opgenomen die nog geen definitieve bestemming hebben, maar ingezet worden om projecten te realiseren. Deze (ruil)gronden maken onderdeel uit van de Grondbank Zeeland.

3 Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn de algemene reserve en de bestemmingsreserves opgenomen. Voor de algemene reserve kan het provinciaal bestuur nog een nadere bestemming bepalen. Bestemmingsreserves (waaronder dekkingsreserves) zijn reserves waaraan Provinciale Staten al een bestemming hebben gegeven.

In de bijlage "verplichtingen ten laste van de reserves" van de cijfermatige bijlagen is een opsomming gegeven van verplichtingen ten laste van de algemene middelen, waartoe Provinciale Staten reeds besloten hebben. Deze lasten zullen te zijner tijd gedekt worden door een beschikking over de reserves. Door de besluiten over uitgaven op deze manier te verwerken, wordt inzichtelijk over welk gedeelte van de reserves nog vrij beschikt kan worden.

Op grond van het beleidsuitgangspunt dat de noodzaak van handhaving van de overige reserves jaarlijks wordt herzien zijn in 2011 geen zaken van belang.

4 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;

Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;

Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Alle voorzieningen die opgenomen zijn in de bijlage "reserves en voorzieningen", zijn met dit doel gevormd.

Beleidsuitgangspunt met betrekking tot voorzieningen: De hoogte en de noodzaak van handhaving van de voorzieningen wordt jaarlijks beoordeeld.

Op grond van artikel 44 van het Besluit Begroting en Verantwoording is ook een voorziening gevormd voor niet bestede bijdragen van derden met een specifieke bestedingsverplichting. Dit is de voorziening nme: natuurcompensatie Braakman.

5 Overlopende passiva

De waardering van overlopende passiva geschiedt tegen nominale waarde.

6 Motorrijtuigenbelasting

In de jaarrekening is een bate opgenomen aan opcenten motorrijtuigenbelasting van € 30,7 miljoen.

Reeds meerdere malen in het verleden zijn discussies ontstaan met het Ministerie van Financiën

omtrent de juistheid en volledigheid van het aandeel van de provincies in de opbrengst

motorrijtuigenbelasting. De belastingdienst verstrekt inzake de afgedragen gelden geen specifieke accountantsverklaring ten behoeve van de Provincie Zeeland. De rechtmatigheid van deze opbrengst kan daarom niet worden vastgesteld.

3.5 Toelichting bij de balans

1. Materiële vaste activa met economisch nut

	(bedragen in miljoenen €)					
	gronden en terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Grond, weg en waterbouw- kundige werken	Vervoer middelen	machines apparaten installaties	Totaal
Stand per 01-01-2011	0,2	17,2	5,7	20,6	0,8	44,6
Investerings in 2011	-	0,0	-	-	-	0,0
Afschrijvingen in 2011	0,0	0,7	0,2	0,9	0,2	2,1
Boekwaarde 31-12-2011	0,2	16,5	5,5	19,7	0,6	42,5

2. Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

	(bedragen in miljoenen €)	
	Grond, weg en waterbouw- kundige werken	Totaal
Stand per 01-01-2011	-	-
Investerings in 2011	36,7	36,7
Afschrijvingen in 2011	-	-
Boekwaarde 31-12-2011	36,7	36,7

3. Financiële vaste activa

	(bedragen in miljoenen €)			
	Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	overige langlopende leningen	overige uitzettingen > 1 jaar	Totaal
Stand per 01-01-2011	127,0	0,0	18,3	145,3
Mutaties in 2011	-	1,0	0,7	1,7
Aflossing in 2011	-	0,0	4,1	4,1
Boekwaarde 31-12-2011	127,0	1,0	14,8	142,8

Voor de toelichting op de mutaties met betrekking tot de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen verwijzen wij u naar paragraaf Verbonden partijen.

Overige uitzettingen > 1 jaar betreft een belegging bij Fortis bank N.V., oorspronkelijke hoofdsom € 36,4 miljoen. De looptijd van deze belegging is van 2-11-2006 t/m 1-12-2028.

4. Voorraden

4.1 Grond- en hulpstoffen niet in expl. Genomen bouwgronden

Dit betreft een deel van de voorbereidingskosten en gronden voor het project Waterdunen.

4.2 Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie

Dit betreft de gronden aangeschaft voor het project Perkpolder. Het betreft in totaal 94 hectare aan gronden.

4.3 Gereed product- en handelsgoederen

Onder deze voorraden is de waarde van gronden opgenomen die nog geen definitieve bestemming hebben, maar ingezet worden om projecten te realiseren. Aan Dienst Landelijk Gebied (DLG) is de opdracht gegeven om binnen de gestelde kaders ten behoeve van de Provincie strategische gronden te verwerven. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het juridische eigendom bij het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) komt te liggen en het economisch eigendom bij de Provincie. Verantwoording vindt plaats via de afgesproken verantwoordingssystematiek met DLG.

Grondbank Zeeland

De (ruil)gronden maken onderdeel uit van de Grondbank Zeeland (voorheen ruilgrondbank West-Zeeuws Vlaanderen). Voor de grondbank Zeeland zijn in 2011 gronden verkocht en aangekocht. Derhalve is de omvang van de grondbank 145 hectare. Daarnaast is er nog 47 hectare ruilgrond in bezit voor landbouw flankerend beleid. Deze gronden maken geen onderdeel uit van de grondbank Zeeland, maar hangen samen met het Natuurpakket Westerschelde. De ruilgronden worden aangewend met de intentie om deze op korte termijn weer te verkopen of te ruilen.

Duurzaam veilig

Niet alle aangekochte ruilgronden voor het project Duurzaam Veilig konden worden gebruikt voor het project Duurzaam Veilig en zijn derhalve ook niet gedeclareerd bij Rijkswaterstaat. Het project liep tot en met 31 december 2006 en er is eind 2011 nog een voorraad gronden van 27 hectare. De gronden worden gewaardeerd op nihil, omdat in het verleden de aanschaf van deze gronden ten laste van de exploitatie is gebracht op basis van de toenmalige comptabiliteitsvoorschriften.

NCW, NPW en EHS

Vanuit het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) worden middelen aangewend om gronden te verwerven voor het Natuurpakket Westerschelde (NPW, 3e verdieping) en voor de aanleg van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor het NPW, dat vanaf 2007 onder het ILG valt, was per 31 december 2011 het volume aan gronden 391 hectare. De voorraad gronden voor de realisatie van de EHS had per 31 december 2011 een omvang van 118 hectare. Voor de Natuurcompensatie Westerschelde (NCW, 2e verdieping) zijn in het verleden ook rijksmiddelen ter beschikking gesteld. De voorraad gronden voor de NCW is per 31 december 2011 nihil. Doordat de verwervingen in het kader van de NCW, de realisatie van EHS en het NPW zijn gefinancierd met rijksmiddelen is de boekwaarde voor deze gronden per saldo nihil.

5. Uitzettingen < 1 jaar

5.1 Vorderingen op openbare lichamen

Dit betreft een vordering van € 3,2 miljoen in verband met de verzelfstandiging van Zeeland Seaports.

De vorderingen op openbare lichamen bevatten ook de vordering van € 17,2 miljoen in verband met de te compenseren BTW compensatiefonds uit 2011. Daarnaast betreft het een schuld van € 0,6 miljoen in verband met verschuldigde omzetbelasting 2011.

Onderstaand de in 2011 gecompenseerde BTW > € 0,1 miljoen (in miljoenen).

Gecompenseerde BTW > € 0,1 miljoen	bedrag BTW
Termijndeclaratie BV KKS	€ 7,40
Termijndeclaratie BV KKS	€ 2,47
Termijndeclaratie BV KKS	€ 2,03
Termijndeclaratie BV KKS	€ 1,90
Termijndeclaratie BV KKS	€ 1,81
Naheffing BTW compensatiefonds	€ 0,48
Naheffing BTW compensatiefonds	€ 0,18
Termijn reparatie winterschade 2011 bestek E&M22-2011	€ 0,12
Termijn asfaltwerken N62 bestek E&M6-2011	€ 0,11
Termijn reparatie winterschade 2011 bestek E&M22-2011	€ 0,11

5.2 Overige vorderingen

Er staat per saldo een bedrag van € 10,4 miljoen open voor overige vorderingen. Dit saldo is als volgt opgebouwd (in miljoenen):

Overige Vorderingen	
Voorschot DLG	€ 4,94
Belastingdienst	€ 2,56
Ministerie van Infrastructuur en Milieu	€ 1,50
Sauer en Oonk Notarissen	€ 0,40
Gemeente Tholen	€ 0,23
Overig	€ 0,73
Stand 31-12-2010	€ 10,36

Bij het opmaken van de balans en de toelichting is € 0,3 miljoen nog niet geïnd van deze debiteuren.

5.3 Overige uitzettingen

Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Sinds 2010 staan de niet gebruikte kasmiddelen niet meer op deposito's, maar op betaalrekeningen. Derhalve zijn deze terug te vinden onder de liquide middelen.

5.4 Overlopende activa en vooruitbetalingen

Het totale bedrag overlopende activa ultimo 2011 is € 7,1 miljoen

Onderstaand overzicht toont de vorderingen groter dan € 0,5 miljoen (in miljoenen):

Min. BZK, decentralisatie-uitk rest ILG-middelen	€ 4,16
Eindafrekening LIFE Nature project 'Brackish Marsh'	€ 0,69
Co-financiering OP-Zuid project maintenance Valuepark	€ 0,64

Er is een bedrag van € 0,09 miljoen vooruitbetaald op 31 december. Dit betreft onder andere vooruitbetaalde bedragen voor leveringen en diensten in 2012.

Het saldo van de Nederlandse en Europese subsidies (overlopende activa) eind 2011 is € 0,8 miljoen. Een verloop overzicht van de Nederlandse en Europese subsidies is te vinden onder punt 10

Overlopende passiva.

5.5 Liquide Middelen

Op 31 december is er in totaliteit € 67,6 miljoen aan liquide middelen.

€ 45,0 miljoen staat daarvan op de rekening couranten van het Groenfonds. Deze rekeningen hebben een bestemmingsverplichting.

De op dit moment niet gebruikte kasmiddelen zijn gestort in betaalrekeningen (€ 5,0 miljoen en mobiliteitsfonds € 26,5 miljoen).

Specificatie beleggingen betaalrekeningen per 31 december 2011

ING	€ 0,0	Miljoen	2,0 %
ABNAMRO	€ 5,0	Miljoen	1,6 %

Mobiliteitsfonds

ING	€ 5,0	Miljoen	2,0 %
ING	€ 5,0	Miljoen	2,0 %
ING	€ 11,5	Miljoen	2,0 %
ABNAMRO	€ 5,0	Miljoen	1,6 %
ABNAMRO	€ 0,0	Miljoen	1,6 %

6. Vaste Passiva

6.1 Eigen vermogen

Een reserve is een vermogensbestanddeel dat als eigen vermogen is aan te merken. Reserves zijn vrij te besteden, tenzij de politiek aan een reserve een bestemming heeft gegeven. De bevoegdheid om te beschikken over de reserves ligt bij de Provinciale Staten. Voorts mag aan een reserve rente worden toegerekend, maar de Provincie Zeeland heeft besloten dit niet te doen.

De mutaties van de reserves in 2011 staan in onderstaand verloop overzicht (in miljoenen). Voor de detail mutaties zie bijlage Reserves en Voorzieningen.

Eigen vermogen	Algemene reserve	Bestemmings-reserves	Dekkings-reserves	Totaal
Stand per 01-01-2011	€ 88,1	€ 54,2	€ 22,0	€ 164,3
Vermeerderingen 2011 in verband met rekening resultaat 2010	€ 1,1	€ -	€ -	€ 1,1
Vermeerderingen 2011	€ 41,5	€ 5,3	€ 0,0	€ 46,8
Verminderings 2011	€ 38,1	€ 1,4	€ 1,0	€ 40,5
Saldo 31-12-2011	€ 92,6	€ 58,1	€ 20,9	€ 171,7

6.2 Algemene Reserve

Op de algemene reserve wordt al het vermogen verantwoord, waaraan nog geen bestemming is gegeven. Dit houdt in het vrije deel na vermindering van de verplichtingen in toekomstige jaren. In deze stand zijn nog niet de mutaties verwerkt die voortkomen uit de jaarstukken 2011. Het saldo van de jaarrekening zal nog worden toegevoegd. De algemene reserve kan gebruikt worden om risico's op korte termijn af te dekken. De algemene reserve maakt onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Het saldo van de algemene reserve bedraagt € 92,6 miljoen, waar tegenover voor € 53,8 miljoen aan verplichtingen staan. Het vrije deel van de algemene reserve bedraagt derhalve € 38,9 miljoen.

In de uitvoering van het Regeerakkoord van het Kabinet Balkenende is een éénmalige afroaming van het vermogen van de provincies opgenomen van € 800 miljoen. Voor de Provincie Zeeland betekent dit een aandeel van € 12 miljoen voor 2010 en 2011. Deze bedragen zijn onttrokken aan de algemene reserve.

Onderstaand wordt de aard van de diverse bestemmingsreserves genoemd:

6.2.1 Reserve tunnel Sluiskil

Oorspronkelijk bedroeg het projectbudget ten behoeve van de bouw van de Sluiskiltunnel € 275 miljoen (prijspeil 2008). De Provincie Zeeland draagt daar € 102 miljoen aan bij. Hiervan wordt € 27 miljoen gedekt uit de bestaande reserve tunnel Sluiskil. Een bedrag van € 75 miljoen wordt gedekt uit de dividendopbrengst van de aandelen in de NV Westerscheldetunnel.

In 2010 heeft de aanbesteding plaats gevonden van de bouw van de Sluiskiltunnel. Dit heeft geleid tot een stijging van het projectbudget van € 275 miljoen naar € 295,6 miljoen. Een overschrijding derhalve van € 20,6 miljoen. Hiervan zal een bedrag van € 10,3 miljoen worden bijgedragen door het Ministerie van V&W. In de vergadering van Provinciale Staten van 5 november 2010 is besloten dat de Provincie Zeeland een bedrag van € 10,3 miljoen zal dekken uit het dividend van de Westerscheldetunnel. Dit komt bovenop de reeds eerder toegezegde € 75 miljoen en de verwachte onderhouds- en verzekeringskosten van de Sluiskiltunnel (€ 28,9 miljoen) in de eerste 10 jaren na opening. Daarnaast is besloten dat eventuele tegenvallers, bijvoorbeeld door prijsstijgingen ten opzichte van het huidige prijspeil, eveneens uit het dividend van de WST gedekt moeten worden. De Provincie heeft derhalve de doelstelling om minimaal een bedrag van € 114 miljoen uit het dividend van de Westerscheldetunnel financieel te dekken voor de Sluiskiltunnel. Daar komen de toegerekende rentelasten nog bovenop.

In de vergadering van Provinciale staten van 16 december 2011 is besloten om de bouwkosten van de de Sluiskiltunnel te activeren op de balans en deze lineair af te schrijven in 19 jaar. Om deze reden worden de investeringen vanaf 2011 niet meer onttrokken aan de reserve tunnel Sluiskil. Na ingebruikname van de tunnel in 2015 worden de afschrijvingskosten ten laste gebracht van de bestemmingsreserve tunnel Sluiskil.

Ultimo 2011 bedraagt de stand van de reserve tunnel Sluiskil € 58,1 miljoen.

Vanuit het BBV dienen investering in economische activa geactiveerd te worden en dient de afschrijvingslast jaarlijks in de exploitatierekening geboekt te worden. Het provinciaal beleid is erop gericht zo weinig mogelijk structureel beslag op middelen te leggen. Om deze afschrijvingslasten direct te dekken op het moment van besluit tot investering, is in het jaar van besluit een dekkingsreserve gevormd van gelijke omvang als het investeringskrediet. Op deze manier wordt de budgettaire ruimte in de toekomst niet belast. Er zijn dekkingsreserves gevormd voor onderstaande investeringen.

6.2.2 Vervangende nieuwbouw Groene Woud

De investering is in 2005 afgerond. Eind 2011 is in totaal € 2,7 miljoen gereserveerd gelijk aan de omvang van de activa Groene Woud

6.2.3 Verbouwing Zeeuws Museum

Ook voor de dekking van de afschrijvingslasten van de investering in de verbouwing van het Zeeuws Museum is een dekkingsreserve aangelegd. Op deze manier wordt de budgettaire ruimte in de toekomst niet belast. De verbouwing is afgerond in 2007. Eind 2011 is in totaal € 5,0 miljoen gereserveerd gelijk aan de omvang van de activa "Verbouwing Zeeuws Museum".

6.2.4 Gistpoortgebouw

Tevens is er voor de dekking van de afschrijvingslasten van de investering in het Gistpoortgebouw een dekkingsreserve aangelegd. Op deze manier wordt ook hier de budgettaire ruimte in de toekomst niet belast. De verbouwing is afgerond in 2009. Het niveau van de reserve is eind 2011 € 2,6. Dit is gelijk aan de omvang van de activa Gistpoortgebouw.

6.2.5 Pand Schuytvlot

Daarnaast is er ook voor de dekking van de afschrijvingslasten van de investering in de brandweerkazerne (pand Schuytvlot) een dekkingsreserve aangelegd. Op deze manier wordt de budgettaire ruimte in de toekomst niet belast. De verbouwing is in 2010 afgerond. Eind 2011 is de stand van de reserve € 4,0 miljoen. Dit is gelijk aan de waarde van de economische activa Pand Schuytvlot.

6.2.6 Wegensteunpunt Mauritsfort

In 2007 is bij de wegoeverdracht deze economische activa in eigendom verworven. De investering is in het rekeningresultaat 2007 toegevoegd aan de algemene reserve en in 2008 is via een herschikking vanuit de algemene reserve deze dekkingsreserve gevormd. De omvang van de reserve is gelijk aan de omvang van de activa.

6.2.7 Duurzaam archiveren

Dit betreft een investering gevormd uit de bestemming van het jaarrekeningresultaat 2008. De omvang van de reserve is gelijk aan de omvang van de activa.

6.2.8 Fast Ferry aanlandingsvoorzieningen

In verband met de opheffing van de reserve Westerschelde Oeververbinding is voor de investering van de Fast Ferry gebouwen/terrein een dekkingsreserve gevormd uit de WOV reserve. De omvang van de reserve is gelijk aan de omvang van de activa.

6.2.9 Fast Ferry gebouwen en terreinen

In verband met de opheffing van de reserve Westerschelde Oeververbinding is voor de investering van de Fast Ferry gebouwen/terrein een dekkingsreserve gevormd uit de WOV reserve. De omvang van de reserve is gelijk aan de omvang van de activa.

7. Het resultaat

Het resultaat **vóór** bestemming over het jaar 2011 is € 16,3 miljoen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten schrijft voor, dat alle mutaties in de reserves buiten beschouwing blijven bij het bepalen van het resultaat. Rekening houdend met de mutaties op de reserves van per saldo € -/- 6,2 miljoen, is er een resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen. Met het aanbieden van de jaarrekening wordt voorgesteld dit saldo toe te voegen aan de algemene reserve.

De mutaties van de reserves zijn als volgt te specificeren (in miljoenen):

Algemene Reserve:			
Toegevoegd	€	41,51	
In 2011 verminderd	€	38,14-	
		€	3,37

Bestemmingsreserves:			
In 2011 toegevoegd	€	5,28	
In 2011 verminderd	€	2,42-	
		€	2,86
		€	6,23

Het resultaat van 2010 ad € 1,1 miljoen is in 2011 toegevoegd aan de algemene reserve.

8. Voorzieningen:

Een voorziening is een afgezonderd deel van het vermogen vanwege:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum bestaande risico's voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Gelijkmaticger verdeling van de lasten.

Het kenmerkende van een voorziening is dat de omvang van een voorziening altijd even groot moet zijn als de verplichting of het risico. In een aantal gevallen wordt op basis van een wettelijke verplichting rente toegevoegd aan een voorziening.

Voor de bepaling van de hoogte van de voorzieningen worden de voorzieningen uit eigen middelen jaarlijks doorgerekend en eventueel middels een dotatie of onttrekking aangepast via de exploitatie. De meeste voorzieningen betreffen vooruitontvangen gelden van derden (doeluitkeringen) die voor gerichte projecten ingezet worden of anders terugbetaald moeten worden. De hoogte is gelijk aan het nog niet uitgegeven vooruitontvangen bedrag.

Onderstaand volgt een verloop overzicht van de voorzieningen in 2011 (in miljoenen). Voor de detail mutaties zie bijlage Reserves en Voorzieningen.

Voorzieningen	uit eigen middelen	gelden van derden	Totaal
Stand per 01-01-2011	€ 22,3	€ 0,6	€ 22,9
Vermeerderingen 2011	€ 0,9	€ -	€ 0,9
Verminderingen 2011	€ 7,2	€ 0,6	€ 7,8
Saldo 31-12-2011	€ 16,1	€ 0,0	€ 16,1

8.1 Voorziening wachtgelden PSD

In het kader van de jaarrekening is de voorziening wachtgelden ex-PSD-ers in 2007 opnieuw doorgerekend. Bij deze doorrekening is sinds 2005 de oorspronkelijke systematiek verlaten. De doorrekening is gebaseerd op de door Loyalis, de uitvoerende instantie voor de wachtgelden, gehanteerde wijze van administreren. Daarnaast op de inzichten die de bemiddelingscommissie heeft van de neveninkomsten nu en in de toekomst. De startdatum en het prijspeil van de berekening zijn daarom 1 januari 2007. Uiteraard zijn de rechten nog steeds gebaseerd op de opheffingsdatum PSD van 18 maart 2003.

8.1.1 Systematiek

De oorspronkelijk gekozen systematiek waarbij het bestand in 3 leeftijdscategorieën werd ingedeeld en voor elke categorie voor elk jaar een verhouding tussen werkenden en niet werkenden werd ingeschat is nu verlaten. Een betrouwbare inschatting van de parameters is daarbij cruciaal. We zijn nu in staat om elke wachtgelder apart te beschouwen. Voor het bepalen van de wachtgeldrechten is gebruik gemaakt van de basisgegevens zoals ook door Loyalis worden gebruikt. Bij de rechtmatigheidcontrole worden deze uitgangspunten stelselmatig op juistheid getoetst. Zo zijn de wachtgeldrechten opnieuw berekend. Voor de neveninkomsten is eveneens de registratie van Loyalis gebruikt.

8.1.2 Stand van de voorziening

Per 1 januari 2011 bedroeg de stand van de voorziening € 20,5 mln.

In 2011 is er € 6,0 miljoen aangewend en € 0,7 miljoen toegevoegd. De stand per 31 december 2011 komt daarmee uit op € 15,2 miljoen.

8.2 Overige wachtgelden

Voor de wachtgeld- en pensioenverplichtingen aan oud-leden Gedeputeerde Staten en hun echtgenotes en kinderen, is geen voorziening aangelegd. Het Besluit begroting en verantwoording geeft aan, dat voor arbeidskosten met een vergelijkbaar volume geen voorziening dient te worden aangelegd. De toekomstige verplichtingen zijn wel opgenomen in de meerjarenraming. Eventuele afkoopsommen van voormalige bestuurders die verschuldigd zijn bij de overdracht van de pensioenafspraken naar pensioenfondsen of andere overheden, worden ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Ten aanzien van wachtgelden jegens gewezen personeel wordt dezelfde systematiek gehanteerd.

9. Netto vlottende schulden < 1 jaar

9.1 Overige schulden:

Onderstaand overzicht toont een specificatie (in miljoenen):

Overige schulden	2011
Schulden aan crediteuren die in 2012 zijn afgewikkeld	€ 6,9
Nog te betalen loonheffing en premies	€ 0,0
Overig	€ 0,8
Totaal	€ 7,7

9.2 Rekening courant verhoudingen met niet financiële instellingen

Belangrijkste post hierin is Het Fonds Nazorg Gesloten Stortplaatsen. Dit fonds houdt middelen aan via een rekening courant positie bij de Provincie. Deze oplossing is gekozen nadat het fonds moest worden aangevuld met € 6,3 miljoen in verband met het koersdalingen en het verlies door het faillissement van Lehman Brothers. Het Fonds ontvangt jaarlijks een rendement van 4%. De rekening courant positie per 31 december 2011 is € 8,6 miljoen.

10. Overlopende passiva:

Overlopende passiva zijn verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. Tevens omvatten de overlopende passiva na de wijziging van het BBV in 2007 de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Het totaal aan overlopende passiva per 31 december 2011 is € 132,6 miljoen.

Dit bedrag bestaat uit nog te betalen bedragen per 31 december 2011 van € 44,7 miljoen.

Onderstaand overzicht toont de verplichtingen > € 0,5 miljoen (in miljoenen):

Verplichting > 0,50 miljoen	
Grondbank Zeeland	€ 2,91
Bijdrage aanleg Veerse deel N57	€ 1,00
Transcoast 2 ^e termijn	€ 0,84
Nansenplein en kruising Ringbaan West - Troelstralaan	€ 0,70
Reconstructie kruising Hoveijn	€ 0,61
Garantstelling N57	€ 0,60
Natuurrecreatiebestel Braakman	€ 0,55
Subsidie Stichting Stoomtrein Goes Borsele	€ 0,52
Bijdrage HZ 2010	€ 0,50

Onderstaand volgt een verloop overzicht van de Nederlandse en Europese subsidies (overlopende passiva) in 2011 (in miljoenen). Voor de overige middelen van derden is het principe van voorzieningen gewoon gehandhaafd (zie bijlage reserves en voorzieningen).

Overlopende passiva	
Stand per 01-01-2011	€ 107,5
Vermeerderingen 2011	€ 128,8
Verminderingen 2011	€ 149,2
Saldo 31-12-2010	€ 87,2

In het saldo ad € 87,2 miljoen zit een bedrag van € 0,8 miljoen aan overlopende activa en een bedrag van € 87,9 miljoen aan overlopende passiva.

Een totaal overzicht van het verloop is te vinden in de Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva (bijlage 4.3) onder punt E.

11. Gewaarborgde geldleningen

De voorwaardelijke verplichtingen uit door derden afgesloten leningen die door de Provincie zijn gewaarborgd zijn, overeenkomstig de voorschriften, onderaan de balans vermeld tegen de resterende nominale aflossingsverplichtingen. Met eventuele hieruit voor de Provincie voortvloeiende risico's is geen rekening gehouden.

3.6 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

1. Gewaarborgde leningen pm

De Provincie Zeeland staat nog garant voor 11 leningen van instellingen in de zorgsector. Alle instellingen zijn ook deelnemer in het Waarborgfonds voor de Zorgsector. De schuldrest van deze leningen bedraagt per 31 december 2011 € 5,4 miljoen.

Daarnaast staat de Provincie ook nog garant voor het Zeeuwse aandeel (3,7%) van de door het Groenfonds opgenomen convenantleningen. In totaal is het Zeeuwse aandeel in het Groenfonds € 6,3 miljoen. Over dit bedrag lopen wij nauwelijks tot geen risico, omdat de Provincie zelf de rente en aflossing betaalt.

Staat van gewaarborgde leningen

Hoofdsom	Geldnemer	Rente percentage	aflossing 2011	Restant hoofdsom	Resterende looptijd in jaren
600.000	SVRZ	7,000%	11.345	0	0
1.030.226	Stichting Tragel	4,770%	73.585	147.175	2
1.905.877		4,520%	158.823	0	0
1.179.829		4,150%	90.756	90.756	1
408.402		6,100%	22.689	90.756	4
3.289.907	Stichting Emergis	5,100%	113.445	1.134.451	10
1.247.896		5,250%	62.395	686.343	11
1.701.676		5,400%	56.723	567.225	10
1.089.073	Stichting Curamus	4,020%	136.134	408.402	3
2.552.514	Stichting Allevo	6,050%	85.084	1.361.341	16
2.949.571		7,050%	73.739	913.233	12
6.364.587	Groenfonds	diverse	222.000	3.996.152	
24.319.558			1.106.718	9.395.834	

2. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Er is een bedrag aan vakantiegeld opgebouwd van € 1,4 miljoen. In de meerjarenraming zijn de kosten van wachtgelden van oud-leden van Gedeputeerde Staten en wachtgelden en overige kosten voormalig personeel opgenomen.

Bestekken, huurcontracten, onderhoudscontracten en subsidieverplichtingen die over de jaren heen lopen zijn niet afzonderlijk vermeld.

Geschillen, al of niet bij een arbitragecommissie of gerechtelijke procedure, worden niet vermeld in afwachting van (gerechtelijke) uitspraak.

3. Garantstelling Zeeland Seaports (ZSP)

De Provincie Zeeland staat samen met de andere participanten in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) ZSP (de gemeenten Vlissingen, Borsele en Terneuzen) garant voor de financiële verplichtingen die met ingang van de oprichting van de NV ZSP (1 januari 2011) ten laste van de NV zijn aangegaan voor zover opgenomen in hoofdstuk 5.2 Garantie- en dienstverleningsovereenkomst (GDO) en bijlage 2 Verzelfstandiging Zeeland Seaports.

Naast de in de GDO opgenomen afspraken over de garantstelling op de leningen- en derivatenportefeuille zijn er ook afspraken gemaakt over de WarmCO² garantie en de mogelijkheid tot

het aangaan van banklijnen die de hoofdsom van de daadwerkelijk aangetrokken financieringen overstijgen.

In het kader van de garantstelling voor de leningenportefeuille en de daarbij behorende banklijnen heeft de GR in 2011 een hoofdsomgarantie aan diverse banken afgeven voor een totaal bedrag van € 725.122.675. Naast deze garantstelling tussen de GR ZSP en de banken heeft de GR ZSP in de GDO afspraken met de NV ZSP gemaakt omtrent de maximale omvang van de leningenportefeuille. In de GDO zijn afspraken gemaakt dat de NV ZSP maar tot € 500 miljoen aan leningen mag opnemen. Het betreft hier dus twee aparte overeenkomsten. Eén tussen de GR en de banken en één tussen de GR en de NV. Het aangaan van banklijnen die de totale hoofdsom te boven gaan zorgt er voor dat de NV ZSP meer keuzemogelijkheden heeft met betrekking tot aan te trekken leningen. Door deze flexibiliteit kan de NV ZSP optimaal gebruik maken van de concurrentie tussen de verschillende banken en zullen de rentelasten van de NV ZSP lager zijn dan zonder deze flexibiliteit. Dit komt het resultaat van de NV ZSP ten goede. De totale schulden van de NV ZSP uit hoofde van leningen en kredieten bedroeg op 1 januari 2011 € 398 miljoen.

De garantstelling voor € 500 miljoen betreft een hoofdsomgarantie. Indien de banken de GR ZSP zullen aanspreken op deze garantie zijn daar bijkomende kosten aan verbonden. Dit betreft dan rentekosten en vergoedingen. De omvang van deze kosten zijn afhankelijk van de situatie op de rentemarkt op dat moment. Deze extra kosten vallen niet onder de in de GDO opgenomen maximum van € 500 miljoen. Deze bijkomende kosten komen hier bovenop.

Op dit moment staat de GR ZSP tevens garant voor eventuele leningen die de NV ZSP moet aangaan wanneer derden jegens de NV ZSP een beroep doen op de WarmCO² garantie. Op dit moment staat de GR ZSP met betrekking tot WarmCO² voor € 65 miljoen garant.

Naast de leningenportefeuille staat de GR ZSP tevens garant voor de derivatenportefeuille van de NV ZSP. Volgens de NV ZSP heeft deze portefeuille in de afgelopen periode een waarde vertegenwoordigd van negatief € 25 miljoen tot € 9 miljoen positief. De waarde van deze portefeuille is afhankelijk van de marktrente op het moment dat de banken aanspraak maken op de garantie.

De GR ZSP heeft dus ten behoeve van de NV ZSP de volgende garanties afgegeven:

- € 725 miljoen hoofdsomgarantie mbt de leningenportefeuille (afpraak in GDO, maximale opname door NV ZSP € 500 miljoen)
- Garantie op de bijkomende kosten zoals rente en vergoedingen (PM)
- Garantstelling ten behoeve van de derivatenportefeuille (PM)
- € 65 miljoen WarmCO².

4. Borgstelling BV Kanaalkruising Sluiskil

In november 2010 is bij de aanbesteding van de Sluiskiltunnel ingestemd met een borgstelling ten behoeve van de aannemerscombinatie BAM/TBI. Deze borgstelling bedraagt maximaal € 35,2 miljoen tot het moment van definitieve gunning en in de fase van definitieve gunning van het werk tot oplevering van het werk maximaal € 100 miljoen. De reden van deze borgstelling is dat de BV Kanaalkruising Sluiskil een project BV is, die zelf geen zekerheden kan verstrekken. De borgstelling blijft van kracht tot twee jaar na oplevering van het werk.

5. Garantieverklaring PPS Perkpolder beheer BV

In juni 2009 hebben Gedeputeerde Staten ingestemd met de financiering van de Publiek-Private Samenwerking (PPS) Perkpolder. In januari 2010 is ingestemd met een garantieverklaring van € 15,5 miljoen voor kredietfaciliteiten bij Rabobank Hulst voor een geldlening van € 10 miljoen en een krediet van € 5,5 aan GEM Perkpolder Beheer CV. De partijen die betrokken zijn bij de garantstelling zijn: de Provincie , BAM, Rabo Vastgoed. De garantstelling geldt voor maximaal 135% van het uitstaande saldo. De risico-opslag van 35% is verdeeld over de deelnemende partijen. Dit betekent voor de Provincie een garantstelling van 108% over € 15,5 miljoen. De garantstelling is gekoppeld aan de looptijd van het project. De planning op dit moment is dat het project loopt tot en met 2020.

6. Garantstelling Roosevelt Academy

Op 24 juli 2008 heeft de Provincie Zeeland samen met de Universiteit Utrecht een vrijwaringovereenkomst met betrekking tot de Stichting Roosevelt Academy de exploitatie ondertekent. In deze vrijwaringovereenkomst zijn er door de Provincie Zeeland een tweetal garantiestellingen afgegeven. Het betreft de volgende twee garantiestellingen:

1. De exploitatietekorten van de Stichting Roosevelt Academy (SROAC), die het onmiddellijke gevolg zijn van, dan wel rechtstreeks samenhangen met het verrichten van onderwijsactiviteiten voor de bacheloropleiding Liberal Arts en Sciences, die op grond van de huidige wet- en regelgeving toelaatbaar zijn en door de bijdragen als bedoeld in artikel 5.7 (Stichting Roosevelt Academy Fonds (SRAF) bijdrage) van de exploitatieovereenkomst niet gedekt (kunnen) worden in het desbetreffende jaar of het daaropvolgende begrotingsjaar, met een maximaal bedrag van € 600.000, met een maximum van € 150.000 per jaar, voor de periode van 1 juli 2008 tot 1 januari 2012.
2. De kosten die vanaf 1 januari 2012 mogelijk voortvloeien uit het besluit van de Universiteit Utrecht tot afbouw van het instituut 'Roosevelt Academy' en die het door de Universiteit Utrecht aan SRAF overgemaakte bedrag van € 6 miljoen overstijgen met een maximum van € 1.500.000 voor de periode vanaf 1 januari 2012 (drie jaar met een maximale uitloop van één studiejaar), tot uiterlijk 1 mei 2016. De Universiteit Utrecht kan alleen een beroep doen op deze vrijwaring in de periode 1 januari 2012 tot en met 1 mei 2012. Dit betekent dat de Provincie tot en met uiterlijk 1 mei 2016 de verplichting heeft de in de vrijwaringsovereenkomst genoemde afbouwkosten te voldoen.

7. Garantstelling lening Zeeuwse Bibliotheek

Destijds is door de Gemeenschappelijke Regeling Zeeuwse Bibliotheek een lening afgesloten bij de Nederlandse Waterschapsbank NV voor een bedrag van € 7 miljoen. Dit was mogelijk daar het een GR betrof van de Provincie Zeeland en de gemeente Middelburg. Nu de GR is over gegaan naar een stichting werd door de Waterschapsbank een garant-/borgstelling gevraagd voor de lening. Naar analogie van de verdeelsleutel onder de GR komt 75% van deze garantstelling voor rekening van de Provincie Zeeland. Het saldo van de lening bedroeg per 1 januari 2012 nog € 3.500.000. De einddatum van de lening is op 18 juli 2015.

8. Overeenkomst gedeelde zekerheden ten behoeve van Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector

Er is in 2009 een overeenkomst gedeelde zekerheden afgesloten tussen de Stichting Waarborgfonds voor de Zorgsector (WFZ), het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Stichting Emergis en de Provincie Zeeland. Begin 2011 is voor het openstaande bedrag van de drie leningen samen met de andere partijen een hypotheek ingeschreven. Door de Provincie zijn garanties verstrekt ten behoeve van de stichting voor de financiering van vaste activa. Het resterende saldo per 1 januari 2012 van de drie leningen bedroeg € 2.388.019 en de resterende looptijden variëren van 10 tot 11 jaar.

9. Garantstelling Stichting Film by the Sea

In november 2009 is besloten om de Provincie garant te laten staan voor de helft van de jaarlijks in 2010 en 2011 te betalen aflossingen (inclusief rente van 4,9%). De achtergestelde lening door Delta N.V. aan Stichting Film by the Sea bedraagt € 200.000. Met ingang van december 2010 zal jaarlijks € 40.000 worden afgelost. De eerste aflossing heeft plaatsgevonden.

10. Convenantmiddelen

Het Groenfonds heeft de bij de gewaarborgde geldleningen vermelde convenantlening afgesloten namens de gezamenlijke provincies voor de aankoop van natuurgebieden. De gelden zijn inmiddels uitgeput, echter we moeten nog wel de lening aflossen en rente betalen.

11. Bodemsanering Prins Hendrikweg 10

Er is in 2009 een bedrag ontvangen van de Hogeschool Zeeland als bijdrage in de bodemsanering. Over de hoogte van het bedrag voor de bijdrage van de Provincie aan de gemeente Vlissingen lopen nog onderhandelingen.

12. Leasecontracten

De afdeling Beheer heeft diverse leasecontracten bij Dutchlease B.V. Rotterdam. Het betreft elf personenauto's. De looptijd van deze contracten is van juni 2009 t/m juni 2013. De afdeling Bouw en Renovatie (B&R) heeft leasecontracten voor twee personenauto's en een bestelbus. De afdeling Bestuur heeft een leasecontract voor één personenauto. De leasecontracten van de personenauto's hebben een looptijd van januari 2010 t/m juni 2013, september 2009 t/m september 2014 en september 2010 t/m september 2013. Het leasecontract van de bestelbus heeft een looptijd van juni 2009 t/m juni 2013.

13. Delta

Er is een garantie verstrekt aan Delta in december 2011 voor gasleverantie aan Zalco. De stroom- en gasleverantie aan Zalco was tijdens de kerst onzeker. De curator kwam in eerste instantie er niet uit met gas en energieleveranciers en heeft een dringend beroep gedaan op de Provincie Zeeland voor bemiddeling. Wij hebben vervolgens aan Delta gevraagd dit gas te leveren. Delta was in principe bereid hieraan mee te werken onder de voorwaarden van voldoende zekerheid voor de betaling. De Provincie Zeeland heeft garantie gegeven, deze heeft betrekking op gasleveranties tot 1 februari 2012 en betreft het gedeelte van de vordering dat de curator onverhoopt niet uit de boedel kan uitbetalen. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het om een geringe levering gaat, namelijk alleen voor noodvoorzieningen, licht en verwarming. De curator heeft voor de betaling van de gasleveranties al middelen gereserveerd. Het maximale bedrag waarover de Provincie Zeeland risico loopt is ongeveer €50.000. De kans dat er een beroep wordt gedaan op de garantiebepaling door Delta is gering.

14. Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)

Krachtens het Onderhandelingsakkoord Decentralisatie Natuur moet afrekening met het Rijk plaats vinden van de ILG-uitgaven over de jaren 2007 t/m 2010. Hieruit kan mogelijk een financieel nadeel voor de Provincie voort vloeien. Vanwege onzekerheid over de omvang daarvan heeft dat nog niet geleid tot het opnemen van een verplichting in de jaarrekening 2011.

3.7 Toelichting mutatie reserves per programma

Totaal				(Bedragen x €1000)
	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
Toevoeging	11.318	46.773	46.789	-16
Onttrekking	-38.712	-40.950	-40.563	-387

01 Sociaal beleid				(Bedragen x €1000)
	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P01 algemene reserve				
Onttrekking	-518	-557	-557	0
Toevoeging	40	1.153	1.153	0

02 Jeugdzorg				(Bedragen x €1000)
	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P02 algemene reserve				
Onttrekking	-128	-128	-128	0
Toevoeging	0	82	82	0

03 Cultuur				(Bedragen x €1000)
	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P03 reserve verbouwing zeeuw museum				
Onttrekking	-199	-199	-199	0
P03 reserve pand Schuytvlot				
Onttrekking	-143	-143	-143	0
P03 algemene reserve				
Onttrekking	-1.514	-1.369	-1.369	0
Toevoeging	122	493	493	0

04 Openbare orde en Veiligheid

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P04 algemene reserve				
Onttrekking	-428	-1.006	-1.006	0
Toevoeging	542	770	770	0

05 Bestuur

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P05 algemene reserve				
Toevoeging	0	-337	-321	-16

06 Economie

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P06 algemene reserve				
Toevoeging	0	12.987	12.987	0
Onttrekking	-384	-2.217	-2.217	0

07 Toerisme en Recreatie

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P07 algemene reserve				
Onttrekking	0	85	85	0

08 Landbouw en Visserij

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P08 algemene reserve				
Onttrekking	0	53	53	0

09 Onderwijs

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P09 algemene reserve				
Onttrekking	0	89	89	0

10 Mobiliteit

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P10 reserve sluiskiltunnel				
Onttrekking	-5.000	0	0	0
Toevoeging	5.567	926	926	0
p10 reserve wegsteunpunt Mauritsfort				
Onttrekking	-95	-95	-95	0
p10. reserve ff opslaggebouw				
Onttrekking	-8	0	0	0
p10 reserve ff aanlandingsvoorzieningen				
Onttrekking	-152	-152	-152	0
p10 reserve ff gebouwen en terrein				
Onttrekking	-92	-92	-92	0
P10 algemene reserve				
Onttrekking	-1.574	-381	-381	0

11 Verkeersveiligheid

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
--	------------------------	--------------------------------	--------------	----------

12 Milieu

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P12 algemene reserve				
Onttrekking	-750	-750	-750	0
Toevoeging	1.409	2.638	2.638	0

13 Ruimtelijke omgeving

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P13 algemene reserve				
Onttrekking	0	-1.486	-1.486	0
Toevoeging	4.258	14.526	14.526	0

14 Watermanagement

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P14 algemene reserve				
Onttrekking	0	45	45	0
Toevoeging	0	519	519	0

15 Natuur en Landschap

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P15 algemene reserve				
Toevoeging	0	1.348	1.348	0
Onttrekking	-725	-467	-467	0

90 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

(Bedragen x €1000)

	Oorspronkelijk 2011	Begroting na wijziging 2011	Jaarrekening	Verschil
P90 reserve Sluiskiltunnel				
Onttrekking	0	-1.770	-1.383	-387
Toevoeging	0	4.354	4.354	0
P90 reserve vervangende nieuwbouw Groene Woud				
Onttrekking	-111	-111	-111	0
P90 reserve Gistpoortgebouw				
Onttrekking	-102	-102	-102	0
P90 reserve duurzaam archiveren				
Onttrekking	-143	-143	-143	0
P90 alg reserve rekeningresultaat				
Onttrekking	0	-1.136	-1.136	0
P90 algemene reserve				
Toevoeging	-620	7.313	7.313	0
Onttrekking	-26.645	-28.917	-28.917	0

3.8 Verloop reserves en voorzieningen.

Dit overzicht geeft de toelichting op de balansmutaties per reserve en voorziening.

Reserves

Met ingang van 2004 is het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. Dit besluit schrijft voor, dat mutaties in reserves uitsluitend via resultaatbestemming mogen plaatsvinden. Dit betekent dat elk voorstel tot wijziging van de kosten van een programma, dat gedekt wordt middels een beschikking over een (bestemmings)reserve, ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de staten. Op deze manier houden de Staten de bevoegdheid over de bestemming van de reserves.

Met ingang van 2006 is de werkwijze met betrekking tot dekkingreserves ten behoeve van investeringen gewijzigd. Voor investeringen in economische materiële activa wordt in het jaar van besluit tot investeren vanuit de exploitatie geld gereserveerd voor de toekomstige afschrijvingslasten. Hiervoor wordt een dekkingreserve gevormd en een investeringskrediet (van gelijke omvang). Gedurende de periode dat de investering nog niet afgerond is, is het bedrag op de activelijst lager* dan de dekkingreserve. Als de investering klaar is, dan wordt de dekkingreserve afgestemd op de totale investering doormiddel van dotatie of onttrekking aan de reserve via de exploitatie. Daarna blijven de activa en bijbehorende dekkingreserve gelijk in mutatie en omvang. De afschrijving wordt gedekt in de exploitatie uit deze dekkingreserve.

*) het saldo blijft staan op de staat van investeringskredieten als bijlage bij de activelijst

Voorzieningen

Het BBV schrijft voor dat baten en lasten slechts eenmaal op een programma mogen worden gepresenteerd. Dit betekent dat toevoegingen aan de voorzieningen, ten laste van een programma worden voorgelegd ter goedkeuring aan de Staten. Vrijval als gevolg van het feit dat de voorziening een hoger dan noodzakelijk saldo vertoont, worden eveneens ter goedkeuring voorgelegd. Beschikkingen over voorzieningen bestemd voor uitgaven, lopen niet meer via de programma's, maar komen rechtstreeks ten laste van de voorzieningen. Autorisatie voor de uitgave is feitelijk al gegeven bij de toevoeging aan de voorziening. Omdat het verloop van de voorziening een goed inzicht geeft in de bestedingen wordt hieronder een overzicht gegeven.

00100 Algemene reserve	
stand per 1-1-2011	88.123
Rekening resultaat 2010	1.136
Aanvullen AR door 10% bezuiniging	3.367
Overboeken saldo budgettaire ruimte naar 2011	3.384
Extra dividend eigendomsoverdracht EPZ programma economie	12.500
Ramen inkomsten Statdshaven Vlissingen / Veiligheidsbuffer Oesterdam	1.625
Overheveling budgetten 2011 naar andere jaren	16.040
Overige toevoegingen	3.457
totaal toevoeging	41.509
Diverse overboekingen naar exploitatie 2011	-25.006
eenmalige afroming provinciaal vermogen door kabinet	-12.000
totaal onttrekking	-37.006
stand per 31-12-2011	92.626

00110 Rekeningresultaat (onderdeel van de algemene reserve)		
stand per 1-1-2011		1.136
Rekening resultaat 2010 naar Algemene reserve	-1.136	
totaal onttrekking		-1.136
stand per 31-12-2011		0

00200 Bestemmingsreserve Sluiskiltunnel		
Dividend NV Westerscheldetunnel	5.280	
totaal toevoeging		5.280
Rentecompensatie KKS	-1.383	
totaal onttrekking		-1.383
stand per 31-12-2011		58.117

00201 dekkingsreserve vervangende nieuwbouw Groene Woud		
stand per 1-1-2011		2.777
afschrijving vervangende nieuwbouw Groene Woud	-111	
totaal onttrekking		-111
stand per 31-12-2011		2.666

00207 dekkingsreserve verbouwing zeeuws museum		
stand per 1-1-2011		5.203
afschrijving verbouwing zeeuws museum	-199	
totaal onttrekking		-199
stand per 31-12-2011		5.004

00208 dekkingsreserve Gistpoortgebouw		
stand per 1-1-2011		2.750
afschrijving verbouwing Gistpoortgebouw	-102	
totaal onttrekking		-102
stand per 31-12-2011		2.649

00210 dekkingsreserve verbouwing pand Schuytvlot		
stand per 1-1-2011		4.152
afschrijving verbouwing pand Schuytvlot	-143	
stand per 31-12-2011		4.009

00211 dekkingsreserve wegsteunpunt Mauritsfort		
stand per 1-1-2011		950
afschrijving wegsteunpunt Mauritsfort	-95	
totaal onttrekking		-95
stand per 31-12-2011		855

00212 dekkingsreserve duurzaam archiveren	
stand per 1-1-2011	430
afschrijving duurzaam archiveren	-143
totaal onttrekking	-143
stand per 31-12-2011	286

00214 dekkingsreserve Fast Ferry aanlandingsvoorzieningen	
stand per 1-1-2011	3.501
afschrijving aanlandingsvoorzieningen	-152
totaal onttrekking	-152
stand per 31-12-2011	3.349

00215 dekkingsreserve Fast Ferry gebouwen en terreinen	
stand per 1-1-2011	2.207
afschrijving fast ferry gebouwen en terreinen	-93
totaal onttrekking	-93
stand per 31-12-2011	2.115

00300 voorziening waterbeheer	
stand per 1-1-2011	733
Grondwaterheffing	211
totaal toevoeging	211
grondwaterheffing	-120
totaal onttrekking	-120
stand per 31-12-2011	824

00308 voorziening wachtgelden psd	
stand per 1-1-2011	20.549
Rentetoevoeging	735
totaal toevoeging	735
uitgekeerde wachtgelden	-3.987
onttrekking conform voorjaarsnota 2011	-650
onttrekking vrijval als gevolg actualisatie 2012	-1.400
totaal onttrekking	-6.037
stand per 31-12-2011	15.247

00314 voorziening nme: natuurcompensatie braakman	
stand per 1-1-2011	609
natuurcompensatie braakman	-604
totaal onttrekking	-604
stand per 31-12-2011	5

Voorziening schade landinrichting Walcheren

stand per 1-1-2011	1.016
Ontrekkingen voorziening	-1.016
totaal ontrekkingen	-1.016
stand per 31-12-2011	0

3.9 Uitgangspunten financieel beleid

In dit onderdeel van de jaarrekening worden de uitgangspunten van het financieel beleid uit de begroting 2011 geëvalueerd.

1. De Provincie hanteert bij het opstellen van de begroting en meerjarenraming het criterium van een duurzaam financieel evenwicht. Bij het begin van een nieuwe collegeperiode wordt vastgelegd, welke ruimte er dient te zijn voor 'nieuw beleid'.

De ruimte in de meerjarenraming is voor de lopende collegeperiode (2007-2011) ingevuld voor de uitvoering van het collegeprogramma *Nieuwe Verbindingen*. De uitvoeringsperiode van de beleidsnota's *Cultuur continu*, *Kunstenplan*, *Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan* en *de Onderwijsnota* lopen niet synchroon met de collegeperiode. Voor deze nota's zijn in de raming van begrotingsjaar 2012 al middelen gereserveerd. Voor het uitvoeren van de ILG-projecten binnen *het Omgevingsplan* zijn middelen gereserveerd tot en met 2013.

Stand van zaken:

De begroting 2011 voldoet aan het criterium van duurzaam financieel evenwicht en heeft repressief toezicht gekregen van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, zoals de inmiddels opgestelde begroting 2012 hier ook aan voldoet. Voor de uitvoering van het provinciale beleid is met *de voorjaarsnota*, *de begrotingswijzigingen*, *de meerjaren begroting* en *de najaarsnota* instemming verkregen van Provinciale Staten. Voor de inzet van de middelen voor structurele en incidentele zaken is aan deze hoofdlijn voldaan met instemming van Provinciale Staten.

Zie ook de toelichting bij onderdelen 3, 5 en 9.

Provinciale Staten hebben in maart 2010 besloten om structureel € 17,7 miljoen te bezuinigen op de uitgaven over de periode 2011-2016. Dit is in de begroting 2011 meerjarig geraamd en deze taakstellingen zijn bijna volledig ingevuld. Meerjarig dient er nog op enkele materiële posten invulling gegeven te worden. De bezuiniging op personeel is geraamd via natuurlijk verloop. De taakstelling voor 2011 is volledig ingevuld, waarbij ook de doelstellingen voor 2012 en 2013 al gehaald zijn, zoals vermeld in de najaarsnota 2011. Om de personele bezuiniging op te vangen was eerst een beroep gedaan op de algemene reserve voor de overbruggingsperiode 2011-2015. Omdat de bezuiniging op het provinciefonds na de herverdeling lager uitkwam dan eerst was aangegeven, is dat beroep op de algemene reserve weer gedeeltelijk meerjarig teruggedraaid.

De geschatte omvang de financiële risico's genoemd in de *paragraaf weerstandsvermogen* is door diverse beheersmaatregelen verder afgenomen conform berekeningen bij voorjaarsnota 2011.

In het bezuinigingsbesluit van maart 2010 is ook besloten, dat het DELTA dividend vanaf 2012 als incidentele baten geormerkt dient te worden en dat hieruit het college programma gedekt dient te worden. De uitgaven uit het college programma 2012-2015 en verder, worden daardoor ook beschouwd als incidenteel. De meerjaren prognose geeft aan dat er geen structurele lasten gedekt worden met incidentele baten. De staat van incidentele baten en lasten (6.3) geeft aan dat dit in 2011 ook niet het geval is.

2. Binnen de begroting wordt een algemene post voor onvoorziene uitgaven gehandhaafd van € 250.000 in het *programma Algemene Dekkingsmiddelen*.

Stand van zaken:

In 2011 is € 250.000 voor onvoorzien beschikbaar gesteld. Zoals in het verloop overzicht onvoorzien (3.2) is aangegeven is er per saldo € 35.000 besteed aan onvoorziene zaken. Bij de laatste begrotingswijziging 2011 is het resteerde een saldo van € 215.000 toegevoegd aan de budgettaire ruimte, zoals gemeld in de *najaarsnota 2011*.

3. Incidentele en structurele meevallers vloeien terug naar de algemene middelen, de zogenaamde "budgettaire ruimte". Van daaruit wordt bezien op welke wijze deze meevallers zullen worden besteed.

Stand van zaken:

Dit uitgangspunt is in 2011 strikt gehandhaafd bij de budgetbewaking en de begrotingswijzigingen zijn aan u voorgelegd. Tevens zijn de maatregelen om het overboeken van kredieten te beperken gehandhaafd en is de bestemming van het rekeningsaldo 2010 aan Provinciale Staten voorgelegd.

4. Geen lastenverzwaring opleggen aan burgers en/of bedrijfsleven.

Het belangrijkste instrument van de Provincie om de lastendruk te beïnvloeden is de vrijheid die de Provincie heeft om de hoogte van de provinciale opcenten te bepalen. In navolging van voorgaande jaren is voor begrotingsjaar 2010 geen indexering toegepast, waardoor invulling wordt gegeven aan dit uitgangspunt van het financiële beleid. (zie ook de *paragraaf Provinciale heffingen*)

Stand van zaken:

Het tarief is voor 2011 voor het zesde jaar niet verhoogd. Als een vergelijking wordt gemaakt van de tarieven in alle provincies (van hoog naar laag) was in 2011 het tarief 87,6% van het landelijke gemiddelde tarief. In de voorjaarsnota 2011 is besloten om de opcenten met 9 structureel te verhogen tot 78,3 opcenten vanaf 2012. Dit is circa 97% van het landelijk gemiddelde tarief. De helft van die extra opbrengst is als lastenverlichting ingezet om de toltarieven van de Westerscheldetunnel voor specifieke doelgroepen te verlagen.

De legesverordening is vanaf 2011 vereenvoudigd in verband met de invoering van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO), waardoor er een aantal leges afgeschaft zijn. Dit geeft een kleine derving aan inkomsten, maar een veel grotere besparing op de uitvoeringskosten. Daarnaast zijn de leges per 2011 verhoogd met compensatie voor prijsstijging in de afgelopen vier jaren (eigenlijk dus achteraf). Het totaal van de lege inkomsten is hoger, maar dat komt door de invoering in 2011 van de nieuwe WABO leges. Die wet heeft als doel om de lasten voor de burgers te uniformeren en verlagen.

5. Jaarlijks wordt aan de hand van een analyse van de risico's de noodzakelijke weerstandscapaciteit vastgesteld en daarmee de vereiste hoogte van de algemene reserve.

Op basis van de risicoblootstelling en de aanwezige weerstandscapaciteit is bepaald dat het weerstandsvermogen van de Provincie voor 2011 voldoende is. Het inzetten van de bestemmingsreserves, onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves is op basis van de huidige beleidsuitgangspunten minder vanzelfsprekend, indien zich een risico voordoet dat uitmondt in een financiële tegenslag. Als weerstandsvermogen wordt daarom uitgegaan van een benodigde financiële buffer van € 14 miljoen binnen de algemene reserve voor 2011 (zie ook paragraaf weerstandsvermogen).

Stand van zaken:

De Provincie krijgt, net als andere overheidsorganisaties te maken met toenemende risico's bij het uitvoeren van de eigen taken. Zo worden meer en hogere claims bij de overheden ingediend die voortvloeien uit hun overheidstaak. De afgelopen jaren is voor het risicomanagement een standaard methode ontwikkeld om de risico's te beschrijven, te inventariseren en te kwantificeren. Dit heeft weer geleid tot het nemen van gerichte maatregelen om de risico's te beperken. Hierdoor is de omvang van de risico's afgenomen tot € 7 miljoen vanuit de recentste berekening in 2011 voor het opstellen van de meerjaren programmabegroting 2012.

6. De hoogte en de noodzaak van handhaving van de overige reserves en voorzieningen zal jaarlijks worden beoordeeld.

Voor de (bestemming)reserves en voorzieningen geldt dat het meerjarig verloop zo reëel mogelijk in relatie tot de verwachte uitgaven in de meerjarenbegroting is opgenomen.

Stand van zaken:

De enige bestemmingsreserve KKS is naast de natuurlijke momenten uit de Planning en Controle (P&C) cyclus, steeds doorgerekend in het meerjarig KKS/Westerscheldetunnel (WST)-model en beoordeelt na iedere mutatie van één van de componenten.

De voorzieningen zijn zoals gebruikelijk meerjarig doorgerekend in april ten behoeve van de voorjaarsnota 2011. Uit die voorziening wachtgelden PSD is € 0,65 miljoen vrijgevallen aan de budgettaire ruimte in verband met de structurele doorwerking van de lagere loonindexering in 2010.

In april 2012 is de voorziening opnieuw geactualiseerd. In tegenstelling tot vorige jaren nemen we vanaf nu het financiële gevolg (vrijval € 1,40 miljoen) op in de nog niet vastgestelde jaarrekening. De actualisatie zal voortaan ook betrokken worden bij de najaarsnota.

In 3.8 verloop reserves en voorzieningen zijn de detail mutaties toegelicht.

7. Door een wetswijziging van het *Besluit Begroting en Verantwoording* (BBV) provincies en gemeenten per 2008 is het aantal voorzieningen fors verminderd ten gunste van overlopende passiva (OP). Dit betrof voorzieningen die op basis van de wetgeving moesten worden gevormd voor vooruitontvangen gelden van EU- of NL overheidslichamen (doeluitkeringen) die voor gerichte projecten ingezet worden of anders terugbetaald moeten worden. Deze gelden zijn met ingang van begrotingsjaar 2008 opgenomen onder de post overlopende passiva. De hoogte is gelijk aan het nog niet uitgegeven vooruit ontvangen bedrag (zie *4.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva*). De mutaties op de projecten worden actueel geraamd binnen de projectperiode.

Stand van zaken:

De mutaties op de overlopende passiva projecten zijn actueel geraamd in de exploitatie binnen de projectperiode met de eventuele provinciale cofinancieringgelden. De verantwoording van de mutaties op deze subsidie inkomsten en de uitgaven zijn via de balanspost overlopende passiva (of overlopende activa) geboekt. Daar waar nodig zijn de NL doeluitkeringen verantwoord aan het rijk in de SISA-bijlage. (Zie bijlage *4.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva* en *3.10 SISA*)

8. Bij het overnemen van taken van andere overheden zal de Provincie in principe alleen dan nieuwe taken op zich nemen, indien de kosten volledig worden vergoed.

Stand van zaken:

In oktober 2010 heeft het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) de Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) subsidie voor natuur en landschapstaken stopgezet en een nationale bezuiniging afgekondigd van € 600 miljoen. In 2011 hebben hierover gesprekken met het Rijk plaatsgevonden, waarbij eind 2011 de staatsecretaris Bleker een voorstel aan de provincies heeft voorgelegd. Inmiddels heeft het Kabinet besloten over de vorm. Deze wordt in 2012 verder uitgewerkt, waarbij de provincies voor de taken structureel verantwoordelijk blijven en worden. Hierbij zullen structureel extra provinciale middelen ingezet worden ten opzichte van de afspraken in de ILG-doeluitkering. Het college heeft voorlopig middelen gereserveerd in afwachting van de verdere uitwerking. Omdat het Rijk een forse bezuiniging doorvoert zal het provinciale beleid met ambitie niveau en de uitvoering bijgesteld moeten worden en anderzijds een structurele herschikking van provinciale middelen plaats moeten vinden.

9. Bij vergoeding van taken wordt in beginsel de voorkeur gegeven aan algemene uitkeringen boven specifieke uitkeringen en de uitvoering van de taken zal worden gezien in relatie tot andere provinciale taken. Wel zullen de aangegane verplichtingen worden nagekomen.

Stand van zaken:

In verband met de vereenvoudiging van administratieve lasten tussen Rijk en Provincie zijn doeluitkeringen omgezet naar tijdelijke decentralisatie uitkeringen via het provinciefonds. In de begroting 2011 zijn de decentralisatie uitkeringen genoemd in het programma algemene dekkingsmiddelen. Daarna zijn in 2011 hierop aanvullend de volgende uitkeringen van doeluitkering omgezet in een decentralisatie uitkeringen;

In de december circulaire van 2010 is het herstructureringsbudget bedrijventerreinen 2010-2014 als decentralisatie uitkering toegekend van totaal € 3,8 miljoen. Verder is er eind 2010 FES-geld (Fonds Economische Structuurversterking) als decentralisatie uitkering toegekend voor het project Stadshavens Vlissingen van totaal € 5,0 miljoen voor de periode 2011-2015. In de septembercirculaire is de doeluitkering van VROM voor het project Waterdunen vanaf 2011 omgezet in een decentralisatie uitkering in het kader van het subsidiebesluit Investerings Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) en *Nota Ruimte*.

10. Gestreefd wordt naar een zekere mate van flexibiliteit door van de budgettaire ruimte jaarlijks slechts € 250.000 structureel in te vullen.
Hierbij wordt opgemerkt dat het bedrag verhoogd kan worden, voor zover het de effectuering van de afspraken in het beleidsprogramma betreft. Verder wordt bij nieuwe taken of intensivering van bestaande taken de voorkeur gegeven aan uitbesteding in plaats van een structurele uitbreiding van de formatie.

Stand van zaken:

Er zijn geen budgetten structureel toegekend in 2011.

11. Gestreefd wordt naar het optimaliseren van de interne controle.

Stand van zaken:

Op het gebied van interne controle zijn in 2011 wederom verdere stappen gezet om de interne controlemaatregelen te borgen in de processen. Conform de opzet uit juni 2009 is het in 2010 en 2011 geactualiseerde *intern controle- en beheersplan Provincie Zeeland* in het vierde kwartaal getoetst door de accountant. De aanbevelingen van de accountant zijn in actiepunten omgezet en de belastingdienst heeft ingestemd om vanaf het tweede kwartaal 2012 horizontaal toezicht te verstrekken conform het 'tax control framework'.

Per kwartaal wordt het subsidieverlenings- en subsidieafrekeningstraject gecontroleerd onder andere aan de hand van meerdere integrale checklisten.

Het inkoop- en aanbestedingsbeleid (inclusief de Europese aanbestedingsregels) wordt planmatig aangepakt aan de voorkant. Ieder kwartaal worden boekingen en prognoses getoetst op voldoen aan de aanbestedingsregels, om van daaruit aan de voorkant proactief bij te sturen. Het totaal aantal homogene inkooppakketten waarvoor een raamcontract is afgesloten is in 2011 toegenomen, hierdoor wordt het aantal leveranciers beperkt. Ook is een inkoopbestelsysteem als proef in gebruik genomen vooruitlopend op het zaaksysteem.

Alle (meerjarige) contracten zitten in het contractenbeheerssysteem en de procedures voor het doorlopend onderhouden en actualiseren zijn vernieuwd met een algehele monitoring minimaal per kwartaal. De verplichtingen hieruit worden doorlopend (meerjarig) vastgelegd en actueel gehouden in het financiële systeem voor de budgetbewaking. Conform plan van aanpak krijgen deze zaken in 2012 en volgende jaren haar vervolg.

De regeling budgetbeheer 2010 is toegepast en nageleefd bij het ramen en boeken.

Vanuit het project e-dienstverlening 2010-2012 zijn procedure afspraken gemaakt en in de systemen vastgelegd, waardoor ook interne controle zaken meer structureel vastgelegd en geborgd zijn in de geautomatiseerde administratieve processen. In 2011 is een start gemaakt met het scannen en herkennen van documenten om dan vandaar uit via een ingebouwde controle direct te boeken in de financiële administraties. Dit krijgt vervolg in 2012 ter voorbereiding van het in gebruik nemen van het zaaksysteem.

12. Investerings in materiële vaste activa met economisch nut worden zoveel mogelijk in één keer ten laste van de exploitatie gebracht, middels het vormen van een dekkingsreserve, indien aan die investeringen geen vast patroon van vervangingsinvesteringen verbonden is.

Stand van zaken:

In overleg met de accountant is in 2011 besloten om de investering in de Sluiskiltunnel te activeren en vanaf 2015 te gaan afschrijven. De dekking hiervan vindt plaats uit de bestemmingsreserve KKS.

13. De uitgangspunten financieel beleid worden jaarlijks geëvalueerd bij de analyse van de jaarrekening.

Deze uitgangspunten zijn van toepassing tot het moment dat er een wijziging wordt vastgesteld. Bij de evaluatie in de jaarrekening zal tevens worden onderzocht of het financiële beleid nog voldoende wordt afgedekt door de geformuleerde uitgangspunten.

Stand van zaken:

Met de behandeling van de bovenstaande hoofdlijnen uit begroting 2011 is voldaan aan de evaluatie. In de voorjaarsnota 2011 zijn de uitgangspunten financieel beleid voor de komende vier jaren geactualiseerd voor de nieuwe beleidsperiode.

3.10 SISA

Single information, single audit betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed. Vóór 2006 moesten medeoverheden over iedere specifieke uitkering een aparte verantwoording inleveren. Nu kan dit in 1 bijlage bij de jaarrekening van de medeoverheid.

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	INDICATOREN	
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai (incl. bestrijding spoorweglawaaai)	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding 2011 t.l.v. rijksmiddelen
					Aard controle n.v.t.	Aard controle R
					1 Geluidswallen Rilland	€ 1.200
I&M	E27	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	Wet BDU Verkeer en Vervoer (art. 10)	Provincies en stadsregio's (Wgr+)	Eindsaldo/-reservering 2010	Rentebaten 2011
					Aard controle R	Aard controle R
					€ 17.378.024	€ 173.780
					Eindsaldo/-reservering 2011	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt
						Zie Nota baten-lastenstelsel
					Aard controle R	Aard controle R
					€ 12.914.339	€ 0
					Individuele bestedingen 2011 die meer dan 20% van de totaal ontvangen BDU bedragen	Individuele bestedingen 2011 die meer dan 20% van de totaal ontvangen BDU bedragen
					Omschrijving	Bedrag
I&M	E28	Regionale mobiliteitsfondsen	Wet bereikbaarheid en mobiliteit (artikel 28)	Provincies en Wgr+ regio's	Aard controle n.v.t.	Aard controle R
					1 Connexxion concessie OV	€ 12.694.435
					Eindsaldo 2010	Dotatie regio in 2011
					Aard controle R	Aard controle R
					€ 63.897.269	€ 30.592.373
					Eindverantwoording Ja/Nee	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt
I&M	E36	Regeling Innovatieprogramma Kaderrichtlijn Water	Besluit vaststelling subsidieprogramma Kaderrichtlijn Water	Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één partner en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding 2011 ten laste van rijksmiddelen
					Aard controle n.v.t.	Aard controle R
					1 Peilgestuurde Drainage	€ 160.047
EL&I	F3	Verzameluitkering EL&I (incl. oud LNV)	Regeling verzameluitkering	Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Besteding 2011 (incl. besteding 2009 en 2010 voor zover nog niet eerder verantwoord (zie nieuwsbrief IBI nr. 30)	
					Aard controle R	
					€ 186.401	

INDICATOREN

Overige bestedingen 2011	Eindverantwoording Ja/Nee	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt, zie Nota baten-lastenstelsel.	Kosten ProRail tot en met 2011 als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling t.l.v. rijksmiddelen
Aard controle R € 0	Aard controle n.v.t. ja	Aard controle R -€ 9.111	Aard controle R € 0
Ontvangen BDU-bijdrage V&W 2011	Terugbetaling door derden vanuit BDU-bijdrage verstrekte middelen in 2011	Besteding 2011	Correctie over besteding 2010
Aard controle R € 32.247.000	Aard controle R € 0	Aard controle R € 36.884.465	Aard controle R € 0
Dotatie rijk in 2011	Rentebaten 2011	Besteding 2011 uit fonds (onderscheid herkomst middelen niet nodig)	Eindsaldo 2011
Aard controle R € 30.592.373	Aard controle R € 493.638	Aard controle R € 89.583.657	Aard controle R € 35.991.996
Eindverantwoording Ja/Nee	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt Zie Nota baten-lastenstelsel		
Aard controle n.v.t. Nee	Aard controle R € 0		

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	INDICATOREN	
VWS	H8	Doeluitkering jeugdzorg (Bureau Jeugdzorg + Zorgkosten Jeugdzorg)	Wet op de jeugdzorg (art. 37) en Regeling bekostiging jeugdzorg 2009	Provincies en stadsregio's (Wgr+)	Aantal Onder toezichtstelling (OTS), jaar 2010	Aantal OTS 2010, overig
					Aard controle D1	Aard controle D1
					145	364
					Aantal Individuele Traject Begeleiding 2010 (ITB), harde kern	Aantal ITB 2010, Criem
					Aard controle D1	Aard controle D1
					147	35
					Aantal aanmeldingen 2011 aan het LBIO door bureau jeugdzorg	Aantal afmeldingen 2011 aan het LBIO door bureau jeugdzorg
					Aard controle D2	Aard controle D2
					€ 195	€ 197
					Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt -deel justitietaken	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2011 plaatsvindt aan stichting, die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel taken bureau jeugdzorg en subsidie bureau jeugdzorg
					Zie Nota baten-lastenstelsel	Zie Nota baten-lastenstelsel
					Aard controle R	Aard controle R
					€ 0	€ 0

INDICATOREN			
Aantal voorlopige voogdij 2010	Aantal voogdij 2010	Aantal jeugdreclassering 2010	Aantal samenloop 2010
Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1	Aard controle D1
4	131	159	16
Aantal scholing- en trainingsprogramma's (STP) 2010	Besteding 2011 aan stichting die een bureau jeugdzorg in stand houdt -deel justitietaken	Besteding 2011 aan stichting, die een bureau jeugdzorg in stand houdt - deel taken bureau jeugdzorg en subsidie bureau jeugdzorg	Besteding 2011 aan zorgaanbod
Aard controle D1	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
4	€ 5.631.518	€ 5.447.778	€ 19.143.830
Omvang egalisatiereserve jeugdzorg per 31 december 2011	Eindverantwoording Ja/Nee		
Aard controle R	Aard controle n.v.t.		
€ 1.067.057	Nee		
Uitgaven van vóór 2010, waarvan de uitgave in 2011 plaatsvindt aan zorgaanbod			
Zie Nota baten-lastenstelsel			
Aard controle R			
€ 0			

3.11 Staat van incidentele baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

01 Sociaal beleid	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Vershil
Lasten				
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-40	-1.153	-1.153	0
Toevoeging algemene reserve	40	1.153	1.153	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	518	557	557	0
Subtotaal Lasten	518	557	557	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	-518	-557	-557	0
Subtotaal Baten	-518	-557	-557	0
Saldo Sociaal beleid	0	0	0	0

02 Jeugdzorg	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Vershil
Lasten				
Preventief jeugdbeleid	150	68	68	0
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	0	-82	-82	0
Toevoeging algemene reserve	0	82	82	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	128	128	128	0
Subtotaal lasten	278	196	196	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	-128	-128	-128	0
Subtotaal Baten	-128	-128	-128	0
Saldo Jeugzorg	150	68	68	0

03 Cultuur	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Vershil
Lasten				
Cultureel erfgoed	25	25	25	0
Toevoeging algemene reserve	122	493	493	0
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-122	-493	-493	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	1.514	1.369	1.369	0
Subtotaal Lasten	1.539	1.394	1.394	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	-1.514	-1.369	-1.369	0
Subtotaal Baten	-1.514	-1.369	-1.369	0
Saldo Cultuur	25	25	25	0

04 Openbare orde en Veiligheid	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Toevoeging algemene reserve	542	770	770	0
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-542	-770	-770	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	428	1.006	1.006	0
Subtotaal Lasten	428	1.006	1.006	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	-428	-1.006	-1.006	0
Subtotaal Baten	-428	-1.006	-1.006	0
Saldo Openbare orde en Veiligheid	0	0	0	0

05 Bestuur	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Uitvoeringsprogramma bestuursakkoord	15	15	15	0
Archiefsamenwerking Zeeuws-Vlaanderen	50	45	45	0
Demografische ontwikkelingen	195	145	103	42
Toevoeging algemene reserve	0	337	337	0
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	0	-337	-337	0
Subtotaal lasten	260	205	163	42
Baten				
Onttrekking algemene reserve	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo Bestuur	260	205	163	42

06 Economie	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Prio ECO3 Biobased Economy	500	500	500	0
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	0	-12.987	-12.987	0
Toevoeging algemene reserve	0	12.987	12.987	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	384	2.217	2.217	0
Subtotaal lasten	884	2.717	2.717	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	-384	-2.217	-2.217	0
Subtotaal Baten	-384	-2.217	-2.217	0
Saldo Economie	500	500	500	0

07 Toerisme en Recreatie	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	0	85	85	0
Subtotaal Lasten	0	85	85	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	0	-85	-85	0
Subtotaal Baten	0	-85	-85	0
Saldo Toerisme en Recreatie	0	0	0	0

08 Landbouw en Visserij	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	0	53	53	0
Subtotaal Lasten	0	53	53	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	0	-53	-53	0
Subtotaal Baten	0	-53	-53	0
Saldo Landbouw en Visserij	0	0	0	0

09 Onderwijs	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Onderwijs kerend tij	50	50	50	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	0	89	89	0
Subtotaal lasten	50	139	139	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	0	-89	-89	0
Subtotaal Baten	0	-89	-89	0
Saldo Landbouw en Visserij	50	50	50	0

10 Mobiliteit	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Winterschade wegen	0	1.300	1.300	0
Additionele middelen voor projecten uit MIZ				
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	1.574	381	381	0
Prioriteit onderhoud wegen in verband met kredietcrisis				
Toevoeging bestemmingsreserve tunnel Sluiskil	5.567	926	0	926
Lasten gedekt door onttrekking tunnel Sluiskil	5.000	0	0	0
Subtotaal Lasten	12.141	2.607	1.681	926
Baten				
Onttrekking algemene reserve (incidenteel onderhoud)				
Onttrekking algemene reserve	-1.574	-381	-381	0
Onttrekking bestemmingsreserve tunnel Sluiskil	-5.000	0	0	0
Subtotaal Baten	-6.574	-381	-381	0
Saldo Mobiliteit	5.567	2.226	1.300	926

11 Verkeersveiligheid	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Garantie N57	3.500	602	602	0
Stimulering gebruik fietshelm	75	68	68	0
Subtotaal Lasten	3.575	670	670	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	0	0	0	0
Subtotaal Baten	0	0	0	0
Saldo Verkeersveiligheid	3.575	670	670	0

12 Milieu	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Regionale milieukwaliteiten	70	70	70	0
Vorming Zeeuwse Omgevingsdienst	250	50	50	0
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-1.409	-2.638	-2.638	0
Toevoeging algemene reserve	1.409	2.638	2.638	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	750	750	750	0
Prioriteit Meer met Minder door kredietcrisis	500	500	500	0
Subtotaal Lasten	1.570	1.370	1.370	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	-750	-750	-750	0
Subtotaal Baten	-750	-750	-750	0
Saldo Milieu	820	620	620	0

13 Ruimtelijke omgeving	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Vershil
Lasten				
Omgevingsplan 2012-2018	180	180	180	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	0	1.486	1.486	0
Toevoeging algemene reserve	4.258	14.526	14.526	0
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	-4.258	-14.526	-14.526	0
Ontwikkeling Zeeuwse passage	193	193	193	0
Subtotaal lasten	373	1.859	1.859	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	0	-1.486	-1.486	0
Subtotaal Baten	0	-1.486	-1.486	0
Saldo Ruimtelijke omgeving	373	373	373	0

14 Watermanagement	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Vershil
Lasten				
Duurzame Delta 2009-2011	100	100	100	0
Deltawateren	301	301	301	0
lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	0	45	45	0
Aframen lasten als toevoeging algemene reserve	0	-519	-519	0
Toevoeging algemene reserve	0	519	519	0
Subtotaal lasten	401	446	446	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	0	-45	-45	0
Subtotaal Baten	0	-45	-45	0
Saldo Watermanagement	401	401	401	0

15 Natuur en Landschap	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Vershil
Lasten				
Toegankelijkheid natuurgebieden	100	100	100	0
Aframen lasten als toevoeging algemene reserve	0	-1.348	-1.348	0
Toevoeging algemene reserve	0	1.348	1.348	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	725	467	467	0
Subtotaal Lasten	825	567	567	0
Baten				
Onttrekking algemene reserve	-725	-467	-467	0
Subtotaal Baten	-725	-467	-467	0
Saldo Natuur en Landschap	100	100	100	0

90 Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Lasten				
Toevoeging algemene reserve rekeningresultaat 2010	0	1.136	1.136	0
Toevoeging bestemmingsreserve tunnel Sluiskil	4.354	4.354	5.280	926
Prio reorganisatie	0	300	300	0
Toevoeging algemene reserve	-620	-6.177	-6.177	0
Aframing lasten als toevoeging algemene reserve	620	6.177	6.177	0
Incidentele lasten ivm bezuiniging onttrekking alg. res.	9.338	9.338	9.338	0
Lasten gedekt door onttrekking algemene reserve	5.307	7.579	7.579	0
Terugbetaling provinciefonds aan rijk uit algemene reserve	12.000	12.000	12.000	0
Doorbetaling provinciefonds Flevoland	800	800	800	0
Subtotaal Lasten	31.799	35.507	36.433	926
Baten				
Overboeken rekeningresultaat 2010 naar alg. reserve	0	-1.136	-1.136	0
Dividend Westerscheldetunnel	-4.354	-4.354	-5.280	-926
Onttrekking algemene reserve	-5.307	-7.579	-7.579	0
Onttrekking alg.res. Incidentele lasten ivm uiteindelijke bezuiniging	-9.338	-9.338	-9.338	0
Onttrekking alg. reserve afoming provinciaal vermogen	-12.000	-12.000	-12.000	0
Subtotaal Baten	-30.999	-34.407	-35.333	-926
Saldo programma 90	800	1.100	1.100	0

TOTAAL	Begroting 2011	Begroting 2011 na wijziging	Rekening 2011	Verschil
Totaal Lasten	54.641	49.378	49.336	1.894
Totaal Baten	-42.020	-43.040	-43.966	-926
Per saldo	12.621	6.338	5.370	968

Voor het inzicht zijn de incidentele baten en lasten die via een reserve gedekt worden binnen het programma ook toegelicht als onttrekking of toevoeging aan de reserve. Normaal worden mutaties in reserves buiten het programma's toegelicht.

4.1 Staat van activa

(bedrag x €1.000)

Activiteit code	Omschrijving van de investering
	materiële vaste activa economisch nut
	gronden en terreinen
00004	herinrichting abdijplein
	bedrijfsgebouwen
00008	pand achter de houttuinen 8
00034	vervangende nieuwbouw groene woud
00036	gistpoortgebouw
00037	verbouwing zeeuws museum
00038	verbouwing pand schuytvlot
00048	wegsteunpunt mauritsfort
00056	investering e-dienstverl ecm 2011
	grond- weg- en waterbouwkundige werken
00001	aanlandingsinrichtingen
00002	infrastructurele voorzien fast ferry
	vervoermiddelen
00018	swath boten
	machines apparaten installaties
00014	nieuwe telefooncentrale
00049	duurzaam archiveren
	totaal materiële vaste activa economisch nut
	immateriële vaste activa
	totaal immateriële vaste activa
	financiële vaste activa
	kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen
00019	aandelenkapitaal westerscheldetunnel
00020	aandelenkapitaal delta nv
00046	aandelenkap. economische impuls zld
00050	aandelenkapitaal bv kks
00051	perkpolder beheer bv
00052	perkpolder beheer cv
	overige langlopende leningen
00023	geldleningen zws studiefonds
00025	hypothecaire geldleningen
00027	leningen werkgelegenheidsfonds
00031	risicodekking lening werkgel.h.fonds
00044	duurzaamheidlening woningverbetering
	overige uitzettingen > 1 jaar
10016	fortis 241878918 belegging
	totaal financiële vaste activa
	materiële vaste activa maatschappelijk nut
	grond-weg en waterbouwkundige werken mn
00059	sluiskiltunnel
	totaal materiële vaste activa maatschappelijk nut
	totaal vaste activa
	vlottende activa
	voorraden
00035	grondbank zeeland
00053	grondexpl perkpolder rode zone
00055	grondexpl waterdunen rode zone
00061	grondbank landb flankerend beleid
00387	voorziening grond waterdunen rode z.
	totaal vlottende activa
	totaal generaal

(bedrag x €1.000)

Oorspronkelijk investerings per 1-1-2011	Wijze van afschrijving	Boekwaarde per 01-01-2011	Mutaties 2011	Afschrijving of aflossing in 2011	Boekwaarde per 31-12-2011
677	30 jr	225		22	202
1.650	30 jr	990		55	935
3.334	30 jr	2.778		111	2.666
3.053	30 jr	2.750		102	2.649
5.977	30 jr	5.202		199	5.003
4.295	30 jr	4.151		143	4.008
1.235	30 jr	950		95	855
367	5 jr	367	12		380
4.401	30 jr	3.501		152	3.349
2.766	30 jr	2.207		92	2.115
26.575	30 jr	20.633		897	19.736
475	10 jr	380		48	332
716	5 jr	429		143	286
55.521		44.565	12	2.060	42.517
131.421		125.257			125.257
568		568			568
103		103			103
1.000		1.000			1.000
5		5			5
19		19			19
		16		2	14
		21		4	17
		pm	pm	pm	pm
		pm	pm	pm	pm
			1.000		1.000
36.428		18.259	672	4.112	14.820
169.545		145.250	1.672	4.118	142.804
			36.668		36.668
			36.668		36.668
225.066		189.815	38.352	6.178	221.990
5.370		7.325	94		7.419
5.951		6.400	1.584		7.983
122		233	738		970
			2.743		2.743
-122					
11.321		13.958	5.158		19.116
239.024		203.773	43.511	6.178	241.106

Toelichting:

Activiteiten 00001, 00002, 00018, 00034, 00036, 00037, 00038, 00048 en 00049:

Voor de kapitaallasten van deze activa is een dekkingsreserve gevormd.

Activiteit 00019 Aandelenkapitaal NV Westerscheldetunnel:

De mutatie betreft de overname van de aandelen van het Rijk. In 2009 heeft de Provincie al voor € 97.243.447 aandelen NV Westerscheldetunnel aangekocht. De provincie had voor de aankopen in 2009 al voor € 28 miljoen aandelen in bezit. Het totaal aan aandelen inclusief de transacties in 2009 en 2010 komt op € 125.257.394.

Algemeen:

- 1) Er vindt vanaf 1 januari 2009 geen interne renteberekening plaats conform de financiële verordening. Indien er sprake is van een uitzondering op deze richtlijn (bijvoorbeeld grond Perkpolder), is deze interne rente terug te vinden op de betreffende exploitatiepost.
- 2) Investerings in materiële vaste activa met maatschappelijk nut in openbare ruimten, zoals wegen, komen sinds 2006 direct ten laste van de exploitatie als uitgaven, zodat geen meerjarig beslag op middelen in de meerjarenraming wordt gelegd.
Er zijn er twee projecten waarin wordt geïnvesteerd:
 - 1) Voor de periode 2009 t/m 2015 wordt € 295,6 miljoen geïnvesteerd in Kanaalkruising Sluiskil (KKS). Dit loopt in de exploitatie via reserve-KKS en overlopende passiva KKS (zie ook Verloop reserves, voorzieningen en overlopende passiva).
 - 2) Voor de periode 2007 t/m 2015 wordt € 104 miljoen geïnvesteerd in N62. Dit loopt in de exploitatie via overlopende passiva N62 (zie ook Verloop reserves, voorzieningen en overlopende passiva).
- 3) Op enkele investeringen van voor het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is een bijdrage van derden ontvangen. Deze bijdragen zijn direct in mindering gebracht, waarna de afschrijving berekend is over het netto investeringsbedrag.
- 4) Financiële vaste activa; kapitaal verstrekkingen aan deelnemingen:
Bij deelnemingen die niet in deze staat zijn opgenomen, zijn de aandelen in het verleden voor het BBV volledig gedekt uit de exploitatie, zoals onder andere de Nederlandse Waterschapsbank NV en het Zeeuws Participatiefonds B.V.

4.2 Staat van restant investeringskredieten

Bedragen x €1.000						
Activiteit code	Omschrijving	Totaalkrediet	Uitgaven tm 2010	Raming 2011	Uitgaven 2011	Overboeken naar 2012 /afboeken
materiële vaste activa economisch nut						
bedrijfsgebouwen						
00056	investering e-dienstverl ecm 2011	957	367	590	12	577
00057	investering e-dienstverlening crm	275	0	275	0	275
totaal materiële vaste activa economisch nut		1.232	367	864	12	852
materiële vaste activa maatschappelijk nut						
grond-weg en waterbouwkundige werken mn						
00059	sluiskiltunnel	80.131	0	11.188	36.668	-25.480
totaal materiële vaste activa maatschappelijk nut		80.131		11.188	36.668	-25.480
financiële vaste activa						
overige langlopende leningen						
00044	duurzaamheidlening woningverbetering	3.000	0	1.000	1.000	0
totaal financiële vaste activa		3.000		1.000	1.000	0
vlottende activa						
voorraden						
00035	grondbank zeeland	13.000	7.325	175	94	81
00053	grondexpl perkpolder rode zone	-819	6.400	764	1.584	-819
00055	grondexpl waterdunen rode zone	-0	233	1.733	738	995
00061	grondbank landb flankerend beleid	-2.743	0	0	2.743	-2.743
totaal vlottende activa		9.437	13.958	2.672	5.158	-2.486
Totaal generaal		93.800	14.325	15.724	42.839	-27.115

Bedragen x €1.000

Restantkrediet inclusief volgende jaren	Raming inkomsten	Inkomsten t/m 2010	Inkomsten 2011	Restantraming inkomsten
577	0	0	0	0
275	0	0	0	0
852	0	0	0	0
43.463	0	0	0	0
43.463	0	0	0	0
2.000	0	0	0	0
2.000	0	0	0	0
5.581	0	0	0	0
-8.802	-5.364	0	0	-5.364
-970	0	0	0	0
-5.487	0	0	0	0
-9.678	-5.364	0	0	-5.364
36.636	-5.364	0	0	-5.364

Toelichting

- 00053 Het totaalkrediet is in werkelijkheid € 0. Bij de berekening van het totaalkrediet wordt rekening gehouden met de raming van 2011 en niet met de uitgaven 2011. De totale waarde van de aangekochte gronden wordt echter ook verkocht zodat het totale krediet uitkomt op € 0.
- 00056 en 0057 De budgetten op de activiteiten 00056 en 00057 zijn ter dekking van de aanschaf van de benodigde hard en software voor het zaakstelsel voortkomend uit de prioriteit e-Dienstverlening. De aanbesteding is in 2011 afgerond, echter de daadwerkelijke contract ondertekening en bestelling van de software en hardware kon in tijd niet meer in 2011 plaats vinden. Hierdoor zal de uiteindelijke investering dus in 2012 vorm gaan krijgen. Contract ondertekening wordt voorzien in maart/april 2012. Bestellingen van de software en hardware zullen aansluitend gaan plaats vinden.
- 00061 Ruilgrond aankopen in verband met landbouw flankerend beleid (NPW) gefinancierd met een speciale tijdelijke ILG-Groenfondsbank rekening. Deze gronden zijn aanvullend en staan los van het krediet provinciale ruilgrondbank wat bij de nota grondbeleid vastgesteld is. Liquiditeit-technisch is het neutraal voor de provincie en exploitatie-technisch is deze neutraal omdat de rentelast betaald wordt uit NPW-landbouw flankerend beleid. Het totaalkrediet is in tegenstelling tot in de staat aangegeven € 0. De uitgaven in 2011 zijn niet meer in een begrotingswijziging meegenomen kunnen worden. Deze aankopen worden in 2015 weer verkocht zodat het totaalkrediet € 0 is.

4.3 Staat van reserves, voorzieningen en overlopende passiva

Totaal algemeen

(bedragen x €1000)

Omschrijving	Saldo aan het begin van jaar	Bij	Af	Saldo aan het einde van jaar	Verplichtingen ten laste van het saldo	Saldo
A. Algemene reserve	89.259	41.509	38.142	92.626	53.776	38.850
B. Bestemmingsreserve	54.221	5.280	1.383	58.117	58.117	0
C. Dekkingsreserve	21.970	0	1.038	20.932	20.932	0
D. Voorzieningen	22.907	946	7.777	16.076	16.076	0
E. Overlopende passiva	107.546	128.768	149.155	87.159	87.159	0

A. Algemene reserve

(bedragen x €1000)

Omschrijving	Saldo aan het begin van jaar	Bij	Af	Saldo aan het einde van jaar	Verplichtingen ten laste van het saldo	Saldo
algemene reserve	88.123	41.509	37.006	92.626	53.776	38.850
Totaal A. Algemene reserve	88.123	41.509	37.006	92.626	53.776	38.850
alg reserve resultaat na bestemming	1.136	0	1.136	0	0	0
Totaal A. Algemene reserve	1.136	0	1.136	0	0	0

B. Bestemmingsreserve

(bedragen x €1000)

Omschrijving	Saldo aan het begin van jaar	Bij	Af	Saldo aan het einde van jaar	Verplichtingen ten laste van het saldo	Saldo
bestemmingsreserve sluiskiltunnel	54.221	5.280	1.383	58.117	58.117	0
Totaal B. Bestemmingsreserve	54.221	5.280	1.383	58.117	58.117	0

C. Dekkingsreserve

(bedragen x €1000)

Omschrijving	Saldo aan het begin van jaar	Bij	Af	Saldo aan het einde van jaar	Verplichtingen ten laste van het saldo	Saldo
dekk res vervangende nieuwb gr woud	2.777	0	111	2.666	2.666	0
dekk res verbouwing zeeuws museum	5.203	0	199	5.004	5.004	0
dekk res gistpoortgebouw	2.750	0	102	2.649	2.649	0
dekk res verbouwing pand schuytvlot	4.152	0	143	4.009	4.009	0
dekk res wegsteunpunt mauritsfort	950	0	95	855	855	0
dekk res duurzaam archiveren	430	0	143	287	287	0
dekk res ff aanlandingavorz.	3.501	0	152	3.349	3.349	0
dekk res ff gebouwen en terr.	2.207	0	92	2.115	2.115	0
Totaal C. Dekkingsreserve	21.970	0	1.038	20.932	20.932	0

D. Voorzieningen

(bedragen x €1000)

Omschrijving	Saldo aan het begin van jaar	Bij	Af	Saldo aan het einde van jaar	Verplichtingen ten laste van het saldo	Saldo
voorziening waterbeheer	733	211	120	824	824	0
voorziening wachtgelden psd	20.549	735	6.037	15.247	15.247	0
voorziening nme: natuurcomp braakman	609	0	604	5	5	0
Voorziening schade Landinricht.Walch	1.016	0	1.016	0	0	0
Totaal D. Voorzieningen	22.907	946	7.777	16.076	16.076	0

E. Overlopende passiva

(bedragen x €1000)

Omschrijving	Saldo aan het begin van jaar	Bij	Af	Saldo aan het einde van jaar	Verplichtingen ten laste van het saldo	Saldo
OP bodemsanering	2.174	85	2.260	0	0	0
OP stads- en dorpsvernieuw	1.136	0	783	353	353	0
OP jeugdzorg	1.106	30.156	30.194	1.067	1.067	0
OP nme: natuurcomp w scheld	3.778	1.442	1.726	3.494	3.494	0
OP isv 2	536	0	258	278	278	0
OP BDU brede doeluitering	13.757	27.604	30.500	10.861	10.861	0
OP implem OV-chipkaart	3.621	36	1.177	2.480	2.480	0
OP life project	427	687	1.114	0	0	0
OP ILG	36.317	29.281	17.482	48.116	48.116	0
OP duurz veilig verkeer w zws-vl	12	40	52	0	0	0
OP besluit locatiegebonden subs	957	0	957	0	0	0
OP natuurbeschermingswet	1	113	78	36	36	0
OP servicepunt handhaving	-13	118	112	-7	-7	0
OP Staats Spaanse Linies interreg 4A	50	37	68	19	19	0
OP Stimuleringsregeling voordeltaE&M	1.243	1.515	781	1.977	1.977	0
OP Actief bodembeheer	-36	59	-19	41	41	0
OP Platform diffuse bronnen	23	12	17	19	19	0
OP Geluidsscherm Rilland A58 (VROM	7	-16	-9	0	0	0
OP Vitaal sloe/kanaalzone	23	13	3	33	33	0
OP DC Noise	-92	91	-1	0	0	0
OP Climate Proof Areas	-140	358	218	0	0	0
OP KKS Rijk	31.991	30.819	44.818	17.992	17.992	0
OP N62	-2.210	0	-2.210	0	0	0
OP regionale tv scheldemond 2	18	0	18	0	0	0
OP N2000 beheerplan Voordelta (RMW)	52	100	32	119	119	0
OP Peilgestuurde drainage	-330	372	195	-152	-152	0
OP Coast alive Interreg IVB	-9	14	11	-6	-6	0
OP Maritime Skills (interreg IV A)	-1	25	23	1	1	0
OP Up Safety	289	163	452	0	0	0
OP herstel n689 Kloosterzande	37	0	37	0	0	0
OP locare interreg 4c	0	48	6	42	42	0
OP grondaankopen EHS	-2	-465	-467	0	0	0
OP Leren voor duurzame ontwikkeling	31	123	154	0	0	0
OP Waterdunen VROM	-211	-1.841	-2.052	0	0	0
OP Waterpoort naar waterdunen	0	0	0	0	0	0
OP fishing for Litter	30	0	15	15	15	0
OP ISV 3	4.540	0	3.906	634	634	0
OP project neem de mensen mee	0	0	-14	14	14	0
OP regionale tv scheldemond 3	0	276	276	0	0	0
OP Bodemsanering groeve Nieuw Namen	200	952	1.152	0	0	0
OP Scaldwin	0	0	16	-16	-16	0
OP trans coast	0	505	548	-43	-43	0
OP regiobijdrage kks	8.150	0	8.150	0	0	0
OP Waterdunen natura people	0	0	109	-109	-109	0
OP Natuurlijk Vitaal	88	46	61	73	73	0
OP Grenzeloze Kanaalzone	0	106	82	24	24	0
OP Delta Water Award	0	105	32	73	73	0
OP Proeftuin KRW	0	61	15	46	46	0
Op kerend tij	0	697	586	111	111	0
OP n62 sloeweg-tractaatweg	0	5.000	5.427	-427	-427	0
OP Flood aware	0	30	15	15	15	0
OP World War II Heritage	0	0	13	-13	-13	0
Totaal E. Overlopende passiva	107.546	128.768	149.155	87.159	87.159	0

4.4 Verplichtingen ten laste van de reserves

00100 Algemene reserve	
2012 Prioriteit Waterdunen	600
2012 Rente nazorgfonds	415
2012 Overboeken budgetramingen	41.673
2013 Prioriteit Waterdunen	2.350
2013 Rente nazorgfonds	415
2013 Overboeken budgetramingen	8.830
2014 Prioriteit waterdunen	2.350
2014 Aanvullen budgettaire ruimte	0
2014 Rente nazorgfonds	415
2014 Overboeken budgetramingen	1.723
2015 Overboeken budgetramingen	-2.802
2016 Overboeken budgetramingen	-2.237
2017 Overboeken budgetramingen	-8
2018 Overboeken budgetramingen	18
2019 Overboeken budgetramingen	17
2020 Overboeken budgetramingen	17
00100 Totaal Algemene reserve	53.776

00200 Bestemmingsreserve tunnel Sluiskil	
2015-2033 Afschrijving Sluiskiltunnel	112.300
2012-2033 Inkomsten dividend tunnel WST	-54.183
Totaal Bestemmingsreserve tunnel Sluiskil	58.117

00201 Dekkingsreserve vervangende nieuwbouw Groene Woud	
Verplichtingen Dekkingsreserve vervangende nieuwbouw Groene Woud	2.666
Totaal Dekkingsreserve vervangende nieuwbouw Groene Woud	2.666

00207 Dekkingsreserve verbouwing Zeeuws museum	
Verplichtingen Dekkingsreserve verbouwing Zeeuws museum	5.004
Totaal Dekkingsreserve verbouwing Zeeuws museum	5.004

00208 Dekkingsreserve Gistpoortgebouw	
Verplichtingen Dekkingsreserve Gistpoortgebouw	2.649
Totaal Dekkingsreserve Gistpoortgebouw	2.649

00210 Dekkingsreserve verbouw pand Schuytvlot	
Verplichtingen Reserve verbouw kazerne brandweerkazerne	4.009
Totaal Dekkingsreserve verbouw pand Schuytvlot	4.009

00211 Dekkingsreserve wegensteunpunt Mauritsfort	
Verplichtingen Dekkingsreserve Mauritsfort	855
Totaal Dekkingsreserve wegensteunpunt Mauritsfort	855

00212 Dekkingsreserve duurzaam archiveren	
Verplichtingen reserve duurzaam archiveren	287
Totaal Dekkingsreserve duurzaam archiveren	287

00214 Dekkingsreserve Fast Ferry aanlandingsvoorzieningen	
Verplichtingen Reserve Fast Ferry aanlandingsvoorzieningen	3.349
Totaal Dekkingsreserve Fast Ferry aanlandingsvoorzieningen	3.349

00215 Dekkingsreserve Fast Ferry gebouwen en terreinen	
Verplichtingen Reserve Fast Ferry gebouwen en terreinen	2.115
Totaal Dekkingsreserve Fast Ferry gebouwen en terreinen	2.115

Totaal Generaal	132.827
------------------------	----------------

4.5 Aanbevelingen rekenkamer

Rapportage Conform besluit Provinciale Staten 30-06-2006 (SGR-70)

1. Jeugdzorg

Aanbeveling 3:

Provinciale Staten: Onderzoek de consequenties van de beleidskeuzes door de Provincie zoals de versterking van de ambulante sector, de afbouw van residentiële voorzieningen en de inzet van incidentele middelen vanuit het oogpunt van de (potentiële) cliënt.

Stand van zaken per 31-12-2011:

De eindresultaten van het onderzoek door bureau van Montfoort zijn in juni 2011 gepresenteerd aan de commissie Bestuur, Financiën en Welzijn (BFW). De aanbeveling is hiermee afgerond.

Aanbeveling 6:

Gedeputeerde Staten: Richt de monitoring in op de resultaten en effecten van het beleid ook in maatschappelijke zin.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Vanaf 2010 wordt er gewerkt met een integraal monitoringsysteem. Hiertoe is aan INITI8 opdracht verleend voor het bouwen van een integraal managementinformatiesysteem voor de Zeeuwse jeugdzorg. Resultaat daarvan is periodiek (maandelijks) inzicht in de voortgang van de voornaamste beleidsdoelen. De prestatie indicatoren jeugdzorg worden hier ook geleidelijk in ingevoerd. Het onderzoek dat van Montfoort uitvoert heeft, met de beschikbare data, de effecten van het beleid onderzocht. De aanbeveling is hiermee afgedaan.

2. Beheer en onderhoud van infrastructurele werken

Aanbeveling 2:

De Rekenkamer Zeeland beveelt aan om deze randvoorwaarden te behouden en waar mogelijk te versterken. De kennis, inzicht en ervaring van medewerkers van de Provincie en tevens hun betrokkenheid. Aandachtspunt hierbij is dat de informatie die de medewerkers bij zich dragen geborgd dient te worden zodat deze behouden blijft voor de organisatie.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Bij de implementatie van de aanbevelingen uit het rapport van Berenschot is aandacht besteed aan dit punt. Zo zijn er voor de continuïteit en de kennisborging duo functies gecreëerd en zijn de belangrijkste werkprocessen beschreven in handboeken. Deze aanbeveling is afgedaan.

Aanbeveling 3:

De Rekenkamer Zeeland beveelt aan om deze randvoorwaarden te behouden en waar mogelijk te versterken. De ontwikkeling naar een beleidsmatig verantwoord beheer en onderhoud. Aandachtspunt hierbij is dat de afzonderlijke onderdelen (zoals beleidsdocumenten, fasen in de beleidscyclus en afdelingen binnen de organisatie) met elkaar in verbinding worden gebracht.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Op dit moment wordt er nog volop gewerkt aan de interne afstemming van de verschillende documenten. De laatste stap in dit proces is het helder definiëren van de rol en positie van monitoring in de totale beleidscyclus (plannen - uitvoeren - analyse - evaluatie). Fase 1 in casu (i.c.) het in beeld brengen van de huidige situatie van monitoring is afgerond. Fase 2 het in beeld brengen van de gewenste situatie inclusief de verbeterpunten wordt het 1^e kwartaal 2012 afgerond.

Aanbeveling 8:

Om de effectiviteit van het beheer en onderhoud van infrastructuur te verbeteren beveelt de Rekenkamer Zeeland aan: De registratie- en monitoringssystemen verder doorontwikkelen.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Op dit moment wordt er nog volop gewerkt aan de interne afstemming van de verschillende documenten. De laatste stap in dit proces is het helder definiëren van de rol en positie van monitoring in de totale beleidscyclus (plannen - uitvoeren - analyse - evaluatie). Fase 1 i.c. het in beeld brengen van de huidige situatie van monitoring is afgerond. Fase 2 het in beeld brengen van de gewenste situatie incl. de verbeterpunten wordt het 1e kwartaal 2012 afgerond.

Aanbeveling 10:

Om de effectiviteit van het beheer en onderhoud van infrastructuur te verbeteren beveelt de Rekenkamer Zeeland aan: Een risicoanalyse uit te voeren naar de huidige onderhoudsstrategie van de Provincie. Het gaat dan specifiek om de keuze voor primair conserverende maatregelen.

Stand van zaken per 31-12-2011:

In IPO-verband loopt momenteel een pilot rond assetmanagement. De uitkomsten van deze pilot kunnen wellicht dienen als input voor de toekomstige onderhoudsstrategie op het gebied van onderhoud van provinciale weginfrastructuur.

3. Sturen op afstand

Tijdens de Provinciale Staten vergadering van 8 juli 2011 is besloten het dictum te wijzigen volgens een amendement van de VVD (nummer 5).

Aanbeveling 1:

Voor het doorlopen van de beleidscyclus beveelt de Rekenkamer Zeeland aan om, voorafgaand aan het opstellen of actualiseren van een beleidsnota, een probleemanalyse uit te (laten) voeren, bij voorkeur vergezeld van een nulmeting. Hiermee onderbouwt en legitimeert de provincie het inzetten van bepaalde beleidsinstrumenten.

Deze aanbeveling is niet overgenomen in het Amendement van de VVD, welke is aangenomen tijdens de Provinciale Staten vergadering van 8 juli 2011.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Deze aanbeveling is afgedaan.

Aanbeveling 2:

Neem in de beleidsnota evaluatiemomenten op om als follow-up van de probleemanalyse en de nulmeting inzicht te krijgen of de inzet van de gekozen beleidsinstrumenten effectief is of dat een aanpassing van beleid nodig is. De Rekenkamer Zeeland beveelt geen jaarlijkse evaluatie aan, maar wel dat gedurende de looptijd van een beleidsnota minimaal eenmaal door gedeputeerde staten een tussenstand wordt opgemaakt en dat er niet meer dan drie jaar tussen de voortgangsrapportages zit. In het kader van de actieve informatieplicht dienen deze rapportages aangeboden te worden aan Provinciale Staten.

In het Amendement is de aanbevelingen omgezet in de volgende omschrijving: In beleidsnota's vanuit bestuursopdracht, dienen één maal per twee jaar evaluatiemomenten opgenomen te worden om te kunnen beoordelen of de inzet van de gekozen beleidsinstrumenten effectief is, c.q. een aanpassing van het beleid nodig is; daartoe dienen Gedeputeerde Staten zorg te dragen voor een monitoring

Stand van zaken per 31-12-2011:

Deze aanbeveling wordt voor de beleidsterreinen waarop de onderzochte instellingen werkzaam zijn uitgevoerd. Dit gebeurt door middel van monitoring, zoals de *Sociale Staat van Zeeland* en de *cultuurmonitor*. De aanbeveling is hiermee afgedaan.

Aanbeveling 3:

Zowel het maken van een probleemanalyse als het tussentijds evalueren van beleid biedt hulp om te komen tot duidelijke provinciale doelstellingen. Er zijn vele handreikingen en instrumenten in omloop die ondersteuning bieden hoe meetbare doelen te formuleren.

Een heldere doelformulering is de basis om de kwaliteit van de prestatieafspraken te verbeteren en de geleverde prestaties beter te toetsen, zodat er echt een verschuiving plaats kan vinden van inputfinanciering naar outputfinanciering.

In het amendement is de aanbeveling omgezet naar de volgende omschrijving: 'Formuleer zo veel mogelijk meetbare en heldere doelen, als dé basis om de kwaliteit van de prestatieafspraken te verbeteren en de geleverde prestaties beter te kunnen beoordelen'.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Voor diverse gelieerde instellingen worden begin 2012 audits uitgevoerd. Daarin wordt gekeken naar de kwaliteit van de prestatieafspraken en verbetermogelijkheden. In de nieuwe beleidsnota's die in 2012 worden geschreven, worden meetbare en heldere doelen omschreven. Ieder jaar worden met de instellingen prestatieafspraken gemaakt waarin concrete resultaten worden geformuleerd. Tijdens het jaar wordt de voortgang bewaakt (twee keer per jaar bestuurlijk overleg) en na afloop van het jaar worden de resultaten geëvalueerd.

Aanbeveling 4:

Indien de Provincie streeft naar 'sturen op afstand', doe dat dan ook echt. Overweeg meerjarige subsidies te verlenen in bestendige subsidierelaties, waarbij de instelling uitvoering geeft aan langjarige provinciale beleidsdoelstellingen.

In het Amendement is aanbeveling 5 omgezet naar de volgende omschrijving: Gedeputeerde Staten opdragen slechts meerjarige prestatieafspraken te maken en meerjarige subsidies te verlenen indien dit op basis van een kritische benadering van instellingen vanuit de opvattingen over provinciale kerntaken en kostenbeheersing en het meerjarig financieel perspectief van de Provincie, gerechtvaardigd is.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Er worden momenteel geen meerjarige prestatieafspraken en meerjarige subsidies verleend aan de sociaal-culturele instellingen. Dit met het oog op de kerntakendiscussie en de bezuinigingen. Naar aanleiding van de audits van begin 2012 en kerntakendiscussie kunnen hier nieuwe keuzes in gemaakt worden. Provinciale Staten worden hier tijdig over geïnformeerd. Deze aanbeveling is afgedaan.

Aanbeveling 5:

Waar sprake is van een breuk met het staande beleid van het op afstand plaatsen van instellingen en het verzakelijken van relaties, dienen Provinciale Staten in staat gesteld te worden zich een oordeel te vormen over de overwegingen die aan het besluit ten grondslag liggen en zich over de keuze van gedeputeerde staten uit te spreken. Gedeputeerde Staten dienen in voorkomende gevallen bijtijds en actief Provinciale Staten te informeren.

In het Amendement is aanbeveling 6 omgezet naar de volgende omschrijving: Gedeputeerde Staten worden opgedragen Provinciale Staten bijtijds en actief te informeren, met name ook wanneer sprake is van een breuk met het bestaande beleid.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Door de audits over de verschillende instellingen die door Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten worden aangeboden, worden Provinciale Staten meegenomen in de gedachtegang over wijzigingen in de verhouding tussen de provincie en de instellingen. Provinciale Staten zullen bijtijds en actief geïnformeerd over beslissingen aangaande de wijziging in de verhouding tussen provincie en instellingen. De aanbeveling is hiermee afgedaan.

Aanbeveling 6:

De Rekenkamer adviseert interne collegiale afstemming te realiseren over hoe de Provincie het contact met gelieerde en gesubsidieerde instellingen onderhoudt en hoe de Provincie de instellingen aanstuurt. Hierbij dient ten minste de afdeling Financieel Economische Zaken (FEZ) betrokken te zijn om te voorkomen dat de subsidiecyclus vooral financieel-technisch en instrumenteel wordt doorlopen zonder in relatie te worden gebracht met het beleidsproces.

Deze aanbeveling is niet overgenomen in het Amendement van de VVD, welke is aangenomen tijdens de Provinciale Staten vergadering van 8 juli 2011.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Deze aanbeveling is afgedaan.

Aanbeveling 7:

De Rekenkamer Zeeland beveelt aan zorg te dragen voor een gestructureerde en consequente dossiervorming. Partijen zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het conform de gestelde termijnen beschikbaar zijn van op zijn minst die documenten die op basis van de Algemene Subsidie Verordening/algemeen Subsidiebesluit (ASV/ASB) 2007 ten grondslag liggen aan subsidieverlening en subsidievaststelling en daarnaast die documenten waarin men aanvullende afspraken heeft gemaakt. Al deze documenten dienen in het archief terug te vinden te zijn.

Deze aanbeveling is in zijn geheel overgenomen in het amendement van de VVD.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Officiële documenten worden reeds consequent en gestructureerd gearchiveerd. De vastgestelde verslagen van de bestuurlijke overleggen met de instellingen worden naar aanleiding van het onderzoek van de rekenkamer standaard geagendeerd voor Gedeputeerde Staten, zodat de verslagen binnen een half jaar in het archief komen.

In januari 2012 wordt gestart met de implementatie van een centraal nieuw zaakstelsel, waar een gestructureerd en digitaal documentensysteem onderdeel van is. Het huidige Document Management Systeem (DMS) van de Provincie zal hierdoor vervangen worden. Met dit traject wil Gedeputeerde Staten haar ambitie op het gebied van digitale toegankelijkheid van de provinciale organisatie vergroten. Het werken met dit zaakstelsel zal binnen het proces van subsidie verlenen en vaststellen zorgdragen voor een gestructureerde, actuele en digitale dossiervorming. Waarbij een verbetering in de digitale toegankelijkheid van subsidiedossiers voor medewerkers wordt voorzien.

De aanbeveling is hiermee afgedaan.

4. Arbeidsmarkt en onderwijs in Zeeland

Aanbeveling 1:

Overweeg alternatieve organisatievormen over bestuurslagen en actoren heen. Daarbij valt te denken aan organisatie via competenties en specifieke deskundigheid in plaats van organisatie via positie. Experimenteer met kleine concrete zaken om ervaring hiermee op te doen.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Het voornemen is om in de *Economische Agenda* -ook ten aanzien van het onderwijs- en arbeidsmarktbeleid: méér dan voorheen te focussen op een beperkt aantal beleidsthema's en daarbij concrete doelstellingen/ambities te benoemen. Om deze doelstellingen en ambities te realiseren worden partijen op basis van competentie/deskundigheid betrokken (een recent voorbeeld waarbij op deze wijze gewerkt is het Mobiliteitscentrum Zalco: UWV Werkbedrijf, werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties, opleidingsinstituten en overheden hebben in dit kader hun competenties en expertise samengevoegd om gezamenlijk tot een zo goed mogelijke dienstverlening voor de ontslagen Zalco medewerkers te komen).

Aanbeveling 2:

Baseer beleid en daaraan gekoppelde projecten naar analogie van het Provinciaal Sociaal-Economisch Beleidsplan (PSEB) op gedegen probleemanalyses en informatie. Het is ten behoeve van de beleidsvorming aan te bevelen om na te gaan waar de verklaring voor bijvoorbeeld het achterblijven van de groei in werkgelegenheid in bepaalde sectoren ligt en de vraag naar arbeid en aanbod van arbeid uiteenlopen. Provinciale Staten: Eis dat beleid wordt voorzien van een probleemanalyse en keur geen beleid goed dat is gebaseerd op meningen of tot stand komt naar aanleiding van incidenten. Beschouw bij het herijken van het sociaal-economisch beleid het *Sociaal Akkoord*, de *OnderwijsAgenda* en het AZK als uitvoeringsprogramma's van het PSEB.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Bij de voorbereiding van de *Economische Agenda* (inclusief het onderwijs- en arbeidsmarktbeleid) wordt in ieder geval gebruik gemaakt van een (tussen)evaluatie van het lopende PSEB, wordt de stand van zaken van de Zeeuwse economie betrokken, wordt een SWOT opgesteld en zullen externe partijen gevraagd worden hun visie te geven op het economisch beleid van de afgelopen jaren. Streven is dat de *Economische Agenda* dit najaar wordt vastgesteld.

Aanbeveling 3:

Overweeg naast de individuele voortgangsrapportage per beleidsnota ook op enig moment het totaaloverzicht op een beleidsterrein voor Provinciale Staten inzichtelijk te maken, analoog aan de thematische indeling Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt in de Programmabegroting 2011 (pagina 68). Zie aanbeveling hierboven over PSEB.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Er wordt een jaarlijkse rapportage van de *onderwijsagenda* aan de Staten ter informatie voorgelegd. Het *Sociaal Akkoord* wordt dit voorjaar geëvalueerd en vanzelfsprekend ontvangen de staten ook deze evaluatie. Op het moment dat de *Economische Agenda* van kracht is, is het onderwijs- en arbeidsmarktbeleid integraal onderdeel van het economisch beleid en zullen de rapportages conform aanbeveling plaatsvinden.

Aanbeveling 4:

Ga na of de prestatie die geleverd is ook daadwerkelijk bijdraagt aan de gestelde doelen en het beoogde effect heeft gehad.
Provinciale Staten: Vraag bij nieuw beleid om onderzoek naar de effecten van eerdere maatregelen.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Bij subsidieverlening wordt waar mogelijk van te voren indicatoren benoemd (meetbare prestaties) op basis waarvan aan het einde van het project de definitieve subsidie wordt vastgesteld. Desalniettemin is het niet in alle gevallen mogelijk om het verband tussen de geleverde prestatie en de beoogde beleidsdoelstelling vast te stellen. Het vinden van een passend methodiek voor effectmeting is derhalve blijvend aandachtspunt.

Aanbeveling 5:

Bezie het huidige controlkader en de onderscheiden rollen om oneerlijke concurrentie en bevoordeling te voorkomen. Betrek daar ook de andere subsidieverstrekkers, zoals de NV Economisch Impuls, bij.

Stand van zaken per 31-12-2011:

De provinciale organisatie is zonder meer alert op het voorkomen van dubbele financiering van een zelfde project.

Nb: NV Economische Impuls is overigens geen subsidieverstrekker.

Aanbeveling 6:

Bevorder in ieder geval in de eigen organisatie mobiliteit en probeer daarbij ook allianties met andere sectoren aan te gaan. Geef het goede voorbeeld. Bezie mogelijkheden om segmentering via tekorten aan de vraagzijde van de arbeidsmarkt aan te pakken, eventueel in samenwerking met de gemeenten.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Dit is een blijvend belangrijk aandachtspunt waaraan wij, bijvoorbeeld door ons lidmaatschap van 'Zeeland Werkt, mobiliteits- en loopbaancentrum', op dit moment al uitvoering geven.

Aanbeveling 7:

Overweeg ook andere instrumenten dan het overnemen van de verantwoordelijkheid van de ander. Door als enige het algemeen belang te formuleren kunnen de andere partners volharden in het eigenbelang van de korte termijn. Door duidelijker voor een procesrol dan voor een uitvoerdersrol te kiezen ontstaat de mogelijkheid dat het faciliteren en stimuleren van effectieve vormen van samenwerking eerder gerealiseerd wordt. Overweeg ook alternatieve organisatievormen waarbij ook andere partners zoals een gemeente of een onderwijsinstelling, een procesrol zouden kunnen krijgen.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Mede naar aanleiding van de kerntakendiscussie, bestuurskracht- en het Lysias rapport is de Provincie Zeeland alert op de rol die zij in de verschillende dossiers kan en wil spelen.

Aanbeveling 8:

Naar onze mening zou de regierol aan kracht kunnen winnen door intern na te gaan welke taken en daarbij behorende competenties essentieel zijn om de regierol optimaal te kunnen vervullen. Het formuleren van een gezamenlijke visie daarop zou behulpzaam kunnen zijn. Tevens kan hier een relatie gelegd worden met een krimpende overheidsorganisatie.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Mede naar aanleiding van de kerntakendiscussie, bestuurskracht- en het Lysias rapport is de Provincie Zeeland alert op de rol die zij in de verschillende dossiers kan en wil spelen.

5. Informatiebeleid in een veranderende tijd**Aanbeveling 1:**

Maak van de gelegenheid gebruik om fundamenteeler na te denken over wat voor soort organisatie van de informatiefunctie het beste bij de toekomstige Provincie past.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Het rapport van de rekenkamer is in 2011 toegezonden aan het onderzoeksbureau Lysias met als doel om dit te betrekken bij de verdere inrichting van de nieuwe organisatie.

Aanbeveling 2:

Stel een integraal dienstverleningsbeleid op.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Bij de behandeling van het rapport van de rekenkamer in de staten eind 2011 is toegezegd dat de staten hierover een voorstel zullen ontvangen uiterlijk eind juni 2012. Eerst dient het profiel van de Provincie te worden vastgesteld en daarna kan de gewenste dienstverleningsvisie worden opgesteld.

Aanbeveling 3:

Overweeg het benoemen van een informatiearchitect.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Bij de behandeling van het functionele beheer van het zaakstelsel in het Bedrijfsvoering Overleg (BVO) eind 2011 is afgesproken dat de programmamanager E-dienstverlening hier alvast op voorsorteert en bekijkt in hoeverre deze functie nu al ingevuld kan worden. De functie dient in principe middels een interne werving te worden ingevuld, ook vanuit de Staten is deze wens uitdrukkelijk uitgesproken. Op dit punt hebben de Staten wel aangegeven dat inrichting de verantwoordelijkheid is van het college en niet van de Staten.

Aanbeveling 4:

Regel substitutie voor de gedigitaliseerde documenten.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Dit wordt geregeld nadat het zaakstelsel 'up and running' is. De gunning hiervan was eind 2011 definitief. De verdere implementatie start in de loop van 2012.

Aanbeveling 5:

Professionaliseer het projectmatig werken.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Deze aanbeveling wordt volledig onderschreven, zij het dat dit breder geldt dan uitsluitend voor ICT projecten. Ook dit punt wordt meegenomen bij de inrichting van de nieuwe organisatie.

Aanbeveling 6:

Geef een meer bedrijfsmatige basis aan de financiering van de informatievoorziening.

Stand van zaken per 31-12-2011:

Het beleid van de Provincie is er op gericht dat de structurele lasten ook structureel gedekt moeten worden. Zowel de afschrijvingslasten van grotere investeringen, de lasten van vervanging via de systematiek van het zogenaamde ideaalcomplex als de jaarlijkse lasten dienen structureel gedekt te zijn. Voor de totale kosten van de informatievoorziening is een budget beschikbaar. Aangegeven is dat het budget structureel te laag is omdat het structurele budget maar in beperkte mate is meegegroeid in de omvang van de informatievoorziening. Bij de prioriteitstelling in het kader van de begroting 2012 wordt door het college van Gedeputeerde Staten een extra bedrag opgenomen voor de kosten van informatiesystemen. De structurele dekking in de komende jaren wordt meegenomen bij de implementatie van de nieuwe organisatie.

4.6 Onderzoeksjaarverslag auditfunctie 2011

1. Inleiding

Met de komst van het dualisme en de daarmee gepaard gaande wijziging van de Provinciewet kreeg ons college de verplichting opgelegd én tegelijkertijd een wettelijk instrument in handen om onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door ons gevoerde bestuur. Op ad hoc basis bestond uiteraard reeds de mogelijkheid voor dergelijk onderzoek, bijvoorbeeld het laten uitvoeren van een quick scan naar een organisatieonderdeel of het doen van beleidsevaluaties. Tegenwoordig vinden onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door ons gevoerde bestuur plaats op basis van een jaarlijks daartoe vast te stellen onderzoeksprogramma. Dergelijke onderzoeken maken daardoor deel uit van de jaarlijkse bedrijfsvoeringcyclus. Wij geven de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken in 2011 weer in dit onderzoeksjaarverslag. Overeenkomstig artikel 201 en 217a van de Provinciewet en de Verordening¹ en bieden wij dit jaarverslag aan Provinciale Staten aan en zenden het tevens aan de Rekenkamer Zeeland.

2. Kader en organisatie van onderzoek

Collegeonderzoeken zoals hier bedoeld zijn een instrument voor het college van Gedeputeerde Staten om zich een spiegel voor te houden over de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde bestuur. Dit zelfonderzoek heeft op de eerste plaats tot doel het leren en verbeteren en heeft dus een duidelijke relatie met kwaliteitsmanagement. Onderzoeken vinden plaats met behulp van een intern auditteam. Door deze werkwijze benutten we kennis die in de organisatie aanwezig is en krijgen de betrokken medewerkers de mogelijkheid bredere ervaring op te doen. In de verslagperiode namen, naast de auditfunctie, 3 medewerkers van 3 verschillende afdelingen verspreid over de directies, deel aan een onderzoek.

Onderzoeken kunnen worden geïnitieerd door ons college of door het directieteam. De werkwijze bij onderzoeken, zoals stappenplan, beschikbaarheid informatie, onafhankelijke oordeelsvorming en rapportage, hebben wij vastgelegd in een Reglement².

In de gekozen opzet krijgen onderzoeken na een periode van een half jaar tot één jaar een follow-up in de vorm van een beknopte evaluatie van wat is gedaan met de onderzoeksresultaten en aanbevelingen. Deze evaluatie kan tevens leerpunten opleveren voor de aanpak van toekomstige onderzoeken.

De auditfunctie onderhoudt tevens, middels driemaandelijks vast en zonodig tussentijds overleg, contacten met de Rekenkamer en FEZ, voor het uitwisselen van informatie over voorgenomen, lopende en afgeronde onderzoeken.

In dit onderzoeksjaarverslag doen wij verslag van uitgevoerde onderzoeken met behulp van de auditfunctie. Aan de hand van de resultaten van de verschillende onderzoeken, gaan wij kort in op wat deze ons hebben opgeleverd.

3. Onderzoeksprogramma en planning

Ons onderzoeksprogramma 2011 bevatte zowel onderzoeken die wij initieerden, als enkele onderzoeken in opdracht van het directieteam. Evenals bij het onderzoeksprogramma, zijn deze verschillende onderzoeken omwille van samenhang en integrale inzet van capaciteit in één jaarverslag opgenomen.

Vanaf februari 2010 is één van de auditmedewerkers twee dagen per week gedetacheerd bij het IPO (voor activiteiten bestuursakkoord: onderdeel provincie-academie). Hierdoor is slechts 1 fte beschikbaar voor het doen van audits.

¹ Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid provincie Zeeland 2006

² Reglement uitvoering verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid

De onderzoeksonderwerpen van het programma 2011 waren:

1. Een vervolgonderzoek in de vorm van een procesevaluatie naar de vaststelling van (meerjarige) budgetsubsidies
2. Europacoördinatie. In dit onderzoek wordt organisatiebreed nagegaan of de bestaande structuur van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden én het proces optimaal en doelmatig zijn, mede tegen de achtergrond van de ambities. Het nagaan of verbeterpunten nodig en mogelijk zijn, maakt onderdeel uit van het onderzoek.
3. Organisatie Ontwikkelingschets Zeeuwse Passage (OZP): Beoordelen of de oorspronkelijke organisatievorm en latere organisatieaanpassingen van OZP doelmatig en doeltreffend zijn geweest.
4. Handhavingsamenwerking op het gebied van de fysieke leefomgeving binnen de alliantie Zuid-Nederland: In deze audit wordt bekeken hoe de huidige samenwerking op het gebied van BRZO functioneert en wat daaruit kunnen leren voor de beoogde verbreding van de handhavingsamenwerking en de samenwerking op andere beleidsvelden
5. Invoering van nieuwe wetgeving binnen de Provincie Zeeland, met als concrete voorbeelden de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) en de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Nwro); hoe kan dit zo effectief en efficiënt mogelijk?

Gezien de actualiteit raakte de auditfunctie betrokken bij het dossier Thermphos. Ter uitvoering van een motie van Provinciale Staten eind 2010, moest een evaluatie worden opgesteld over het optreden van het bevoegd gezag bij handhaving en toezicht met betrekking tot milieutaken. Deze evaluatie heeft vorm gekregen door het laten uitvoeren van een collegiale visitatie door de Milieudienst Rijnmond (DCMR), waarbij de interne auditfunctie betrokken was in de vorm van observatie, mogelijkheid tot doorvragen en het opstellen van een Review.

Bij de aantreding van het nieuwe college van Gedeputeerde Staten in april 2011 is er een streep gezet door de nog openstaande audits. Op dat moment was de procesevaluatie van de vaststelling van (meerjarige) budgetsubsidies afgerond. De andere onderzoeken zijn voorlopig doorgeschoven en bij het opstellen van het onderzoeksprogramma 2013 zal bekeken worden of deze onderzoeken nog actueel zijn. Via het collegeprogramma 'Stuwende Krachten' is gevraagd aan de auditfunctie om audits uit te voeren bij de gelieerde/gesubsidieerde instellingen Scoop, SportZeeland, SCEZ en Klaverblad/Adesse.

4. Resultaten afgeronde onderzoeken

In dit hoofdstuk geven wij per afgerond onderzoek de volgende informatie:

- I. De betekenis van het onderzoek, die is terug te vinden in de doelstelling.
- II. De kennis en inzichten die het onderzoek heeft opgeleverd op basis van bevindingen en conclusies.
- III. De praktische waarde van de onderzoeksresultaten, in de vorm van de gedane aanbevelingen.
- IV. De toepassing van aanbevelingen aan de hand van genomen besluiten en uitgevoerde en/of voorgenomen maatregelen.

De afgeronde onderzoeken, waarover we in volgorde van afronding rapporteren, zijn:

1. Procesevaluatie naar de vaststelling van (meerjarige) budgetsubsidies;
2. Participatie auditfunctie bij een collegiale visitatie milieutaken;
3. Folder burgerparticipatie.

Onderzoek 1 was op initiatief van Gedeputeerde Staten. Activiteit 2 was ter uitvoering van een opdracht van het college. Onderzoek 3 was naar aanleiding van het in 2010 uitgevoerde onderzoek naar Nieuw!Zeeland ter ondersteuning van het DT.

In het najaar van 2011 is gestart met de audit bij Scoop, ook in opdracht van het college. Voor meer informatie hierover en de voortgang verwijzen wij naar de paragraaf 'Voortgang lopende onderzoeken'.

Onderzoeksthema 1: Procesevaluatie naar de vaststelling van (meerjarige) budgetsubsidies

Titel eindrapport:	<i>Gestroomlijnder vaststellen: evaluatie van het vaststellingsproces van budgetsubsidies</i>
De <u>betekenis</u> van het onderzoek.	Dit is een vervolgonderzoek op de evaluatie van het proces van subsidieverlening, uitgevoerd door de auditfunctie in 2009. De eindrapportage hiervan luidde: 'Gestroomlijnder subsidiëren'. Omdat de ASV/ASB 2007 op dat moment nog niet lang genoeg in gebruik was, kon er nog geen evaluatie gedaan worden naar het onderdeel 'vaststelling van budgetsubsidies'. Met dit vervolgonderzoek gaan we in op dat ontbrekende onderdeel. De opdracht van de audit is: <i>Evalueer of het proces van vaststelling van budgetsubsidies verloopt zoals vastgelegd in de ASV/ ASB 2007. Evalueer verder of instellingen dit proces in termen van administratieve lasten als efficiënt ervaren.</i>
De <u>kennis en inzichten</u> die het onderzoek heeft opgeleverd.	In algemene zin kan geconcludeerd worden dat het vaststellingsproces van budgetsubsidies redelijk soepel verloopt. Instellingen weten wat er van hen verwacht wordt. Intern zijn er met de vaststelling van de budgetsubsidies weinig problemen. Als zich problemen voordoen heeft dit over het algemeen te maken met de beoordeling van prestatieafspraken en -bewijzen. Voor een instelling is duidelijk welke stukken zij moet aanleveren voor de eindverantwoording. De gemaakte prestatieafspraken van de lopende budgetsubsidies zijn veelal opgesteld tijdens de eerste fase van het werken met prestatieafspraken en de ASV/ASB2007. Gaandeweg is een leerproces (in- en extern) zichtbaar in de formulering en gedetailleerdheid van prestatieafspraken en -bewijzen. Een aandachtspunt bij budgetsubsidies blijft de formulering, het aantal en de omvang van prestatieafspraken en -bewijzen, die de aanlevering van de eindverantwoording door de instelling en het uiteindelijk vaststellen van de subsidie beïnvloeden. Het merendeel van de instellingen geeft aan een verbetering in de behandeltermijn van vaststellingen te zien ten opzichte van een aantal jaar geleden. De meeste instellingen zijn tevreden met de huidige behandeltermijn. Verbeterpunten zijn het sneller contact opnemen bij vragen over de ingediende eindverantwoording en het strakker bewaken van de 12-weken termijn. De instellingen die beide vormen van subsidies (budget en resultaat) kennen zien weinig verschillen in administratieve lasten tussen deze subsidies. Indien er een hogere administratieve last wordt ervaren, dan is dat meestal het geval bij resultaatsubsidies waar ook een tijd- en kostenverantwoording moet worden ingediend. De (fysieke en digitale) dossiers bevatten alle vaststellingsdocumenten. In het fysieke dossier zijn meer documenten aanwezig zijn dan in het digitale dossier. Documenten die niet standaard in elk (fysiek en digitaal) dossier opgeborgen worden zijn de tussentijdse rapportages en de verslagen van de bestuurlijke overleggen. Deze laatste twee zijn niet direct onderdeel van het vaststellingsproces, maar kunnen in het vaststellingsproces wel in benodigde informatie voorzien.
De <u>praktische waarde</u> van de onderzoeksresultaten.	Wij hebben aanbevelingen gedaan op vier verschillende niveaus: het proces, termijnen, workflow en dossiervorming. Proces - Zorg voor uniformiteit in de werkprocessen binnen de verschillende DIV-eenheden met betrekking tot inkomende correspondentie (o.a. ontvangstbevestiging versturen). - Onderzoek om samen met de beleidsafdelingen te onderzoeken waarom een aantal verleningsbeschikkingen achteraf aangepast moest worden en de leerpunten mee te voor de nieuwe ASV2012 en de in 2012 te verlenen nieuwe

budgetsubsidies.

- Zorg voor concrete handvaten, die de beleidsdirecties helpen bij het bepalen welke subsidievorm (budget- of resultaatssubsidie) van toepassing is op een aanvraag.
- Onderzoek de mogelijkheden om een meerjarige subsidie één keer per looptijd te verlenen, vast te stellen en te verantwoorden.

Termijnen

- De toets of de eindverantwoording volledig is én het uitzetten van vragen bij instellingen of beleidsmedewerker dient eerder opgepakt te worden.
- De bewaking van de behandeltermijn van de eindverantwoording van 12 weken kan strakker. Opschortingsmogelijkheden worden bij het vaststellen van budgetsubsidies niet gebruikt, terwijl de workflow hier in zou kunnen ondersteunen.
- Hanteer dezelfde datum voor de aanlevering van de begroting van instellingen

Workflow

- Zodra de eindverantwoording wordt geregistreerd bij I&D, dient de beleidsmedewerker een signaal te krijgen met registratienummer. Hij/zij kan dan zelf de stukken erbij zoeken in Corsia.
- Zet alle mogelijkheden van de workflow op een rij en implementeer de nog niet benutte kansen van de workflow.
- Neem, zodra dit technisch mogelijk is, ook alle andere subsidieverleningen op in een workflow. Dit levert een integraal beeld op van alle verleende subsidies en een tijdswinst bij de vaststelling.

Dossiervorming

- Leg ook correspondentie en e-mails met instellingen vast in het (digitale) dossier.

De toepassing.

Bovenstaande aanbevelingen kunnen betrokken worden bij de formulering van de nieuwe ASV2012/2013. Verder worden de aanbevelingen meegenomen in het digitaliseringsproces/zaakgericht werken.

Onderzoeksthema 2: De organisatie van milieutaken.

Titel: Review op collegia visitatie milieutaken bij de Provincie Zeeland

De betekenis van het onderzoek.

De collegiale visitatie, ondersteund en bevestigd door een review, betekende dat een buitenstaander, met expertise op het werkgebied, een oordeel gaf over het functioneren van de Provincie op het desbetreffende terrein. Door de al langere ervaring van DCMR met het uitvoeren van deze taken op zekere afstand van het bestuur en het uitvoeren van die taken voor meerdere partijen (Provincie en gemeenten) en het relatief grote volume aan bedrijven op het werkgebied met daaraan verbonden kritische massa van kennis en ervaring, kon in confrontatie met de praktijk in de Provincie Zeeland een aantal belangwekkende leerpunten worden gegenereerd.

De kennis en inzichten die het onderzoek heeft opgeleverd.

De collegiale visitatie heeft een aantal leerpunten opgeleverd voor de Provincie om de organisatie van de VTH taken te versterken. Een wezenlijk element is *kennisuitwisseling*: Het benutten van kennisdelen betekent een verrijking van ervaring. Intercollegiale reflectie bewijst keer op keer zijn waarde. Belangrijk is deze reflectie ook duurzaam te borgen in de organisatie van het werk en niet als een éénmalig collegiaal bezoek of vrijblijvende activiteit te zien. In een complexe, veranderende omgeving is leren van elkaar essentieel

De <u>praktische waarde</u> van de onderzoeksresultaten.	Op een aantal deelterreinen wordt al regelmatig samengewerkt en/of heeft kennisuitwisseling. Door de toegang tot dergelijke intercollegiale kennis- en inspiratiebronnen te borgen in de werkorganisatie, krijgen opbrengsten een duurzaam karakter en kan de Provincie blijvend profiteren van: 1. nieuwe kennis vergaren op efficiënte wijze; 2. toegang tot (specifieke) kennis en ervaring van elders, waardoor het kennis en ervaringsvolume wordt vergroot; 3. de effecten van kritische collegiale reflectie op het eigen en elkaars functioneren; 4. de ontwikkeling dan wel versterking van toegankelijkheid voor verbetering (cultuurelement).
De <u>toepassing</u> .	De verkregen inzichten kunnen worden benut bij de inrichting van de organisatie en/of bij de vorming van een Zeeuwse RUD.

Onderzoeksthema 3: Folder Burgerparticipatie

<i>Titel:</i>	<i>Burgerparticipatie</i>
De <u>betekenis</u> van het onderzoek.	In 2010 is door de auditfunctie een onderzoek gedaan naar de ervaringen met burgerparticipatie in het project Nieuw!Zeeland. Naast de bestuurlijke aanbevelingen heeft de auditfunctie aangeboden om voor de interne organisatie een informatieblad en een internetpagina op te stellen met tips en trucs voor het betrekken van burgers bij beleidsvorming- en uitvoering door beleidsmedewerkers.
De <u>praktische waarde</u> van de onderzoeksresultaten.	Naar aanleiding van de leerpunten voor de interne organisatie uit de (in- en externe) interviews, de surveys, het opgestelde ijkingskader en de best practises is een informatieblad opgesteld. In dit informatieblad wordt ingegaan op een aantal afwegingen of burgerparticipatie een juiste keuze is. Het doorlopen van het afwegingskader uit de folder kan beleidsmedewerkers tot steun zijn. Daarnaast is er een stappenplan opgesteld met uitgebreide informatie. Dit kan op intranet (projectenplein) geplaatst worden. Dit stappenplan gaat in op het projectvoorstel, de communicatie, middelen, verwerking van burgerinbreng en evaluatie.
De <u>toepassing</u> .	De folder en een aanzet voor de intranetpagina zijn overhandigd aan de provinciesecretaris en het afdelingshoofd Communicatie. Bij de inrichting van de nieuwe organisatie zal dit onderdeel aandacht krijgen.

5. Voortgang lopende onderzoeken

In dit hoofdstuk geven wij per opgestart onderzoek de opbouw van het onderzoek weer met een verwachte rapportagedatum.

Onderzoeksthema 4: Scoop

De opbouw van het onderzoek.

Wij benaderen de gelieerde en gesubsidieerde instellingen kritisch vanuit de opvatting over provinciale kerntaken en kostenbeheersing. Financiële bijdragen aan de gelieerde instellingen worden op basis van prestatieafspraken toegekend. Om goed zicht te krijgen op de kwaliteit en doelmatigheid van de werkzaamheden c.q. van de opgeleverde resultaten, is ter uitvoering van "Stuwende krachten", het collegeprogramma 2011-2015, de interne auditfunctie van de provinciale organisatie opdracht gegeven om een audit uit te voeren. Deze audits zullen gefaseerd worden uitgevoerd, te beginnen bij Scoop, Stichting Cultureel Erfgoed Zeeland, Sport Zeeland en het Klaverblad. In het najaar van 2011 is gestart met de eerste audit bij Scoop. Dit onderzoek wordt uitgevoerd onder regie van de auditfunctie met behulp van Berenschot.

De opdracht bij het onderzoek luidt: *Het inzichtelijk maken van de kwaliteit en doelmatigheid van de werkzaamheden c.q. van de opgeleverde resultaten van Scoop in relatie tot provinciale kerntaken en het doen van aanbevelingen ten bate van doelmatigheid en/of doeltreffendheid.*

Centrale onderzoeksvragen zijn:

1. a. In welke mate sluiten geleverde prestaties van Scoop aan op de prestatie-overeenkomsten/ opdrachten?
b. Spiegel deze aan de provinciale kerntaken.
2. Hoe is de verhouding tussen ingezette middelen (inclusief de inrichting van de bedrijfsvoering) en resultaten, mede in relatie tot vergelijkbare situaties binnen en buiten de Provincie (benchmark)?
3. Wat is het beeld van samenwerking en afstemming (tussen instellingen onderling en met de Provincie of maatschappelijke instellingen) en hoe wordt deze benut?

Vraag 1 gaat vooral over doeltreffendheid. De tweede vraag betreft de doelmatigheid. Ten slotte heeft onderzoeksvraag 3 betrekking op relaties tussen instellingen en met de Provincie, met de effecten voor zowel doelmatigheid als doeltreffendheid.

Verwachte opleverdatum

Februari 2012

4.7 Verklaring topinkomens bij gesubsidieerde instellingen

Op 17 december 2010 hebben Provinciale Staten positief besloten over het voorstel inzake de toevoeging van een norm voor topinkomens in de subsidieregels (bijlage 1). Dit naar aanleiding van de motie van Provinciale Staten van 14 november 2008.

De instelling die subsidie aanvraagt moet op grond van het *Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007* verklaren of zij wel of niet voldoet aan de norm voor topinkomens. Deze verklaring dient bij iedere subsidieaanvraag aanwezig te zijn. Er is voor gekozen om bij de norm te handelen uit vertrouwen. We gaan er vanuit dat de instelling te goeder trouw de verklaring invult.

Wanneer de instelling verklaart te voldoen aan de norm, geldt de reguliere procedure van subsidietoekenning.

Wanneer de instelling verklaart dat zij niet aan de norm voldoet, dan kan de instelling in principe geen subsidie ontvangen.

Er zijn uitzonderingen mogelijk. Deze uitzonderingsmogelijkheden zijn vooraf niet vastgelegd en worden daarom per subsidieaanvraag bekeken. Afwijkingen van de norm worden na afloop van het kalenderjaar gemeld en toegelicht aan Provinciale Staten.

In 2011 heeft omroeporganisatie VARA een resultaatsubsidie gekregen van € 8.750 voor het debatevenement 'Op weg naar Het Lagerhuis'.

Binnen de VARA verdienen alle medewerkers (inclusief bestuur en directie) onder de zogenaamde 'Balkenende norm'. Voor een aantal presentatoren is echter een officiële uitzondering gemaakt middels het zogenaamde *beloningskader presentatoren in de publieke omroep* (BPPO). Het BPPO is van toepassing op de groep presentatoren en maakt deel uit van de door de Raad van Bestuur van de Nederlandse Publieke Omroep op grond van artikel 2.3, tweede lid, van de Mediawet 2008 vastgestelde gedragscode ter bevordering van goed bestuur en integriteit bij de NPO en de landelijke publieke media instellingen.

Het college van Gedeputeerde Staten heeft daarom besloten voor deze resultaatsubsidie een uitzondering te maken. Overige uitzonderingen op de subsidieregels ten aanzien van topinkomens zijn in 2011 niet gemaakt.

COLOFON

Uitgave

Provincie Zeeland,
april 2012

Tekst

Provincie Zeeland

Fotografie

Ben Seelt
voor DNA-beeldbank op
www.laatzeelandzien.nl

Vormgeving

Provincie Zeeland

Print

Provincie Zeeland

Meer informatie over het
provinciaal beleid vindt u op
www.zeeland.nl

Provinciehuis
Abdij 6
Postbus 6001
4330 LA Middelburg
Tel. 0118-631011